[illegible]

વૉલ્યુમ ૫ મું

લે

મ. જ. શાહ

કે. ન. શાહ

બનામે ઈઝદ

મહાન શાએર ફિર્દોસી તૂસીનું

શાહનામુ

ગુજરાતી હુરૂફે તમામ બયતો તથા તેનો તરજુમો.

બસી રન્જ બોરૂદમ દરીન્ સાલે સી
અજમ ઝેન્દહ્ કરૂદમ બદીન્ પારૂસી
તો ઈન્રા હોરૂધો ફસાનહ્ મદાન્
બયકસાન્ રવેશ દરૂ ઝમાનહ્ મદાન્
બદીન્ નામહ્ બરૂ ઉમ્રહા બોગઝરદ
બેખાનદ હરાન્ કસ કે દારદ ખરદ
(ફિર્દોસી)

" તીસ વરસ તલક રજ ખેંચીઆ મોટા
મુનો મુલક ઇરાનનો કીધો જીવતો
તુ નો જાણુતો એહને જુઠી કાહાણીઓ
કે એકજ રીતનો નહી હતો આ જમાનો
ગુજરશે વરસ પર વરસ બેશુમાર
પણ વાચશે આ કેતાબ ઇનસાન અકલદાર "
(મનસુખ)

વૉલ્યુમ ૫ મું.

બનાવનાર

માહીયાર નવરોજી કુટાર.

ફરામર્ઝ નવરોજી કુટાર.

મુંબઈ.

શાહનામા પ્રેસ.

સને ૧૨૮૫ યઝદજર્દી.

સને ૧૯૧૫ ઈસવી.

"No other great poet ever imposed such strict limitations on himself or so sternly adhered to them as did Firdausi. He put himself at the mercy of his authorities and where they fail him, as they do sometimes in this portion of the Shahnama, he makes no attempt TO INVENT INCIDENTS, but leaves a blank and passes on This is a proceeding for which the poet should be praised rather than blamed"

(WARNER)

ઝરતોશ્તી કૌમમાં પોતાની સખાવતથી

"શેઠ" નો એલ્કાબ સ્થાપનાર

મર્હૂમ શેઠ રૂસ્તમ માણેકના નબીરા;

નવસારી અને મુંબઈમાં ધર્મનાં મકાનો સ્થાપનાર તરીકે મશહૂર થયલા, નવસારીથી

મુંબઈ આવેલા ભગરસાથ ટોળાની તન, મન અને ધનથી પર્વરેશી કરનાર,

તેઓના કદીમથી ચાલતા આવેલા રેવાજોનું ખરાં દિલથી રક્ષણ કરનાર,

તેઓના આસરા અને નિભાવ માટે હજારો રૂપ્યા ખર્ચી

પાક દરેમેહરનું મકાન સ્થાપી આપનાર, મુંબઈની

અથોરનાન અન્જુમનના વડા અકાબર

મર્હૂમ શેઠ માણેકજી નવરોજી શેઠ

કે જેઓની સખાવતથી

દખમાઓ, દરેમેહર વગેરે બીજાં ધર્મનાં મકાનો

હસ્તીમાં આવ્યાં છે.

જે મર્હૂમનાં ખાન્દાને આજ સૂધી અથોરનાન ટોળાની પર્વરેશી

ચાલુ રાખી છે, જેઓનાં અશો નામની યાદ આજે

દરેક અથોરનાન મોટાં માન સાથ કરે છે,

તેવા જેન્નતગુઝીન અશો નરનાં

પાક ફરોહરને

આ પુસ્તક

અમો ખરી એહસાનમંદી સાથ

અર્પણ કરિયે છિયે.

સાંકળિયું.

દીબાચો.

બનામે ખોદાવન્દે મેહરે અતા
કે બખ્શદ્ બુ અઝ બન્દહ્ બીનદ્ ખતા

પાક પર્વરદેગાર કે જે મેહરબાની અને બક્ષેશનો સાહેબ છે, તેમજ આપણુ બંદાઓની તકસીર ઉપર રેહમદિલી દેખાડનારો સાહેબ છે, તેવા સર્વશક્તિમાન સાહેબની સિફત ગાવાને આપણુ નાચીઝ બંદાઓની કમીની ઝબાન તદ્દન અશક્ત છે તેમજ તે દાવરે દાદગરની કુદરતી પયદાશો અને બેહદ બક્ષેશોની કદર પિછાનવાને આ ખાકી બનાવટનું મગ્ઝ લાએલાજ છે. જ્યારે ભલાભલા દાનેશમંદો ખોદાતાલાની કરામતનો ભેદભરમ ખોલવાની કોશેશમાં આગળ વધવાનો યત્ન કરે છે, ત્યારે તેમાં પડતી દરેક ગૂચવણોથી તેઓ પાછળ હઠતા જાય છે, તેવા પાક યઝદાનની કરમ બક્ષેશથી આ પાંચમું વૉલ્યુમ દીનદાર વાંચનારા સાહેબોની હુઝૂરમાં રજૂ કર્યે છિયે.

વાંચક વર્ગ તરફથી જેવી મદદ અમોને આગળ મળી હતી તેવીજ હાલ પણ મળતી જાય છે એ સંતોષકારક છે. જો કે અમોએ ગયાં વૉલ્યુમમાં હાલમાં યૂરોપમાં ચાલતી નાશકારક લડાઈ વિષે જે આશા રાખી હતી તે નિષ્ફળ નિવડી છે. અમોએ એવી ઉમેદ રાખી હતી કે આ લડાઈના હન્ગામને લીધે જે મુશ્કેલી અમોને નડી છે તે જલ્દીથી દૂર થઈ અમારૂં કામ સરલ થાય.

હવે અમો ખરાં દિલથી તે કરીમે કારસાઝ દાદગર દાવરની જનાબમાં દોઆ ગુઝાર્યે છિયે કે આ ખૂનખાર લડાઈ જલ્દીથી શાન્ત પડી, તમામ દુન્યામાં સુલેહ અને આબાદી ફેલાવે.

ખોદાયા તોઈ દાવરે રહ્નુમા
જહાન્રા ફુન્ અઝ જન્ગો આફત રહા
બહ્રૂ જા સુલ્હો આશ્તી ગુસ્તરી
કે તૂ બરૂ હમહ્ બરૂતરાન્ બરૂતરી

શેવટે આ અમારાં પુસ્તકના આસરા માટે મેહરબાન વાંચક વર્ગનો તેમજ મુંબઈની પારસી પંચાયતના માનવંત ટ્રસ્ટી સાહેબોનો અને મુંબઈની નામદાર સરકારનો આભાર માન્યે છિયે.

આ વૉલ્યુમમાં આવેલી કયખુસરૂ અને અફ્રાસિયાબની લડાઈ બાબતની એક દાસ્તાન ઉપર અમો ટુંકમાં બોલવા માગ્યે છિયે.

યૂરોપિયન લખનારાઓ એમ કહે છે કે જૂના ઈરાન દેશમાં ફિર્દોસી કહે છે તેમ માત્ર ચારજ વંશ પાદશાહી કરી ગયા નથી, બીજા ઘણાક વંશો પાદશાહી ભોગવી ગયા છે અને તેઓનાં નામો પણ તે લખનારાઓ આપતા ગયા છે.

હવે ફિર્દોસી પોતાના શાહનામામાં જે ચાર વંશો જણાવે છે, તે 'પીશદાદિયાન,' 'કયાનિયાન,' 'અશ્કાનિયાન' અને 'સાસાનિયાન' નામનાં છે. એ વંશો તે ઈરાની સલ્તનતનાં સર્વોપરિ સત્તા ધરાવનારાં શેહન્શાહી વંશો છે. યૂરોપિયનો એમ ભૂલ કરતા દેખાય છે કે યૂનાની અને રોમનોની હદમાં આવેલા ઈરાની ઈલાકાઓમાં રાજ્ય કરતા ખંડણી આપતા શેહન્શાહી કુટુંબના શાહઝાદાઓ સર્વોપરિ સત્તા ધરાવનારા ઈરાની શેહન્શાહો હતા. પણ દેહકાને દાનેશ્વર તેમજ ફિર્દોસી જેવા બાહોશ ઈરાની તવારીખનવેસો સારી રીતે વાકેફ હતા, કે તેઓ સર્વોપરિ સત્તા ધરાવનારા શેહન્શાહો

નહીં હતા; પણ માત્ર 'મોટી સત્તા ધરાવનારા હાકેમો' હતા, જેઓ ઈરાનના સર્વોપરિ સત્તા ધરાવનાર શેહન્શાહો તરફથી હકૂમત ચલાવવા માટે નિમાયલા હતા.

'જન્ગે યાઝ્દહ્ રોખ્' ની પ્રખ્યાત લડાઈ પછી પાદશાહ કયખુસરૂ તૂરાની પાદશાહ અફ્રાસિયાબ ઉપર ચઢાઈ લઈ જવા માટે લશ્કરની તૈયારી કરે છે, ત્યાં ફિર્દોસી તે બાબત ઉપર ટુંકમાં પણ પુરતો ખોલાસો આપે છે.

યૂરોપિયનો બેબીલોન મધ્યે થયલા એક દસ્તૂરી ખાન્દાનના સર્વોપરિ સત્તા ધરાવતા વંશનો ઈશારો કરે છે, તે બાબત ઉપર પણ ફિર્દોસી આ નીચલી બયતમાં ખોલાસો આપે છે.

દેગર્ આન્ કે બૂદ ઊ ઝે તોખ્મે ઝરરપ્
ફોરૂઝન્દએ ફરૂરોખ આઝરગોશસ્પ્

અર્થ—વળી જે શાહ કે નવદરના છોકરા ઝરસ્પની અઉલાદથી ઉતરેલો હતો અને જે ખોરેહમંદ આઝરગોશસ્પને રોશન કરનારો (એટલે દસ્તૂરી પદ મેળવેલો શાહ) હતો

ફિર્દોસીએ જણાવેલો આ હાકેમ પાદશાહી ખાન્દાનનો હતો અને ઈરાનને તાબેના બેબીલોન્યાના ઈલાકા ઉપર હકૂમત કરવા શેહન્શાહ કયખુસરૂથી અથવા કયકાઊસથી નિમાયલો હતો.

ફિર્દોસીના શાહનામાવાળી ઈરાનની પ્રખ્યાત તવારીખ વાંચ્યા વગર માત્ર યૂનાની અને રૂમી લખાણો વાંચી આપણે એકદમ ખોટાં અનુમાનો કાઢી કહિએ છિયે કે ફિર્દોસી કહે છે તેમ ઈરાનમાં ચારજ વંશ પાદશાહી કરી ગયાં નથી, પણ ઘણાક વંશો પાદશાહી કરી ગયાં છે. પણ નહી, શાહનામાની તવારીખનો ઊંડો અભ્યાસ કર્યા પછી ઝટ કહેવાને બની આવે છે કે ભૂલ યૂનાની અને રૂમી લખનારાઓની છે, ફિર્દોસીએ કે દાનેશ્વર દેહકાને ભૂલ કરી નથી. તેઓનાં લખવા પ્રમાણે સર્વોપરિ સત્તા ધરાવનારા શેહન્શાહી વંશો ચારજ હતા. બીજા વંશો વિષે યૂરોપિયનો જે લખે છે તે શેહન્શાહો નહીં હતા, પણ માત્ર ઈરાની શેહન્શાહોએ બેસાડેલા હાકેમો હતા, જેઓ 'સરદાર' અથવા 'શાહ' ને નામે ઓળખાતા હતા. આપણા ઝમાનામાં પણ એમજ છે. અફગાનિસ્તાનના રાજ્ય કરતા શાહ સુજા અને અમીર દોસ્ત મોહમ્મદખાન હિંદુસ્તાનના રાજ્ય કરતા તરીકે હિંદુસ્તાનના 'વૉઈસરોય' ને ગણતા હતા એમ ઝાહેરમાં આવ્યું હતું, તો જો કે આપણે તો જાણિયે છિયે કે ગ્રેટબ્રીટનના રાજ્ય કરતા તરફથી નિમાયલા તેઓ હાકેમ હતા.

આપણી પેહલવી દીનકર્દમાં 'હુ આફ્રીદ' વંશનો જે ઈશારો મળે છે તેમજ વળી 'હુ આફ્રીદ' ને લગભગ મળતુંજ એક નામ 'હવાક્રિતો' આવાં યશ્તનાં ૩૦ માં કર્દાના ૫ માં ફક્રામાં આવેલું છે, તે બાબતની સમજ પણ એજ છે કે પાદશાહી કુટુંબના કોઈ શાહઝાદાને સ્વતંત્ર હકૂમત બલ્ખના અથવા કોઈ બીજા ઈલાકામાં મળી છે અને તેણે સર્વોપરિ સત્તા મેળવવાની ખાહેશ રાખી છે અને 'આબાન' ફરેશ્તાની મદદ માગી છે. પણ આવાં યશ્તમાં એમ નથી જણાવ્યું કે તેની મુરાદ બર આવી. મઝકૂર ફક્રા ઉપરથી જણાય છે કે તે દોઆ માંગતી વખતે તે સ્વતંત્ર સત્તા ધરાવતો નહીં હતો પણ ભવિષ્યમાં સર્વોપરિ શેહન્શાહ થવાની ખાહેશ ધરાવતો હતો. કેટલાક અવસ્તાના અભ્યાસીઓ આ 'હુ આફ્રીદ' વંશ વિષે જણાવે છે કે તે કયાની વંશ પછી સ્વતંત્ર સત્તા ભોગવી ગયલું એક બીજું વંશ હતું તો આપણ કહીશું કે તે સાહેબો યૂનાની લખાણોથી આડે રસ્તે દોરવાઈ ગયલા હોવા જોઇયે. ખરી બીના તો એજ છે કે તે વંશ સ્વતંત્ર નહીં હતું પણ સીસ્તાન મિસાલ ઈરાની શેહન્શાહતને તાબેનું સ્વતંત્ર હકૂમત ચલાવનારૂં એક પાદશાહી ખાન્દાન હતું.

હવે મઝકૂર પાદશાહ કયખુસરૂની અફ્રાસિયાબ ઉપરની ચઢાઈવાળી હેકાયતમાં જે 'શાહો' અથવા 'સરદારો' નાં નામો આવેલાં છે, તેમાં મુખ્ય નામો નીચે પ્રમાણે ફિર્દોસી આપે છે.

ઇરાનને તાબેના 'પાર્સ'ના ઇલાકાના સોનેરી કોલાહવાળા 'મનૂશાન' અને 'ખૂઝાન', 'ખુઝેસ્તાન' નામના ઇલાકાનો હાકેમ 'આરશ', 'કેર્માન'નો હાકેમ 'ગ્રાનશાહ', 'યમન'નો પાદશાહ 'સબ્બાહ', 'કાબુલ'ના મુલકનો હાકેમ 'ઇરિજ,' 'સૂરિયાન'નો હાકેમ 'શમ્માખસૂરી', 'ખાવર'ના મુલકનો પાદશાહ 'કારન', કયકોબાદની તોખ્મનો શાહઝાદો 'દિલઅફ્રૂઝ', 'ઝરસ્પ'ની અઉલાદવાળો શાહ જે દસ્તૂરીપદ ધરાવતો આઝર ગોશસ્પનો રખેવાળ તરીકે હતો તે, 'દહેસ્તાન'ના મુલકનો પાદશાહ 'દશ્મહ'ની અઉલાદનો 'તોખાર', 'દશ્તે નીઝહવરાન'ના મુલકનો સરદાર 'ઝેહીર' અને 'રૂમ' તેમજ 'બર્બરેસ્તાન'નો સરદાર 'પીશરઉ'.

આ સઘળાં નામો ઇરાની સલ્તનતને તાબેના મુલકોના હાકેમો અને સરદારોના છે, જેઓને પાદશાહ કયખુસરૂએ તુરાની પાદશાહ અફ્રાસિયાબ ઉપર ચઢાઈ લઈ જતી વખતે ખાસ બોલાવી મંગાવ્યા હતા.

અફ્રાસિયાબ.

પલન્ગાને દશ્તો નેહન્ગાને આબ્
નખાકૂતન્દ અઝ્ બીમે અફ્રાસેયાબ્

લામ્બા વખત સૂધી ઇરાન દેશના કયાની વંશના પહેલા ત્રણ રાજકરતાઓને તેમજ ત્યાંના શૂરવીરોને બેહદ ઝેહમતમાં ઉતારનાર અને ઇરાની રૈયત તેમજ લશ્કરની તથા પોતાના દેશની રૈયત અને લશ્કરની સીધી કે આડકતરી રીતે ખૂનરેઝીનું કારણ આપનાર આ તુરાની રાજકરતા વિષે બે બોલ લખ્યા વગર ચાલતું નથી. એ રાજકરતાના ગુણદોષનું વર્ણન તેની સાથ લડનારાઓનાં મોંમાંજ આપી વારમ્વાર આપણા મહાન શાયેર ફિર્દોસીએ પોતાના વિચારો દર્શાવ્યા છે, તે અમારા તરજુમાના વાંચનારા સાહેબો સમજી લેશે. તૂરાન દેશના આ સરદારે જે જે યુદ્ધ ઇરાની પ્રજા સામે મચાવેલાં છે, તે ઉપરથી તમામ લખનારાઓએ કદીમ ઝમાનામાં તૂરાન દેશમાં હકૂમત ચલાવી ગયલા પાદશાહોમાં તેને સર્વથી મોટા દરજ્જાવાળો અને સર્વથી વધારે બહાદુર તથા ઝોરમંદ રાજકરતા તરીકે પોતાના ગ્રંથોમાં ઓળખાવી ગયા છે. જ્યારે આ તૂરાની રાજકરતાનાં નામનો અર્થ આપણે જાણિયે છિયે ત્યારે વગર અચકાવે તેનાં ગુણદોષ કહેવાને બની આવે છે.

'અફ્રાસેયાબ' નામ બે શબ્દનું બનેલું છે. પહેલો શબ્દ 'અફ્રાસ' તુર્કી ભાષાનો લાગે છે અને તેનો અર્થ નદી કે સમુદ્રના પાણી ઉપર તોફાનથી ચઢી આવતાં ફીણનો અથવા તો પાણીના પરપોટાનો થાય છે. બીજા શબ્દ 'આબ'નો અર્થ પાણી થાય છે. પણ ઘણીક વખત તે બોલ નદી અથવા સમુદ્રને માટે ફાર્સી ભાષામાં વપરાતો આવેલો છે. ત્યારે 'અફ્રાસિયાબ' બોલનો આખો અર્થ 'તોફાની સમુદ્ર' અથવા 'તોફાની નદી' થાય છે. બીજી રીતે બોલિયે તો 'જુસ્સા અને ગુસ્સાવાળા ખમીરનો માણસ' એવો અર્થ નીકળે છે. ટુંકમાંજ ત્યારે કહી શકિયે કે જેવું તેનું નામ હતું તેવાંજ તેનાં કામો હતાં.

અફ્રાસિયાબ સાથની રૂસ્તમની પહેલી લડાઇનું વર્ણન આપતાં ઝાલને મોઢે ફિર્દોસીએ પણ તેની બહાદુરીની, તેનાં ઝોરની તથા લડાઈ કરવાની તેની કુશળતાની સ્તુતિ કરી છે. જ્યારે રૂસ્તમ અફ્રાસિયાબની લડાઈમાં જવા નીકળ્યો ત્યારે પોતાના બાપ ઝાલેઝરને તેનાં ઝોર, બહાદુરી અને લડાઈ કરવાની ધબ માટે પૂછે છે, ત્યારે ઝાલ તેની બહાદુરીનું વર્ણન નીચે પ્રમાણે કરે છે.

બદૂ ગોફૂત ઝાલ્ અય પેસરૂ ગૂશ દાર્
યકૂ એમરૂઝ બા ખીશતન્ હૂશ દાર્
કે આન્ તોરૂ કુ દર્ જન્ગ્ નરૂ અઝદહાસ્ત
દમ્ આહન્ગો દર્ કીનશ આતશે બલાસ્ત

તેને ઝાલે કહ્યુ કે "એ બેટા! તુ સાંભળ-અને આજ તુ જરા સાવધ થા,

કે તે તુર્કી લડાઇ કરવામા નર અઝદહા જેવો છે-તેના ફુંફાડામાથી આતશ પડે છે અને લડાઈમા તે આફતનું વાદળ થઇ પડે છે.

હેરકૂરી સેયાહસ્તો બકૂતાન્ સેયાહ
જે આહન્શ સાઆદ જે આહન્ કોલાહ
હમહ રૂએ આહન્ ગેરેફતહ બજર
હેરકૂરી સેયહ બસ્તાહ બર્ ખૂદ બર
બહીજા કે ગોર્દે દેલાવર્ બુવદ
બરઝમ અન્દરશ દહ બરાબર્ બુવદ
બયક જાએ સાકેન્ નબાશદ બજન્ગ્
ચુનીનસ્ત આઇને પૂરે પશન્ગ્
નેહન્ગ્ ઊ જે દર્યા બરૂઆરદ બદમ
જે હસ્તાદ રશ નીસ્ત બાલાશ કમ
અઝ ખીશતનશ નેગહદાર સખ્ત
કે મર્દે દેલીરસ્તો પીરૂઝબખ્ત
શવદ કૂહે આહન ચુ દર્યાએ આબ
અગર બેશનવદ નામે અફ્રાસેયાબ

તેનો ઝુન્ડો કાળો છે અને બખ્તર પણ કાળુંજ પેહેરે છે–લોખંડી બાઝૂબંદ બાંધે છે અને લોખંડી કોલાહ પેહેરે છે

લોખંડ ઉપર બધું સોનુ મઢેલું છે–અને કોલાહમાં વળી કાળી વાવટી જડેલી છે

જે લડાઈમાં તે દિલાવર પેહલવાન ઉતરે છે ત્યાં દશ માણસની બરાબર લડાઈ કરી શકે છે

અને લડાઈમા તે એક જગ્યાએ ઠરતો નથી–પશંગના બેટાની આ રીતભાત છે

તે પોતાના શ્વાસે કરી દર્યામાથી મગરમચ્છ બાહેર ખેંચી કાઢે છે–તેની ઊંચાઈ એંસી તસુથી* કમ નથી

તું તેનાથી પોતાને ખૂબ સંભાળજે–કારણકે તે બહાદુર છે અને ભાગ્યશાળી છે

જો અફ્રાસિયાબનુ નામ એક લોઢાનો પહાડ સાંભળે તો તે પણ દર્યાના પાણી માફક પીગળી જાય છે

પાદશાહ અફ્રાસિયાબ ઈરાની તોખ્મથીજ ઉતરી આવેલો હતો તે તો આપણે જાણિયે છિયે. પાદશાહ ફરીદૂને ઈરાનનાં બોહોળાં રાજ્યનાં ત્રણ ભાગ કરીને પોતાના ત્રણ બેટાઓને વહેંચી આપ્યા હતા. વડા છોકરા સલ્મને 'બાખ્તર' એટલે કે પાશ્ચમે અને પશ્ચિમ ઉત્તરે આવેલા ભાગનું રાજ્ય આપ્યું હતું. વચલા છોકરાને એટલે તૂરને 'ખાવર' એટલે કે પૂર્વ અને ઉત્તર પૂર્વે આવેલા ભાગનું રાજ્ય આપ્યું હતું. અને નાના છોકરા ઈરિચને ઈરાનનું એટલે કે મઝકુર બે ભાગની વચ્ચેના ભાગનું તેમજ દક્ષિણે આવેલા ભાગનું રાજ્ય આપ્યું હતું. પણ ભાઈ ભાઇઓ વચ્ચેની અદેખાઈનાં કારણે લડાઈ જાગી અને બન્ને વડા ભાઇઓએ પોતાના નાના ભાઇને વગર વાંકે મારી નાખ્યો અને કીના તથા મારામારીનું બીજ રોપ્યું. આ કીનાનાં કડવાં ફળો ઈરાન તૂરાન બન્ને દેશની પ્રજાએ કાંઇકે વર્ષો સૂધી ચાખ્યાં. હજી આજના ઝમાનામાં પણ તૂર અને ઈરિચના કીનાની વાત ઈરાન દેશમાં કોઈ વીસરી ગયું નથી. કાકા પિત્રાઇઓ પોતાને એકમેકનાં શત્રુઓજ ગણે છે. બલ્કે કાકાના છોકરાઓને 'તૂરબૂર' જે અસલ 'તૂરપૂર' (એટલે તૂરના છોકરા) કરીને લખાતો હતો તેની ઉપમા આપવામાં આવે છે.

ત્યારે પાદશાહ ફરીદૂનના વચલા છોકરા તૂરની તોખ્મથી મઝકૂર રાજકરતા અફ્રાસિયાબ ઉતરી આવેલો હતો. તૂરથી તે ચોથી પેઢીનો રાજકરતા હતો. અફ્રાસિયાબના બાપનું નામ 'પશન્ગ્' હતું, જે તૂરના છોકરા 'ઝાદૂશમ્'નો છોકરો થતો હતો. માત્ર શાહનામાની તવારીખ વાંચ્યાથીજ નહીં, પણ બીજા તવારીખ લખનારાઓનાં લખાણ ઉપરથી પણ આપણને માલૂમ પડી આવે છે કે જો ઈરાનીઓની મદદે રૂસ્તમ જેવો લડનાર ન હતે તો અફ્રાસિયાબ ઈરાન દેશનું રાજ્ય ઝરૂરજ પચાવી પાડતે અને રૂસ્તમની બચગી દરમેયાન તો તેમજ બન્યું હતું કે અફ્રાસિયાબ ઈરાન ઉપર ચઢી આવી ઓછામાં ઓછાં સાત વર્ષ અને વધતામાં વધતાં બાર વર્ષ ઈરાનની રાજગાદીએ બેઠો હતો. પોતાના રાજઅમલમાં ઈરાન દેશની તેણે ઘણી ખરાબી કરી હતી. કેટલાક લખનારાઓ તેનું કારણ એમ આપે છે કે અફ્રાસિયાબ સારી રવેશે સમજતો હતો કે ઈરાનની રાજગાદી તેના હાથમાં હમેશની રહેવાની નથી, તેના કીના અને વેરથી તે દેશને જાણીબુજીને ખરાબ કર્યો હતો. કહે છે કે અફ્રાસિયાબે ઈરાનની રાજગાદી હાથ કર્યા પછી કુદરતનો પણ તે દેશ ઉપર કોપ ઉતર્યો હતો. વર્ષાદની તંગી તેમજ ભયંકર દુકાળથી ઈરાની પ્રજાને બહુ આફત ખમવી પડી હતી. જ્યારે

---

* વાચનારા સાહેબોને અહીં ખોલસો કરવાની ઝરૂર છે કે ફાર્સી "રશ્" શબ્દનો અર્થ સાધારણ રીતે વામનો થાય છે, પણ તેનો બીજો મુરાદી માએનો તસુ પણ થાય છે ફિર્દોસીની મતલબ એવી જગોએ તસુનીજ છે માટે અમારાં વાંચનમાં કોઈ "રશ્" અર્થ જો વામ થયો હોય તો તેને તસુ સમજવા

અફ્રાસિયાબથી ઈરાની પ્રજા બહુજ કંટાળી ગઈ ત્યારે ઈરાનના સરદારો ઝાબુલિસ્તાન ઝાલ આગળ અફ્રાસિયાબના ઝુલ્મથી ઈરાન દેશને છોડવવા માટે ગયા. અને ઝાલેઝરે પોતાના પેહલવાન બેટા રૂસ્તમને પહેલવહેલોજ લડાઈમાં ઉતારી અફ્રાસિયાબને ઈરાનમાંથી હાંકી કાઢી કયકોબાદને રાજગાદી આપી ઈરાની પ્રજાનાં દુ:ખ તાળ્યાં.

શાહનામામાં આવેલી બીના ઉપરથી જણાય છે કે અફ્રાસિયાબ શરીરે પાતળો હતો પણ કદમાં એંસી તસુ ઊંચો હતો. એનાં ઝમાનામાં એના જેટલો ઊંચો માણસ કોઈ ન હતો. કહે છે કે જ્યારે તે ઘોડા ઉપર સવાર થતો ત્યારે તેના પગનો રેકાબ ઘોડાનાં ઘુંટણથી વધારે નીચે દેખાતો હતો. પેહલવાન રૂસ્તમ વિષે પણ વાંચવામાં આવે છે, કે તે પણ કદાવર હતો પણ સાથે શરીરે જાડો હતો તેથી તેનો દમામ ઘણો હતો, અને તેની સામે થવાને કોઈની હિમ્મત ચાલતી ન હતી. ખરૂં પૂછતાં ઈરાની લડનારાઓમાં રૂસ્તમ સિવાય અફ્રાસિયાબનો હરીફ કોઈ નહીં હતો. રૂસ્તમ સાથની પહેલીજ લડાઇમાં રૂસ્તમથી તે ઘણોજ બીધેલો હતો. કારણકે પોતાનો કમરબંદ તૂટી જવાથી રૂસ્તમના હાથમાંથી છટકી આવ્યા બાદ તે પોતાના બાપ પશંગને રૂસ્તમ માટે નીચલા બોલોમાં કહે છે કે :—

સવારી પદીદ આમદ અઝ્ પોશ્તે સામ
કે દસ્તાનશ રોસ્તમ નેહાદસ્ત નામ
બેયામદ બસાને નેહન્ગે દેઝમ
કે ગોફ્તી ઝમીનરા બેસૂઝદ બદમ
હમી તાખ્ત્ અન્દર્ ફરાઝો નેશીબ્
હમીઝદ બગોર્ઝો બતીઘો રેકીબ્
નેયર્ઝીદ જાનમ બયક મોશ્ત ખાક્
ઝે ગોર્ઝેશ હવા શુદ પુરઝ્ ચાકચાક્
હમહ્ લશ્કરે મા ઝે હમ બરૂદરીદ
કસ અન્દર્ જહાન્ ઈન્ શગેફ્તી નદીદ
દેરફ્શે મરા દીદ બર્ યક કરાન્
બઝીન્ અન્દર્ અફ્કન્દ ગોર્ઝે ગરાન્
બેયામદ ગેરેફ્તશ કમરૂબન્દે મન્
તો ગોફ્તી કે બુગ્સેસ્ત પયવન્દે મન્
ચુનાન્ બરૂગેરેફ્તમ ઝે ઝીને ખદન્ગ્
તો ગોફ્તી નદારમ્ બયક્ પશ્શહ્ સન્ગ્
કમરૂબન્દ બુગ્સેસ્તો બન્દે કબાય
ઝે ચન્ગશ ફેતાદમ્ નેગૂન્ ઝીરે પાય
બદાન્ ઝૂર્ હરૂગેઝ્ નબાશદ હેઝબ્ર્
દો પાયશ બખાક્ અન્દર્ સર્ બઅબ્ર્
સવારાને જન્ગી હમહ્ હમગોરુહ્
રહીદન્દમ અઝ્ ચન્ગે આન્ લખ્તે કૂહ્
તો દાની કે શાહી દેલો ચન્ગે મન્
બજન્ગ્ અન્દરૂન્ ઝૂરો આહન્ગે મન્
બદસ્તે વય અન્દર્ યકી પશ્શહ્ અમ્
ચઝાન્ આફ્રીનેશ પુર્ અન્દીશહ્ અમ્
યકી પીલતન્ દીદમો શીરચન્ગ્
ન હૂશો ન દાનેશ ન રાયો ન સન્ગ્
એનાનશ સેપોર્દહ્ બદાન્ પીલે મસ્ત
હમશ્ કૂહો હમ ચાહો હમ રાહે પસ્ત
દેલીરાનો શીરાન્ બસી દીદહ્ અમ્
ચોનાન્ પીલ્ સાન્જૂન્દ્ નશ્નીદહ્ અમ્
હમાના કે ગૂયાશી સીસદ હઝાર્
[illegible] બરાન્ તારકે નામદાર્

સામની નસ્લથી એક સવાર પયદા થયો છે-ઝાલે તેનું નામ રૂસ્તમ રાખ્યુ છે

તે ગુસ્સા ભરેલા મગરમચ્છની મિસાલ આવ્યો-જાણે ઝમીનને પોતાના શ્વાસે કરી બાળી નાખે

તે એનીગમ પેલીગમ સઘળે દોડતો હતો-તે ગોર્ઝ, તલવાર અને લાતથી નીચે નાખતો હતો

મારા જીવની કીમત તેની આગળ એક ચમટી ખાક જેટલી પણ ન થઈ-તેના ગોર્ઝના સાફ હવામા પણ ભરાઈ ગયો (ચો તરફ ફેલાઈ ગયો)

આપણુ સઘળુ લશ્કર તેણે વીખેરી નાખ્યું-દુન્યામા કોઇએ આવી અજાયબી જોઈ ન હશે

તેણે એક બાજૂ ઉપર મારો ઝુન્ડો જોયો-તેથી તેણે ભારી ગોર્ઝ ઝીન ઉપર મૂક્યો,

અને દોડતો આવી મારો કમરબદ પકડયો-જાણે મારા સાંધેસાંધા છૂટા પડી ગયા

મને ઘોડાના ઝીન ઉપરથી એવીતો સેહેલાઈથી ઊચકી લીધો-કે જાણે મારામા એક મચ્છર જેટલુ પણ વઝન ન હોય

મારા કમરબદ અને પેહેરણના બદ તૂટી ગયા-હુ તેના હાથમાથી પગ હેઠળ ઊંધો પડયો

સિંહમા પણ તેના જેટલું ઝોર ન હશે-તેના બન્ને પગ ઝમીન ઉપર અને માથુ વાદળ ઉપર (એટલો ઊંચો) છે

જગી સવારોએ એકઠા થઇને-તે પહાડના ટુકડાના હાથમાથી મને ખેચી કાઢયો

મારી હિમ્મત, મારો પોલાદી પંજો, મારૂ ઝોર અને મારી હમ્લો કરવાની ઢબ તો તુ જાણે છે

(પણ એ બધુ છતાં) તેના હાથમા તો હુ એક મચ્છર જેવોજ છું-એવા માણસનો મને ઘણો વિચાર આવે છે

મેં તેને એક હાથીના તનનો અને સિંહની ચુગાલનો માણસ જોયો-જો કે તેનામા હજુ અકલ, દાનાઈ, વિચાર અને અદાઝો આવ્યો નથી

તેણે પોતાની લગામ મસ્ત હાથી જેવા (ઘોડા)ને સોંપી દીધી-તેને મનસે પહાડ કે ખાડા ખબોચિયા કે ઊંચી નીચી જગા સઉ સરખુજ છે

મે ઘણા દેલીરો અને સિંહો જોયા છે-પણ આવો સવાર તો સાંભળ્યો પણ નથી

હુ ધારૂ છુ કે ખચીત લાખ લાખ (એટલે પુષ્કળ) ગોર્ઝ (હઝારે) તે નામદારની [illegible] ઉપર મામાં હશે,

તો ગોફ્તી કે અઝ આહનશ કર્દેહ અન્દ
બરૂયો બસન્ગશ બરૂઆવર્દેહ અન્દ
ચે દર્યાએ પીલો ચે બબ્રેબેયાન્
ચે દરૂન્દહ્ શીરો ચે પીલે ઝેયાન્
હમી તાખ્ત્ ચકુસાન્ બરૂઝે શેકારૂ
બબાઝી હમી આમદશ કાર્ઝારૂ
ચુનૂ ગરૂ બુદી સામરા દસ્તબોરૂદ
ઝે તુર્કાન્ નમાન્દી સરફ્રાઝ ગોરૂદ

પણ જાણે તે લોઢાનો ઘડેલો છે-યા કાસા અને પત્થરનો બનાવેલો છે (કે તેના ઉપર કશી અસર થઈ નહીં)

તેની નઝદીક શુ દર્યા કે શુ બબ્રેબિયાન-શુ ફાડી ખાનાર સિંહ કે શુ મસ્ત હાથી (વિસાદમા નથી)

જાણે શિકાર કરતો હોય તેમ સેહેલાઈથી ઘોડો ડપટાવતો હતો-લડાઇને તો તે રમતજ સમજતો હતો

એવી શક્તિ અગર સામમા હતે-તો તુર્કીઓમાથી એક પણ સરફરાઝ પેહલવાન જીવતો રાખતે નહીં

આ પાદશાહ રૂસ્તમ સાથની પહેલી લડાઇમાંજ એટલી બધી ધાસ્તી ખાઇ ગયો હતો કે ફરી તેની સાથ રૂબરૂ થવા માગ્યુંજ નહીં. અને રૂસ્તમ લડાઈનાં મયદાંનમાં હાઝેર છે એમ સાંભળતાંજ તે મયદાન છોડી જતો હતો. રૂસ્તમ સાથ લડી તેને મારવાના વિચારથી તેણે ઘણા દૂર દરાઝ મુલકોમાંથી પેહલવાની લડનારાઓને બોલાવ્યા હતા પણ શેવટે તે નાઉમીદ થયો હતો. એજ બીનાથી ફાર્સી ભાષામાં એક કહેવત ચાલે છે કે 'નામે રોસ્તમ્ બેહ્ અઝ્ રોસ્તમ્' એટલે 'રૂસ્તમના કરતાં રૂસ્તમનું નામ ચઢિયાતું.' અને ખરેજ એ પેહલવાનનાં નામનો ત્રાસ આખા તુરાનને હતો. જો ઈરાનના પાદશાહોને રૂસ્તમ અને ઝાલની મદદ ન મળી હોત તો આ બહાદુર પાદશાહને કોઇ બીજો ઈરાની સરદાર માત કરી શકતે નહીં. આ પાદશાહ જેટલો બહાદુર તેટલોજ ઘાટકી અને ધાસ્તી ભરેલો હતો તે તો આપણે નવદર, અઘ્રીરસ અને સિયાવક્ષના દાખલા ઉપરથી જોયું છે. તેમાં શાહઝાદા સિયાવક્ષનાં ખૂનથી ઇરાની અને તુરાનીઓ વચ્ચેની લડાઇએ ઘણુંજ ભયંકર રૂપ લીધું હતું અને લાખો સેપાહો અને હઝારો સરદારો અને પેહલવાનો માર્યા ગયા હતા. શેવટે પેહલવાન રૂસ્તમની મદદ સાથ પાદશાહ કયખુસરૂએ આ નામીચા પાદશાહ અફ્રાસિયાબને તેમજ તેના બૂરી ખસ્લતના ભાઇ ગર્સીવઝને મારી નાખ્યા હતા

તૂરાન દેશમાં ઘણી લામ્બી ઝિંદગી ગુઝારી ગયલાઓમાં આ દરેક દેશમાં જાણીતો થયલો પાદશાહ અફ્રાસિયાબ, તેનો ભાઈ ગર્સીવઝ અને તૂરાન દેશને પોતાની બાહોશીથી વારમ્વાર બચાવી લેનાર દાના વઝીર પીરાનનાં નામો આપણે વાંચ્યે છિયે.

કયખુસરૂ.

જહાન્દારૂ કયખુસ્રવે પાકૂદીન્
કે શાહી બગીતી નેયામદ ચુનીન્

આ નામીચા પાદશાહ માટે ઈરાન ઝમીનનો પેલો પ્રખ્યાત ફિલ્સુફ હકીમ જામાસ્પ પોતાની લખેલી 'આઈનએ આઈન' નામની કેતાબમાં લખી ગયો છે, કે 'ખુસ્રવ' નો અર્થ 'પીશ્વાએ દાદગર્' યાને 'રૈયતને દાદ આપનારો પાદશાહ' થાય છે. આ અર્થ ખરોજ હોવો જોઇયે, કારણકે હકીમ જામાસ્પ જેવા દાનેશ્વરે આ અર્થ આપેલો છે, એટલે તે ઉપર શક નાખી શકાય નહીં. તેમજ કયખુસરૂ પછી થઈ ગયલા ઈરાન દેશના ઘણાક અદલ અને દાદગર પાદશાહોને 'ખુસ્રવ' નો એલ્કાબ અપાયલો ફાર્સી લખાણોમાં આપણ વાંચિયે છિયે, જે 'ખુસ્રવ' અવસ્તાનો 'હુસ્રવ' ને મળતોજ શબ્દ છે, જેનો અર્થ રૈયતનો ભલો, માનિતો અને કીર્ત્તિવાળો પાદશાહ થાય છે.

કેટલાક લખનારા લખે છે કે શાહઝાદા સિયાવક્ષના છોકરા અને પાદશાહ કાઊસના જાએનેશીનનું પહેલું નામ તો 'અકરદાન' જે 'ખોરદાદ' નું બગડેલું રૂપ છે તે હતું, પણ ઈરાનનાં તખ્ત ઉપર બેસવા પછી તેનો ભલો રાજઅમલ જોઈ લોકોએ તેને 'ખુસ્રવ' નો એલ્કાબ (Title) આપ્યો હતો. આ પાદશાહ 'કયાની' વંશનો હતો, તે ઉપરથી 'કયખુસ્રવ' કહેવા લાગ્યા.

આ પાદશાહ નુજૂમના એલ્મમાં તેમજ ખગોળ વિદ્યાના એલ્મમાં પણ ઘણો ખબરદાર હતો. કારણકે એ પાદશાહે ઘણીક વખત 'જામે જહાનનુમા' નો ઉપયોગ કર્યો હતો.

ઈરાનમાં વસ્તા ઝરતોશ્તીઓ તેમજ હિંદમાં આવી વસેલા પાર્સી ઝરતોશ્તીઓ કયખુસરૂને ગુઝર પામેલો નહીં, પણ હયાત ગૂશેનેશીન થયલો પાદશાહ છે એમ સમજી તનદુરોસ્તીનાં ભણતરમાં આ પાદશાહનું નામ લેતા આવ્યા છે. પણ ફિર્દોસી જેવી રીતે તેનો અહવાલ આપી જાય છે, તે રીતે જોતાં ખુલ્લું માલૂમ પડે છે કે આ પાદશાહ કોઈપણ રીતે આ જેહાનમાંથી ગુઝર પામેલો હોવો જોઇયે. ફિર્દોસી લખે છે કે કયખુસરૂએ સરોશ ફરેશ્તાને ખાબમાં જોયો કે સરોશ ઈઝદ તેને આ ફાની દુન્યા છોડી જવા ફર્માવે છે કે,

કુનૂન્ આન્ચે જોસ્તી હમહ યાફ્તી
અગર્ ઝીન્ જહાન્ તીઝ્ બેશતાફ્તી
બહમ્સાયગી દાવરે પાક્ જાય
બેયાબી દરીન્ તીરગી દર્ મપાય
હરાન્ કસ કે અઝ બહ્રે તૂ રન્જ્ બોર્દ
ચુનાન્ દાન્ કે રન્જ્ અઝ પયે ગન્જ્ બોર્દ
બેબખ્શો બઅર્ઝાનેયાન્ બખ્શ ચીઝ્
કે ઈદર્ નમાની તો બેસ્યાર્ નીઝ્

ચુ ગીતી બેબખ્શી મેયાસાય હીચ્
કે આમદ તોરા રૂઝગારે પસીચ્

ચુનાન્ ચૂન્ બેજોસ્તી ઝે યઝદાન્ તો જાય
બબીમર્ગ્ બર્ખીઝો આનજા ગેરાય

"હાલ જે કાંઈ મુરાદ કે તે ચાહી છે, તે તને મળી છે-જો તું આ જેહાન છોડી જવા માટે તત્પર છે,

તો પાક દાવરની પડોસમાજ તને જગ્યા-મળશે, માટે હવે આ અધારી દુન્યામા તુ થોભ ના

જેઓએ તારે માટે ઝેહમત ઉઠાવી હતી-તેઓ માટે એમજ જાણ કે ગજ મેળવવા માટે તેઓએ રજ ખેચી હતી

તેઓને હવે તુ ગજ બક્ષેશ કરજે અને સાથે જેઓ લાયક માણસો હોય તેઓને પણ કાંઈ બક્ષેશ કરજે-કારણકે અહી (આ દુન્યામાં) તું હવે ઘણો વખત રહેવાનો નથી

જ્યારે દેશને (એટલે રાજપાટને) બીજાને સોપ્યો ત્યારે તું વળી આસાયેશ ના લેતો-કારણકે (પેલી જેહાને) જવાની તેયારી કરવાનો વખત આવી પુગ્યો છે

યઝદાન પાસે મીનોઈ જેહાનમા જે જગ્યા તે માગી છે-તે જગ્યાએ જવા માટે મોત નથી આવ્યુ છતા તું તેયાર થા"

વળી જ્યારે ઝાલ અને રૂસ્તમ ઝાબુલથી આવી તેને સમજાવે છે કે "હવે તું એ સઘળું છોડી દઈ તારી પાદશાહી ઉપર ધ્યાન રાખ." ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂ પોતે જોયલા ખાબ માટે તેઓને કહે છે કે,

બરદ મર્ મરા ઝીન્ સરાએ સેપન્જ્
નમાનદ ઝે મન્ દર્ જહાન્ દર્દો રન્જ્
કુનૂન્ યાફ્તમ હર્ચે જોસ્તમ્ ઝે કામ્
બેબાયદ બેસીચીદ કામદ ખરામ્
સહર્ગહ મરા ચશ્મ્ બેઘનૂદ દૂશ
ઝે યઝદાન્ બેયામદ ખુજસ્તહ સોરૂશ
કે બર્ સાઝ્ કામદ ગહે રફ્તનત
સર્આમદ નેઝન્દીઓ નાખફ્તનત

"મે દોઆ માગી કે મને આ ત્રણ પાચ દહાડાની દુન્યામાથી બોલાવી લે-કે જેથી દુન્યામા મારી પાછળ મારા ઝુલ્મની વાત રહેવા પામે નહી

જે મુરાદ કે મે ખોદાથી માગી હતી તે મને મળી છે-હવે મને તૈયારી કરવી જોઇયે કારણકે દુન્યામાથી ચાલી જવાનો વખત આવી પુગ્યો છે

ગઇ પાછળી રાતે મારી આખ લાગી ગઈ-અને પાક યઝદાન તરફથી મુબારક સરોશ ઇઝદે આવી મને કહ્યુ,

કે તૈયારી કર કે તારો (તે જેહાન જવાનો) વખત આવી પુગ્યો છે-તારી બેચેની અને ઉજાગરાનો છેડો આવ્યો છે"

તેમજ વળી પાદશાહ કયખુસરૂ ઈરાનીઓને નસીહત દે છે, ત્યારે બોલે છે કે,

બેખાહીદ તા ઝીન્ સરાએ સેપન્જ્
ગુઝર્ યાબમો દૂર્ માનમ્ ઝે રન્જ્

અર્થ—"તમો સઘળાઓ મારે માટે એવુ ઇચ્છજો કે હુ આ ત્રણ પાચ દહાડાની દુન્યામાથી ગુઝર પામુ અને સઘળી રજથી છુટુ"

સરોશ ઇઝદનાં ફર્માન મૂજબ ઈરાનની ગાદી લોહરાસપને સોંપી તે જંગલમાં નીકળી જાય છે, જ્યાં એક બર્ફનું તોફાન થાય છે અને તે પાદશાહ સાથ ગયલા પેહલવાનો તે મોટાં તોફાનમાં માર્યા જાય છે અને પાદશાહ પોતે પણ ગુમ થઇ જાય છે. ફિર્દોસી એટલુંજ જણાવે છે. પણ તેની

લાશ હાથ ન લાગવાથી એવી અટકળ કરવામાં આવી કે તે પાદશાહ કોઈ તેવી છૂપી જગ્યાએ એકાંતમાં રહી ખોદાની બંદગીમાં મશગૂલ રહયો છે. આ અટકળે પાછળથી ખરી બીનાનું રૂપ લીધું અને લોકો એમજ ગણવા લાગ્યાં કે પાદશાહ કયખુસરૂ મરી નથી ગયો પણ હયાત રહેલો છે. આ બાબતને કેટલાંક પાછળાં ફાર્સી અને પેહલવી પુસ્તકો પણ ટેકો આપે છે. આફ્રીને પયગમ્બર ઝરતોશ્તમાં આવેલા વાકય 'અયસ્કેમ્ અમહ્ર્કેમ્ બવાહિ યથ કવહુસ્રવ' એટલે 'કયખુસરૂના જેવો બીમારી અને મોત વગરનો થજે!' આ ઉપરથી પણ કેટલાક લખનારા કયખુસરૂને હયાત ગણે છે.

પણ 'આફ્રીને રૂઝગાર'નો લખનાર કયખુસરૂને ગુઝર પામેલો ગણીને જેમ બીજા પાદશાહોનાં રવાનોને આરાધ્યાં છે, તેમ કયખુસરૂનાં રવાનને પણ આરાધ્યું છે. અવસ્તામાં પણ કયખુસરૂને ગુઝર પામેલોજ જણાવ્યો છે. ફર્વર્દીન યશ્તના ૨૯ માં કર્દામાં જણાવે છે કે 'કવોઇશ્ હુઓસ્રવંઘ્હો અષઓનો ફ્રવષીમ્ યઝમઇદે.' એટલે કયાની કયખુસરૂના અશોફરોહરને અમો આરાધિયે છિયે.

આ નામીચો પાદશાહ ઘણોજ દયાળુ, ઈન્સાફી અને ધર્મી હતો. તેમજ રૈયતનો ઘણોજ માનિતો હતો. પેહલવાન રૂસ્તમ અને ઝાલ સાથ એને ઘણોજ ઘાડો સંબંધ હતો, આ પાદશાહ રૂસ્તમને બહુજ માન આપતો હતો. તેમજ રૂસ્તમ પણ આ પાદશાહના એક સખુન ઉપર પોતાનો જાન ફિદા કરવા તૈયાર થતો હતો.

રૂસ્તમની આવી ફિદાગીરી માટે પાદશાહ કયખુસરૂ ખરેજ મગરૂર થતો હતો અને તેને મ.ટે આ પ્રમાણે બોલતો હતો કે :—

તોઈ પર્વરશાનન્દએ તાજો તખ્ત
ફ્રોરૂઘ અઝ તો ગીરદ જહાનદારૂ બખ્ત
દેલે ચરૂખ દરૂ નઉકે શમ્શીરે તોસ્ત
સેપહરો ઝમીનો ઝમાન્ ઝીરે તોસ્ત
બેકન્દી દેલો મગ્ઝે દીવે સફીદ
ઝમાનહ બમેહરે તો દારદ ઉમીદ
ઝમીન્ ગેર્દે રખ્શે તોરા ચાકરસ્ત
ઝમાન્ બરૂ તો ચૂન મેહરૂબાન્ માદરસ્ત
ઝે તીઘે તો ખુરૂશીદ બેર્યાન્ શવદ
ઝે ગોર્ઝે તો નાહીદ ગેર્યાન્ શવદ
ઝે તીરો ઝે પયકાને કેલ્કે તો શીરૂ
બરૂઝે બલા ગર્દદ અઝ જન્ગ્ સીરૂ
તો તા બરૂનેહાદી બમર્દી કોલાહ
બઈરાન્ નકરૂદ ઈચ દુશ્મન નેગાહ
નદારી તો હમતા બરૂઝે નબરૂદ
સરે સરૂકશાન્ અન્દરૂ આરી બગરૂદ
તોઈ અઝ નેયાગાન્ મરા યાદગારૂ
હમીશહ કમરૂ બસ્તએ કાર્ઝારૂ
તોરા દાદ ગર્દન બમર્દી પલન્ગ્
બદર્યા ખોરૂશાન્ ઝે બીમત નેહન્ગ્
દેલે શહરૂયારાનો પોશ્તે કેયાન્
બહર્યાદે હરૂ કસ કમરૂ બરૂ મેયાન્

જહાનરા ઝે દીવાને માઝન્દરાન્
બેશુસ્તીઓ કન્દી બદાનરા સરાન્
ચે માયહ સરે તાજદારાન્ ઝે ગાહ
રેબૂદીઓ બરૂકન્દી અઝ પીશગાહ

ઈરાનના તાજ અને તખ્તની પર્વરશનો કરનાર તુજ છે-પાદશાહી તખ્ત તારાથીજ ઝળકાટ પકડે છે

આસ્માનનુ દિલ પણ તારીજ શમ્શેરની નોક નીચે છે આસ્માન, ઝમીન અને ઝમાનો તારોજ તાબેદાર છે

સફેદ દેવનુ શરીર અને માથુ તેજ ઉખેડી નાખ્યુ-ઝમાનો પણ તારી સાથ પ્રીતિ રાખવાની ખાહેશ કરે છે

ઝમીન તારા રખ્શ ઘોડાની આસપાસ ચાકર બનેલી છે-ઝમાનો તારા ઉપર એક મેહરબાન માની મિસાલ માયાળુ બનેલો છે.

તારી તલવારથી આફતાબ પણ ભૂજાઈ જાય છે-તારા ગોર્ઝથી શુક્ર સેતારો પણ રડી દે છે

લડાઇને દહાડે તારા તીર અને કલમી પયકાનથી મસ્ત સિંહ પણ લડવાથી ધરાઈ જાય છે

જ્યારથી તેં મર્દાનગીની કોલાહ સર ઉપર મેલી છે ત્યારથી આ ઇરાન દેશ ઉપર દુશ્મનોએ જરાક પણ નઝર કરી નથી

લડાઇને દહાડે કોઈ પણ તારો હરીફ નથી-કારણકે તુ પેહલવાનોના સર ધૂળમા રગડોળે છે

મારા વડવાઓથી તુ ઉતરી આવેલો છે-અને મારી તરફથી લડવા માટે સદા તૈયાર હોય છે

ચિત્તા જેવો તારી મર્દાનગી આગળ પોતાની ગર્દન નમાવેલી રાખે છે-તારી ધાસ્તીથી દર્યામા મગરમચ્છ પણ પોકારતા રહે છે

પાદશાહોનો જીગરજાન દોસ્ત તું છે તેમજ કયાની વંશનો પોશતપનાહ તુ છે-તેઓમાના દરેકની ફર્યાદ ઉપર ધ્યાન આપી તેઓ તરફથી તુ લડવા તૈયાર રહે છે.

આ દુન્યાને માઝન્દરાનના દેવોથી-તેજ ધોઈ કાઢી છે અને બૂરાઓનાં સર તેજ ઉખેડી નાખ્યા છે

તે કેટલા બધા પાદશાહોનાં સર તખ્ત ઉપરથી-છીનવી લઈ તેઓની રાજગાદી પાયમાલ કરી નાખી છે.

બસા દુશ્મનાન્ કઝ્ તો બીજાન્ શુદહ્
બસા બૂમો બર્ કઝ્ તો વયરાન્ શુદહ્
સરે પહ્લવાનાનો લશ્કર્ પનાહ્
બનઝ્દીકે શાહાન્ તોરા દસ્તગાહ્

હમહ્ જાદૂઆન્રા શેકસ્તી બગોરૂઝ્
બયફ્રૂખ્તી તાજે શાહાન્ બબોરૂઝ્
ચે અફ્રાસેયાબો ચે ખાકાને ચીન્
નબેશતહ્ હમહ્ નામે તૂ બર્ નેગીન્
હરાન્ બન્દ કઝ્ દસ્તે તૂ બસ્તહ્ શુદ
કુશાયન્દગાન્રા જેગર્ ખસ્તહ્ શુદ
કુશાયન્દએ બન્દે બસ્તહ્ તોઈ
કયાન્રા સેપહ્રે ખુજસ્તહ્ તોઈ
તોરા ઈઝદ ઈન્ ઝૂરે પીલાન્ કે દાદ
બરો બાઝૂઓ ચન્ગો ફરૂરોખ નેઝાદ
ઝે તીઘે તો ખાલી મબાદા જેહાન્
હમીશહ્ તોરા બસ્તહ્ બાદા મેયાન્
સરત સબ્ઝ્ બાદા દેલત શાદમાન્
તને પાક્ દૂર્ અઝ્ બદે બદગમાન્
ખુનુક્ ઝાલ્ કશ બુગ્ઝરદ રૂઝગાર્
બેમાનદ બગીતી ચુ તૂ યાદગાર્
ખુજસ્તહ્ બરો બૂગે ઝબુલ્ કે શીર્
હમી પર્વરાનદ ગવાને દેલીર્
ખુશા શહ્રે ઈરાનો ફરૂરોખ ગવાન્
કે દારન્દ ચૂન તૂ યકી પહ્લવાન્
વઝીન્ હરસે બરતર્ સરે બખ્તે મન્
કે ચૂન તૂ પરસ્તદ હમા તખ્તે મન્
બખુરશીદ માનદ હમહ્ કારે તૂ
બગીતી પરાગન્દહ્ કેર્દારે તૂ
તોઈ પોશ્તે ઈરાનો તાજે મેહાન્
નખાહીમ બી તો ઝમાની જેહાન્
હમાન્ નીમરૂઝ્ અઝ્ તો ખાલી મબાદ
કે ચૂન્ તૂ નદીદસ્ત ગીતી બયાદ

ઘણાક દુશ્મનો કે તારાથી બેજાન થઇ ગયા છે-તેમજ ઘણાક મુલકો અને શેહરો તારાથીજ નાશ પામ્યાં છે.

તુજ મારા સઘળા પેહલવાનોનો સરદાર છે અને મારાં લશ્કરની પોસ્ત પનાહનો કરનાર છે-દુન્યાના સઘળા પાદશાહોની નઝદીક તારોજ દરજ્જો ચઢતો છે

તેંજ સઘળા જાદૂગરોને તારા ભારી ગોર્ઝે કૂટી નાખ્યા છે-તેમજ અમો પાદશાહોના તાજને બુલદી ઉપર લઇ જઈ રોશન કર્યા છે

શું પાદશાહ અફ્રાસિયાબ કે શુ ચીનના ખાકાન વગેરે-સઘળા પાદશાહોએ તારૂજ મુબારક નામ પોતાની મોહર ઉપર કોતરાવી રાખ્યું છે

જે શખ્સ કે તારા હાથથી બધાયો હોય-તો તેને છોડવનારાઓના જીગર ઝખ્મી થયલાજ જાણવા

તે શખ્સ ઉપરના બદનો છોડનાર ફકટ તુજ છે-કયાની પાદશાહોનુ મુબારક છત્ર તુજ છે

તે પર્વર્દેગારે તને આવુ મસ્ત હાથીઓ જેવુ કૌવત તેમજ આવી છાતી, બાઝૂ, ચુન્ગાલ અને મુબારક ઊચી બુન્યાદ બક્ષેશ કરી છે

તારી તલવારથી જેહાન ખાલી ના હોતી હમેશે તારી કમર બાધેલી હોજો!

તારી જવાની કાયમ રહેજો અને તારૂ દિલ ખુશહાલ રહેજો-દુશ્મનની બૂરાઈથી તારૂ પાક તન દૂર રહેજો!

ભાગ્શાળી છે ઝાલ કે જ્યારે તે આ દુન્યા છોડી જશે ત્યારે દુન્યામા તારા જેવી એક યાદગારી રાખી જશે

ઝાબુલની સરઝમીન મુબારક હોજો! કે જ્યાનુ દૂધ આવા બહાદુર પેહલવાનોની પર્વરેશી કરે છે

ભાગ્યશાળી છે ઈરાન અને ભાગ્યશાળી તેના મુબારક પેહલવાનો-કે જેઓ તારા જેવા એક પેહલવાન ધરાવે છે

એ ત્રાણેથી બુલદ તો મારૂ નસીબ ગણાય-કે તારા જેવો પેહલવાન મારા તખ્તની તાબેદારી કરે છે

તારા સઘળા કામો ખુરશેદની બુલદી સૂધી યાદગાર રહી જશે-કારણકે તારા પરાક્રમો આખી દુન્યામા ફેલાઈ ગયા છે

તુજ ઈરાન દેશની તેમજ બુઝોર્ગોના તાજની પોશતપનાહ કરનાર છે-અમો નથી ચાહતા કે તારા વગર એક પળ પણ દુન્યા ખાલી રહે

તમજ નીમરૂઝનો મુલક તારેથી ખાલી ના પડતો-કારણકે દુન્યાને પણ તારા જેવા જોયલાની યાદ નથી"

ઉપલા પાદશાહ કયખુસરૂના સખુનોથી દરેક વાંચનારા સાહેબોની ખાતેરી થઈ હશે કે રૂસ્તમ કોણ હતો, કેવો હતો અને કેટલી શક્તિ ધરાવતો હતો? બેશક કે કયખુસરૂના આ કીમતી સખુનોને પેહલવાન રૂસ્તમ ઈન્ચેઈન્ચ લાયક હતો.

આ પાદશાહ પોતાની મા તરફથી તૂરાની લોહી ધરાવતો હતો, છતાં એક પણ દાખલામાં ઈરાનીઓને બડબડવાનુ કાંઇપણ કારણ આપ્યું નહીં હતુ. જ્યારે આ પાદશાહ કયખુસરૂને સરોશ ઈઝદે બશારત કરી આ ફાની દુન્યા છોડી જવા ફર્માવ્યું, ત્યારે ઈરાની સરદારો ગભરાઈ જઈ ઝાબુલેસ્તાન જઈ ઝાલ અને રૂસ્તમને બોલાવી લાવ્યા કે પાદશાહને સમજાવી આ કામથી બાઝ રાખે. ઝાલ અને રૂસ્તમ આવ્યા બાદ પાદશાહને સમજાવવા લાગ્યા. પાદશાહ સાથ તકરારમાં ઉતરતાં પેહલવાન ઝાલેઝરથી પાદશાહની માની અઉલાદ વિષે તેમજ કાઊસ વિષે એશારો કરવાથી પાદશાહ કયખુસરૂ બહુજ ગુસ્સામાં આવી જઇ નીચે પ્રમાણે બોલ્યો કે:—

જહાન્દાર્ પૂરે સેયાવુશ મનમ
ઝે તોખ્મે કયાન્ શાહે બાહુશ મનમ

તુ જાણ કે "હુ પાદશાહ સિયાવક્ષનો બેટો છુ તેમજ કયાની તોખ્મનો બાહોશ પાદશાહ છુ

નબીરહુ જહાનદારૂ કાઊસે કય
દેલઅફ્રૂઝ પુરૂ દાનેશો નીકુ પય
બે આદરૂ હમઝ તોખ્મે અફ્રાસેયાબ્
કે બા ખેશ્મે ઊ ગુમ શુદી ખુર્દો ખાબ્
નબીરહુ ફરીદૂનો પૂરે પશન્ગ્
અઝીન્ ગઉહરાન્ ખુદ મરા નીસ્ત નન્ગ્

કે શીરાને ઈરાન્ બદર્યાએ આબ્
નશોસ્તી તન્ અઝ બીમે અફ્રાસેયાબ્

દેલ રોશન કરનાર, દાનાઈ ભરેલા અને નેક કદમના કયાની પાદશાહ કાઊસનો નબીરો છુ

તેવીજ રીતે મા તરફથી પણ પાદશાહ અફ્રાસિયાબની અવલાદ ધરાઉ છુ, કે જે પાદશાહના ગુસ્સાને લીધે સર્વની ઊંઘ અને ભૂખ ઉડી જતા હતા

તે અફ્રાસિયાબ પાદશાહ ફરીદૂનનો નબીરો અને પશંગનો છોકરો હતો, આવી બન્ન તરફની બુન્યાદ ધરાવવા માટે હુ પોતે જરા પણ શર્મિંદો નથી

કારણકે અફ્રાસિયાબ જેવા પાદશાની ધાસ્તીએ કરીને ઈરાનના સિહો વટિક દર્યાના પાણીમા પોતાનુ તન ધોઈ શકતા નહીં હતા

એ વગેરે બીજા સખુનો કહેવા ઉપરથી ઝાલેઝર પશેમાન થયો અને તુરત પાદશાહ કયખુસરૂની માફી ચાહી. આ પાદશાહ ઉપર ઈરાની સરદારોનો એટલો તો ચાહ અને જાનફેશાની હતી કે જયારે પાદશાહ કયખુસરૂ સરોશ ઇઝદના ફર્માવ્યા મુજબ પહાડ તરફ ગયો ત્યારે તેની પૂઠે ઈરાની સરદારો તૂસ, ગીવ, બીઝન વગેરે ગયા, પણ ત્યાંથી તેઓ પાછા ફર્યાજ નહીં અને પોતાના વહાલા પાદશાહ ઉપર પોતાના કીમતી જાનો અર્પણ કર્યા

મુંબઈ રોઝ ૧ લો માહ ૧ લો સને ૧૨૮૫ યઝદજર્દી.

માહીયાર નવરોજી કુટાર.
ફરામર્ઝ નવરોજી કુટાર.

શાહનામએ ફિર્દોસી.

ગુજરાતી હુરૂફે તમામ બયતો તથા તેનો તરજુમો.

વૉલ્યુમ ૫ મું.

બાઝ્ ગશતને ગીવ્ બા પાસોખે પીરાન્ વ સફ્ કશીદને હરદૂ લશ્કર્.

બગીવ્ આન્ગહી ગોફ્ત્ બરૂખીઝો રવ્
સુએ પહ્લવાને સેપહ્ બાઝ્ શવ્
કે બર્ મા સેપાહ્ આમદ્ અઝ્ ચાર્ સૂય
હમી તખ્તે ઇરાન્ કુનન્દ્ આરૂઝૂય
બગૂયશ્ કે અઝ્ મન્ તો ચીઝી મજૂય
કે ફર્ઝાનગાન્ આન્ ન બીનન્દ્ રૂય
યકી આન્ કે અઝ્ નામદારાન્ ગવાન્
સેપોર્દન્ બદસ્તે તો ઈન્ કય તવાન્
દીગર્ કે ગૂઈ સેલીહો સેપાહ્
ગેરાન્માયહ્ અસ્પાનો તખ્તો કોલાહ્
બેરાદર્ કે રૂઇશાન્રવાને મનસ્ત્
ગુઝીદહ્ પેસર્ પહ્લવાને મનસ્ત્
હમી ગૂઈ અઝ્ ખીશતન્ દૂર્ કુન્
કે બેખ્રદ્ ચુનીન્ ખામ્ બાશદ્ સખુન્
મરા મર્ગ્ બેહ્તર્ અઝીન્ ઝન્દગી
કે સાલાર્ બાશમ્ કુનમ્ બન્દગી
યકી દાસ્તાન્ ઝદ્ બરીન્ બર્ પલન્ગ્
ચુ બા શીરે જન્ગી બર્ આમદ્ બજન્ગ્
બનામ્ અર્ બેરીઝી મરા ગોફ્ત્ ખૂન્
બેહ્ અઝ્ ઝેન્દગાની બનન્ગ્ અન્દરૂન્
સેદીગર્ કે પયઘામે શાહ્ આમદસ્ત્
બફર્માને જન્ગમ્ સેપાહ્ આમદસ્ત્
ચુ પાસોખ ચુનીન્ યાફ્ત્ બરગશ્ત્ ગીવ્
અબા નામદારાનો ગોર્દાને નીવ્

ગીવનું પીરાનના જવાબ સાથ પાછું ફરવું અને બંને લશ્કરે સફ સમારવી.

ત્યાર પછી તેણે તુરત ગીવને કહ્યુ-કે "ઉઠ અને તુ પાછો તે લશ્કરના પહેલવાન ગૂર્દર્ઝની તરફ જા

કારણ કે અમારી આગળ ચો તરફથી લશ્કર આવી લાગ્યું છે-અને તે ખુદ ઈરાનનુ તખ્ત હાથ કરવાની ખાહેશ ધરાવે છે

તેને કહેજે કે તુ મારી પાસેથી અકલમંદો નહીં સ્વીકારે તેવી ચીઝની આશા રાખતો ના

પહેલુ તો એ કે તૂરાની નામદાર પહેલવાનોને તારા હાથમા સોપવાની તાકત કોણ ધરાવે છે?

વળી બીજુ તુ કહે છે કે હથિયાર, લશ્કર, કીમતી ઘોડા, તખ્ત અને કોલાહ

તેમજ મારો રોશનરવાનનો ભાઈ-અને વહાલો બેટો જે મારો બહાદુર પહેલવાન છે,

તે બધાને તુ પોતા પાસેથી દૂર કરવા કહે છે-શુ કોઈ ડાહ્યો માણસ એવો બેવકૂફી ભરેલો સખુન બોલતો હશે?

હુ તૂરાની સરદાર કહેવાઈ કોઈની તાબેદારી કરૂં-તો એવી ઝિંદગીના કરતા તો મરણુ મને વધુ પસંદ છે

એ બાબત એક ચિત્તા વાઘે જ્યારે ખૂનખાર સિંહ સાથે લડવા આવ્યો ત્યારે એક વાત કહી

કે 'બહાદુરીથી લડતા જો તારે હાથે હુ માર્યો જાઉ તો શર્મ ભરેલી ૧
ઝિંદગી ગુઝારવા કરતા વધારે બેહતર છે'

અને ત્રીજુ એકે પાદશાહ અફ્રાસિયાબનો પયગામ આવ્યો છે-અને મને લડાઈમા ઉતરવાના તેના ફર્માન સાથ લશ્કર પણ આવી લાગ્યું છે."

જ્યારે પહેલવાન ગીવને એવી રીતનો જવાબ મળ્યો-ત્યારે તે પોતાના નામદારો અને બહાદુર પહેલવાનો સાથ પાછો ફર્યો

સેપહ્દાર ચુન્ ગીવ્ બર્ગશ્ત અઝ્ચ
બોઝ્રશાન્ સુએ જન્ગ્ બેન્હાદ્ રૂય
બેયામદ્ શુ પીશે કનાબદ્ રસીદ્
બદાન્ દામને કુહ્ લશ્કર્ કશીદ્
ચુ ગીવ્ અન્દર્ આમદ્ બપીશે પદર્
હમી ગોફ્ત પાસોખ્ બદ્ દર્ બદર્
બગૂદર્ઝ ગોફ્ત અન્દર્ આવર્ સેપાહ્
બજાઈ કે સાઝી હમી રઝ્મગાહ્
કે ઊરા હમી આશ્તી રાય નીસ્ત્
બદેલશ અન્દરૂન્ દાદ્રા જાય નીસ્ત્
ઝે હર્ગૂનહ્ બા ઊ સખુન્ રાન્દમ્
હમી હરૂચે ગોફ્તી બર્ ઊ માન્દમ્
ચુ આમદ્ પદીદાર્ અઝીશાન્ ગુનાહ્
હયૂની બર્ અફ્ગન્દ્ નઝ્દીકે શાહ્
૨ કે ગૂદર્ઝો ગીવ્ અન્દર્ આમદ્ બજન્ગ્
સેપહ્ રાન્દ્ બાયદ્ કુનૂન્ બી દેરન્ગ્
સેપાહ્ અન્દર્ આમદ્ ઝે અફ્રાસેયાબ્
ચુ મા બાઝ્ ગશ્તીમ્ બોગ્ઝાશ્ત્ આબ્
કુનૂન્ કીનહ્રા કૂસ બર્ પીલ્ બસ્ત્
હમી જન્ગે મારા કુનદ્ પીશ દસ્ત્
ચુનીન્ ગોફ્ત બા ગીવ્ પસ પહ્લવાન્
કે પીરાન્ બસીરી રસીદ્ અઝ્ રવાન્
હમી દાશ્તમ્ ચશ્મ ઝીન્ બદ્નેહાદ્
વલીકેન્ બફર્માને શાહે જેહાન્
બેબાયેસ્ત્ રફ્તન્ કે ચારહ્ નબૂદ્
દેલશરા કુનૂન્ શહ્રયાર્ આઝ્મૂદ્
ચફી દાસ્તાન્ ગોફ્તહ્ બૂદમ્ બશાહ્
ચુ ફર્મૂદ્ લશ્કર્ કશીદન્ બરાહ્
કે દેલરા ઝે મેહ્રે કસી બર્ ગુસેલ્
કુજા નીસ્તશ્ બા ઝબાન્ રાસ્ત દેલ્
હમી મેહ્રે પીરાન્ બતોર્કાન્ બરસ્ત્
બેશૂયદ્ હમી શાહ્ અઝ્ પાક્ દસ્ત્
દવાન્ અઝ્ પયે ગીવ્ પીરાન્ દેલીર્
સેપહ્રા હમી રાન્દ્ બર્સાને શીર્
૩ ચુ દાનેસ્ત્ ગૂદર્ઝ્ કામદ્ સેપાહ્
બેઝદ્ કૂસો આમદ્ ઝે રયબદ્ બરાહ્
ઝે કુહ્ અન્દર્ આમદ્ બહામૂન્ ગુઝશ્ત્
કશીદન્દ્ લશ્કર્ બર્ આન્ પહ્ન્ દશ્ત્
બદશ્ત્ અન્દર્ આવર્દ્ લશ્કર્ ગોરૂહ્
બહામૂન્ સેપાહ્ અઝ્ પસે પોશ્તે કુહ્
ચુ પીરાન્ સેપાહ્ અઝ્ કનાબદ્ બેરાન્દ્
બરૂઝ્ અન્દરૂન્ રઉશનાઈ નમાન્દ્
સવારાને જઉશનવરાન્ સદ્ હઝાર્
ઝે તોર્કાન્ મેયાન્ બસ્તએ કાર્ઝાર્
બેરફ્તન્દ્ બસ્તહ્ કમર્હા બજન્ગ્
હમહ્ નીઝહો તીઘે હેન્દી બચન્ગ્
બકેર્દારે કુહ્ અઝ્ દો રૂયહ્ સેપાહ્
અઝ્ આહન્ બસર્ બર્ નેહાદહ્ કોલાહ્
બર્ આમદ્ ખોરૂશીદને કર્રનાય

જેવો ગીવ ત્યાથી પાછો ફર્યો કે સરદાર પીરાન-પોકાર મારતો લડાઇની તેયારી કરવા પડયો.

અને જ્યારે "કનાબદ" નામની પહાડી જગ્યા નઝદીક આવી પહોચ્યો-ત્યારે તેણે તે પહાડની કદણુમાં લશ્કર ગોઠવ્યુ.

જ્યારે ગીવ બાપની નઝદીક આવ્યો-ત્યારે તેના જવાબનો બોલેબોલ તેને કહયો

અને બોલ્યો કે "જે જગ્યાએ તુ લડાઈગાહ બનાવવા ચાહતો હોય તે જગ્યાએ લશ્કર ગોઠવ

કારણ કે તેનો સુલેહનો વિચાર નથી-તેના દિલમા ઈન્સાફની જગ્યાજ નથી

તેની સાથે હરેક તરેહની વાત ચલાવી-અને તે જે કાઈ કહ્યું હતું તે મે તેને કહ્યું

જ્યારે વાક તેઓનોજ સાબેત થયો-ત્યારે તેણે એક સાંઢણી સવાર પાદશાહની નઝદીક મોકલ્યો

કે 'ગૂદર્ઝ અને ગીવ લડાઈ માટે આવ્યા છે-તેથી મદદ માટે વગર ઢીલે લશ્કર મોકલવુ જોઇયે.'

તેથી અફ્રાસિયાબની નઝદીકથી લશ્કર આવ્યુ છે-અમો જ્યારે પાછા ફરતા હતા ત્યારે તે લશ્કરે જહૂન નદી પસાર કાધી હતી

હવડા તો તેણે લડાઈ માટે નગારા હાથી ઉપર બાધ્યા પણ હશે-અને એય આપણી સાથ લડવાની પહેલ પણ કરશે"

ત્યારે પહેલવાન ગૂદર્ઝે ગીવને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "પીરાન પોતાના જીવથી ધરાઈ ગયો છે

એ લુચ્ચાથી તો હુ એવીજ આશા રાખતો હતો-તો પણ જહાનના પાદશાહના હુકમ પ્રમાણે

તને જવુજ જોઈતુ હતુ બીજો કશો ઈલાજ ન હતો-હવે પાદશાહે તેના દિલને અઝમાવી લીધુ છે

જ્યારે પાદશાહે મને લશ્કર કુચ કરાવવાનો હુકમ આપ્યો-ત્યારેજ મે તેને એવી એક વાત કહી હતી.

કે જે માણસનુ દિલ અને ઝબાન સરખા ન હોય-તેવા માણસની મોહબતથી તુ દિલ ઉઠાડી લે

પીરાનની સઘળી લાગણી તુરાનીઓ તરફજ છે-માટે હવે પાદશાહે તો તેની સઘળી મોહબતથી હાથ ધોવા જોઇયે"

હવે પેલી તરફ દેલીર પીરાને શિતાબી કરી ગીવની પછાડી-સિંહની માફક લશ્કરને ચલાવ્યુ

જ્યારે ગૂદર્ઝે જાણ્યુ કે લશ્કર આવ્યુ-ત્યારે નગારા વગડાવી રયબદના જગલથી આગળ વધ્યો

તે પહાડ છોડી મયદાનમા આવ્યો-અને તે બોહળા મયદાનમાં લશ્કર લાવ્યો.

અને પહાડને પીઠ પછાડી રાખીને તે બોહળા મયદાનમા આવી તેણે લશ્કર ગોઠવ્યુ.

જ્યારે પીરાને 'કનાબાદ'થી લશ્કર ચલાવ્યું-ત્યારે તે લશ્કરે કરી દહાડાની રોશની પણ ઝાખી પડી ગઈ

તુર્કીઓમાથી લડાઈની કમર બાંધેલા-બખ્તરવાલા એક લાખ સવારો,

કમર બાધીને લડાઈમા ગયા-સઘળાના હાથમા નેઝા અને હિંદી તલવાર હતી.

બન્ને તરફનું લશ્કર જાણે બે પહાડ હોય તેમ લાગતું હતું-તેઓએ માથે લોખડી કોલાહ પેહેરેલી હતી.

પછી કરનાયના પોકાર નીકળ્યા-જેથી એવું લાગતું હતું કે જાણે

કે રયબદ ઝમીન્ તા કનાબદ સેપાહ
દરો દશ્ત અઝીશાન્ કબૂદો સેયાહ
ક ગર્દે સેપહ રૂઝ રઉશન નેહાન્દ
કે નીઝહ હવા જોઝ બજઉશન નમાન્દ
અઝ આવાઝે અસ્પાનો ગર્દે સેપાહ
બેશુદ રઉશનાઈ કે ખુરશીદો માહ
સેતારહ સનાન્ બૂદો ખુરશીદ તીઘ
કે આહન ઝમીન્ બૂદ વઝ ગરદ મીઘ
બેતૂફીદ અઝ આવાએ ગોર્દાન ઝમીન્
કે તર્કો સનાન્ આસ્માન્ આહનીન્
ચુ ગૂદરઝ તૂરાન સેપહરા બેદીદ
કે બર સાને દર્યા હમી બર દમીદ
હેરફૂશ અઝ હેરફૂશો ગોરૂહ અઝ ગોરૂહ
ગોસસ્તહ નશુદ તા શબ્ આમદ કે કુહ
ચુ શબ્ તીરહ શુદ પીલ પાશે સેપાહ
ફરાઝ આવરીદન્દો બસ્તન્દ રાહ
બર અફ્રુખ્તન્દ આતેશ અઝ હરદો રૂય
કે આવાઝે ગોર્દાને પર્ખાશજૂય
જહાન્ સરબસર ગોફતી અહરીમનસ્ત
બદામન બર અઝ આસ્તીન્ જઉશનસ્ત
કે બાન્ગે તબીરહ બસન્ગ અન્દરૂન્
બેદરીદ દેલ દર શબે તીરહ ગૂન્
સપીદહ બર આમદ કે કુહે સેયાહ
સેપહદારે ઈરાન બપીશે સેપાહ
બઆસૂદહ અસ્પ અન્દર આવરદ પાય
યલાન્રા બહરસૂ હમી સાખ્ત જાય
સેપહરા સુએ મયમનહ કુહ બૂદ
કે જન્ગે દેલીરાન્ બી અન્દુહ બૂદ
સુએ માયસરહ રૂદે આબ રવાન્
ચુનાન દરખુર આમદ કે તન્રા રવાન્
હમીદૂન પેયાદહ પસે નીઝહદાર
અબા જઉશના તીરે આહન ગોઝાર
પેયાદહ કે બુદ દરખુરે કાર્ઝાર
બેફરમૂદ તા પીશે રૂએ સવાર
સફી બર કશીદન્દ નીઝહવરાન્
સેપરદાર બા બાદપાયાન્ સરાન્
કમાનહા ફેગન્દહ બબાઝૂ દરૂન્
હમી અઝ જેગર શાન્ બેજૂશીદ ખૂન્
પસે પોશતે ઈશાન્ સવારાન જન્ગ
કઝ આતેશ બખન્જર બેબોર્દન્દ રન્ગ
પસે પોશત શાન ઝેન્દહ પીલાન ચુ કુહ
ઝમીન્ અઝ પયે પીલ ગશતહ સેતૂહ
હેરફૂશે બોબસ્તહ મેયાને સેપાહ
કે અઉહર હેરફૂશાન્ બકેર્દારે માહ
દુરોખ્શીદને તીઘહાએ બેનફૂશ
અઝાન્ સાયએ કાવેયાની દેરફૂશ
તો ગોફતી કે અન્દર શબે તીરહ ચેહર
સેતારહ હમી બર ફેશાનદ સેપેહર
બેયારાસ્ત લશ્કર બસાને બેહેશ્ત
બબાગે વફા સર્વે કીનહ બેકેશ્ત

રયબદની જગ્યાથી તે કનાબદ સૂધી લશ્કર ભરેહું હતું-જેથી મયદાન અને પહાડની ખીણ કાળી અને બલુ થઈ ગઈ હતી

લશ્કરની ગર્દથી દિવસનો પ્રકાશ ઢંકાઈ ગયો-સવારોના નેઝાઓથી હવાએ જાણે બખ્તર પેહેર્યું હોય એમ લાગતુ હતુ

ઘોડાઓના આવાઝ અને લશ્કરની ધૂળથી-આફ્તાબ અને માહતાબની ૪
રોશની જતી રહી હતી

નેઝાઓ જાણે સેતારા હતા અને તલવારો સૂર્ય મિસાલ લાગતી હતી-જમીન નાખડી થઈ ગઈ હતી અને વાદળા ધૂળના બન્યા હતા

પહેલવાનોના પોકારનો ઝમીનમાથી પડઘો પડવા લાગ્યો-ટોપ અને નેઝાથી આસ્માન લોઢાનુ બન્યુ

ગૂદર્ઝે તૂરાની લશ્કરને જોયુ-કે જે દર્યાની મિસાલ ઉછાળા મારતું હતુ.

પહાડ આગલથી રાત પડી ગઇ ત્યા સૂધી ઝુડા પાછળ ઝુડા અને લશ્કર પાછળ લશ્કર આવતુ બદ પડયુ નહીં

જ્યારે રાત અધારી થઈ ત્યારે લશ્કર આગળ હાથીઓ લાવી ત્યાનો રસ્તો બદ કર્યો

બન્ને તરફથી તપાસ રાખવા માટે મશાલો સળગી-લડાયક પેહલવાનોના આવાઝથી

તુ કહેશે કે તમામ જેહાન દૈત્યથીજ ભરેલી છે-અને દામનથી તે આસ્તીન સૂધી તેઓ હથિયારથી સજ થયલા છે

તે સીઆહ રાત્રે નગારાંના આવાઝથી પત્થરના દિલ પણ ફાટવા લાગ્યા

જ્યારે સીઆહ પહાડમાથી સહવારની સફેદી ઉપર ચઢી-ત્યારે ઈરાની સરદાર પોતાના લશ્કરની હરોલમા આવી,

એક આસૂદા ઘોડા ઉપર સવાર થયો-અને બીજા પહેલવાનોને ચો ૫
તરફ ગોઠવ્યા

લશ્કરની જમણી તરફ પહાડ હતો-જે પહાડ બીજા દેલાવર લોકોની લડાઈથી નચિન્ત રહેલો હતો

અને ડાબી તરફ વહેતા પાણીની નદી હતી-જે જેમ આત્મા શરીરને માટે ઝરૂરનો છે તેમ લડાઈ માટે યોગ્ય હતી

તેમજ ભાલાવાળાઓની પછાડી બખ્તર સાથના અને લોખડ વિંધનાર તીર સાથના પેયાદા સિપાહો હતા

જે લડાઇને લાયકના પેયાદા હતા-તેઓને સવારોની આગળ રહેવા ફરમાવ્યુ

નેઝાવાળાઓએ તેમજ ઢાલવાળાઓએ અને ઊટ સવારોએ એક બાજૂએ સફ ખેચી

બાઝુ ઉપર કમાનો લટકાવેલી હતી-તેઓના જીગરમા લોહી જોશ કરતુ હતુ

તેઓની પીઠ પછાડી લડાયક સવારો હતા-કે જેઓ ખંજરે કરી આતશનો ઝળકાટ મંદ કરી નાખતા હતા

તેઓની પછાડી પહાડની મિસાલના મસ્ત હાથી હતા-જે હાથીના કદમથી ઝમીન આજેઝ થયલી હતી

લશ્કરની વચ્ચે મુબારક કાવેયાની ઝુડો હતો-જે ઉપરનાં ગોહરોએ કરી માહતાબની મિસાલ ઝળકાટ આપતો હતો

કાવેયાની ઝુડાના સાયા હેઠળ પોલાદી તલવારોનો ઝળકાટ એવો ૬
લાગતો હતો,

કે જાણે કાળા ચેહરાવાળી રાતને વખતે-ઉપરથી આસ્માન સેતારા વર્સાવે છે

એ પ્રમાણે ગૂદર્ઝે બેહેશ્તની મિસાલ લશ્કર ગોઠવ્યું-અને વફાદારીના બાગમાં કીનાનું સરોવર રોપ્યું

ફ્રીઓરૂઝરા દાદ પસ મયમનહ
પસે પોશ્તે લશ્કરૂ હજીરો બુનહ
ગોરાઝહ સરે તોખમએ ગીવગાન
સવારહ નેગહબાને તખ્તે કયાન
બયારી ફ્રીઓરૂઝ બરૂખાસ્તન્દ
બેયક રૂએ લશ્કરૂ બેયારાસ્તન્દ
બરોહહામ ફરમૂદ પસ પહલવાન
કે અય નાઝેશે તખ્તો તાજે કયાન
બેરવ બા સવારાન સુએ મયસરહ
બકેદારે નઉરૂઝ હૂર અઝ બરહ
બરૂઅફરૂઝ લશ્કરૂ તો અઝ ફરૂરે ખીશ
સેપહરા હમી દારૂ દર પરૂરે ખીશ
બદાન આબગૂન ખન્જરે નીવ સૂઝ
બુ શીરે ઝેયાન અઝ યલાન રઝમૂ તૂઝ
૭ બેરફતન્દ યારાનશ બા ઊ બહમ
કે ગોદાને લશ્કરૂ યકી ગોસ્તહમ
દેગરૂ ગઝદહમ રઝમરા નાગુઝીરૂ
ફેરૂહેલ કે બોગઝારદ અઝ ચરૂખ તીરૂ
બેફરમૂદ બા ગીવ તા દહ હઝારૂ
બેરફતન્દ બરગુસ્તુવાનવરૂ સવારૂ
સેપોરદ આન ઝમાન પોશ્તે લશ્કરૂ બદૂય
કે બુદ જાએ ગોદાને પર્ખાશજૂય
બેરફતન્દ બા ગીવ જન્ગઆવરાન
ચુ ગુર્ગીનો ચૂન ઝન્ગએ શાવરાન
દેરફ્શી ફેરેસ્તાદો સીસદ સવારૂ
નેગહબાને લશ્કરૂ સુએ રૂદબારૂ
હમીદૂન ફેરેસ્તાદ બરૂ સુએ કુહ
દેરફ્શીઓ સીસદ ઝે ગોદાન ગોરૂહ
યકી દીદહબાન બરૂ સરે કુહ સરૂ
બરૂ આમદ બરૂ આવરૂદ અઝ અબ્રૂહ સરૂ
શબો રૂઝ ગર્દન બરૂ અફ્રાખ્તહ
અઝ આન દીદગહ દીદહ બરૂ તાખ્તહ
બેજુસ્તી હમા રાહે તૂરાન સેપાહ
પયે મૂરરા ગરૂ બેદીદી બરાહ
૮ ઝે દીદહ ખોરૂશીદન આરાસ્તી
બેગોરૂતીઓ ગૂદરૂઝ બરખાસ્તી
બદાન સાન બેયારાસ્ત આન રઝમગાહ
કે રઝમ આરૂઝૂ કરદ ખુરૂશીદો માહ
ચુ સાલાર શાયેસ્તહ બાશદ બજન્ગ
નતર્સદ સેપાહ અઝ દેલાવરૂ નેહંગ
વઝાન પસ બેયામદ બસાલારૂ ગાહ
કે દારદ સેપહરા ઝે દુશ્મન નેગાહ
દેરફ્શે દેલઅફરૂઝ બરૂપાય કરદ
યલાનરા બકલ્બ અન્દરૂન જાય કરદ
સરાનરા હમહ ખાન્દ નઝદીકે ખીશ
પસે પોશ્ત શીદૂશો ફર્હાદ પીશ
સેપહદારૂ ગૂદરૂઝ શાન દરમેયાન
દેરફ્શ અઝ બરશ સાયએ કાવેયાન
હમી બેસ્તદ અઝ માહો ખુરૂશીદ નૂર
નેગહ કરદ પીરાન બલશ્કર ઝે દૂર

પછી ફ્રીઓઝને જમણી બાજૂ આપી-લશ્કરની પછાડી અસબાબ સાથ હજીરને રાખ્યો.

ગીવગાનની તોખમનો સરદાર ગોરાઝેહ-તેમજ કયાની તખ્તનો નેગહબાન પેહલવાન સવારેહ,

તેઓ ફ્રીઓઝની મદદ માટે ગયા-એવી રીતે એક તરફના લશ્કરની સફ સમારી.

પછી પહેલવાન ગૂદર્ઝે રોહામને ફર્માવ્યું-કે "ઓ કયાની તખ્ત અને તાજના લાડકા પેહલવાન!"

મેષ રાશિમાના નઉરૂઝના આફતાબની મિસાલ-તુ સવારો સાથ ડાબી તરફ જા

અને પોતાના દબદબાથી લશ્કર રોશન કર-અને લશ્કરને તું પોતાના આસરા હેઠળ રાખ

તેમજ તારી બહાદુરીને બાળી નાખનારી તેઝી શમ્શેરે કરી-મસ્ત સિહની મિસલ દુશ્મનના પેહલવાનો સાથ લડાઈ કર"

ત્યારે રોહામ અને તેના મદદગારો તેની સાથે ગયા-જેમાં તે લશ્કરના પેહલવાનોમાથી એક ગોસ્તહમ હતો

બીજો કે જેના વગર લડાઈ થઇ શકેજ નહીં તેવો ગઝદહમ-અને ત્રીજો ફેરૂહેલ કે જે તીરે કરી આસ્માનને વિંધી નાખનો હતો

પછી દશ હઝાર પાખર સાથના ઘોડેસવારોને હુકમ કીધો જેથી તેઓ ગીવ સાથે ગયા

જેને લશ્કરનો પાછળો ભાગ સભાળવા રાખ્યો-કે જે લડાયક પહેલવાનોની જગ્યા હતી

ગીવની સાથે ગુર્ગીન અને ઝગએશાવરાન જેવા લડાયકો ગયા.

એક ઝુંડો અને ત્રણસો સવાર-લશ્કરનો નદી તરફનો ભાગ સંભાળવા માટે મોકલ્યા

તેમજ એક ઝુંડો અને ત્રણસો બહાદુરો પહાડ તરફનો લશ્કરનો ભાગ સભાળવા મોકલ્યા

પહાડની ટોચ ઉપર એક ચોકીબાન-ગયો અને તેમ કરીને સઘળા લશ્કરથી પોતાનુ સર ઊંચ ચઢાવ્યુ

તે રાતદહાડો ગર્દન ઊંચીજ રાખતો હતો-અને ચોકીની જગ્યાએથી નઝર ફેંકીને,

તુરાની લશ્કરની હિલચાલ તપાસતો હતો-અને તેમ કરતાં જો એક કીડી પણ ચાલતી જોતો,

કે તુરત ચોકીની જગ્યાથી પોકાર મારતો-અને ગૂદર્ઝને સાવચેત કરતો હતો

ગૂદર્ઝે તે લડાઈ એવી તો સરસ ગોઠવી-કે આફતાબ અને માહતાબે પણ લડાઈની ખાહેશ કીધી

જો એક લડાઈમા તેનો સરદાર લાયક હોય-તો તેનુ લશ્કર દેલાવર મગરમચ્છથી પણ ધાસ્તી રાખતુ નથી

ત્યાર પછી ગૂદર્ઝ પોતાની સેપહસાલારની જગ્યા ઉપર આવી ઉભો-કે પોતાના લશ્કરને દુશ્મનથી નેગાહ રાખે

દિલ રોશન કરનારો કાવેયાની ઝુંડો ઉભો કીધો-અને પેહલવાનોની જગ્યા કલ્બગાહમાં કીધી

બાકીના સઘળા સરદારોને પોતાની નઝદીક બોલાવી મંગાવ્યા-જેમાં પોતાની પીઠ પછાડી શીદૂશને અને આગાડી ફર્હાદને રાખ્યો

તેઓની વચ્ચે સરદાર ગૂદર્ઝ પોતે ઉભો-તેના સર ઉપર કાવેયાની ઝુંડો સાયો નાખતો હતો.

જે ઝુંડો આફતાબ અને માહતાબનાં નૂરને પણ ઝાંખો કરતો હતો-પીરાને ઈરાની લશ્કરપર દૂરથી નઝર કીધી.

બહાન્ સાઝો આન્ લશ્કરૂ આરાસ્તન્
હેલ અઝ્ રન્જો તીમારૂ બરૂકારેતન્
દરો દશ્તો કુહો બેયાબાન્ સનાન્
એનાન્ તાકૂતહુ ગરૂબસરૂ દરૂ અનાન્
સેપહદારે તૂરાન્ ધમી ગશ્ત સખ્ત
બરૂ આશોકૂત બા તીરહ ખુરૂશીદ બખ્ત
બઝાન્ પસ નેગહ કરૂદ જાએ સેપાહ
નેયામદશ બરૂ આરૂઝૂ રઝ્મગાહ
ન આવરૂદગહ દીદો નહ જાએ સફૂ
હમી બરૂઝદ અઝ્ ખેશમ કફૂરા બકફૂ
બશાન્ આર કે આમદ બેબાયેસ્ત સાખ્ત
ચુ સૂએ યલાન અસ્પ્ બાયેસ્ત તાખ્ત
પસ અઝ નામદારાનો ગોર્દાને ખીશ
કસી કુ કુનદ જન્ગરા દસ્ત પીશ
બઝાન્ જન્ગ્ સાઝાને અફ્રાસેયાબ્
કસી કૂ બદાન્ કીનહ ગીરદ શતાબ્
ગુઝીન્ કરૂદ શમ્શીરૂઝન્ સી હઝારૂ
કે બૂદ ન્દ શાયેસ્તએ કાર્ઝારૂ
બહુમાન સેપોરૂદ આન્ ઝમાન કલબ્ગાહ
સેપાહી હેઝબ્રૂ અફૂગનો રઝ્મખાહ
નગાહે ચપ લશ્કરો રાસ્તરા
બેખાન્દ અન્દરીમાનો અશ્તાસ્તરા
ચપે રઝ્મગાહરા બદીશાન્ સેપોરૂદ
અબા સદ હઝારૂ અઝ્ દેલીરાને ગોરૂદ
ચુ લહ્હાકે જન્ગીઓ ફર્શીદ્વરૂદ
અબા સી હઝારૂ અઝ્ યલાને નબરૂદ
દરૈફૂતન્દ બરૂ મયમનહ જાયગાહ
ઝમીન્ સરૂબસરૂ ગશ્ત અઝ આહન્ સેયાહ
ચુ ઝન્ગૂલએ ગોર્દો કલબાદરા
સેપહરમ કે બુદ રૂઝે ફર્યાદરા
ફેરેસ્તાદ બા નીઝહવર દહ હઝારૂ
બપોશ્તે સવારાન ખન્જરૂ ગુઝારૂ
બરફ્ત રફૂત રૂઈને રૂઈનતન
અબા દહ હઝારૂ અઝ્ યલાને ખોતન
બદાન તા દરાન્ બીશહ સાઝચુ નારૂ
કમીનગહ કુનદ બા યલાને દેલીરૂ
તલાયહ ફેરેસ્તાદ બરૂગેરૂ કુહ
સેપહદારે ઈરાન શવદ ઝાન્ સોતૂહ
ગરઝ્ રઝ્મગાહ પય નેહદ પેશતર
બેજુમ્બદ અઝ જાય ખીશાન બીશતરૂ
સેપહદારે રૂઈન બકેર્દારે શીરૂ
પસ પોશ્તે ઊ અન્દરૂ આયદ દલીરૂ
હમાન દીદહબાન બરૂ સરે કુહસારૂ
નેગહબાને કર્દો સેતારહ શુમારૂ
કઝ ઈરાનેયાન ગર સવારી ઝે દૂરૂ
એનાન તાફ્તી સૂએ સાલારે તૂરૂ
નેગહબાને દીદહ ગેરેફ્તી ખોરૂશ
હમહ રઝ્મગાહ આમદી જૂ બજૂશ
દો લશ્કરૂ બરૂય અન્દરૂ આવરૂદ રૂય
હમહ નામદારાને પરખાશજૂય

આવી તૈયારી અને આવી લશ્કરી ગોઠવણથી-તેણે મનને ફિક્ર ચિન્તાથી ફારેગ રાખવાનું ધાર્યું

પણ મયદાનો, ખીણો, પહાડો અને જંગલો નેઝાઓથીજ ભરેલાં દેખાયાં-સવારોના ઘોડાએની લગામ એક બીજા સાથે જોડાઈ ગયલી દેખાતી હતી

એ જોઈ તુરાનનો સરદાર પીરાન ઘણો દેલગીર થયો-તેને પોતાની ૯
કર્મ ફૂટેલી હાલતથી ઘણો સંતાપ આવ્યો

ત્યાર પછી તેણે પોતાના લશ્કરની જગ્યા માટે તપાસ કીધી-પણ પોતાની ખાહેશ મૂજબની તે લડાઈગાહ પસંદ પડી નહીં

તેને લડાઈ લાયક કે સફ સમારવા લાયક કોઈ જગ્યા દેખાઈ નહીં-અને ગુસ્સે થઈ હાથ અફાળવા લાગ્યો

જે રીતે તે આવ્યો તે રૂપે હવે તેણે સંતોષ પકડવોજ પડયો-અને ઈરાની પેહલવાનો ઉપર હુમલો લઈ જવો પડયો

પછી પોતાના નામદારો અને પેહલવાનોમાથી-જે કોઈ કે લડાઇને માટે આતુર હતા,

તેમજ અફ્રાસિયાબના લડાયકોમાથી-જે કોઈ કે તે લડાઈ માટે તત્પર હતા,

તેવા ત્રીસ હઝાર તલવાર મારનારા ચુંટી કાઢયા-કે જેઓ લડાઈને લાયકના હતા

હૂમાનને લશ્કરની કલબગાહ સોંપી-કે જે સિંહ મારનારો અને લડાઈ ન ગનારો એક સિપાહબચ્ચોજ હતો

લશ્કરની ડાબી અને જમણી બાજૂએ ગોઠવવા માટે-અન્દરીમાન અને અશ્તાસ્તરને લાવ્યા.

અને તેણે ત્રીસ હઝાર બહાદુર સવારો સાથ લશ્કરની ડાબી બાજૂ તેઓને સોંપી

તેમજ લડાયક લહાક અને ફર્શીદવર્દ-ત્રીસ હઝાર જંગી પેહલ- ૧૦
વાનો સાથે,

જમણી તરફ પોતાની જગ્યા લીધી-તે લશ્કરનાં હથિયારોએ કરી તમામ ઝમીન સીઆહ થઈ ગઈ

બહાદુર ઝન્ગૂલેહ અને કલબાદને-સેપહરમ સાથે કે જે ઝરરની વખતે ઘણોજ કામ લાગતો હતો તેને,

તથા નેઝા ઉઠાવનાર દશ હઝાર સવારો સાથે-ખંજર મારનારા સવારોની પીઠ પાછળ રાખ્યા

અને રૂઈનતન રૂઈન ખોતનના પેહલવાનોમાથી દશ હઝાર સવારો સાથ બાહેર રડયા

કે જેથી તે ઓઢોળા જંગલમા બહાદુર પેહલવાનો સાથે સિંહની માફક ભરાઈ બેસે

અને પોતાના તલાયા નદી અને પહાડ ઉપર મોકલે-કે જેથી કરી ઈરાની લશ્કરનો સેપહસાલાર ગભરાટમા પડે

જો લડાઈના મયદાનમાથી તે પગલુ આગળ ભરે-અને જો તે આગળજ વધ્યો જાય,

તો સરદાર રૂઈન સિંહની મિસાલ-તેની પીઠેથી દિલાવર બનીને આવી પડે

તેમજ વળી તેણે પહાડની ટોચ ઉપર ચોકીબાન બેસાડયો-જે દિવસે ચોકી કરતો અને રાત્રે સેતારાની ગણત્રી કરતો જાગૃત રહેતો.

કેમ કે જો ઈરાનીઆમાથી દૂરથી કોઈબી સવાર-તુરાની સરદાર તરફ ૧૧
લગામ ફેરવતો,

કે તુરત તે ચોકીબાન પોકાર કરતો-અને તેમ કરી સઘળાં લશ્કરને સાવચેત કરતો હતો.

બન્ને લશ્કરો અને સઘળા લડાયક નામદારો સામાસામી ઉભા રહ્યા.

ચુનીન્ ઈસ્તાદહ્ સે રૂઝો સે શબ્
તો ગોફ્તી ચકીશ નજુમ્બીદ લબ્
હમી ગોફ્ત ગૂદર્ઝ ગર્ જાએ ખીશ
સેપારમ્ બદીશાન્ નેહમ પાએ પીશ
સેપાહ્ અન્દર્ આયદ પસે પોશ્તે મન્
નમાનદ બજોઝ્ બાદ દર્ મોશ્તે મન્
શબો રૂઝ બર્ પાએ પીશે સેપાહ્
હમી જોસ્ત નીકૂ અખ્તરે હૂરો માહ્
કે તા રૂઝગારી કે નીકૂ અખ્તરસ્ત
કુદામસ્ત જુમ્બેશ કેરા દરૂખરસ્ત
કુજા બર્ દમદ બાદ રૂઝે નબર્દ
કે ચશ્મે સવારાન્ બપૂશદ બગર્દ
બરીશાન્ બેયાબમ્ મગર્ દસ્તગાહ્
બકેર્દારે બાદ અન્દર્ આરમ્ સેપાહ્
૧૨ બજાન્ રૂએ પીરાન નેહાદહ્ દો ચશ્મ
કે ગૂદર્ઝરા કેહ બેજૂશદ બખશ્મ
કુનદ પોશ્ત પર્દુખ્તો રાનદ સેપાહ્
ઝમીન્ અન્દર્ આરદ બપોશ્તશ ઝે રાહ્

ત્રણ દ્હાડા અને ત્રણ રાત થઈ તો પણ તેઓ એવીજ રીતે ઉભેલા રહ્યા—જાણે કોઇનો હોઠ પણ હીલતો હતો નહી

ગૂદર્ઝ પોતે એમ વિચારતો કે "અગર હું આગળ વધી પોતાની જગ્યા દુશ્મનને આપુ છુ,

તો દુશ્મનનુ લશ્કર મારી પીઠ પછાડી આવી લાગશે-અને હું હાથ ઘસતો રહી જઈશ"

એ પ્રમાણે તે રાત અને દ્હાડો લશ્કરની નઝદીક ઉભો રહ્યો—અને આફતાબ અને માહતાબના સારા ચોઘડિયાની વાત જોતો હતો

કે "લડાઈ માટે નસીબવતો દિવસ-કયો છે અને હમ્લો લઈ જવાનુ કોણને ઠીક પડે?

લડાઇને દહાડે પવન કઈ દિશાએથી ફુકશે-કે જેથી કરી સવારોની આખ ધૂળથી ભરાઈ જાય?

ત્યારે કદાચ હુ દુશ્મનો ઉપર ફાવી જાઉ—અને પવનની ઝડપે લશ્કરનો ધસારો લઈ જાઉ"

પેલી તરફ પીરાન આતુરતાથી વાત જોતો હતો-કે "ક્યારે ગુસ્સાથી ગૂદર્ઝનુ દિલ ઉશ્કેરાઈ આવે?

અને લશ્કરને આગળ ચલાવી પોતાની પીઠ તરફની જગ્યા ખાલી કરે-કે ગૂદર્ઝના લશ્કરના પાછલા ભાગ ઉપર એકાએક ધસારો કરવા લશ્કરને સાતે"

આશોફ્તહ્ શુદને બીઝન્ અઝ્ દેરન્ગીએ જન્ગ્ વ સખુન્ ગોફ્તને ઊ બા ગીવ્.

બરૂઝે ચહારોમ્ ઝે પોશ્તે સેપાહ્
બેશુદ બીઝને ગીવ્ તા કલ્બગાહ્
બપીશે પેદર્ શુદ હમહ્ જામહ્ ચાક્
હમી બાસ્માન્ બર્ પરાગન્દ ખાક્
હમી ગોફ્ત કય બાબે કાર્ અઝ્માય
ચેરાઈ બદીન્ ખીરહ્ બૂદન્ બપાય
બપન્જુમ ફરાઝ્ આમદ ઈન્ રૂઝગાર્
શબો રૂઝ્ આસાયેશ આમદ ઝે કાર્
ન ખુર્શીદ શમ્શીરે ગોર્દાન્ બેદીદ
ન ગર્દી બરૂએ હવા બર્ દમીદ
સવારાન્ બખાફૂતાનો ખૂદ અન્દરૂન્
ચકીશ બરગ્ દર્ નજુમ્બીદ ખૂન્
દેલીરાન્ હમહ્ ઝીરે બાર્ અન્દરન્દ
ન આખેર્ બરન્ગો નેગાર્ અન્દરન્દ
બઈરાન્ પસ અઝ્ રોસ્તમે નામદાર્
નબૂદી ચુ ગૂદર્ઝ દીગર્ સવાર્
૧૩ કુનૂન્ તા બેયામદ ઝે જન્ગે પશાન્
અઝાન્ કુશ્તનો રઝ્મગાહે ગશાન્
બલાદન્ કે ચન્દીન્ પેસર્ કશ્તહ્ દીદ
સરે બખ્તે ઈરાનેયાન્ ગશ્તહ્ દીદ
જેગર્ ખસ્તહ્ ગશ્તસ્તો ગુમ કર્દ રાહ્
ખાહદ કે નબીનદ હમી રઝ્મગાહ્

બીઝનનું લડાઇની ઢીલ માટે ગુસ્સે થવું અને તેણે પોતાના બાપ ગીવ સાથ વાતચિત્ત કરવી.

ચોથે દિવસે લશ્કરની પછાડીના ભાગ તરફથી-ગીવનો બેટો બીઝન કલ્બગાહમા આવ્યો

તે ગોસ્સાને લીધે પોતાના કપડા ફાડી આસ્માન ઉપર ધૂળ ઉરાડતો બાપની આગળ આવ્યો

અને બોલ્યો કે "ઓ અનુભવી બાપ!-તુ અહી ફોકટમા ઉભો રહી શુ કરે છે?

આ પાચમો દિવસ પણ નઝદીક આવ્યો-તોપણ રાત અને દહાડો લડાઈ વગરના પસાર થઈ ગયા છે

અને ખુરશીદે પણ પહેલવાનોની તલવાર જોઈ નથી-તેમજ એક પણ ધૂળ આસ્માન ઉપર ઉડી નથી.

સવારો બખ્તર અને ટોપ પહેરેલા છે-તે છતા એક શખ્સનું પણ લોહી લડાઈ કરવા માટે પોતાની નગમા દોડતુ નથી

સઘળા દેલાવરો હથિયારના ભાર હેઠળ કચડાય છે-તેઓ કાઈ બદનને સણગારીને બેઠા નથી

ઈરાનમા નામદાર રૂસ્તમ પછી-ગૂદર્ઝ જેવો બીજો લડવૈયો નહીં હતો

પણ 'પશાન'ની લડાઈ તેમજ તે ભારી લડાઈગાહ અને કાપાકાપી-માથી પાછો ફર્યા પછી,

જ્યારે તે લાદનની લડાઈમા તેણે પોતાના કેટલાક બેટા મૂએલા જોયા-અને ઈરાનીઓનું નસીબ ફરેલું જોયું,

ત્યારથી તેનું જીગર ઝખ્મી થયલું છે અને તે ગભરાઈ ગયો છે-તે નથી ચાહતો કે બીજી મરતબે લડાઈનું મયદાન જોય.

બપીરીશ બરૂ ચશ્મ બાયદ કેગન્દ
નેહાદસ્ત સરૂ સૂએ ચર્ખે બલન્દ
સેપહ્દારૂ કે ના શુમોર્દહ્ સેપાહ્
સેતારહ્ શુમારદ હમી ગેરૂદે માહ્
તો બેશ્નાસ કન્દરૂ તનશ નીસ્ત ખૂન
શુદ અઝ્ જન્ગે જન્ગ્આવરાન્ ઊ ઝબૂન
શેગેફ્ત અઝ્ જહાનદીદહ્ ગૂદરૂઝ નીસ્ત
કે ઊરા રવાન્ ખુદ બદીન્ મરૂઝ નીસ્ત
શેગેફ્ત અઝ્ તો દારમ હમી અય પેદરૂ
કે શીરે ઝેયાન્ અઝ્ તો જૂયદ હોનરૂ
દો લશ્કરૂ હમી બરૂ તો દારન્દ ચશ્મ
ચકી તીઝ્ કુન્ મધઝો બેન્માય ખશ્મ
કુનૂન્ ચૂન્ જહાન્ ગર્મો રઉશન્ હવા
બેગીરદ હમી રઝ્મે લશ્કરૂ નવા
ચુ ઈન્ રૂઝ્ગારે ખુશી બોગ્ઝરદ
ચુ પૂલાદ રૂએ ઝમીન્ બેફૂસરદ
ચુ બરૂ નીઝહા ગર્દદ અફૂસર્દહ્ ચન્ગ્
પસે પોશ્ત બરૂફ આયદો પીશ જન્ગ્
કે આયદ ઝે ગોર્દાન્ બપીશે સેપાહ્
કે આર્વદ ગીરદ બદીન્ રઝ્મગાહ્
વરૂ અયદૂન કે તર્સી હમી અઝ્ કમીન્
ઝે જન્ગ્આવરાનો ઝે મર્દાને કીન્
બમન્ દાદ બાયદ સવારી હઝારૂ
ગુઝીને મન્ અન્દરૂ ખુરે કાર્ઝારૂ
બરૂ આરીમ ગરૂદ અઝ્ કમીન્ગાહ્ શાન્
સરૂ અફૂશાન્ કુનીમ અઝ્ બરે માહ્ શાન્
ઝે ગોફ્તારે બીઝન્ બેખન્દીદ ગીવ
બસી આફ્રીન્ ખાન્દ બરૂ પૂરે નીવ
બદાદારૂ ગોફ્ત અઝ્ તો દારમ સેપાસ
તો દાદી મરા પૂરે નીકી શેનાસ
હમશ ઝૂરૂ દાદી હમશ હુશો દીન્
શેનાસાએ હરૂ કારો જૂયાએ કીન્
બમન્ બાઝ્ ગશ્ત ઈન્ દેલાવરૂ જવાન્
ચુનાન્ ચુન્ બુવદ બચ્ચએ પહ્લવાન્
ચુનીન્ ગોફ્ત મરૂ બોફ્તરા નરૂરહ્ શીરૂ
કે ફરૂઝન્દે મા ગરૂ નબાશદ દેલીરૂ
બેબુરૂરીમ અઝૂ મેહ્રો પયવન્દે પાફૂ
પેદરૂશ આબે દર્યા બુવદ મામ ખાફૂ
વલીકેન્ તો અય પૂરે ચીરહ્ સખુન્
ઝબાન્ બરૂ નેયા બરૂ કુશાદહ્ મકુન્
કે ઊ કારૂ દીદહ્સ્તો દાના તરસ્ત
બરૂ ઈન્ નામવરૂ લશ્કરૂ ઊ મેહ્તરસ્ત
કસી કે બુવદ સૂદએ રૂઝ્ગારૂ
નબાયદ બદરૂ કારૂશ આમૂઝ્ગારૂ
સવારાને મા ગરૂ બબારૂ અન્દરન્દ
ન તોર્કાન્ બરન્ગો નેગારૂ અન્દરન્દ
હમહ્ શરૂ બખ્તન્દો બરૂગશ્તહ્ સરૂ
હમહ્ દીદહ્ પુરૂ આબો પુરૂ ખૂન્ જેગરૂ

આપણને તેના બૂઢાપાનો વિચાર કરવાનો છે-તેમજ તેણે બુલંદ આસ્માન તરફ સર-કીધેલું છે તે જોવાનું છે

જે સેપેહસાલાર લશ્કરની ગણત્રી ન રાખે-અને માહતાબની આસ-પાસના તારાઓને ગણતો રહે,

તેને માટે તુ જાણજે કે તેના બદનમા લોહી ફરતુજ નથી-અને લડાયકોની લડાઈથી તે કંટાળી ગયો છે

અનુભવી સરદાર ગૂદર્ઝનાં આવા કામથી કાઈ નવાઈ નથી-કારણ કે આ જગ્યાએ તેનુ ધ્યાન ઠેકાણે નથી

પણ ઓ બાપ! હુ તને જોઈ અજબ થાઉ છું-કારણ કે મસ્ત સિંહ પણ તારાથીજ હોનર શીખે છે

બન્ને લશ્કરની નઝર તારા ઉપરજ છે- તું જરા લડાઇનો વિચાર કર અને ગુસ્સો દેખાડ

હમણા જ્યારે જહાન ગર્મ થઇ છે અને હવા રોશન બની છે-ત્યારે તેવા વખતમા આપણા લશ્કરની લડાઇ ફતેહમદ નીવડશે

જ્યારે આ ખુશીનો હંગામ જતો રહેશે-અને શિયાળાથી પોલાદની મિસાલ ઝમીનની સપાટી બંધાઈ જશે, ૧૪

તેમજ જ્યારે નેઝાઓ ઉપર હાથ બધાઈ જશે-પછાડી બરફ વરસશે અને આગળ લડાઇ થશે

ત્યારે આ મયદાનમા લડાઈ કરવા માટે પેહલવાનોમાથી કોણ લશ્કરની સામે આવશે?

જો તુ કમીનગાહથી અને લડાયકોથી તથા કીનો લેનારાઓથી બીહતો હોય,

તો મને મારા પસદ કીધેલા લડાઇને લાયકના એક હઝાર સવાર આપ

તો અમો તેઓની કમીનગાહની ધૂળ ઉરાડી નાખીશુ-અને તેઓનાં માથાનો માહતાબ ઉપર છટકાવ કરીશુ"

ત્યારે બીઝનના બોલવાથી ગીવ હસી પડયો-અને તેણે પોતાના પેહલવાન બેટા ઉપર ઘણી દોઆ કીધી

તેણે પાક પર્વરદેગારની સેતાયેશ કરતા કહયું કે "હુ તારા શુકરાના કરૂ છુ-કે તે મને નેકીની પિછાણ કરનારો બેટો આપ્યો છે

તેંજ તેને કોવતમદ, સમજદાર અને ધાર્મીક બનાવ્યો છે-તેમજ દરેક વાતનો માહિતગાર અને લડવૈયો બનાવ્યો છે

આ દેલાવર જવાન લડાયક ખવાસમા મારી ઉપરજ પડયો છે-જેમ પેહલવાનોના ફર્ઝંદ બહાદુર હોય છે તેમજ એ પણ છે

કહે છે કે એક નરસિંહે પોતાની માદાને કહ્યુ-કે અગરજો આપણુ ફર્ઝંદ બહાદુર નહી નીકળે, ૧૫

તો આપણે તેની સાથની માયા અને સગાઈ તોડી નાખીશુ-કારણ કે તે બનાવથી તેનો બાપ પાણી જેવો અને મા ખાક જેવી કહેવાયછે

માટે ઓ જબાનદરાઝ ફર્ઝંદ!-તુ તારા બપાવા ઉપર તાના મારવાનુ છોડી દે

કારણ કે તે અનુભવી અને સઘળા કરતા વધારે દાના છે-તેમજ તે આ નામવર લશ્કરના વડો સરદાર છે

જે કોઈ શખ્સ કે ઝમાનાનો ઘડાયલો હોય-તેને કોઈ પણ કામમાં શીખવવાની ઝરૂર પડતી નથી

અગર જો આપણા સવારો હથિયારના બોજાથી કચડાય છે-તો તુર્કીઓ કાઇ રંગબેરંગીન કપડામા સજ થયલા નથી.

તેઓ અને આપણુ સઘળાજ ઊંઘે નસીબના અને બરગશ્તે સરના થયેલા છિયે-સઘળા આસુ ભરેલી આખો સાથના અને લોહી ભરેલા જીગર સાથના છિયે

હમી ખાહદ ઈન્ પીરે કાર્ આઝમાય
કે તોર્કાન્ બજન્ગ્ અન્દર્ આરન્દ પાય
પસે પોશ્ત શાન્ દૂર્ ગર્દદ જે કૂહ
બરદ લશ્કરે કીનહ્વર્ હમગોરૂહ
બેબીની તો ગૂપાલે ગૂદર્ઝ્રા
કે ચૂન્ દર્ નવર્દદ હમહ્ મર્ઝ્રા
૧૬ વહીગર્ કે અઝ્ અખ્તરે નીકો બદ
હમહ્ ગર્દિશે ચર્ખ્રા બેશ્મરદ
ચુ પીશ આયદ આન્ રૂઝ્ગારે બેહી
કુનદ રૂએ ગીતી જે તોર્કાન્ તેહી
ચુનીન્ ગોફ્ત બીઝન્ બપીશે પેદર્
કે અય પહ્લવાને જહાન્ સર્બસર્
બોઝ્સ્તહ્ નેચારા કે ઈનસ્ત રાય
સઝદ ગર્ નદારીમ્ રૂમી કબાય
શવમ્ જામએ રઝ્મ બીરૂન્ કુનમ્
હમી રૂએ પેઝ્મોર્દહ્ ગુલગૂન્ કુનમ્
ચુ આયમ્ જહાન્ પહ્લવાન્રા બકાર્
બેયાયમ્ કમર્ બરતએ કાર્ઝાર્

આ અનુભવી બુઢ્ઢો એવું ચાહે છે-કે તુર્કીઓ લડાઈમા પહેલો પગ મૂકે

અને તેના લશ્કરની પીઠ પેલા પહાડ આગળથી દૂર થાય-તો પછી પોતાનુ કીનો લેનારૂ લશ્કર તેની પછાડી ટોળાબદ ચલાવે

પછીજ તું ગૂદર્ઝના ભારી ગોર્ઝને જોશે-કે તે સઘળાં મયદાનમાં કેવી રીતે ફરી વળે છે?

વળી તે સારા નરસા સેતારા અને આસ્માનની ગર્દેશની પણ ગણત્રી રાખે છે.

અને જ્યારે તે ભલો વખત આવી લાગશે-ત્યારે તે તુર્કીઓથી આ દુન્યાની સપાટી ખાલી કરી નાખશે"

ત્યારે બીઝન પોતાના બાપ આગળ એ પ્રમાણે બોલ્યો-કે "ઓ તમામ જેહાનના પેહલવાન!

જો મારા બખ્તાવર બપાવાનો એવોજ વિચાર છે-તો આપણુને આ રૂમી બખ્તર પેહેરી રાખવા સઝાવાર નથી

માટે હુ તો જાઉછુ અને લડાઈના કપડા કાઢી નાખુછુ-અને આ કુમળાયલા ચેહરાને શરાબથી પાછા ગોલાબી બનાઉછુ

અને જ્યારે જેહાન પેહલવાન ગૂદર્ઝને મારૂ કામ પડશે-ત્યારે હુ લડાઈ માટે કમર બાધીને આવીશ"

સઝનેશ્ કર્દને હૂમાન્ પીરાન્રા અઝ્ દેરન્ગીએ જન્ગ્.

વઝાન્ લશ્કરે તોર્ક્ હૂમાન્ દેલીર્
બેયામદ બપીશે બેરાદર્ ચુ શીર્
કે અય પહ્લવાને રદ અફ્રાસેયાબ્
ગેરેફ્તી અન્દરીન્ જન્ગ્ મારા શેતાબ્
બપન્જુમ ફરાઝ્ આમદ ઈન્ રૂઝ્ગાર્
મેયાન્ બસ્તહ્ દર્ જન્ગ્ ચન્દીન્ સવાર્
અઝ્ આહન્ મેયાન્ સૂદહો દેલ જે કીન્
નેહાદહ્ દો દીદહ્ બર્ ઈરાન્ ઝમીન્
૧૭ ચે દારી બરૂય અન્દર્ આવર્દ રૂય
ચે અન્દીશહ્ દારી બદેલ દર્ બગૂય
ગરત્ રાએ જન્ગસ્ત જન્ગ્ આઝ્માય
વગર્ રાય બરૂગશ્તન્ ઈદર્ મપાય
કે નન્ગસ્ત બર્ તુ અયા પહ્લવાન્
બરીન્ કાર્ ખન્દન્દ પીરો જવાન્
હમાન્ લશ્કરસ્ત ઈન્ કે અઝ્ મા બજન્ગ્
બેરફ્તન્દો રફ્તહ્ જે રોખ આબો રન્ગ્
અઝીશાન્ હમહ્ રઝ્મગહ્ કશ્તહ્ બૂદ
ઝમીન્ સર્બસર્ જૂએ ખૂન્ ગશ્તહ્ બૂદ
ન ઝીન્ નામદારાન્ સવારી કમસ્ત
ન આન્ દૂદહ્રા પહ્લવાન્ રોસ્તમસ્ત
વરત્ આર્ઝૂ નીસ્ત ખૂન્ રીખ્તન
નખાહી હમી લશ્કર્ અન્ગીખ્તન્
જે જન્ગ્આવરાન્ બહ્રઈ બર્ગુઝીન્
બમન્ દેહ્ તો બેન્ગર્ બદીન્ દસ્તે કીન્

હૂમાનનું પીરાનને લડાઇની ઢીલ માટે ડપકો આપવું.

તેજ પ્રમાણે તુર્કી લશ્કરમાથી દેલીર હૂમાન-સિહની મિસાલ પોતાના ભાઈની નઝદીક આવ્યો

અને બોલ્યો કે "ઓ સરદાર અફ્રાસિયાબના પેહલવાન!-અમો લડાઈ માટે આતુર બન્યા છિયે

લડાઇની તૈયારી કરી ઉભેલા આટલા બધા સવારોને-આજે પાચમો દહાડો પણ પુરો થવા આવ્યો છે

તેઓની કમર લોઢાના ભારથી અને દિલ કીનાથી ઘસાયા છે-અને બને આખો ઇરાન ઝમીનના લશ્કર ઉપરજ લગાડી છે

તે લશ્કરને સામાસામી શા માટે ઉભા રાખ્યા છે?-તારા દિલમાં શુ વિચાર છે તે ખુલ્લુ કહે

અગર તારો વિચાર લડાઇનો છે તો લડાઇ કર-અને અગર પાછો ફરવાનો વિચાર હોય તો અહી ઉભો ના રહે

કારણ કે ઓ પેહલવાન! આ હાલતમા તો તારા ઉપર શર્મિંદગી પહોચે છે-તારા આ કામ ઉપર બુઢ્ઢા અને જવાન હસે છે

આ સામેનુ લશ્કર તેજ છે કે જે આપણી આગળથી લડાઇમા-નાહસી ગયુ હતુ અને જેઓના મોઢાના રગરૂપ ઉડી ગયા હતા.

જેઓના કપાયલાઓથી મયદાન ભરાઇ ગયુ હતુ-જેઓથી તમામ ઝમીન લોહીની નદી થઈ હતી.

આપણા નામદારોમાથી એકપણ લડવૈયો ઓછો નથી થયો-તે સાથે વળી સામા લશ્કરનો સરદાર કાંઈ રૂસ્તમ નથી.

જો તારો વિચાર લોહી રેડવાનો ન હોય-અને જો તું લશ્કર આગળ ચલાવવા ચાહતો ન હોય,

તો લડાયકોમાથી એક-ભાગ ચુટી કાઢી-મને આપ અને પછી આ મયદાનમા મારી લડાઈ જો"

સુ બેશનીદ્દ પીરાન્ કે હુમાન્ સખુન
બદ્દ ગોફ્ત મશતાબો તુન્દી મકુન
બેદાન્ અય બેરાદરૂ કે ઈન્ રઝમખાહ્
કે આમદ્દ બરે મન્ ચુનીન્ બા સેપાહ્
ગુઝીને બુઝોર્ગાને કયખુસ્રવસ્ત
સરે નામદારાનો હમ પહ્લવસ્ત
યકી આન્ કે કયખુસ્રવ અઝ્ શાહે મન્
હમી સર્ ફરાઝદ્દ બહર્ અન્જોમન્
વદીગર્ કે અઝ્ પહ્લવાનાને શાહ્
નદ્દાનમ્ સુ ગૂદરઝ કસરા બજાહ્
બગર્દન્ ફરાઝીઓ મર્દાનગી
બરાએ હુશીવારો ફર્ઝાનગી
સેદીગર્ કે પુર્ દાઘ દારદ્દ જેગર્
પુર્ અઝ્ ખૂન્ દેલ્ અઝ દર્દે ચન્દાન્ પેસર્
કે અઝ તન્ સરાન્ શાન્ જુદા માન્દહ્ ઈમ
ઝમીન્રા બખૂન્ ગરૂદ્દ બેન્શાન્દહ્ ઈમ
કુનૂન્ તા બતન્શ અન્દરૂન્ જાન્ બુવદ્દ
બકીન્ કીનહ્ ચૂન્ માર્ પીચાન્ બુવદ્દ
ચહારોમ દો લશકર્ મેયાને દો કૂહ્
ફરાઝ આવરીદસ્તો કર્દહ્ ગોરૂહ્
કે હરસૂ કે જૂઈ બદ્દ રાહ્ નીસ્ત
બર્ અન્દીશહ કીન્ રન્જ કૂતાહ્ નીસ્ત
બેકૂશીદ્દ બાયદ્દ બદાન્ તા મગર્
અઝાન્ કૂહ્ બારહ્ બર્આરન્દ્દ સર્
મગર્ માન્દહ્ ગર્દન્દો સુસ્તી કુનન્દ્દ
બજન્ગ્ અન્દરૂન્ પીશદસ્તી કુનન્દ્દ
ચુ અઝ કૂહ્ બીરૂન્ કશદ્દ લશકરશ
યકી તીર્ બારાન્ કુનમ બર્ સરશ
ચુ દીવાર્ ગેરૂદ્દ અન્દર્ આરીમ શાન્
ચુ શીરે ઝેયાન્ જાન્ બર્આરીમ શાન્
બરીશાન્ બેગર્દદ્દ હમહ્ કામે મા
બર્ આયદ્દ બખુરશીદ્દ બર નામે મા
તો પોશ્તે સેપાહીઓ સાલારે શાહ્
બર્ આવર્દહ્ અઝ ચર્ખે કયવાન્ કોલાહ્
કસી કૂ બનામે બુલન્દશ નેયાઝ
નબાશદ્દ કે ગર્દદ્દ હમી ગેર્દે આઝ
વદીગર્ કે અઝ નામદારાન્ બજન્ગ્
નેયાયદ્દ કસી પીશે ધુરૂરાન્ પલન્ગ્
કે ગોર્દાન્ કસીરા અબી નામ તર્
બજન્ગે દેલીરાન્ બી આરામ તર્
કે લશકર્ ફેરેસ્તદ્દ બપીશત બકીન્
અગર્ બર્ નવર્દી બર્ ઊ બર્ ઝમીન્
તોરા નામ અઝાન્ બર્ નબાશદ્દ બલન્દ્દ
બર્ ઈરાનેયાન્ નીઝ નાયદ્દ ગઝન્દ્દ
બગર્ બર્ તો બર્ દસ્ત યાબદ્દ બખૂન્
શવન્દ્દ ઈન્ દેલીરાને તોર્કાન્ ઝબૂન
નેગહ્ કરૂદ્દ હુમાન્ બગોફ્તારે ઊય
હમી ખીરહ્ દાનેસ્ત કેર્દારે ઊય
ચુનીન્ દાદ્દ પાસોખ કઝ ઈરાન સવાર્
કે આયદ્દ કે બા મન્ કુનદ્દ કાર્ઝાર્

જ્યારે પીરાને હુમાનની વાત સાભળી–ત્યારે તેને કહ્યું કે "તુ ઉતાવળો ના થા અને તુદી ના કર

ઓ ભાઈ! તું જાણ કે આ લડાયક ગૂદર્ઝ–જે મારી સામે આવું લશ્કર લઈ આવ્યો છે,

૧૮ તે કયખુસરૂના બુઝોર્ગોમાનો ખાસ ચુટી કાઢેલો છે–તે સઘળા નામદારોનો સરદાર અને એક અચ્છો પેહલવાન પણ છે.

વળી પહેલુ તો એમ કે કયખુસરૂ આપણા પાદશાહ કરતા દરેક લોકોની નઝરમા ચઢિયાતો છે

બીજું એ કે કયખુસરૂ પાદશાહના પેહલવાનોમાથી–હું કોઇને ગૂદર્ઝના જેવો મરતાબાવાળો જાણતો નથી

બહાદુરી અને મર્દાનગીમા તેમજ–સારી સલાહ અને દાનાઈમા તેના જેવો કોઇ નથી

ત્રીજુ એ કે તે પોતાના આટલા બધા બેટાઓના દુ:ખથી દિલ લોહી ભરેલુ અને જીગર દાગ ભરેલુ ધરાવે છે

કારણ કે તેઓના સર તનથી જુદા કરી આપણ છોડી આવ્યા–અને ઝમીન ઉપરની ધૂળને તેઓના લોહીથી બેસાડી આવ્યા હતા

તેથી હવે જ્યા સૂધી તેના તનમા જાન છે ત્યા સૂધી તે પોતાનો કીનો લેવા સાપની પએ મરોડાયા કરશે

ચોથુ તેણે બન્ને લશ્કર બે પહાડની વચ્ચે–લાવી ભેગા કીધા છે

ગમે ત્યાથી શોધ, પણ તેની પાસે પુગવાનો માર્ગ કેથે ખુલ્લો નથી–તુ વિચાર કર આ મેહનત કાઇ ઓછી નથી

આપણે એવી તજવીજ કરવી જોઇયે કે તેઓ પહાડમાથી બાહેર નીકળીને રસ્તા ઉપર આવે

૧૯ તેમ કરતા તેઓ થાકી જશે અને જરા ઢીલ કરશે–અને પછી લડવા આગળ આવશે

પછી જ્યારે તે પેલા પહાડમાથી પોતાનુ લશ્કર બાહેર કાઢશે–ત્યારે હુ તેઓના સર ઉપર તીરનો વરસાદ વરસાવીશ

અને આપણે તેઓને દીવારની મિસાલ વચ્ચે ઘેરી લઈશુ–અને મસ્ત શેરની મિસાલ તેઓનો જીવ લઈશુ

ત્યારેજ આપણ તેઓ ઉપર ફાવીશુ–અને આપણુ નામ આફતાબ સૂધી ઊચુ ચઢશે

તુ લશ્કરની પોશ્ત પનાહ કરનાર અને પાદશાહનો સરદાર છે–તારી કોલાહ આસ્માન અને શનિશ્વર સેતારા કરતા પણ બુલદ થયલી છે

જે કાઇને કે પોતાનુ નામ બુલદ કરવાની ખાહેશ હોય–તેને લોભની આસપાસ ફરવુ લાયક નથી

વળી બીજુ એ કે તેઓના નામદારોમાથી લડાઈ વખતે–તુ જેવા બરાડ મારતા ચિત્તાની સામે આવવાની કોઈપણ હિમત કરશે નહીં

લડવૈયાઓમાથી જેઓ વધારે હલકા હોય છે–તેઓ બહાદુરો સાથે લડાની ઉતાવળ કરતા હોય છે

તારી સામે લડવા માટે તે લશ્કરીઓને મોકલશે–અને તેઓ ઉપર તુ ફાવશે, તો પણ

તેથી કાઈ તારૂ નામ બુલંદ થવાનુ નથી–તેમજ કાઈ ઈરાનીઓને પણ નુકસાન પુગવાનુ નથી

૨૦ પણ જો દુશ્મન તારા ઉપર ફાવી જઈ તારૂં ખૂન રેડશે–તો આ તૂરાની દેલીરો ખુવાર થઈ જશે"

જ્યારે હુમાને તેના કહેવા ઉપર ધ્યાન આપ્યુ–ત્યારે તેનું કામ મૂર્ખાઈ ભરેલું ગણ્યું

અને પીરાનને એવો જવાબ આપ્યો કે "ઈરાની સવારમાંથી–કોણ મારી સાથ લડાઈ કરવા આવશે?

તોરા ખુદ હમી મેહરૂબાનીસ્ત ખૂય
મરા કાર્ઝારૂ ;આમદસ્ત આરૂઝૂય
બગરૂ કત બકીન્ જોસ્તન્ આહન્ગ્ નીસ્ત
બજાનત દરૂન્ આતેશે જન્ગ્ નીસ્ત
શબગ ચર્મએ ગામઝન્ ઝીન્ કુનમ
સપીદહુ દમાન્ જુસ્તને કીન્ કુનમ

તને પોતાને તો માયા મેહરબાની દેખાડવાની આદતજ પડી ગઈ છે-પણ મને તો લડાઇની ખાહેશ થઈ છે

જો તારો ઈરાદો લડાઈ કરવાનો નહીંજ હોય-અને તારા દિલમાંનો લડાઇનો આતશ બુઝાઈ ગયો હોય,

તો હું જાઉ છુ અને મારા તેઝી ઘોડા ઉપર ઝીન બાધુ છું-અને સહવારના પોહોરમાં તો હું લડાઈમા ઉતરીશ"

આમદને હૂમાન્ પીશે લશ્કરે ઇરાન્ વ હમ્નબર્દ ખાસ્તન્.

ચુ આમદ બલશ્કરગહે ખીશ બાઝ
હમી સૂદ દન્દાન બસાને ગુરાઝ
નેશસ્ત અઝ બરે ઝીન સપીદહુ દમાન્
ચુ શીરે ઝેયાન્ બા યકી તર્જમાન્
બેયામદ બનઝ્દીકે ઈરાન્ સેપાહ
પુરઝ્ જન્ગ્ દેલ સરૂ પુરઝ કીને શાહ
ચુ પીરાન્ બેદાનેસ્ત કે શુદ બજન્ગ્
બરૂ બરૂ જહાન્ ગશ્ત અન્દુહ તન્ગ્
૨૧ બેઝારીદશ અઝ કારે હૂમાન્ જેગરૂ
યકી દાસ્તાન યાદ કરૂદ અઝ પેદરૂ
કે દાના બહરૂ કારૂ સાઝદ દેરન્ગ્
સરૂ અન્દરૂ નેયારદ બપયકારૂ તન્ગ્
સબુકસારૂ તુન્દી નુમાયદ નુખોસ્ત
બફર્જામે કારૂ અન્દુહ આરદ દુરોસ્ત
ઝબાની કે અન્દરૂ સરશ મગઝ નીસ્ત
અગરૂ દુરૂ બેબારદ હમાન્ નગઝ નીસ્ત
ચુ હૂમાન્ બદીન્ રઝમ તુન્દી નમૂદ
નદાનમ ચે આરદ બફર્જામ સૂદ
જહાન્ દાવરશ બાદ ફર્યાદરસ
જોઝ ઊયરા નબીનમ હમી યારૂ કસ
ચુ હૂમાને વીસહુ બદાન્ રઝમગાહ
કે ગૂદર્ઝે કશ્વાદ બુદ બા સેપાહ
બેયામદ કે જૂયદ ઝે ગોર્દાન્ નબરૂદ
નેગહબાને લશ્કરૂ બદૂ બાઝ ખરદ
તલાયહ બેયામદ બરે તરજુમાન્
સવારાને ઈરાન્ હમહુ બદ ગુમાન્
બપુર્સીદ કીન્ ગોરૂહે પર્ખાશજૂય
બખીરહ બદશ્ત અન્દરૂ આવરૂદ રૂય
૨૨ કુજા રફ્ત ખાહદ હમી ચૂન્ નવન્દ
બચન્ગ્ અન્દરૂન્ ગોર્ઝો બરૂ ઝીન કમન્દ
બઈરાનેયાન્ ગોફ્ત પસ તર્જુમાન્
કે આમદ ગહે તીઘો ગોર્ઝો સનાન્
કે ઈન્ શીરૂદેલ નામબર્દારૂ મરૂદ
હમી બા શુમા કરૂદ ખાહદ નબરૂદ
સરે વીસગાનસ્ત હૂમાન્ બનામ
કે તીઘશ દેહે શીરૂ દારદ નેયામ

હૂમાનનું ઈરાનનાં લશ્કરની નઝદીક આવવું અને પોતાનો હરીફ માગવો.

જ્યારે તે પોતાની છાવણીમા પાછો આવ્યો-ત્યારે ભુંડની મિસાલ દાત કચકચાવવા લાગ્યો

સહવારના પોહોરમા તે મસ્ત સિંહની મિસાલ પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયો અને સાથે એક દુભાષિયો લીધો

તે ઈરાની લશ્કરની નઝદીક આવ્યો તેનુ દિલ લડાઈ ભરેલું અને સર પાદશાહ કયખુસરૂ ઉપર કીનો લેવા માટે ભરેલુ હતુ

જ્યારે પીરાને જાણ્યુ કે "તે લડાઈમા ગયો છે"-ત્યારે તેના ગમથી તેની ઉપર જેહાન તંગ થઈ

હૂમાનની વર્તણુકથી તેનુ જીગર જોશ કરવા લાગ્યુ-તેને પોતાના બાપની એક કહેવત યાદ આવી

કે 'દાના માણસ દરેક કામમા ધીરજ ધરે છે-અને લડાઈમા પોતાને માથે નામોસી લાવતો નથી

છાલકા મગઝનો શખ્સ પહેલવહેલા આકળો પડી જાય છે-પણ તે કામની શેવટે ખચીત તેને નિરાશી મળે છે

જે શખ્સના માથામા ભેજુ નથી તેની ઝબાન-અગર મોતી જેવા સખુન બોલે તોયે નકામા છે"

પછી તે બોલ્યો કે "આ લડાઈમા આટલી બધી તુંદી કીધાથી-હૂમાનને શેવટે શુ ફાયદો થશે તે હુ જાણતો નથી

જેહાનનો ઈન્સાફી સાહેબ તેની દાદ લેનાર થજો!-કારણ કે તેના સિવાય હુ કોઇને તેનો મદદગાર જોતો નથી"

જ્યારે વીસેહનો હૂમાન લડાઈગાહમા-કે જ્યા કેશ્વાદનો ગૂદર્ઝ લશ્કર લઇ ઉભો હતો,

ત્યા આવ્યો કે તે ઈરાની પેહલવાનો સાથ લડાઈ શોધે-ત્યારે લશ્કરનો ચોકીબાન તેની સામો આવ્યો

તલાયો અને ઇરાની સવારો સઘળા શકમંદ બની પેલા દુભાષિયા પાસે આવ્યા

અને પૂછ્યુ કે "આ લડાયક પેહલવાન-એહદી રીતે મયદાનમા આવ્યો છે.

જેણે હાથમા ગોર્ઝ અને ઝીન ઉપર કમદ બાંધી છે-તે કાસદની પખે ક્યાં જવા ચાહે છે?"

ત્યારે પેલા દુભાષિયાએ ઈરાનીઓને કહ્યું-કે "હવે તલવાર, ગોર્ઝ અને ભાલા ફેરવવાનો વખત નઝદીક આવ્યો છે.

કારણકે આ નામ ઉઠાવનાર શીરમર્દ-તમારી સાથ લડાઈ કરવા ચાહે છે

એ વીસગાનોનો સરદાર હૂમાન નામનો છે-તેની તલવારનું મેયાન સિંહના દિલનું બનેલું છે."

ચુ દીદન્દ ઈરાનેયાન્ ગોર્ઝે ઊય
કમરૂ બસ્તનો ખુસ્રવી ઓર્ઝે ઊય
હમહ દસ્તે નીઝહ ગુઝારાન્ ઝે કારૂ
ફેરૂમાન્દહ અઝ ફરૂરે આન્ નામદારૂ
હમહ ચકુસરહ બાઝ ગશ્તન્દ અઝુય
સુએ તર્જુમાનશ નેહાદન્દ રૂય
કે રવ પીશે હૂમાન્ બતોર્કી ઝબાન્
હમહ ગોફ્તએ મા બરૂ બરૂ બેખાન્
કે મારા બજન્ગે તો આહન્ગ્ નીસ્ત
ઝે ગૂદરૂઝ દસ્તૂરીએ જન્ગ્ નીસ્ત
અગરૂ જન્ગ્ જૂઈ કુશાદહસ્ત રાહ
સુએ નામવરૂ પહલવાને સેપાહ
ઝે સાલારે ગોર્દાને ગર્દનકશાન્
બહૂમાન્ બેદાદન્દ યકુ યકુ નશાન્
કે ગોર્દાન્ કુદામન્દો લશ્કરૂ કુજાસ્ત
કે દારદ ચપે લશ્કરો દસ્તે રાસ્ત
વઝાન્ સૂ હયૂની તગાવરૂ દવાન્
તલાયહ બરૂ અફ્ગન્દ ઝી પહલવાન
કે હૂમાન્ અઝાન્ રઝ્મગહ ચૂન પલન્ગ્
સુએ પહલવાન્ અન્દરૂ આમદ બજન્ગ્
ઝે પીશે તલાયહ ચુ હૂમાન્ બેરફ્ત
બેયામદ બનઝદીકે રોહહામ તફ્ત
વઝાન્ જા ખોરૂશી બરૂ આવરૂદ સખ્ત
કે અય પૂરે સાલારે હોશ્યારૂ બખ્ત
બેજુમ્બાન્ એનાન્ અન્દરૂ ઈન્ રઝ્મગાહ
મેયાને દો સફ્ બરૂ કશીદહ સેપાહ
ચપે લશ્કરો ચન્ગે શીરાન્ તોઈ
નેગહબાનો સાલારે ઈરાન્ તોઈ
બઆવરૂદ બા મન્ બબાયદત ગશ્ત
સુએ રૂદ ખાહી દેગરૂ કૂહો દશ્ત
વગરૂ તૂ નેયાઈ મગરૂ ગોસ્તહમ
બેયાયદ દમાન્ બા ફેરૂહેલ બહમ
કે જૂયદ નબર્દમ ઝે કુન્દઆવરાન્
બતીઘો સનાનો બગોર્ઝે ગરાન્
હરાન્ કસ કે પીશે મન્ આયદ બકીન્
ઝમાનહ બદૂ દરૂ નવર્દદ ઝમીન્
વગરૂ તીઘે મારા બેબીનદ બજન્ગ્
બેદરૂરદ દેલે શીરો ચર્મે પલન્ગ્
ચુનીન્ દાદ રોહહામ પાસોખ બદૂય
કે અય નામબર્દારે પર્ખાશજૂય
ઝે તોર્કાન્ તોરા બેખરદ અન્ગાશ્તીમ
જોઝ આન્ ગૂનહ હસ્તી કે પેન્દાશ્તીમ
કે તનહા બરીન્ રઝ્મગાહ આમદી
દેલાવરૂ બપીશે સેપાહ આમદી
બેદાની કે અન્દરૂ જહાન્ તીઘદારૂ
ન બન્દદ કમરૂ ચૂન તો દીગરૂ સવારૂ
યકી દાસ્તાન્ અઝ કયાન્ યાદ કુન્
ઝે દામે ખેરદ ગર્દન આઝાદ કુન્
કે હરૂ કૂ બજન્ગ્ અન્દરૂ આયદ નુખોસ્ત
રહે બાઝ ગશ્તન્ નબાયદશ જોસ્ત

જ્યારે ઈરાનીઓએ તેનો ગોર્ઝ, કમર બાંધવાની રીત અને પાદશાહી કદ જોયું,

ત્યારે તે નામદારના દબદબાથી પેલા નેઝાવાળા સવારોના હાથ લડાઇ કરવાથી સઘળા અટકી પડવા

સઘળા તેની આગળથી પાછા ફર્યા-અને તેના દુભાષિયા તરફ આવ્યા.

અને બોલ્યા કે "તુ હૂમાનની નઝદીક જા અને તુર્કી ઝબાનમા અમારૂ સઘળુ કહેલું તેને કહે

કે અમોને ગૂદર્ઝની પર્વાનગી વગર તારી સાથ લડવાનો વિચાર નથી

પણ જો લશ્કરના નામવર પેહલવાન તરફ તુ લડાઇ કરવા જતો હોય તો માર્ગ ખુલ્લો છે"

પછી તેઓએ ગર્દનકશ પેહલવાનોના સરદારની-હૂમાનને સઘળી ૨૩
નિશાની આપી

કે "પેહલવાનો કોણ છે! અને લશ્કર કયા છે?-લશ્કરની ડાબી જમણી બાઝૂ કોણ સભાળે છે?"

અને પેલી તરફથી તલાયાએ દોડનારી એક તકાવર સાઢણી સરદાર ગૂદર્ઝ તરફ મોકલી

કે "તે લશ્કરમાથી હૂમાન ચિત્તાની મિસાલ-તુ પેહલવાન સામે લડવા આવ્યો છે"

જ્યારે હૂમાન તલાયાની નઝદીકથી ગયો-ત્યારે રોહામની નઝદીક દોડતો આવ્યો

અને તે જગ્યાએ એક સખ્ત પોકાર માર્યો-કે "અય હુશ્યાર બખ્તના સરદાર બેટા!

સફ સમારી ઉભેલા બન્ને લશ્કરની વચ્ચે આ મયદાનમા તારી લગામ ફેરવ

લશ્કરની ડાબી બાઝૂનો સરદાર અને સિંહોના જેવી ચુગાલ ધરાવનાર તુજ છે-તેમજ તુ ઈરાનના લશ્કરનો સરદાર અને નેગહબાન છે

માટે તને ગમે તો નદી તરફ કે નહી તો પહાડ કે મયદાન તરફ કોઈપણ ઠેકાણે-તારે મારી સાથ લડાઇ કરવા માટે આવવુ જોઇયે

જો તું નહીં આવે તો કદાચ ફેરૂહેલ અને ગોસ્તહમ સાથે થઈ મારી સામે ઝડપથી આવે

તલવાર નેઝા અને ભારી ગોર્ઝ સાથે-પેહલવાનોમાથી કોણ મારી ૨૪
સાથે લડાઇ કરવા આવશે?

જે કોઈ કે મારી સામે લડવા આવશે-તો ઝમાનો તેને પુરો કરી નાખશે

લડાઈમા મારી તલવાર સિંહ જોય તો તેનુ દિલ ફાટી જશે અને જો ચિત્તો જોય તો તેનુ બદનનૂ ચામડું ફાટી જશે"

ત્યારે રોહામે તેને એવો જવાબ આપ્યો-કે "ઓ લડાયક નામ ઉઠાવનાર પેહલવાન!

અમો તો તને તુર્કીઓમા ડહાપણવાળો સમજતા હતા-પણ અમો ધારતા હતા તેથી તુ ઉલટોજ માલૂમ પડયો છે

કારણકે તુ એકલો આ લડાઈગાહ ઉપર બહાદુરી કરી લશ્કરની સામે આવ્યો છે

તુ એમ સમજે છે કે દુન્યામા કોઈ બીજો તલવાર બાધનાર સવાર તારી માફક કમર બાંધશે નહીં

પાદશાહોની આ એક કહેવત યાદ કર-અને ડહાપણના ફાદાએ કરી તુ પોતાની ગર્દન બચાવી લે.

કે 'જે કોઈ શખ્સ કે લડાઈમા પહેલો બાહેર પડે-તેણે પાછો ફરવાનો માર્ગ શોધવો નહીં જોઇયે'

ન અન્દીશી અઝ તીઘે ગીવે દેલીરૂ
કે પીરાન્ બેરાદરૂત આન્ નરૂરહુ શીરૂ
૨૫ દો ગૂશશ બખન્જરૂશ સૂરાખ કરૂદ
દેલે ગોર્દે તૂરાન્ પુરૂ અઝ શાખ કરૂદ
બેરવ્ બાઝ ગરૂદ અય નબર્દેહુ સવારૂ
ચુ આગહુ શવદ ગીવે યલ નામદારૂ
બેયાયદ બેબુરૂરદ દો ગૂશત બઝારૂ
શવી નઝદે તૂરાનેયાન્ સખ્ત ખારૂ
અઝીનહા કે તૂ નામ બોર્દી બજન્ગ્
હમહુ જન્ગ્રા તીઝ દારન્દ ચન્ગ્
વલીકેન્' ચુ ફર્માને સાલારે શાહુ
નબાશદ નસાઝદ કસી રઝ્મગાહુ
અગરૂ જન્ગે ગોર્દાન્ બેજ્જૂઈ હમી
સુએ પહુલવાન્ ચૂન્ નપૂઈ હમી
ઝે ગૂદરૂઝ દસ્તૂરીએ જન્ગ્ ખાહુ
પસઝ મા બજન્ગ્ અન્દરૂ આહન્ગ્ ખાહુ
બદૂ ગોફ્ત હુમાન્ કે ખીરહુ મજૂય
બદીન્ ફૂચ બા મન્ બહાનહુ મજૂય
તો ઇન્ નીઝહ્‌રા દૂકે રસ્તન્ ગુઝીન્
ન મર્દે સવારાનીઓ દશ્તે કીન્
વઝાન્ જા બકલ્બે સેપહુ દરૂ ગુઝશ્ત
દમાન્ તા બદાન્ સૂએ લશ્કરૂ ગુઝશ્ત
૨૬ બનઝદે ફરીબોરૂઝ બા તર્જમાન્
બેયામદ બકેર્દારે પીલે દમાન્
યકી બરૂ ખોરૂશીદ કચ બદ નશાન્
કે૨ બોર્દેહુ ગર્દન ઝે ગર્દનકશાન્
સવારાનો પીલાનો ઝરૂરીનહુ કફૂશ
તોરા બૂદ બા કાવેયાની દેરફૂશ
બતોર્કાન્ સેપોર્દી બરૂઝે નબરૂદ
ચલાનત બઈરાન્ નખાનન્દ મરૂદ
તો સાલારૂ બૂદી શુદી ઝીરૂદસ્ત
કમરૂ બન્દગીરા બેબાયદત બસ્ત
સેયાવૂશે રદરા બેરાદરૂ તોઈ
બગઉહરૂ ઝે સાલારૂ બરૂતરૂ તોઇ
તો બાશી સઝાવારે કીન્ ખાસ્તન્
બકીનહુ તોરા બાયદ આરાસ્તન્
મન્ અઝ તોખ્મએ તૂરે તૂરાન્ શહમ
બગઉહરૂ મગરૂ બા તો ખુદ હમરહમ
યકી બા મન્ અકૂનૂન બઆવરૂદગાહુ
બેયા તા બેગર્દીમ પીશે સેપાહુ
બખુરૂશીદે તાબાન્ બરૂ આયદત નામ
ચુ પીશે મન્ ઈદરૂ ગુઝારી તો ગામ
૨૭ વગરૂ તૂ નેયાઇ બજન્ગમ્ શ્વાસ્ત
ઝવારહુ ગોરાઝહુ નેગરૂ તા કુજાસ્ત
કસીરા ઝે ગોર્દાન્ બપીશે મન્ આરૂ
કે બાશદ અઝ ઈરાનેયાન્ નામદારૂ
શુનીન્ દાદ પાસોખ ફરીબોરૂઝ બાઝ
કે બા શીરે દરૂન્દહુ કીનહુ મસાઝ
શુનીદસ્ત ફર્જામે રૂઝે નબરૂદ
યકી શાદો પીરૂઝો દીગરૂ બદરૂદ

તુ બહાદુર ગીવની તલવારનો કાંઈજ અંદેશો કરતો નથી-કે જે સિંહનર પેહલવાને તારા ભાઇ પીરાનના,

બન્ને કાન પોતાના ખજરે કરી વિધી કાઢયા હતા-અને તે તુરાની પેહલવાનનું દિલ ગમથી ભરેલુ કર્યું હતુ ?

માટે અય લડાયક સવાર ! જા, તું પાછો ફર-નહીં તો જો નામદાર પેહલવાન ગીવ વાકેફ થશે,

તો તે આવશે અને તારા બન્ને કાન ખુવારીથી કાપશે-જેથી તું તુરાનીઓની નઝદીક ધાંગ્રા હવ । પડી પાછો જશે

જેઓને કે તુ નામ દઈ દઇને લડવાને તેડે છે-તે સઘળા લડવા માટે પોતાની તેઝ ચુગાલ ધરાવે છે,

પણ જ્યા સૂધી પાદશાહના સેપેહસાલારનો હોકમ-નહીં થશે ત્યા સૂધી કોઇ લડવાનુ નથી

જો તુ પેહલવાનોની લડાઇનોજ અભિલાષિ છે-તો તુ અમારા સરદારનીજ પાસે કા નથી જતો ?

તુ ગૂદર્ઝ પાસેથી લડાઈની પર્વાનગી લઈ આવ-અને પછી તુ અમારી પાસે લડાઈની માગણી કર”

હુમાને તેને કહ્યુ કે “તુ એવુ બેહુદુ ના બોલ એમ કરી મારી આગળ હીલા બહાના ના કાઢ

આ ભાલાની જગ્યા ઉપર તુ રેંટિયો કાતવાની ચાતરી લે-કારણ તુ સવારોને લાયકનો તેમજ લડાઇના મયદાનને લાયકનો મર્દ નથી”

પછી ત્યાથી તે લશ્કરની કલ્બગાહમા ગયો અને ઉતાવળે લશ્કરની બીજી બાઝૂએ ફર્યો

દુભાષિયા સાથ તે મસ્ત હાથીની મિસાલ ફરીબોર્ઝની આગળ આવ્યો

તેણે એક પોકાર માર્યો કે “ઓ બૂરી નિશાનના-અને ગર્દનકશ પેહલવાનોમા નામોસી પામેલા મર્દ '

કાવેયાની ઝુડો ધરાવનારા કસબી જોડા પેહેરનારા હાથી સવારો તારે સ્વાધીન હતા,

તેઓને છેલ્લી લડાઈમા તે તુર્કીઓને મારવા આપ્યા-જેથી ઈરાની પેહલવાનો હવે તને મર્દ તરીકે ગણતા નથી

તુ જે સરદાર હતો તે તાબેદાર બન્યો છે-તારે તો હવે ગોલામીનો કમરબદ બાધવો જોઇયે

તુ સરદાર સિયાવક્ષનો ભાઈ છે-તેથી તારા સરદાર ગૂદર્ઝ કરતા બુન્યાદમા તુ ઊંચો છે

તુ લડાઇ કરવાને લાયકનો છે-માટે તુ લડાઇ માટે તૈયાર થા

હુ તુરાની પાદશાહ તૂરના તોખ્મથી છુ-બુન્યાદમાતો કદાચ હુ તારી પોતાની બરોબરીયો છુ

માટે હવડા મારી સાથ જરા લડાઈના મયદાનમા-આવ કે આપણ આ લશ્કરની સામે હાથ અઝમાવ્યે

જો તુ હમણા મારી સાથે લડવા ઉતરશે-તો ઝળકતા ખુરશીદ સૂધી તારી વાખવાખી પુગશે.

જો તુ મારી સાથ લડવા નહીં આવે તો ફિક નહીં-તું જોકે ઝવારહ અથવા ગોરાઝહ કયા ઉભા છે ? (તેઓને મોકલ)

ઇરાની પેહલવાનોમાથી જે કોઈ નામદાર હોય તેવા કોઇને મારી સામે લાવ”

ત્યારે ફરીબોર્ઝે તેને એ રવેશે પાછો જવાબ આપ્યો-કે “તું હાડી ખાનાર સિંહ સાથ લડાઇ ના શોધ.

લડાઈના દહાડાનું શેવટ એમજ આવે છે-કે જેમાં એક ખુશહાલ અને ફત્તેહમંદ બને છે ત્યારે બીજો દુઃખી થાય છે.

શુ પીરૂજ ગશ્તી બેતફ્સ અઝ ગઝન્દ
કે ચકુસાન્ નગર્દદ સેપહ્રે બલન્દ
સેતીઝહ્ બજાઈ રસાનદ સોખન્
કે વયરાન્ કુનદ ખાન્માને કોહન્
દેરફ્શ અરૂ ઝે મન્ શાકુ બેસ્તદ રવાસ્ત
બદ્ દાદ પીલાનો લશ્કરૂ કે બ.ાસ્ત
બકીને કયાન્ અઝ પસે કયકોબાદ
કસી કુ કોલાહે મેહી બરૂ નેહાદ
કમરૂ બસ્ત તા ગીતી આબાદ કરૂદ
સેપહ્દારે ગૂદર્ઝ કશ્વાદ કરૂદ
હમીશહ્ બપીશે સેપહ્ કીનહ્ખાહ્
પેદરૂ બરૂ પેદરૂ નીવો સાલારે શાહ્
વહીગરૂ કે અઝ ગોર્ઝે ઊ બીગમાન્
સરૂ આયદ બસાલારે તાન્ બરૂ ઝમાન્
સેપહ્રા બદ્દયસ્ત ફર્માને જન્ગ્
બદ્ બાઝ ગર્દદ હમહ્ નામો નન્ગ્
અગરૂ બા તો અમ્ જન્ગ્ ફર્માન્ દેહદ
દેલમ્રા બરાન્ દાદ્ દરૂમાન્ દેહદ
બેબીની કે મન્ સરૂ બે ગૂનહ્ ઝે નન્ગ્
બગરૂદૂન્ બરૂ આરમ બમયદાને જન્ગ્
શુનીન્ પાસોખશ દાદ હૂમાન્ કે બસ
બગોફ્તારૂ બીનમ્ તોરા દસ્તરસ
બદીન્ તીઘ કન્દરૂ મેયાન્ બસ્તઈ
ઝે મર્દાને જન્ગી કેરા ખસ્તઈ
બદીન્ ગોર્ઝે ના ખૂબ્ કુન્ કાર્ઝારૂ
કે બરૂ તર્કો જઉશન્ નેયાયદ બકારૂ
વઝાન્ જા બદાન્ ચીરગી બાઝ ગશ્ત
કે ગોફ્તી મગરૂ શીરૂ બદ્સાગ્ર ગશ્ત
કમરૂ બસ્તએ કીને આઝાદગાન્
બનઝદીકે ગૂદર્ઝ કશ્વાદગાન્
બેયામદ યકી બાન્ગ્ બરૂ ઝદ બુલન્દ
કે અય પુરૂ મનેશ મેહ્તરે દીવબન્દ
શનીદમ્ હમહ્ હરૂફે ગોફ્તી બશાહ્
વઝાન્ પસ સેપહ્રા કશીદન્ બરાહ્
હમાન્ હદ્યએ શાહો પયમાને તૂ
બપીરાને સાલારો ફર્માને તૂ
ફેરેસ્તાદહ્ આમદ બતૂરાન્ સેપાહ્
ગુઝીન્ પૂરે તૂ ગીવે લશ્કરૂ પનાહ્
વઝાન્ પસ કે સઉગન્દ ખુરૂદી બશાહ્
બખુરૂશીદો માહો બતખ્તો કોલાહ્
કે ગરૂ ચશ્મે મન્ દરૂ ગહે કાર્ઝારૂ
બપીરાન્ ફેતદ જૂ બરૂ આરમ દમારૂ
શુ શીરે ઝેયાન્ લશ્કરૂ આરાસ્તી
હમી બારૂઝૂ જન્ગે મા ખાસ્તી
કુનૂન્ અઝ પસે કુહ્ ચૂન્ મોસ્તમન્દ
નેશસ્તી બકેર્દારૂ ગોર્મે નેઝન્દ
શુનાન્ હમચુ નખ્ચીરૂ કઝ નરૂરહ્ શીરૂ
ગુરીઝાનો શીરૂ અઝ પસ અન્દરૂ દેલીરૂ
ગુઝીનદ બબીશહ્ દરૂન્ જાએ તન્ગ્
નજૂયદ ઝે તીમારે જાન્ નામો નન્ગ્

જો તું ફતેહમંદ થયો છે તો આવતી આફતની ખાસ્તી કર-કારણકે બુલંદ આસ્માન એક સરખો ફરતો નથી

લડાઇથી વાત એટલી તો વધી પડશે-કે જૂના જૂના કુટુંબોનો નાશ થઈ જશે.

જો પાદશાહે મારી પાસેથી ઝુડો લઈ લીધો તો તે વાજબી છે-તેણે પોતાની પસંદગી પામેલાને હાથીઓ અને લશ્કર સોંપ્યું છે

કયકોબાદ પછી, કયાની પાદશાહોના કીનામા-અગર કોઇએ બુઝોર્ગીની કોલાહ માથે મેલી હોય,

અને કમર બાધી દુન્યાને આબાદ કરી હોય-તો તે કેશ્વાદનો બેટો સરદાર ગૂદર્ઝ છે

તે હમેશો લશ્કરની હરોલમાજ રહી લડાઇ કરે છે-તેનાજ બાપદાદા પેહલવાનો તરીકે અને પાદશાહના સરદાર તરીકે ચાલુ રહ્યા છે

બીશક કે તેનાજ ગોર્ઝથી તારા સરદાર પીરાનનો દહાડો પણ ૨૮
પુરો થશે

લશ્કરને લડાઇનો હુકમ આપનાર તેજ છે-જીતની કીર્ત્તિ તેમજ હારની નામોસી તેનેજ માથે આવશે

જો તે તારી સાથ લડવાનો મને હુકમ આપે-અને તેમ કરી મારા દિલના દુખનો તે ઇલાજ કરે,

તો તુ પણ જોય કે હુ આ નામોસીમાથી મારૂ સર લડાઇના મયદાનમા કેવી રીતે આસ્માન સૂધી પુગાડુ છુ!"

હૂમાને તેને એવો જવાબ આપ્યો કે "બસ-હુ તો તને બોલવામાજ બહાદુર જોઉ છુ

આ તલવાર કે જે તે કમરે બાધી છે-તેણે કરી લડાયક મર્દોમાથી કોણને કાગુને માર્યા છે?

આ નાલાયક ગોર્ઝ કે જે કોલાહ અને બખ્તર ઉપર કશી અસર કરી શકતો નથી તેનીથીજ તું તો લડાઇ કર"

એમ કહી ફતેહમદી ભરેલો ત્યાથી પાછો ફરી-જાણે કે સિંહ કાઇ તોફાન કરવાના હોય તેમ,

તે આઝાદગાનો ઉપર કીનો લેવા માટે કમર બાધી-કેશ્વાદના ગૂદર્ઝની નઝદીક

આવ્યો અને એક બુલદ બાગ મારી-કે "ઓ દેવને બાધનારા ડહા પણ ભરેલા સરદાર!

પાદશાહ કયખુસરૂ સાથેની તારી સઘળી વાતચિત્ત મે સાભળી છે- ૨૯
અન ત્યાર પછી તારૂ લશ્કર લઇ આવવુ,

તેમજ સરદાર પીરાનને માટે તે મોકલાવેલો પાદશાહી હદયો, તારી આપેલી આશાઓ તથા તારા ફર્માનોની વાત સઘળી મે સાભળી છે

મે જાણ્યુ છે કે તે લશ્કરનો નેગહબાન ગીવ જે તારો સર્વથી સરસ છોકરો થાય છે તેને તૂરાની લશ્કર આગળ મોકલ્યો હતો

અને ત્યાર પછી કે તે પાદશાહ કયખુસરૂના તેમજ આફતાબ, માહતાબ તથા તેના તખ્ત અને કોલાહના સઉગદ ખાધા,

કે અગર લડાઇમા મારી નઝર-પીરાન ઉપર પડશે તો હું તેનુ ભેજુંજ બાહેર કાઢીશ

પછી તે અમારી લડાઇની ખાહેશ કરીને પોતાનુ લશ્કર વિકાળ સિંહની મિસાલ ગોઠવ્યુ, તે મે જાણ્યુ છે

અને હવે લાચાર બની પહાડની પછાડી-મુર્દાલ મેઢાની માફક તું ભરાઈ બેઠો છે

અથવા જેમ એક શિકાર કે જે નરસિંહથી નાસતો હોય અને તે સિંહ તેની પૂઠે પડેલો હોય;

તો પેલો શિકાર પોતાના નામની કે આબરૂની દરકાર કર્યા વગર, જીવ બચાવવા માટે જંગલમા કેથે સાંકડી જેવી જગ્યામાંભરાઇ બેસે તેમ તુ બેઠો છે

ચકી લશ્કરતરા બહામૂન ગુઝારૂ
ચે દારી સેપાહ્‌ અઝ પસે કૂહસારૂ
૩૦ શુનીન્ બૂદ પયમાનત બા શાહ્‌રૂયારૂ
કે બરૂ ઝીનહ્‌ દરૂ કૂહ ગીરી હેસારૂ
બદ્દ ગોફ્‌ત ગૂદરૂઝ કન્દીશહ્‌ કુન્
કે બાશદ્દ સઝા બા તો ગોફ્‌તન્ સખુન્
ચુ પાસોખ નેયાબી કુનૂન્ ઝન્જમન્
બબીહાનેશી બરૂ નેહી આન્ બમન્
તો બેશનવ્ કે અઝ્ શાહ્‌ ફર્માને મન્
હમી બૂદ સઉગન્દો પયમાને મન્
કુનૂન્ કામદમ બા સેપાહી ગરાન્
અઝ્ ઇરાન્ ગુઝીદહ્‌ દેલાવરૂ સરાન્
શુમા હમ બકેર્દારે રૂબાહે પીરૂ
બબીશહ્‌ દરૂ અઝ્ બીમે નખ્ચીરૂગીરૂ
હમી ચારહ્‌ સાઝીદો દસ્તાનો બન્દ
ગુરીઝાન્ ઝે ગોર્ઝો સનાનો કમન્દ
દેલીરી મકુન્ જન્ગે મારા મખાહ્‌
કે રૂબાહ્‌ બા શીરૂ નાયદ્દ બરાહ્‌
ચુ હૂમાન્ ઝે ગૂદર્ઝ પાસોખ શનીદ
ચુ શીરૂ અન્દરૂ આન્ રઝમગહ્‌ બરૂ દમીદ
બગૂદરૂઝ ગોફ્‌ત અરૂ નેયાઈ બજન્ગ્
તો બા મન્ ન આનસ્ત કાયદ્દત નન્ગ્
૩૧ અઝાન્ પસ કે જન્ગે પશન્ દીદઈ
સરૂ અઝ્ રઝમે તોર્કાન્ બપીચીદઈ
બલાહન્ બજન્ગ્ આઝમૂદી મરા
બઆવરૂદ્દગહ્‌ દરૂ સેતૂદી મરા
ગરૂ અયદૂન કે હસ્ત ઈન્ કે ગૂઈ હમી
વઝીન્ ગોફ્‌તહ્‌ કેર્દારૂ જૂઈ હમી
ચકી બરૂ ગુઝીન્ અઝ્ મેયાને સેપાહ્‌
કે બા મન્ બેગર્દદ્દ બઆવરૂદ્દગાહ્‌
કે મન્ બા ફરીબોર્ઝો રોહ્‌હામ જન્ગ્
બેજોસ્તમ બસાને દેલાવરૂ નેહન્ગ્
બેગશ્તમ સરાસરૂ હમહ્‌ અન્જોમન્
નેયામદ્દ ઝે ગોર્દાન્ કસી પીશે મન્
બગૂદરૂઝ બુદ બન્દ પયકારૂ શાન્
શનીદન્ નેયર્ઝીદ્દ ગોફ્‌તારૂ શાન્
તો આની કે ગૂઈ બરૂઝે નબરૂદ્દ
બખન્જરૂ કુનમ લાલહ્‌ બરૂ કૂહ ઝરૂદ્દ
ચકી બા મન્ ઈદરૂ બઈન્ કીનહ્‌ગાહ્‌
બેગર્દદ્દ બગોર્ઝે ગેરાન્ કીનહ્‌ ખાહ્‌
ફરાવાન્ પેસરૂ દારી અય નામવરૂ
હમહ્‌ બસ્તહ્‌ બરૂ જન્ગે મા બરૂ કમરૂ
૩૨ ચકીરા બપીશે મન્ આવરૂ બજન્ગ્
અગરૂ જન્ગજૂઈ ચે જૂઈ દેરન્ગ્
પસ અન્દીશહ્‌ કરૂદ્દ અન્દરાન્ પહ્‌લવાન્
કે પીશશ કે આયદ્દ બજન્ગ્ અઝ્ ગવાન્
ગરૂ અઝ્ નામદારાન્ હેઝબ્રી દમાન્
ફેરેસ્તમ બનઝ્દીકે ઈન્ બદ્દગમાન્
શવદ્દ કોશ્તહ્‌ હૂમાન્ બદીન્ રઝમગાહ્‌
ઝે તોર્કાન્ નેયાયદ્દ કસી કીનહ્‌ ખાહ્‌

એક વખત તારા લશ્કરને મયદાનમાં લાવ–લશ્કરને એમ પહાડ પછાડી શા માટે રાખે છે?

શું પાદશાહ સાથે તને એવોજ કોલકરાર થયો હતો–કે લડાઇને વખતે તુ પહાડની અદર પનાહ પકડી બેસે?"

ત્યારે ગૂદર્ઝે તેને કહ્યું કે "તું વિચાર કર–કે તારા જેવા સાથ વાત અને તકરાર કરવી લાયક છે?

જ્યારે મારા લશ્કરમાંથી કોઇએ તને જવાબ નહીં આપ્યો–ત્યારે તું બેવકૂફીથી મારી પાસેથી જવાબ લેવા આવ્યો

હવે તુ સાભળ ક પાદશાહ તરફથી મને ફર્માનજ હતુ–અને લડાઇ કરવાના સઉગદ ખાવાનુ અને તે બાબતના કોલ આપવાનુજ હતુ

હવે જ્યારે હુ ઇરાની દેલીર સરદારોનુ મોટું લશ્કર લઇને આવ્યોછુ,

ત્યારે તમે લોકો બુઢ્ઢી કોહલીની મિસાલ–શિકારીઓના હાથમા પકડાઇ જવાની ધાસ્તીથી જગલમા ભરાઇને

ચારો, ફરેબ, અને યુક્તિ કરોછો–અને ગોર્ઝ, નેઝા અને કમદથી નાસ્તા જાઓછો

તુ બહાદુરી ના કર અને અમો સાથે લડવાની ખાહેશ ના કર–કારણકે કોહલુ સિહના માર્ગમા જઈ શકતુ નથી"

જ્યારે હૂમાને ગૂદર્ઝનો જવાબ સાભળ્યો–ત્યારે સિહની માફક તે લડાઇગાહમા બરાડવા લાગ્યો

અને ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "તુ મારી સાથે લડવા નથી ઉતરતો–તેથી એમ નથી ઠરતું કે મારા જેવા સાથે લડતા તને શર્મ આવે છે

પણ જ્યારથી તે 'પશન'ની લડાઈ જોઈ છે–ત્યારથી તુ તુર્કીઓ સાથ લડવાના અખાડાજ કરે છે

'લાદન'ની લડાઇમા તે મને અઝમાવ્યો છે–અને તે લડાઇગાહમા તે મને વખાણ્યો છે

પણ જો તુ કહે છે તેમ ખરૂં પણ હોય–અને એમ કહીને પોતાને મોટાઇ આપવા માગે છે,

તો તારા લશ્કરમાથી કોઇને પસદ કર–કે જે લડાઈગાહમા મારી સામે આવે

કારણકે હુ ફરીબોર્ઝ અને રોહામ સાથે દિલાવર મગરમચ્છની માફક લડાઈ માગી ચૂક્યો છુ.

તેમજ હુ તારા તમામ લશ્કરમા ફર્યો–પણ પેહલવાનોમાથી કોઈ મારી નઝદીક આવ્યુ નહીં

ગૂદર્ઝની મનાઇથી તેઓએ લડવા ના પાડ્યુ–પણ તેઓનુ બોલવું સાભળવા લાયક નહી હતુ

તું તેજ છે કે લડાઇને દહાડે બોલતો હતો–કે મારી તલવારથી પહાડ ઉપરના લાલાના ફૂલને પણ કરમાવી નાખુછુ

ત્યારે એકવાર આ લડાઈના મયદાનમાં મારી સાથે આવીને ભારી ગોર્ઝથી લડ

ઓ નામવર! તને તો ઘણા બેટા છે–જે સઘળાઓએ અમારી લડાઈ ઉપર કમર બાધેલી છે

તેઓમાથી એકને મારી સામે લડવા મોકલ–જો તું લડાઈજ કરવાનો હોય તો શુ કામ ઢીલ કરે છે?"

હવે ગૂદર્ઝે એ બાબતમાં વિચાર કીધો–કે "પેહલવાનોમાથી તેની નઝદીક લડવા કોણ આવશે?

જો આ દુશ્મનની સામે નામદારોમાના કોઈ વિકાળ સિંહને મોકલુંછુ,

અને જો હૂમાન આ લડાઈગાહમાં માર્યો ગયો–તો તુર્કીઓમાંથી કોઈ લડવા આગળ વધશે નહીં

હેમે પહુલવાન્ શાન્ બેપીચદ્ ઝે દરૂદ
વઝાન્ પસ્ બતુન્દી નઝૂયદ્ નબરૂદ
સેપાહશ બકૂહે કનાબદ્ શવદ્
બજન્ગ્ અન્દરૂન્ દસ્તે મા બદ્ શવદ્
વરૂ અઝ્ નામદારાને ઈન્ અન્જોમન્
યકી કમ્ શવદ્ ગુમ્ શવદ્ નામે મન્
શેકસ્તહ્ શવદ્ દેલ્ યલાન્રા બજન્ગ્
નસાઝન્દ્ અઝાન્ પસ્ બહામૂન્ દેરન્ગ્
હમાન્ બેહ કે બા ઊ નસાઝીમ્ કીન્
બરૂ ઊ બરૂ બેબન્દીમ્ રાહે કમીન્
મગર્ ચીરહ્ ગર્દન્દો જૂયન્દ્ જન્ગ્
સેપાહ્ ઈદર્ આયદ્ અઝાન્ જાએ તન્ગ્
ચુનીન્ દાદ્ પાસોખ્ બહુમાન્ કે રવ્
બગોકૂતાર્ તુન્દીઓ દર્ કાર્ નવ્
ચુ દર્ પીશે મન્ બર્ કુશાદી ઝબાન્
બેદાનેસ્તમત્ આશકારો નેહાન્
કસીરા ઝે તોર્કાન્ નબાશદ્ ખરદ્
કઝ્ અન્દીશએ ખીશ્ રામેશ બરદ્
નદાની કે શીરે ઝેયાન્ રૂઝે જન્ગ્
નેયાલાયદ્ અઝ્ ખૂને રૂબાહ્ ચન્ગ્
વદીગર્ દો લશ્કર્ ચુનીન્ સાખ્તહ્
હમહ્ જન્ગ્રા ગર્દન્ અફ્રાખ્તહ્
બકીનહ્ ગર તન પીશ આઝન્દ જન્ગ્
હમહ્ નામદારાન્ બેખાયન્દ ચન્ગ્
સેપહ્રા હમહ્ પીશ બાયદ્ શદન્
બઅરૂબૂહ્ ઝખ્મી બેબાયદ્ ઝદન્
તો અકૂનૂન્ સુએ લશકરત્ બાઝ્ શવ્
બરૂ અફ્રાઝ્ ગર્દન્ બસાલારે નવ્
કઝ્ ઈરાનેયાન્ ચન્દ્ જોસ્તમ્ નબરૂદ્
નઝદ્ પીશે મન્ કસ્ જોઝ્ અઝ્ બાદે સરૂદ્
બરીન્ રઝ્મગહ્ બરૂ શવદ્ નામે તૂ
ઝે પીરાન્ બરૂ આયદ્ હમહ્ કામે તૂ
બદ્ ગોફૂત હૂમાન્ બબાન્ગે બલન્દ્
કે ગોર્દાન્ ફૂદામન્દો સાલાર્ ચન્દ્
યકી દાસ્તાન્ અઝ્ જહાન્દાર્ શાહ્
બયાદ્ આવરમ્ અન્દરીન્ રઝ્મગાહ્
કે તખ્તે કયાન્ જોસ્ત્ ખાહી મજૂય
ચુ જૂઈ ઝે આતેશ મબતાબ્ રૂય
તોરા આરૂઝૂ જન્ગો પયકાર્ નીસ્ત્
અગર્ ગુલ્ ચેની રાહ્ બી ખાર્ નીસ્ત્
નદારી અઝ્ ઈરાન્ યકી શીર્ મરૂદ્
કે બા મન્ કુનદ્ પીશે લશ્કર્ નબરૂદ્
બચારહ્ હમી બાઝ્ ગર્દાની અમ્
નગીરમ્ ફેરીબત્ અગર્ દાની અમ્
હમહ્ નામદારાને પર્ખાશજૂય
બગૂદર્ઝ ગોફૂતન્દ્ કીન્ નીસ્ત્ રૂય
કે અઝ્ મા યકીરા બઆવરૂદગાહ્
ફેરેસ્તી બનઝ્દીકે ઊ કીનહ્ખાહ્
શવીમો ઝે જાનશ બરૂ આરીમ્ ફૂશ
અઝીન્ તોર્કે બી મગ્ઝો બી તાબો તૂશ

તેઓના સરદારનું દિલ દર્દથી પીડાશે—અને ત્યાર પછી ચિતાબી કરી કોઇ લડવા આવશે નહીં.

અને તેથી તેનું લશ્કર કનાબદના પહાડમા જતું રહેશે—અને આપણને કશો લાભ થશે નહીં.

અને જો આ લશ્કરના નામદારોમાથી—એકુ માર્યો જાય તો મારી કીર્તિ પણ ગુમ થાય

અને આપણા પેહલવાનોના દિલ પણ તુટી જાય અને ત્યાર પછી તેઓ લડાઈ કરવા માટે આ મયદાનમા વધુવાર થોભશે નહીં

માટે એજ સારૂ દીસે છે કે એની સાથે લડવું નહીં—અને એકદમ છાપો મારવાનો રસ્તો ચારે બાજૂથી બંદ કરવો

એમ કરવાથી કદાચ એનુ લશ્કર હિમ્મત પકડશે અને લડવા આવશે અને પોતાની ભરાઇ બેસવાની જગાએથી બાહેર પડશે."

પછી તેણે હૂમાનને એવો જવાબ આપ્યો કે "તું અહીંથી જા—કારણકે ૩૩
તુ બોલવામા આકળો છે અને એવા કામમા હજુ નવો છે

જ્યારે તે મારી આગળ બોલવા માટે ઝબાન ખોલી—ત્યારેજ મેં તારો ઝાહેર કે છૂપો ભરમ જાણી લીધો

તમો તુર્કીઓમાથી કોઇને પણ દાનાઇ નથી—કારણકે તેઓ પોતાના બેહુદા વિચારથી ખુશહાલી મેળવે છે

તુ જાણતો નથી કે લડાઇને દહાડે મસ્ત સિંહ—કોહલીના લોહીથી પોતાની તેઝ ચુંગાલ ખરડતો નથી

બીજુ એ કે બન્ને લશ્કરો સફ સમારી ઉભા છે—અને સઘળાઓએ લડાઇ માટેજ ગર્દન ઉઠાવેલી છે

હવે જો આ કીના માટે બેજ જણા લડાઇ કરે-તો સઘળા નામદારો પોતાના હાથ ઘસતાજ રહી જાય

માટે બન્ને લશ્કરે આગળ વધવુ જોઇયે—અને એક બીજા સાથ લડાઇ કરવી જોઇયે

હવે તુ પોતાના લશ્કરમા પાછો ફર—અને તારા સરદાર આગળ વડાઈ હાક

કે મેં ઈરાનીઓને ઘણાબી લડવા બોલાવ્યા—પણ સર્દહાય મારવા સિવાય કોઈ મારી આગળ આવ્યુ નહી

એથી આ લડાઈના મયદાનમા તારૂં નામ બુલંદ થશે—અને પીરાનથી પણ તારી તમામ મુરાદ બર આવશે"

ત્યારે હૂમાને બુલંદ આવાઝે જવાબ દીધો—કે "તારા પેહલવાનો કયા ૩૪
છે અને સરદારો કેટલા છે?

અત્રે મને દુન્યાના પાદશાહ અફ્રાસિયાબની કહેલી એક વાત યાદ આવે છે,

કે જો પાદશાહી તખ્ત લેવાની મરજી થતી હોય તોપણ તે લેવા જતો ના—અને જો જાએ તો પછી લડાઇનો આતશ જોઇને પાછો ફરતો ના

તારો લડવાનો અને કીનો શોધવાનો વિચારજ નથી—ગોલાબનાં ફૂલ તોડવા છે તો રસ્તામા કાટા તો વળી મળવાનાજ

તુ ઈરાનીઓમા એક પણ શીરમર્દ ધરાવતો નથી—કે જે લશ્કરની સન્મુખ મારી સાથ લડાઈ કરે

તુ મને ચારાથી પાછો ફેરવવા ચાહે છે—પણ મને ઓળખતો હોય તો જાણજે કે હુ તારા ફરેબમા નથી આવવાનો"

ત્યારે સઘળા લડાયક નામદારોએ-ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "આ તારૂં પગલુ વાજબી નથી

તારે તો અમારામાથી એકુ પેહલવાનને તેની સાથ લડાઇ કરવા માટે મયદાનમા મોકલી આપવો જોઇયે.

અમો જઇને આ વગર ભેજાંના, નબળા અને ના હિમ્મત તુર્કીનો—જાન અને હોશ કાઢી નાખ્યે"

શુનીન્ ગોફ્તુ ગૂદર્ઝ કેમ્ઝ્ઝ રૂય
નદારદ શુદન્ જન્ગ્રા પીશે ઊય
૩૫ ચુ હુમાન્ ઝે ગોફ્તાર્ બર્ ગશ્ત સીર્
બર્ આશોફ્ત બર્સાને શીરે દેલીર્
બેખન્દીદો રૂય અઝ્ સેપહ્બુદ બેતાફ્ત
સુએ રૂઝ્બાનાને લશ્કર્ શેતાફ્ત
કમાન્રા બઝેહ્ કર્દો ઝીશાન્ ચહાર્
બેયફ્ગન્દ ઝર્પ્ અન્દરાન્ મર્ગઝાર્
ચુ આન્ રૂઝ્બાનાને લશ્કર્ ઝે દૂર્
બેદીદન્દ ઝખ્મે સરફરાઝ તૂર્
રહશ બાઝ્ દાદન્દો બોગરીખ્તન્દ
બઆવર્દ બા ઊ નેયાવીખ્તન્દ
બબાલા બર્ આમદ બકેર્દારે મસ્ત
બોફ્શરશ હમી ફ્હ્રશ કરૂદ પસ્ત
હમી નીઝહ્ બર્ કાશ્ત બર્ ગેર્દ સર્
કે હુમાને વીસહ્સ્ત પીરૂઝ્ગર્
ખોરૂશીદને નાએ રૂઈન્ ઝે દશ્ત
બર્ આમદ ચુ નીઝહ્ ઝે બાલા બેગશ્ત
ઝે શાદી દેલીરાને તૂરાન્ સેપાહ્
હમી તરૂફ સૂદન્દ બર્ ચર્ખો માહ્
ચુ હુમાન્ બર્ આમદ બર્ આન્ ચીરગી
બેપાચીદ ગૂદર્ઝ અઝાન્ ખીરગી
.૬ સેપહ્દાર્ અઝાન્ શર્મ ગશ્તહ્ દેઝમ
ગેરેફ્તહ્ બર્ ખેશ્મો તુન્દી સેતમ
ઝે નન્ગ્ અઝ્ દેલીરાન્ બેપાલૂદ ખય
સેપહ્બુદ યકી અખ્તર્ અફ્ગન્દ પય
કઝીશાન્ બુદ ઈન્ પીશદસ્તી બખૂન્
બદ આયદ હમી બર્ બદી રહ્નમૂન્
વઝાન્ પસ બગર્દન્કશાન્ બેન્ગરીદ
કે તા જન્ગે ઊરા કે આયદ પદીદ

ત્યારે ગૂદર્ઝે એમ કહ્યું કે "આજે તેની સામે લડવા જવાનો સમો નથી"

જ્યારે હુમાન બોલતા થાકીને પાછો ફર્યો-ત્યારે દેલીર સિંહની માફક ગુસ્સામા આવ્યો

પછી તેણે ગરૂરીથી હસીને સરદાર ગૂદર્ઝ તરફથી મોઢુ ફેરવ્યુ-અને લશ્કરના ચોકીબાનોની તરફ દોડયો

તેણે કમાનને ચિલ્લો ચઢાવ્યો અને તેઓમાથી ચાર જણાને તે મયદાનમા ઘોડા ઉપરથી નીચે નાખ્યા

જ્યારે તે લશ્કરના બીજા ચોકીબાનોએ દૂરથી-સરફરાઝ તુર્કીને આવો સરસ ઝખ્મ મારનાર તરીકે જોયો,

ત્યારે તેને જવાનો માર્ગ ખુલ્લો કરી આપ્યો અને તેઓ નાસી ગયા-કોઈપણ તેની સાથ લડાઇમા ઉતર્યો નહી

ત્યારે તે અક મસ્ત થયલા માણસની મિસાલ પહાડ ઉપર આવ્યો-તેની બરાડે તે પહાડને પણ નબળો કરી નાખ્યો

તેણે પોતાનો નેઝો સરની આસપાસ ફેરવ્યો-જાણે એમ જણાવવા કે "વીસેહનો હુમાન ફતેહમંદ થયો છે"

જ્યારે નેઝો પહાડ ઉપર ઝળકવા લાગો ત્યારે મયદાનમાથી પિત્તલની કરનાયના પોકાર ઉઠયા

તુરાની લશ્કરના દેલીરોએ ખુશહાલીથી-કોલાહ આસ્માન અને માહતાબ ઉપર લગાડી

જ્યારે હુમાન એવી ફતેહમંદી સાથે પાછો ફર્યો-ત્યારે તેની મગરૂરીથી ગૂદર્ઝ મરોડાવા લાગ્યો

અને તે સેપહસાલાર શર્મથી ગમગીન બન્યો-તેમજ ગુસ્સા અને ખીજવાટે તેના ઉપર જુલ્મ પાડયો

સઘળા પેહલવાનોમા તેને શર્મિંન્ગી લાગવથી પરસેવે ગર્કાવ થઈ ગયો-પણ ગૂદર્ઝ એવા અનુમાન ઉપર આવ્યો,

કે "લોહી રેડવાની પહેલ તે લોકા તરફથીજ થઈ છે એટલે પાપ પાપી કાળ કરાવા આગળ પડશે"

ત્યાર પછી પોતાના પેહલવાનો તરફ તેણે નઝર રાખી-કે એની સાથે લડાઇ કરવા લાયક કોણ છે?

ખાસ્તને બીઝન્ નબર્દે હૂમાન્રા અઝ્ ગૂદર્ઝ્ વ દસ્તૂરી યાફ્તન્.

બીઝને ગૂદર્ઝ પાસેથી હૂમાનની લડાઈની માંગણી કરવી અને તેને રઝા મળવી.

ખબર્ શુદ બબીઝન્ કે હુમાન્ ચુ શીર્
બપીશે નેયાએ તો આમદ દેલીર્
ઝે હર્સૂ ચપો લશ્કરો દસ્તે રાસ્ત
ઝે ગર્દન્કશાન્ હમનબર્દાન્ બેખાસ્ત
નરફ્ત અઝ્ દેલીરાન્ કસી પીશે ઊય
બતુન્દીઓ ખયધારહ્ બર્ કાશ્ત રૂય
બેકોશ્ત અઝ્ સવારાને લશ્કર્ ચહાર્
બખાક્ અન્દર્ અફ્ગન્દ શાન્ ખારો ઝાર્
બર્ આશોફ્ત બર્ ખીશ્તન્ ચૂન્ પલન્ગ્
નબર્દે વરા તીઝ કર્દહ્ દો ચન્ગ્
બેફર્મૂદ તા બર્ નેહાદન્દ ઝીન્
બરાન્ પીલ પયકર્ હયૂને ગુઝીન્

બીઝનને ખબર થઈ કે "સિંહની મિસાલનો હુમાન-તારા બપાવાની નઝદીક હિમ્મતથી આવ્યો.

અને તેણે લશ્કરની ડાબી તેમજ જમણી દરેક તરફથી-આપણા પેહલવાનોમાથી પોતાનો હરીફ માગ્યો

પણ દેલીરોમાથી કોઇપણ તેની સામે ગયું નહીં-જેથી તે તુંદી અને તાનાઝની કરી પાછો ફર્યો

તેણે લશ્કરના સવારોમાથી ચાર જણાને મારી નાખ્યા-અને તેઓને ધિક્કાર ભરેલી રીતે ખાકમા નાખ્યા"

એવુ સાભળી તે ચિત્તાની મિસાલ ગુસ્સે થયો-અને તેની સાથ લડાઈ કરવા માટે પોતાની બેહુ ચુંગાલ તેઝ બનાવી.

તેણે પોતાના માનિતા હાથીની સૂરતના ઘોડા ઉપર ઝીન બાંધવાનો હુકમ આપ્યો

બેપૂશીદ રૂમી ઝેરેહ જન્ગ્રા
સફુક તન્ગ્ બરૂ બસ્ત શબ્રન્ગ્રા
બપીશે પેદરૂ શુદ પુરૂ અઝ કીમેયા
સખુન ગોફ્ત બા ઊ ઝે બહરે નેયા
ચુનીન ગોફ્ત મરૂ ગીવરા કય પેદરૂ
નગોફ્તમ તોરા મન્ હમહ દરૂ બદરૂ
કે ગૂદરૂઝરા હુશ કમતરૂ શુદસ્ત
નબીની બઆઈન્ કે દીગરૂ શુદસ્ત
દેલશ પુરૂ નેહીબસ્તો પુરૂ ખૂન જેગરૂ
ઝે બસ દર્દે તીમારે ચન્દાન પેસરૂ
કે અઝ તન્ સરાન્ શાન્ જુદા ગશ્તહ બૂદ
હમહ રઝમગહ સરૂબસરૂ કશ્તહ બૂદ
નેશાન્ આન કે તુર્કી બેયામદ દેલીરૂ
મેયાને દેલીરાન્ બકેર્દારે શીરૂ
બપીશે નેયા રફ્ત નીઝહ બદસ્ત
હમી બરૂ બેફ્રૂશીદ બરૂસાને મસ્ત
ચુનાન્ બુદ કઝીન્ લશ્કરે નામદારૂ
સવારી નબૂદ અઝ દરે કારઝારૂ
કે ઊરા બનીઝહ બરૂ અફ્રાખ્તી
ચુ બરૂ બાબ્ઝન્ મોરૂઘ બરૂ સાખ્તી
તો અય મેહરૂબાન્ બાબે બેસ્યારૂ હુશ
દો કેત્ફમ બદરૂએ સેયાવુશ બેપૂશ
નશાયદ જોઝ અઝ મન્ કે બા ઊ નબરૂદ
કુનદ તા બરૂ આરમ ઝે મર્દીશ ગરૂદ
બદૂ ગોફ્ત ગીવ અય પેસરૂ હુશ દારૂ
બગોફ્તારે મન્ ચકઝમાન્ ગૂશ દારૂ
બેગોફ્તમ તોરા મન્ કે તીઝી મકુન્
બગૂદરૂઝ બરૂ બદ મગર્દાન્ સખુન
કે ઊ કારૂદીદસ્તો દાના તરસ્ત
બરીન્ લશ્કરે નામવરૂ મેહતરસ્ત
સવારાને જન્ગીશ પીશ અન્દરન્દ
હમહ કીનએ પીલરા દરૂ ખરન્દ
નફરૂમૂદ બા ઊ કસીરા નબરૂદ
જવાની મગરૂ મરૂ તોરા ખીરહ કરૂદ
કે ગર્દન્ બદીન્ સાન્ બરૂ અફ્રાખ્તી
બદીન્ આરૂઝૂ પીશે મન્ તાખ્તી
નયમ મન્ બદીન્ કારૂ હમદાસ્તાન્
મઝન્ નીઝ પીશમ ચુનીન્ દાસ્તાત
બદૂ ગોફ્ત બીઝન્ કે ગરૂ કામે મન્
નજૂઈ નખાહી હમી નામે મન્
શવમ પીશે સાલારૂ બસ્તહ કમરૂ
ઝનમ દસ્ત દરૂ જન્ગે હુમાન્ બબરૂ
વઝાન્ જા બેઝદ અસ્પો બરૂ કાશ્ત રૂય
બનઝદીકે ગૂદરૂઝ શુદ પૂયહ પૂય
સેતાયેશ કુનાન્ પીશે ઊ શુદ બદરૂદ
હમહ દાસ્તાન્ સરૂબસરૂ યાદ કરૂદ
કે અય પહલવાને જહાન્દારૂ શાહ
શેનાસાએ હરૂ કારો ઝીબાએ ગાહ
શેગેફ્તી હમી બીનમ અઝ તૂ યકી
બમરૂ અન્દ હસ્તમ બહુશ અન્દકી

તેણે લડાઇનું રૂમી બખ્તર પેહેર્યું–અને રોતાબીથી શબરંગ ઘોડાનો ૩૭
તંગ મઝબૂત બાંધ્યો.

તે યુક્તિઓથી ભરેલો બીઝન બાપની નઝદીક ગયો–અને પોતાના બપાવા ગૂદર્ઝ માટે તેની સાથ વાત કીધી.

તેણે ગીવને એમ કહ્યું કે "ઓ બાપ!–મેં તને પહેલાંજ ખુલ્લે-ખુલ્લું નહીં કહ્યું હતું?

કે ગૂદર્ઝનો હોશ વધારે કોતાહ થયલો છે–તું જોતો નથી કે એનામાં કેવો ફેરફાર થઈ ગયો છે?

તેના આટલા બધા દીકરાઓના ગમથી તેનું દિલ ઘાસ્તી ભરેલું અને જીગર નહી બગ્લુ થઈ ગયું છે

કે જેઓના સર તનથી જુદા થયા હતા–અને જે સઘળા લડાઈગાહમાં માર્યા ગયા હતા

એની સાબેતી એજ કે પેલો તુર્કી હિમ્મતથી દેલીરોની વચ્ચે સિંહની મિસાલ આવ્યો

અને હાથમા નેઝો પકડીને બપાવા આગળ ગયો–અને છાકટાની મિસાલ બખાડયો

તે છતાં શું આવા ચુનંદા નામીચા લશ્કરમાથી કોઇપણ તેની સામે લડવા લાયક નહીં હતો?

કે જે તેને નેઝા ઉપર ઉઠાવી કબાબની સીક ઉપરના મુર્ગ માફકનો બનાવી દેતે?

ઓ મેહરબાન બાહોશ બાપ! તું–મારા બન્ને ખભા સિયાવક્ષના ૩૮
બખ્તરથી ઢાંક

કારણકે તેની સાથ લડાઈ કરી તેની ગર્દ કાઢી નાખે તેવો મારા સિવાય બીજો કોઈ નથી"

ત્યારે ગીવે તેને કહ્યું કે "ઓ બેટા! તું હોશ્યારી પકડ–અને જરા મારી વાત સાંભળ

મેં તને કેટલી વખત કહ્યું કે તું હુલ્લડાઈ ના કર–અને ગૂદર્ઝ માટે એવા સખુનો ના બોલ

કારણકે તે અનુભવી છે અને સઘળા કરતા વધારે દાના છે–અને વળી તે આ નામવર લશ્કર ઉપર સરદાર છે

તેની આગળ પુષ્કળ લડાયક સવારો છે–જે સઘળા હાથી સાથ લડવાને લાયકના છે

તે છતા તેણે હુમાન સાથ કોઇને લડાઈ કરવા ફરમાવ્યું નહીં–તને તારી જવાનીએજ કદાચ આવો હુલ્લડ બનાવી દીધો છે

કે એવી રીતે ગર્દન ઉઠાવીને–એ માગણી માટે તું મારી નઝદીક દોડયો આવ્યો છે

હું એ કામમા તારી સાથ એકમત થતો નથી–માટે મારી નઝદીક એ બાબત ફરી ના બોલતો"

બીઝને તેને કહ્યું કે "અગર તું મારી માગણી–નથી સ્વીકારતો તો તું મને પ્રખ્યાત થયલો જોવા નથી ચાહતો

હું કમર બાંધેલોજ સરદાર ગૂદર્ઝ નઝદીક જાઉં છું–અને હુમાનની ૩૯
લડાઈ માગી લઉં છું"

એટલું કહી તે જગ્યાએથી મો ફેરવી ઘોડો ડપટાવ્યો–અને ગૂદર્ઝની નઝદીક દોડતો ગયો

અને તારીફ કરતો તેની આગળ જઈ દુખી દિલ સાથ–સઘળી વાત કહેવા લાગો

કે "ઓ જેહાનના પાદશાહના પેહલવાન!–તું દરેક કામનો અનુભવી અને પાદશાહી તખ્તને ઝેબ આપનારો છે

અગર હું દાનાઇમા ગમે એટલો નાનો છું–તોપણ હું તારેથી એક અજાયબી જોઉં છું

કે ઈન્ રઝ્મગહ્ બૂસ્તાન્ સાખ્તી
હેમ અઝ્ ફીને તોર્કાન્ બેપરદાખ્તી
બહફ્તુમ્ ફરાઝ્ આમદ્ ઈન્ રૂઝ્ગાર્
શબો રૂઝ્ આસાયેશ આમદ્ ન કાર્
કે ખુરશીદ્ શમ્શીરે ગોર્દાન્ નદીદ્
ન ગર્દી બરૂએ હવા બર્ દમીદ્
શેગેફ્તી તર્ આન્ કઝ્ મેયાને સેપાહ્
યકી તોર્કે બદ્બખ્ત ગુમ કર્દેહ્ રાહ્
બેયામદ્ કે યઝ્દાને નીકી દેહેશ
હમી બદ્ સેગાલીદ્ બર્ બદ્ કુનેશ
૪૦ બેયાવર્દેશ અઝ્ પીશે તૂરાન્ સેપાહ્
બદાન્ તા બદસ્તે તો ગર્દદ્ તબાહ્
બદામ આમદશ્ ગૂર્ બોગ્ઝાશ્તી
નદાનમ્ ચેઝીન્ દર્ ચે પેન્દાશ્તી
બેરાની કે ગર્ ખૂને ઊ બી દેરન્ગ્
બેરીઝન્દ્ પીરાન્ નેયાયદ્ બજન્ગ્
મયન્દીશ ઝ્ કીનશ્ બીશ આવરદ્
સેપહ્રા બદીન્ દશ્ત પીશ આવરદ્
મન્ ઈનક્ બખૂન્ અન્ગ્રશ શસ્તહ્ અમ્
હમાન્ જન્ગે ઊરા કમર્ બસ્તહ્ અમ્
ચુ દસ્તૂર્ બાશદ્ મરા પહ્લવાન્
શવમ્ પીશે ઊ ચૂન્ હેઝબ્રે દમાન્
બેફરમાયદ્ અકૂનૂન્ સેપહ્બુદ્ બગીવ્
મગર્ કાન્ સેલીહે સેયાવુશે નીવ્
કેહદ્ મર્ મરા તર્કો રૂમી ઝેરેહ્
ઝે બન્દશ્ કુશાયદ્ યકાયક્ ગેરેહ્
ચુ બેશનીદ્ ગૂદર્ઝ્ ગોફ્તારે ઊય
બેદીદ્ આન્ દેલો રાયે હુશ્યારે ઊય
ઝે શાદી બરૂ આફ્રીન્ કર્દ્ સખ્ત
કે અઝ્ તૂ મગર્દાદ્ જાવીદ્ બખ્ત
૪૧ તો તા બર્ નેશસ્તી બઝીને પલન્ગ્
નેહન્ગ્ અઝ્ દમ આસૂદો શીરાન્ ઝે જન્ગ્
તો ખુદ્ હીચ્ ચૂનહ્ નેયાસાઈઆ
બહર્ રઝ્મો હર્ કાર્ પીશ આઈઆ
બહર્ કાર્ઝાર્ અન્દર્ આઈ દેલીર્
બહર્ જન્ગ્ પીરૂઝ્ બાશી ચુ શીર્
નેગહ્ કુન્ કે બા ઊ બઆવર્દગાહ્
તવાની શુદન્ ઝાન્ પસ આવરૂદ્ ખાહ્
કે હૂમાન્ યકી બદ્ કુનેશ રીમનસ્ત
બઆવરૂદ્ ચૂન્ કૂહ્ દર્ જઉશનસ્ત
જવાનીઓ ના ગશ્તહ્ બર્ સર્ સેપેહ્ર
નદારી હમી બર્ તને ખીશ મેહ્ર
બેમાન્ તા યકી રઝ્મ દીદહ્ હેઝબ્ર
ફેરેસ્તમ્ બજન્ગશ ચુ ગુરૂન્દહ્ અબ્ર
બર્ તીર્ બારાન્ કુનદ્ ચૂન્ તગર્ગ્
બસર્ બર્ બેદૂઝદશ પૂલાદ્ તરગ્
બદ્ ગોફ્ત બીઝન્ કે અય પહ્લવાન્
હોનર્મન્દ્ બાયદ્ દેલાવર્ જવાન્
મરા ગર્ નદીદી બરઝ્મે ફરૂદ્
કુનૂન્ બાઝ્ બાયદ્ ઝે સર્ આઝ્મૂદ્

કે તેં આ લડાઈગાહને બાગ બનાવી દીધો છે-અને તુર્કીઓના કીનાથી દિલ ખાલી કીધુ છે

આ સાતમો દિવસ નઝદીક આવ્યો છે-છતાં રાત દિવસ કાંઈપણ કામ વગર આસાયેશજ છે

કારણકે આફતાબે આપણુ પેહલવાનોની શમ્શેરનો ચળકાટ જોયો નથી-અને આસ્માન ઉપર બિલકુલ ધૂળ ચઢી નથી

વધારે અજાયબ જેવુ તો એ છે કે દુશ્મનના લશ્કરની વચ્ચેથી-એક બદબખ્ત ગુમરાહ થયલો તુર્કી

આપણી આગળ આવ્યો ગોયા નેકીના આપનાર યઝદાને-તે મૂજીને આફતમા નાખવાનો વિચાર કર્યો હતો

કારણકે તુરાની લશ્કરમાથી તેને અત્રે લાવીને તને સોપ્યો-કે જેથી તે તારા હાથ ઉપર માર્યો જાય

પણ તે ફાંદામા આવેલુ ગોરખર છોડી મુકયુ છે-હું જાણતો નથી કે તે એમા શુ વિચાર્યું છે?

શુ તુ એમ ધારે છે કે જો વગર ઢીલે તેને કાપી નાખતે-તો પીરાન લડવા બાહેર નહી પડતે?

એમ વિચાર ના કરતો કારણકે તેથી તો તે બેવડો કીનો લેતે-અને લશ્કરને મયદાનમા ઝીપલાવતે

હવે મે પણ લોહીથી હાથ ધોયલાજ છે-તેમજ તેની સાથ લડાઈ કરવા માટેજ મે કમર બાધી છે

માટે જો તુ પેહલવાન મને રજા આપે-તો હુ એક છેડાયલા ચિત્તાની મિસાલ તેની નઝદીક જાઉં

હવે તુ સરદાર ગીવને ફરમાવ-કે તે પેહલવાન સિયાવક્ષના હથિયાર,

કોલાહ તેમજ રૂમી બખ્તર કે જેના બધ અને ગાઠ છોડી નાખી મને કાઢી આપે"

જ્યારે ગૂદર્ઝે તેની વાત સાભળી-અને તેની આવી હિમ્મત અને અકલ હુશ્યારી જોઈ,

ત્યારે ખુશહાલીથી તેની ઉપર ઘણીક દુઆ કીધી-કે "તુ હમેશ ભાગ્યશાલી રહેજો!

જ્યારથી તુ તેઝી ઘોડા ઉપર સવાર થયો છે-ત્યારથી મગરમચ્છનો શ્વાસ બધ થઇ ગયો છે અને સિહો લડાઇથી ધરાઇ ગયા છે

તુ પોતે કોઇબી રીતે આસાયેશ લેતો નથી-અને દરેક લડાઇમા અને દરેક કામમા ઝીપલાવી દે છે

દરેક લડાઈમા તુ દેલાવર થઈ આવે છે-અને તે દરેક લડાઈમા તું સિહની મિસાલ ફતેહમન્દ થાય છે

તોપણ તુ વિચાર કર કે તેની સાથ મયદાનમા લડવા માટે તુ શક્તિમાન થશે કે કેમ પછી તું મારી પાસે એની લડાઈ માગ.

કારણકે હુમાન એક ભૂડા કરતૂકનો રીમન માણસ છે-તે લડાઈમા એક બખ્તરથી ઢકાયલા પહાડ મિસાલ છે.

તુ તો હજુ જવાન છે અને આસ્માની ચક્ર તારી ઉપર પુરૂ ફર્યું નથી-અને તેથીજ તને તારા જીવની પરવા નથી

હાલ તુ થોભી જા કે હું એક લડાઇ અઝમાવેલા ચિત્તાની મિસાલના શખ્સને-ગગડાટ કરતા વાદળની માફક તેની લડાઈમા મોકલુ છું.

જે તેની ઉપર કરાની મિસાલ તીરનો વરસાદ વરસાવશે-અને તેના સર સાથે લોહાની ટોપ સીવી લેશે."

ત્યારે બીઝને તેને કહ્યુ કે "ઓ પેહલવાન!-એક બહાદુર જવાન હોય તે હોનરમન્દ પણ હોવોજ જોઇયે.

અગર તેં મને ફરૂદની લડાઈમા નહીં અઝમાવી જોયો હોય-તોજ હાલ પાછો તારે નવેસરથી મને અઝમાવી જોવો જોઇયે

જન્ગે પશાન્ બરૂ નવશ્તમ્ ઝમીન્
દીદહ્ કસી પોશ્તે મન્ રૂઝે કીન્
રા ઝેન્દગાની ન અન્દરૂ ખરસ્ત
ગરૂ અઝ દીગરાનમ્ હોનરૂ કમતરસ્ત
ગરૂ બાઝ દારી મરા ઝીન્ સખુન્
મદીન્ રૂએ કાહન્ગે હુમાન્ મકુન્
બેનાલમ્ મન્ અઝ પહુલવાન્ પીશે શાહ્
નખાહમ્ કમરૂ ઝીન્ સેપસ્ ન [illegible]ાહ્
બખન્દીદ ગૂદર્ઝો ઝૂ શાદ શુદ
બસાને યકી સર્વે આઝાદ શુદ
બદૂ ગોફ્ત નીકુ અખ્તરે બખ્તે ગીવ
કે ફર્ઝન્દ દારદ હમી ચૂન્ તો નીવ
ઝાન્ રૂઝે ફરૂરોખ મરા યાદ બાદ
અઝ માદરે પાકૂ બીઝન્ બેઝાદ
તો તા જન્ગરા બાઝ કર્દી દો ચન્ગ
ફેરૂમાન્દ અઝ જન્ગ ચન્ગે પલન્ગ
તોરા દાદમ્ ઈન્ જન્ગે હુમાન્ કુનૂન્
મગરૂ બખ્તે નીકત બુવદ રેહનમૂન્
બનામે જહાન્દારે યઝદાને મા
બપીરૂઝીએ શાહે ગોર્દાને મા
કે ઈન્ અહુરમન્રા બદસ્તે તો હુશ
બરૂ આયદ બફર્માને યઝદાન્ બેકુશ
શેકસ્તહ્ શવદ પોશ્તે પીરાન્ બજન્ગ
ન નાઝદ બનામો ન કુશદ બનન્ગ
બગૂયમ્ કુનૂન્ ગીવરા કાન્ ઝેરેહ્
કે બીઝન્ હમી ખાહદ ઊરા બેદેહ્
બરૂ અયદૂન્ કે પીરૂઝ બાશી બરૂય
તોરા બીશતરૂ નઝદે મન્ આબરૂય
ઝે ફરૂહાદો ગીવત બરૂ આરમ્ બજાહ્
બગન્જો સેપાહો બતખ્તો કોલાહ્
બગોફ્ત ઈન્ સખુન્ બા નબીરહ્ નેયા
નબીરહ્ પુરૂ અઝ પન્દો પુરૂ કીમેયા
પેયાદહ્ શુદ અઝ અસ્પો રૂએ ઝમીન્
બબૂસીદો બરૂ બાબ્ કરૂદ આફ્રીન્
બખાન્દ આનઝમાન્ ગીવરા પહુલવાન્
સખુન્ રફ્ત બા ઊ ઝે બહરે જવાન્
ઝાન્ ખુઆવાની ઝેરેહ્ યાદ કરૂદ
કુજા ખાસ્ત બીઝન્ ઝે બહરે નબરૂદ
ચુનીન્ દાદ પાસોખ પેદરૂરા પેસરૂ
કે અય પહુલવાને જહાન્ સરૂબસરૂ
મરા હૂશો જાનો જહાન્ ઈન્ યકીસ્ત
બચશ્મમ્ ચુનીન્ જાને ઊ ખારૂ નીસ્ત
નખાહમશ કર્દન્ ઝે ચશ્મમ્ જુદા
ફેરેસ્તાદન્ અન્દરૂ દમે અઝદહા
બદૂ ગોફ્ત ગૂદર્ઝ કય મેહેરૂબાન્
જોઝ ઈન્ કરૂદ બાયદ બદૂ બરૂ ગુમાન્
કે હરચન્દ બીઝન્ જવાનસ્તો નવ
બહરૂ કારૂ દારદ ખેરદ પીશરવ
દહીગરૂ કે ઈન્ જાએ કીન્ જોસ્તનસ્ત
જહાનરા ઝે અહરીમનાન્ શોસ્તનસ્ત

પશનની લડાઇમા મે સઘળું મયદાન ખુંદી માર્યું હતું-લડાઇને દહાડે ૪૨
કોઇએ મારી પીઠ જોઈ નથી.

અગર બીજાઓ કરતાં મારામાં હોનર ઓછા હોય-તો મારે જીવવુંજ
લાયક નથી.

હવે જો તુ મને આ વાતથી એવી રીતે અટકાવશે-કે હુમાન સાથ
લડવાનો વિચાર ના કર

તો હું તુજ પેહલવાન માટે પાદશાહની નઝદીક ફર્યાદ કરીશ-અને
હવે પછીથી કમરબંદ અને કોલાહને હાથ લગાડીશ નહીં"

એ સાભળી ગૂદર્ઝ હસ્યો અને તેનાથી ખુશહાલ થયો-તે એક સર્વે-
આઝાદની માફક ટટાર બન્યો

અને તે બોલ્યો કે "ગીવ કેવો ભાગ્યશાળી છે-કે જે તારા જેવો
બહાદુર બેટો ધરાવે છે?

તે મુબારક દિવસ કે જે દહાડે પાકઝાદ માતાએ તુ બીઝનને જન્મ
આપ્યો તેની યાદ રહેજો!

તે જ્યારથી લડાઇ માટે તારી બેહુ ચુગાલ ખોલી છે—ત્યારથી ચિત્તાની
ચુગાલ લડાઇ કરતી બધ પડી છે.

હુમાનની લડાઇની હું તને પરવાનગી આપુછુ-કદાચ સારૂ નસીબજ
તારો રેહનુમા બનશે

જેહાનને પયદા કરનાર પાક યઝદાન અને આપણા પેહલવાનોના
ફતેહમંદ શાહનાં નામની બરકતથી

તુ કોશેશ કરજે કે ખોદાના હોકમથી આ એહરેમન તારે હાથ ૪૩
માર્યો જાય.

જેથી લડાઈમા પીરાનની પીઠ તુટી જાય-અને તે પોતાના નામ ઉપર
મલકાય નહી અને શર્મિંદગીને લીધે લડાઈ માટે કોશેશ કરે નહીં

હવે હુ ગીવને કહુછુ કે જે બખ્તર કે બીઝન માગે છે તે તેને આપે.

જો તુ તેના ઉપર ફતેહમદ થશે-તો તને મારી નઝદીક ઘણી આબરૂ
મળશે

ફર્હાદ અને ગીવ કરતા પણ મરતબા, ખઝાના, લશ્કર, તખ્ત અને
કોલાહમા હું તને વધારીશ"

જ્યારે બપાવાએ પોતાના નબીરાને એ પ્રમાણેના સખુનો કહ્યા-ત્યારે
તે નબીરો કે જે ડહાપણ અને યુક્તિથી ભરેલો હતો,

તે પોતાના ઘોડા ઉપરથી પેયાદો થયો અને તેની આગળની ઝમીન-
ચૂમી અને બપાવા ઉપર કેટલીક દુઆ કીધી.

પેહલવાન ગૂદર્ઝે તેજ વેળા ગીવને બોલાવ્યો—અને જવાન બીઝન
માટે તેની સાથ વાતચિત્ત ચલાવી

અને પેલા પાદશાહી બખ્તરને યાદ કીધુ-કે જે લડાઇને માટે બીઝને
માગ્યુ હતુ

ત્યારે બેટાએ બાપને એવો જવાબ આપ્યો-કે "ઓ તમામ જેહાનના
પેહલવાન!

મારૂ તો હોશ, જાન અને તમામ દુન્યા બસ એ એક બીઝનજ છે- ૪૪
મારી આખમા તેનો જીવ એવો તુચ્છ નથી

હુ તેને મારી ચશ્મથી જુદો કરવા અને અઝદહાના દમમા મોકલવા
ચાહતો નથી"

ગૂદર્ઝે તેને કહ્યુ કે "ઓ વાહલા બેટા!-એને માટે એવો વિચાર
ના કર.

બીઝન ગમે એટલો નવજવાન છે તોપણ દરેક કામમા ડહાપણ
આગળ રાખે છે.

અને બીજું કે આ જગ્યા લડાઈ કરવાની છે—અને દુન્યાને એહરે-
મનોથી ધોઈ કાઢવાની છે.

બકીને સેયાવુશ બફર્માને શાહ
નશાયદ બપયવન્દ કર્દન્ નેગાહ
વગર્ બારદ અઝ્ મીઘ્ પૂલાદ તીઘ્
નશાયદ કે દારીમ્ જાન્રા દેરીઘ્
નબાયદ શેકસ્તન્ દેલ્ઓરા બજન્ગ્
ન પૂશીદ બાયદ બરો નામો નન્ગ્
કે ચૂન્ કાહેલી પીશહ ગીરદ જવાન્
બેમાનદ મનેશ પસ્તો તીરહ રવાન્
ચુ પાસોખ્ ચુનીન્ યાફ્ત ચારહ નયૂફદ
ચઝી બા પેસર્ નીઝ પન્દ આઝ્મૂદ
૪૫ મગર્ ' બાઝ્ દારદ સરશરા ઝે જન્ગ્
પેસર્ ગોફ્ત નામમ્ દર્ આરી બનન્ગ્
બપૂદરૂઝ્ ગોફ્ત અય જહાન્ પહ્લવાન્
બજાઈ કે પયકાર્ ખીઝદ બજાન્
ન ફર્ઝન્દ બાયદ ન ગન્જો સેપાહ
ન આઝર્મે ફર્માને સાલારો શાહ
મરા રૂઝ્ગારે દુરોશતસ્ત પીશ
ચેરા દાદ બાયદ બદૂ જાને ખીશ
અગર્ જન્ગ્ જૂયદ સેલીહશ કુજાસ્ત
ઝેરેહ દારદ અઝ્ મન્ ચે બાયદશ ખાસ્ત
ચુનીન્ ગોફ્ત પીશે પેદર્ જન્ગ્સાઝ્
કે મારા બદર્એ તો નામદ નેયાઝ્
બેદાની કે અન્દર્ જહાન્ સર્બસર્
બદર્એ તો જૂયન્દ ગોર્દાન્ હોનર્
ચુ દર્એ સેયાવુશ નબાશદ બજન્ગ્
નજૂયન્દ ગર્દનકશાન્ નામો નન્ગ્
બર્ અન્ગીખ્ત અસ્પ્ અઝ્ મેયાને સેપાહ
કે આયદ ઝે લશ્કર્ બઆવર્દગાહ
ચુ અઝ્ પીશે લશ્કર્ શુદ ઊ ના પદીદ
દેલે ગીવ્ અઝ્ અન્દુહ ઊ બર્ દમીદ
૪૬ પશીમાન્ શુદ અઝ્ દર્દે દેલ્ ખૂન્ ગેરીસ્ત
નેગર્ તા ચમો દર્દે ફર્ઝન્દ ચીસ્ત
હમી આસમાન્ બર્ ફરાઝીદ સર્
પુરઝ્ ખૂન્ દેલ્ અઝ્ દર્દ ખસ્તહ જેગર્
બદાદાર્ ગોફ્ત અય જહાન્ દાવરા
સઝદ ગર્ બદીન્ ખસ્તહ દેલ્ બેન્ગરા
નસૂઝી તો અઝ્ બહરે બીજાન્ દેલમ્
કઝ્ આબે મેજહ પાએ અન્દર્ ગેલમ્
બમન્ બાઝ્ બખ્શશ તો અય કેર્દેગાર્
બેગર્દાન્ ઝે જાનશ બદે રૂઝ્ગાર્
બેયામદ પુર્ અન્દીશહ દેલ્ પહ્લવાન્
પુરઝ્ ખૂન્ દેલ્ અઝ્ કારે પૂરે જવાન્
બદેલ્ ગોફ્ત ખીરહ બેયાઝર્દમશ
ચેરા ખાસ્તહ પીશ નાવર્દમશ
ગર્ ઊરા ઝે હૂમાન્ બદ આયદ બસર્
ચે બાયદ મરા દર્એ તીઘો કમર્
બેમાનમ પુરઝ્ દર્દો અન્દુહો ખશમ
પુરઝ્ આર્ઝૂ દેલ્ પુરઝ્ આબ્ ચશમ
વઝાન્ જા દવાન્ હમ બકેર્દારે ગર્દ
બપીશે પેસર્ શુદ બજાએ નબર્દ

પાદશાહના હુકમથી આપણે સિયાવક્ષનો કીનો લેવા આવ્યા છિયે-અને ત્યાં સગાં વહાલાઓ ઉપર ધ્યાન આપવુંજ નહી જોઇયે

અગર વાદળાંમાથી લોઢાની તલવાર વરસે-તોપણ આપણને આપણા જીવની દરકાર કરવી ઘટારત નથી.

લડાઇને માટે આપણે તેનું દિલ તોડવુ નહીં જોઇયે-અને તેની કીર્ત્તિ મેળવવાની આશા ઢાકી દેવી નહીં જોઇયે

કારણકે જ્યારે કોઈ જવાન સુસ્તીનો ધંધો પકડે છે-ત્યારે તેની અકલ ખુવાર અને જીવ સીઆહ બને છે"

જ્યારે ગીવને એવો જવાબ મળ્યો ત્યારે તેને બીજુ કશું બહાનુ રહ્યુ નહી-તેથી એકવાર તેણે પોતાના છોકરાને શીખામણ આપવાની કોશેશ કીધી.

કે તેમ કરી કદાચ તેને લડાઈથી પાછો વારે-પણ છોકરાએ જવાબ દીધો કે "શુ તુ મને નામોસી લગાડવા ચાહે છે?"

ત્યારે ગીવે ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "ઓ જેહાન પેહલવાન!-જ્યારે આપણા જીવ ઉપરજ આવી બને છે,

ત્યારે આપણે, ફર્ઝંદ, ખજાનો, લશ્કર, શર્મ અને સરદાર તથા પાદશાહના ફર્માનની કશી પરવા કરતા નથી

મારી પોતાનીજ સામે ભારી વખત આવી લાગ્યો છે-તો બીઝનને શા માટે પોતાનો જીવ ખોવો જોઇયે?

તે લડાઈજ કરવા માગે છે તો તેના હથિયાર કયા છે-તેની પાસે પોતાનું બખ્તર છે તો મારી પાસેથી તેને શા માટે માગવુ જોઇયે?"

ત્યારે લડાયક બીઝન બાપ આગળ એમ બોલ્યો-કે "મને તારા બખ્તરની કાઇજ ગર્ઝ નથી

તુ એમજ સમજે છે કે દુન્યામા તમામ પેહલવાનો તારાજ બખ્તરથી નામના મેળવી શકે છે?

જો કોઈ પાસ લડાઇને માટેનુ સિલાહનુ બખ્તર નથી હોતુ-તો શુ તે પેહલવાનો કીર્ત્તિ કે નામના નથી મળવતા?"

એમ કહી તેણે લશ્કરની વચ્ચેથી ઘોડો ડપટાવ્યો-કે લશ્કરમાથી લડાઈગાહમા આવે

જ્યારે તે લશ્કરની વચ્ચેથી ચાલી ગયો-ત્યારે તેના ગમથી ગીવનુ દિલ બળવા લાગ્યુ

તે પશેમાન થયો અને દિલના દુ:ખથી આસુ પાડી રડવા લાગ્યો-ઓ વાચનાર! તુ જો, કે ફર્ઝંદનુ દુ:ખ અને ગમ કેવો હોય છે?

તેણે આસ્માન તરફ સર ઉઠાવ્યુ-અને ખૂન ભર્યા દિલે તેમજ બેટાના દુ:ખથી ઝખ્મી જીગરે,

ખોદાતાલા આગળ એમ બોલ્યો કે "ઓ તમામ જેહાનના ઇન્સાફી સાહેબ!-તુ આ મારા ઝખ્મી દિલ ઉપર નેગાહ પહોચાડ

તું બીઝનને માટે મારૂ દિલ ના બાળતો-કારણકે મારા પોતાનાજ આસુથી હુ કીચલમા ફસેલોછુ.

ઓ કેરદેગાર! તેને તુ મારી પાસે પાછો સહીસલામત પુગાડજે-અને તેના જાન આગળથી ખરાબ વખતને તુ દૂર રાખજે!"

પછી તે પેહલવાન અંદેશા ભરેલા દિલે ગયો-તેનુ દિલ પોતાના જવાન બેટાના કામથી ઝખ્મી હતુ

તે દિલમા બોલ્યો કે "મે નકામો તેને દુ:ખી કીધો-તેની ઈચ્છા મેં કાં નહીં સ્વીકારી?

જો હૂમાનથી તેને કશી હાનિ પુગશે-તો આ બખ્તર, તલવાર અને કમરબંદ મને શુ કામના?

પછી હું તો દુ:ખ, ગમ અને ગુસ્સા ભર્યોજ રહીશ-મારૂં દિલ ખાહેશ ભરેલું તથા આખ આંસુ ભરેલીજ રહેશે"

એટલુ વમાસી પોતાની જગ્યાએથી ગર્દની મિસાલ શિતાબ દોડતો-લડાઈની જગ્યાએ પોતાના બેટાની નજદીક ગયો.

બદૂ ગોફ્તુ મારા એ દારી બતન્ગ્
હમી તીઝી આરી બજાએ દેરન્ગ્
સેયહ્ મારૂ ચન્દાન્ દમદ્ દુ ઝે જન્ગ્
કે અઝ ઝર્ફે દર્યા બરૂ આયદ્ નેહન્ગ્
દુરોખ્શીદને માહ્ ચન્દાન્ બુવદ્
કે ખુરશીદે તાબન્દહ્ પેન્હાન્ બુવદ્
ફુનૂન્ સૂએ હુમાન્ શેતાબી હમી
ઝે ફર્માને મન્ સરૂ બેતાબી હમી
ચુનીન્ બરૂ ગુઝીની હમી રાએ ખીશ
નદાની કે ચૂન્ આયદત્ કારૂ પીશ
બદૂ ગોફ્તુ બીઝન્ કે અય નીવ બાબ્
દેલમરા ઝે કીને સેયાવુશ મતાબ્
કે હુમાન્ ન અઝ રૂયે નઝ આહનસ્ત
ન પીલે ઝેયાનો ન અહુરીમનસ્ત
યકી મરૂદે જન્ગસ્તો મન્ જન્ગ્જૂય
અઝૂ બરૂ નતાબમ્ બબખ્તે તો રૂય
નેવેશ્તહ્ મગરૂ બરૂ સરમ્ દીગરસ્ત
ઝમાનહ્ બદસ્તે જહાન્ દાવરસ્ત
અગરૂ બૂદની બૂદ્ દેલરા બધમ્
સઝદ્ . ગરૂ નદારી નબાશી દેઝમ્
ચુ બેશ્નીદ્ ગોફ્તારે પુરે દેલીરૂ
મેયાન્ બસ્તએ જન્ગ્ બરૂસાને શીરૂ
ફેરૂદ્ આમદ્ અઝ બારએ રાહ્જૂય
સેપોરૂદ્ અસ્પો દરૂએ શેયાવુશ બદૂય
બદૂ ગોફ્તુ અગરૂ કાર્ઝારત હવાસ્ત
ચુનીન્ બરૂ ખેરદ્ કામે તૂ પાદશાસ્ત
બરીન્ બારએ ગામઝન્ બરૂ નેશીન્
કે ઝીરે તો અન્દરૂ નવર્દદ્ ઝમીન્
સેલાહમ્ હમીદૂન્ બકારૂ આયદત્
ચુ બા અહુરમન્ કાર્ઝારૂ આયદત્
ચુ અસ્પે પેદરૂ દીદ્ બરૂ પાએ પીશ
ચુ બાદ્ અન્દરૂ આમદ્ ઝે રહ્વારે ખીશ
બપૂશીદ્ દરૂએ સેયાવૂશે રદ્
ઝેરેહ્રા ગેરેહ્ બરૂ કમરૂબન્દ્ ઝદ્
બરાન્ બારએ ખુસ્રવી બરૂ નેશસ્ત
કમરૂ બસ્તો બેગ્રેફ્તુ ગોર્ઝેશ બદસ્ત
યકી તર્જમાન્રા ઝે લશ્કરૂ બજોસ્ત
કે ગોફ્તારે તુર્કાન્ બેદાનદ્ દુરોસ્ત
બેયામદ્ બસાને હેઝબ્રે દમાન્
બકીને સેયાવુશ કમરૂ બરૂ મેયાન્
ચુ બીઝન્ બનઝદીકે હુમાન્ રસીદ્
યકી આહુનીન્ કૂહે જૂશન્દહ્ દીદ્
ઝે જઉશન્ હમહ્ દશ્ત રઉશન્ શુદહ્
યકી પીલ દરૂ ઝીરે જઉશન્ શુદહ્
બઝાન્ પસ બેફરૂમૂદ્ તા તરૂજુમાન્
યકી બાન્ગ્ બરૂ ઝદ્ બરાન્ બદગુમાન્
કે ગરૂ જન્ગ્ જૂઈ હમી બાઝ ગરૂદ્
કે બીઝન્ હમી બા તો જૂયદ્ નબરૂદ્
હમી ગૂયદ્ અય રઝમ દીદહ્ સવારૂ
ચે તાઝી તૂ અસ્પ્ અન્દરીન્ મરૂઘઝારૂ

અને તેને કહ્યું કે "તું અમોને શા માટે દુ:ખી કરે છે—અને ધીરજ ૪૭
ધરવાને બદલે ઉતાવળ કેમ કરે છે?

કાળો સાપ લડાઇને દહાડે જ્યા સુધી કે ઊંડા દર્યામાંથી મગરમચ્છ બાહેર નથી નીકળતુ ત્યા સુધીજ ફુફાડા માર્યા કરે છે.

માહતાબ ત્યાં સુધીજ ઝળકાટ મારે છે—જ્યા સુધી કે રોશન ખુરશેદ બાહેર નીકળતો નથી

હમણા તુ હુમાન તરફ ધસ્યો જાય છે—અને મારા હુકમથી સર ફેરવે છે

તું એવી રીતે પોતાનીજ અકલ પ્રમાણે ચાલે છે—પણ તું જાણતો નથી કે એનુ પરિણામ કેવું આવશે?"

ત્યારે બીઝને તેને કહ્યુ કે "એ બહાદુર બાપ!—સિયાવક્ષના કીનાથી મારા દિલને તુ ના ફેરવ

કારણકે હુમાન કાંઈ કાસાનો અને લોઢાનો બનેલો નથી—તે કાંઈ મસ્ત હાથી કે એહરેમન નથી

તે એક લડાયક મર્દ છે અને હુ પણ લડાયકછું—તારા નસીબની બરકતથી હુ તેનાથી પાછો હઠીશ નહી

સિવાય કે મારા નસીબમા કાંઈ ખરાબી લખેલી હોય—કારણકે ઝિંદગી ખોદાનાજ હાથમા છે

અગર જે બનવાનુ હશે તેતો બનવાનુ તે માટે તારા દિલને ગમમા-રાખવું અને દિલગીર થવુ નહી જોઇયે"

જ્યારે સિંહની મિસાલ કમર બાધેલા બહાદુર બેટાની વાત ગીવે ૪૮
સાભળી,

ત્યારે તે ઝડપી ચાલના ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો—અને તે સિયા-વક્ષનો ઘોડો તથા બખ્તર તેને સોપ્યુ

અને તેને કહ્યુ કે "જો લડાઈનીજ તને ખાહેશ છે—અને તારી ઈચ્છા ડહાપણ ઉપર ફાવે છે,

તો આ ઝડપી ઘોડા ઉપર સવાર થા—કે જે ઉપર બેસીને તું તમામ ઝમીન ફરી વળે

જ્યારે તને તે એહરેમન સાથે લડાઈ થશે—ત્યારે આ મારા હથિયાર તને કામ આવશે"

જ્યારે બાપનો ઘોડો પોતાની આગળ ઉભેલો જોયો—ત્યારે બીઝન પોતાના તેઝ ચાલના ઘોડા ઉપરથી શિતાબ નીચે ઉતર્યો

તેણે સરદાર સિયાવક્ષનુ બખ્તર પેહેર્યું—અને કમરબંદ ઉપર બખ્તરનો ગાઠ વાળ્યો

તે પાદશાહી ઘોડા ઉપર સવાર થયો—તેણે કમરબંદ બાંધ્યો અને તેના ગોર્ઝ હાથમા પકડ્યો

તેણે લશ્કરમાથી એક દુભાષિયો—કે જે તુર્કોની બોલી સારી રીતે જાણતો હતો તેને લીધો

અને સિયાવક્ષના કીનામા કમર ઉપર કમરબંદ બાધી—ફુફાડા મારતા ચિત્તાની મિસાલ મયદાનમા આવ્યો

જ્યારે બીઝન હુમાનની નઝદીક પહોચ્યો—ત્યારે તેણે ઉછાળા મારતા ૪૯
એક લોખંડના પહાડ મિસાલ હુમાનને જોયો

તેના બખ્તરથી તમામ મયદાન રોશન થયેલુ હતું—અને ગોયા બખ્તર નીચે એક હાથી સજ થયેલો હતો

પછી બીઝને ફર્માવ્યુ જેથી દુભાષિયાએ- તે બદગુમાન હુમાન ઉપર એક પોકાર માર્યો

કે "અગર તુ લડાઈ માગતો હોય તો અહીં પાછો ફર—કારણકે બીઝન તારી સાથે લડવા તૈયાર છે

એ લડાઈ અઝમાવેલા સવાર! તે નામદાર એ પ્રમાણે કહે છે—કે તુ મયદાનમાં ઘોડો શા માટે ફેરવ્યા કરે છે?

કઝ અફ્રાસીયાબ અન્દર્ આઈ બબહ્
કે તૂરાન્ હમી બર્ તો નફ્રીન્ સઝહ્
તો ફીનહ્ પય અફ્રૂગન્દીઓ બદ્ ખુઈ
કે તૂરાન્ ગુનહ્ગાર્ તર્ કસ તુઈ
કે યઝદાન્ સેપાસો બયઝદાન્ પનાહ્
કત્ આવરૂદ્ પીશમ્ બદીન્ રઝમગાહ્
એનાન્ બાઝ્ કશ ઝીન્ તગાવર્ હયૂન્
કત્ અકૂનૂન્ કે ફીનહ્ બેજૂશીદ્ ખૂન્
યકી બર્ ગુઝીન્ જાએગાહે નબર્દ
બદશ્તો દરે કૂહ્ બા મન્ બેગર્દ
૫૦ વગર્ દર્મેયાને દો રૂયહ્ સેપાહ્
બેગર્દીં હમી અઝ્ પયે નામો જાહ્
કુજા દુશ્મનો દુસ્ત બીનદ્ તોરા
કે ગર્દનકશાન્ બર્ ગુઝીનદ્ તોરા
ચુ બશ્નીદ્ હૂમાન્ બેખન્દીદ્ સખ્ત
ચુનીન્ દાદ્ પાસોખ કે અય શૂર્બખ્ત
બસ અયમન્ શુદી બર્ તને ખીશ બર્
મગર્ સીરી આમદ્ તનતરા કે સર્
બદાન્ સાન્ બલશ્કર્ ફેરેસ્તમત્ બાઝ્
કે ગીવ્ અઝ્ તો ગર્દદ્ બદર્દો ગોદાઝ્
સરતરા કે તન્ દૂર્ માનમ્ ન દીર્
ચુનાન્ કઝ તબારત્ ફરાવાન્ દેલીર્
બયન્ગો મન્ અન્દર્ બસાને તઝરવ્
કે બાઝશ્ બરદ્ બર્ સરે શાખે સરવ્
ખોરૂશાનો ખૂન્ અઝ્ દો દીદહ્ ચકાન્
કનાન્ પર્ બયન્ગાલો ખૂનશ્ મકાન્

બે સૂદસ્ત કામદ્ બનઝદીક્ શબ્
રવ્ અકૂનૂન્ બઝેન્હારે તારીક્ શબ્
મન્ અકૂનૂન્ યકી બાઝ્ લશ્કર્ શવમ્
બશબ્ગીર્ નઝદીકે મેહ્તર્ શવમ્
૫૧ વઝાન્ જા દમાન્ ગર્દન્ અફ્રાખ્તહ્
બેયાયમ્ નબર્દે તોરા સાખ્તહ્
ચુનીન્ પાસોખશ્ દાદ્ બીઝન્ કે શવ્
પસત્ ચાહ્ બાદ્ અહરમન્ પીશરવ્

ચુ ફર્દાં બેયાઈ બઆવર્દગાહ્
ન બીનદ્ તોરા બાઝ્ શાહો સેપાહ્
સરતરા ચુનાન્ દૂર્ માનમ્ કે જાય
કઝ આન્ પસ બલશ્કર્ નેયાયદત્ રાય
વઝાન્ જાયગહ્ રૂય બર્ કાશ્તન્દ્
બશબ્ દશ્તે આવર્દ્ બોગ્ઝાશ્તન્દ્
બલશ્કર્ગહે ખીશ બાઝ્ આમદન્દ્
બરે પહૂલવાનાન્ ફરાઝ્ આમદન્દ્
હમહ્ શબ્ બખાબ્ અન્દર્ આસીબો શીબ્
કે પયકાર્ શાન્ દેલ શુદહ્ નાશેકીબ્
સપીદહ્ ચુ અઝ્ કૂહ્ સર્ બર્ દમીદ્
શુદ્ આન્ દામને તીરહ્ શબ્ ના પદીદ્
બેપૂશીદ્ હૂમાન્ સેલાહે નબર્દ
સખુન્ પીશે પીરાન્ હમહ્ યાદ્ કર્દ

અફ્રાસિયાબ તરફથી તુ બદી કરવા આવ્યો છે—આખા તૂરાન દેશમાં શ્રાપને લાયક તુંજ છે.

તેંજ ફીના અને દુશ્મનીનો પાયો નાખ્યો છે—તૂરાનમા જો કોઈ મોટો ગુનેહગાર હોય તો તે તુંજ છે

ખોદાતાલાના શુકાના અને પાક યઝદાનની પનાહ હોજો!—કે તને આ લડાઈગાહમા મારી નઝદીક લાવ્યો છે.

આ તકાવર ઘોડાની લગામ પાછી ફેરવ—કારણકે હવડા તારા ઉપર કીનો લેવા માટે મારૂ લોહી જોશ કરી રહ્યુ છે

લડાઈની કોઈ જગ્યા પસદ કર—પહાડ ઉપર અથવા ખીણુમાં કે નહીં તો મયદાનમા મારી સાથે લડવા આવ

અથવા તો આ બન્ને તરફના સફ સમારી ઉભેલા લશ્કરની વચ્ચે—નામ અને કીર્તિને માટે લડવા આવ

કે જ્યા તારા દુશ્મનો અને દોસ્તો તને જોય—અને બહાદુરોમાંથી સવથી વધારે બહાદુર તને ગણે”

જ્યારે હૂમાને એ સાભળ્યુ ત્યારે તે ઘણો હસવા લાગ્યો—અને એવો જવાબ દીધો કે “ઓ બદબખ્ત!

તુ પોતાના તન ઉપર ઘણોજ નચિન્ત થયો છે—કદાચ તારૂં તન તારા સરથી ધરાઈ ગયલુ લાગ છે

હુ તને તારા લશ્કરમા એવી રીતે પાછો મોકલીશ—કે ગીવ તારેથી દુઃખી બને અને ગળાતો જાય

જેવી રીતે કે તારા ખાન્દાનના કેટલાક દેલીરોના સર તનથી દૂર કીધા હતા—તેવીજ રીતે હમણા હું તારૂ સર તનથી જુદુ કરૂંછુ

તેઓ મારા હાથમા લાવરી પક્ષીઓ મિસાલ હતા—જે પક્ષીઓને શકરો આસાનીથી સર્વના ઝાડ ઉપર જઈ બેસીને ભક્ષ કરે છે

શકરાના હાથમા તેઓ બૂમ પાડે છે અને તેઓની આખોમાથી લોહી ટપકે છે—પણ શકરો પોતાના પજાના નખોવડે તેઓના પીછા ચુંપતો જાય છે અને લોહી ચૂસતો જાય છે

આ વખતે લડવા આવ્યો તે શા ખપનુ? હવે તો રાત પડી—જા હવે અધારી રાતના લાભ લે

હુ પણ જરા લશ્કરમા પાછો ફરૂંછુ—અને બામદાદે મારા સરદાર આગળ જઈશ

અને ત્યાથી તારી લડાઈ માટે તેયાર થઇને જોશ કરતો ગર્દન ઉઠાવીને આવીશ”

ત્યારે બીઝને તેને એવો જવાબ આપ્યો કે “જા—તારી પછવાડે ખાડો રહેજો કે જેથી અદર તુટી પડે અને આગળ એહરેમન રહેજો કે તને ગુમરાહ કરતો રહે

જ્યારે તુ કાલે લડાઈગાહમા આવશે—ત્યારે તને તારો પાદશાહ અને લશ્કર જોવા પામશે નહીં

તારા સરને તેની જગ્યાથી હું એટલું દૂર લઈ જઈશ—કે ફરી તને લશ્કરનો વિચારજ નહીં આવશે.”

પછી તગ્નાએ તે જગ્યાએથી મો ફેરવ્યા—અને રાતના તેઓ લડાઈનું મયદાન છોડી ગયા

તેઓ ઘરાની છાવણીમા પેહલવાનોની નઝદીક પાછા આવ્યા.

દુઃખ અને પરેશાનીની ઊઘમા તેઓએ આખી રાત કાઢી—લડાઈ માટે તેઓના દિલ નાસબર થયલા હતા

જ્યારે સવારની સફેદીએ પહાડ ઉપરથી સર ઉઠાવ્યું—અને સીઆહ રાતની દામન ગુમ થઈ

ત્યારે હૂમાને લડાઈનાં હથિયાર બીડયાં—અને પીરાનની નઝદીક સઘળી વાત કીધી.

કે મન બીઝને ગીવરા ખાસ્તમ
હમહુ શબ હમી જન્ગરા આરાસ્તમ
ચકી તર્જમાનરા કે લશકરૂ બેખાન્દ
મગુફ્ત્રૂને બાદૂઆવરશ બરૂ નેશાન્દ
બેયામદ દરૂ આન જાએ આવરૂદગાહ
બબીઝન નેહાદહ દો ચશમશ બરાહ
હમઆન્દરૂ ઝમાન બીઝન આમદ દમાન
પસીચીદએ રઝમ બા તર્જમાન
બપોશતે શબઆહન્ગ બરૂ બસ્તહ તન્ગ
ચુ જન્ગી પલન્ગી ગોરાઝાન બજન્ગ
ઝેરેહ નીઝ કર્દહ બબરૂ પહુલવી
દેરફ્શાન સરૂ અઝ મેગ્ફરે ખુસ્રવી
બહુમાન ચુનીન ગોફ્ત કય બાદસારૂ
બેબોર્દી કે મન દૂરા સરૂ યાદગારૂ
ઉમીદસ્તમ એમરૂઝ કીન તીઘે મન
સરતરા ચુનાન બોગસેલાનદ કે તન
કે બરૂ ખાકૂ ખીઝદ કે ખૂને તો ગેલ
ચકી દાસ્તાન અન્દરૂ આરી બદેલ
કે બા આહુઈ ગોફ્ત ઘોરૂમે ઝેયાન
કે ગરૂ દશ્ત ગર્દદ હમહ પરૂનેયાન
કે દામી કે પાએ મન આઝાદ ગશ્ત
નપૂયમ બદાન સાન તોરા બાદ દશ્ત

ચુનીન ગોફ્ત હુમાન કે એમરૂઝ ગીવ
બેમાનદ જેગરૂ ખસ્તહ બી પૂરે નીવ
બકૂહે કનાબદ કુની કાર્ઝારૂ
વયા સૂએ રયબદ બરૂ આરાએ કારૂ
કે ફર્યાદરસ માન નબાશદ કે દૂરૂ
ન ઈરાન બયારી કસ આયદ ન તૂરૂ
બદૂ ગોફ્ત બીઝન કે તા કય સખુન
કુજા ખાહી આહન્ગે આવરૂદ કુન

કે "મેં ગીવના બેટા બીઝનને લડાઇ માટે બોલાવ્યો છે-અને સઘળી રાત તેનીજ લડાઈ માટે તૈયારી કીધી છે"

પછી તેણે લશ્કરમાથી એક દુભાષિયો લીધો-અને તેને એક રાતા ૫૨
રંગના ઘોડા ઉપર બેસાડયો

અને ઠેરવેલી લડાઈની જગ્યાએ આવી-બીઝનની વાટ જોવા લાગ્યો.

તેજ વખત બીઝન પણ લડાઈની તૈયારી કરીને પોતાના દુભાષિયાની સાથે શિતાબી કરતો આવી લાગ્યો

તે શબઆહન્ગ ઘોડાની પીઠ ઉપર સવાર થઇને લડાયક ચિત્તાની મિસાલ લડાઈમા દમામથી આવતો હતો

તેણે પેહલવાની બખ્તર સજેલુ હતુ-અને પાદશાહી કોલાંહથી સર ચળકતું હતુ

તેણે હુમાનને કહ્યુ કે "ઓ ઓછી બુદ્ધિના શખ્સ!-ગઈ રાતે તો તુ મારી પાસેથી પોતાનું સર એક યાદગારી તરીકેજ સલામત લઈ ગયો.

પણ આજે મને ઉમેદ છે કે આ મારી તલવાર-તારા સરને તનથી એવી રીતે જુદુ કરશે,

કે જેથી ખાક ઉપર તારા લોહીએ કરી કિચલ થશે-તુ આ વાત તારા દિલમા સમજ,

કે એક મસ્ત પડેલા પહાડી બકરાએ એક હરણીને કહ્યુ-કે જો કે મયદાન ગમે તેવુ લીલોતરીથી ભરેલુ હોય,

તો પણ જો તે મયદાનમાથી એકવાર ફાસામા પકડાયલો મારો પગ જો મોકળો થયો-તો પછી ત્યા હુ કોઈપણ વખતે ફરીશ નહી તે મયદાન, જા, તને સોપુ છુ"

ત્યારે હુમાને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "આજે ગીવનુ દિલ પોતાના બહા- ૫૩
દુર બેટા વગર ઝખમી જીગરનુ રહેશે

હવે તુ કનાબદના પહાડ ઉપર લડાઇ કરશે-યા રયબદના જગલ તરફ લડવા ઉતરશે?

કે જ્યા દૂરને લીધે કોઈ આપની મદદે આવી શકશે નહી-નહીં ઈરાની લશ્કરમાથી કે નહી તુરાની લશ્કરમાથી કોઈ આપણી મદદે આવે"

ત્યારે બીઝને તેને કહ્યુ કે "એવી રીતની વાતો તુ કયા સૂધી કયા કરશે?-તારી મરજી પડે ત્યા લડાઇનો વિચાર કર"

રઝમે બીઝન બા હુમાન વ કોશતહ શુદને હુમાન.

બરૂ અન્ગીખ્તન્દ અસ્પો બરૂખાસ્ત ગરૂદ
બઝેહ બરૂ નેહાદહ કમાને નબરૂદ
દો ખૂની બરૂ અફ્રાખ્તહ સરૂ બમાહ
ચુનાન કીનહ્વરૂ ગશ્તહ અઝ કીને શાહ
જે કૂહે કનાબદ બેરૂન તાખ્તન્દ
સશાન સૂએ હામૂન બરૂ અફ્રાખ્તન્દ
બદશ્તી રસીદન્દ કન્દરૂ ઝમી
નદીદન્દ જાએ પયે આદમી
ન બરૂ આસ્માન કરૂગસાનરા ગુઝરૂ
નખાકશ સેપોર્દહ પયે શીરે નરૂ
જે દૂ લશ્કરૂ અઝ યારો ફર્યાદરસ
બપીરામુન અન્દરૂ નદીદન્દ કસ

બીઝનની હુમાન સાથની લડાઈ અને હુમાનનું માર્યુ જવું.

પછી તેઓએ ઘોડા ડપટાવ્યા અને ગર્દ ઉઠી-તેઓએ લડાઈની કમાનનો ચિલ્લો ચઢાવ્યો

બન્ને ખૂનીઓએ માહતાબ સૂધી પોતાના સર ઉઠાવ્યા હતા-અને પોતાના પાદશાહ તરફના કીના માટે આટલા બધા લડાયક બન્યા હતા

કનાબદના પહાડ ઉપરથી તેઓ બાહેર દોડયા-અને મયદાન તરફ ચાલ્યા

તેઓ એક એવા મયદાનમા પહોચ્યા કે તે જગ્યામા કેથે પણ આદમીના કદમની નિશાન જોઈ નહી

જ્યાં આસ્માન ઉપરથી ગીધો પણ પસાર થતા હતાં નહીં-તેમજ તે જગ્યાએ નર સિંહ પણ પોતાના કદમ ધરતો હતો નહીં.

બન્ને લશ્કરમાથી પોતાના દોસ્ત કે મદદગાર-કોઈપણ તેઓની આસપાસ દેખાયા નહીં

૫૪ નેહાદન્દ પયમાન્ કે બા તર્જુમાન્
નબાશન્દ બરૂ ખીરગી બદ્ગુમાન્
કે મા હરૂકે યાબદ રેહાઈ બજાન્
નગીરદ બદેલ્ કીનહુ બા તર્જમાન્
બદાન્ તા બદો નીકુ બા શહ્રયારૂ
બગૂયદ અઝીન્ ગર્દેશે રૂઝગારૂ
કે કેદારૂ ચૂન્ બૂદો પયકારૂ ચૂન્
બરઝમ અન્દરૂન્ કારો કેદારૂ ચૂન્
બગોફ્તન્દો ઝરપાન્ ફેરૂદ આમદન્દ
બબન્દે ઝેરેહ બરૂ ગેરેહ બરૂ ઝદન્દ
બઅસ્પાને જન્ગી સવારાને જન્ગ્
બકીનહુ કશીદન્દ ચૂન્ સન્ગ્ તન્ગ્
શુ બરૂ બાદપાયાન્ બેબસ્તન્દ ઝીન્
પુરઝ્ ખેશમ ગોદર્નિો દેલ્ પુરૂ ઝે કીન્
કમાનહા શુ બાયેસ્ત બરૂ સાખ્તનદ
બમયદાને જન્ગ્ અન્દરૂન્ તાખ્તન્દ
ઝે પયકાને પૂલાદો તીરે ખદન્ગ્
કમાન્ ગૂશાહ બરૂ ગૂશાહ સૂદન્દ તન્ગ્
શુ તીરૂ આન્ ચે બૂદ અન્દરૂ અન્દાખ્તન્દ
હમીદૂન્ સુએ નીઝહ પર્દાખ્તન્દ
૫૫ ચપો રાસ્ત ગર્દાનો પીચાન્ અનાન્
અબા નીઝહો આબ્દાદહ સનાન્
ઝેરેહ શાન્ દરૂ આમદ હમહ લખ્ત લખ્ત
નેગરૂ તા કેરા રૂઝ બરૂગશ્તો બખ્ત
દહાન્ શાન્ શુ શીરૂ અઝ તપશ માન્દહ બાઝ
બઆબો બઆસાયેશ આમદ નેયાઝ
પસ આસૂદહ ગશ્તન્દો દમ બરૂ ઝદન્દ
બરાન્ આતેશે તીઝ નમ બરૂ ઝદન્દ
સેપરૂ બરૂ ગેરેફ્તન્દો શમ્શીરે તીઝ
તો ગોફ્તી કે આન્ રૂઝ બુદ રસ્તખીઝ
શુ બર્કે દુરોખ્શાન્દહ અઝ તીરહ મીઘ
હમી આતેશ અફ્રૂખ્ત અઝ તર્કો તીઘ
ઝે આહનબુરૂ આન્ આહને આબ્દારૂ
નેયામદ બઝખ્મ અન્દરૂન્ પાયદારૂ
બકેર્દારે આતેશ પરન્દ આવરાન્
ફેરૂરીખ્ત અઝ જન્ગે કુન્દાવરાન્
નશુદ દસ્તરસ શાન્ બખૂન્ રીખ્તન્
નશુદ સીરૂ દેલ્ શાન્ ઝે આવીખ્તન્
અમૂદ અઝ પસે તીઘ બરૂદાશ્તન્દ
અઝ અન્દાઝહ પયકારૂ બોગ્ઝાશ્તન્દ
૫૬ વઝાન્ પસ બરાન્ બરૂ નેહાદન્દ કારૂ
કે ઝૂરૂ આઝ્માયન્દ દરૂ કાર્ઝારૂ
બરાન્ ગૂનહ જોસ્તન્દ નન્ગો નબરૂદ
કે અઝ પોશ્તે અસ્પ્ અન્દરૂ આરન્દ ગરૂદ
કમરૂબન્દ ગીરદ કેરા ઝૂરૂ બીશ
રોબાયદ ઝે અસ્પ્ અફ્ગનદ ઝીરે ખીશ
ઝે નીરૂએ ગોર્દાન્ દુવાલે રેકીબ્
ગોસસ્ત અન્દરૂ આવરૂદગાહ અઝ નેહીબ્
હમીદૂન્ નગશ્તન્દ અઝ અસ્પાન્ જુદા
નશૂદન્દ બરૂ યક્ દેગરૂ પાદશા

પછી તેઓએ કોલકરાર કર્યો કે દુભાષિયા સાથે-કોઇએ દુશ્મની કરવી નહીં

આપણામાથી જે કોઈ જીવતો રહે-તે બીજાના દુભાષિયાને જીવતો જવા દે.

જેથી તે દુભાષિયો આ ઝમાનાની ગર્દેશથી જે સારૂ માઠું પરીણામ નિપજે તેથી પોતાના પાદશાહને વાકેફ કરે,

કે તે લડનારાઓની વર્તણુક કેવી હતી અને લડાઇ કેવી થઈ-અને લડાઈમા તેઓએ કેવી ચાલ ચલાવી?”

એમ કહી તેઓ ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યા-અને તેઓએ બખ્તરના બંદને મઝબૂત બાંધ્યા

તે લડાયક સવારોએ પોતાના લડાઈના ઘોડાઓ ઉપર-કીના માટે પત્થરની મિસાલ મઝબૂત તંગ ખેંચ્યા

જ્યારે તેઓએ ઘોડાઓ ઉપર ઝીન બાંધ્યા-ત્યારે ગુસ્સા અને કીના ભરેલા દિલ સાથ તે પેહલવાનોએ

પોતાની કમાનો ઘટતી રીતે તૈયાર કીધી અને લડાઈના મયદાનમાં પડયા

પૂલાદી નોક અને તેની ખદંગી તીર છોડતા-કમાનના બન્ને છેડા એક બીજા સાથે બરાબર મળી જતા હતા

જેટલા તીર હતા તેટલા જ્યારે તેઓ ફેકી ચૂકયા-ત્યારે તેઓએ નેઝાથી લડવાની તૈયારી કરી

નેઝા અને પાણી પાયલા ભાલા સાથ-તેઓ ડાબા જમણી ફરવા લાગ્યા અને લગામ ફેરવવા લાગ્યા

તેઓના બખ્તર તમામ પુરજેપુરજા થયા-હવે કોણનો દહાડો અને બખ્ત બરગશ્તે થાય છે તે તું જો

તેઓના મોઢા ગર્મીથી સિંહના મોઢાની માફક ખુલ્લા થયા-જેથી તેઓને પાણી અને આરામની ઝરૂર જણાઈ

તેવાજ તેઓ થોભ્યા અને દમ ખાધો-અને ગુસ્સાના તેઝી આતશ ઉપર પાણી છાંટયુ

પછી તેઓએ તેઝી તલવાર અને ઢાલ લીધી-તુ કહે ગોયા તે દહાડે રસ્તાખીઝજ આવી લાગી

સીઆહ વાદળમાથી જેમ ઝળકતી વીજળી પડે-તેમ ટોપી ઉપર તલવાર અથડવાથી આતશ સળગવા લાગ્યો

તે લોખંડ કાપનારી તલવારના ફટકાથી તે ચળકતુ લોખંડ માને ઢાલ ટકી શકી નહી

જો કે પેહલવાનોની લડાઈમા તલવારના ઝપાટા આતશની પંખે ઝરતા હતા

બન્ને એક બીજાનુ ખૂન રેડવાને શક્તિમાન નહી થયા-તેમજ લડાઈથી તેઓના જીવ પણ ધરાયા નહીં

તલવાર પછી તેઓએ ભારી ગોર્ઝ ઉઠાવ્યા-અને લડાઈના અંદાઝાની હદ તેઓ કૂદાવી ગયા

ત્યાર પછી તે લડાઈમા તેઓએ એક બીજાનુ ઝોર અઝમાવવાનો વિચાર કીધો

એવી રીતે તેઓએ લડાઈની નામના મેળવવા માંગી-કે તે બન્ને સવારો એક બીજાને ઝીન ઉપરથી ઉચકી નાખે

જે સવારમા વધારે તાકત હોય તે બીજા સવારનો કમરબંદ પકડીને-ઘોડા ઉપરથી ખેંચીન પોતાના ને ડની નીચે નાખે

તે પેહલવાનોના ઝોર અને ભારથી રેકાબના પટા લડાઈના મયદાનમા તુટવા લાગ્યા.

તોપણ તેઓ ઘોડા ઉપરથી જુદા થયા નહીં-અને કોઈપણ એક બીજા ઉપર ફતેહમંદ થયો નહીં,

પસ અઝ અસ્પ હરૂદૂ ફેરૂદ આમદન્દ
કે પયકારૂ ચકુઆરહ દમ બરૂ ઝદન્દ
ગેરેફૂતહુ બદસ્ત અસ્પ શાન તર્જમાન
દો જન્ગી બકેર્દારે શીરે ઝેયાન
બદાન માન્દગી બાઝ બર્ખાસ્તન્દ
બકુશ્તી ગેરેફૂતન બેયારાસ્તન્દ
ઝે શબ્ગીર તા સાયહ ગુસ્તરૂદ શીદ
દો ખૂની બરાન સાન બબીમો ઉમીદ
હમી રઝમ જુસ્તન્દ બા યકદેગરૂ
ચહીરા કે કીનહ ન બરૂગશ્ત સરૂ
દહાન ખુશ્કો ઘર્કેહ શુદહ તન દરૂ આબ
ઝે રન્જો ઝે તાબીદને આફતાબ
બઝાન જા બદસ્તૂરીએ યકદેગરૂ
બેરફૂતન્દ પૂયાન સુએ આબ્ખરૂ
બેખુરૂદ આબો બરૂખાસ્ત બીઝન ઝે દરૂદ
ઝે દાદારે નીકી દેહેશ યાદ કરૂદ
તન અઝ દરૂદ લર્ઝાન ચુ અઝ બાદ બીદ
દેલ અઝ જાને શીરીન શુદહ નાઉમીદ
બયઝદાન ચુનીન ગોફૂત કય કેર્દેગારૂ
તો દાની નેહાને મનો આશ્કારૂ
અગરૂ દાદ બીની હમી જન્ગે મન
બઝીન જુસ્તને કીનો આહન્ગે મન
ઝે મન મુગ્સેલ એમરૂઝ તુશે મરા
નેગહદારૂ બીદારૂ હુશે મરા
જેગરૂ ખસ્તહ હુમાન બેયામદ ચુ ઝાગ
સેયહ ગશ્તહ અઝ દર્દો દેલ પુરૂ ઝે દાગ
બદાન ખસ્તગી બાઝ જન્ગ આમદન્દ
ગોરાઝાન બસાને પલન્ગ આમદન્દ
હમી ઝૂરૂ કરૂદ ઈન બરાન આન બરીન
ગહ આનરા બેસૂદી ગહ ઈનરા ઝમીન
ઝે બીઝન ફેઝૂન બૂદ હુમાન બઝૂરૂ
હોનરૂ અયબ ગર્દદ ચૂ બરૂગશ્ત હુરૂ
ઝે હરૂગૂનહ ઝૂરૂ આઝમૂદન્દો બન્દ
ફરાઝ આમદ આન બન્દે ચર્ખે બુલન્દ
બેઝદ દસ્ત બીઝન બસાને પલન્ગ
ઝે સરૂ તા બપાયશ બેયાઝીદ ચન્ગ
ગેરેફૂતશ બચપ ગર્દનો રાસ્ત રાન
ખમ આવરૂદ પોશ્તે હયૂને ગરાન
બરૂ આવર્દશ અઝ જાયો બેન્હાદ પસ્ત
સુએ ખન્જરૂ આવરૂદ ચૂન બાદ દસ્ત
ફેરૂ બોર્દ સરૂ કર્દશ અઝ તન જુદા
ફેગન્દશ બસાને યકી અઝદહા
બેઘલતીદ હુમાન બખાક અન્દરૂન
હમહ દશ્ત શુદ સરૂબસરૂ જૂય ખૂન
નેગહ કરૂદ બીઝન બદાન પીલતન
ફેગન્દહ ચુ સર્વે સહી દરૂ ચમન
શેગેફૂત આમદશ સખ્ત બરૂગશ્ત અઝૂય
સુએ કેર્દેગારે જહાન કરૂદ રૂય
કે અય બરૂતરૂ અઝ જાએગાહો ઝમાન
ઝે જાને સુખુન ગૂએ રઉશાન રવાન

પછી બન્ને જણા ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યા–અને ઘોડેસ્વાર લડાઇ કરવાથી દમ ખાધો.

પેલા દુભાષિયાઓએ તેઓના ઘોડા પકડયા–અને બન્ને જંગીઓ સિંહની મિસાલ

થાકેલાજ પાછા ઉઠયા–અને કુશ્તી લડવા તેયાર થયા

સવારથી તે આફતાબે છાયો પાંથરી સાંજ પાડી ત્યાં સુધી બન્ને ખૂનીઓ એવી રીતે ધાસ્તી અને ઉમેદ વચ્ચે

એક બીજા સાથ લડયા–કોઇયે પણ લડાઈથી પોતાનુ સર ફેરવ્યું નહીં

ઘણી મેહનત કરવાથી અને આફતાબના તાપે કરી–તેઓના મોઢાં સૂકાઈ ગયા અને તન પરસેવામાં ગર્ક ગયા ૫૭

ત્યારે તેઓ એક બીજાની રઝામદીથી તે જગ્યાએથી–પાણીના ઝરા પાસે ઉતાવળે ગયા

પાણી પીધા પછી બીઝન દિલગીરી સાથે ઉઠયો–અને નેકી પહોચાડનારા સાહેબને યાદ કીધો

તેનુ તન જેમ તોફાનથી નેતરનુ ઝાડ ધ્રુજે તેમ લડાઈની રંજથી ધ્રુજતુ હતું–તેનુ દિલ પ્યારા જીવથી નાઉમેદ થયેલુ હતુ

તેણે પાક યઝદાનને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "ઓ ખોદાતાલા!–તું મારી ઝાહેર તેમઝ છૂપી વાતો જાણે છે

જો તુ આ મારી લડાઈમા તેમજ કીનો લેવામા અને મારાં આ કામમા ઈન્સાફ જોતો હોય,

તો આજ દીને મારૂ કોવત તોડી ના નાખતો–અને મારા સાવચેત હોશની સભાળ કરજે"

હુમાન પણ લડાઈની રજથી કાગડા જેવો કાળો પડી ગયલો ઝખ્મી જીગરે અને દુ:ખી દિલે આવ્યો

તેવાજ ઝખ્મી થયલા તેઓ પાછા લડવા લાગ્યા–અને ચિત્તાની પષે લડાઈમા ઉતર્યા

બન્ને એક બીજા ઉપર ખૂબ ઝોર કરવા લાગ્યા–કબી આ અને કબી-પેલો ઝમીન સાથ ઘસાતો હતો

જો કે હુમાન બીઝન કરતા કોવતમા વધારે ચઢિયાતો હતો–તો પણ જ્યારે નસીબ ફરે છે ત્યારે ગમે એવો હોનર પણ ખામી ભરેલો થઇ પડે છે ૫૮

તેઓએ હરએક રીતે કોવત અને દાવપેચ અઝમાવ્યા–પણ અતે તે બુલદ આસ્માનની ચાલનોજ દાવપેચ ફાવ્યો

બીઝને ચિત્તાની મિસાલ હાથ મારી–તેનાં માથાથી તે પગ સુધી પોતાની ચુગાલ લમ્બાવી,

ડાબે હાથે તેની ગર્દન અને જમણે હાથે તેની રાન પકડી–તે ભારી સાઢણી જેવા હુમાનની પીઠ વાકી વાળી

તેને તે જગ્યાથી ઉઠાવ્યો અને ઝમીન ઉપર પછાડયો–અને પવનની ઝડપે પોતાનો હાથ ખજર તરફ લઇ જઈ,

તેને દાબી રાખી તેનુ સર તનથી જુદુ કર્યું–અને એક અઝદહાની મિસાલ તેને ફેકી દીધો

હુમાન ખાકમા તરફડવા લાગ્યો–અને સઘળુ મયદાન લોહીની નદી મિસાલનુ બન્યુ

બીઝને તેના હાથી જેવા તન ઉપર નેગાહ કીધી–કે જે જેમ બાગમાં સીધુ સરોવર પડેલુ હોય તેમ પડયો હતો

તે જોઈ બીઝન અજાયબ થઇ ત્યાથી ફર્યો–અને દુન્યાના પયદા કરનાર સાહેબ તરફ મોઢુ કરી બોલ્યો,

કે "ઓ ખોદા! તુ મુજ કમતરીન બોલનારના પવિત્ર આત્માથી, અનંતકાળથી અને મહાકાશથી પણ વધારે શ્રેષ્ઠ છે.

૫૯ તોઈ તુ કે બેશ તુ જહાન્દારૂ નીસ્ત
બેરહુરા બરીન્ કારૂ પયકારૂ નીસ્ત
મરા ઝીન્ હોનરૂ સરૂબસરૂ બહુરહુ નીસ્ત
કે બા પીલ ઝીન્ બેસ્તનમ્ બહુરહુ નીસ્ત
બકીને સેયાવુશ બુરીદમશ સરૂ
બહકૂતાહ ખૂને બેરાદરૂ પેદરૂ
રવાનશ રવાને મરા બન્દહુ બાદ
બચન્ગાલે શીરાન્ તનશ કન્દહુ બાદ
સરશરા બદ્દેબાકે શબ્રન્ગ્ બરેત
તનશરા બખાકૂ અન્દરૂ અફગન્દ પસ્ત
કુશાદહુ સેલીહો ગોમરગાહુ કમરૂ
તનશ બાએ દીગરૂ દીગરૂ જાએ સરૂ
ઝમાનહુ સરાસરૂ ફ્રેરીબસ્તો બસ
નબાશદ બસખ્તીત ફર્યાદ રસ
જહાન્રા નુમાયેશ ચુ કેર્દારૂ નીસ્ત
બદૂ હેચ સેપોર્દન સઝાવારૂ નીસ્ત

ચુ શુદ કારે હુમાને વીસહુ તબાહુ
દમાન્ તર્જમાનાને હરૂદુ સેપાહુ
સેતાયેશ કુનાન્ પીશે બીઝન્ શુદન્દ
ચુ પીશે બુતે ચીન્ બરહુમન્ શુદન્દ
૬૦ ચુ બીઝન્ નેગહુ કરૂદ અઝાન્ રઝમગાહુ
નબૂદશ ગુઝરૂ જોઝ બતૂરાન્ સેપાહુ
બેતર્સીદ ઝબ્બૂહે મરૂદુમ કશાન્
કે ચાબન્દ અઝ કારૂ ઈશાન્ નશાન્
બજન્ગ્ અન્દરૂ આયન્દ બરૂસાને કુહુ
બસન્દહુ નબાશદ મગરૂ બા ગોરૂહુ
દેરફૂશે સેયહુ દાશ્ત હુમાન્ બચન્ગ્
હુમાન્ અસ્પો આન્ બારએ બીદ રન્ગ્
બરૂ આહીખ્ત દરૂએ સેયાવુશ કે સરૂ
બેપૂશીદ ખફ્તાને હુમાન્ બબરૂ
બરાન્ ચર્મએ પીલ પયકરૂ નેશસ્ત
દેરફ્શે સરે નામદારાન્ બદસ્ત
બેરફ્તો બરૂ આન્ જાય કરૂદ આફ્રીન્
બરાન્ બખ્તે બીદારો ફરૂરોખ ઝમીન્
બેતર્સીદ અઝ યારે હુમાન્ ચુ દીદ
કે બરૂ મેહુતરશ બરૂ ચુનાન્ બદ રસીદ
બદૂ ગોફ્ત બીઝન્ મતરસ અઝ ગઝન્દ
કે પયમાન્ હુમાનસ્તો આનસ્ત પન્દ
તો અકૂનૂન સૂએ લશ્કરે ખીશ પૂય
બે મન્ હરૂચે દીદી બદીશાન્ બેગૂય
૬૧ બેશુદ તર્જમાન્ બીઝન્ આમદ દમાન્
બકૂહે કનાબદ બઝેહુ બરૂ કમાન્
ચુ આન્ દીદહુબાનાને તોર્કાન્ ઝે દૂરૂ
દેરફૂશો સનાને સેપહુદારે તુરૂ
બેદીદન્દ અઝ દીદહુ બરૂખાસ્તન્દ
બશાદી ખોરૂશીદન્ આરાસ્તન્દ
તલાય હયૂની બરૂ અફૂગન્દ ઝૂદ
બનઝદીકે પીરાન્ બકેર્દારે દૂદ

હું તેજ ખોદા છે કે જેના સિવાય દુન્યાનો પાલણુ કરનાર કોઈ નથી–અને એ બાબતમાં અકલ વાદવીવાદ કરી શકતી નથી.

યુક્તિ ઉસ્તાદી મારામા જરા પણુ નથી–બલ્કે હાથી સાથે લડવાની મને હિમ્મત પણુ નથી.

સિયાવક્ષના કીનામા તેમજ મારા સિત્તેર કાકાના ખૂનમા મેં તેનુ સર કાપ્યુ છે

એનુ રવાન મારા રવાનનો બદો હોજો–અને સિહોની ચુગાલથી એનુ તન પિંખાયલું હોજો!"

પછી તેના સરને શબરંગ ઘોડાના ઝીનના પટા સાથ બાધ્યું–અને તેના તનને ખાકમા ખુવાર નાખ્યુ

તેનો કમરબદ તૂટી ગયલો હતો અને હથિયાર છૂટી ગયલા હતા–એક જગ્યાએ તેનુ શરીર બીજી જગ્યાએ માથું પડેલુ હતું

ઝમાના માત્ર ફરેબ આપનારો છે મુસીબતના વખતમા તે તને મદદ આવતો નથી

ઝમાનાનો દેખાવ તેના કામને મળતો આવતો નથી (એટલે કે વખત જેવો ભલો દેખાય છે તેવા કામ તે કરતો નથી)–માટે તે ઉપર ભરોસો રાખવો જોઇયે નહીં

જ્યારે વીસેહના છોકરા હુમાનનું કામ ખરાબ થઈ ગયું–ત્યારે બન્ને લશ્કરના દુભાષિયાઓ દોડતા

જેમ ચીનના બનાવેલા પૂતળાની નઝદીક બ્રહ્મણુ નમસ્કાર કરવા જાય–તેમ તેઓ બીઝનની વખાણુ કરતા તેની નઝદીક ગયા

હવે જ્યારે બીઝને તે લડાઇગાહ ઉપર નઝર કીધી–ત્યારે તેણે તૂરાની લશ્કરમા થઇને જવા સિવાય પોતાનો માર્ગ જોયો નહી

તે તૂરાની લશ્કરના વિકાળ માણસોથી બીધો–કે જ્યારે તેઓને એ કામની ખબર પડશે,

ત્યારે તેઓ પહાડની મિસાલ લડાઈ કરવા આવશે–પણ પોતે તે લશ્કર સાથ લડવા તેયાર ન હતો

હવે હુમાન પાસ કાળા રગનો વાવટો હતો–તેમજ તે "બીદ" રગના ઘોડા ઉપર સવારી કરતો હતો

તેથી બીઝને સિયાવક્ષનુ બખ્તર પોતાના તનમાથી બાહેર કાઢી–હુમાનનુ બખ્તર બદન ઉપર પેહેરી લઇ,

તેના હાથીની સૂરતના ઘોડા ઉપર ચઢી બેઠો–અને હાથમા તે નામદારોના સરદાર હુમાનનો ઝુંડો લીધો

અને ત્યાંથી તે પોતાના બીરાદર બખ્ત અને મુબારક ઝમીન ઉપર દુઆ કરતો ચાલ્યો

જ્યારે હુમાનના સાથીએ પોતાના સરદારને આવી હાનિ પુગેલી જોઈ તે બીઝનથી બીવો,

ત્યારે બીઝને તેને કહ્યું કે "તુ કશીપાંતીએ બીહ ના–કારણુકે અમારી વચ્ચે એવોજ કોલ હતો અને એવીજ નસીહત હતી.

તુ હવે પોતાના લશ્કર તરફ દોડ–અને જે કાંઈ તેં મારા તરફથી જોયુ છે તે તેઓને કહે"

તેવોજ દુભાષિયો ગયો અને બીઝન કમાન ઉપર–ચિલ્લો ચઢાવી કનાબદના પહાડ તરફ દોડતો આવ્યો

જ્યારે દૂરથી પેહરા તુર્ની દીદબાનોએ–તૂરાનના સરદારનો ઝુંડો અને જાવ,

જોયા ત્યારે ચોકી ઉપરથી ઉઠયા અને ખુશહાલીના પોકાર કીધા.

શેતાબ એક સાઢણી સવાર ધુંવાની મિસાલ પીરાનની નઝદીક દોડાવ્યો,

કે હુમાન્ બપીરૂઝીએ શાહુરૂયારૂ
દવાન્ આમદ્ અઝ મર્કેઝે કારઝારૂ
દેરફ્શે સરઅફ્રાઝે ઈરાન્ નેગૂન
તનશ ખારૂ દર્ ખાકો ધર્કહ્ બખૂન
હમહ્ લશ્કરશ બરૂ ગેરેફ્તહ્ ખોરૂશ
બહુમાન્ નેહાદહ્ સેપહ્દારૂ ગૂશ
કે શાદી કે નઉઆીદી આરદ્ બમરૂગ
અઝાન્ પસ બેબારદ્ બસરૂ બરૂ તગરગ
બતૂરાન્ રસીદ્ આન્ ઝમાન્ તર્જુમાન્
બેગોફ્ત આન્ ચે દીદ્ અઝ બદે બદ્ગુમાન્
હમ આન્ગહ્ બપીરાન્ રસીદ્ આગહી
કે તીરહ્ શુદ્ આન્ ફરૂરે શાહન્શાહી
ખેરોશીદન્ આમદ્ ઝે તૂરાન્ સેપાહ્
ઝે સરૂ બરૂ ગેરેફ્તન્દ્ ગોર્દાન્ કોલાહ્
જહાન્ તીરહ્ શુદ્ રઉશનાઈ નબૂદ
નેયામદ્ બરાન્ ખીરહ્ ગોફ્તારૂ સૂદ
કઝાન્ રઉશની બૂદ્ શાન્ તીરગી
ગેરેફ્તહ્ હમહ્ ચશ્મહા ખીરગી
ચુ બીઝન્ મેયાને દો રૂયહ્ સેપાહ્
રસીદ્ અન્દરાન્ સાયએ તખ્તે શાહ્
સબુક્ શીરૂ દેલ ગોર્દે લશ્કરૂ પનાહ્
નેગૂનસારૂ કરૂદ્ આન્ દેરફ્શે સેયાહ્
પસ આન્ દીદહ્બાનાને ઈરાન્ સેપાહ્
નેગૂન્ યાફ્તન્દ્ આન્ દેરફ્શે સેયાહ્
સુએ પહ્લવાન્ રૂએ બરૂ કાશ્તન્દ્
વઝાન્ દીદ્ગહ્ નઅરહ્ બરૂદાશ્તન્દ્
વઝાન્ જા હયૂની બસાને નવન્દ્
તલાયહ્ સુએ પહ્લવાન્ બરૂ ફેગન્દ્
કે બીઝન્ બપીરૂઝી આમદ્ ચુ શીરૂ
દેરફ્શે સેયહ્રા સરૂ આવર્દહ્ ઝીરૂ
ચુ દીવાનગાન્ ગીવ ગશ્તહ્ નવાન્
બહરૂસૂ ખોરૂશાનો હરૂસૂ દવાન્
હમી આગહી જુસ્ત અઝાન્ નીવ પૂરૂ
બસી માતમ આવરૂદ્ હન્ગામે સૂરૂ
પસ આગાહી આમદ્ ઝે બીઝન્ બરૂ ઊય
દમાન્ સૂએ ફર્ઝન્દ્ બેન્હાદ્ રૂય
ચુ ચશ્મશ બરૂએ ગેરામી રસીદ્
ઝે અસ્પ્ અન્દરૂ આમદ્ ચુનાન્ ચૂન્ સઝીદ્
બેધલ્તીદ્ બરૂ ખાકો બેન્હાદ્ સરૂ
હમી આફ્રીન્ ખાન્દ્ બરૂ દાદ્ગરૂ
ગેરેફ્તશ બબરૂ બાઝ ફર્ઝન્દ્રા
જવાનો દેલીરો ખેરદ્મન્દ્રા
વઝાન્ જા દમાન્ સૂએ સાલારે શાહ્
સેતાયેશ કુનાન્ બરૂ ગેરેફ્તન્દ્ રાહ્
ચુ દીદન્દ્ મરૂ પહ્લવાન્રા ઝે દૂરૂ
નબીરહ્ ફેરૂદ્ આમદ્ અઝ પોશ્તે બૂરૂ
પુરઝ ખૂન્ સેલાહો પુરઝ ખાક્ સરૂ
સરે ગોરૂદ્ હુમાન્ બફેતાક્ બરૂ
સેલીહો સરો અસ્પે હુમાને ગોરૂદ્
બપીશે સેપહ્દારે ગૂદરૂઝ બોરૂદ્

કે "હુમાન, પાદશાહનાં ફતેહમંદ નસીબની મદદથી-લડાઈની જગ્યાથી દોડતો આવે છે.

ઈરાનના સરફરાઝ પેહલવાનનો ઝુંડો ઊંધો પડયો છે-તેનું તન ખાકમાં ખુવાર અને લોહીમા ગર્ક થયું છે"

તે ઉપરથી સઘળા લશ્કરે ખુશહાલીના પોકાર કર્યા-અને સરદાર પીરાને હુમાનના આવવાની વધાઈ ઉપર પોતાના કાન ધર્યા

તે કેવી વધાઈ હતી? કે જે મોતની દિલગીરી લાવશે-અને પછી સર ઉપર કરાનો વરસાદ વરસશે

એવામા પેલો દુભાષિયો તુરાની લશ્કરમા આવી પહોચ્યો-અને તેણે જે કાઇ દુશ્મનની બૂરાઈથી થયલુ જોયું હતું તે કહ્યુ

તેજ વેળા પીરાનને ખબર મળી-કે "તેનો શેહેનશાહી દબદબો સીઆહ થયો છે"

ત્યારે તુરાની લશ્કરમાથી રૂદનના પોકાર ઉઠયા-પેહલવાનોએ સર ૧૨
ઉપરથી કોલાહ કાઢી નાખી

તેઓની નઝરમા જેહાન સીઆહ થઈ ગઈ રોશની જાણે હતીજ નહીં-દીદબાનોની ખોટી ખબરનું પરિણામ સારૂ આવ્યુ નહીં

ખોટી ખબરથી ખુશહાલીની રોશની જે પ્રગટિ નીકળી હતી તે હવે અંધકારમા ફેરવાઈ ગઈ-સઘળાઓની આખમા અંધકાર આવી ગયો.

હવે જ્યારે બીઝન બન્ને લશ્કરની વચ્ચેથી પસાર થતા-પોતાના પાદશાહના તખ્તના સાયામા આવી પહોચ્યો,

ત્યારે તુરત તે લશ્કરની પનાહ કરનાર શેરદેલ પેહલવાને-તે કાળો ઝુંડો ઊંધો નાખ્યો

જ્યારે તે ઈરાની લશ્કરના ચોકીબાનોએ-તે કાળો ઝુંડો ઊંધો થયલો જોયો,

ત્યારે તેઓએ પેહલવાન ગૂદર્ઝ તરફ મો ફેરવી-પેલી ચોકી ઉપરથીજ પોકાર ઉઠાવ્યો

અને તેઓએ તે જગ્યાએથી એક સાઢણી સવાર તલાયાને કાસદની માફક પોતાના સરદાર તરફ દોડાવ્યો

કે "બીઝન ફતેહમદીથી સિંહની મિસાલ આવે છે-તે દુશ્મનના કાળા ઝુંડાનુ સર નીચે લાવ્યો છે"

હવે ગીવ કે જે દીવાનાની માફક શોરબકોર કરતો હતો-ચો તરફ પોકારતો અને હરેક તરફ દોડતો હતો,

અને પોતાના બહાદુર બેટાની ખબર શોધતો હતો-તેમજ ખુશ- ૧૩
હાલીના વખતે પણ માતમ કરતો હતો,

તેવામા તેને બીઝનની વધાઈ મળી-કે તુરતજ તે બેટા તરફ દોડયો.

જ્યારે તેની નઝર વહાલા બેટાના ચેહેરા ઉપર પડી-ત્યારે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી જેમ કરવા ઘટતુ હતુ તેમ,

તેણે ખાક ઉપર પડી સર નીચે નમાવી-ખોદાતાલાની નઝદીક દુઆ કીધી

પછી તેણે પોતાના જવાન, બહાદુર અને દાનેશમંદ બેટાને બગલમા પકડયો

તેઓ તે જગ્યાએથી દોડતા પાદશાહના સરદાર ગૂદર્ઝ તરફ તેની વખાણ કરતા ગયા

જ્યારે તેઓએ દુરથી તે પેહલવાનને જોયો-ત્યારે નબીરો તુરત ઘોડાની પીઠ ઉપરથી નીચે ઉતર્યો

તેનું બખ્તર લોહીથી ભરેલુ અને સર ખાકથી ભરેલું હતું-તેમજ શિકારબંદ ઉપર પેહલવાન હુમાનનુ સર હતું.

તેણે પેહલવાન હુમાનનું બખ્તર, માથું અને ઘોડો-સરદાર ગૂદર્ઝની નઝદીક હાજેર કીધો.

કે બીઝન્ ચુનાન્ શાદ શુદ પહૂલવાન્
કે ગોફ્તી બરૂ બરફશાન્દ ખાહદ રવાન્
૬૪ ગેરેફ્ત આફ્રીન્ પસ બદાદારૂ બરૂ
બશાન્ અખ્તરો બખ્તે બીદારૂ બરૂ
બયન્બાહૂર્ ફરમૂદ પસ પહૂલવાન્
કે તાજ આરૂ બા જામએ ખુસરવાન્
ગોહરૂ બાફ્તહ પયકરો બૂમે ઝરૂ
દેરફ્શાન્ ચુ ખુરશીદ તાજો કમરૂ
દહ અસ્પ આવરીદશ બઝરીન્ લગામ
પરીરૂએ ઝરીન્ કમરૂ દહ ઘોલામ
બદૂ દાદો ગોફ્ત અય ગવે નરૂરહ શીરૂ
કસ ઈન્ અઝદહારા નેયાવરૂદ ઝીરૂ
ફુશાદી સેપહરા બદીન્ તીઘો દસ્ત
દેલે શાહે તુર્કાન્ બહમ બરૂ શેકસ્ત
હમહ લશ્કરે મા બકેદારે શીરૂ
દવાનો દમાન્ બાદપાયાન્ બઝીરૂ

તે જોઈ તે પેહલવાન પોતાના નબીરા બીઝનથી એવો ખુશહાલ થયો-કે જાણે પોતાનો જીવ પણ તેની ઉપર ફિદા કરે

પછી તેના નેક સેતારા અને બીદાર બખ્ત માટે પર્વરદેગારના શુક્રાના કીધા

પછી તે પેહલવાને ખઝાન્ચીને ફરમાવ્યું-કે "એક તાજ અને પાદશાહી પોશાક લાવ

જે સોનેરી ભોય ઉપર ગોહર જડિત ચિત્રામનનો હોય-તેમજ તાજ અને કમરબંદ ઉપર ખુરશીદ જેવા ઝળકતા મોતી હોય"

તેને માટે સોનેરી લગામ સાથના દશ ઘોડા અને સોનેરી કમરબંદ સાથના ખૂબસૂરત દશ ગોલામો પણ સાથે લાવ્યો.

તે સઘળું તેને આપ્યુ અને બોલ્યો કે "ઓ સિંહનર પેહલવાન! કોઇએ પણ આ અઝદહા જેવા હૂમાનને નીચે નાખ્યો હતો નહીં.

પણ તે આ તલવાર અને તારા હાથથી તે કામ કરી લશ્કરને ખુશહાલ કીધુ છે-અને તુર્કીઓના પાદશાહનુ દિલ તોડી નાખ્યુ છે

તેથી આપણુ સઘળું લશ્કર સિંહની માફક બન્યું છે-અને તેઓની નીચેના ઘોડાઓ પણ દોડધામ કરતા થયા છે

શબીખૂન્ કર્દને નસ્તીહન્ વ કોશ્તહ્ શુદને ઊ બદસ્તે બીઝન્ વ બાહમ્ આવીખ્તને હર્દૂ લશ્કર્.

નસ્તીહનનું શબીખૂન કરવું અને તેનું બીઝનના હાથ ઉપર માર્યું જવું તથા બન્ને લશ્કરનું એકમેક સાથ વળગવું.

વઝાન્ રૂએ પીરાન્ બરૂ આવરૂદ ખશ્મ
દેલશ્ દરૂદ ખસ્તહ પુરઝ્ આબ્ ચશ્મ
બનસ્તીહન્ આનગહ ફેરેસ્તાદ કસ
કે અય નામવરૂ ગોર્દે ફર્યાદરસ
સઝદ ગરૂ કુની જન્ગ્રા તીઝ્ ચન્ગ્
બખૂને બેરાદરૂ નસાઝી દેરન્ગ્
૬૫ બરૂ ઈરાનેયાન્ બરૂ શબીખૂન્ કુની
ઝમીન્રા ઝે ખૂન્ રૂદે જયહૂન્ કુની
બેબરૂ દહ હઝારૂ આઝમૂદહ સવારૂ
મેયાન્ બસ્તહ બરૂ કીનએ કાર્ઝારૂ
મગરૂ કીને હૂમાન્ તો બાઝ્ આવરી
સરે દુશ્મનાન્રા બકાઝ્ આવરી
ચુ રફ્તી બનઝદીકે લશ્કરૂ ફરાઝ્
સેપહરા હમી સૂએ હામૂન્ બેતાઝ્
બદૂ ગોફ્ત નસ્તીહન્ અયદૂન્ કુનમ
કે અઝ્ ખૂન્ ઝમીન્ હમચુ જયહૂન્ કુનમ
દો બહરહ ચુ અઝ્ તીરહ શબ્ દરગુઝશ્ત
ઝે જૂશે સવારાન્ બેજૂશીદ દશ્ત
ગેરેફ્તન્દ તુર્કાન્ હમહ તાખ્તન્
બદાન્ તાખ્તન્ ગર્દન્ અફ્રાખ્તન્
ચુ નસ્તીહન્ આન્ લશ્કરે કીનહખાહ
બેયાવરૂદ નઝદીકે ઈરાન્ સેપાહ
સપીદહ દમાન્ ઊ બઆઈ રસીદ
કે અઝ દીદગહ દીદહબાનશ્ બેદીદ

હવે પેલી તરફથી હૂમાનના દુઃખથી ઝખ્મી દિલ બનેલા અને આસુ ભરી આખ સાથના પીરાને ગુસ્સે થઈ,

તુરતજ નસ્તીહનની આગળ માણસ મોકલ્યો-કે "ઓ મદદના કરનાર નામવર પેહલવાન!

તને ઘટે છે કે લડાઇની ચુગાલ તેઝ કરે-અને ભાઈના ખૂનનો બદલો લેવામા ઢીલ નહીં કરે

તુ ઈરાનીઓ ઉપર શબીખૂન કર-અને ઝમીનને લોહીએ કરી જેહૂનનો દર્યો બનાવ

લડાઈમા કીનો લેવા ઉપર કમર બાધેલા-અનુભવી દશ હઝાર સવારો લઈ જા

જેથી કરી તું હૂમાનનો કીનો પાછો લઈ શકે-અને દુશ્મનોનાં સર છટકામાં લાવે

જ્યારે તુ ઈરાની લશ્કરની વધારે નઝદીક જઈ પુગે-ત્યારે તારી ફોજને મયદાનમા દોડાવજે"

ત્યારે નસ્તીહને તેને કહેવાડિયુ કે "હુ એમજ કરીશ-તેઓના ખૂનથી ઝમીનને જેહૂન નદી માફક બનાવીશ"

પછી જ્યારે અંધારી રાતના બે હિસ્સા પસાર થયા-ત્યારે સવારોના જોશથી મયદાન જોશમાં આવ્યું

તુર્કીઓએ શબીખૂનની સઘળી તેયારી કીધી-અને તેથી નામના મેળવવાનો વિચાર કીધો.

જ્યારે નસ્તીહન તે કીનહખાહ લશ્કરને-ઈરાની લશ્કરની નઝદીક લાવ્યો,

ત્યારે સવાર પડતા તે એવી જગ્યાએ આવી લાગ્યો-કે ચોકી ઉપરથી ચોકીબાને તેને જોયો.

ચકી બાન્ગ્ બર્ દ સૂએ કારૂઆગહાન્
કે આમદ્ સેપાહી ઝે તૂરાન્ દમાન્
શુ કારૂઆગહાન્ આગહી યાફ્તન્દ
સબુક્ સૂએ ગૂદરૂઝ્ બેશ્તાફ્તન્દ
કે આમદ્ સેપાહી શુ આબે રવાન્
કે ગૂઇ નદારન્દ ગૂયા ઝબાન્
બદાન્ સાન્ કે રસ્મે શબીખૂન્ બુવદ્
સેપહ્દારૂ દાનદ્ કે આન્ ચૂન્ બુવદ્
બલશ્કરૂ બેફરૂમૂદ્ પસ્ પહ્લવાન્
કે બીદારૂ બાશીદો રઉશન્ રવાન્
હમહ્ ગૂશ દારીદ્ આવાઝ્ શાન્
કે તા કચ બેયાયદ્ ઝે લશ્કરૂ નેશાન્
બેખાન્દ્ આન્ ઝમાન્ બીઝને ગીવરા
હમાન્ તીગઝન્ પહ્લવે નીવરા
બદૂ ગોફ્ત નીકુ અખ્તરો કામે તૂ
શોકસ્તહ્ દેલે દુશ્મન્ અઝ્ નામે તૂ
બેબરૂ હરૂકે બાયદ્ ઝે ગોર્દાને મન્
અઝીન્ નામદારાનો મર્દાને મન્
પઝીરહ્ શવ ઈન્ તાખ્તન્રા શુ શીરૂ
સેપહ્રૂ અન્દરૂ આવરૂ બમર્દી બઝીરૂ
ગુઝીન્ કરૂદ્ બીઝન્ ઝે લશ્કરૂ સવારૂ
દેલીરાનો પર્ખાશજૂયાન્ હઝારૂ
રસીદન્દ્ પસ્ યકુ બદીગરૂ ફરાઝ્
દો લશ્કરૂ પુરૂ અઝ્ કીનહો રઝ્મ સાઝ્
હમહ્ ગોરૂઝહા બરૂ કશીદન્દ્ પાકુ
ચકી અબ્રૂ બસ્ત અઝ્ બરે તીરહ્ ખાકુ
ફેરૂદ્ આમદ્ અઝ્ અબ્રૂ ગર્દી સેયાહ્
બેપૂશીદ્ દીદારે તૂરાન્ સેપાહ્
સેપહ્બુદ્ શુ આન્ ગરૂદે તીરહ્ બેદીદ્
કઝ્ ઊ લશ્કરે તુરૂક્ શુદ્ નાપદીદ્
કમાન્રા બેફરૂમૂદ્ કર્દન્ બઝેહ્
બરૂ આમદ્ ખોરૂશીદને ગીરો દેહ્
શુ બીઝન્ બનસ્તીહન્ અન્દરૂ રસીદ્
દેરફૂશે સરે વીસગાન્રા બેદીદ્
યકી તીરૂ બરૂ અસ્પે નસ્તીહના
રસીદ્ અઝ્ કુશાદહ્ બરે બીઝના
ઝે દરૂદ્ અન્દરૂ આમદ્ તગાવરૂ બરૂય
રસીદ્ અન્દરૂ બીઝને નામજૂય
અમૂદી બેઝદ્ કાન્ સરે તરૂકદારૂ
તેહી માન્દ્ અઝ્ મગ્ઝો બરૂગશ્ત કારૂ
ચુનીન્ ગોફ્ત બીઝન્ બઈરાનેયાન્
કે હરૂકે બેબન્દદ્ કમરૂ બરૂ મેયાન્
બજોઝ્ ગોર્ઝો શમ્શીરૂ ગીરદ્ બદસ્ત
કમાન્ બરૂ સરશ બરૂ કુનમ પાકુ પસ્ત
કે તુર્કાન્ બદીદન્ પરીચેહરહ્ અન્દ
બજન્ગ્ અન્દરૂન્ પાકુ બી બહરહ્ અન્દ
દેલીરી ગેરેફ્તન્દ્ કુન્દાવરાન્
કશીદન્દ્ યકુસરૂ પરન્દ્ આવરાન્
હવા સરૂબસરૂ ગશ્ત ઝન્ગારૂ ગૂન્
ઝમીન્ શુદ્ બકેર્દારે દર્યાએ ખૂન્

તેણે જાસુસો તરફ એક પોકાર માર્યો-કે "તુરાનથી એક લશ્કર દોડતું આવે છે."

જ્યારે જાસુસોએ એવી ખબર સાભળી-ત્યારે તેઓ શેતાબ ગૂદર્ઝ ૬૬
તરફ દોડયા

કે "એક લશ્કર વેહેતા પાણી માફક એટલુ ગૂચપુચ ધસી આવે છે-કે ગોયા તેઓને બોલવાની ઝબાન છેજ નહીં

તેઓ શબીખૂન કરવા આવતા હોય તેમ લાગે છે-અને તે હમ્લો કેવી રીતનો હોય તે તો તું સરદાર જાણે છે"

ત્યારે પેહલવાન ગૂદર્ઝે લશ્કરને ફર્માવ્યું-કે "તમો જાગૃત અને હુસ્યાર થાઓ

તમો સઘળા તેઓના આવાઝ ઉપર કાન રાખો-કે દુશ્મનોની કશી પણ હિલચાલ તુરત માલૂમ પડે"

પછી તુરતજ પેલા તલવાર મારનાર બહાદુર પેહલવાન ગીવના બેટા બીઝનને બોલાવ્યો

અને તેને કહ્યુ કે "તારો સેતારો નેક છે અને તારી મુરાદ પણ ભલી છે-તારા નામથીજ દુશ્મનોનાં દિલ તુટી ગયા છે

આ મારા નામદારોમાથી અને મર્દાને મર્દોમાથી-તેમજ મારા પેહલવાનોમાથી જે કોઈ તને જોઇયે તે લઈ જા

અને સિંહની મિસાલ એ આવતા હમ્લાની સામે થા-તારી બહાદુરીએ કરી તેઓ ઉપર આસ્માન તોડી પાડ"

ત્યારે બીઝને લશ્કરમાથી દિલાવરો અને લડાઇને લાયકના એક હઝાર સવાર ચુંટી કાઢયા

પછી બન્ને કીનાથી ભરેલા અને લડાયક લશ્કરો એક બીજાની ૬૭
નઝદીક પહોચ્યાં

સઘળાઓએ ગોર્ઝ ઉઠાવ્યા-જેથી આસ્માન ઉપર સીઆહ ખાકનું એક વાદળ બધાયુ

તે વાદળમાથી કાળી ધૂળ પડવા લાગી-જેથી કરીને તુરાની લશ્કરની આખો ઢકાઈ ગઈ

જ્યારે સરદાર બીઝને તે સીઆહ ખાક જોઈ-કે જેથી કરી તુરાની લશ્કર સઘળુ ઢંકાઈ ગયુ હતુ,

ત્યારે તેણે કમાનને ચિલ્લો ચડાવવા પોતાના લશ્કરને હોકમ આપ્યો-અને ધરપકડનો પોકાર ઉઠયો

જ્યારે બીઝન નસ્તીહનની નઝદીક પહોચ્યો-અને વીસેગાનોના સરદાર પીરાનનો ઝુડો જોયો,

ત્યારે એક તીર નસ્તીહનના ઘોડા ઉપર-ફરાખ સીનાવાળા બીઝન તરફથી છૂટો

જેની પીડાથી તે ઘોડો ઊધ મસ્તક પડયો-કે તુરતજ નામજોય બીઝન નઝદીક આવી લાગ્યો

અને તેની ઉપર એક ગોર્ઝ માર્યો જેથી કરી તે ટોપ પેહેરેલુ માથું ભેજા વિનાનુ થઇ ગયુ અને તેનો છેડો આવી ગયો-

પછી બીઝને ઈરાનીઓને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "જે લોકોએ કે કમર ઉપર કમરબદ બાધેલો છે,

તેઓમાથી અગર કોઈબી ગોર્ઝ અને તલવાર સિવાય કશું બીજું હાથમાં ૬૮
લેશે-તો હુ તેનીજ કમાન તેના સર ઉપર અફાળી સઘળી ભાજી નાખીશ.

કારણકે તુર્કીઓ દેખાવમાં પરીને ચેહરાના છે-પણ લડાઈમા બિલ્કુલ નકામા છે"

એ સાભળી તેના પેહલવાનોને હિમ્મત આવી-અને સઘળાઓએ ઝળકતી તલવાર ખેંચી

જેથી તમામ હવા લોઢાના કાટને રંગની બની ગઈ-અને ઝમીન લોહીના દર્યાની મિસાલ થઈ.

શુ પીલાન્ હમહૂ દશ્ત બરૂ ચહૂ કેગરૂ
ફેગન્દહૂ ઝે તનહા જુદા ઠઈહૂ સરૂ
ઝે તોઠનિ્ દો બહુરહૂ ફેતાદહૂ નેગૂન
બઝીરે પયે અસ્પ્ ધઈહૂ બખૂન
અઝીન્ રઝ્મગહૂ તા બતૂરાન્ સેપાહ
દમાન્ અઝ પસ અન્દરૂ ગેરેફ્તન્દ રાહ
શુ પીરાન્ નદીદ આન્ ઝમાન્ બા સેપાહ
બેરાદરૂ બરૂ ઊ ગશ્ત ગીતી સેયાહ
બકારૂઆગહાન્ ગોફ્ત અઝીન્ રઝ્મગાહ
હયૂની કે તાઝદ બઈરાન્ સેપાહ
નેશાની બેયારદ ઝે નસ્તીહનમ
વગરૂનહૂ દો દીદહૂ ઝે સરૂ બરૂ કનમ
હયૂની બેરૂન્ તાખ્તન્દ આન્ ઝમાન્
બેરફ્તો બેદીદો બેયામદ દમાન્
કે નસ્તીહન્ ઈનક બદીન્ રઝ્મગાહ
અબા નામદારાને તૂરાન્ સેપાહ
બુરીદહૂ સરૂ અફ્ગન્દહૂ બરૂસાને પીલ
તન્ અઝ ગોરૂઝ ખસ્તહૂ બકેરદારે નીલ
અઝ ઈદરૂ હમી તા બદાન્ રઝ્મગાહ
હમહૂ તુરૂક બીનમ ફેતાદહૂ બરાહ
શુ બેશ્નીદ પીરાન્ બરૂ આવરૂદ જૂશ
નમાન્દ આન્ઝમાન્ બા સેપહદારૂ હૂશ
બેઝદ દસ્તો બેદરીદ રૂમી કબાય
બરૂ આમદ ખોરૂશીદને હાએ હાય
હમી કન્દ મૂયો હમી રીખ્ત આબ્
વઝ્ ફૂરૂ શુદ ખુર્દો આરામો ખાબ્
હમી ગોફ્ત કય કેર્દગારે જેહાન્
હમાના કે બા તૂ ખુદસ્તમ નેહાન્
કે બેશકસ્તી અઝ બાઝુઆન્ ઝૂરે મન્
શુનીન્ તીરહૂ શુદ અખ્તરો હૂરે મન્
દેરીગ આન્ હેઝબ્રૂઅફ્ગનમ ગોરૂદગીરૂ
દેલીરો જવાનો સવારો હઝીરૂ
બેરાદરૂ ગેરામી તરૂ અઝ જાને મન્
સરે વીસગાન્ ગોરૂદ હૂમાને મન્
શુ નસ્તીહન્ આન્ શીરે શર્ઝહૂ બજન્ગ્
કે રૂબાહ બૂદી બચન્ગશ પલન્ગ્
શુ લખ્તી બેનાલીદ ગોફ્ત અય સેપાહ
સેયહ શુદ બચશ્મમ હમી હૂરો માહ
કેરા યાબમ અકનૂન બદીન્ રઝ્મગાહ
બજન્ગ્ અન્દરૂ આવરૂદ બાયદ સેપાહ
બેઝદ નાએ રૂઇનો બરૂ બસ્ત કૂસ
હવા નીલગૂન્ શુદ ઝમીન્ આબ્નૂસ
ઝે કૂહે કનાબદ બેરૂન્ શુદ સેપાહ
બેશુદ રઉશનાઈ ઝે ખુરૂશીદો માહ
શુ અઝ કૂહ યકૂસરૂ બેરૂન્ તાખ્તન્દ
બહામૂન્ બપયકારૂ પર્દાખ્તન્દ
સેપહદારે ઈરાન્ બેઝદ કરૂનાય
સેપહ અન્દરૂ આવર્દો બેગ્રેફ્ત જાય
મેયાને સેપહ કાવેયાની દેરફ્શ
બપીશ અન્દરૂન્ તીગ્હાએ બેનફ્શ

તે લડાઇનાં મયદાનમા માથાં વગરના શરીરના હાથી જેટલા ઊંચા ઢગલા થયલા હતા

તુર્કીઓમાથી બે ભાગ લોહીમા ગર્ક થઇને ઘોડાના પગ હેઠળ ઊંધા પડયા હતા

બાકીનાઓ તે લડાઈગાહમાથી તુરાની લશ્કર તરફ-નાસવા માંડયું અને તેઓની પાછળ ઇરાનીઓ દોડયા

જ્યારે પીરાને તે વખત પોતાના ભાઇને તે લશ્કર સાથે જોયો નહી, ત્યારે તેના ઉપર દુન્યા સીઆહ થઈ

તેણે જાસુસોને કહ્યુ કે “આ લડાઈગાહનાથી-એક સાઢણી સવાર ઇરાની લશ્કર સુધી દોડે

અને મને નસ્તીહનની ખબર લાવી આપે-નહીં તો હુ મારી બન્ને આખો બાહેર ખેચી કાઢીશ.”

તેજ વખત તેઓએ એક સાઢણી સવાર બાહેર દોડાવ્યો-તે ગયો અને તપાસ કરી દોડતો પાછો આવ્યો

કે “તે લડાઈગાહમા નસ્તીહન-તુરાની લશ્કરના નામદારો સાથ,

કપાયલા માથાએ હાથીની મિસાલ પડેલો છે-ગોર્ઝના ઝખ્મથી તેનુ શરીર ઝખ્મી થઇ ગળીની મિસાલનુ બની ગયુ છે

અહીંથી તે, પેલી લડાઈગાહ સુધી-મે તમામ તુર્કીઓને રાહમા પડેલા જોયા છે”

જ્યારે પીરાને એ સાભળ્યુ ત્યારે તે ઉસ્કેરાઈ ગયો-અને તેજ વખત તે સરદારનો હોશ ફોતાહ થયો

તેણે હાથ મારીને પોતાનો રૂમી પોશાક ફાડી નાખ્યા-અને હાય અફસોસનો પોકાર ઉઠાવ્યો

તેણે પોતાના બાલ પીંખ્યા અને ઝારઝાર રડયો-તેમજ ખાવુ પીવુ, અયરા આરામ અને ઊંઘ વગેરે તજી દીધુ

તે બોલ્યો કે “ઓ દુન્યાના પયદા કરનાર સાહેબ!-હુ ધારૂછુ કે મારી ઉપર વીટનારા છૂપા બનાવો તને રોશન છે

કારણકે તે મારી બેઉ બાઝૂઓમાનુ ઝોર તોડી નાખ્યુ છે-એવી રીતે મારો સેતારો અને સૂર્ય સીઆહ થયો છે

અફસોસ! તે મારા સિહને મારનાર, પેહલવાન પકડનાર, બહાદુર, જવાનમર્દ અને સવારીને લાયકના ભલા નસ્તીહનનો અફસોસ!

વીસેગાનોનો સરદાર મારો હૂમાન પેહલવાન-મારા જીવ કરતાં પણ વધારે પ્યારો ભાઈ હતો

તેમજ મારો નસ્તીહન જેવો ભાઈ જે લડાઈમાં ફાડી ખાનાર સિંહ જેવો હતો-અને જેની ચુગાલમા ચિત્તો કોહલી જેવો થઈ જતો હતો”

જ્યારે તે થોડો વખત રડી રહ્યો ત્યાર પછી બોલ્યો કે “ઓ મારા લશ્કરીઓ!-મારી આખમા આફતાબ અને માહતાબ સીઆહ થયો છે

હવે આ લડાઈના મયદાનમા મોકલવા માટે હુ કોણને મેળવીશ?-કારણકે લડાઈ કરવા માટે લશ્કર તો આગળ ચલાવવુજ જોઇશે”

એમ કહી પિત્તલની કરનાય વજાડી અને નગારૂં બાધ્યું-જેથી હવા બહુ રગની અને ઝમીન કાળી થઈ

કનાબદ પહાડ આગળથી લશ્કર બાહેર પડયું-આફતાબ અને માહતાબ ઝાખા પડી ગયા

જ્યારે સઘળાઓ પહાડ ઉપરથી બાહેર નીકળ્યા-ત્યારે મયદાનમાં લડાઈ માટે તૈયારી કીધી.

ઈરાનના સરદારે પણ કરનાય વજાડી-લશ્કર ચલાવ્યું અને પોતાની જગ્યા લીધી.

લશ્કરની વચ્ચે કાવેયાની ઝુંડો ઊભો કીધો-તેની હરોલમાં બહુ રંગની તલવારો રાખી.

હમહ નામદારાને પર્ખાશખરૂ
અબા નીઝહો ગોર્ઝએ ગાવસરૂ
સપીદહુ દમાન્ અન્દરૂ આમદ્ર સેપાહુ
બપયકારૂ તા ગશ્ત ગીતી સેયાહુ
બેકર્દન્દ જન્ગી કે ચૂન આન્ નશાન્
નદાદન્દ ગોદર્ને ગર્દન્ કશાન્
શબાન્ગહુ સુએ ખીમહુ રફ્તન્દ બાઝ
દો લશ્કરૂ પુરૂ અઝ કીનહો જન્ગ્ સાઝ
સેપહુદારે ઈરાન્ બરયબદ્ર રસીદ
અઝ અન્દીશહુ કર્દન્ દેલશ નારૂમીદ
હમી ગોફ્ત કેમરૂઝ રઝમી ગરાન્
બેકર્દીમો કોશ્તીમ્ અઝીશાન્ સરાન્
ગુમાની બરમ્ મન્ કે પીરાન્ કુનૂન્
દવાનદ સુએ શાહે તૂરાન્ હયૂન્
બઝૂ યારૂ ખાહદ બજન્ગમ સેપાહુ
રસાનમ્ કુનૂન્ આગહી મન્ બશાહુ

નેઝા અને ગાયની સૂરતના ગોઝ સાથના-સઘળા લડાયક નામદારો હતા.

સવાર પડતાંજ લશ્કર આગળ વધ્યા-અને અંધારૂં થયું ત્યાં સુધી તેઓ લડયાં ૭૧

તેઓએ એવી લડાઈ કીધી કે તેના જેવી-પેહલવાનોને તેમજ સરદારોને યાદ ન હતી

પછી રાતને વખતે બન્ને લશ્કર કીના ભરેલા અને હજુ લડવાને આતુર છાવણીમા પાછા ફર્યા

ઈરાની સરદાર રયબદમા પાછો ફર્યા-તેનું દિલ વિચાર કરવાથી આસાયેશ પામ્યુ નહીં

તે બોલ્યો કે "આજે એક મોટી લડાઇ-આપણે કીધી છે અને તેઓના સરદારોને માર્યા છે

પણ હુ ધારૂ છુ કે હવે પીરાન-તૂરાનના શાહ તરફ સાંઢણી સવાર દોડાવશે.

અને મારી લડાઈ માટે બીજુ લશ્કર મદદ તરીકે માગશે-જેથી હું પણ આપણા પાદશાહ કયખુસરૂને ખબર પહોચાડુ "

નામએ ગૂદર્ઝ બખુસરૂ બચારી ખાસ્તન્.

નવીસન્દએ નામહુરા ખાન્દો ગોફ્ત
બરૂ આવરૂદ ખાહમ સખુન્ અઝ નેહોફ્ત
અગરૂ બરૂ કુશાઈ દો લબ્રા ઝે બન્દ
ઝબાન્ આવરદ બરૂ સરત બરૂ ગઝન્દ
ચકી નામહુ ફરૂમૂદ નઝદીકે શાહુ
બઆગાહુ કર્દન્ ઝે કારે સેપાહુ
બખુસરવ્ નમૂદ આન્ કુજા રફ્તહુ બૂદ
સખુન્ હરૂચે પીરાન્ બદૂ ગફ્તહુ બૂદ
ફેરેસ્તાદને ગીવો પયવન્દો મેહરૂ
નમૂદન્ બદૂ કારે ગર્દાન્ સેપેહરૂ
ઝે પાસોખ કે ઊ દાદહુ બુદ ગીવરા
બુઝોર્ગાનો ફર્ઝાનએ નીવરા
બઝાન્ લશ્કરી કઝ પસશ ચૂન પલન્ગ્
ઝે તૂહે કનાબદ દરૂ આમદ બજન્ગ્
બઝાન્ પસ કુજા રઝમગહુ સાખતન્દ
અઝાન્ રઝમ દેલહા બેપદાખ્તન્દ
ઝે હુમાનો નસ્તીહને જન્ગ્જૂય
સરાસરૂ હમહુ યાદ કરૂદ અન્દરૂ ઊય
ઝે કેર્દારે બીઝન્ બરૂઝે નબરૂદ
કે બા ગોરૂઝદારાને તૂરાન્ ચે કરૂદ
સખુન્ સરૂબસરૂ આન્ કુજા રફ્તહુ બૂદ
બનામહુ દરૂન્ ચકુસરૂ ઊરા નમૂદ
બેપદાખ્ત અઝાન્ પસ બઅફ્રાસેયાબ્
કે બા લશ્કરૂ આમદ બનઝદીકે આબ્
અરૂ ઊ અઝ લબે રૂદે જયહૂન્ સેપાહુ
બઈરાન્ ગુઝારદ બદીન્ રઝમગાહુ

ગૂદર્ઝનું ખુસરૂ ઉપર મદદ માંગવા માટેનું નામુ.

પછી ગૂદર્ઝે નામાના લખનારને બોલાવ્યો અને કહ્યુ-કે "હુ છૂપી વાત તારી આગળ ઝાહેર કરવા માગુંછું

અને જો તુ તે વાત બાહેર પાડશે-તો તે તારી ઝબાનજ તારા ઉપર આફત લાવશે"

એટલું કહી લશ્કરનાં કામથી વાકેફ કરવા માટે-તેને પાદશાહની નઝદીક એક નામુ લખવા ફર્માવ્યું

તેમા જે કાઈ બન્યુ હતુ તે અને પીરાને તેને જે કાઈ સખુન કહ્યા હતા તે ખુસરૂને લખાવ્યા ૭૨

તેમજ ગીવનુ મોકલવુ અને દોસ્તી તથા મોહબતનુ ઝાહેર કરવું-અને તેને ફરતા આસ્માનના કામ વિષે જણાવવુ,

તેમજ તેણે ગીવને તથા ડાહ્યા અને બહાદુર સરદારોને પાછો જવાબ આપવો,

પછી તુર્કી લશ્કરનું ચિત્તાની મિસાલ તેની પાછળ કનાબદ સુધી લડવાના વિચારથી જવું

પછી તેઓએ લડાઇની તૈયારી કીધી-અને લડાઈ કરી પોતાના દિલને થડુ પાડયુ તે,

તેમજ લડાયક હૂમાન અને નસ્તીહનની-સઘળી વાતો તેમા લખાવી.

પછી લડાઇને દહાડેની બીઝનનાં કામોની વાત-કે તેણે તૂરાની બહાદુરો સાથ શુ શુ કર્યુ?

તે તમામ વાત કે જે બની હતી-તે સઘળી તેણે નામામાં લખાવી.

તે સઘળુ લખાવ્યા પછી અફ્રાસિયાબ માટે લખાવ્યુ કે "તે લશ્કર લઈ નદી નઝદીક આવી લાગ્યો છે

અગર તે જેહૂન નદી ઓળંગી પોતાનું લશ્કર-આ લડાઇગાહમાં ઇરાનીઓ સામે લઇ આવશે,

૭૩ તો દાની કે બા ઊ નદારીમ્ પાય
આયા શાહે ઈરાન્ જહાન્ કદ્ખોદાય
મગર્ ખુશ્રવ્ આયદ્ બપોશ્તે સેપાહ્
બસર્ બર્ નેહદ્ મર્ ગવાન્રા કોલાહ્
વર્ આયદ્દન્ કે પીરાન્ કુનદ્ દસ્ત પીશ
નખાહદ્ સેપહ્ યાવર્ અઝ શાહે ખીશ
બખુશ્રવ્ રસદ્ ઝાન્ સખુન્ આગહી
કે બા ઊ ચે સાઝદ્ બબખ્તાત્ રહી
વદીગર્ કે અઝ રોસ્તમે દીવબન્દ્
ઝે લોહુરાસ્પ વઝ અશ્કશે હુશ્મન્દ્
ઝે કેર્દારે ઈશાન્ બકેહ્તર્ ખબર્
રસાનદ્ મગર્ શાહે પીરૂઝગર્
ચુ નામહ્ બમોહ્ર અન્દર્ આવર્દ બન્દ્
બેફ્રૂખ્ત તા બર્ સુતૂરે નવન્દ્
નેશસ્તન્ગહે ખુસ્રવી સાખ્તન્દ્
ફરાવાન્ તગાવર્ બેરૂન્ તાખ્તન્દ્
બેફ્રૂખ્ત તા રફ્ત પીશશ હજીર્
જવાની બકેર્દાર્ હુશ્યાર્ પીર્
બેગોફ્ત ઈન્ સખુન્ સર્બસર્ પહ્લવાન્
બપીરી હુશીવાર્ પૂરે જવાન્
૭૪ ચુનીન્ ગોફ્ત કય પૂરે હુશ્યાર્ દેલ્
ચરી તીઝ ગર્દાન્ બરીન્ કાર્ દેલ્
અગર્ હર્ગેઝત નઝ્દે મન્ દસ્તગાહ્
હમી જુસ્ત બાયદ્ કુનૂનસ્ત ગાહ્
ચુ બેસ્તાની ઈન્ નામહ્ અન્દર્ ઝમાન્
બેરવ્ હમ્ બકેર્દારે બાદે દમાન્
શબો રૂઝ માસાયો સર્ બર્ મખાર્
બબર્ નામએ મન્ બરે શહ્રયાર્
બપદ્રુદ્ કર્દન્ ગેરૈફ્તશ બબર્
બેરૂન્ આમદ્ અઝ પીશે ફર્રૂખ પેદર્
ઝે લશ્કર્ ઝે ખીશાન્ દો તન્રા બેખાન્દ્
સબુક્શાન્ બર્ અસ્પે તગાવર્ નેશાન્દ્
બેરૂન્ શુદ્ ઝે પર્દહ્ સરાએ પેદર્
બહર્ મન્ઝેલી હર્ હયૂની દેગર્
ખુરો ખાબો આરામ શાન્ બર્ સોતૂર્
ચે તારીક્ શબ્રા ચે તાબન્દહ્ હૂર્
બરીન્ ગૂનહ્ પૂયાન્ બરાહ્ આમદન્દ્
બહફ્તુમ બનઝ્દીકે શાહ્ આમદન્દ્
ચુ અઝ રાહે ઈરાન્ બર્ આમદ્ સવાર્
કસ આમદ્ બરે ખુસ્રવે નામદાર્
૭૫ પઝીરહ્ ફેરૈસ્તાદ્ શમ્માખરા
ચે માયહ્ દેલીરાને ગુસ્તાખરા
બપુર્સીદ્ ચૂન્ દીદ્ રૂએ હજીર્
કે અય પહ્લવાન્ઝાદએ શીરૂગીર્
ચે બૂદસ્ત બારી કે બસ નાગહાન્
રસીદી બદર્ગાહે શાહે જહાન્
બેફ્રૂમૂદ્ તા પર્દહ્ બર્દાશ્તન્દ્
બર્ અસ્પશ ઝે દર્ગાહ્ બુગ્ઝાશ્તન્દ્
હજીર્ અન્દર્ આમદ્ ચુ ખુસ્રવ્ બદીદ
નેગહ્ કર્દ્ માલીદ્ બર્ ખાક્ રૂય

તો એ દુન્યાના માલેક ઈરાનના શાહ !–તું જાણે છે કે અમો તેની સામે ટકી શકીશુ નહીં

માટે તું પાદશાહ કયખુસરૂ પોતે આપણાં લશ્કરની મદદે આવે–તો પોતાના પેહલવાનોનાં સર ઉપર કોલાહ મેલેલી ગણાશે.

પણ જો પીરાન પોતે એકલોજ લડાઇનો હાથ લમ્બાવશે–અને પોતાના પાદશાહ તરફથી લશ્કરની મદદ નહીં માગશે,

તો પછી તું પાદશાહને ખબર મળશે–કે તારા નસીબને ઝોરે તારો ગોલામ તેની સાથ શુ કરે છે?

અને બીજુ એ કે દેવબંદ રૂસ્તમ, લોહરાસ્પ અને અકલમંદ અશ્કશનાં

કામોની ખબર તું ફતેહમંદ પાદશાહ પોતાના નોકરને આપવાની મેહરબાની કરશે"

જ્યારે નામુ સીલ મોહર થઈ બંદ થયું–ત્યારે તેણે ફરમાવ્યુ જેથી તેઝી ઘોડા ઉપર

પાદશાહી ઝીન બાન્ધ્યુ–અને તેવા ઘણાક ઘોડાઓ બાહેર કાઢયા

પછી હોકમ કરી હજીરને પોતા પાસે બોલાવ્યો–જે એક ડહાપણવાળા બુઢ્ઢા જેવો જવાન હતો

તે પોતાના બાહોશ જવાન બેટા આગળ–પેહલવાન ગૂદર્ઝે! આ સઘળી વાત કહી

તે બોલ્યો કે "એ હોશયાર દિલના બેટા આ કામ ઉપર તારૂ દિલ લગાડ

કોઇબી વખતે જો તારે મારી નઝદીક માન મરતબો મેળવવો હોય તો તે વખત હમણાજ છે

જેવુ તુ આ નામુ લે તેવો તેજ વખત–દોડતા પવનની મિસાલ અહીંથી ચાલ્યો જા

રાત કે દહાડો આસાયેશ વગર અને કાઇપણ ઢીલ વગર–આ મારૂ નામુ પાદશાહની નઝદીક લઇ જા"

પછી તેને વિદાય કરવા માટે બગલમા ચાંપ્યો–તેવોજ તે મુબારક બાપની નઝદીકથી બાહેર આવ્યો

અને લશ્કરમાથી પોતાના બે સગાઓને બોલાવી–તેઓને શેતાબ તેઝી ઘોડા ઉપર બેસાડી,

તે બાપની છાવણીમાથી બાહેર પડયો–અને દરેક મઝલે તે નવા ઘોડા બદલતો હતો

શુ સીઆહ રાતે કે દિવસને વખતે–તેઓનુ ખાવુ, સૂવું અને આરામ લેવો એ સઘળું ઘોડા ઉપરજ હતુ.

એ પ્રમાણે તેઓ રસ્તામા દોડતા સાતમે દિવસે પાદશાહની નઝ-દીકમા આવી લાગ્યા

જ્યારે ઈરાનના રસ્તા ઉપર તે નામીચો સવાર આવી પહોચ્યો–ત્યારે કોઇએ જઇને નામદાર ખુસરૂને ખબર કીધી

જેથી પાદશાહે તેઓને એસ્તેકબાલ લેવા શમ્માખને તથા બીજા દબદબાવાળા સરદારોને મોકલ્યા

શમ્માખે જ્યારે હજીરનો ચેહરો જોયો ત્યારે પૂછ્યુ–કે "એ સિંહ પકડનાર પેહલવાનઝાદા!

એકદમ એવુ તે શુ બન્યુ કે બસ અચાનક–તું જહાનના પાદશાહની દરગાહમા આવી લાગ્યો?"

પછી પાદશાહે ફરમાવ્યું જેથી પદો ઊંચકી–ઘોડા ઉપર બેઠેલા હજીરને દરગાહમા દાખેલ કીધો.

હજીર અંદર આવ્યો અને જ્યારે શાહની નઝર તેના ઉપર પડી કે તુરત તેણે પોતાનું સર ઝમીન ઉપર મૂક્યું.

ફરાવાન્ બેપુર્સીદો બેન્શાખ્તશ
બરે ખીશતન્ જાયગહ્ સાખ્તશ
કે ગૂદરૂઝ વઝ મેહ્તરાને સેપાહ્
કે હરૂયક્ સરાસર્ બેપુર્સીદ્ શાહ્
દોફ્‌દે બુઝોર્ગાન્ બખુસ્રવ રસાન્દ્
હમહ્ કારે લશ્કર્ બદ્ બાઝ રાન્દ્
બદ્ દાદ્ પસ નામએ પહ્‌લવાન્
જવાને બેરદ્‌મન્દે રઉશનરવાન્
નવીસન્દએ નામહ્‌રા પીશ ખાન્દ્
બેફરૂમૂદ્ તા નામહ્ બર્ વય બેખાન્દ્
ચુ બર્ ખાન્દ્ નામહ્ બખુસ્રવ દબીર્
કે યાકૂતે રખ્શાન્ દહાને હજીર્
બેયાગન્દો આન્ પસ બગન્જૂર્ ગોફ્ત
કે દીનારો દીબા બેયાર્ અઝ નેહોફ્ત
બેયાર્વર્દ બદ્રહ્ ચુ ફર્માન્ શનીદ્
હમી રીખ્ત તા શુદ્ સરશ નાપદીદ્
યકી દસ્તે ઝર્ જામએ શાહ્‌વાર્
બેયાવરૂદ્ બા તાજે ગઉહર્ નેગાર્
હમીદૂન બેઓર્દન્દ્ પીશે હજીર્
અબા ઝીને ઝરીન્ દહ્ અસ્પે હઝીર્
બયારાનશ બર્ ખેલઅત અફ્ગન્દ્ નીઝ
દેરમ દાદો દીનારો હર્ગૂનહ્ ચીઝ
અઝ આન્ તખ્ત બા શાહ્ બર્ખાસ્તન્દ્
નેશસ્તનગહે રૂદો મય સાખ્તન્દ્
હજીરો બુઝોર્ગાને ખુસ્રવપરસ્ત
ગેરેફ્તન્દ્ યક્‌સર્ હમહ્ મય બદસ્ત
નેશસ્તન્દ્ યક્ રૂઝો યક્ શબ્ બહમ
હમી રાએ ઝદ્ ખુસ્રવ અઝ બીશો કમ
બશબ્‌ગીર્ ખુસ્રવ સરો તન્ બેશોસ્ત
બપીશે જહાન્દાર્ આમદ્ નુખોસ્ત
બેપૂશીદ્ નવ જામએ બન્દગી
દો દીદહ્ ચુ અબ્રી બબારન્દગી
દુતા કરૂદ્ પોશ્તો ફેરૂબોરૂદ્ સર્
હમી આફ્રીન્ ખાન્દ્ બર્ દાદગર્
અઝૂ ખાસ્ત ફીરૂઝીઓ ફર્રેહી
અઝૂ જોસ્ત દીહીમો તખ્તે મેહી
બયઝદાન્ બેનાલીદ્ અઝ અફ્રાસેયાબ્
બદરૂદ્ અઝ દો દીદહ્ ફેરૂરીખ્ત આબ્
વઝાન્ જા બેયામદ્ ચુ સર્વે સહી
નેશસ્ત અઝ બરે ગાહ્ બા ફર્રહી

પાદશાહે કેટલીક પૂછપરછ કરી તેને માનથી નવાઝયો-અને પોતાની નઝદીક બેસાડયો

પછી ગૂદર્ઝ અને લશ્કરના એકેક સરદારો માટે તેણે પૂછ્યું.

ત્યારે હજીરે ખુસરૂને બુઝોર્ગ સરદારોની દુઆ પુગાડી-પછી લશ્કરની તમામ હકીકત તેને કહી સંભળાવી

પછી તે રોશન જીવના ડહાપણવાળા જવાને-પેહલવાન ગૂદર્ઝનું નામુ તેને આપ્યું.

તેણે મુનશીને બોલાવ્યો-અને ફરમાવ્યુ જેથી તેની આગળ નામુ વાંચ્યું.

જ્યારે નવીસંદાએ ખુસરૂની આગળ નામુ વાચ્યું-ત્યારે તેણેં હજીરનું ૭૬
મોહુ ચળકતા યાકૂતથી

ભરી કાઢયું અને પછી ખઝાન્ચીને કહ્યુ-કે "દીનાર અને રેશમી કપડા લાવ"

જ્યારે તેણે તે ફરમાન સાભળ્યું ત્યારે ગાસડીઓ લાવ્યો-અને તે ત્યાં ખાલી કીધી જેથી હજીર માથા સૂધી ઢંકાઇ ગયો

એક પાદશાહી સોનેરી પોશાકની જોડી-ગોહર જડિત તાજ સાથે લાવ્યો

તેમજ સોનેરી ઝીન સાથના દશ ઊંચી જાતના ઘોડા એ સઘળુ હજીરની આગળ લાવ્યા

વળી તેના સાથીઓને પણ કીમતી પોશાક પેહેરાવ્યા અને દીનાર તેમજ હરેક તરેહની ચીઝો આપી

પછી સઘળા પાદશાહની સાથે તે તખ્ત આગળથી ઉઠયા-અને ગાયન તથા શરાબની બેઠક બનાવી

હજીર અને ખુસરૂના વફાદાર સઘળા બુઝોર્ગોએ શરાબ હાથમાં લીધો

તેઓ એક દહાડો અને એક રાત સાથે બેઠા-પાદશાહે દરેક બાબત ઉપર વધતી ઓછી મસ્લેહત ચલાવી

બામદાદને વખતે પાદશાહે નાહી ધોઇને-પહેલા ખોદાતાલાની હુઝુરમા ઉભો

તેણે બંદગી માટેના નવા કપડા પેહેર્યા-તેની બન્ને આંખો વાદળની ૭૭
મિસાલ આસુ વર્સાવનારી હતી

તેણે પીઠ વાકી વાળી સર નમાવ્યુ-અને દાદગર દાદાર ઉપર દુઆ કીધી

તેનાથી ફતેહમંદી અને દબદબો ચાહયો-તેનાથીજ બુઝોર્ગીનું તાજ અને તખ્ત માગ્યુ

તે પાક યઝદાન આગળ અફ્રાસિયાબના કામ માટે પોકાર્યો-અને બન્ને આંખમાથી દુઃખના આસુ રેડયા

પછી ત્યાથી તે સીધા સરોવરની માફક આવ્યો-અને દબદબા સાથ તખ્ત ઉપર બેઠો

પાસોખ્ નામએ ગૂદર્ઝ્ વ લશ્કર્ કશીદને કયખુસવ્ બયારીઅશ્ વ ફેરેસ્તાદને તૂસ્ બદહેસ્તાન્.

દબીરે ખેરદ્દમન્દ્રરા પીશ ખાન્દ
સુખુનહાએ શાયેસ્તહ્ બા ઊ બેરાન્દ
ચુ આન્ નામહ્રરા બાઝ પાસોખ નેવેશ્ત
પદીદ્ આવરીદ્ અન્દરૂ ઊ ખૂબો ઝેશ્ત
નુખોસ્ત આફ્રીન્ કરૂદ્ બરૂ દાદ્દગરૂ
ખોદાવન્દે પીરૂઝીઓ ઝૂરો ફરૂ
દેગરૂ આફ્રીન્ કરૂદ્ બરૂ પહલવાન્
કે જાવીદ્ બાદીઓ રઉશન્‌રવાન્
ખોજસ્તહ્ સેપહ્દારે બેસ્યારૂ હુશ
હમશ રાયો દાનેશ હમશ જન્ગ્ જુશ
૭૮ ખોદાવન્દે ગૂપાલો તીધે બેનફૂશ
ફૂરાઝન્દએ કાવેયાની દેરફૂશ
સેપાસ અઝ જહાન્‌દારે યઝદાને મા
કે પીરૂઝ ગશ્તન્દ ગોદર્ઝે મા
ચુ અખ્તરૂ તોરા રઉશનાઈ નમૂદ
ઝે દુશ્મન્ બરૂ આવરૂદ્ નાગાહ્ દુદ
નુખોસ્ત્ આન્ કે ગોફ્તી કે મરૂ ગીવરા
બુઝોર્ગાને ફર્ઝાનએ નીવરા
બનઝદીકે પીરાન્ ફેરેસ્તાદહ્ અમ
બસે માયહ્ વરા પન્દહા દાદહ્ અમ
નપેઝરફ્ત બદ્ ગઉહરશ પન્દે મન્
નજોસ્ત અન્દરાન્ કારૂ પયવન્દે મન્
સેપહ્બુદ્ યકી દાસ્તાન્ ઝદ્ બરીન્
કે દસ્તૂરૂ પીશશ બરૂ આવરૂદ્ કીન્
કે હરૂ કેહ્‌તરી કાન્ બદી ખાસ્તસ્ત
ઝે નીકી બેપીચદ્ રવાન્ કાસ્તસ્ત
મરા ઝીન્ સખુન્ બૂદ્ પીશ આગેહી
કે પીરાન્ ઝે કીનહ્ નગર્દદ્ તેહી
વલીકેન્ મન્ અઝ ખૂબ્ કેર્દારે ઊય
નજોસ્તમ્ હમી ઝરૂદ્ પયકારે ઊય
૭૯ કુનૂન્ આશ્કારા નમૂદ્ આન્ સેપેહ્‌રૂ
કે પીરાન્ બતૂરાન્ ગેરાયદ્ બમેહ્‌રૂ
નબીનદ્ જહાન્ જોઝ બઅફ્રાસેયાબ્
દેલશરા તો અઝ મેહ્‌રે ઊ બરૂ મતાબ્
કે ઊ બરૂ ખેરદ્ બરૂ ગુઝીનદ્ હવા
બકૂશેશ નફૂયદ્ ઝે ખારા ગેયા
તો બા દુશ્મન્ અરૂ ખૂબ્ ગોફ્તી રવાસ્ત
અઝ આઝાદગાન્ ખૂબ્ ગોફ્તન્ સઝાસ્ત
વદીગરૂ ઝે પયકારે જન્ગ્આવરાન્
કુજા યાદ્ કર્દી બગોર્ઝે ગરાન્
ઝે નીકૂ અખ્તરો ગેર્દેશે હુરો માહ્
ઝે કૂશેશ નમૂદન્ બરૂ આન્ રઝમગાહ્

ગૂદર્ઝનાં નામાનો જવાબ અને કયખુસરૂનું તેની મદદ માટે લશ્કર ખેંચવું અને તૂસને દહેસ્તાન મોકલવું.

પછી તેણે દાના નવીસન્દાને પોતાની નઝદીક બોલાવ્યો-અને તેની સાથ કેટલીક ઘટતી વાતો કીધી

જ્યારે તે નામાનો પાછો જવાબ લખ્યો-ત્યારે તેમા સઘળુ સારૂં માઠું દર્શાવ્યુ

તેમા પ્રથમ ફતેહમદી, કૌવત અને ફબદબાના સાહેબ દાદગર દાવર ઉપર દુઆ કીધી

બીજી દુઆ પેહલવાન ગૂદર્ઝ ઉપર કીધી-કે "તુ જાવેદાન અને રોશન જીવનો રહેજે!

બાહોશ સેનાપતિ ગૂદર્ઝ ખરેજ નસીબવતો છે-તેનામા અકલ હોશ્યારી છે તેમજ લડાયક ખમીર પણ છે

ભારી ગોર્ઝ અને તેઝ તલવાર ફેરવવામા કુશલ છે-અને કાવેયાની ઝુંડો ઉચકનાર છે

દુન્યાની નેગેહબાની કરનાર પાક યઝદાનના શુક્રાના કરૂ છુ-કે આપણા બહાદુર પેહલવાનો ફતેહમદ થયા છે

જ્યારે નસીબે તને રોશની દેખડાવી-ત્યારેજ એકદમ દુશ્મનનો નાશ થયો

પહેલુ તુ કહે છે કે 'ખાસ ગીવને તેમજ બીજા બહાદુર દાના બુઝોર્ગોને

મે પીરાન નઝદીક મોકલ્યા-અને મે તેને ઘણી રીતની શીખામણો આપી

પણ તેની બૂરી ખાસીયતે મારી શીખામણ કબૂલ નહી કીધી-અને તે કામમા મારી સાથ જોડાયા નહી'

લશ્કરના વડા સરદારે આ બાબતનુ બેયાન આપ્યું છે-કે 'આગળનીજ રીતભાતે તેને પાછો લડવા ઉશ્કેર્યો છે'

જે ખિદમતગાર બૂરૂ વમાસે છે-અને ભલા કામ કરવાથી પાછો ફરે છે તેનો આત્મા અધકારમા રહે છે

મને તો એ વાતની આગમચથીજ ખબર હતી-કે પીરાન કીનાથી પાછો હઠશે નહી

તોપણ મે તેના આગળા સારા કામોને સબબેજ-તેની સાથ સખત રીતે લડાઈ કરવા તને ના કહ્યુ હતુ

હવે આસ્માને ખુલ્લુ દેખાડી દીધુ છે-કે પીરાનની સઘળી માયા મોહબત તુરાન સાથેજ છે

તેને મનસે સઘળી દુન્યા તે અફ્રાસિયાબજ છે-માટે તેનુ દિલ ફેરવવાની હવે તુ કોશેશ કરતો ના.

કારણકે તે ડહાપણ કરતા લોભને વધુ પસંદ કરે છે-અને ગમે એટલી કોશેશ કીધાથી કાંઈ ચકમકમાથી ઘાસ ઉગતુ નથી.

તેં દુશ્મન સાથે સારી રીતે વાતચિત્ત કીધી તે ઠીકજ કીધું-કારણકે આઝાદગાનોએ તો ભલુજ બોલવું જોઇયે.

વળી બીજુ તેં લડાયકોની લડાઈ માટે-લખ્યું કે તે લોકો ભારી ગોર્ઝ લઈ લડયા

તેમજ સારાં નસીબ અને આફતાબ તથા માહતાબની ભલી ચાલ-અને લડાઈનાં મયદાનમાં કીધેલી કોશેશ માટે લખ્યું,

મરા ઇન્ દુરોસ્તસ્ત હઝ કારૂ કરૂદ
તો પીરૂઝ બાશી બદશ્તે નબરૂદ
નબીરહ્ કુજો ચૂન્ તો દારદ નેયા
બજન્ગ્ અન્દરૂન્ બાશદશ કીમેયા
ઝે શીરાન્ ચે ઝાયદ મગર શર્ઝેહ્ શીરૂ
ચુનાન્ ચૂન્ પેદરૂ નામદારો દલીરૂ
બબીદાદ બરૂ નીસ્ત પયકારે તુ
પસન્દસ્ત યઝદાન્ નેગહ્દારે તુ
તો ઝૂરો દલીરી ઝે યઝદાન્ શેનાસ
ચુનાન્ દાન્ વઝૂ દારૂ યકસરૂ સેપાસ
સેદીગરૂ કે ગોફ્તી કે અફ્રાસેયાબ્
સેપહ્રા હમી બોગ્ઝરાનદ ઝે આબ્
ઝે પીરાન્ ફેરેસ્તાદહ્ શુદ નઝદે ઊય
સેપહ્શુદ બપીરાન્ નેહાદહ્સ્ત રૂય
શુનીનસ્ત યકસરૂ કે ગોફ્તી સખુન્
કુનૂન બાઝ પાસોખ ફેગન્દીમ બુન્
બેદાન્ અય પુરૂ અન્દીશહ્ હુશ્યારે મન્
બહરૂ કારૂ શાયેસ્તહ્ સાલારે મન્
કે ઊ બરૂ લબે રૂદે જયહૂન દેરન્ગ્
ન ઝાન્ કરૂદ કાયદ સુએ મા બજન્ગ્
કે ખાકાન્ બરૂ ઊ લશ્કરૂ આરદ ઝે ચીન્
ફરાઝ આમદશ અઝ દો રૂયહ્ કમીન્
વદીગરૂ કઝ આન્ લશ્કરે બી કરાન્
પરાગન્દહ્ બરૂ ગેર્દે તૂરાન્ સરાન્
ચુ લોહ્રાસ્પ ચૂન્ અશ્કશે તીઝ ચન્ગ્
ચુ રોસ્તમ પનાહે યલાન્ રૂઝે જન્ગ્
બરૂ ઊ દુશ્મન્ આમદ ઝે હરૂસૂ પદીદ
અઝ આન્ બરૂ લબે રૂદ લશ્કરૂ કશીદ
ગરૂ અઝ જાયગહ્ ઊ નેહદ પાએ પીશ
બદુશ્મન્ સેપારદ હમહ્ જાએ ખીશ
ચહારોમ સખુન્ કાગહી ખાસ્તી
બમેહ્રે ગવાન્ દેલ બેયારાસ્તી
બેદાન્ અય સેપહ્દારો આગાહ્ બાશ
બહરૂ કારૂ બા બખ્ત હમરાહ્ બાશ
બરાહી કે શુદ રોસ્તમે શીરૂ મરૂદ
બરૂ આમદ ઝે હેન્દો ઝે કશ્મીરૂ ગરૂદ
વઝાન્ સૂ કે રફ્ત અશ્કશે તીઝ હુશ
બરૂ આમદ ઝે ખારઝમ યકસરૂ ખોરૂશ
બરઝમ અન્દરૂન શીદહ્ બરગશ્ત અઝૂય
સુએ શહ્રે ગુરૂગન્જ બેન્હાદ રૂય
વઝાન્ સૂ કે લોહ્રાસ્પ શુદ બા સેપાહ્
હમહ્ મેહ્તરાન્ બરૂ કુશાદન્દ રાહ્
અલાનાનો ઘરૂ ગશ્ત પર્દાખ્તહ્
શુદ આન્ પાદશાહી હમહ્ સાખ્તહ્
કે અફ્રાસેયાબ્ અન્દરૂ આયદ બરાહ્
ઝે જયહૂન બરીન્ સૂ ગુઝારદ સેપાહ્
બગીરન્દ ગર્દનકશાન્ પોશ્તે ઊય
નમાનદ બજોઝ બાદ દરૂ મોશ્તે ઊય
તો બેશનાસ કુ શહ્રે આબાદે ખીશ
બરો બૂમો ફરૂખુન્દહ્ બુન્યાદે ખીશ

તે સઘળાં કામો ઉપરથી મારી ખાતેરી છે—કે તું લડાઇનાં મયદાનમા જરૂર ફતેહ પામશે.

જે નબીરાનો કે તારા જેવો બપાવો હોય-તો જરૂર તે લડાઈમાં પરાક્રમ દેખાડે

સિંહોથી લડાયક સિંહ સિવાય બીજું શુ અવતરે? તેજ મિસાલ તે બાપ જેવો નામદાર અને બહાદુર છે

તારી લડાઇમા કશીએ ગયર ઇન્સાફી નથી-અને તે પસંદ છે, ખોદા તારો નગહબાન થજો!

યાદ રાખ કે જોર અને દેલાવરી પાક યઝદાન તરફથીજ પુગે છે- ૮૦
એ તુ કબૂલ કર અને તેના શુક્રાના કર

ત્રીજુ તુ કહે છે કે 'અફ્રાસિયાબ-લશ્કર સાથે નદી ઓળગી આવશે

પીરાન તરફથી કાસેદ તેની નઝદીક ગયો છે—અને તે પીરાન તરફ આવે છે'

હા, તુ સઘળી વાત લખે છે તેમજ છે—અને હવે અમો તેનો જવાબ આપ્યે છિયે

ઓ મારા વિચારવંત, હોશ્યાર અને દરેક કામ પાર ઉતારનાર સરદાર! તુ જાણ,

કે અફ્રાસિયાબ જૈહૂન નદીને કિનારે આપણ સાથે લડાઈમા ઉતરવા માટેજ થોભ્યો નથી,

પણ ચીનથી ખાકાન લશ્કર લઈ તેની ઉપર ધસારો લઈ જાય છે—અને કમીનગાહની બેહુ બાજૂએથી તેની ઉપર છાપો મારશે

બીજુ એ કે આપણા અગણિત લશ્કરના સરદારો—તૂરાન દેશની આજૂબાજૂએ ફરી વળ્યા છે.

જેવો કે લોહરાસ્પ, તેઝ ચુગાલનો અશ્કશ—તેમજ લડાઇને દહાડે પેહલવાનોનો પોશતપનાહ રૂસ્તમ

એમ ચો તરફથી તેના ઉપર દુશ્મન ધસી આવ્યા છે-તેથીજ એણે નદી કિનારે પોતાનુ લશ્કર ખેંચ્યુ છે

હવે જો તે પોતાની જગ્યાથી આગળ પગલુ ભરશે-તો તે પોતાના ૮૧
સઘળા મુલકો દુશ્મનોને સોપશે

ચોથી વાત એ કે તુ તે સરદારોની વધાઈ પૂછાવે છે—કે જે પેહલવાનો સાથ તને મિત્રાચારી છે,

તો ઓ સરદાર! તુ જાણ અને વાકેફ થા—અને તુ દરેક કામમા ભાગ્યશાળી બન

કે જે રસ્તે શેરમર્દ રૂસ્તમ ગયો છે—તેમાં તેણે હિંદુસ્તાન અને કશ્મીર તાબે કર્યા છે

વળી જે તરફ કે બાહોશ અશ્કશ ગયો છે-તે તરફ ખારઝમના સઘળા મુલકમા લડાઇનો પોકાર ઉઠયો

લડાઇમા તેની સામેથી શાહેદ નાસી ગયો—અને ગુર્ગન્જ શેહરમા કેદ ભરાયો

અને જે તરફ કે લોહરાસ્પ લશ્કર લઇ ગયો-તે તરફ સઘળા સરદારોએ તેને રસ્તો આપ્યો.

અને અલાન અને ગર્ચેના મુલક તાબે કીધા છે—જ્યા હવે આપણની પાદશાહી ચાલુ થઇ છે

હવે જો અફ્રાસિયાબ આગળ વધશે—અને જૈહૂન નદી પસાર કરી એની તરફ લશ્કર લાવશે,

તો તે ગર્દનકશ પેહલવાનો તેની પૂઠ પકડશે—અને તેની મૂઠીમાં પવન સિવાય બીજું કાંઈ રહેવા દેશે નહીં.

તુ યાદ રાખજે કે તે પોતાનું આબાદ શેહર-પોતાનું ઘરબાર અને ૮૨
વહાલાં કુટુંબને

બગોફ્તારે પીરાન્ નમાનદ્ બજાય
બદુશ્મન્ રેસદ્ ગર્ નેહદ્ પીશ પાય
નજુમ્બાનદ્ ઊ દાસ્તાન્રા હો લબ્
કે નાયદ્ બમન્ શૂ ખબર્ રૂઝો શબ્
બદાન્ રૂઝ હર્ગેઝ મબાદા રોઝદ્
કે ઊ બોગ્જરાનદ્ સેપહ્રા જે રૂદ
બમા બર્ કુનદ્ પીશદસ્તી બજન્ગ્
ન બીનદ્ કસ ઈન્ રૂઝે તારીકો તન્ગ્
બેફર્માયમ્ અકૂનૂન્ કે બર્ પીલ કૂસ
બબન્દદ્ દમન્દહ્ સેપહ્દાર્ તૂસ
દહેસ્તાનો ગોર્ગાનો આન્ બૂમો બર્
બેગીરદ્ બર્ આરદ્ બખુર્શીદ્ સર્
મન્ અન્દર્ પયે તૂસ બા પીલો ગાહ્
બેયાયમ્ બેયારમ્ બયારી સેપાહ્
તો અઝ્ જન્ગે પીરાન્ મબર્તાબ્ રૂય
સેપહ્રા બેયારાયો પસ જન્ગ્ જૂય
ચુ હુમાનો નસ્તીહન્ અઝ્ પોશ્તે ઊય
જુદા શુદ્ ધમ્ અન્ગાર્ દર્ મોશ્તે ઊય
૮૩ ગર્ અઝ્ નામદારાને ઇરાન્ નબર્દ
બેજૂયદ્ જે ફર્માને ઊ બર્ મગર્દ
ચુ પીરાન્ નબર્દે તો જૂયદ્ દેલીર્
મકુન્ બદ્દેલી પીશે ઊ રવ્ ચુ શીર્
બપયકાર્ મન્હીશ અઝ્ અફ્રાસેયાબ્
બજા આર્ હોશ રૂ અઝૂ બર્ મતાબ્
ચુ આયદ્ બજન્ગ્ અન્દરૂન્ જન્ગ્ જૂય
નબાયદ્ કે બર્તાબી અઝ્ પીલ રૂય
બરીશાન્ તો પીરૂઝ બાશી બજન્ગ્
મબર્ હોલ નદારી બરીન્ કાર્ તન્ગ્
ચુનીનસ્ત ઉમીદમ્ કે અઝ્ રૂઝગાર્
રેસદ્ શાદમાની મરા કેર્દગાર્
હમીદૂન્ ગુમાનમ્ કે ચૂન્ મન્ જે રાહ્
બપોશ્તે સેપાહ્ અન્દર્ આરમ્ સેપાહ્
બરીશાન્ શુમા રાન્દહ્ બાશીદ્ કામ
બખુર્શીદે તાબાન્ બર્ આવર્દહ્ નામ
જે તૂસો જે કાઊસ નઝ્દે સેપાહ્
દોરૂદે ફરાવાન્ ફેરેસ્તાદ્ શાહ્
બરાન્ નામહ્ બેન્હાદ્ ખુસ્રવ નેગીન્
ફેરેસ્તાદહ્રા દાદ્ કર્દ્ આફ્રીન્
૮૪ ચુ અઝ્ પીશે ખુસ્રવ બેરૂન્ શુદ્ હજીર્
સેપહ્બુદ્ હમી રાએ ઝદ્ બા દબીર્
જે બસ મેહર્બાની કે બુદ્ બર્ સેપાહ્
સરાસર્ હમહ્ રઝ્મ બુદ્ રાએ શાહ્
હમી ગોફ્ત અગર્ લશ્કર્ અફ્રાસેયાબ્
બેજુમ્બાનદ્ અઝ્ જાયો બોગ્જારદ્ આબ્
સેપાહે મરા બોગ્સેલાનદ્ જે જાય
મરા રફ્ત બાયદ્ ચુનીનસ્ત રાય
હમ્ આનગહ્ શાહે નઉઝરાન્રા બેખાન્દ્
બેફર્મૂદ્ તા તીઝ લશ્કર્ બેરાન્દ્
બસૂએ દહેસ્તાન્ સેપહ્ બર્ કશીદ્
હમહ્ દશ્તે ખારઝમ લશ્કર્ કશીદ્

પીરાનના કહેવાથી છોડી નહીં આવશે-કારણકે જો તે ત્યાથી આગળ વધે તો સઘળું દુશ્મનને હાથ જાય

તે એક બોલપણ એવો નથી બોલતો-કે જેની રાત દહાડો મને ખબર નહીં પડતી હોય.

તે દહાડો કદીપણ દુઆ ભરેલો ના હોતો-કે જે દહાડે તે લશ્કર લઈ નદી ઓળગી આવે

તે અંધકાર અને તગી ભર્યો દિવસ કોઈ ના જોવુ-કે જે દહાડે લડાઇમાં તે આપણી ઉપર ફાવી જાય

હવડાં હુ બહાદુર સરદાર તુસને હાથી ઉપર નગારાં બાધવાનો હોકમ આપુ છુ

જેથી તે દહેસ્તાન, ગોર્ગાન અને તે તરફની સરઝમીન-કબ્જે કરી આફ્તાબ સૂધી પોતાનુ સર ઉઠાવશે.

તુસની પછાડી હાથી અને તખ્ત સાથે-હુ પણ મદદ માટે લશ્કર લઈ આવી લાગીશ

તેટલા તુ પીરાનની લડાઇથી મો ના ફેરવતો-લશ્કરને તૈયાર કરજે અને પછી લડવા ઉતરજે

હુમાન અને નસ્તીહન તેની પીઠેથી-દૂર થયા છે એટલે તેના હાથમાં બળાપોજ રહી ગયો છે

જો તે ઈરાની નામદારો સાથ લડાઈ માગે-તો તે તેની માગણી ના ના પાડતો

જો પીરાન તારી સાથ લડવાની હિમ્મત કરે-તો હીચકારો ના બનતો પણ સિહની મિસાલ તેની સામે જજે

અફ્રાસિયાબ સાથેની લડાઇનો પણ અદેશો ના રાખતો-દિલ ઠેકાણે રાખજે અને તેનાથી પાછો હઠતો ના.

જ્યારે તે લડવા આવે ત્યારે ઝરૂર લડજે-એવુ ન થાય કે તુ હાથી સામેથી મો ફેરવે

તુ લડાઇમા એઓ ઉપર ઝરૂર ફતેહ પામશે-એ માટે કશી પ્રકારે ચિન્તા રાખતો ના

મને એવી આશા છે ક ઝમાનાની ચાલથી-ખોદાતાલા મને ફતેહની ખુશહાલીજ આપશે.

મને એમ પણ લાગે છે કે જ્યારે હુ ઈરાનની રાહથી-તારા લશ્કરની મદદ માટે મારૂ લશ્કર લઈ આવીશ,

ત્યારે દુશ્મનો ઉપર તમારી સઘળી મુરાદ ફાવશે-અને ઝળકતા ખુરશેદ સૂધી નામ ઉઠાવશો ”

તે નામામા તુસ અને કાઊસ તરફની ઘણીક દુઆ સલામ પણ પાદશાહે પોતાના લશ્કર તરફ મોકલી

પછી તે નામા ઉપર પાદશાહ કયખુસરૂએ પોતાની મોહર દાબી-હજીરને આપી તેના ઉપર પણ દુઆ કીધી.

જ્યારે ખુસરૂની આગળથી હજીર બાહેર પડયો-ત્યારે પાદશાહે મુન્શી સાથ મસ્લહત ચલાવી

પોતાના લશ્કર ઉપર પાદશાહની ઘણી માયા મેહરબાની હોવાને લીધે-શાહે બસ લડાઈ ઉપર જવાનો વિચાર કર્યો

તે બોલ્યો કે “ અગર અફ્રાસિયાબ પોતાની જગા છોડી લશ્કર સાથે નદી ઓળંગી જશે,

તો તે મારૂં લશ્કર પાછુ હઠાડશે-માટે નેક વિચાર તો એજ છે કે મારે અત્રેથી જવું જોઇયે.”

પછી તુરત નોઝરી ટોળાના સરદારને બોલાવી-શેતાબ લશ્કર લઇ જવા ફર્માવ્યું.

કે “ દહેસ્તાન તરફ લશ્કર ખેચે-અને તમામ ખારઝમનાં મયદાનને લશ્કરે કરી ઘેરી લીયે

નેગહુબાને અશ્કશ બુવદ રૂઝે જન્ગ
બજન્ગ અન્દર્ આયદ બસાને પલન્ગ
તબીરહુ બર્ આમદ્ ઝે દર્ગાહે તૂસ
ખોરૂશીદને નાએ રૂઇનો કૂસ
સેપાહો સેપહબુદ બરફ્તન્ ગેરેફ્ત
ઝમીન સુમ્મે અસ્પાન નેહોફ્તન્ ગેરેફ્ત
તો ગોફ્તી કે ખુરૂશીદે ગર્દાન્ બપાય
બેમાન્દ અઝ્ નેહીબે સવારાન બજાય
દો હફ્તહ હમી રાન્દ અઝાન્ શાન્ સેપાહ
કે શુદ રઉશનાઈ ઝે ખુરૂશીદો માહ
પરાગન્દહ બર્ ગેર્દે ગીતી ખબર્
ઝે જુમ્બીદને શાહે પીરૂઝગર્
ચુ તૂસ અઝ્ દરે શાહે ઈરાન્ બેરફ્ત
સખુન્ શાહ રફ્તન્ પસીચીદ તફ્ત
અબા સદ હઝાર્ અઝ્ ગુઝીદહ સરાન્
હમહ પહલવાનાને કુન્દાવરાન્
બનઝદીકે ગૂદરઝ બેન્હાદ રૂય
અબા નામદારાને પર્ખાશજૂય
અબા પીલો બા કૂસો બા ફરૂરહી
અબા તાજો બા તખ્તે શાહન્શહી
હજીર્ આમદ અઝ્ પીશે ખુસ્રવ દમાન
ગોરાઝાનો તાઝાનો દેલ શાદમાન્
અબા ખેલઅતો ખૂબીઓ ખોરૂરમી
તો ગોફ્તી હમી બર્ નવર્દદ ઝમી

ચુ આમદ બનઝદીકે પર્દહ સરાય
બર્ આમદ ખોરૂશીદને કરૂરનાય
પઝીરહ શુદન્દશ મેહાન્ સરબસર્
હમહ મેહતરાન્ બસ્તહ ઝરીન્ કમર્
ચુ આમદ બરે નામવર્ પહલવાન્
બેગોફ્ત આન્ચે દીદ અઝ્ શહે ખુસ્રવાન્
નવાઝીદને શાહો પયવન્દે ઊય
હમી ગોફ્ત આઝાદીઓ બન્દે ઊય
કે ચૂન્ બર્ સેપહ ગુસ્તરીદસ્ત મેહર્
બેગૂનહ ઝે પયઘામ બુફ્શાદ ચેહર્
પસાન્ નામએ શહરૂચારે જવાન્
બગૂદરઝ દાદો દોરૂદે મેહાન્
નવાઝીદને શાહ બેશનીદ અઝૂય
બેમાલીદ આન્ નામહ બર્ ચશ્મો રૂય
ચુ બોકુશાદ મોહરશ બખાનન્દહ દાદ
સુખુનહા બદ્ કરૂદ ખાનન્દહ યાદ
સેપહદાર્ બર્ શાહ કરૂદ આફ્રીન્
બફર્માન્ બેબૂસીદ રૂએ ઝમીન્
બેબૂદ આન્ શબો રાએ ઝદ બા પેસર્
બશબગીર્ બેન્શસ્તો બોકુશાદ દર્
હમહ નામદારાને લશ્કર્ પગાહ
બેરફ્તન્દ બર્ સર્ નેહાદહ કોલાહ
પસાન્ નામએ શાહે ફરૂરોખ હજીર્
બેયાવર્દ બેન્હાદ પીશે દબીર્

અને લડાઇને વખતે પેહલવાન અશ્કશનો નેગેહબાન થાય-અને પોતે લડાઇમાં ચિત્તાની મિસાલે ઉતરે"

તે ઉપરથી તૂસની દરગાહમાંથી ઢોલના સાદ નીકળ્યા-પિત્તળની કરનાય અને નગારાના આવાઝ થયા.

લશ્કર અને સરદાર તૂસે ચાલવા માંડ્યું-જેઓના ઘોડાઓની ખરીએ ઝમીન ઢંકાઈ ગઈ

ગોયા ફરતો આફતાબ પણ સવારોની ધારતીએ કરી પોતાની જગ્યા ઉપર ઉભો રહી ગયો

એવીજ રીતે બે હફતા સુધી લશ્કર આગળ ચલાવ્યું-કે જેથી ખુર ૮૫
શેદ અને માહતાબની રોશની પણ દેખાતી બંદ પડી.

તે ફતેહમંદ પાદશાહની આ હિલચાલની-ખબર દુન્યાંની આસ પાસ ફેલાઇ ગઈ

જ્યારે તૂસ ઇરાનના શાહના દરવાઝા આગળથી કુચ કરી ગયો-ત્યારે પાદશાહે પણ શેતાબીથી જવાની તેયારી કીધી.

એક લાખ ચુંટી કાઢેલા સવારો અને સઘળા બહાદુર પેહલવાનો સાથ

તેમજ લડાઈ શોધનારા નામદારોની સાથે-ગૂદર્ઝની તરફ ચાલવા માંડ્યું.

હાથી, નગારા અને પાદશાહી દબદબા સાથ-તથા તાજ અને શેહનશાહી તખ્ત સાથ તે ગયો

હવે પેલી તરફ હજીર ખુસરૂની આગળથી મગરૂરી સાથે ઝડપથી દોડતો અને ખુશહાલ દિલે આવી પહોચ્યો

પાદશાહના આપેલા સરપાવ સાથે ભલી ભલાઇ અને ખુશી ખુર્રમી સાથે તે આવ્યો-ગોયા તમામ ધરતીને ઢાંકી નાખતો (યાને ધરતી ઉપર માયો સમાયો રહેતો હતો નહીં).

જ્યારે તે લશ્કરી છાવણીની નઝદીક આવી લાગ્યો-ત્યારે તે લશ્કરમાંથી કરનાયના આવાઝ નીકળ્યા.

તમામ બુઝોર્ગો અને સઘળા સોનેરી કમર બાંધેલા સરદારો તેને એસ્તેકબાલ ગયા

જ્યારે તે નામવર પેહલવાન ગૂદર્ઝની નઝદીક આવ્યો-ત્યારે જે કાંઈ ૮૬
પાદશાહોના પાદશાહ કયખુસરૂ તરફથી જોયુ હતું તે સઘળું કહ્યું

પાદશાહની નવાઝેશ અને મેહરબાની તથા ઉદારતા અને નેક બોધિની વાત કહી

તેમજ લશ્કર ઉપર પાદશાહ કેટલી મેહરબાની રાખે છે તે-અને ગૂદર્ઝનો લડાઈ વિષેની ફતેહનો પયગામ વાચી તે કેટલો ખુશી થયો તેની વાત કહી.

પછી તે જવાન પાદશાહ તરફનુ નામુ-તેમજ ઈરાનના સરદારોની દુઆ સલામ ગૂદર્ઝને પુગાડી

જ્યારે ગૂદર્ઝે તેનાથી પાદશાહની નવાઝેશ માટે સાંભળ્યું-ત્યારે તેણે તે નામુ આખ અને મોઢા ઉપર મસળ્યુ

જ્યારે તે નામા ઉપરની મોહર ઉખેડી મુન્શીને વાંચવા આપ્યુ-અને વાચનારે તે સઘળું તેને વાચી સંભળાવ્યું,

ત્યારે સરદાર ગૂદર્ઝે પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી-અને તેનો હોકમ સાભળી તુરત ઝમીન ચૂમી

તે આખી રાત પોતાના બેટા ગીવ સાથે મસ્લહત કરવામાં રોકાયો-અને સવારના પોહોરમા દરબાર ખોલ્લી કરી ત્યા બેઠો

લશ્કરના તમામ નામદારો બામદાદે-સર ઉપર કોલાહ મેલીને ત્યાં આવ્યા.

પછી તે મુબારક પાદશાહનું નામુ હજીર-લાવ્યો અને મુન્શીની આગળ મૂક્યું

૮૭ હબીરૂ આન્ જમાન્ પનો ફ્રમાનિ શાહ
ચકાયકૂ હમી આનૂ પીરો સેપાહ
સેપહ્ ચકુસરહ્ આન્દન્હ આફ્રીન્
બરાન્ મેહરબાન્ શાહરૂયારે જમીન્
સેપહદારૂ ફ્રુઝી દેહાનરા બેખાન્દ
બદીવાને દીનારૂ દાદન નેશાન્દ
[illegible] અફ્રુહ
[illegible] ફિરફ્
[illegible]
હમાન્ ખફુલરા જડિરાના [illegible]
બરૂઝી દેહાન્ દાદ ચકુરાદ્ કલીદ
ચુ આમદ ગહે કીનહુ જોસ્તન્ પદીદ
બરૂ અફશાન્દ બરૂ લશ્કરૂ આન્ ખાસ્તહ
સવારો પેયાદહ શુદ આરાસ્તહ
ચકી લશ્કરી ગશ્ત્ બરૂસાને ક્રુહ
જમીન અઝ્ પયે બાહૂપાયાન સોતૂહ
દેલે નરૂરહ શીરાન્ અઝીશાન્ બબીમ
હમહ ઘર્કહ દરૂ આહનો ઝરૂરો સીમ
બેફરૂમૂદ તા જન્ગ્રા સાખ્તન્દ
દેલો ગૂશ હીદહ બકીન્ તાખ્તન્દ

૮૮ બેરફ્તન્દ પીશે સેપહબુદ ગોરૂહ
અઝ્ અન્બૂહ લશ્કરૂ બકેર્દારે ક્રુહ
બદીશાન્ નેગહ કરૂદ સાલારૂ મરૂદ
જમીન્ તીરહ દીદ આસ્માન્ લાજવરૂદ
ચુનીન્ ગોફ્ત કઝ ગાહે જમ્મે બરીન્
નેયારાસ્ત કસ લશ્કરી હમચુનીન્
બઅસ્પો સેલીહો બસીમો બઝરૂ
બપીલાને જન્ગીઓ શીરાને નરૂ
અગરૂ યારૂ બાશદ જહાન્આફ્રીન્
બેપીચમ એનાન્રા અઝ્ ઇદરૂ બચીન્
ચુ ઈન્ ગોફ્ત ફર્ઝાનગાન્રા બેખાન્દ
અબા નામદારાન્ બરામેશ નેશાન્દ
હમી ખુરૂદ મય શાદ બા ચન્ગો નાય
હમી બા યલાન્ રઝમરા કરૂદ રાય
બપીરાન્ રસીદ આગહી ઝીન્ સખુન્
કે સાલારે ઈરાન્ ચે અફગન્દ બુન્
અઝ્ આન્ આગહી શુદ દેલશ પુરૂ નેહીબ્
સુએ ચારહ બરૂગશ્તો બન્દો ફેરીબ્
ઝે દસ્તરે ફર્ઝાનહ રાય આનગહી
[illegible] અન્દરીન કીનહ [illegible] રહી

મુન્શીએ તેજ વખત લશ્કરની નઝદીક પાદશાહનાં સઘળાં ફરમાનો અને શીખામણો વાંચી સંભળાવી.

જેથી તમામ લશ્કરે તે તમામ જેહાનના માયાળુ પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી.

પછી સરદાર ગૂદર્ઝે પગાર કરનારને બોલાવ્યો-અને તેને પગાર કરવા માટે દીવાનખાનામા બેસાડયો

જે [illegible] પહાડ ઉપર ઘોડાના ટોળા [illegible] તે સઘળા ટોળા લશ્કર[illegible] ગાહમા [illegible]

[illegible]ઝાના, દીનાર [illegible] તાજ, [illegible], ટોપ અને સોનના [illegible]વાઝાની

સઘળી કૂંચી તે પગાર કરનાર અમલદારને સ્વાધીન કીધી અને જ્યારે લડાઇનો વખત આવી લાગ્યો,

ત્યારે તે ખઝાનો લશ્કરને વેહેચી અપાવ્યો-તેથી કરાને ઘોડે સવારો અને પેયાદાઓ સણગાર પામેલા થયા

એમ કરતા એક પહાડ જેવું લશ્કર ભેગુ થયુ-ઘોડાઓના પગલાથી ઝમીન પણ આજેઝ થઈ ગઈ

તમામ લશ્કર લોઢા, સોના અને રૂપામા ગર્ક હતુ-જેથી નર શીરોના દિલ પણ ધાસ્તી ભર્યા થયા હતા

પછી તેણે ફરમાવ્યુ જેથી લડાઇની તેયારી કરી-તેઓએ દિલ, કાન અને આખ કીના ઉપરજ લગાડયા

ગજાવર લશ્કરના ટોળાઓ સરદાર ગૂદર્ઝ આગળથી સલામી આપતા પસાર થયા

તે બહાદુર સરદારે તેઓને તપાસ્યા-તે લશ્કરથી ઝમીન સીઆહ અને આસ્માન બલ્લુ રગનો બનેલો જોયો

તે બોલ્યો કે "આવું એકપણ લશ્કર-બુલદ પાદશાહ જમશીદના વખતથી અત્યારસૂધી કોઈ તૈયાર કરી શકયુ નથી

ઘોડા, હથિયાર અને સોના રૂપા સાથનુ-તેમજ લડાયક હાથીઓ અને નર સિંહો સાથનુ ઉભુ કર્યું નથી

જો ખોદાતાલા મદદગાર થાય-તો હુ અહીંથી ચીન તરફ લગામ ફેરવીશ"

એમ કહી નામદારો અને-દાનાઓને બોલાવી ખુશહાલી કરવા માટે બેસાડયા

ચગ અને વાસળીના સુરોદ સાથ ખુશહાલીથી મય પીધા-અને પછી પેહલવાનો સાથ લડાઇનો વિચાર કીધો

હવે પીરાનને આ વાતની ખબર પડી-કે "ઈરાની સેપહસાલારે શુ કામ કીધુ ?"

એ ખબરથી તેનુ દિલ ધાસ્તી ભરેલુ થયું-જેથી તે ચારા, ફેલ અને ફરેબ તરફ ફર્યો

અને તે કીનામાથી છુટવા માટે તે [illegible] વખત તેણે દાના દસ્તુરની સલાહ [illegible]

નામએ પીરાન્ બગૂદર્ઝે કશ્વાદ્.

૮૯ ચકી નામહ ફરૂમૂદ પસ તા દબીરૂ
નવીસદ સુએ પહલવાન્ નાગુઝીરૂ
સરે નામહ કરૂદ આફ્રીને ખુદેરૂગ્
બચશ્મદાન્ પનાહશ ઝે દીવે સ્તોરૂગ્

કેશ્વાદના ગૂદર્ઝ ઉપર પીરાનનું નામુ.

પછી નાચાર થઇને ઈરાનના સેનાપતિ ઉપર એક નામુ લખવાને મુન્શીને ફરમાવ્યું.

નામાની શુરૂઆતમાં ગૂદર્ઝને માટે દુઆ કીધી-કે "ખોદા તેને અહેરમનના હમ્લામાંથી બચાવે."

હેગરૂ ગોહૂત કઝ કેર્હેગારે જેહાન્
બેખાહમ હમી આશ્કારે નેહાન્
મગરૂ કઝ મેયાને દો રૂયહ સેપાહ
જહાન્દારૂ બરૂદારદ ઈન્ કીનહ ગાહ
અગરૂ તૂ કે ગૂદર્ઝી ઈન્ ખાસ્તી
કે કીનહ બગીતી બેયારાસ્તી
બરૂ આમદ ઝે ગીતી હમહ કામે તૂ
ચે જૂઈ ચે બાશદ સરન્જામે તૂ
નેગહ કુન્ કે અન્દાન્ દેલીરાને મન્
ઝે ખીશાને નઝદીકો શીરાને મન્
તને બીસરાન્ શાન્ ફેગન્દી બખાક
ઝે યઝદાન્ નદારી હમી તર્સો બાક
ઝે મેહૂરો ખેરદ રૂય બરૂ તાફૂતી
કુનૂન્ આન્ચે જોસ્તી હમહ યાફૂતી
ગહ આમદ કે ગર્દી અઝીન્ કીનહ સીરૂ
બખૂન્ રીખ્તન્ બરૂ નબાશી દેલીરૂ
નેગહ કુન્ કઝ ઈરાનો તૂરાન્ સવારૂ
ચે માયહ તબહ શુદ દરીન્ કાર્ઝારૂ
ગહ આમદ કે બખ્શાયેશ આયદ તોરા
ઝે કીન્ જોસ્તન્ આસાયેશ આયદ તોરા
બકીન્ જોસ્તને મોર્દએ નાપદીદ
સરે ઝેન્દગાન્ ચન્દ ખાહી બુરીદ
અગરૂ બાઝ નાયદ શુદહ રૂઝગારૂ
બગીતી દરૂન્ તોખ્મે કીનહ મકારૂ
રવાનત મરન્જાનો મુગદાઝ તન્
ઝે ખૂન્ રીખ્તન બાઝ કશ ખીશતન્
પસ અઝ મરૂગ્ નફ્રીન્ બુવદ બરૂ કસી
કઝ ઊ નામે ઝેશ્તી બેમાનદ બસી
હરાન્ગહ કે મૂએ સેયહ શુદ સપીદ
બબૂદન્ નમાનદ ફરાવાન્ ઉમીદ
બેતર્સમ કે ગરૂ બારે દીગરૂ સેપાહ
બજન્ગ્ અન્દરૂ આયદ દરીન્ કીનહગાહ
નબીની ઝે હરૂદૂ સેપહ કસ બપાય
બેપરૂરદ રવાન્ કીનહ માનદ બજાય
વઝાન્ પસ કે દાનદ કે પીરૂઝ કીસ્ત
નેગૂન્ બખ્ત યા ગીતીઅફ્રૂઝ કીસ્ત
વરૂ અયદૂન કે ખાહી તો ખૂન્ રીખ્તન્
બદીન રઝમગહ બા મન્ આવીખ્તન્
બદીન્ સાન્ હમી જન્ગે શીરાન્ કુની
હમાન્ અઝ પયે બૂમે ઈરાન્ કુની
બેગૂઈ કુનૂન્ તા મન્ અન્દરૂ શેતાબ્
નવન્દી ફેરેસ્તમ બઅફ્રાસેયાબ્
બદાન્ તા બેફર્માયદમ તા ઝમીન્
બેબખ્શીમો પસ દરૂ નવર્દીમ કીન્
બુદાન્ ચૂન્ બગાહે મેનૂચેહરૂ શાહ
બબખ્શેશ હમી દાશ્ત ઈરાન્ નેગાહ
હરાન્ શહરૂ કઝ મર્ઝે ઈરાન્ નેહી
બેગૂ તા કુનીમશ ઝે તોર્કાન્ તેહી
અઝ આબાદો વયરાનો હરૂ બૂમો બરૂ
કે ફરમૂદ કયખુસરવે દાદગરૂ

પછી લખ્યું કે "ઝાહેરમા કે બાતેનમાં જહાનના સાહેબ આગળ મારી એજ દુઆ છે,

કે બન્ને તરફના લશ્કર વચ્ચેથી-તે જેહાનનો સાહેબ આ કીનો ઊંચકી નાખે

અગર તેં ગૂદર્ઝે એમ ચાહ્યુ કે બધી દુન્યાને પોતાના કીનાથી ભરી નાખે,

તો તે તારી સઘળી મુરાદ બર આવી છે-તુ શું કહે છે, હજી તારા શેવટના વિચારો શું છે?

તુ જો કે મારા નઝદીકના ખેશો અને સિંહોમાંથી કેટલા દેલીરોને

સર વગરના તનના બનાવી તેઓને ખાકમા નાખ્યા છે-શું તુ પાક યઝદાનથી પણ બીક કે ધાસ્તી નથી રાખતો?

તે મોહબત અને દાનાઈથી પોતાનુ મોહુ ફેરવી નાખ્યુ છે-હાલ જે કાંઈ તેં માગ્યુ તે તો તે મેળવ્યું છે,

તો હવે એજ વખત આવ્યો છે કે તુ આ કીનાથી ધરાય-અને વધુ ખૂન રેડવાની બહાદુરી નહીં કરે

તુ જો કે, ઈરાન અને તુરાનમાથી કેટલા બધા સવારો માર્યા ૫૦
ગયા છે?

હવે તો વખત તેજ આવ્યો છે કે તને કાંઈ દયા ઉત્પન્ન થાય-અને કીનો લેવાથી તું આરામ પકડે

એક ના પયદા થયલા મૂવેલા માણસના કીના માટે-તુ કેટલા જીવતાં-ઓના માથા કાપશે?

જ્યારે વહી ગયલો વખત પાછો નથી આવતો-ત્યારે તુ દુન્યામા કીનાના બી ના રોપ

પોતાના જીવને દુખી ના કર અને તારા શરીરને એવી મેહનતથી પીગળાવી ના નાખ-અને તુ પોતે લોહી રેડવાથી પાછો હઠ

જે માણસનુ નામ લામ્બા વખત સુધી ભૂડાસ કરવામાજ જાણીતું થયલું હોય-તેના મરણ પછી તેની ઉપર લઅનત પડે છે

જ્યારે કાળા બાલ સફેદ થાય છે-ત્યારે જીવવાની ઘણી આશા રહેતી નથી

હવે જો બીજી મરતબે લશ્કર લડાઇ માટે આ મયદાનમા ઉતરશે તો મને ભય છે,

કે બન્ને લશ્કરમાથી તું કોઇને જીવતો જોશે નહીં-જીવો નીકળી જશે અને કીનો તો રહી જશે

અને વળી કોણ જાણે છે કે કોણ જીતશે-કોણનુ નસીબ ઊંધુ વળશે અથવા કોણને જશ મળશે?

પણ જો આ મયદાનમા મારી સાથે લડાઈ કરી લોહી રેડવાનોજ ૫૧
તારો વિચાર હોય,

તેમજ ઈરાન ઝમીનના લાભને માટેજ-આ પ્રમાણેની સિંહોના જેવી લડાઈ કરવાનો તારો હેતુ હોય,

તો તે મને કહે કે હુ હવડા અફ્રાસિયાબ પાસે તુરત કાસેદ મોકલુ

અને જેમ તે ફર્માવે તેમ આપણુ મુલક વેહેંચી લઇયે અને કીનાનો અંત લાવ્યે

જેમ પાદશાહ મિનોચેહર પોતાના રાજ અમલમાં-તુરાન અને ઈરાનના ભાગની સરહદ મુકરર કરીને ઈરાનને સંભાળી રાખતો હતો,

તેમ જેબી ઈલાકો ઈરાનની હદમા દાખેલ કરવા માંગતો હોય-તે હું તુરાનીઓની વસ્તીથી ખાલી કરી આપીશ.

કોઈપણ જગ્યા પછી તે આબાદ હોય કે વયરાન હોય ગમે તે જગ્યા હોય-પણ ઈન્સાફી પાદશાહ કયખુસરૂ માગે તે આપવા તેયારછું.

અઝ્ ઈરાન્ બહ્રહ્ અન્દર્ આયમ્ નુખોસ્ત
દરે ઘર્ચંગાન્ તા દરે બૂમે બોસ્ત
દેગર્ તાલકાન્ શહ્રર્ તા ફારૂયાબ્
હમીદૂન્ બબખ્શ્ અન્દરૂન્ અન્દરાબ્
દેગર્ પન્જ્ શહ્રસ્ત તા બામેયાન્
દેગર્ મર્ઝે ઈરાનો જાએ કેયાન્
૯૨ દેગર્ ઘૂરૂકાનાને ફરૂખોન્દહ્ જાય
નેહાદસ્ત નામશ્ જહાન્ કદ્ખોદાય
દેગર્ અઝ્ દરે બલખ્ તા બદ્ખશાન્
હમીનસ્ત અઝીન્ પાદ્શાહી નશાન્
દેગર્ કે અઝ્ દશ્તે આમૂયો ઝમ
હમીદૂન્ બખતલાન્ દર્ આયદ્ બહમ
ચુ શેન્ગાનો ચૂન્ તેરૂમેદો વીસહ્ગેરદ
બોખારાઓ શહ્રરી કે હસ્તશ્ બગેરદ
હમીદૂન્ બેરવ્ તા દરે સોગ્દ નીઝ્
નજૂયદ્ કસ્ આન્ પાદ્શાહી બચીઝ્
વઝાન્ સૂ કે શુદ્ રોસ્તમે નીવ સૂઝ્
સેપારમ બર્ ઊ કેશ્વરે નીમરૂઝ્
ક્રે નઝ્દીકે ઊ બાઝ્ ખાહમ સેપાહ્
સુએ બાખ્તર્ બર્ કુશાઈમ રાહ્
બેપર્દાઝમ ઈન્ તા દરે હેન્દવાન્
નદારીમ તારીક્ અઝીન્ પસ રવાન્
ક્રે કશ્મીર્ વઝ્ કાબુલો કન્દહાર્
રવારવ્ સુએ સેન્દ હમ ઝીન્ શુમાર્
વઝાન્ સૂ કે લોહ્રાસ્પ શુદ્ જન્ગ્જૂય
અલાનાનો આન્ દેઝ્ સેપારમ બદૂય
૯૩ વઝીન્ મરૂઝ્ પયવસ્તહ્ તા કૂહે કાફ્
બખુબ્આવ્ સેપારમ અબી જન્ગો લાફ્
વઝાન્ સૂ કે અશ્કશ્ બેશુદ્ હમચુનીન્
બેપર્દાઝમ અકૂનૂન્ સરાસર્ ઝમીન્
વઝાન્ પસ કે ઈન્ કર્દહ્ બાશમ હમહ્
ક્રે હરૂસૂ બરે ખીશ્ ખાનમ રમહ્
બસઉગન્દ્ પયમાન્ કુનમ પીશે તૂ
કઝીન્ પસ નબાશમ બદ્અન્દીશે તૂ
બેદાની કે મન્ રાસ્તી ખાસ્તમ
બમેહ્રો વફા દેલ્ બેયારાસ્તમ
સુએ શાહે તૂરાન્ ફેરેસ્તમ ખબર્
કે મારા ક્રે કીનહ્ બેપીચીદ્ સર્
હમ અયદૂન્ બનઝ્દીકે ખુસ્રવ્ બમેહ્ર્
યકી નામહ્ બેન્વીસો બેફ્રરાએ ચેહ્ર્
ગુઝીન્ અઝ્ રહે મેહ્ર્ ગોફ્તારે મન્
ન ખૂન્ રીખ્તન્ બા તો પયકારે મન્
ચુ પયમાન્ હમહ્ કર્દહ્ બાશીમ રાસ્ત
ક્રે મન્ ખાસ્તહ્ હરૂ ખુસ્રવ્ બેખાસ્ત
ફેરેસ્તમ હમહ્ સરૂબસર્ નઝ્દે શાહ્
દરે કીન્ બેબન્દદ્ મગર્ બર્ સેપાહ્
૯૪ વઝાન્ પસ કે આન્ કર્દહ્ બાશીમ નીઝ્
ગેરઉગાન્ ફેરેસ્તીમો હરૂચૂનહ્ ચીઝ્
બેપયવન્દમ અઝ્ મેહ્રો આઈનો દીન્
બેદૂઝમ બદસ્તે વફા ચશ્મે કીન્

ઈરાનની હાલની સરહદથી પ્રથમ શરૂ કરૂછું કે ત્યાથી તમામ પહાડી ઇલાકો-જેમા 'ગર્ચેંગાન'ના દરવાઝાથી તે 'બોસ્ત' સુધી

તથા 'તાલકાન'થી તે 'ફારયાબ' સુધી-અને તેજ વેહેચણીમા 'અન્દરાબ'નો મુલક પણુ સમાઈ જશે

તથા 'બામેયાન' સુધીના બીજાં પાચ શેહરો-તથા ઈરાન અને તેના રાજકરતાઓને લગતી તમામ જગ્યાઓ

તથા 'ગૂર્કાનાન'ની મુબારક જગ્યા-જેનું નામ દેશના પાદશાહેજ આપેલું છે તે

તથા 'બલખ'ના દરવાઝાથી તે 'બદખશાન' સુધી-એજ એટલે ઈરાની સલ્તનતમા ઓળખાશે

તથા વળી તેથી પણુ વધારે દક્ષિણુ તરફનો ભાગ 'દશ્તે આમૂય' અને 'ઝમ'-જેની હદ 'ખત્લાન'માં સમાઈ જાય છે તે.

તથા 'શેન્ગાન' 'તેર્મેદ' અને 'વીસહગેર્દ'-'બોખારા' અને તેની આસપાસના શેહરો

તથા વળી એજ પ્રમાણે 'સોગ્દ'ની હદ સૂધીની-તમામ પાદશાહી તારી પાસેથી કોઈપણુ ચીઝને બદલે માગશે નહી

જે તરફથી કે પેહલવાનોને બાળી નાખનાર રૂસ્તમ ગયો છે-ત્યાથી 'નીમરૂઝ'નો આખો મુલક આપી દઈશ

તેની સામે લડવા મોકલેલુ લશ્કર પાછુ ખેંચી લઈશ-અને 'બાખ્તર' સૂધીનો રસ્તો ખુલ્લો મૂકીશ

એ તમામ મુલક હિંદુસ્તાનના દરવાઝા સૂધી છોડી દઈશ-અને હવે પછી તે વિષે દિલ કચવાવીશ નહી

કશ્મીરથી તે કાબુલ અને કદહારથી-તે સિધુ નદી સૂધીનો તમામ મુલક તેમાજ આવી જશે

જે તરફથી પેહલવાન લોહરાસ્પ લડતો ગયો છે-તે તરફનો 'અલા-નાન'નો ઈલાકો તેના કિલ્લા સુધ્ધા તેને આપી દઈશ

અને વળી તે ઈલાકાથી 'કાફ'ના યાને કોકેસસના પહાડ સૂધી કાંઈ પણુ તકરાર કર્યા વગર કયખુસરૂને હું સોપી દઈશ

તેજ પ્રમાણે જે બાઝૂ અશ્કશ ગયો છે-તે તરફનો સર્વ મુલક ખાલી કરી આપીશ.

આ સર્વ ઈલાકાઓ સોપી દીધા પછી-ચો તરફથી લશ્કરને મારી આગળ તેડી લઈશ

અને હું સઉગદ લઇ તારી સાથે કોલકરાર કરીશ-કે ત્યાર બાદ કોઈ પણુ વખત તારી સાથે દુશ્મની કરીશ નહી

તુ જાણુજે કે હુ સચ્ચાઈજ પસદ કરૂછુ-અને તારી સાથ દોસ્તી કરવા અને વફાદારીથી ચાલવાનોજ ઠરાવ કરૂછું

હુ તૂરાનના પાદશાહની તરફ ખબર મોકલીશ-કે હવેથી આપણુને કીનાથી સર ફેરવવા જોઇયે

તુ પણુ એજ પ્રમાણુ મેહરબાનીની રાહે ખુસરૂ ઉપર એક નામુ લખીને જણાવ

મેહરબાનીની રાહે આ મારી દરખાસ્ત તું કબૂલ કર-અને હવે મને વધુ લોહી રેડવાની લડાઈ તારી સાથે નથી.

જ્યારે આપણુ કોલપેમાન નક્કી કરી લઈશું-ત્યારે ખુસરૂએ મારી પાસેથી જે કાંઈ ખઝાનો માંગ્યો હતો,

તે સઘળો પાદશાહની નઝદીક મોકલીશ-જેથી તે પણુ કદાચ મારાં લશ્કર ઉપરની લડાઈના દરવાઝા બંદ કરશે.

આ સર્વ કરી રહ્યા પછી સલાહના કોલ પાળવાની ખાતેરી માટે મોટાં માણુસોને તથા વળી બીજી ચીઝોને તારે ત્યાં મોકલીશ.

હું તારી સાથે મળી જાઉંછું-અને દીન ધર્મની રીત પ્રમાણે અને વફાદારીના હાથે કીનાની આંખો હવે બંધ કરૂંછું.

કે ઓગસસ્ત હન્ગામે શાહે જુમોરૂગ્
ઝે બદ ગઉહરી સલ્મો તૂરે સુતોરૂગ્
ફરીદૂન કે અઝ દરૂદ સરગશ્તહ શુદ
કુજા ઈરજે નામવર કુશ્તહ શુદ
બોઝ ઈન્ હરૂચે બાયદ બનાકી બેખાહ
વઝાન્ પસ બરીન્ નામહ કુન્ નઝદે શાહ
નબાયદ કઝીન્ ખૂબ ગોફતારે મન્
ગુમાની બસુસ્તી બરન્દ અન્જુમન્
કે મન ઓઝ બમેહરૂ ઈન નગૂયમ હમી
સરન્જામ નીકી બેજૂયમ હમી
મરા ગન્જો મર્દાન્ અઝાને તો બીશ
બમર્દાનગી નામ્ અઝાને તો પીશ
વલીકેન્ બરીન્ કીનહ અન્ગીખ્તન્
બબીદાદ હર્ જાએ ખૂન રીખ્તન્
બેસૂઝદ હમી બર સેપહ બર દેલમ્
બેકૂશમ કે કીન્ અઝ મેયાન બોગસેલમ્
વદીગર કે અઝ કેર્દગારે જેહાન્
બેતર્સમ હમી આશકારો નેહાન્
કે નપસન્દદ અઝ મા બદી દાદગર
ગેઝાફહ બેપર્દાઝદ ઈન બૂમો બર
અગર સર બેપીચી ઝે ગોફતારે મન્
બેજૂઈ હમહ જન્ગ પયકારે મન્
ગુનહગાર દારી મરા બીગુનાહ
નખાહી બગોફતાર કર્દન્ નેગાહ
કુજા દાદો બીદાદ પીશત યકીસ્ત
જોઝ અઝ કીનહ ગોસ્તર્દનત રાએ નીસ્ત
ગુઝીન્ કુન્ ઝે ગોર્દાને ઈરાન્ સરાન્
કસી કુ ગેરાયદ બગોર્ઝે ગરાન્
હમીદૂન્ મન્ અઝ લશ્કરે ખીશ મર્દ
ગુઝીનમ્ શુ બાયદ ઝે બહરે નબર્દ
હમહ યક બદીગર ફરાઝ આવરીમ્
સરાન્રા સુએ જન્ગ્ બાઝ આવરીમ્
હમીદૂન્ મનો તૂ બઆવર્દગાહ
બેગર્દીમ યક બા દેગર કીનહખાહ
મગર બીગુનાહાન્ ઝે ખૂન રીખ્તન્
બઆસાયંદ આયન્દ અઝ આવીખ્તન્
કસી કશ ગુનહગાર દારી હમી
વઝૂ બર દેલ આઝાર દારી હમી
બપીશે તો આરમ્ બરૂઝે નબર્દ
બેબાયદત પયમાન્ યકી નીઝ કર્દ
કે ગર તૂ બમા દસ્ત યાબી બખૂન
શવદ બખ્ત ગોર્દાને તોરાન્ નગૂન
નેયાઝારી અઝ પસ સેપાહે મરા
નસૂઝી બરો બૂમો ગાહે મરા
ગુઝર શાન્ દેહી તા બતૂરાન્ શવન્દ
કમીન્રા નસાઝી બરીશાન્ ગઝન્દ
વગર મન્ શુવમ બર તો પીરૂઝગર
દેહદ બર મરા અખ્તરે નીક બર
નસાઝમ બર ઈરાનેયાન્ બર કમીન્
નગીરીમ બેશ્મો ન જૂઈમ કીન્

કારણકે બુઝોર્ગ પાદશાહ ફરીદૂનની પાદશાહીનો ફેસાદખોરા સલ્મ અને તુરની બેબુન્યાદીથી નાશ થઈ ગયો

ફરીદૂન પાદશાહ નામવર એરચના મરણના ગમથી દુ:ખી થઈ ગયો.

એ સિવાય બીજુ જે કાંઈ જોઇયે તે મેહરબાની કરી માગ-અને ત્યાર પછી બધુ લખ્ શાહને વાકેફ કર

આ મારૂ ખૂબી ભર્યુ બોલવાથી તમારી અન્જુમન-એમ ના સમજતી કે એ લોકો હવે લડવાથી સુસ્ત થઈ ગયા છે.

હુ તો એ સઘળુ મોહબ્બતને ખાતેર કહુ છુ-અને સઘળુ સારૂં શેવટ જોવા ચાહુ છુ

બાકી મારો ખજાનો અને લશ્કર તારા કરતા વધુ છે તેમજ તારા કરતા મર્દાનગીના પણ મારૂ નામ આગળ વધેલુ છે

પણ આ કીના ઉઠાવ્યાથી-અને જગેજગ નિર્દોષ ખૂન રેડયાથી,

મારૂં દિલ લશ્કર ઉપર બળે છે-અને તેથીજ હુ કોશેષ કરૂં છું કે આપણા વચ્ચેથી કીનો તોડી નાખુ

વળી હુ દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબથી-જાહેર કે બાતેનમાં સઘળે ૯૫
બીહુ છુ.

કારણકે તે દાદગર આપણાથી થતી બદી પસદ કરશે નહીં-અને આપણા મુલકનો સદતર નાશ કરી નાખશે

હવે જો તું મારી વાતથી સર ફેરવતો હોય-અને મારી સાથે સખ્ત લડાઈજ કરવા માગતો હોય,

તેમજ મુજ નિર્દોષને ગુનેહગાર ઠરાવતોજ હોય-અને મારા કહેવા ઉપર ધ્યાન આપતોજ ન હોય,

કારણકે તારે મનસે તો ઈન્સાફ અને જુલ્મ સરખાજ છે-અને લડાઈ આગળ વધારવાનો ચિરજ હોય,

તો ઈરાની પેહલવાનોમાથી સરદારો ચુટી કાઢ-કે જેઓ ભારી ગોર્ઝથી લડવાની ખાહેશ રાખતા હોય

હું પણ તેજ પ્રમાણે મારા લશ્કરમાથી લડાઇને માટે લાયક મર્દ ચુટી કાઢીશ

પછી તેઓને એક બીજા સાથે લડાવ્યે-અને તે સઘળા નામદારોને લડાઈની તરફ પાછા લાવ્યે

તેમજ વળી તું અને હું પણ લડાઇગાહમા-કીનો લેનારા બની એક બીજા સામે ઉતર્યે

જેથી કરીને નિર્દોષો લોહી રેડવાથી અને લડાઈ કરવાથી આસાયેશ પામે

જે કોઇને કે તુ ગુનેહગાર જાણતો હોય-અને તેનાથી તારૂ દિલ ૯૬
દુ:ખી હોય,

તેને હુ લડાઇને દહાડે તારી નજીક લાવીશ ત્યારે એક બીજે પણ કોલકરાર કરવો પડશે

કે અગર જો તુ ખૂન રેડવામા મારી ઉપર ફાવે-અને તુરાનના પેહલવાનોનુ બખ્ત ઊધુ થાય

તો તુ મારા લશ્કરને કશુ દુ:ખ નહીં દે-અને મારા મુલક અને તખ્તને આગ લગાડે નહીં

તે લશ્કરને તુરાન પાછુ ફરવા દે-અને તેઓ ઉપર કમીનગાહ નહીં કરે

જો હુ તારી ઉપર ફતેહમદ થાઉં-અને મારો નેક સેતારો પોતાનું ફળ આપે.

તો હું ઈરાનીઓ ઉપર કમીનગાહ નહીં કરીશ તેઓને કશું દુ:ખ નહીં દઇશ અને વેર નહીં લઈશ.

સુએ શાહરે ઈરાન્ ફેહમ શાહ શાન્
ગોજારમ યકાયક સુએ શાહ શાન્
અઝીશાન્ નગર્દદ યકી કાસ્તહ
શવન્દ ઈમન્ અઝ્ જાને અઝ્ ખાસ્તહ
સરૂ આયદૂન્ કે ઝીન્ સાન્ નજૂઈ નબરૂદ
દેગરૂ ગુનહ ખાહી હમી કારૂ કરૂદ
૯૭ બરૂ અન્જુમહ જૂઈ હમી કાર્ઝારૂ
સેપહરા સરાસરૂ બજન્ગ્ અન્દરૂ આરૂ
હરાન્ ખૂન્ કે આયદ બકીન્ રીખ્તહ
તો બારશી બદાન્ ગીતી આવીખ્તહ
બબસ્ત અઝ્ બરે નામહ મરૂ બન્દરા
બખાન્દ આન્ ગેરાનમાયહ ફર્ઝન્દરા
પેસરૂ બુદ મરૂ ઊરા સરે અન્જોમન્
કે બુદ નામ રૂઇને રૂઈનહ તન્
બખાન્દશ કે નઝદીકે ગૂદરૂઝ શવ
સખુન્ ગૂય હોશ્યારો પાસોખ શેનવ
ચુ રૂઈન્ બેરફ્ત અઝ્ દરે નામવરૂ
ફેરેસ્તાદહ બા દહ સવારે દેગરૂ
બેયામદ ખેરદમન્દે રઉશનરવાન્
દમાન્ તા સરાપર્દએ પહ્લવાન્
ચુ રૂઇને પીરાન્ બદરગહ રસીદ
સુએ પહ્લવાને સેપહ કસ દવીદ
ફેરેસ્તાદહરા ખાન્દ પસ પહ્લવાન્
હમાન્ ચૂન્ બપર્દહ દરૂઆમદ જવાન્
બેયામદ ચુ ગૂદરૂઝરા દીદ દરસ્ત
બકશ કર્દો સરૂ પીશ બેન્હાદ પસ્ત
૯૮ સેપહદારૂ બરૂ જસ્ત અઝાન્ જા કે બૂદ
બઆબુશ તન્ગ્ અન્દરૂ આવરૂદ ઝૂદ
ઝે પીરાન્ બેપુર્સીદો અઝ્ લશ્કરશ
ઝે ગોર્દાનો વઝ્ શાહો વઝ્ કેશ્વરશ
બેઝદ દસ્ત રૂઈન્ પસ આન્ નામહ પીશ
બેયાવર્દો બુગ્ઝારૂદ પયઘામે ખીશ
દબીરૂ આમદો નામહ બરૂ ખાન્દ ઝૂદ
બગૂદરૂઝ ગોફ્ત આન્ ચે દરૂ નામહ બૂદ
ચુ નામહ બગૂદરૂઝ બરૂ ખાન્દન્દ
હમહ નામદારાન્ ફેરૂમાન્દન્દ
ઝે બસ ખૂબ્ ગોફ્તારો અઝ્ પન્દે ખૂબ્
નમૂદન્ બદૂ રાહો પયવન્દે ખૂબ્
ખેરદમન્દ પીરાન્ કે દરૂ નામહ યાદ
ચે આવરૂદ વઝ્ પન્દે નીકૂ ચે દાદ
બરૂઈન્ ચુનીન્ ગોફ્ત પસ પહ્લવાન્
કે અય પૂરે સાલારો ફરૂરોખ જવાન્
બમેહમાને મા બૂદ બાયદ નુખોસ્ત
પસ ઈન્ પાસોખે નામહ બાયદત જોસ્ત
સરાપર્દએ નવ બેપર્દાખ્તન્દ
નેશસ્તનગહે ખુસરવી સાખ્તન્દ
૯૯ બદીબાએ રૂમી બેયારાસ્તન્દ
ખુરેશહાઓ રામેશગરાન્ ખાસ્તન્દ
પુર અન્દીશહ ગશ્તહ દેલે પહ્લવાન્
નેશસ્તહ ખુદો રાએઝન્ હમરહાન્

અને એકેએકને ઈરાન શેહર તરફ મોકલીશ અને તેઓના પાદશાહ પાસે જવા દઈશ.

તેઓમાંથી એકપણ ઓછો થવા પામશે નહીં-અને તેઓના જાન અને માલને કશુંએ નુકસાન પુગશે નહીં.

જો તું એ પ્રમાણે લડવાનો વિચાર ન રાખતો હોય-અને જુદીજ રીતે કામ કરવા ધારતો હોય,

જો લશ્કર સામે લશ્કરનીજ લડાઈ કરવી હોય-તો તું તમામ લશ્કરને લડાઈમા ઉતાર

અને પછી તે લડાઈમાં જેટલું કે ખૂન રેડાશે-તે સઘળાંના બદલામાં પેલી દુન્યામા તુ લટકેલો રહેશ"

પછી તે નામાને દોરીથી બાંધ્યું-અને પોતાના વહાલા બેટાને બોલાવ્યો

તેનો એક બેટો કે જે અંજુમનનો સરદાર હતો-અને જેનું નામ રૂઈનતન "રૂઇન" હતુ

તેને બોલાવી કહ્યુ કે "ગૂદર્ઝની નઝદીક જા-તેની સાથ ડહાપણથી વાત કરજે અને તે જે જવાબ આપ તે બરાબર સાભળજે"

જેવો રૂઈન નામવર પીરાનની દરબારમાથી નીકળી-બીજા દશ સવારો સાથે કાસેદ તરીકે ચાલ્યો,

તેવોજ તે રોશન જીવનો ડહાપણ ભરેલો શખ્સ ઝડપથી પેહલવાન ગૂદર્ઝની છાવણીમા આવ્યો

જ્યારે પીરાનનો બેટો રૂઇન તેની દરગાહમા આવી પહોચ્યો-ત્યારે એક શખ્સ તે લશ્કરના સરદાર ગૂદર્ઝ તરફ ખબર કરવા દોડયો.

તેમજ જ્યારે તે જવાન રૂઈન પર્દામા દાખલ થયા-ત્યારે પેહલવાન ગૂદર્ઝે તે કાસેદને બોલાવ્યો

તે આવ્યા અને જ્યારે ગૂદર્ઝને જોયો ત્યારે તુરત અદબ વાળી તેની આગળ પોતાનુ સર નમાવ્યુ.

સરદાર ગૂદર્ઝ પોતાની જગ્યાએથી ઉઠયો-અને શેતાબ તેને બગલગીરી કીધી

પછી પીરાનની, તેના લશ્કરની, પેહલવાનોની, પાદશાહની અને તેના મુલકની ખબર અતર પૂછી

પછી રૂઇને તે નામુ બાહેર કાઢી તેની આગળ મૂકયું અને પોતાનો પયગામ પુગાડયો

નવીસદો આવ્યો અને તુરત નામુ વાચ્યુ-અને જે કાંઈ તે નામામા હતું તે સરદાર ગૂદર્ઝને કહ્યુ

જ્યારે તે નામુ ગૂદર્ઝ આગળ વાચી સંભળાવ્યું-ત્યારે તે સમજી સઘળા નામદારો હયરત રહ્યા.

સારીસારી વાતો અને સારીસારી સૂચનાઓ-નેક રસ્તો દેખાડવાના બોલો તથા સારી રીતે સલાહ કરવાના શબ્દો,

દાનેશમદ પીરાને શુ શુ લખેલુ હતું-અને કેવી નેક સૂચના કરી હતી તે સર્વં વાચી સભળાવ્યું.

પછી પેહલવાન ગૂદર્ઝે રૂઈનને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "ઓ તુરાની સરદારના બેટા અને ભાગ્યશાળી જવાન!

પહેલા તો તને અમારો મેહમાન થઈ રહેવુ જોઇશે-અને પછી આ નામાનો જવાબ તને જોઇયે તો માંગજે."

પછી તેઓએ તેને માટે એક નવો તંબુ ખાલી કીધો-અને પાદશાહી ઉતારાની ગોઠવણ કીધી

તે તંબુને રૂમી રેશમી કપડાથી સણગાર્યો-અને ત્યાં ખાણાંના ખુમચા અને રામેશગરોને બોલાવ્યા.

પેહલવાન ગૂદર્ઝ મોટા વિચારમાં પડી ગયો-પોતે અને તેનો સલાહકાર બન્ને સાથે મસલહત કરવા બેઠા.

પસ આન્ નામહુરા પાસોખ આરાસ્તન્દ
સખુન હરૂચે નીકૂ તર આન ખાસ્તન્દ
યકી હફ્તહ ગુદરૂઝ બા રૂદો મય
હમી નામહુરા પાસોખ અફ્ગન્દ પય
ચે બાલા શુ ખુરશીદે ગીતી ફેરૂઝ
બેગશ્તી સેપહબુદ ગહે નીમ રૂઝ
મયો રૂદો રામેશ બેયારાસ્તી
ફેરેસ્તાદહુરા પીશે ખુદ ખાસ્તી

પછી તે નામાનો શું જવાબ આપવો તે ગોઠવી રાખ્યો-અને સૌથી વધારે સરસ બોલોમાં તૈયાર કર્યો

એક હફતા સુધી ગુદર્ઝે મયનૂશી અને ગાણાં સાથેસાથેજ જવાબની તૈયારી કીધી

જ્યારે દુન્યાને રોશની આપનાર ખુરશેદ-બપોર પછી નમતો થતો ત્યારે તે સેપહસાલાર ગુદર્ઝ

મયનૂશી અને ગાણાની મજલેસ કરતો અને નામુ લાવનારને પોતાની આગળ બોલાવતો હતો

પાસોખે નામએ પીરાન્ અઝ્ ગૂદર્ઝ્.

શુ યકુ હફ્તહ બુગઝશ્ત હશ્તુમ પગાહ
નવીસન્દએ નામહુરા ખાન્દ શાહ
બેફરમૂદ તા નામહ પાસોખ નેવેશ્ત
દેરખ્તા કે કીનહ બનઉચા બેકેશ્ત
સરે નામહ કરદ આફ્રીન અઝ નુખોસ્ત
દેગર પાસોખ આવરદ યકુ યકુ દુરોસ્ત
કે બર ખાન્દમ આન્ નામહુરા સરબસર
શનીદમ જે ગોફ્તારે તુ દર બદર
રસાનીદ રૂઈન બરૈ મા પયામ
યકાયક હમહ હરૂચે બોદા તો નામ
વલીકેન્ શેગેફ્ત આયદ અઝ કારે તુ
મરા અઝ ચુનીન્ ખૂબ ગોફ્તારે તુ
દેલત બા ઝબાન્ હીચ હમસાયહ નીસ્ત
રવાને તોરા અઝ ખેરદ માયહ નીસ્ત
બહર કાર ચર્બી બકાર આવરી
સુખુનહા ચુનીન્ પુર નેગાર આવરી
કસીરા કે અઝ બુન નબાશદ ખરદ
ગુમાન્ બર તો બર મેહરબાની બરદ
શુ શૂરહ ઝમીની કે અઝ દૂર આબ
નોમાયદ શુ તાબદ બરૂ અફ્તાબ
વલીકેન્ ન કારે ફેરીબસ્તો બન્દ
બહન્ગામે ગોર્ઝો સનાનો કમન્દ
મરા બા તો જોઝ કીનો પયકાર નીસ્ત
ગહે પાસોખો રૂઝે ગોફ્તાર નીસ્ત
નેમર તા યેસાન્ ગર્દ અફ્રૂન સેપેહર
ન બાએ ફેરીબસ્તો પયવન્દો મેહર
કેરા દાદ ખાહદ જહાનદાર ચર
કેરા બર દેહદ તખ્તે પીરૂઝો હૂર
વલીકેન્ અઝીન્ ગોફ્તહ પાસોખ શેનવ
ખેરદ યાર કુન બખ્તરા પીશરવ
નુખોસ્ત આન્ કે ગોફ્તી મન્ અઝ મેહર નીઝ
જે યઝદાનો અઝ ગર્દેશે રસ્તખીઝ
નખાહમ કે આયદ મરા પીશ જન્ગ
દિલમ ગશ્ત અઝીન્ કાર તારીક તન્ગ

ગૂદર્ઝ તરફથી પીરાનનાં નામાનો જવાબ.

જ્યારે એક હફતો પુરો થયો ત્યારે આઠમે દહાડે સવારે-સરદાર ગૂદર્ઝે નામાના લખનાર મુન્શીને બોલાવ્યો.

તેણે ફર્માવ્યુ જેથી તે નામાનો જવાબ લખ્યો-અને એમ કરી એક નવેસરથી કીનાનુ ઝાડ રોપ્યુ

પહેલા નામાની શુરૂઆત દુઆથી કીધી પછી વાતેવાતનો જવાબ લખ્યો

કે "મે તારૂં નામુ સઘળુ વાચ્યું-અને તારી તમામ વાતો જાણી છે

રૂઇને પણ જે કાંઈ તે નામબનામ કહ્યુ હતુ તે સઘળો પયગામ ૧૦૦
અમોને પુગાડયો છે

પણ મને તારા આ કામથી અને તારી આવી સારી વાતથી અજા-યબી ઉપજે છે

તારૂં દિલ કોઈબી રીતે તારી ઝબાન સાથે મળતું આવતું નથી-તારો જીવ ડહાપણનો ખઝાનો ધરાવતો નથી

તું દરેક કામમા નમક વાપડે છે-અને એવી મીઠીમીઠી વાતો કરે છે,

કે જે કોઈ શખ્સમા જાતી અકલ જેવું ન હોય-તે તારી એ મેહર-બાની ઉપર ઝરૂર વિશ્વાસ લાવે

જો કે તું તો પેલી ખારી ઝમીન જેવો છે-કે જેના ઉપર જ્યારે સૂર્ય પ્રકાશે છે ત્યારે તે દૂરથી પાણી જેવી દેખાય છે

પણ ગોર્ઝ, નેઝા અને કમંદ નાખવાના વખતમાં ફરેબ અને ચારા કાંઈ કામ નથી લાગતા

મને તારી સાથે કીના અને લડાઈ સિવાય બીજુ કાંઈજ કામ નથી-આ કાંઈ જવાબ લખવાનો વખત અને વાતચિત્ત કરવાનો દહાડો નથી.

હવે ફરેબ, સગપણ અને મોહબતની જગ્યા નથી રહી-તુ જો કે હવે આસમાન શી રવેશ કરે છે?

ખોદાતાલા કોણને કોવત આપે છે કોણને ફોહમંદ નસીબ અને આફ્તાબની ભલી ચાલ બક્ષેશ કરે છે?

તે છતા તારી કહેલી વાતોનો જવાબ સાભળ-પહેલા અકલને તારો ૧૦૧
સાથી બનાવ અને પછી નસીબને આગળ ચલાવ

પહેલા તું કહે છે કે હુ મોહબતને સબબે, યઝદાનના ડરને સબબે અને હાલમાં બનેલી ઉથલપાથલને ધ્યાનમાં લઇને,

હુ નથી ચાહતો કે હવે મને લડાઇ આગળ લખાવવી પડે-મારૂં દિલ એ વાતથી દુઃખી અને તંગ બન્યું છે.

હેક્ષત બા ઝબાન્ આશનાઈ નદાશ્ત
બદાન્ગહ્ કે ઈન્ ગોફ્તહ્ બર્ લબ્ ગોમાશ્ત
કે ગર્ દાદ બૂદી બદેલ્ત અન્દરૂન્
તોરા પીશદસ્તી નબૂદી બખૂન્
નુખોસ્તીન્ કે આમદ બપીશ તો ગીવ્
બુઝોર્ગાને હોશ્યારો ગોદાને નાવ્
સખુન્ ગોફ્ત ખુદ બા તો અઝ્ હર્ દરી
ઝે હર્ નામદારીઓ હર્ કેશ્વરી
અમા પન્દો અન્દર્ઝે ગોફ્તારે નઘઝ્
બુઝોર્ગાને ઈરાને પાકીઝહ્ મઘઝ્
બેસાઝીદી ઈન્ જન્ગ્રા લશ્કરી
ઝે કેશ્વર્ દમાન્ તા દિગર્ કેશ્વરી
તો કર્દી હમહ્ જન્ગ્રા દસ્ત્ પીશ
સેપહ્રા તો બર્ કન્દી અઝ્ જાએ ખીશ
૧ ખેરદ્ કઝ્ પસ્ આમદ્ ઝે પીશ આમદી
બફર્જામત આરામ બીશ આમદી
વલીકેન્ સેરેશ્તે બદો ખૂએ બદ્
તોરા બોગ્ઝરાનદ્ ઝે રાહે ખેરદ્
બદી ખુદ હરીન્ તોખ્મહ્ દર્ ગઉહરસ્ત
બબદ્ મેહ્ર ઈન્ ગઉહર્ અન્દર્ ખરસ્ત
શનીદી કે બર્ ઈરજે નીકુબખ્ત
ચે આમદ બતૂર્ અઝ્ પયે તાજો તખ્ત
બદ્ અઝ્ તૂરો સલ્મ આમદ અન્દર્ ઝમીન્
સરાસર્ બેગુસ્તરદ્ બીદાદો કીન્
ફરીદૂન્ કે અઝ્ દર્દે દેલ્ રૂઝો શબ્
બનફ્રીન્ ફુશાદી બરીશાન્ દો લબ્
બયારીએ દાદારે નીકીદેહેશ
હમશ્ મેહ્રે દેલ્ બૂદો હમ્ પર્વરેશ

મેનૂચેહ્ર્ આન્ કીનહ્રા બાઝ્ ખાસ્ત
બફ્રરે બુઝોર્ગી જહાન્ કર્દ રાસ્ત
અગર્ તૂર્ બદ્ કર્દ બદ્ દીદ બાઝ્
ગુઝશ્ત અન્દરીન્ રૂઝગારે દરાઝ્
બઅફ્રાસેયાબ્ આમદ આન્ ખૂએ બદ્
અઝાન્ નામદારાને અન્દર્ ખેરદ્
૧ ઝે સર્ બા મેનૂચેહ્ર્ નવ્ કીન્ નેહાદ
હમીદૂન્ અબા નવદરો કયકોબાદ
બકાઊસે કય કર્દ ખુદ આન્ચે કર્દ
બર્ આવર્દ અઝ્ ઈરાને આબાદ ગર્દ
વઝાન્ પસ્ બખૂને સેયાવૂશ બાઝ્
ફ્રેગન્દ ઈન્ ચુનીન્ કીનએ નવ દરાઝ્
નેયામદ બદાન્ગહ્ તોરા દાદ યાદ
કે બર્ બીગુનહ્ જાને શીરીન્ બેદાદ
ચે માયહ્ બુઝોર્ગાને બા તાજો ગાહ
અઝ્ ઈરાન્ શુદન્દ અન્દરીન્ કીન તબાહ
દીગર્ કે ગોફ્તન્ તો બા પીરહ્ સર્
બખૂન્ રીખ્તન્ ચન્દ બન્દી કમર્
બેદાન્ અય જહાનદીદએ પુર્ ફેરીબ્
બહર્ કાર્ દીદહ્ ફરાઝો નેશીબ્

પણ જે વખતે કે આ વાત તારા હોઠમાંથી નીકળતી હતી-તે વખતે તારૂં દિલ તારી ઝબાન સાથે એક મળતું નહીં હતું

કારણકે અગર તારા દિલમા કાંઈ ઈન્સાફ જેવુ હતે તો લોહી રેડવામાં તુ પહેલ નહીં કાઢતે

જ્યારે પહેલા તારી નઝદીક હુશ્યાર બુઝોર્ગો અને બહાદુર પેહલવાનો સાથ ગારો ગીવ આવ્યો,

તેણે પોતે તારી સાથ દરેક તરેહની, દરેક નામદાર અને હરેક મુલક માટે વાત્ચિત્ત કીધી

અને પાકીઝેહ મઘઝના ઈરાનના બુઝોર્ગોએ કેટલીક નસીહત અને શીખામણ દીધી તેમજ રૂડો વાદવિવાદ કીધો,

ત્યારે તેજ આ લડાઈ માટે લશ્કર ચઢાવ્યુ અને બીજા મુલક લેવા માટે પોતાના મુલકથી બાહેર પડયો

તેજ આ લડાઈની બધી પહેલ કીધી-તેજ લશ્કરને તેની જગોએથી ખસાડયુ

આ ડહાપણ જે તને પાછળથી આવ્યુ તે જો પહેલાથીજ આવતે-તો શેવટે તને સલાહસપજથી ઘણી રાહત મળતે

પણ બૂરૂ ખમીર અને બૂડી આદત-તને ડહાપણના માર્ગથી આડે માર્ગે લઈ જાય છે

આ તૂરના ખાન્દાનમા બૂડાઈ કરવી એ જાતીગુણ છે-અને એ ગુણ ઘાતકીપણાને અનુસરતોજ છે

તુ જાણે છે કે નેકબખ્ત એરચ ઉપર-તાજ અને તખ્ત માટે તૂર તરફથી શુ શુ વીટયુ ?

તૂર અને સલ્મથીજ દુન્યામા બૂડાઈ ઝાહેરમા આવી-તેમજ ગયર ઈન્સાફ અને કીનો ચો તરફ ફેલાયો

પાદશાહ ફરીદૂન કે જે દુખી દિલે રાત અને દહાડે -તેઓ ઉપર લઅનત નાખતો હતો

નેકી બક્ષનાર ખોદાતાલાની બક્ષેશથી-તેના દિલમા દયા હતી અને વળી દયાના કામમાજ તે મોટો થયો હતો (તેથી પોતાના છોકરાઓ ઉપર વેર નહી લીધુ)

મિનૂચેહરે તે કીનો પાછો લીધો-અને પોતાની બુઝોર્ગીના દબદબાથી દુન્યાને સુધારી

અગર જો તૂરે બૂડાઈ કીધી તો તેણે બૂડાઈજ જોઈ-અને એ ઉપર ઘણો વખત નીકળી ગયો

હવે તે કમઅકલી નામદારો સલ્મ અને તૂરની-બૂરી ખાસીયત તારા પાદશાહ અફ્રાસિયાબમા ઉતરી

જેણે મિનૂચહર તેમજ નવદર અને કયકોબાદ સાથ નવેસરથી કીનો શુરૂ કીધો

તેવીજ રીતે પોતાથી જેટલુ બન્યુ તેટલુ તેણે કયકાઊસ સાથે કરી લીધુ-અને આબાદ ઈરાનની ધૂળધાણી કીધી

અને ત્યારપછી પાછો સિયાવક્ષના ખૂનથી-એવી રીતના આ લામ્બા નવા ઝઘડાના બી ગેયા

તે વખતે તને ઈન્સાફનો કશો વિચાર નહીં આવ્યો-કે જ્યારે એક નિર્દોષે પોતાનો પ્યારો પ્રાણ ખોયો.

ઈરાનના કેટલા બધા તાજ અને તખ્ત સાથના મોભાદાર બુઝોર્ગો આ કીનામા તબાહ થયા ?

બીજુ તુ કહે છે કે 'આ બૂઢાપા સાથે-કેટલી વખત તું ખૂન રેડવા માટે કમર બાંધ્યા કરશે ?'

તો તું જાણ, ઓ ધડાયલા અને દરેક બાબતમાં ચઢતી પડતી જોયલા દગાબાઝ શખ્સ!

કે યઝદાન્ મરા ઝેન્દગાની દરાઝ્
અઝાન્ દાદ બા બખ્તે ગર્દનફ઼રાઝ્
કે અઝ્ શાહુરે તૂરાન્ બરૂઝે નબરુદ
ઝે કીનહ્ બર્ આરમ બખુરશીદ ગરુદ
બેતર્સમ હમી મન્ કે યઝદાને મન્
ઝે તન્ બોગસેલાનદ હમી જાને મન્
મન્ ઈન્ કીનહ્ રા નાવરીદહ્ બજાય
બરો બૂમ તાન નાસેપોર્દહ્ બપાય
સે દીગર કે ગોફ઼્તી ઝે યઝ્દાને પાક્
ન નીઅનમ બદેલત અન્દરૂન તર્સો બાક્
નદાની કઝીન્ ખીરહ્ ખૂન્ રીખ્તન્
ગેરેફ઼્તાર ગર્દદ બફ઼ર્જામ તન્
મન્ અકનૂન બદીન્ ચરુબ્ ગોફ઼્તારે તૂ
અગર્ બાઝ્ ગર્દમ ઝે પયકારે તૂ
બહંગામે પુર્સેશ ઝે મન્ કેર્દગાર
બપુર્સદ અઝીન્ ગર્દિશે રૂઝગાર
કે સાલારીઓ ઝૂરો મર્દાનગી
તોરા દાદમો ગન્જો ફ઼ર્ઝાનગી
બકીને સેયાવુશ કમર્ બર્ મયાન્
નબસ્તી ચેરા પીશે ઈરાનેયાન્
બહક્રૂતાહ ખૂને ગેરામી પેસર્
બપુર્સદ ઝે મન્ દાવરે દાદગર્
બપાસાખ બપીશે જહાન્આફ઼રીન્
ચે ગૂયમ ચેરા બાઝ્ ગશતમ ઝે કીન્
ઝે કીને સેયાવુશ ચહારોમ સખુન્
કે અફ઼્ગન્દી અય પીરે સાલાર્ બુન્
તો ગૂઈ ઝે બહરે તની ગશતહ્ ખાક્
નશાયદ સેનદ ઝેન્દહ્ રા જાને પાક્
તો બેશનાસ કાન્ ઝેશ્ત કેર્દારહા
બદેલ બર્ ઝે હરગૂનહ્ આઝારહા
કે બા શાહુરે ઈરાન્ શુમા કર્દેહ અન્દ
ચે માયહ્ કયાનરા બેયાઝર્દેહ અન્દ
ચે પયમાન્ શેકસ્તન્ ચે જંગ આખ્તન્
હમીશહ્ બસૂએ બદી તાખ્તન્
ચુ યાદ આયદ ઈન્ ચૂન્ કુનમ આશ્તી
કે નીકી નદાનન્દ બદી દાશ્તી
બપન્દુમ કે ગોફ઼્તી કે પયમાન્ કુનમ
ઝે તૂરાન્ સરાનરા ગેરઉગાન્ કુનમ
બનઝ્દીકે ખુસરવ ફ઼રેસ્તીમો ગન્જ્
બબન્દીમ બર્ ખીશ્તન્ રાહે રન્જ્
બેદાન્ અય નેગહબાને તૂરાન્ સેપાહ્
કે ફ઼ર્માન્ ચુનીન્ નીસ્ત મારા ઝે શાહ્
મરા જન્ગ ફ઼રમૂદહ્ આવીખ્તન્
બખૂને સેયાવુશ ખૂન રીખ્તન્
ચુ ફ઼ર્માને ખુસરવ નેયારમ બજાય
રવાન્ શરમ દારદ ઝે ગયહાન્ ખોદાય
વર્ ઉમ્મીદ દારી કે ખુસરવ બમેહર્
કુશાયદ બદીન્ ગોફ઼્તહાએ તો ચેહર્
ગેરઉગાનો આન્ ખાસ્તહ્ હરચે હસ્ત
બુ બદ્હાકો રૂઈને ખુસરવ પરસ્ત

કે પાક યઝદાને મને ઝોરાવર નસીબ સાથ લામ્બી ઝિંદગી એટલા માટેજ બખ્શી છે,

કે લડાઇને દહાડે તુરાન દેશ ઉપર કીનો વરસાવી આફતાબ સુધી ધૂળ ઉરાડુ

મને એજ ભય છે, કે દુશ્મન, પાક યઝદાન દુ આ કીનો પૂરેપૂરો લઉ નહી,

અને તમારા મુલક અને મેદાનને પાયમાલ નહીં કરૂ તેની આગમચ ૧૦૪
મારાં તનમાથી મારો જાન લઇ લે

ત્રીજુ તુ કહે છે કે 'હુ તારા દિલમા પાક યઝદાનની બીક અને ધાસ્તી નતા નથી

તુ જાણતો નથી કે આ જાગ્રુજોઇને કીધેલા ખૂનથી શેવટે તુંજ ગિરફ઼્તાર થશે'

હવે હુ આ તારી ચાપ્લૂસી ભરી વાત સાભળી-જો તારી લડાઈથી પાછો ફરૂ,

તો કયામતના દિવસે થનારી તપાસ દરમેયાન ખોદાતાલા મને-આ દુન્યાના કામ બાબત પરપૂછ કરશે,

કે મે તને સરદારી, કૌવત, મર્દાનગી, ખઝાનો અને દાનાઇ બખ્શીશ કરી હતી,

તે છતાં ઇરાનીઓની હરોલમાં ઉભો રહી સિયાવક્ષના કીના માટે તે કમર ઉપર કમરબદ શા માટે નહી બાધ્યો?

અને તે દાદગર દાવર મારા સિત્તેર પ્યારા બેટાઓના ખૂન માટે પૂછશે,

તો હુ ખોદાતાલાની નઝદીક શુ જવાબ દઇશ-કે લડાઈથી હું શા માટે પાછો ફર્યો હતો?

ઓ બુઢ્ઢા સરદાર! તે ચોથી વાત સિયાવક્ષના કીના માટે કીધી છે

તુ કહે છે કે 'ખાક થયલા એક તનને માટે-જીવતાનો પાક જાન ૧૦૫
લેવો નહીં જોઇયે'

તો તુ તે સઘળા ભૂડા કામો-જે દરેક રીતે ઘણાજ દિલ દુખવનારા હતા તે યાદ કર

કે જે તમોએ ઈરાન શેહર સાથ કીધેલા છે-અને કયાની પાદશાહોને કેટલા બધા આઝુર્દ કીધા છે?

તમોએ શુ શુ કોલકરારો તોડયા છે, નવી નવી લડાઇઓ કીધી છે-અને હમેશે ભૂડાઈ તરફજ ઢળેલા રહ્યાછો,

એ સઘળુ જ્યારે યાદ આવે છે ત્યારે હુ સુલેહ કેવી રીતે કરૂ?-કારણકે તે તો ભલાઈ ભુલાઇનેજ બદીજ ગ્રહી છે

પાચમુ તુ કહે છે કે હુ કોલ કરીશ-અને તુરાની સરદારોને કયદી તરીકે ગિરવી મુકાશ

તેઆન ખઝાના સાથે ખુસરૂ તરફ મોકલીશ અને એ પ્રમાણે અમો ઉપર પડતા દુખના માર્ગ બદ કર્યે'

હવે ઓ તૂરાની લશ્કરના નેગેહબાન! તુ જાણ-કે અમોને પાદશાહથી એવી જાતનુ ફ્રર્માન નથી મળ્યુ

મને લડાઈ અને હુમ્લા કરવાનો અને સિયાવક્ષના ખૂનના બદલામાં ખૂન રેડવાનોજ હોકમ મળ્યો છે

જો હું ખુસરૂનુ ફર્માન બજા નહીં લાઉં-તો દુન્યાના સાહેબ આગળ મારૂં રવાન શરમિંદુ થાય.

જો તું ખુસરૂની દયાની ઉમેદ રાખતો હોય-કે તારી આવી વાતો ૧૦૬
ઉપર તે ધ્યાન આપે,

તો તું લહરાક અને વફાદાર રૂઈન જેવાઓને ગિરવી તરીકે, તેમજ જે કાંઈ સઘળો ખઝાનો હોય,

ગુસી કુન્ બઝૂદી બનઝદીકે શાહ
ગુએ શાહરે ઈરાન્ કુશાદહસ્ત રાહ
શશુમ શહૂરહાઈ કે હર્દી તો યાદ
બરો બૂમે આબાદો ફરૂરોખ નેહાદ
સેપારીમ ગોફ્તી સરાસર હમહ
બરે ખીશ ખાનમ યકાયક રમહ
મરા કરૂદ યઝદાન્ અઝાન્ બીનેયાઝ
ગર આગહ નઈ તા કુશાઈમ રાઝ
સુએ બાખ્તરૂ તા બમર્ઝે ખઝરૂ
હમહ ગશ્ત બોહુરારેપરા સરૂબસરૂ
સુએ નીમરૂઝ અન્દરૂન તા બસન્દ
જહાન્ શુદ બકેર્દારે રૂમી પરન્દ
હમહ રોસ્તમે નીવ તા તીઘે તીઝ
બરૂ આવરૂદ અઝીશાન્ દમે રસ્તખીઝ
સરે હેન્દવાન્ બા દેરફ્શે સેયાહ
ફેરેસ્તાદ રોસ્તમ બ નઝદીકે શાહ
૧૦૭ દહેસ્તાનો ખારઝમો આન્ બૂમો બરૂ
કે તુર્કાન્ બરૂ આવર્દહ બૂદન્દ સરૂ
બેયાબાન્ અઝીશાન્ બેપર્દાખ્તન્દ
કે અઝ હરૂ સુએ તાખ્ત૧ સાખ્તન્દ
બેબારીદ અશ્કશ બશીદહ તગ્ ગ્
ફેરૂદ આવરીદશ બનઝદીકે મરૂગ્
અસીરાનો અઝ ખાસ્તહ ચન્દ ચીઝ
ફેરેસ્તાદ નઝદીકે ખુસરવ બનીઝ
બઝીન્ સૂ મનો તૂ બજન્ગ્ અન્દરીમ
બદીન્ મરૂઝ કઝ નામો નન્ગ્ અન્દરીમ
બયકુ ચન્દ દીદી ઝે મન્ દસ્તબોરૂદ
બઝીન્ નામદારાનો શીરાને ગોરૂદ
ગરૂ અયદૂ૧ કે રૂય અન્દરૂ આરી બરૂય
રહાનમ તોરા ઝીન્ હમહ ગોફ્તગૂય
બનીરૂએ યઝદાનો ફર્માને શાહ
બખૂન્ ઘર્કહ ગર્દાનમ ઈન રઝમગાહ
તો અય નામવરૂ પહલવાને સેપાહ
નેગહ કુન્ બરીન્ ગર્દિશ હુરો માહ
કે બન્દે સેપહરી ફરાઝ આમદસ્ત
સરે બખ્તે તુર્કાન્ બકાઝ આમદસ્ત
૧૦૮ નેગરૂ તા ઝે કેર્દારે બદ ગઉહરત
ચે આરદ જહાન્આફ્રીન્ બરૂ સરત
ઝમાનહ ઝે બદ દામન્ અન્દરૂ કશીદ
મુકાફાતે બદરા બદ આયદ પદીદ
બેયન્દીશ બેસ્યારો બેકુશાએ ગૂશ
સખુન્ અઝ ખેરદમન્દ મરૂદુમ નેયૂશ
બેદાન્ કાન્ ચુનીન્ લશકરે નામદારૂ
સવારાને શમ્શીરૂઝન્ સદ હઝારૂ
હમહ નામજૂયો હમહ કીનહ ખાહ
બઆફૂસૂન નગર્દન્દ અઝીન્ રઝમગાહ
ઝમાનહ બરૂ આમદ બહફ્તુમ સખુન્
ફેગન્દી વફારા બસઉગન્દ બુન્
બપયમાન્ મરા બા તો ગોફ્તારૂ નીસ્ત
બેરહરા રવાનત ખરીદારૂ નીસ્ત

તે જલ્દીથી પાદશાહની નઝદીક રવાના કર-કારણકે ઈરાન શેહર તરફનો માર્ગ ખુલ્લો છે

છઠું તે શેહરો તેમજ આબાદ અને ફળદ્રુપ મુલકો જેનેમટે તું લખે છે,

અને કહે છે કે 'તે સઘળા મુલકો તમોને સોંપી દઈશ-અને ત્યાંથી મારૂ એકેએક લશ્કર પાછુ બોલાવી લઈશ.'

પણ એ સઘળાથી તો પાક યઝદાને મને હાજત વગરનો કીધો છે-અગર તુ જાણતો ન હોય તો હુ ખુલાસો કરૂછુ

પશ્ચિમ તરફ ખઝરના મુલક સુધી સઘળુ લોહરાસ્પના તાબામાં ગયુ છે

દક્ષિણ તરફ છેક સિંધ સુધીનો-મુલક રૂમી રેશમી કપડાં જેવો સફાઈદાર બન્યો છે

કારણકે તે સઘળા મુલક તરફ બહાદુર પેહલવાન રૂસ્તમે પોતાની તેઝી તલવારે કરી-રસ્તાખીઝ ગુઝારી [illegible] છે

અને હિંદુઓના ગરદારન કાળા ઝુંડા સાથે- રૂસ્તમે પાદશાહની નઝદીક મોકલી પણ [illegible] છે

દહેસ્તાન, ખારઝમ અને તે બધો ઈલાકો કે જ્યા તુર્કીઓએ માથું ઊંચક્યુ હતુ

ત્યા જે જે ઠેકાણે અમારૂં લશ્કર હલ્લો લઈ ગયુ -તે મયદાન દુશ્મનોથી ખાલી થઇ ગયુ છે

અશ્કશે [illegible] ઉપર કરાંનો વરસાદ વરસાવ્યો છે-અને તેને મરણ કાંઠે લાવી મૂકયો છે

અને કયદીઓ તથા ખઝાનામાની ઘણીક ચીઝો તેણે પાદશાહ ખુસરૂની નઝદીક મોકલી આપી છે

અને આ તરફ હું અને તુ લડાઈમા ગુંતાયલા છિયે-કારણકે આ જગ્યાએ કીર્ત્તિ અને અપકીર્ત્તિ આપણી વચ્ચે આવી છે

તે મારી અને આ મારા નામદારો અને બહાદુર સિંહોની કેટલીક બહાદુરી તો જોઈ છે

હવે જો તુ મારી સામાસામો આવી જાય-તો હુ તને આ સઘળા વ્યાચિત્તની માથાકુટથી છોડવી નાખીશ.

પાક યઝદાનના કોવતથી અને મારા પાદશાહના ફર્માનથી-હું આ લડાઈગાહ લોહીના ગર્ક કરીશ

ઓ લશ્કરના નામવર પેહલવાન!-તુ આ આફતાબ અને માહતાબની ગર્દેશ ઉપર નેગાહ કર.

કારણકે ફરતા આસ્માનનો ફાંદો હવે નીચે ઉતર્યો છે-અને તુર્કીઓનાં નસીબનું સર કાતર વચ્ચ આવી પડયુ છે

તુ જોજે કે તારા બૂરા કરતૂકોને લીધે-ખોદાતાલા તારી ઉપર શું લાવી નાખે છે?

આ ઝમાનો ભૂડા કામથી વેગળો ઉભો છે અને ભૂંડા કામનો બદલો ભૂડોજ હોય છે

તુ ખૂબ વિચાર કર અને કાન ખોલ-તેમજ ડાહ્યા માણસોના સખુનો સાભળ

યાદ રાખજે કે આ નામદાર લશ્કર અને એક લાખ તલવાર મારનારા સવારો

જે સઘળા નામ શોધનારા અને કીનો લેનારા છે તેઓ તારી ચાપલૂસીથી આ લડાઈગાહમાંથી પાછા ફરવાના નથી

હવે તારી સાતમી વાત કહેવાનો વખત આવ્યો છે-તું સઉગંદ ઉપર પોતાની વફાદારી ઝાહેર કરે છે

પણ તે કોલકરાર માટે મને તારી સાથ વાત છેજ નહીં-તારો આત્મા કહાપણનો ખરીદારજ નથી.

અઝીરા તો બા હરૂ કે પયમાન્ કુની
વફારા બદ્‌ર્જાંમ ગેરૂયાન્ કુની
બસઉગન્દે તૂ શુદ સેયાવુશ બબાદ
બગોફુતારે તૂ બરૂ કસ ઈમન મબાદ
ફનબુદીશ ચહિરસ ફ્રઝે દરૂદ
ચે માયહ્‌ બસખ્તી તોરા યાદ કરૂદ
બહસ્તુમ કે ગોફ્‌તી મરા તાજો તખ્ત્
અઝ્ આને તો બીશસ્તો મર્દીઓ બખ્ત
હમ અયદૂન્ ફેઝૂનમ બમર્દાનો ગન્જ
વલીકેન હેલમરા ઝે મેહરસ્ત રન્જ
મન્ અયદૂન ગુમાનમ કે તા ઇન ઝમાન્
બજન્ગ્ આઝમૂદી મરા બીગમાન્
ગરમ બીહોનરૂ યાફ્‌તી રૂઝે કીન્
તો દાની કુનૂન બાઝમ અઝ સરૂ બેબીન્
બગન્જો બતાજો બતખ્તો હોનરૂ
બરૂ આયમ અબા તૂ મગરૂ સરૂબસરૂ
બફ્‌ર્જાંમ ગોફ્‌તી ઝે મર્દાને મરૂદ
તની ચન્દ બોગ્ઝીન્ ઝે બહુરે નબરૂદ
મન્ અઝ્ લશ્કરે તુરૂકુ હમ ઝીન્ નશાન્
બેયારમ સવારાને ગર્દનકશાન્
કે અઝ્ મેહરબાની બરીન્ લશ્કરમ
નખાહમ કે બીદાદો કીન્ ગુસ્તરમ
તો બા મેહરૂબાની નેહી પાએ પીશ
કે દાની નેહાને દેલો રાએ ખીશ
બેયાઝારદ અઝ્ મન્ જહાનદારૂ શાહ
કે અઝ હમ દેગરૂ બોગ્સેલાનમ સેપાહ
ચકી લશ્કરી પુરૂ ગુનહ પીશે મન્
પુરૂ અઝ્ દરૂદ અઝીશાન્ દેલે અન્જોમન્
નબાશદ ઝે મન્ શાહ હમદાસ્તાન્
કઝ્ ઈનાન્ બેગર્દમ બદીન્ દાસ્તાન્
નુખોસ્તીન્ બઅન્બૂહ ઝખ્મી ચુ કૂહ
બેબાયદ ઝદન્ સરૂબસરૂ હમગારૂહ
મેયાને દો લશ્કરૂ દો સફૂ બરૂ કશીદ
ગરૂ અયદૂન કે પીરૂઝી આયદ પદીદ
વગરૂનહ હમ અઝ્ નામદારાને મરૂદ
બેયારીમો સાઝીમ જાએ નબરૂદ
અઝીન્ ગોફ્‌તહ ગરૂ બોગ્સેલી બાઝ દેલ
મન્ અઝ્ ગોફ્‌તએ ખુદ નયમ હેલ ગુસેલ
વરૂ અયદૂન કે બા મન્ બઆવરૂદગાહ
બસન્દહ નખાહી બુદન્ બા સેપાહ
સેપહ ખાહ યાવરૂ ઝે સાલારે ખીશ
બઝર્ફી નેગહ દારૂ પર્કારે ખીશ
પરાગન્દહ અઝ્ લશ્કરત ખસ્તગાન્
ઝે ખીશો ઝે પયવન્દો પયવસ્તગાન્
બેમાન્ તા શવન્દ અઝ્ પેઝેશ્કાન્ દુરોસ્ત
ઝમાન્ જોસ્તન્ અકૂનૂન્ બદીન કારે તોસ્ત
અગરૂ ખાહી અઝ્ મન્ ઝમાનો દેરન્ગ્
વગરૂ જન્ગ્ ખાહી બેયારાએ જન્ગ્
બહાન્ ગોફ્‌તમ ઈન્ તા બરૂઝે નબરૂદ
બમા બરૂ બહાનહ નેયારી તો કરૂદ

કારણકે તું જે કોઈ સાથે કોલકરાર કરે છે-તેઓની વફાદારીને શેવટે તું રદતી કરે છે

તારાજ સઉગંદ ઉપર ખ્યાકઝાદ સિયાવક્ષ બરબાદ થયો-તારી વાત ઉપર હવે કોઈપણ શખ્સ ભરોસો ના કરતું.

આફતને વખતે સિયાવક્ષે તને કેવો યાદ કર્યો હતો?-પણ તે દુઃખ વખતે કોઈ તેનો મદદગાર બન્યો નહીં

આઠમું તુ કહે છે કે 'મારૂં તાજ, તખ્ત,-મર્દી અને બખ્ત તારા ૧૦૯ કરતા વિશેશ છે

તેજ પ્રમાણે હું લશ્કર અને ખઝાનો પણ વધારે ધરાંઉછું-તો પણ મોહબતને ખાતેર મરો જીવ દેલગીર થાય છે'

પણ હું ધારૂ છું કે અત્યાર સુધીમા-તેં મને લડાઇમા સારી રીતે અઝમાવી લીધો છે

કદાચ જો લડાઇને દિવસે તે મને અણઘડ અને અકુશળ ગણ્યો હોય-તો તુ જાણે, ફરીથી નવેસરથી મન તુ તપાસી જો

ખઝાના, તાજ, તખ્ત અને હોનરમા-હુ તારી સાથે બરાબરજ ઉતરીશ

શેવટે તું કહે છે કે 'તારી તરફના મર્દોને મર્દોમાથી-કેટલાક મર્દોને લડાઇને માટે ચુટી કાઢ

હુ પણ તુર્કી લશ્કરમાથી એજ પ્રમાણે ગર્દનકશ સવારોને લઈ આવીશ

કારણકે મારા લશ્કરની દયા ખાઇને-હુ ઝુલ્મ યા કીનો ફેલાવવા ચાહતો નથી'

તું તારૂ કદમ સદા દયાથીજ ભરે છે-કારણકે તારા દિલની છૂપી વાત તથા તારા છૂપા મન્સુબા તનેજ ખબર છે

જો હુ લશ્કરને એક બીજાથી એમ જુદા પાડવા દઉ-તો જેહાનદાર પાદશાહ કયખુસરૂ મારા ઉપર ગુસ્સો કરે

જ્યારે ગુનેહગાર માણસોનુ એક લશ્કર મારી સામે ઉભુ છે-કે ૧૧૦ જેઓથી મારી તમામ ઈરાની અન્જુમનનુ દિલ દર્દ ભરેલુ થયુ છે,

ત્યારે તેવાઓની સામેથી આવી આવી વાતો સમજી જો હુ પાછો ફરૂ-તો તે બાબતમા કોઈ દિવસ પણ મારો પાદશાહ મારી સાથ મળતો થાય નહીં.

પ્રથમ પહાડ જેવાં મોટા લશ્કર વડે બન્ને તરફથી ફટકો પડવો જોઇએ (યાને બન્ને લશ્કરે એક બીજા ઉપર હમ્લો કરવો જોઇયે)

બન્ને લશ્કર વચ્ચે સફ સમારવી જોઇયે-કે તેમ કરવાથીજ કદાચ કોઇને ફતેહ મળે

અગર નહી તો આપણા નામદારોમાંથી બહાદુર મર્દોને-ચુટી કાઢીશુ અને તેઓને લડવા માટે એક એલાહેદી જગ્યા મુકરર કરીશુ

જો આ ગોઠવણથી તુ તારો વિચાર પાછો ફેરવશે-તો પણ હું પોતાના કહેવાથી ફરનાર નથી

જો તુ હાલ પોતાના લશ્કર સાથ લડાઈગાહમા મારી સાથ ઉતરવાનું લાયક નહી ધારતો હોય,

તો તારા પાદશાહ પાસેથી તને મદદ કરનારૂ બીજું લશ્કર મંગાવ-અને તારી હદ બાહોશીથી સભાળી રાખજે.

તારા લશ્કરમાના તારા પોતાના ખેશાવદો તેમજ તારી પક્ષવાળાઓ જેઓ ઝખ્મી થઈ પડેલા છે,

તેઓ તબીબી સારવારથી સાજા થાય ત્યાં સુધી તુ ઢીલ-ઢીલ શોધવાનું હવે તો તારૂજ કામ છે

અગર તું મારી તરફથી વખત અને ઢીલ ચાહતો હોય તો લે-પણ ૧૧૧ જો લડવાનો વિચાર હોય તો લડાઈની તેયારી કર.

આ સઘળું મેં તને એટલા માટેજ કહ્યુ છે કે લડાઇને દહાડે-વળી તું અમારી સાથ કશું બહાનું નહીં કાઢે,

કે નાગાહ બરૂ મા બજન્ગ આમદી
કમીન્ કર્દીઓ બી દેરન્ગ આમદી
મન ઈન્ કીન્ અગર્ તા બસદ સાલેયાન્
બખાહમ હમાનસ્ત અફ્નૂન્ હમાન્
અઝીન્ કીનહ બરૂ ગશ્તહ ઉમ્મીદ નીસ્ત
શબો રૂઝ બરૂ દીદગાનમ્ ચકીસ્ત
ચુ ઈન પાસોખે નામહ ગશ્ત એસ્પરી
ફેરેસ્તાદહ આમદ બસાને પરી
કમરૂ બરૂ મેયાન બરૂ બાનૂરે નવન્દ
સવારાન્ બગેરૂદ અન્દરેશ નીઝ ચન્દ
કેરૂદ આમદ અઝ અસ્પ રૂઈન ગોરૂદ
ગવાન્રા હમહ પીશે સાલારૂ બોરૂદ
સેપહદારૂ ફરૂમૂદ તા મૂબદાન્
કે લશ્કરૂ હમહ નામવરૂ બેખ્રદાન્
બઝૂદી સૂએ પહલવાન્ આમદન્દ
બેરહમન્દો રઉશનરવાન્ આમદન્દ
૧૧૨ હમાન્ પાસોખે નામહ પીશે ગવાન્
બેફરૂમૂદ ખાન્દન્ હમી પહલવાન્
ચુ ગોગાન કે ઈન્ નામએ દેલપઝીરૂ
શનીદન્દ અઝ ગોફ્તે ફરૂરોખ દબીરૂ
હોશો રાએ પીરાન્ તનુક દાશતન્દ
હમહ પન્દે ઉરા સબુક દાશતન્દ
બગૂદરૂઝ બરૂ આફ્રીન્ ખાન્દન્દ
વરા પહલવાને ઝમીન્ ખાન્દન્દ
પસ આન્ નામહરા મોહરૂ કર્દ બેદાદ
બરૂઇને પીરાને વીસહ નેઝાદ
ચુ અઝ પીશે ગૂદરૂઝ બરૂખાસ્તન્દ
બેફરૂમૂદ તા ખેલઅત આરાસ્તન્દ
અઝ અસ્પાને તાઝી બઝરૂરીન્ સેતામ
ચે અફસરૂ ચે શમ્શીરે ઝરૂરીન્ નેયામ
બબખ્શીદ ચારાન્શરા સીમો ઝરૂ
કેરા દરૂખુરૂ આમદ કોલાહો કમરૂ
બરફ્તન્દ રૂઇનો આન્ દહ સેપાહ
સુએ લશ્કરશ બરૂ ગેરેફ્તન્દ રાહ
ચુ રૂઈન બનઝદીકે પીરાન્ રસીદ
બપીશે પેદરૂ શુદ ચુનાન્ ચૂન્ સઝીદ
૧૧૩ બનઝદીકે તખ્તશ ફેરૂબોરૂદ સરૂ
જહાન્દીદહ પીરાન્ ગેરેફ્તશ બબરૂ
ચુ બુગ્ઝારૂદ પયગામે સાલારે શાહ
બગોફ્ત આન્ચે દીદ અન્દરાન્ રઝમગાહ
પસ આન્ નામહરા ખાન્દ પીશશ દબીરૂ
ચકાયકુ રોખે પહલવાન્ શુદ ચુ કીરૂ
દેલશ ગશ્ત પુરૂ દર્દ જાન પુરૂ નહીબ
બેદાનેસ્ત કામદ બતન્ગી નેશીબ
શેકીબાઇઓ ખામોશી બરૂ ગુઝીદ
નકરૂદ આન્ સખુન બરૂ સેપહ બરૂ પદીદ
અઝાન્ પસ ચુનીન્ ગોફ્ત પીશે સેપાહ
કે ગૂદરૂઝરા દેલ નેયામદ બરાહ
અઝાન્ ખૂને હફ્તાદ પૂરે ગુઝીન્
નેયારામદશ દેલ ઝમાની ઝે કીન્

કે તું તો અમો ઉપર એકદમ ચઢી આવ્યો-કમીગાહ કીધી અને અમોને વખત નહીં આપ્યો

હુ આ કીનો અગર સો વર્ષ રહીને લઉં તોપણ જેમ હાલે છે તેવોજ સખ્ત રીતે લેવાશે.

આ કીનાથી હુ પાછો ફરૂં એવી તો આશાજ નહીં રાખવી-મારી નઝરમા રાત અને દહાડો [illegible] એકસરખા છે"

જ્યારે એવી રીતે આ નામાનો જવાબ પુરો થયો ત્યારે પરી જેવો ખુબસૂરત કાસેદ રૂઈન આવ્યો

[illegible] કમર ઉપર કમરબદ બાંધેલો અને તેઝ ચાલના ઘોડા ઉપર બેઠેલો હતો તેની સાથે થોડા [illegible] સવારો પણ હતા

પેહલવાન રૂઈન ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો-અને પોતાના સઘળા પેહલવાનોને સરદાર ગૂદર્ઝ આગળ હાઝેર કર્યા

ત્યારે સરદાર ગૂદર્ઝે ફર્માવ્યું જેથી મોબેદો અને લશ્કરનાના તમામ નામવર દાનાઓ,

ડહાપણ ભરેલા શખ્સો અને રોશન રવાન સાથના બહાદુરો શિતાબીથી તે પેહલવાનની આગળ આવ્યા

તે પેહલવાનોની નઝદીક પેલા નામાનો જવાબ વાચી જવા ગૂદર્ઝે ફર્માવ્યુ

જ્યારે બુઝોર્ગોએ આ દિલપઝીર નામુ-મુબારક નવીસદાની ઝબાનથી સાભળ્યું,

ત્યારે તેઓએ પીરાનની અકલ અને ડહાપણને તુચ્છ ગણ્યી-અને તેની સઘળી શીખામણોને હલકી સમજ્યા

તેઓએ ગૂદર્ઝ ઉપર દુઆ કીધી-અને તેને દુન્યાનો નામીચો પેહલવાન ગણ્યો

પછી તે નામાને મોહર કીધી અને વીસેહની અવલાદના પીરાનના બેટા રૂઈનને આપ્યુ

જ્યારે તેઓ ગૂદર્ઝની આગળથી ઉઠયા-ત્યારે તેણે ફર્માવ્યું જેથી તેઓને માટે સરપાવ તૈયાર કીધો

સોનેરી લગામ સાથના અરબી ઘોડાઓ તેમજ તાજ તથા સોનેરી મેયાનની તલવારો

તેને આપી અને તેના સાથીઓને ચાદી સોનુ આપ્યુ-અને જેને લાયક જોયો તેને કોલાહ અને કમરબદ આપ્યા

પછી રૂઈન અને તે દશે સવારો ગયા-તેઓએ પોતાના લશ્કર તરફનો રસ્તો લીધો

જ્યારે રૂઈન પીરાનની નઝદીક આવ્યો-ત્યારે તે ઘટતી રીતે બાપની આગળ ગયો

તેણે તેના તખ્તગાહ આગળ સર નમાવ્યુ-અને જેહાન જોએલા પીરાને તેને બગલગીરી કીધી

જ્યારે તેણે ઈરાની પાદશાહના સેપહસાલાર ગૂદર્ઝનો પયગામ પુગાડયો-ત્યારે તે લડાઈગાહમા જે કાંઈ જોયુ હતુ તે કહ્યુ

પછી તે નામાને નવીસદાએ તેના નઝદીક વાચ્યુ જેથી પેહલવાનનો ચેહરો કાહરબા જેવો ફીકો પડી ગયો

તેનુ દિલ દર્દ ભરેલુ અને જીવ ધાસ્તીથી ભરેલો થયા-તેણે જાણ્યુ કે હવે આપણી પડતી આવી લાગી છે

તોપણ તેણે ધીરજ અને ખામોશી એખ્તયાર કીધી-અને તે વાત લશ્કર આગળ ઝાહેર કીધી નહીં.

ત્યાર પછી તે લશ્કરની આગળ બોલ્યો-કે "ગૂદર્ઝનું દિલ રાહ ઉપર આવ્યુ નથી

પોતાના સિત્તેર વહાલા બેટાઓના ખૂનથી-તેનું દિલ થોડો વખત પણ કીનાથી આસાયેશ લેતું નથી.

ગરૂ અયદૂન કે ઊ બરૂ ગુઝશતહુ સખુન
બનવ્વી હમહુ કીનહુ અફૂગન્દ બુન
ચેરા મન બકીને બેરાદરૂ કમરૂ
ન બન્દમ ન ખારમ બદીન કીનહુ સરૂ
બરાન ખૂને નોહુસદ સરે નામદારૂ
કે અઝ તન જુદા શુદ ગહે કાર્ઝારૂ
કે અન્દરૂ બરો બૂમે તૂરાન દેગરૂ
સવારી ન બન્દદ ચુ હુમાન કમરૂ
ચુ નસ્તીહન આન સર્વે આયદુ ફેગન
કે શુદ નાગહાન ના પદીદ અઝ ચમન
બેબાયદ કુનૂન બસ્ત મારા કમરૂ
નમાનમ બરૂ ઈરાનેયાન બૂમો બરૂ
બનીરૂએ યઝદાનો શમ્શીરે તીઝ
બરૂ આરમ અઝાન અન્જુમન રસ્તખીઝ
ઝે અસ્પાન ગલહુ હરૂચે શાયેસ્તહુ બૂદ
ઝે હરૂસૂ બલશ્કરૂગહુ આવરૂદ ઝૂદ
પેયાદહુ હમહુ કરૂદ લશ્કરૂ સવારૂ
દો અસ્પહુ સવારૂ અઝ દરે કાર્ઝારૂ
દરે ગન્જહાએ કોહન બરૂ કુશાદ
બદીનારૂ દાદન દેલ અન્દરૂ નેહાદ

અગર એ પ્રમાણે તેણે આગળ બની ગયલા બનાવ ઉપર-નવેસરથી સઘળા કીનાનુ મડાણુ કર્યું છે.

તો હુ શા માટે ભાઈના કીના ઉપર કમર-નહીં બાધુ' અને એ કીનો લેવા તત્પર ન બનુ ?

નવસો નામદારોનાં સર કે જે લડાઇને વખતે તનથી જુદા થયા છે, તેઓના ખૂ નો બદલો લેવા ઉપર હુ કેમ નહી કમર બાધુ ?

કારણકે તૂરાન સર ઝમીનમા કોઈ-એવો સવાર નથી કે જે હુમાનની ૧૧૪
મિસાલ લડાઈની કમર બાધી શકે.

તેમજ નસ્તીહન જેવુ છાયો પાથરનાર સરોવરનુ ઝાડ-અચિન્તુ બાગમાથી ગુમ થઈ ગયુ

માટે હવે આપણને કીનાની કમર બાધવી જોઇયે-હુ પણ ઈરાનીઓ માટે કોઈપણ શેહર કે જગ્યા રહેવા દઈશ નહીં.

પાક યઝદાનના કૌવતથી અને મારી તેઝી તલવારથી-હું તે લશ્કરમા રસ્તાખેઝ બરપા કરીશ"

પછી ઘોડાના ટોળામાથી જે કાંઈ લાયક હતા-ને તુરત ચો તરફથી લશ્કરગાહમા લાવવામા આવ્યા

તેણે સઘળા પેયાદા લશ્કરીઓને ઘોડે સવાર બનાવ્યા-અને લડવા માટે બેવડા ઘોડા સવારોને આપી તૈયાર કર્યા

ત્યાર પછી જૂના ખઝાનાનો દરવાઝો ખોલ્યો-અને લશ્કરને પૈસા આપવા ઉપર દિલ લગાડયુ

પયગામ ફેરેસ્તાદને પીરાન બઅફ્રા-રાંયાબ વ યારી ખાસ્તન અઝૂ.

પીરાનનું અફ્રાસિયાબ ઉપર પયગામ મોકલવું અને તેની પાસેથી મદદ માંગવી.

ચુ ઈન કરૂદ શુદ નઝદે અફ્રાસેયાબ
નવન્દી બરૂ અફૂગન્દ હન્ગામે ખાબ
ફેરેસ્તાદઈ બા હોશો રાયે પીરૂ
સખુનગૂયો ગાર્દાં સવારો દલીરૂ
કે રવ શાહે તૂરાન ઝમીન્રા બેગૂય
કે અય દાદગરૂ શાહે દીહીમ જૂય
અઝાન ગહુ કે ચર્ખે સેપહરે બલન્દ
બેગશ્ત અઝ બરે તારહુ બકે નેઝન્દ
ચુ તૂ શાહુ બરૂ ગાહુ નન્શસ્ત નીઝ
બકસ નામે શાહી ન પયવસ્ત ચીઝ
ન ઝીબા ખુવદ જોઝ તો મરૂ તખ્તરા
કોલાહો કમરૂ બસ્તનો બખ્તરા
અઝાન કસ બરૂ આરદ જહાનદારૂ ગરૂદ
કે પીશે તો આયદ બરૂઝે નબરૂદ
ચકી બન્દહુ અમ મન ગુનહગારે તૂ
કશીદહ્ સરૂ અઝ રાએ બીદારે તૂ
બકયખુસવ અઝ મન બેયાઝોરૂદ શાહુ
વઝાન ખીશતન્રા નદાનમ ગાનાહુ
કે આન ઈઝદી બૂ । બૂદ આનચે બૂદ
નેયાયદ ઝ ગોફૂતારે બેસ્યારૂ સૂદ
અગરૂ શાન કે બીનદ મરા નીકુ શાહુ
કુનદ અર્દન આઝાદો બખશદ ગોનાહુ

જ્યારે એ સઘળુ તે કરી રહ્યો ત્યારે અફ્રાસિયાબની નઝદીક-સૂવાની વખતે તેણે એક કાસેદ મોકલ્યો

જે કાસેદ એક બાહોશ, પક્કા વિચારનો-છટાદાર બોલનારો, બહાદુર અને હિમ્મતવાન સવાર હતો

તેને કહ્યુ કે "તુ જા અને તૂરાન ઝમીનના પાદશાહને કહે-કે ઓ તાજના શોધનારા દાદગર શાહ !

જે વખતથી કે બુલદ આસ્માનનો મેહરાબ-ગમગીન સીઆહ ખાક ૧૧૫
ઉપર ફરતો થયો,

તે વખતથી તારા જેવો પાદશાહ તખ્ત ઉપર બેઠો નથી-તેમ કોઈની ઉપર પણ પાદશાહી નામ બધ બેસ્તુ થયુ નથી

તારા સિવાય કોઈ તખ્ત, તાજ અને કમર બાધવાને તેમજ નસીબને લાયકનો થયા નથી

જે કોઈ લડાઇને દહાડે તારી સાથ લડવા આવે તે તુ પાદશાહના હાથે તબાહ થવાનો

હુ તારો એક ગુનેહગાર બદોહુ-કારણકે મે તારી ડાહી શીખામણથી સર ફેરવ્યું હતુ

કયખુસરૂને લીધે તુ શાહ મારેથી આઝુર્દેહ થયો છે-પણ હું એમાં મારો પોતાના વાક જાતો નથી

કારણકે તેતો ખોદાની મરજી હતી અને જે થવાનુ હતું તે થયું-હવે વધુ બોલ્યાથી કાંઈ ફાયદો થવાનો નથી

જો પાદશાહ મારા ઉપર નેક નઝરથી જોય-તો તું મને જવા દે મારો ગુનાહ માફ કરે.

ફસાનમ મન અફૂનૂન બશાહુ આગહી
કે ગરૂદૂન ચે આર્વદ પીશે રહી
કશીદમ બકૂહે કનાબદ સેપાહુ
બરૂ ઈરાનેયાન બરૂ બેબસ્તીમ રાહુ
૧૧૬ બઝાન સૂ બેયામદ સેપાહે ગરાન
સેપહુદારૂ ગૂદરઝ બા ઊ સરાન
કઝ ઈરાન ઝે ગાહે મેનૂચેહુર શાહુ
બતૂરાન નેયામદ ફેઝૂન ઝીન સેપાહુ
બરયબદ ચકી જાએગહુ સાખ્તન્દ
સેપહરા દરાન કૂહ બેન્શાખ્તન્દ
સેપહરા સે રૂઝો સે શબ ચૂન પલન્ગ
બરૂય અન્દરૂ આવર્દહુ બુદ રૂએ તન્ગ
નબુસ્તીમ રઝમ અન્દરાન કીનહગાહુ
કે આયદ મગરૂ સૂએ હામૂન સેપાહુ
સેપહદારે ઈરાન નેયામદ સોતૂહુ
બહામૂન નેગાવરૂદ લશ્કરૂ ઝે કૂહુ
બેરાદરૂ જહાનગીરૂ હુમાને મન
ઝે કીનહુ બેજૂશીદ અઝીન અન્જુમન
બાઈરાન સેપહુ શુદ કે જૂયદ નબરૂદ
નદાનમ ચે આમદ બરાન શીરૂમરૂદ
બેયામદ બઝીન જુસ્તનશ પૂરે ગીવ
બેગર્દીદ બા ગોર્દે હુમાને નીવ
બબરૂ દસ્તે ચૂન બીઝની કુશ્ત_ શુદ
સરે મન ઝે તીમારે ઊ ગશ્તહુ શુદ
૧૧૭ કે દાનેસ્ત હરગેઝ કે સર્વ બલન્દ
બબાદ અઝ ગેયાહુ યાકૂત ખાહદ ગઝન્દ
દેલે નામદારાન બહમ દર શેકસ્ત
હમહુ શાદમાની શુદ અઝ દસ્ત પસ્ત
બદીગરૂ કે નસ્તીહને નામદારૂ
બબા દહુ હઝારૂ આઝમૂદહ સવારૂ
બેરફૂત અઝ બરે મન સપીદહુ દમાન
બેયામદશ અઝ ગોર્ઝે બીઝન ઝેયાન
મન અઝ દર્દે દેલ બરૂકશીદમ સેપાહુ
ઘરીવાન બેરફૂતમ બઆવરૂદગાહુ
ચકી રઝમ તા શબ બરૂઆમદ ઝે કૂહુ
બેગર્દીમ બા યકદેગરૂ હમગોરૂહુ
ચુ નોહુસદ શુદ અઝ નામદારાને શાહુ
સરૂ અઝ તન બુરીદહુ બરાન રઝમગાહુ
દો બહુરહુ ઝે ગોર્દાને આન અન્જોમન
દેલ અઝ દરૂદ ખસ્તહુ બશમ્શીરૂ તન
બમા બરૂશુદહુ ચીરહુ ઈરાનેયાન
બકીનહુ હમહુ પાક બસ્તહુ મેયાન
બેતર્સમ હમી ઝાન કે ગર્દાન સેપેહરૂ
બેખાહદ ગુસસ્તન ઝે મા પાક મેહરૂ
૧૧૮ વઝાન્પસ શનીદમ યકી બદ ખબરૂ
કઝાન નીઝ બરૂગશ્તમ આસીમહુ સરૂ
કે કયખુસવ આયદ હમી બા સેપાહુ
બપોશ્તે સેપહબુદ બદીન રઝમગાહુ
મરૂ આયદૂન કે ગર્દદ દુરોસ્ત ઈન ખબરૂ
કે ખુસવ કુનદ સૂએ મા બરૂગુઝરૂ

હવે હું પાદશાહને ખબર પહોંચાડું છું-કે ફરતા આસમાને તારા નોકરને શું શું દેખાડ્યુ છે?

મે કનાબદના પહાડ ઉપર લશ્કર ખેચ્યુ-અને ઈરાનીઓનો રસ્તો રોક્યો

પેલી તરફથી ભારી લશ્કર આવ્યું-સેપહસાલાર ગૂદર્ઝ અને તેની સાથે બીજા સરદારો આવ્યા

એના કરતા મોટું લશ્કર મિનોચેહર શાહના વખત પછી ઇરાનથી તૂરાન તરફ આવ્યુ નથી

તેઓએ રયબદના મયદાનમા પોતાની જગ્યા કીધી અને લશ્કરને તેની નઝદીકના પહાડમા ગોઠવ્યુ.

ત્રણ દહાડા અને રાત સુધી બન્ને લશ્કરને બે ચિત્તાની માફક આમને સામને માઢા તંગ કરી ઉભુ રહેવુ પડ્યુ

તે લડાઈના મયદાનમા અમોએ લડાઇની પહેલ નહીં કીધી કે કદાચ દુશ્મનનુજ લશ્કર મયદાન તરફ પહેલા આવશે

પણ ઈરાનના લશ્કરનો સરદાર થાકયો નહીં-અને પહાડ છોડી લશ્કર મયદાનમા લાવ્યો નહીં

ત્યારે મારો દુન્યાને જીતનારો ભાઇ હુમાન-આપણા લશ્કરમા લડાઈ માટે તઇયાર થયા

અને ઈરાનીઓ સામે લડવા ગયો-કોણ જાણે તે શેરમર્દને શું થઈ આવ્યુ?

તેની સામે લડવા માટે ગીવનો બેટો બીઝન આવ્યો-અને બહાદુર પેહલવાન હુમાન સાથ વળગ્યો

તે બીઝન જેવાના હાથ ઉપર માર્યો ગયો તેના ગમથી મારું માથું ફરી ગયુ છે

કોણ જાણતુ હતુ કે કદીબી બાગમાનુ બુલંદ સરોવર એક ઘાસના તણખલાથી કપાઈ જશે!

અને લીધે મજકુરા નામદારોના દિલ તુટી ગયા અને તેના દુખથી બધી ખુશાહાલી જતી રહી

વળી મજકુર નામદાર નસ્તીહન દશ હઝાર અનુભવી સવારો સાથ

સવારના પોહોરમા મારી નઝદીકથી ગયો અને તેને પણ બીઝનના ભારી ગાઝથી હાન પુગી

પછી દિલથી દુખી થઇને મે લશ્કર આગળ ચલાવ્યુ-અને પોકારતે લડાઈગાહમા ગયો

અમો બન્ને લશ્કરે પહાડ ઉપરથી રાત દેખાઈ ત્યા સુધી એક બીજા સાથ લડાઈ કીધી

જ્યારે પાદશાહના નામદારોમાથી નવસો જણાઓ-તે લડાઇગાહમા તનથી સર કપાયલા થયા

વળી બાકીના પેહલવાનોમાથી બે ભાગના-દિલ દુખથી અને તન તલવારથી ઝખ્મી થયલા થયા

એવી રીતે અમારા ઉપર ઈરાનીઓ ગાલેબ આવ્યા-એ લોકે તો બસ લડવા ઉપરજ કમર બાધેલી છે

મને બીક લાગે છે કે ફરતો આસમાન-આપણાથી બિલકુલ મોહબત તોડી નાખશે

તે પછી મે એક બીજી બૂરી ખબર સાંભળી છે-તેથી પણ હું પરેશાન થયો છુ

કે કયખુસરૂ આ લડાઈગાહમાં સરદાર ગૂદર્ઝને મદદ કરવા માટે લશ્કરની સાથે આવે છે

જો કે આ ખબર સાચી હોય-કે ખુસરૂ અમારી તરફ આવે છે,

સેપહુદારૂ દાનદ કે મન્ બા સેપાહ
નેય.રમ શુદન્ પીશે ઊ કીનહુખાહુ
મગરૂ શાહુ બા લશકરે ઊ કીનહુજૂય
નેહદ સૂઅ ઈરાન્ બદીન્ જન્ગ રૂય
બેગર્દાનદ ઈન્ બદ ઝે તુરાનેયાન્
બેબન્દદ બકીનહુ કમરૂ બરૂ મેયાન્
કે ગરૂ જાને મારા ઝે ઈરાન્ સેપાહુ
બદ આયદ નબાશદ કસી કીનદૂ ખાહુ
ફેરેસ્તાદહુ ચૂન્ ગોફૂતે પીરાન્ શનીદ
બકેર્દારે બાદે દમાન્ બરૂદમીદ
નેશસ્ત અઝ્ બરે બાદ્પાએ નવન્દ
બકેર્દારે આતેશ હયૂની બલન્દ
બેશુદ તા બનઝદીકે અફ્રાસેયાબ્
ન દમ્ ઝદ બરહુ બરૂ ન આરામો ખાબ્
બનઝદીકે શાહુ અન્દરૂ આમદ ચુ બાદ
બેબૂસીદ તખ્તો પયામશ બેદાદ
ચુ બેશ્નીદ ગોફૂતારે પીરાન્ બદરૂદ
દેલશ ગશત્ પુરૂ દર્દો રોખ્સારહુ ઝરૂદ
શુદ અઝ્ કારે આન્ કોશ્તગાન્ ખસ્તહુદેલ
બદાન્ દરૂદ બેન્હાદ પયવસ્તહુ દેલ
બઝાન્ નીઝ કઝ દુશ્મનાન્ લશ્કરશ
ગુરીઝાનો વયરાન્ હમહુ કેશ્વરશ
ઝે હરૂ સૂ બતન્ગ્ અન્દરૂ આવરૂદ જન્ગ્
બરૂ બરૂ જહાન્ ગશતહુ અઝ દરૂદ તન્ગ્
ચુ ગોફૂતારે પીરાન્ બરાન્સાન્ શનીદ
સેપહુરા હમી પાએ બરૂ જાએ દીદ
બરૂ આફ્રીન્ કર્દો શાદી નમૂદ
બદેશ્રશ અન્દરૂન્ રઉશનાઈ ફેઝૂદ
ફેરેસ્તાદહુરા પસ બરે ખીશ ખાન્દ
બેસાઝીદા આન્ શબ્ હમી રાય રાન્દ
બશબ્ગીરૂ ચૂન્ તાજ બરૂ સરૂ નેહાદ
હમાન્ગહુ ફેરેસ્તાદહુરા બારૂ દાદ
બેફરૂમૂદ તા બાઝ ગર્દદ બજાય
સુએ ગોર્દે પીરાને ફર્ખોન્દહુ રાય

તો તું સરદાર જાણે છે કે હું આ લશ્કર લઈ-તેની સામે લડવા જઈ શકીશ નહીં

સિવાય કે તુ પાદશાહ કીનો શોધનારૂ લશ્કર લઇને-ઈરાન તરફ આ લડાઈમા આવી લાગે

અને કીનાનો કમરબદ કમર ઉપર બાંધે-અને તેમ કરી તુરાનીઓ ઉપરની આ આફત દૂર કરે

કારણકે અગર ઈરાની લશ્કરના હાથથી અમારા જાન-બરબાદ ગયા તો ત્યા અમારો કીનો લેનાર કોઈ નથી”

કાસેદે જ્યારે પીરાનનુ બોલવુ સાંભળ્યુ-ત્યારે ફુંકતા પવનની મિસાલ દોડયો

તે એક ઊચી આતશ મિસાલ તેઝ અને પવન મિસાલ ચાલનારી સાઢણી ઉપર સવાર થયો

અને અફ્રાસિયાબની નઝદીક પુગ્યો ત્યા સુધી રસ્તામા કેથે દમ લેવા કે સૂવા કે આરામ લેવા થોભ્યો નહીં

અને પવનની મિસાલ તે પાદશાહની નઝદીક આવ્યો-તેણે તખ્ત ૧૬૯
ચૂમ્યુ અને પીરાનનો પયગામ પુગાડયો

જ્યારે અફ્રાસિયાબે પીરાનની દુ ખ ભરેલી વાત સાભળી-ત્યારે તેનુ દિલ દર્દભરેલુ અને ચહેરો ઝર્દ થયો

માર્યા ગયલાઓ માટે તે દેલગીર થયો-અને એ બનાવે તેને હમેશનુ દુ ખ આપ્યુ

વળી તે દુ ખી એ માટે હતો કે દુશ્મનોથી તેના લશ્કરે-નાસવા માડયુ હતુ અને તેનો તમામ મુલક વયરાન થયો હતો

ચો તરફથી લડાઇએ તેને ઘેરી લીધો-તેના દુઃખે કરી દુન્યા તેની ઉપર તગ થઈ ગઈ

છતા જ્યારે પીરાનનો એવી રીતનો પયગામ સાભળ્યો-અને એમ જાણ્યું કે તેનુ લશ્કર મયદાનમા સાબેત કદમ રહ્યું.

ત્યારે તેણે પીરાન ઉપર આફ્રીન કીધી અને ખુશહાલી બતાવી-અને તેનું દિલ પ્રકાશિત બન્યું

પછી કાસેદને પોતાની આગળ બોલાવ્યો અને તે રાતે તેની સાથ ધીરજ ધરીને વિચાર ચલાવ્યો

જ્યારે સવારે તેણે તાજ સર ઉપર મેલ્યુ-ત્યારે તેજ વખત કાસેદને પોતા પાસે તેડયો.

તેણે ફર્માવ્યુ કે “મુબારક અકલના પીરાન પેહલવાનની તરફ પાછો ફરે”

પાસોખે પયગ્રામે પીરાન્ અઝ્ અફ્રાસેયાબ્.

સુનીન્ દાદ પાસોખ કે ઊરા બેગૂય
કે અય ગોર્દ નામઆવરે રાસ્તગૂય
તો તા ઝાદી અઝ્ માદરે પાકૂતન્
સેપરૂ કર્દહુ પીશમ તને ખીશ્તન્
તોરા બીશતરૂ પીશે મન્ દસ્તગાહુ
તોઇ બરૂતરૂ અઝ્ પહુલવાનાન્ બજાહુ
હમીદૂન્ બહરૂ કારૂ બા ગન્જે ખીશ
બકોશીદહુ ઝે બહરે મન્ ઈન રન્જે ખીશ

અફ્રાસિયાબ તરફથી પીરાનના પયગામનો જવાબ.

પછી તેણે એવો જવાબ આપ્યો કે “તુ તેને કહે-કે ઓ રાસ્ત ૧૭૦
બોલનાર નામ ઉઠાવનાર પેહલવાન!

જ્યારથી તું તારી પાક તનની માને પેટે જન્મ્યો છે-ત્યારથી તેં પોતાનું તન ઢાળ તરીકે મારી નઝદીક ધર્યું છે.

મારી નઝદીક તને સૌથી વધારે ઈઝ્ઝત છે-અને તું મારા પેહલવાનોમાથી મરતબામા સર્વેથી વધારે છે

વળી મારા દરેક કામમા પોતાનો પૈસો ખરચી-મારે માટે મેહનત વેઠે છે

તો આર્દી ઝે ચીન્ તા બઈરાન્ સેપાહ
તો કર્દી દેલો બખ્તે દુશ્મન સેયાહ
તોઈ મેહ્તરો પહેલવાને ઝમીન્
કે બાદા બજાનત હઝારૂ આફ્રીન્
ઝે તૂરો પશન્ગ્ અન્દરૂ આઈ બમેહરૂ
ચુ તૂ પહેલવાન બરૂ નેયારદ સેપેહરૂ
ન બીનદ સેપહ્ ચૂન્ તો સાલારૂ નીઝ
ન બન્દદ કમરૂ ચૂન તો હુશ્યારૂ નીઝ
ગુમાનેત આન્ કે ગોફ્તી મનઝ અન્ મન્
ગુનહગારૂ દાનમ હમી ખીશ્તન્
કે કયખુસ્રવ આમદ ઝે તૂરાન ઝમીન્
બઈરાનો બરૂ મા બેગુસ્તર્દ કીન્
૧૨૧ બેદાન્ મન કે શાહમ નેયાઝાર્દેહ અમ
બદેલ હરગેઝ ઈન યાદ નાવર્દેહ અમ
નબાયદ કે બાશી બરીન તન્ગ દેલ્
બતીમારૂ દારી પુરઝ નન્ગ દેલ્
કુજા બૂદની બાશદ અઝ કેર્દગારૂ
નબાયદ વરા હીચ આમૂઝગારૂ
કે કયખુસ્રવ અઝ મન નગીરદ ફેરૂઘ
નબીરહ્ મખાનશ કે બાશદ દોરૂઘ
નબાશમ બગીતી મન ઊરા નેયા
નજૂયમ હમી ઝીન્ સખુન્ કીમેયા
બરીન્ કારે ઊ કસ ગુનહગારૂ નીસ્ત
મરા બા જહાન્દારૂ પયકારૂ નીસ્ત
ચુનીન્ ખાસ્ત વીન્ બૂદની કારૂ બૂદ
મરા બરૂ દેલ અઝ તૂ ચે આઝારૂ બૂદ
વ દીગરૂ કે ગોફ્તી ઝે કારે સેપાહ
ઝે ગર્દીદને ચર્ખો ખુરશીદો માહ
બયકસાન્ નગર્દદ સેપહરે બલન્દ
ગહી શાદ દારદ ગહી મુસ્તમન્દ
તો દેલરા બદીન્ કારૂ ખસ્તહ્ મદારૂ
રવાનરા બદીન્ બન્દ બસ્તહ્ મદારૂ
૧૨૨ નબેશ્તહ્ ચુનીનસ્ત કારે નબરદ
ઝે હરૂ સૂ હમીગર્દદ ઈન્ તીઝગર્દ
હમી બરૂકશદ તા બખુરશીદ બરૂ
હમી અન્દરૂ આરદ ઝે ખુરશીદ સરૂ
સખુન ગોફતને કોહતગાન ગશ્ત ખાબ્
ઝે કીને બેરાદરૂ તો સરૂ બરૂ મતાબ્
દેલી કુ ઝે દર્દે બેરાદરૂ શખૂદ
દવાએ પેઝેશ્કાન્ બદુ નીસ્ત સૂદ
સે દીગરૂ કે ગોફ્તી કે ખુસ્રવ જે ગાહ
બજન્ગ અન્દરૂ આયદ હમી બા સેપાહ
બોઝ આનસ્ત કામત નોરા આગહી
કે કયખુસ્રવ આયદ ઝે શાહન્શાહી
કે તૂસે સેપહબુદ હમી બા સેપાહ
બસૂએ દહેસ્તાન્ બરૂ આમદ ઝે રાહ
મબીનાદ હરગેઝ કસ ઈન્ રૂઝગારૂ
કે ઊ પીશદસ્તી નુમાયદ બકારૂ
કે મન ખુદ બરૂ આનમ કઝ ઈદરૂ બગાહ
બદાન્ સૂએ જયહૂન્ ગોઝારમ સેપાહ

તુંજ ચીનથી ઈરાન સુધી લશ્કર લઈ ગયો-અને તેજ દુશ્મનોનાં દિલ અને બખ્ત સીઆહ કીધા

તુંજ દુન્યાનો સરદાર અને પેહલવાન છે-તારા જીવ ઉપર હઝારો હઝાર દુઆ હોજો!

તુર અને પશંગની વફાદારીમા તું રહેલો છે-તારા જેવો પેહલવાન આસ્માન પણ પયદા કરી શકતા નહીં

લશ્કરને પણ તારા જેવો સરદાર મળવાનો નથી અને તારા જેવો કુશળ સેનાપતિ બીજો કોઈ થશે નહીં

પણ તુ કહે છે કે 'આપણી સઘળી અન્જુમનમાંથી હુ પોતાનેજ ગુનેહગાર ધારૂ છુ

કે કયખુસ્રવ તુરાન ઝમીનથી છટકી ઈરાનમા આવ્યો અને આપણા ઉપર આ કીના કરવા લાગ્યો'

એ માટે તુ જાણ કે હુ પાદશાહ હોવા છતા તેને માટે કશો દુખી નથી બલ્કે એ વાતને કદી મે યાદ પણ નથી કીધી

એ બાબત તારા દિલમા કાંઈ ઓછુ લાવતો ના તથા એવી દુખી લાગણીથી તારા દિલમા તુ શરમાતો ના

કારણકે જે બનાવ પરવરદેગાર તરફથી બનવાનો છે તે માટે ઉપદેશ આપનારની ઝરૂર નથી

કયખુસ્રવ મારાથી નામદારી મેળવવાનો નથી-તેને તુ મારો નબીરો ગણતો ના, કારણકે તે એક જૂઠો માણસ છે

આ દુન્યામા હુ એનો નમાનો થતો નથી આ વાતથી હુ હીલા બહાના શોધતો નથી

તેના આ કામ માટે કોઈ ગુનેહગાર નથી અને એ બાબતમા મને પણ ખોદાતાલા સાથ ઝઘડો કરવો નથી

તેણે એમજ ઇચ્છયુ હતુ અને તેની ઈચ્છા પ્રમાણે કામ બન્યુ-તારે હાથે મારા દિલ ઉપર શુ આઝાર પહોંચ્યા?

બીજુ લશ્કરના કામ માટે તેમજ આસ્માન, આફતાબ અને માહતાબના ફરવા માટે તું જે કહે છે,

તે માટે તુ જાણે છે કે બુલન્દ આસ્માન કદી પણ એકસરખો ફરતો નથી તે કદી ખુશહાલ રાખે છે અને કદી હાજતમંદ બનાવે છે

માટે તુ એ બાબત ઉપર દિલને ઝખમી ના કર-અને તારા જીવને એવા ખયાલમા બાંધેલો ના રાખ

લડાઈના કામ માટે તો એમજ લખેલુ છે આ તેઝ ચાલનો ગુમ્બઝ ચારો તરફ ફરતો રહે છે

તે કદીક ખુરશેદ સુધી ઊંચે ચઢાવે છે-અને વળી તેનુજ સર ખુરશેદ ઉપરથી નીચે પટકે છે

માર્યા ગયલાઓને માટે વાત કરવી તો સ્વપ્નો જોવા જેવુ છે-પણ તુ તારા ભાઈના કીનાથી સર ફેરવતો ના

જે દિલ કે પોતાના ભાઈના દર્દથી ઝખમી થયુ હોય તેને તબીબોની દવાએ ફાયદો થતો નથી

ત્રીજુ તું કહે છે કે 'ખુસ્રૂ રાજધાની છોડી લશ્કર લઈ લડાઈમાં આવે છે'

તને જે ખબર મળી છે કે કયખુસ્રૂ રાજધાણીથી અત્રે આવે છે તે ખરી નથી

કારણકે એનો સરદાર તુસ લશ્કર સાથે તે રસ્તો છોડીને દહિસ્તાન તરફ વળિયો છે

આ લડાઈ લડવાને તે આગળ વધી આવશે-એવા દહાડાની કોઈ આશા રાખે નહીં

મારો પોતાનોજ વિચાર છે કે વખતસર-અહિયાથી જેહૂન નદીની પેલીપાર લશ્કર લઇને પસાર થઈ જાઉં.

ન ગૂદરૂઅ માનમ ન ખુસ્રવ ન તૂસ
ન ગાહો ન તાજો ન લશ્કરૂ ન કૂસ
બઈરાન્ બરાન્ગૂનહુ રાનમ સેપાહુ
કેઝાન પસ નબીનદ કસી તખ્તે શાહુ
બકયખુસ્રવ અઝ ખુન્ નમાનમ જહાન્
બમરૂ બરૂ ફેરૂદ આયમશ નાગહાન્
બખન્જરૂ બેબુરૂરમ બરાન્સાન્ સરશ
કે ગેર્યદ બરૂ ઝારૂ ખુદ માદરશ
મગરૂ કારેમાની દેગરૂ ગૂનહુ કારૂ
ફરાઝ આયદ અઝ ગરદશે રૂઝગારૂ
તોરા અય જહાન્દીદએ સરૂફરાઝ
નકરદહ્સ્ત યઝદાન બચીઝી નેગાઝ
ઝે મર્દાનો અઝ ગન્જો નીરૂએ દસ્ત
હમહુ હ ચે ખાહી તોરા દસ્ત હસ્ત
યકી લશ્કરે નામવરૂ સી હઝારૂ
હેશીરો ખેરદમન્દો ગોર્દો સવારૂ
ફેરેસ્તાદમ ઈનક બનઝદીકે તૂ
કે રઉશન્ કુનહ જાને તારીકે તૂ
કઝ ઈરાનેયાન્ દહુ વઝીશાન યકી
બચશ્મે યકી દહુ બુવદ અન્દકી
ચુ નઝદીકત આયન્દ રૂઝી મપાય
સરો તાજે ગૂદર્ઝ બુગસલ ઝે જાય
હમાન્ કૂહ કે ગેરૂફ દારદ હેસારૂ
બઅસ્પાન જન્ગી ઝે પાય અન્દરૂ આરૂ
મકશ દસ્ત અઝીશાન્ બખૂન રીખ્તન્
ચુ પીરૂઝ બાશી બઆવીખ્તન્
ફેરેસ્તાદહુ બેશ્નીદ પયધામે શાહુ
બેયામદ બરે પહ્લવાને સેપાહુ
બપીશ અન્દરૂ આમદ બસાને ચમન્
ખમીદહુ ચુ અઝ બાદ શાખે સમન્
બપીરાન્ રસાનીદ પયગામે શાહુ
અઝાન્ નામદારાને જન્ગી સેપાહુ
ચુ બેશ્નીદ પીરાન્ સેપહ્ રા બખાન્દ
ફેરેસ્તાદહુ અઝ બુન સખુન્ બાઝ રાન્દ
સેપહ્રા હમહુ સરૂબસરૂ દાદ દેલ
શુદન્દ અઝ ઘમાન યકસરૂ આઝાદેલ
નેહાની રવાનશ પુરઝ દરૂદ બૂદ
પુરઅ ખૂન્ દેલો બખ્ત પુરૂ ગરદ બૂદ
કે અઝ હરૂ સુએ લશ્કરે શહ્રયારૂ
હમહુ કાસ્તહુ દીદહુ દરૂ કાર્ઝારૂ
હમઝ શાહે ઇરાન્ દેલશ બૂદ તન્ગ
બેતર્સીદ કાયદ યકાયક બજન્ગ
બયઝદાન્ ચુનીન્ ગોફ્ત કય કેર્દગારૂ
તો સાયહુ ચગેફ્ત અન્દરીન રૂઝગારૂ
કેરા બરૂકશીદી તો અફ્ગન્દહુ કીસ્ત
જોઝ તૂ જહાન્દારો પાયન્દહુ નીસ્ત

ઝે ખુસ્રવ નેગરૂ તા બદીન રૂઝગારૂ
કે દાનેસ્ત કાયદ યકી શહ્રયારૂ

ત્યારે ગૂદર્ઝ, ખુસરૂ કે તુસને તેમજ તેનાં તાજ, લશ્કર અને નગારાને રહેવા દઈશ નહીં

હું ઈરાન ઉપર એવી રીતનું લશ્કર ચલાવીશ-કે ત્યાર પછી ત્યાં કોઈપણ ૧૨૩
પાદશાહના તખ્તને જોશે નહી

દેશનો કોઈપણ ભાગ કયખુસરૂ માટે હુ રાખીશ નહીં-તેની ઉપર હું અચાનક તુટી પડીશ

અને એવી રીતે તેનું માથું ખંજરથી કાપીશ કે તેના ઉપર ખુદ તેની મા ઝારઝાર રડશે

પછી તો કદાચ ઝમાનાની ગર્દેશથી આ ફરતુ આસ્માન કાંઈ બીજીજ રીતનુ કામ આગળ લાવે તો સાહેબ જાણે

એ અનુભવી સરદાર! પાક યઝદાને તને કશીપાતીનો મોહતાજ રાખ્યો નથી

લશ્કર ખઝાનો અને હાથનુ કૌવત જે કાંઈ તુ માગે તે બધું મોજૂદ છે

ત્રીસ હઝાર માણસેનુ એક ઉમદા લશ્કર-જેના દરેક જણ હિમ્મતવાન, ડહાપણવાળો અને બહાદુર સવાર છે

તે હવડા હુ તારી નઝદીક મદદ માટે મોકલી આપુછુ કે જેથી તારો સીઆહ જીવ પાછો રોશન બને

તેઓમાનો એકક જણ ઈરાનીઓના દશ દશ સવારની બરાબરનો છે-અને આપણ માનો એકેક સવાર દુશ્મનના દશ સવારને તુચ્છ સમજે છે

જ્યારે તેઓ તારી નઝદીક આવે ત્યારે એક દિવસ પણ થોભનો ના-અને બસ ગૂદર્ઝનું સર અને કોલાદ ઉખેડીજ કાઢજે

તેમજ તે પહાડ કે જેને તે કિલ્લો કરી બેઠો છે-તેને તુ જંગી ઘોડા ૧૨૪
ઓની ઠોકરે ખોદી નાખજે

જ્યારે લડાઇમા તુ ફતેહમદ થાય-ત્યારે તેઓને કાપી નાખવામાં જરાપણ અચકાતો ના"

કાસેદે જ્યારે પાદશાહનો પયગામ સાભળ્યો-ત્યારે તે તુરાની લશ્કરના સરદાર પીરાનની નઝદીક પાછો આવ્યા

જેમ બાગમા ચમ્પેલીનો વેળો પવનથી વાકો વળે છે, તેમ તેની આગળ વાકો વળી નમન કરતો કાસેદ આવ્યો

તેણે તે લડાયક લશ્કરના નામદારોમાથી સરદાર પીરાનને પાદશાહનો પયગામ પહોચાડ્યા

જ્યારે પીરાને તે પયગામ સાભળ્યો ત્યારે સઘળાં લશ્કરને બોલાવ્યુ-અને ત્યા પેલા કાસેદે પહેલથી પાછા તે સખુના કહી સભળાવ્યા

તે સાભળીને તમામ લશ્કરને હિમ્મત આવી-તે સઘળાઓ પોતાની ગમગીનીમાથી મોકળા થઈ ગયા

તો પણ અંદરખાનેથી પીરાનનો જીવ દુખી હતો-તેનું દિલ લોહીથી ઉકળતુ હતુ અને તેનુ નસીબ ધૂળથી ભરેલુજ રહ્યુ હતુ

કારણકે તેણે તો ચો તરફથી પોતાના પાદશાહનુ લશ્કર-લડાઇમા સઘળુ ઓછુજ થતુ જોયુ હતુ

તેમજ ઇરાનના પાદશાહથી તેનુ દિલ તંગ થયલુ હતુ-તે બીધેલોજ હતો કે રખેન તે અચાનક લડાઇમા આવી લાગે

તેથી તેણે પાક યઝદાન આગળ અર્ઝ ગુઝારી કે "એ દુન્યાના પયદા ૧૨૫
કરનાર સાહેબ! આ ઝમાનામા તારી શુ શુ અજાયબીઓ હુ જોઉ છુ?

જેને તુ મુલકે દરજ્જે ચઢાવે છે તે કદીપણ નીચે પડતો નથી-તારા સિવાય કોઈ માલિક દુન્યાના માલેક નથી અને હમેશ કાયમ રહેનારો પણ કોઈ નથી

કયખુસરૂનોજ દાખલો જોતા અત્યાર સૂધી કોણ જાણતુ હતુ કે તે એક પાદશાહ થશે?

નેગહ્ કુન્ બદીન્ કારે ગર્દન્દહ્ દહ્‍ર્
મર્ આન્‌રા કે અઝ્ ખીશ્તન્ કર્દ્ બહ્‍ર્
બર્‌આરદ્ ગુલે તાઝહ્ અઝ્ ખારે ખુશ્ક્
શવદ્ ખાક્ બા બખ્તે બીદર્ મુશ્ક્
શેગેફ્તી બરાન્ કુન્ કે આઝાદ મર્દ
હમીશહ્ દેલે ખીશ દારદ્ બદર્દ
મેયાને નેયાઓ નબીરહ્ દો શાહ્
નદાનમ્ ચેરા બાયદ્ ઈન્ કીનહ્‌ગાહ્
દો શાહે દો કેશ્વર્ ચુનીન્ જન્ગ્‌જૂય
દો લશ્કર્ બરૂએ અન્દર્ આવર્દ્ રૂય
ન દાનમ્ સરન્જામે ઈન્ કાર્ઝાર્
કેરા બરકશદ્ ગર્દેશે રૂઝ્‌ગાર્
ગર્ અફ્રાસેયાબ્ અન્દરીન્ કીનહ્‌ગાહ્
બબા નામ્‌દારાને તૂરાન્ સેપાહ્
૨૬ બદીન્ રઝ્‌મગહ કુશ્તહ્ ખાહદ્ શુદન્
મરે બખ્તે મા ગશ્તહ્ ખાહદ્ શુદન્
ચુ કયખુસ્રવ આયદ્ અઝ્ ઈરાન્ બકીન્
બદૂ બાઝ્ ગર્દદ્ સરાસર્ ઝમીન્
રવા બાશદ્ અર્ ખસ્તહ્ દર્ જઉશનમ્
બર્‌આરદ્ રવાન્ કેર્દેગાર્ અઝ્ તનમ્
મબીનાદ્ હર્ગેઝ્ જહાન્‌બીને મન્
ગેરેફ્તહ્ કસી રાહો આઇને મન્
કેરા ગર્દેશે રૂઝ્ બા કામ નીસ્ત
બરા મર્ગ્ બા ઝેન્દગાની યકીસ્ત

તું ફરતાં આસ્માન જે પોતાની મેળેજ મોટાઈ પામેલું છે તેના કામ તરફ જરા નેગાહ કર

કે તે સૂકા કાટા જેવા રોપામાંથી ગોલાબ ઉગાડે છે-અને તેનાથીજ ખાક કસ્તુરી જેવી પમરતી થાય છે

પણ વળી અજબ જેવુ તો એ છે કે એક ભલા માણસનું દિલ હમેશ દુ:ખી રહે છે

હુ નથી જાણતો કે આ મમાવા અને નબીરા બન્ને પાદશાહો-વચ્ચે આવી રીતનુ લડાઈનુ મયદાન શા માટે જોઇયે?

બેહુ મુલકના બેહુ પાદશાહો એવી રીતના લડાયક બન્યા છે-અને બેહુ લશ્કરે આમણસામણ સફ ખેંચી છે

હુ નથી જાણતો કે એ લડાઈનુ શેવટ શુ આવશે-અને ઝમાનાની ગર્દેશ કોણુને ફતેહમદ બનાવશે?"

અગરજો આ લડાઈની જગ્યામાં તુરાની લશ્કરના નામદારો સાથ પાદશાહ અફ્રાસિયાબ,

આ લડાઈગાહમા માર્યો જશે-તો અમારૂ બખ્ત બરગશ્તે થશે

માટે જ્યારે કયખુસરૂ ઈરાનથી કીનો લેવા આવે-અને અમારો સઘળો મુલક તેને હાથ જાય,

ત્યારે જો તેની આગમચ હુ મારાં બખ્તરમાજ ઝખ્મી થયલો પડું અને તુ કેર્દેગાર સાહેબ મારા તનમાથી મારો જાન કાઢી લીયે તો તે વાજબી ગણાય

જે રસ્તે કે હું ચાલ્યોછુ તે રસ્તે કોઈ બીજાને ચાલતો-ખોદા કરેને મારી આંખો કદીપણ નહીં જોય

જેની મુરાદ પ્રમાણે ઝમાનો નથી ચાલતો-તેને મનરેસ ઝિંદગાની અને મોત સરખુજ છે"

જન્ગે ઇરાનેયાન્ વ તૂરાનેયાન્ હમ્‌ગોરૂહ્.

ઇરાની અને તૂરાની ટોળાની ભેગી લડાઈ.

ચુ ગુસ્તર્દ્ ખુર્શીદ્ દીબાએ ઝર્દ્
બેજૂશીદ્ દર્યાએ દશ્તે નબર્દ્
દો રૂયહ્ ઝે લશ્કર્ બર્‌આમદ્ ખોરૂશ
ઝમીન્ આમદ્ અઝ્ નઅલે અસ્પાન્ બજૂશ
સેપાહ્ અન્દર્ આમદ્ ઝે હર્ દૂ ગોરૂહ્
બપૂશીદ્ જઉશન્ હમહ્ દશ્તો કૂહ્
દો સાલાર્ હર્ દૂ બસાને પલન્ગ્
ફેરાઝ્ આવરીદન્દ્ લશ્કર્ બજન્ગ્
બકેર્દારે બારાન્ ઝે અબ્રે સેયાહ્
બબારીદ્ તીર્ અન્દરાન્ રઝ્‌મગાહ્
૭ જહાન્ ચૂન્ શબે બહ્‌મન્ અઝ્ તીરહ્ મીઘ્
ચે અબ્રી કે બારાને ઊ તીરો તીઘ્
ઝમીન્ આહનીન્ કર્દહ્ અસ્પાન્ બનઅલ્
બરો દસ્તે ગોર્દાન્ બખૂન્ ગશ્તહ્ લઅલ્
ઝે બસ્ કોશ્તગાન્ અન્દરાન્ રઝ્‌મગાહ્
બુરીદહ્ સરાન્ શાન્ ફેગન્દહ્ બરાહ્
બર્ આવર્દ્‌ગાહ્ જાએ ગશ્તન્ નમાન્દ્
પયે અસ્પરા બર્‌ગુઝશ્તન્ નમાન્દ્

જ્યારે ખુરશેદે સોનેરી રગના રેશમી કપડા પાથર્યું ત્યારે લડાઈના મયદાનનો દર્યો જોશમા આવ્યો

બન્ને તરફના લશ્કરમાથી લડાઈના પોકાર ઉઠયા-ઝમીન ઘોડાઓની નઅલથી થરથરવા લાગી

બન્ને તરફથી ટોળાબધ લશ્કર આગળ વધ્યુ-અને તમામ જંગલ અને પહાડે બખ્તર પેહેર્યાં

બે ચિત્તા જેવા બન્ને સરદારોએ-લડાઈ કરવા માટે લશ્કર ભેગાં કીધા

સીઆહ વાદળામાંથી વરસાદ પડે તેમ-તે લડાઇગાહમાં તીર વરસવા લાગ્યા

બધી દુન્યા કાળાં વાદળાંવાળી બહમન મહિનાની રાત હોય તેવી થઈ ગઈ-તે વાદળાપણુ કેવા કે જેમાથી તીર અને તલવારનો વરસાદ વરસતો હતો.

ઘોડાઓની નઅલે ઝમીન લોઢાની બની ગઈ-પેહલવાનોની છાતી અને હાથ લોહીથી લાલ થયલા હતા

તે લડાઈગાહમા-એટલા બધા માર્યા ગયા હતા-અને જેઓનાં કપાયલાં માથાં રસ્તામા એટલા પડેલાં હતા,

કે તેથી લડાઈગાહ ઉપર ફરવાની જગ્યા રહી નહીં હતી-તેમજ ઘોડાઓને ચાલવાને પણ જગ્યા નહીં હતી

ઝમીન્ લાલહુગૂન્ શુદ હવા નીલગૂન્
બરૂઆમદ હમી મઉજે દર્યાએ ખૂન્
દો સાલારૂ ગોફૂતન્દ અગ- હમચૂનીન્
બેદારન્દ ગોર્દાન્ બરીન્ દશ્ત કીન્
શબ [illegible] તીરહુરા કસ નમાનદ બજાય
બોઝદ ચર્ખ ગીતીઓ ગયહાન્ ખોદાય
ચુ પીરાન્ ચુનાન્ દીદ જાએ નબરૂદ
બલહુહાકૂ [illegible] ફર્શીદવરૂદ
કે અન્દાન્ કુજા બા શુમા લશકરસ્ત
કસી કૂ બદીન રઝમગહુ દરૂખરસ્ત
સવારાન્ બેબખ્શીદ તા બરૂ સે રૂય
શવન્દ અન્દરીન્ રઝમગહુ ચારહુજૂય
બઝીશાન્ [illegible] કે [illegible] તરૂ
સેપહુરા ઝે [illegible] ને[illegible]દારૂ તરૂ
બદીશાન્ સેપારીદ પોશ્તે સેપાહુ
શુમા બરૂ દો રૂયહુ બેગીરીદ રાહુ
બલહુહાકૂ ફરૂમૂદ તા સૂએ કૂહુ
બરદ લશકરે ખીશરા હમગોરૂહુ
હમીદૂન સુએ રૂદ ફર્શીરૂદવરૂદ
બર તા બરૂઆરદ બખુરૂશીદ ગરૂદ
ચુ આન્ નામદારાને તૂરાન્ સેપાહુ
કશીદન્દ આન્ લશકરે કીનહુખાહુ
નવન્દી બરૂઅફૂગન્દ પસ દીદહુબાન્
અઝાન્ દીદગહુ તા બરે પહુલવાન્
નેગહુબાન્ ગૂદરૂઝ ખુદ બા સેપાહુ
હમીદાશ્ત હરૂ સૂ બદુશ્મન નેગાહુ
દો રૂયહુ ચુ લહુહાકો ફર્શીદવરૂદ
ઝ રાહ કમીનગહુ કુશાદન્દ ગરૂદ
સવારાને ઈરાન્ બરૂઆવીખ્તન્દ
હમી ખાકૂ બા ખૂન્ બરૂઆમીખ્તન્દ
નવન્દી બેયામદ ઝે હરૂસૂ દમાન્
બનઝદીકે ગૂદરૂઝ [illegible]
નેગહુ કરૂદ ગૂદરૂઝ તા પોશ્તે ઊય
કે દારદ ઝે ગોર્દાને પર્ખાશજૂય
ગેરામી પેસરૂ શીરે શર્ઝહુ હઝીરૂ
બપોશ્તે પેદરૂ બૂદ બા તીઘો તીરૂ
બેફરૂમૂદ તા શુદ ઝે પોશ્તે સેપાહુ
બરે ગીવે ગૂદર્ઝે લશકરૂ પનાહુ
બેગૂયદ કે લશકરૂ સુએ રૂદો કૂહુ
બયારી ફેરેસ્તદ ગોરૂહા ગોરૂહુ
બગેરૂદ આવરદ આન્ સેપહુ યકસરહુ
કે ઊ ચૂન્ શબાન્ બૂદો ઈશાન્ રમહુ
બદીગરૂ બેફરૂમૂદ ગોફૂતન્ બગીવ
કે પોશ્તે સેપહુરા યકી મર્દે નીવ
બેબાયદ શુદન્ તા નગર્દદ તબાહુ
નેયાયદ અઝાન્ મર્ઝે તૂરાન્ સેપાહુ
ગુઝીનદ સેપારદ બરૂ જાએ ખીશ
બઝ નૂઝા નહદ પીશ્તરૂ પાએ ખીશ
હઝીરે દેલાવરૂ બેબસ્તહુ કમરૂ
ચુ બેશ્નીદ ગોફૂતારે ફરૂરોખ પેદરૂ

ઝમીન ગુલ લાલાને રંગની અને હવા કાળા રંગની થઈ ગઈ-અને ગોયા લોહીનો દર્યો મોજા મારવા લાગ્યો.

એવુ જોઈ તે બન્ને સરદારો બોલ્યા કે "અગરજો એજ પ્રમાણે પેહલવાનો આ મયદાનમા લડાઈ ચાલુ રાખશે,

તો અંધારી રાત પડતા સૂધીમા આસ્માન, ઝમીન અને દુન્યાના પયદા કરનાર સાહેબ સિવાય કોઈ બચવા પામશે નહીં"

જ્યારે પીરાને લડાઈ એવી રીતની ચાલતી જોઈ ત્યારે લહાક અને ફર્શીદવર્દને ફરમાવ્યુ

કે "તમારી પાસે આ લડાઈગાહમાં લડવા લાયક જેટલું લશ્કર છે,

તેના ત્રણ ભાગ કરી નાખો-કે તેઓ આ લડાઈગાહમાં બચાવ કરે.

તેઓમાથી જે ટોળો કે વધુ હોશ્યાર હોય-અને દુશ્મનથી લશ્કરને ૧૨૮
સારી રીતે નગાહ રાખી શકે,

તેઓને લશ્કરનો પાછલો ભાગ સોપો-અને તમો લોકો બન્ને બાજૂએ નીકળી જાઓ"

લહાકને ફરમાવ્યુ કે "તે પોતાના લશ્કરને ટોળાબંધ પહાડ તરફ લઈ જાય

એજ પ્રમાણે ફર્શીદવર્દ નદી તરફ-લશ્કર લઈ જાય અને ખુરશેદ સૂધી ધૂળ ઉઠાવે"

જ્યારે તે તૂરાની લશ્કરના બન્ને નામદારોએ-તે કીનેહખાહ લશ્કરને આગળ ચલાવ્યુ,

ત્યારે ચોકીબાને તે ચોકી ઉપરથી પેહલવાન ગૂદર્ઝની નઝદીક એક કાસેદ દોડાવ્યો

પણ ખુદ ગૂદર્ઝ પોતે લશ્કર સાથે નેગેહબાની ઉપરજ હતો-અને ચો તરફ [illegible] નગાહ રાખતો હતો

જ્યારે લહાક અને ફર્શીદવર્દ બન્ને તરફ-કમીનગાહના રસ્તા ઉપરથી ધૂળ ઉરાડવા માડી,

ત્યારે લાગલા ઈરાનના સવારો દુશ્મન સાથે વળગી પડયા-અને લોહી સાથે ખાકને ભેળી નાખવા માડી

ચો તરફથી કાસેદો દોડતા પેહલવાન ગૂદર્ઝની નઝદીક ખબર કરવા આવ્યા

ગૂદર્ઝે નઝર ફેરવી જોયુ કે કયો લડાયક પેહલવાન હજુ તેની પાછળ ૧૨૯
અનામત રહ્યો છે

તો જણાયુ કે તેનો પ્યારો બેટો ગુસ્સા ભરેલા સિંહ મિસાલનો હજીર તલવાર અને તીર સાથ બાપની પછાડી હતો

તેને ગૂદર્ઝે [illegible] કે "લશ્કરની પીઠ પાછળથી નીકળીને-લશ્કરની નેગેહબાની કરનારા ગૂદર્ઝના બેટા ગીવ આગળ જઇને

તેને કહે કે લશ્કરને મોટી સંખ્યામા મદદ કરવા માટે નદી અને પહાડ તરફ મોકલી [illegible]

લશ્કરને પાછુ એકઠુ કરે-કારણકે ગીવ ખરેખરો ભરવાડ જેવો છે અને લશ્કર તેનુ ગોસ્પંદનુ ટોળુ છે"

વળી ગીવને એમ પણ કહેવા કહ્યુ કે "લશ્કરની પાછળ સંભાળને માટે એક બહાદુર સરદારને

જવુ જોઇયે કે જેથી તે ભાગનો નાશ નહીં થાય-અને ત્યાં તુરાનની હદ તરફથી લશ્કર ચઢી નહીં આવે

ગીવ પોતાની જગ્યા કોઇ લાયક માણસને પસંદ કરીને સોપે-અને પોતે પાછો આગળ વધે"

જ્યારે પોતાના મુબારક બાપની એ વાત સાંભળી-ત્યારે તુરત દેલાવર હજીરે કમર બાંધી

બેયામદ બનઝ્દે બેરાદરૂ દમાન્
બેગોફ્‌ત આન્ કુજા ગોફ્‌તહ્ બુદ પહ્‌લવાન્
૧૩૦ ચુ બેશ્‌નીદ ગીવ્ ઈન્ સખુન્ બરૂદમીદ
ઝે લશ્‌કર્ યકી નામવર્ બરૂગુઝીદ
કુજા નામે ઊ બૂદ ફર્‌હાદ ગોરૂદ
બેખાન્દો સેપહ્‌ યક્‌સર્ ઊરા સેપોરૂદ
દો સદ્ કારૂદીદહ્ દેલાવર્ સરાન્
બેફ્‌રૂમૂદ તા જન્ગએ શાવરાન્
બરદ તાખ્તન્ સૂએ ફર્શીદ્‌વરૂદ
બર્‌અન્ગીઝદ્ અઝ્ કૂહો અઝ્ આબ્ ગરૂદ
ઝે ગોદર્ઝાન્ દો સદ્ બા હેરફૂશી ચુ બાદ
હમીદૂન્ બગુર્ગીને મીલાદ દાદ
બેયામદ દમાન્ તા બરે પહ્‌લવાન્
ચુ દીદશ્ ખેરદ્‌મન્દો રઉશન્ રવાન્
બદુ ગોફ્‌ત અઝ્ ઈદર્ બેગર્દાન્ અનાન્
અબા ગોર્ઝો બા તાબ્‌દાદહ્ સનાન્
કુનૂન્ બોરૂદ બાયદ બરીશાન્ સેપાહ્
હોનર્ કુન્ પદીદ અન્દર્ ઈન્ રઝ્‌મગાહ્
કે પોશ્‌તે સેપહ્ શાન્ બહમ બર્‌શેકસ્ત
દેલે પહ્‌લવાનાન્ શુદ અઝ્ જન્ગ્ પસ્ત
બબીજન્ બેફ્‌રૂમૂદ કય શીરૂમરદ
તોઈ બચ્ચે દરૂરન્દહ્ રૂઝે નબરદ
૧૩૧ કુનૂન્ શીરૂમર્દી બકાર્ આયદત
કે બા દુશ્‌મનાન્ કાર્ઝાર્ આયદત
બતૂ દારદ ઉમ્મીદ ઈરાન્ સેપાહ્
કુનૂન્ રફ્‌ત બાયદ બદાન્ રઝ્‌મગાહ્
અઝીશાન્ મપર્હીઝો તન્ પીશ દાર્
કે આમદ ગહે કીનહો કાર્ઝાર્
અઝ્ ઈદર્ બેરવ્ તા બકલ્બે સેપાહ્
ઝે પીરાન્ બદાન્ જાયગહ્ કીનહ્ ખાહ્
કે પોશ્‌તે હમહ્ શાહ્રે તૂરાન્ બદુસ્ત
ચુ રૂએ તો બીનદ્ બેદર્રદશ પૂસ્ત
અગર્ દસ્ત યાબી બદુ કાર્ બૂદ
જહાન્‌દારો નીકુઅખ્તરત યાર્ બૂદ
બર્‌આસાયદ અઝ્ રન્જો સખ્તી સેપાહ્
શવદ શાદ્‌માનહ્ જહાન્‌દાર્ શાહ્
બેયાબી બસી ગન્જ બા ખાસ્તહ્
શવદ કારૂહાએ તો આરાસ્તહ્
શેકસ્તહ્ શવદ પોશ્‌તે અફ્રાસેયાબ્
પુરઝ્ ખૂન્ કુનદ્ દેલ દો દીદહ્ પુર્ આબ્
બેગોફ્‌ત ઈન્ સખુન્ પહ્‌લવાન્ બા પેસર્
પેસર્ જન્ગ્‌રા તન્ગ્ બસ્તહ્ કમર્
૧૩૨ ચુ બેશ્‌નીદ જન્ગી બર્‌અન્ગીખ્ત અસ્પ્
બેરૂન્ શુદ બકેર્દારે આઝર્‌ગોશસ્પ્
સવારાન્ પસઝ્ મયમનહ્ મયસરહ્
બેફ્‌રૂમૂદ ખાન્દન્ હમહ્ યક્‌સરહ્
ગોરાઝહ્ બેરૂન્ આમદો ગોસ્તહમ
હજીરે સેપહ્‌દારો બીજન્ બહમ
અઝાન્‌જા સૂએ કલ્બે તૂરાન્ સેપાહ્
બવાન્‌બાદગાન્ બર્‌ગેરેફ્‌તન્દ્ રાહ્

તે દોડતો પોતાના ભાઈની નઝદીક આવ્યો-અને પેહલવાન ગૂદર્ઝે જે કહ્યું હતું તે તેને કહ્યું

જ્યારે ગીવે આ વાત સાંભળી ત્યારે તુરતજ-પોતાનાં લશ્કરમાંથી એક નામવર મર્દને પસંદ કીધો

જેનું નામ પેહલવાન ફર્હાદ હતું-તેને બોલાવી તમામ લશ્કર સોપ્યું

પછી જંગે શાવરાનને ફર્માવ્યું કે-"બસો અનુભવી દેલાવર સરદારો

લઇ જઇને ફર્શીદવર્દ ઉપર હમ્લો કરે-અને નદી તથા પહાડ ઉપરથી ગર્દ ઉડાવે"

પછી વાવગા સાથના બસો સવારો વગર ઢીલે મીલાદના છોકરા ગુર્ગીનને સોંપી આપ્યા

અને પોતે દોડતો પેહલવાન ગૂદર્ઝની નઝદીક આવ્યો-ત્યારે ગૂદર્ઝે તેને ડહાપણ ભરેલો અને ઉત્સાહમંદ જોયો,

ત્યારે તેને કહ્યું કે "તું ગોર્ઝ અને પાણી પાયલા ભાલા સાથ અહીંથી લગામ ફેરવ

હવે તારે પણ તેઓ ઉપર લશ્કર લઈ જવું જોઇયે અને આ લડાઈ ગાહમાં તારો હુનર ઝાહેર કરવો જોઇયે

કારણકે તેઓના લશ્કરની પીઠ ભાગી ગઈ છે-અને તે પેહલવાનોના દિલ લડાઈથી ભાગી ગયા છે"

તેણે બીજનને પણ કહ્યું કે "આ શેર મર્દ-તું લડાઇને દહાડેનો ફાડી ખાનારો સિંહજ છે

તારી શેરમર્દી હવેજ તને કામ આવશે-કારણ તને દુશ્મનો સાથે લડવું પડશે

ઈરાની લશ્કર તારા ઉપરજ મોટી આશા રાખે છે માટે હવે તારે આ લડાઈગાહમાં જવું જોઇયે

તું દુશ્મનોથી પાછો ના હઠતો પણ તારા તનને હરોલમાજ રાખજે-કારણકે આ કીના અને લડાઇનાજ વખત આવ્યા છે

અહિંયાથી તું દુશ્મનના લશ્કરની કલ્બગાહ ઉપર જા-અને તે જગ્યામાં પીરાન સાથ લડાઇ કર

કારણકે તેનાથીજ તમામ તુરાન દેશને હિમ્મત છે-પણ જ્યારે તે તારો ચેહરો જોશે ત્યારે તેની ચામડી ફાટી જશે

અગરજો તું તેના ઉપર ગાલેબ આવ્યો તો બસ આપણું કામ પાર પડ્યું-અને ખોદાતાલા તેમજ તારો નેક સેતારો તને મદદગાર થયો એમ સમજજે

તેથીજ આપણું લશ્કર રંજ અને સખ્તાઇ આસાયેશ પામશે-અને આપણો જેહાનદાર પાદશાહ કયખુસરૂ પણ ખુશહાલ થશે

અને તેનાથી તું ખઝાના સાથ પુષ્કળ માલ મેળવશે-તેમજ તારી કીર્ત્તિ વધશે

અફ્રાસિયાબની પીઠ તુટી જશે-અને તેનું દિલ ખૂન ભરેલું બનશે અને બન્ને આંખો પાણી ભરેલી કરશે"

પેહલવાન ગૂદર્ઝે એવી રીતના સખુનો પોતાના બેટાને કહ્યા-જે ઉપરથી બેટાએ લડાઈ માટે કમર તંગ બાધી

જ્યારે લડાયક બીઝને એવું સાભળ્યું ત્યારે આઝરગોશસ્પની મિસાલ ઘોડો ડપટાવી બાહેર પડ્યો

પછી ડાબા જમણી તરફથી સઘળા સવારોને એકઠા કરવા ફર્માવ્યું.

ગોરાઝહ, ગોસ્તહમ, સરદાર હજીર અને બીઝન સામટા બાહેર નીકળ્યા.

તે પેહલવાનઝાદાઓએ પોતાની જગ્યાએથી તુરાની લશ્કરની કલ્બગાહ તરફ રસ્તો લીધો

બકેર્દારે શીરાન્ બરૂ઼ે શેકારૂ
બરાન્ બાહૂપાયાને આહીખ્તહ્ હારૂ
મેયાને સેપહ્ અન્દરૂન્ તાખ્તન્દ
ઝે કીનહ્ હમી દેલ્ બેપર્દાખ્તન્દ
હમહ્ દશ્ત બરૂગુસ્તુવાન્ વઝ્ સવારૂ
પરાગન્દહ્ ગશ્તહ્ ગહે કાર્ઝારૂ
ઝે માયહ્ ફેતાદહ્ બપાએ સેતૂરૂ
કફન્ જઉશનો સીનએ શીરૂ ગૂરૂ
ચુ દીદને પીરાન્ ઝે પોશ્તે સેપાહ્
બેદીદ આન્ તગાપૂયો ગર્દે સેયાહ્
બેયામદ ઝે પોશ્તે સેપાહે બુઝોરૂગ્
અબા નામદારાન્ બકેર્દારે ગોરૂગ્
બરૂઆવીખ્ત બરૂસાને શર્ઝહ્ પલન્ગ્
બેકૂશીદ હમ બરૂનેયામદ બજન્ગ્
બેયફ્ગન્દ શમ્શીરે હેન્દી ઝે મુશ્ત
બનઉમીદી અઝ જન્ગ બેન્મૂદ પોશ્ત
સેપહ્દારૂ પીરાનો કસ્હાએ ખીશ
બેમાન્દ આન્ ઝમાન્ ખીરહ્ બરૂ જાએ બીશ
ચુ ગીવ્ આન્ ગહી દીદ રૂએ પીરાન્ બેદીદ
એનાનરા સુએ જન્ગે ઊ બરકૂશીદ
અઝાન્ મેહ્તરાન્ પીશે પીરાન્ ચહારૂ
બનીઝહ્ ઝે અસ્પ અન્દરૂ અફ્ગન્દ ખારૂ
બઝેહ્ કરૂદ પીરાને વીસહ્ કમાન્
હમી તીરૂ બારીદ બરૂ બદગમાન્
સેપરૂ બરૂ સરૂ આવરૂદ ગીવે સુતોરૂગ્
બનીઝહ્ દરૂઆમદ બકેર્દારે ગોરૂગ્
ચુ આહન્ગે પીરાને સાલારૂ કરૂદ
કે બા વય બેજૂયદ બનીઝહ્ નબરૂદ
બેફરૂમાન્દ અસ્પશ હમીદૂન્ બજાય
અઝાન્જા કે બુદ પીશ નન્હાદ પાય
યકી તાઝેયાનહ્ બરાન્ તીઝરવ્
બેઝદ બેહમરા નામ બર્દારૂ ગવ્
બેજૂશીદ બોગ્શાદ લબ્રા ઝે બન્દ
બનફ્રીને દેઝખીમો દીવે નેઝન્દ
બેયફ્ગન્દ નીઝહ્ કમાન્ બરૂગેરેફ્ત
યકી દર્કએ ગોરૂગ્ બરૂ સરૂ ગેરેફ્ત
કમાન્રા બઝેહ્ કર્દ બુકૂશાદ બરૂ
કે બા દસ્તે પીરાન્ બેદૂઝદ સેપરૂ
બેઝદ બરૂ બરશ ચારૂ તીરે ખદન્ગ્
નશુદ કારૂગરૂ તીરૂ બરૂ મર્દે જન્ગ્
હમીદૂન્ સે ચૂબહ્ બરૂ અસ્પે સવારૂ
બેઝદ ગીવ્ પયકાને જઉશન્ ગુઝારૂ
નશુદ અસ્પ ખસ્તહ્ ન પીરાને નીવ્
બદાન્ જા રસીદન્દ યારાને ગીવ્
ચુ પીરાન્ ચુનાન્ દીદ કીનહ્ ફેઝૂદ
દરૂઆમદ બરે ગીવ્ બરૂસાને દૂદ
બદાન્ તા કુનદ ખસ્તહ્ મરૂ ગીવરા
શેકસ્તહ્ કુનદ લશ્કરે નીવરા
હમીદૂન્ બેશુદ ગીવ્ બરૂસાને દૂદ
બનીઝહ્ ઝે સરૂ ખૂદે પીરાન્ રેબૂદ

પવન મિસાલ શિતાબ ચાલનારા લામ્બી ગર્દનવાળા ઘોડા ઉપર સવાર થઇને-સિંહો જેમ જાનવરોનો શિકાર કરવા નીકળે તેમ તે પેહલવાનો નીકળ્યા

અને દુશ્મનના લશ્કરના મધ્ય ભાગમા જઈ પડયા-અને પોતાના દિલ કીનાથી ખાલી કરવા માડયા

જેથી તે લડાઇ વખતે પાખર સાથના ઘોડેસવાર લશ્કરથી સઘળુ મયદાન પરાગન્દે થઇ ગયુ

જેટલાકે ઘોડાના પગ તળે કચડાઈ જતા-તેઓના બખ્તરજ કફન બનતા અને સિહોના સીના તેઓની કબર બનતી હતી

જ્યારે પીરાનના બેટા રૂઇને લશ્કરની પછાડીથી-આવી રીતની દોડધામ અને તેઓએ ઉરાડેલી સીઆહ ધૂળ જોઈ,

ત્યારે તે મોટા લશ્કરની પાછળથી બીજા નામદારો સાથ વરૂની મિસાલ બાહેર આવ્યો

અને તે મસ્ત ચિત્તાની મિસાલ તેઓ સાથ વળગ્યો-તેણે ઘણી ૧૩૩
કોશેશ કીધી પણ અતે લડાઈમા તે ફાવ્યો નહી

તેથી તેણે હાથમાથી હિંદી તલવાર નાખી દીધી-અને તે લડાઈમાથી ના ઉમેદી સાથ નાસી ગયો

સેપહસાલાર પીરાન અને તેના સાથીઓ-જ્યાના ત્યાજ ગભરાઇને ઉભા રહ્યા

જ્યારે ગીવે પીરાનના એનો ચેહરો જોયો ત્યારે તેજ વેળા-તેની લડાઈ તરફ પોતાના ઘોડાની લગામ ફેરવી

અને પીરાનના અંગ રક્ષકોમાના ચાર જણાને પોતાના નેઝાએ કરી ઘોડા ઉપરથી નીચે નાખ્યા

એ જોઇ વીરોના બેટા પીરાને કમાનનો ચિલ્લો ચઢાવ્યો-અને દુશ્મન ઉપર તીરનો વરસાદ વરસાવ્યો

જેથી બહાદુર ગીવે સર ઉપર ઢાલ પકડી-અને હાથમા નેઝો પકડી વરૂની મિસાલ ધસી આવ્યો

જ્યારે ગીવે સરદાર પીરાનનો ઈરાદો કીધો-કે તેની સાથ નેઝાથી લડાઈ કરે,

ત્યારે તેનો ઘોડો જ્યાનો ત્યા અડી બેઠો-અને જ્યા હતો ત્યાથી આગળ કદમ નહી મુકયુ

તેથી તે નામ ઉડાવનાર પેહલવાને ગુસ્સાથી તે તેઝ ચાલના ઘોડાને એક ચાબુક માર્યો

ગીવ ઘણાજ જોશમા આવ્યો અને તે નાપાક ખુની અહરેમન ઉપર ૧૩૪
લઆનત નાખવા માટે પોતાના હોઠ ખોલ્યા

તેણે તુરત નેઝો નાખી દીધો અને કમાન હાથમા લીધી-તેમજ વરૂના ચામડાની ઢાલ સર ઉપર ધરી

તેણે કમાનને ચિલ્લો ચઢાવ્યો અને બાજુ ખોલી કે પીરાનના હાથ સાથ ઢાલ સીવી નાખે

તેની છાતી ઉપર ચાર ખદંગી તીર માર્યા-પણ તે લડાયક મર્દ ઉપર તીર કારગર થયા નહી

એજ પ્રમાણે ગીવે બખ્તર પસાર કરનારા પયકાનના ત્રણ તીરો તે સવારના ઘોડા ઉપર માર્યા,

પણ તેથી કરી તે ઘોડો ઝખ્મી થયો નહી તેમજ બહાદુર પીરાન પણ ઝખ્મી થયો નહી-તેવામા ગીવના મદદગાર સાથીઓ તે જગ્યાએ આવી લાગ્યા

જ્યારે પીરાને એ જોયુ ત્યારે તેનો કીનો વધુ જોશથી ઉશ્કેરાયો-અને ઘણીજ શિતાબીથી ગીવ ઉપર ધસી ગયો

કે જેથી ગીવને ઝખ્મી કરે-અને તે બહાદુર પેહલવાનના લશ્કરને શેકસ્ત આપે

તેજ પ્રમાણે ગીવ પણ ધૂવાની મિસાલ તેની સામે ધસી ગયો-અને પોતાના નેઝાની નોકે કરી પીરાનના માથા ઉપરથી કોલાહ ઉઠાવી લીધી.

બશીકેન્ નેયામદ બપીરાન્ ગઝન્દ
હેલે ગીવ્ અઝાન કારૂ શુદ દરૂદમન્દ
૧૩૫ બનઝદીકે ગીવ્ આમદ આનગહ્ પેસરૂ
કે અય નામબર્દારૂ ફ્રુખ પેદરૂ
મન્ અયદૂન્ શનીદેસ્તમ અઝ શહ્રયારૂ
કે પીરાન્ ફરાવાન્ કુનદ કાર્ઝારૂ
ઝે જન્ગે બસી નીઝયન્દ અઝ્દહા
બરૂ ઊરા બુવદ રૂઝ જાની રહા
સરન્જામ બરૂ દસ્તે ગૂદર્ઝ હુશ
બરૂઆયદશ અય બાબ ચન્દીન્ મકુશ
કે ઊરા ઝમાનહ્ નેયાયદ ફરાઝ
ચે પીચી તો ઊરા બબખ્તી દરાઝ
પસ અન્દરૂ રસીદન્દ લશ્કરૂ બગીવ્
પુરઝ ખેશમેહલ્ નામબર્દારૂ નીવ્
ચુ પીરાન્ ચુનાન્ દીદ બરૂગશ્ત અઝ્ય
સુએ લશ્કરે ખીશ ઓન્હાદ રૂય
ખોરૂશાન્ પુરઝ દર્દો રોખ્સારહ્ ઝરૂદ
બનઝદીકે લહ્હાકો ફર્શીદવરૂદ
ચુનીન્ ગોફ્ત કય નામદારાને મન્
દલીરાનો ખન્જરૂ ગુઝારાને મન્
શુમારા ઝે બહ્રે ચુનીન્ રૂઝગારૂ
હમી પર્વરાનીદમ અન્દરૂ કેનારૂ
૧૩૬ કુનૂન્ ચૂન્ બજન્ગ્ અન્દરૂ આમદ સેપાહ્
જહાન્ શુદ ઝે દુશ્મન્ બમા બરૂ સેયાહ્
નદીદમ કસી કઝ્ પયે નામો નન્ગ્
બપીશે સેપાહ્ અન્દરૂ આયદ બજન્ગ્
ચુ આવાઝે પીરાન્ બદીશાન્ રસીદ
દેલે નામદારાન્ ઝે કીન્ બરૂદમીદ
બેરફ્તન્દો ગોફ્તન્દ અગરૂ જાને પાક
નબાશદ બતન્ નીસ્ત માન્ તર્સો બાક
બેબન્દીમ દામન્ યકુ અન્દરૂ દેગરૂ
નશાયદ અઝીન્ કીન કુશાદન કમરૂ
સુએ ગીવ્ લહ્હાકો ફર્શીદવરૂદ
બેરફ્તન્દો જોસ્તન્દ બા ઊ નબરૂદ
બેયામદ બરે ગીવ્ લહ્હાકે નીવ્
યકી નીઝહ્ ઝદ બરૂ કમરબન્દે ગીવ્
હમીખાસ્ત કુરા રોબાયદ ઝે ઝીન્
નેગૂનસારૂ ઝન્દ અફ્ગનદ બરૂ ઝમીન્
બનીઝહ્ ઝેરેહ્ બરૂદરીદ અઝ્ નહીબ્
નેયામદ બેરૂન પાએ ગીવ્ અઝ્ રેકીબ્
યકી નીઝહ્ ઝદ ગીવ્ બરૂ અસ્પે ઊય
કે દરૂદ અન્દરૂ આમદ તગાવરૂ બરૂય
૧૩૭ પેયાદહ્ શુદ અઝ્ અસ્પ લહ્હાક મરૂદ
ફરાઝ આમદ અઝ્ દૂર ફર્શીદવરૂદ
બરાન્ નીઝએ ગીવ્ તાખ્તી ચુ બાદ
બેઝદ નીઝહ્ બુરીદો ઊ ગશ્ત શાદ
ચુ ગીવ્ અન્દરાન્ ઝખ્મે ઊ બેન્ગરીદ
અઝૂદી ગેરાન્ અઝ્ મેયાન્ બરૂકશીદ
બેધુરૂશીદ ચૂન્ તીઝદમ અઝ્દહા
બેઝદ ખન્જરૂ આમદ ઝે દસ્તશ રહા

તોપણ પીરાનને કાંઈ નુકસાન પુગ્યું નહીં-તે જોઈ ગીવનું દિલ દુખી થયુ

તેજ વખત તેનો બેટો બીઝન ગીવની નઝદીક આવ્યો અને બોલ્યો-કે "ઓ નામ ઉઠાવનારા મુબારક બાપ!

મે આપણા પાદશાહથી એવું સાંભળ્યું છે કે 'પીરાન ઘણીક લડાઈ કરશે

આફતની વખતે ઘણાક તેઝ ચુંગાલના અઝદહાઓની લડાઈમાંથી તેનો છુટકારો થશે

પણ આખરે તો ગૂદર્ઝના હાથ ઉપર માર્યો જશે,-માટે ઓ બાપ! તું એટલી મેહનત નાહક લે

તેનો વખત હજુ આવી નથી પુગ્યો તું શા માટે તેની સાથે મેહેનતના વીગ્લાવ છે?"

પછી ગીવનું લશ્કર જે સઘળા બહાદુરો અને ગુસ્સાથી ભરેલા મર્દોનું બનેલું હતું તે આવી પુગ્યુ

જ્યારે પીરાને આ જોયુ ત્યારે તે ત્યાંથી પાછો ફર્યો-અને પોતાનાં લશ્કર તરફ ચાલ્યા

તે દુખથી પોકારતો હતો અને ચેહરો ફિકો થયલો હતો-તે લહાક અને ફર્શીદવર્દની નઝદીક,

એવી રીતે બોલ્યો કે "ઓ મારા નામદારો!-બહાદુરો અને ખંઝર મારનારાઓ!

મેં તમાને આ વખતને માટેજ-છાતી ઉપર રાખી ઉછર્યાં હતા

હમણા જ્યારે લશ્કર લડાઈમા આવ્યુ-અને દુશ્મનથી મારા ઉપર જેહાન સીઆહ થઈ

ત્યારે તમોમાથી મે કોઈને પણ નહીં જોયા કે જે પોતાની કીર્ત્તિને માટે લડાઈમા લડવા ઉતર્યાં હોય"

પીરાનના આ બોલો સાંભળીને-તે નામદારોના દિલ કીનાથી ઉભરાઈ આવ્યા

અને તેઓ બોલતા બોલતા ગયા કે "અગર આપણુ માર્યાં જઈશુ-તો આપણને તેની બીક નથી

આપણ એક બીજાની દામન સાથે દામન બાંધ્યે આ કીનો લીધા વગર કોઈએ પણ કમરથી કમરબંદ ખોલવો જોઈયે નહી"

એમ કહી લહાક અને ફર્શીદવર્દ ગીવની તરફ ગયા અને તેની સાથે લડાઈ કરવા મંડયા

પેહલવાન લહાક ગીવની નઝદીક આવ્યો-એને એક નેઝો ગીવનાં કમરબંદ ઉપર માર્યો

તે ચાહતો હતો કે "તેને ઝીન ઉપરથી ઊચકી લે-અને ઘોડા ઉપરથી ઊંધે મસ્તક ઝમીન ઉપર પટકે"

તે નેઝાના ઘસારાથી ગીવનુ બખ્તર ચીરાઈ ગયુ-પણ ગીવના પગ રેકાબથી બાહેર આવ્યા નહી

પછી ગીવે એક નેઝો તેના ઘોડા ઉપર માર્યો જેના દર્દથી ઘોડો ઊંધે મસ્તક પડ્યો

પણ બહાદુર લહાક તુરત ઘોડા ઉપરથી પેયાદો થયો એવામાં દૂરથી ફર્શીદવર્દ ત્યાં આવી લાગ્યો

અને ઘણીજ ઝડપથી પેલા ગીવના નેઝા ઉપર એક તલવાર-મારી નેઝો કાપી નાખ્યો અને તેથી પોતે ખુશહાલ થયો.

જ્યારે ગીવે તેના આવો ફટકો જોયો-ત્યારે તેણે પોતાની કમર આગળથી ભારી ગર્ઝ ઉઠાવ્યો

અને તેઝ દમવાળા અઝદહાની મિસાલ પોકારો મારી-પેલો ગર્ઝ માર્યો જેથી તેના હાથમાંથી તલવાર નીચે પડી ગઈ.

સણુકૂ હીગરી ઝદ બગર્દનશ બરૂ
કે આતેશ બેબારીદ બરૂ તનશ બરૂ
બેજૂશીદ ખૂન અઝ દહાન્ તા જેગરૂ
તનશ સુસ્ત તરૂ ગશ્તો શુદ ખીરહ સરૂ
ચુ ગીવ અન્દરીન્ બુદ લહુહાકૂ ચૂદ
નેશસ્ત અઝ બરે બાદ્પાઈ ચુ દૂદ
અબા ગોર્ઝો બા નીઝહ બદૂસાને શીરૂ
બરે ગીવ રફૂતન્દ હરૂ દુ દેલીરૂ
બે માયહુ જે ચન્ગે દલાવરૂ સરાન્
બરૂ ઊ બરૂ બેબારીદ ગોર્ઝે ગરાન્
બઝીને પલન્ગ્ અ દરૂન બુદ સવારૂ
સોતૂહી નેયામદશ અઝાન્ કાર્ઝારૂ
ચુ દીદન્દ લહુહાકો ફર્શીદ્વરૂદ
ચુનાન્ પાએદારી અઝાન્ શીર્મરૂદ
જે બસ ખેશ્મ્ ગાફૂતન્દ બા યકૂદેગરૂ
કે મારા બદ આમદ જે અખ્તરૂ બન્દરૂ
બરીન્ ઝીન્ તા ગૂઈ કે મગ્ઝશ જે રૂસ્ત
બબરૂ દરૂ નદારદ બજોઝ શીરૂ પૂસ્ત
જે યારાનશ ગીવ આન્ગહી નીઝહ ખાસ્ત
હમીગશ્ત હરૂસૂ ચપો દસ્ત રાસ્ત
બરીશાન્ નેહાદ અઝ દો રૂયહ નેહીબ્
યકીરા નેયામદ મરૂ અન્દરૂ નેશીબ્
બદેલ ગોફૂત કારે નવ આમદ બરૂય
મરા ઝીન્ દેલીરાને પર્ખાશજૂય
ન અઝ શહ્‌રે તૂરાન્ સરાન્ આમદન્દ
કે દીવાને માઝન્દરાન્ આમદન્દ
ચુએ રાસ્ત ગીવ અન્દરૂ આમદ ચુ ગરૂદ
ગોરાઝહ બપર્ખાશે ફર્શીદ્વરૂદ
જે પૂલાદ દરૂ રાસ્ત રૂમી સુતૂન
બઝીરૂ અન્દરૂન બારઈ ચૂન હયૂન
ગોરાઝહ ચુ અઝ બાદ બુગશાદ દસ્ત
બઝીન્ બરૂશુદ આન્ તુર્કે નીદારૂ પરસ્ત
બેઝદ નીઝઈ બરૂ કમરૂબન્દે ઊયે
ઝેરહ બૂદ પુગ્સસ્ત પયવન્દે ઊયે
યકી તીઘ દરૂ દસ્ત બીઝન ચુ શીરૂ
બેયામદ બપોશ્તે ગોરાઝહ દેલીરૂ
બેઝદ બરૂ સરો તર્કે ફર્શીદ્વરૂદ
ઝમીન્રા બેદરૂરીદ ઝુરૂફ અઝ નબરૂદ
હમીકરૂદ બરૂ તારકશ દસ્ત રાસ્ત
બઅસ્પ્ અન્દરૂ આમદ નબૂદ આન્ચે ખાસ્ત
પસ બીઝન્ અન્દરૂ દમાન્ ગોસ્તહમ
અબા નામદારાને ઇરાન્ બહમ
બનઝદીકે તૂરાન્ સેપાહ આમદન્દ
ખર્શીદહ દેલો કીનહખાહ આમદન્દ
જે તૂરાન્ સેપાહ અન્હરીમાન્ ચુ ગરૂદ
બેયામદ દમાન્ તા બજાએ નબરૂદ
અમૂદી ફેરૂફેશ્ત બરૂ ગોસ્તહમ
કે તા બુગસેલાનદ મેયાનશ જે હમ
બતીઘશ બરૂઆમદ બદૂ નીમ ગશ્ત
દેલે ગોસ્તહમ ઝૂ પુરશ બીમ ગશ્ત

તુરત બીજો ગોર્ઝ તેની ગર્દન ઉપર માર્યો–કે જેથી તેના તન ઉપર આતશ વરસવા લાગ્યો

અને મોઢાથી તે કલેજા સુધી તેનુ લોહી ઉકળવા લાગ્યું–તેનું તન વધારે સુસ્ત થયુ અને માથુ ફરવા લાગ્યું,

જ્યારે ગીવ એ કામમા રોકાયો હતો તેટલામા લહાક શેતાબ–એક બીજા તેજ ચાલના ઘોડા ઉપર સવાર થયો

અને ગોર્ઝ તેમજ નેઝા સાથ તેઓ બન્ને દેલીરોએ સિહની મિસાલ ગીવની ઉપર હમ્લો કીધો

અને તે બન્ને દેલાવર સવારોના હાથથી–તેના ઉપર ભારી ગોર્ઝના અનેક ફટકા પડયા

પણ તે ચિત્તાના ચામડાના ઝીન ઉપર ઉસ્તુવાર બેસીજ રહ્યો–અને તે બન્નેના લડાઇથી જરાપણ આજેઝ આવ્યો નહી

જ્યારે લહાક અને ફર્શીદવર્દે તે શેરમર્દની એવી પાયદારી જોઈ ૧૩૮

ત્યારે તેઓ ઘણા ગુસ્સાથી એક બીજાને કહેવા લાગ્યા–કે "આ બધી બૂરાઈ આપણ ઉપર સેતારાની ચાલથી ઉતરી છે

કારણકે આ ઝીન ઉપર બેઠેલા ગીવનુ મગઝ ગોયા કાસાનુ બનેલુ છે–અને તે પોતાનાબદનમા સિહના ચામડાના બખ્તર સિવાય કાંઈ રાખતો નથી"

હવે ગીવે તેજ વખત તેના સાથીઓ પાસે નેઝો માગ્યો–અને ચો તરફ ડાબા જમણી ફર્યો

તેઓ ઉપર બેઉ તરફથી હમ્લો ચલાવ્યો–તોપણ તે બન્નેમાથી એક-પણ નીચે પડયો નહી

તેથી તે પોતાના દિલ સાથ બોલ્યો કે "મને આ લડાયક દેલાવરો માટેનુ નવુજ કામ નીકળી આવ્યુ છે.

આ કાંઈ તૂરાન શેહરના સરદારો નથી આવ્યા–બલ્કે માઝનદરાનના દેવોજ આવ્યા છે"

તેવામા ગીવની જમણી તરફ પેહલવાન ગોરાઝેહ ગર્દની મિસાલ શિતાબી કરતો ફર્શીદવર્દની લડાઈ માટે આવ્યો

તેના હાથમા પોલાદનો રૂમી નેઝો–અને રાન હેઠળ સાહણીની મિસાલનો એક ઘોડો હતો

જ્યારે ગોરાઝેએ શેતાબીથી હાથ ચલાવ્યો–ત્યારે તે ચાલાક તુર્ક ઝીન ઉપર વાંકો વળી ગયો–અને લાગલો

ગોરાઝહના કમરબદ ઉપર એક નેઝો માર્યો–પણ ગોરાઝેહનુ બખ્તર મઝબૂત હતુ તેથી તેના બદ તુટયા નહી ૧૩૯

એ મામલો જોઇ બીઝન, હાથમા એક તલવાર લઇને સિહ મિસાલ-બહાદુર ગોરાઝેહની મદદ માટે આવી લાગ્યો

અને ફરી તેણે માથા ઉપર તલવાર મારી–જેથી તે તુર્ક પેહલવાન લડવાનુ છોડી દઇ મયદાનમાથી નાસી ગયો.

બીઝન તે નાસતા સરદારના માથા તરફ હાથ લમ્બાવ્યો–પણ તે માત્ર તેના ઘોડા સુધીજ પહોચ્યા અને જે લેવા માગતો હતો તે તેને મળ્યુ નહીં

હવે બીઝનની પછાડી ઈરાની નામદારો સાથે પેહલવાન ગોસ્તહમ દોડતો કે

તુરાની લશ્કરની નઝદીક–ઝખ્મી દિલે અને કીનો લેવાની ધારણાએ આવી લાગ્યો

તેવામા તુરાની લશ્કરમાથી અન્હરીમાન ઘણીજ ઝડપથી–દોડતો લડાઇની જગ્યામા આવ્યો

અને તુરત ગોસ્તહમ ઉપર પોતાનો ગોર્ઝ ગુમાવ્યો–કે જેથી કરી તેની કમર તોડી નાખે.

પણ તે ગોર્ઝ તેની તલવાર ઉપર જઈ પડયો અને તેના બે ટુકડા થઈ ગયા–તે જોઈ તેનાથી ગોસ્તહમનું દિલ ધાસ્તી ભરેલું બન્યું.

બપેવસ્તે પહલાન્ અન્દર્ આમદ્ હજીર્
અબર્ અન્દરીમાન્ બેબારીદ્ તીર્
140 બહન્ગીશ બર્ ઝીનો બર્ગુસ્તવાન્
બેઝદ્ અસ્પ્ બીઆનહ્ ગશ્ત અઝ્ રવાન્
પેયાદહ્ શુદ્ અઝ્ અસ્પ્ મર્દે સવાર્
સેપર્ બર્ સર્આવર્દો બર્ખાસ્ત ખાર્
ઝે તુર્કાન્ બર્આમદ્ સરાસર્ ઘેરીવ
સવારાન્ બેરફ્તન્દ્ બર્સાને દીવ
મર્ ઊરા બચારહ્ ઝે આવર્દગાહ્
કશીદન્દ્ ઝાન્ રૂએ પીશે સેપાહ્
ઝે શબ્ગીર્ તા શબ્ બર્આમદ્ ઝે કૂહ્
સવારાને ઈરાનો તૂરાન્ ગોરૂહ્
હમી ગર્દ કીનહ્ બર્અન્ગીખ્તન્દ્
હમી ખાક્ બા ખૂન્ બર્આમીખ્તન્દ્
ઝે અસ્પાનો મર્દાન્ હમહ્ રફ્તહ્ હુશ
દહન્ બાઝ્ માન્દહ્ ઝે બાન્ગો ખોરૂશ

એટલામાં હજીર તે પેહલવાનોની મદદે આવી લાગ્યો—અને અન્દરીમાન ઉપર તીરનો વરસાદ વરસાવ્યો.

તેણે એક તીર તેનાં ઘોડાનાં ઝીન અને પાખર ઉપર-માર્યું જેથી તેનો ઘોડો જાનથી ગયો

તેવોજ તે બહાદુર સવાર ઘોડા ઉપરથી પેયાદો થયો-તેણે સર ઉપર ઢાલ પકડી અને ખુવારી ભરેલો ઉભો થયો

એવુ જોઈ તમામ તુર્કીઓએ પોકાર ઉઠાવ્યા—અને તે સવારો દેવની માફક ધસી આવ્યા

અને કાઇક યુક્તિ કરી તેને લડાઈગાહમાથી-દુશ્મનના લશ્કરની સામેથી ઘસડી લઈ ગયા.

સવારના પોહોરથી તે પહાડ ઉપરથી રાત દેખાવા લાગી ત્યા સૂધી-ઇરાની અને તુરાની લશ્કરના સવારોએ

કીનાની ધૂળ એવી રીતની ઉરાડી—અને ખાકને લોહી સાથે એવી ભેળી નાખી,

કે ઘોડાઓના તેમજ માણસોના સઘળાના હોશ જતા રહ્યા-અને પોકાર અને બૂમ પાડતા મોઢા પણ થાકી ગયા

બર્ગશ્તને ઇરાનેયાન્ વ તૂરાનેયાન્ અઝ્ જન્ગ્ વ પયમાન્ કર્દને ગૂદર્ઝ્ વ પીરાન્ બજન્ગે યાઝ્દહ્રોખ્.

ઇરાનીઓ અને તૂરાનીઓનું લડાઇથી પાછું ફરવું અને ગૂદર્ઝ તથા પીરાને "યાઝ્દહ્રોખ્*"ની લડાઈ માટે બંદોબસ્ત કરવો.

ચુ રૂએ ઝમીન્ શુદ્ બરન્ગ્ આબ્નૂસ
બર્આમદ્ ઝે હર્ દૂ સેપહ્ બૂકો કૂસ
અબર્ પોશ્તે પીલાન્ તબીરહ્ ઝનાન્
અઝાન્ રઝ્મગહ્ બાઝ્ ગશ્તહ્ દમાન્
બરાન્ બર્નેહાદન્દ્ હર્ દૂ સેપાહ્
કે શબ્ બાઝ્ ગર્દીમ અઝ્ રઝ્મગાહ્
141 ગુઝીનીમ શબ્ગીર્ મર્દાને મર્દ્
કે અઝ્ ઝર્ફે દર્યા બર્આરન્દ્ ગર્દ્
હમહ્ નામદારાને પર્ખાશજૂય
યકાયક્ બરૂય અન્દર્ આરન્દ્ રૂય
ઝે પયકાર્ યાબદ્ રહાઈ સેપાહ્
નરીઝન્દ્ ખૂને સરે બીગોનાહ્
બેકર્દન્દ્ પયમાનો ગશ્તન્દ્ બાઝ્
ગેરેફ્તન્દ્ કૂતાહ્ રાહે દરાઝ્

જ્યારે ઝમીનની સપાટી કાળા રંગની થઈ-ત્યારે બન્ને લશ્કરમાથી કરનાય અને નગારાના આવાઝ નીકળ્યા

હાથીની પીઠ ઉપરના નગારા વગાડનારાઓ-તે લડાઈગાહમાથી ઉતાવળે પાછા ફરવા લાગ્યા

બન્ને લશ્કર એ વાત ઉપર રાજી થયા-કે "રાત પડી છે માટે આપણે હવે આ લડાઈગાહમાથી પાછા ફર્યે

અને સવારના પોહોરમા આપણે એવા બહાદુર મર્દો ચુટી કાઢીશુ-કે જેઓ દર્યાના ઊંડાણમાથી પણ ધૂળ ઉપર લાવે

તે સઘળા લડાયક નામદારો—એક બીજાની સામે ઉભા રહી લડશે

જેથી આપણા લશ્કર લડાઈથી છૂટકારો પામશે-અને નિર્દોષોનાં માથાના લોહી રેડાશે નહી"

એવી રીતનો કોલકરાર કરી તેઓ પાછા ફર્યા-અને સમજ્યા કે લાંબી વાતને ટુકામા પટાવી છે

---

* "યાઝ્દહ્રોખ્" એટલે અગિયાર જણની લડાઈ. ઈરાની સેપહસાલાર ગૂદર્ઝ અને તુરાની સરદાર પીરાન વચ્ચે એવી ગોઠવણ થઈ કે આપણાં બન્ને તરફના લશ્કરને આમણુસામણુ લડાવી હઝારો માણસના જીવ બરબાદ કરવા કરતા બન્ને તરફનાં લશ્કરમાંથી ચોકસ સંખ્યામા પેહલવાનો બાહેર કાઢી તેઓને આમણુસામણુ લડાવવા એટલે બીજા લશ્કરી સેપાહોનાં જાન બચે. ત્યારે તુરાની સરદાર પીરાને પોતાના લશ્કરમાથી દશ ચુનંદા પેહલવાનોને તારી કાઢયા, જેઓની સામે ગૂદર્ઝે પોતાનાં લશ્કરમાંથી દશ બહાદુર સવારો ચુંટી કાઢયા અગિયારમા લડવૈયા તરીકે ગૂદર્ઝ અને પીરાન થયા. આ અગિયાર પેહલવાનોની લડાઈ ઉપરથી ફિર્દોસીએ એ લડાઈનું નામ "જન્ગે યાઝ્દહ્રોખ્" કરી આપ્યું આ લડાઇયે તુરાનીઓની જાહોજલાલીને શેવટનો સખ્ત ફટકો માર્યો, કારણકે એમા તુરાની લશ્કરનો બાહોશ સેપહસાલાર અને અફ્રાસિયાબનો ખરો સલાહકાર બુઝોર્ગ પીરાન તેમજ તુરાનના નામીચા પેહલવાનો માર્યા ગયા આ લડાઈ પછીજ તુરાની સલ્તનતનો પાયો ખસવા માંડયો અને અફ્રાસિયાબની નાબુદ્દી શરૂ થઈ

દો સાલારૂ હરૂ દુ કે કીનહુ બદરૂદ
હમી ફૂએ બરૂફાશતન્દ અઝ નબરૂદ
યકી સૂએ કૂહે કનાબદ બેરફૂત
યકી સૂએ રયબદ ખરામીદ તફૂત
હમાનગહુ કે લશકરૂ તલાયહુ બરાહુ
ફેરૈસ્તાદ ગૂદરૂઝ સાલારે શાહુ
કે જઉશન્ સરૂ અઝ તરૂક ફરૂસૂદહુ બૂદ
બખૂન દસ્ત બા તીગ્ આલૂદહુ બૂદ
હમહુ જઉશનો ખૂદો તર્કો ગેરેહુ
કુશાદન્દ મરૂ બન્દહારા ગેરેહુ
ચુ અઝ બારે આહન તન્ આસૂદહુ ગશ્ત
ખુરેશ્ જોસ્તો મય ચન્દ પયમૂદહુ ગશ્ત
બતદબીરૂ કર્દન્ સુએ પહુલવાન્
બેરફૂતન્દ બીદારૂ પીરો જવાન્
બગૂદરૂઝ પસ ગીવ્ ગોફૂત અય પેદરૂ
ચે આમદ મરા અઝ શેગેફૂતી બસરૂ
ચુ મન્ હમ્લહુ બોર્દમ બતૂરાન સેપાહુ
દરીદમ સફો બરૂ કુશાદન્દ રાહુ
બપીરાન્ રસીદમ નવન્દમ બજાય
ફેરૂમાન્દા નન્હાદ દરૂ પીશ પાય
ચુનાનમ શેતાબ્ આમદ અઝ કારે ખીશ
કે ગોફૂતી બેબુરૂરમ સરૂ અઝ યારે ખીશ
પસ આન્ ગોફૂતએ શાહુ બીઝન્ બયાદ
હમીદાશ્ત આન્ રાઝ બરૂ મન્ ગોશાદ
કે પીરાન્ બદસ્તે તો ગર્દદ તબાહુ
અઝ અખ્તરૂ ચુનીન્ બૂદ ગોફૂતારે શાહુ
બદૂ ગોફૂત ગૂદરૂઝ કૂરા ઝમાન્
બદસ્તે મનસ્ત અય પેસરૂ બીગમાન્
અઝૂ કીને હફૂતાદ પૂરે ગુઝીન્
બેખાહમ બઝૂરે જહાન્આફ્રીન્
વઝાન્પસ બરૂએ સેપહુ બેન્ગરીદ
સેપહુરા હમી ચૂનહુ પેઝૂમોર્દહુ દીદ
કે રન્જે નબર્દો કે ખૂન રીખ્તન્
બહરૂ જાએ બા દુશમન્ આવીખ્તન્
દેલે પહુલવાન્ ગશ્ત અઝાન્ પુરૂ ઝે દરૂદ
કે રોખ્સારે આઝાદગાન્ દીદ ઝરૂદ
બેફરૂમૂદ શાન્ બાઝ ગશ્તન્ બજાયે
સેપહુદારે નીકુઅખ્તરે રહુનોમાયે
બદાન્ તા તને રન્જબર્દારૂ શાન્
બેયાસાયદ અઝ જન્ગો પયકારૂ શાન્
બેરફૂતન્દો શબ્ગીરૂ બાઝ આમદન્દ
પુરઝ કીનહો રઝમસાઝ આમદન્દ
બસાલારૂ બરૂખાન્દન્દ આફ્રીન્
કે અય નામવરૂ પહુલવાને ઝમીન્
શબત ખાબ્ ચૂન્ બૂદા ચૂન્ ખાસ્તી
ઝે પયકારૂ બરૂ દેલ્ ચે આરાસ્તી

તે બન્ને લશ્કરનાં સેપહસાલારો કે જે બન્ને જણુ એ કીનાથી દુઃખી થયા હતા-તેઓ લડાઈમાંથી પાછા ફર્યા.

એક કનાબદના પહાડ તરફ ગયો-ત્યારે બીજો રયબદનાં મયદાન તરફ શેતાબ ચાલ્યો

પછી તેજ વખતે પાદશાહના સરદાર ગૂદર્ઝે લશ્કરમાથી તલાયા બાહેર પાડયા

દિલ ઉપરના બખ્તરથી તેમજ સર ઉપરની કોલાહથી લશ્કર કંટાળી ગયુ હતુ-અને તલવાર સાથના હાથ લોહીમા ખરડાયલા હતા.

તેથી સઘળાઓએ પોતાના હથિયાર, ટોપ અને કોલાહ કાઢી નાખી તેમજ બખ્તરનાં ગાઠ ખોલી નાખ્યા

જ્યારે તેઓ હથિયારના બોજાથી આસૂદે થયા-અને ખાણું ખાઇ થોડોક શરાબ પીધો,

ત્યારે અનુભવી બુઢ્ઢા અને જવાનો મસ્લહત કરવા માટે પેહલવાન ૧૪૨
ગૂદર્ઝની નઝદીક ગયા

પછી ગીવે ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "એ બાપ! આજે મારા બાબમા કેવો અજાયબ જેવો બનાવ બન્યો ?

કે જ્યારે હુ તુરાની લશ્કર ઉપર હમ્લો લઈ ગયો-અને મે તેઓની સફ તોડી નાખી જેથી આપણુ માટેનો માર્ગ તેઓએ ખુલ્લો કર્યો,

અને હુ પીરાનની નઝદીક જઇ પુગ્યો, ત્યારે મારો ઘોડો એકદમ અટકી ગયો અને એક પગલું પણ આગળ નહીં વધ્યો

લડતા એટલો તો હું ઉતાવળો બની ગયો હતો-કે ગોયા તેજ વખતે મારા હરીફનુ માથુ છટકાવી નાખતે.

પછી પાદશાહની કહેલી વાત જે બીઝનને યાદ હતી તે તેણે મને કહી સભળાવી

કે 'પીરાન તારા હાથ ઉપર માર્યો જશે'-સેતારાની ચાલ ઉપરથી પાદશાહે એમ કહ્યુ હતુ"

ત્યારે ગૂદર્ઝે તેને કહ્યુ કે "એ બેટા! બેશક તેનુ મોત મારા હાથથી છે

ખોદાતાલાના બક્ષેલા કૌવતથી મારા વહાલા-સિત્તેર બેટાઓનો કીનો-હુ તેની ઉપર લઈશ"

ત્યારપછી તેણે પોતાના લશ્કર તરફ નઝર કરી-તો લશ્કરનો ચેહરો એવી રીતનો કુમળાયલો માલૂમ પડયો.

લડાઈના દુ:ખથી અને લોહી રેડવાથી-તેમજ દરેક જગ્યાએ દુશ્મનો ૧૪૩
સાથ લડાઈ કરવાથી તેઓ થાકી ગયા હતા

તેમજ જ્યારે પોતાના બહાદુરોના ચેહરા પણ ફિક્કા થયલા જોયા-ત્યારે તે પેહલવાનનુ દિલ તેથી દર્દ ભરેલું થયુ

અને તે નેક સેતારાના રેહનુમા સરદારે-તેઓને આસાયેશ લેવા માટે પાછુ ફરવા ફર્માવ્યુ

કે જેથી તેઓના રજ ઉઠાવનારા તન-લડાઈ અને કીનાથી આસાયેશ ભોગવે

તેઓ ગયા અને સહવારના પોહોરના કીનાથી ભરેલા અને લડવાને તત્પર થઈ પાછા આવ્યા

તેઓએ સરદાર ગૂદર્ઝ ઉપર દુઆ કીધી-કે "એ દુન્યાના નામવર પેહલવાન!

રાત્રે તને ઊંઘ કેવી આવી હતી અને સવારે તુ કેવો ઉઠયો-લડાઇને માટેનો તારા દિલમા શુ વિચાર રાખ્યો છે?"

સખુન્ ગોફ્તને ગૂદર્ઝ્ બા સર્દારાને ખીશ્ દર્બારએ જન્ગ્.

બદીશાન્ ચુનીન્ ગોફ્ત પસ પહ્લવાન્
કે અય નામ્દારાને ફરૂરોખ ગવાન્
સઝદ ગર્ શુમા બર્ જહાન્આફ્રીન્
બેખાનીદ ફ્રુઝો શબાન્ આફ્રીન્
કે તા ઈન્ઝમાન્ હરૂચે રફ્ત અઝ્ નબરૂદ
બકામે દેલે મા હમહ્ ગશ્ત ગરૂદ
૧૪૪ ફરાવાન્ શેગેફ્તી રસીદમ્ બસર્
નદીદમ્ જહાન્રા મગર્ બર્ ગુઝર્
ચુ મા ચર્ખે ગર્દુન્ ફરાવાન્ શેરેશ્ત
દોરૂદ આન્ કુજા બારૂઝ્ ખુદ બેકેશ્ત
નુખોસ્તીન્ કે ઝહુહાકે બીદાદગર્
ઝે ગીતી બશાહાન્ બર્આવરૂદ સર્
બે માયહ્ જહાન્રા બસખ્તી બેદાશ્ત
જહાન્આફ્રીન્ ઝૂ હમી દર્ગુઝાશ્ત
ચુ બદ બૂદો મીકરૂદ પયદા સેતમ્
ઝે બાદ્ આમદો બાદ્ શુદ હમ્ બદમ્
બર્આમદ બરાન્ કારે ઊ ચન્દ્ સાલ્
બદ્ અન્દાખ્ત યઝ્દાન્ બરાન્ બદ્સેગાલ્
ચુ બીદાદે ઊ દાદગર્ બર્ નદાશ્ત
યકી દાદગર્રા બર્ ઊ બર્ગુમાશ્ત
ફરીદૂને ફરૂરોખ શાહે દાદગર્
બેબસ્ત અન્દરાન્ પાદ્શાહી કમર્
હમહ્ બન્દે અહુરીમની બર્કુશાદ
બેયારાસ્ત ગીતી સરાસર્ બદાદ
ઝે ઝહુહાકે બદ્ગઉહરો બદ્મનેશ
કે કર્દન્દ શાહાન્ વરા સરૂઝનેશ
૧૪૫ બઅફ્રાસેયાબ્ આમદ આન્ બદ્ખુઈ
બદીદહ્ ન બીનદ રોખે નીકુઈ
ચુ દર્ શહ્રે ઈરાન્ બેગુસ્તરૂદ કીન્
બેગશ્ત અઝ્ રહે દાદો આઇનો દીન્
સેયાવૂશે રદ્રા બફર્જામે કાર્
બેકોશ્તો બર્આવરૂદ અઝ્ ઈરાન્ દમાર્
વઝાન્પસ કુજા ગીવ્ અઝ્ ઈરાન્ બેરાન્દ
ચે માયહ્ બસખ્તી બતૂરાન્ બેમાન્દ
નેહાલીન્શ અઝ્ ખાકો બાલીન્શ સન્ગ્
ખુરેશ ગૂશ્ત નખ્ચીરો પૂશેશ પલન્ગ્
હમીરફ્ત ગુમ બૂદહ્ ચૂન બીહુશાન
કે યાબદ ઝે કયખુસ્રવ આન્જા નશાન્
યકાયક્ ચુ નઝ્દીકે ખુસ્રવ રસીદ
બદ્ આફ્રીન્ કરૂદ ફ્રુરા બેદીદ
વઝાન્જા બઈરાન્ નેહાદન્દ રૂય
ખબર્ શુદ બપીરાને પર્ખાશ્જૂય
સખુન્ બા સેપાહ્ અન્દર્ આમદ બરાહ્
કે કરૂદ ફ્રુનદ શાન્ બરહ્ બર્ તબાહ્

ગૂદર્ઝે પોતાના સરદારો સાથ લડાઈ માટે વાતચિત્ત કરવી.

પછી તે પેહલવાને તેઓને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "ઓ મુબારક નામદાર પેહલવાનો!

તમો સર્વેને ઘટે છે કે ખોદાતાલા ઉપર-રાત અને દહાડો દુઆ કરો.

કારણ લડાઈમા અત્યાર સૂધી જે થયુ છે-તે સઘળું આપણાં દિલની મુરાદ માફક જ થયુ છે

ઘણાક અદભુત બનાવો માથી ઉપર ગુઝર્યા છે-અને વખત પોતાનુ કામ કરીને હમેશે પસાર થતો રહ્યો છે

આ ફરતા આસ્માને આપણા જેવા ઘણા લોકોને પયદા કર્યા છે-પોતાની ખાહેશથી જેવુ તેઓએ વાવ્યુ તેવુજ તેઓએ કાપ્યુ છે

પ્રથમ ઝુલ્મગાર ઝોહાકે-દુન્યાના પાદશાહોમા પોતાનુ માથુ ઊચકી નામદારી મેળવી

પણ ઈરાન દેશને કેવા ઝુલ્મમા ગેરેફતાર કર્યો હતો?-છતા ખોદાતાલા તેન લઈ ચલાવતો હતો

તે ઝાલેમ હતો અને ઝુલ્મની નવીનવી રીતો તે શોધી કાઢતો હતો-પવન મિસાલ તેન પાદશાહી મળી અને પવનના સપાટા સમાન બરબાદ થઇ ગઈ

કેટલાક વર્ષ આવા ઝુલ્મી અમલના ગુઝર્યા-પછી ખોદાતાલાએ તે ઝુલ્મગાર ઉપર ગઝબ ઉતાર્યો

જ્યારે ઈન્સાફી સાહેબ તેનો ઝુલ્મ વધુ સાખી ન શકયો-ત્યારે એક ઈન્સાફી શખ્સને તેની ઉપર મોકલી આપ્યો

અને મુબારક ઈન્સાફી પાદશાહ ફરીદૂને-તેની પાદશાહી લેવા ઉપર કમર બાધી

તેણે તે એહરેમનના તમામ ફન ફરેબ તોડી નાખ્યા-અને સઘળી દુન્યા ઇન્સાફથી સણગારી

બૂરી મનશ્નીના બદબુન્યાદ ઝોહાક કે જેની ઉપર બીજા પાદશાહોએ ધિક્કાર બતાવ્યો હતો, તેની તરફથી

તે બૂરી ખસ્લત અફ્રાસિયાબ ઉપર ઉતરી-જેથી તે પોતાની આખે ભલાઇનો ચેહરો જોઈ શકતો નથી

જ્યારે તેણે ઇરાન શેહરમા કીનો પાથર્યો-ત્યારે તે ઈન્સાફ, કાયદા અને દીનના માર્ગથી ફર્યો

શેવટે તેણે અમારી ખવાસના સિયાવક્ષને-મારી નાખ્યો અને ઈરાનને હલાકત પહોચાડી

પછી જ્યારે ગીવ ઈરાનથી ગયો-ત્યારે તેણે તૂરાનમા કેવા કેવા સંકટ ખમ્યા?

તેનુ બિછાનું ખાકનું અને તેનો તકયો પત્થરનો હતો-તેનો ખોરાક શેકારના ગોશ્તનો અને પોશાક ચિત્તાના ચામડાંનો હતો.

બેહોશ માણુસની માફક રસ્તો ભૂલી જઈ રખડતો હતો-કે તે પેહલવાન કાઈપણ જગ્યાએ કયખુસરૂના પત્તો મેળવે

તેમ કરતા જ્યારે અચાનક તે કયખુસરૂની નઝદીક આવી પહોચ્યો-અને તેને જોયો ત્યારે તેણે તેના ઉપર દુઆ કીધી.

પછી તેઓએ તે જગ્યાએથી ઇરાન તરફ મો કીધું-તેની ખબર લડાયક પીરાનને થઈ

જેથી તે શેતાબ લશ્કર લઇ રસ્તે પડયો-કે તેઓ બન્નેને માર્ગમાં હલાક કરી નાખે.

બેકરૂદ આનચે બુદશ ક્રે બદ દસ્તરસ
જહાનદારૂ શાન બુદ નેગાહદારૂ બસ
બઆનપસ બકીને સેયાવુશ સેપાહ
સુયે કાસહુરૂદ અ દરૂ આમદ બરાહ
બલાહન કે આમદ સેપાહી ગશન
શબીખુન બયઝાન બજંગે પશન
કે ચન્દીન પેસરૂ પીશે મન કશતહ શુદ
દેલે નામદારાન હમહ ગશતહ ઝુદ
કુનૂન બા સેપાહી હમહ જન્ગજુય
બેયામદ બરાહ અન્દરૂ આવરૂદ રૂય
શુ બા મા બસન્દહ નખાહદ બુદન
બસી દાસ્તાનહા બેખાહદ ઝદન
હમી ચારહ સાઝદ બદાન તા સેપાહ
ઝે તુરાન બેયામદ બરીન રઝમગાહ
સરાનરા હમીખાહદ અકનૂન બજન્ગ
ચકાચક બેબાયદ શુદન તીઝ ચન્ગ
કે ગર મા બરીન કારૂ સુસ્તી કુનીમ
બરીન જન્ગ નહ પીશદસ્તી કુનીમ
બહાનહ કુનદ બાઝ ગર્દદ ઝે જન્ગ
બેપીચદ સરૂ અઝ કીનહો નામો નન્ગ
બહાનગહ કે સાઝન્દ બા મા નબરદ
અઝાન નામદારાન બરઆરીમ ગરદ
અગર અયદુન કે પીરાન અઝાન ગોફતે ખીશ
નગર્દદ કુનદ જન્ગરા દસ્ત પીશ
પઝીરોફતમ ઈન અઝ શુમા સરબસર
કે મન પીશ બન્દમ બરીન કીન કમર
અબા પીરહસરૂ તન બરીન રઝમગાહ
બકોશતન દેહમ પીશે ઈરાન સેપાહ
મનો ગોર્દ પીરાના રૂઈનો ગીવ
ચકાચક બેસાઝીમ મર્દાને નીવ
કે કસ દરૂ જહાન જાવેદાનહ નમાન્દ
બગીતી ઝે મા જોઝ ફસાનહ નમાન્દ
હમાન નામ બેહતરૂ કે માનદ બલન્દ
કે મર્ગ અફગનદ સુએ મા હમ કમન્દ
ઝમાનહ બમોર્દન બકોશતન યકીસ્ત
વફા બા સેપહરે રવાન અન્દકીસ્ત
શુમા નીઝ બાયદ કે હમ ઝીન નશાન
અબા નીઝહો તીધે મર્દોમકશાન
બેબન્દીદ બરૂ કીનહ ચકુસરૂ કમરૂ
હરાન કસ કે હસ્ત અઝ શુમા નામવરૂ
કે દવાત ગેરેફતસ્ત અઝીશાન નેશીબ
કુનૂન કરૂદ બાયદ બદીન કીન નેહીબ
બતુરાન શુ હુમાન સવારી નબૂદ
કે બા બીઝને ગીવ રઝમ આઝમૂદ
શુ બરગશતહ શુદ બખ્ત ઊ શુદ નેગૂન
બુરીદહ સરશ ઝારો ઘસ્તાન બખૂન
નબાયદ શેકૂહીદ અઝીશાન બજન્ગ
નશાયદ કશીદન ઝે પયકારૂ ચન્ગ
અગર અયદુન કે પીરાન નખાહદ નબરદ
બઆરુહ લશ્કરૂ બેયારદ શુ ગરદ

કરવાની શક્તિ તે ધરાવતો હતો તે સઘળી તેણે તેઓ ઉપર વાપરી–પણ ખોદાતાલા તેઓનો નેગાહ રાખનાર હતો એજ બસ હતું.

ત્યારપછી સિયાવક્ષનો કીનો લેવા કાસહરૂદ તરફ આપણું લશ્કર ચઢયું. ૧૪૧

અને લાહનમાં જ્યારે એક ભારી લશ્કર ભેગું થયું–અને પશનની લડાઈમા ઈરાન ઉપર શબીખૂન માર્યું,

ત્યારે મારા કેટલાક બેટાઓ મારી સામે માર્યા ગયા–અને સઘળા નામદારોનાં દિલ નિરાશ થઈ ગયા.

વળી હમણા પણ સઘળા લડાયક સવારોનાં લશ્કર સાથ આવ્યો છે અને આપણી શાહની સામે ઉભો છે.

હવે જ્યારે તે આપણી સામે ટકી શકતો નથી–ત્યારે એવી લામ્બી લામ્બી વાતો કરી બહાના કાઢે છે

કે એમ ઢોંગ કરી વખત લગાડે કે એટલામાં તેનું મદદગાર લશ્કર તુરાનથી આ લડાઈગાહ ઉપર આવી લાગે

તેથીજ હવે તે લડાઇમા એકેક સરદારોને બોલાવે છે–માટે આપણ સઘળાઓએ તેજ ચુગાલના બનવુ જોઇયે

કારણકે અગર આપણે આ કામમા સુસ્તી કરીશું–અને આ લડાઈ ઉપર ધસારો નહી કરીશુ,

તો એને બહાનુ મળી જશે અને લડાઇથી પાછો ફરશે–અને કીના, નામ અને અબરૂથી માથુ ફેરવશે

જે વખતે કે તેઓ આપણી સાથ લડાઈ કરશે–તે વખતે આપણે તે નામદારોની ગર્દ કાઢી નાખીશુ

જો પીરાન પોતાની આ વાતથી–પાછો નહીં ફરશે અને લડાઈ કરવા માટે હાથ લમ્બાવશે, ૧૪૭

તો હુ તમો આગળ આ સઘળું કબૂલ કરૂ છું–કે હું પહેલાં આ કીના ઉપર કમર બાંધીશ

અને આ લડાઈગાહમાં ઇરાની લશ્કર સામે મારા બુઢ્ઢાં સરવાળાં શરીરને મરવા માટે સોપીશ.

હુ અને પેહલવાન પીરાન તેમજ રૂઇન અને ગીવ અકેકની સાથ અમો બહાદુર મર્દોની મિસાલ લડીશુ

કારણકે કોઈ દુન્યામા જાવેદાન સુધી રહેતુ નથી–આ દુન્યામાં ફક્ત આપણી કથાજ રહી જાય છે

માટે એજ ભલુ છે કે આપણું નામ બુલંદ રહી જાય–કારણકે મોત તો આપણ સર્વે ઉપર કમદ નાખે છે

મોતે મરવાનો વખત અને લડાઈમા માર્યા જવાનો વખત બન્ને સરખોજ છે અને ફરતા આસ્માનમા વફાદારી ઘણીજ થોડી હોય છે

તમોને પણ ઘટે છે કે એજ પ્રમાણે–નેઝા અને માણસ કાપનારી તલવારો લઇને,

તમોમાથી જે કોઈ નામના ઉઠાવનારા છો તેઓ સગળા કીનો લેવા ઉપર કમર બાંધો

કારણ દુશ્મનોનો દહાડો પડતો બેઠો છે અને હવેજ કીનો લેવા માટે ધસારો કરવો જોઇયે.

તુરાનમાં હુમાનના જેવો એકપણ સવાર નહીં હતો–કે જેણે ગીવના બેટા બીઝન સાથ લડાઈ કીધી ૧૪૮

પણ જ્યારે તેનુ નસીબ બરગશ્તે થયુ ત્યારે તે ઉંધો પડયો–અને તેનુ કપાયલું સર ખોવારીથી લોહીના ગબડતુ થયુ.

તેઓથી આપણને લડાઈમા બીવું નહીં જોઇયે અને લડાઈથી હાથ પાછા ખેંચવા જોઇયે નહીં

જો પીરાનને એકેક સામેની લડાઈ પસંદ ન હોય–અને ધૂળની માફક તે પોતાનું બધુ લશ્કર લઈ આવવા માગતો હોય,

હમ અયદુન્ બઅમ્બુહુ મારા સુ ફુહુ
બેબાયદ શુદન્ પીશે ઊ હમગોરૂહુ
કે હસ્તન્દ ઈશાન્ હમહુ ખસ્તહુદેલ
બતીમારૂ બરૂબસ્તહુ પયવસ્તહુદેલ
બરૂ આલમ કે મારા બુવદ દસ્તગાહુ
વઝીશાન્ બરૂઆઝીમ ગર્દે સેયાહુ
બેગોફ્ત ઈન્ સખુન્ સરૂબસરૂ પહુલવાન્
બપીશે જહાનબીને ફરૂરોખ ગવાન્
બરૂ સરૂબસરૂ ખાન્દન્દ આફ્રીન્
કે અગ્ર નીકુદેલ સેહુતરે પાકુદીન્
અઝાનગહુ કે યઝદાન્ જહાન્ આફ્રીદ
ચુ તૂ પહુલવાન્ દરૂ જહાન્ કસ નદીદ
૧૪૫ પરસ્તન્દહુ ચૂન્ તૂ ફરીદુન્ નદાશ્ત
કે ગીતી સરાસરૂ બશાહી ગુઝાશ્ત
સુતૂને સેપાહીઓ સાલારે શાહુ
ઝે તૂ બરૂફરાઝન્દ ગોર્દાન્ કોલાહુ
ફેદા કર્દઈ જાને ફર્ઝન્દો ચીઝ
ઝે સાલારૂ શાહાન્ ચે ખાહન્દ નીઝ
હમહુ હરૂચે શાહુ અઝ ફરીબોરૂઝ જોસ્ત
ઝે તૂસ આન્ કુનૂન્ અઝ તો બીનદ દુરોસ્ત
હમહુ સરૂબસરૂ મા તોરા બન્દહુ ઈમ
હમહુ દેલ બમેહુરે તો આગન્દહુ ઈમ
ગરૂ અયદુન્ કે પીરાન્ ઝે તૂરાન્ સેપાહુ
સરાન્ આવરદ પીશે મા કીનહુખાહુ
ઝે મા દહુ મુબારેઝ વઝીશાન્ હઝારૂ
નેગરૂ તા કે પીચદ સરૂ અઝ કાર્ઝારૂ
વરૂ અયદુન્ કે લશ્કરૂ હમહુ હમગોરૂહુ
બજન્ગ્ અન્દરૂ આરદ બદશ્તો બકૂહુ
ઝે કીનહુ હમહુ પાકુદેલ ખસ્તહુ ઈમ
કમરૂ બરૂ મેયાન્ જન્ગ્રા બસ્તહુ ઈમ
ફેદાએ તો બાદા હમહુ જાને મા
સરાસરૂ બરૂ ઈનસ્ત પયમાને મા
૧૫૦ ચુ ગૂદરૂઝ પાસોખ બદીનસાન્ શનીદ
શુદ અન્દરૂ દેલશ રઉશનાઈ પદીદ
બરાન્ નામદારાન્ ગેરેફ્ત આફ્રીન્
કે અય પહુલવાનાને શાહે ઝમીન્
ચુનીનસ્ત આઇને જન્ગ્આવરાન્
સરફ્રાઝ શીરાન્ નબર્દહુ સરાન્
સેપહુરા બેફરૂમૂદ તા બરૂનેશસ્ત
બકીનહુ કમરૂ બરૂ મેયાન્ બરૂ બેબસ્ત
ચપે લશ્કરશ બૂદ રોહુહામ ગોરૂદ
બફર્હાદ ખુરૂશીદપયકરૂ સેપોરૂદ
સુએ રાસ્ત જાએ ફરીબોરૂઝ બૂદ
બકત્મારએ કારનાન્ દાદ ઝૂદ
બશીદૂશ ફરૂમૂદ કય પૂરે મન્
બહરૂ કારૂ શાયેસ્તહુ દસ્તૂરે મન્
તો બા કાવેયાની દેરફૂશો સેપાહુ
બપોશ્તે સેપહુ બાશ લશ્કરૂ પનાહુ
બેફરૂમૂદ પસ ગોસ્તહમરા કે શવ
સેપહુરા તો બાશ ઈન્ ઝમાન્ પીશરવ

તો તેજ પ્રમાણે આપણે પણ એકઠા થઇને પહાડની મિસાલ તેની નઝદીક જવુ જોઇયે

કારણકે તેઓ સઘળા તુટેલા દિલના થઈ ગયા છે-અને હમેશો ગમમાંજ પોતાના દિલ લગાડેલા છે

મારી ખાતેરી છે કે આપણને ફતેહ મળશે—અને તેઓની ઉપર આપણેજ સીઆહ ધૂળ ઉડતી કરીશુ "

જ્યારે સઘળા અનુભવી મુબારક પેહલવાનોની નઝદીક-પેહલવાન ગૂદર્ઝે આ સઘળા સખુનો બોલ્યો

ત્યારે સઘળાઓએ તેની ઉપર દુઆ કીધી-કે "એ પાકી દીનના નેકદિલ સરદાર!

જ્યારથી કે પાક યઝદાને દુન્યા પયદા કીધી-ત્યારથી દુન્યામા તારા જેવો અનુભવી પેહલવાન કોઇએ જોયો નથી

ફરીદુન કે જેણે સઘળી દુન્યામા રાજ્ય ફેલાવ્યું, તે પણ તારા જેવો ફરમાંનબરદાર પેહલવાન ધરાવતો હતો નહીં

તું ઈરાની લશ્કરના સ્થભ અને પાદશાહ કયખુસરૂનો નામીચો સરદાર છે-તારીજ કુમક ઉપર સઘળા પેહલવાનો પોતાની કોલાહ દીપાવે છે.

તે પોતાનો જાન ફરઝંદ અને માલ અસ્બાબ સઘળુ પાદશાહ માટે ફિદા કરી દીધુ છે એથી વધુ તે પાદશાહો પોતાના સરદાર પાસે શુ માગે?

જે કશુ કે પાદશાહે ફરીબોર્ઝ અને તૂસથી બનેલુ જોવાની ઈચ્છા રાખી હતી તે સઘળુ હવે તારે હાથે થયલુ વાજબી રીતે જોશે

અમો સઘળા તારા બન્દા છિયે-અને સઘળાઓના દિલ તારીજ મોહબતથી ભરેલા છે

અગર પીરાન તુરાની લશ્કરમાથી સરદારોને આપણી સામે લડવા માટે લાવશે,

તો આપણા દશ અને તેના હઝાર લડવૈયા હશે-તો પણ તુ જોશે કે આ લડાઇથી કોણ પોતાનુ સર ફેરવે છે?

અથવા જો તે આ મયદાન અને પહાડ ઉપર પોતાનુ આખુ લશ્કર સાથે લડવા લાવશે,

તો અમો સઘળાઓના દિલ કીના માટેજ ગમગીન થયલા છે-અને કમર ઉપર લડાઈ માટેજ કમરબંદ બાંધેલો છે

અમારા સઘળાઓના જીવ તારા ઉપર ફિદા હોજો! અમો સઘળાઓનો કોલકરાર એ બાબત ઉપરજ છે"

જ્યારે ગૂદર્ઝે એવી રીતનો તેઓના જવાબ સાંભળ્યો-ત્યારે તેના દિલમા કુદરતી ઝમક આવી

અને તે સઘળા નામદારો ઉપર તેણે દુઆ કીધી-કે "એ દુન્યાના શાહ કયખુસરૂના પેહલવાનો!

સરફરાઝ સિંહો અને બહાદુર સરદારો-તથા લડાયકોની રીતભાત એજ રીતની હોય છે"

તેણે લશ્કરીઓને ઘોડેસવાર થવા ફરમાવ્યુ—અને લડાઈ માટે કમર ઉપર કમરબંદ બાંધવા કહ્યુ

તેનાં લશ્કરની ડાબી તરફ પેહલવાન રોહામ હતો-તેણે પોતાના હાથ માનો આફતાબની સૂરતનો ઝુંડો ફરહાદને સોંપી પોતાની જગ્યા તેને આપી

જમણી તરફ જ્યા ફરીબોર્ઝની જગ્યા હતી-તે તુરત કારનના કુટુંબના કત્મારેને આપી

ગૂદર્ઝે શીદૂશને ફરમાવ્યુ કે "એ મારા બેટા! તુ દરેક વાતમાં મારો લાયક સલાહકાર છે

માટે તું કાવેયાની ઝુંડો અને સેપાહો લઈ-લશ્કરના બચાવ અર્થે લશ્કરની પછાડી ઉભો રહે."

પછી ગોસ્તહમને ફરમાવ્યું કે "તું જા અને આ વખત લશ્કરનો વડો તું થા.

તોરા બૂદ બાયદ બસાલારૂગાહ
નેગહબાનો હુગ્યારો પોશ્તે સેપાહ
સેપહરા બેફરૂમૂદ કઝ જાએ ખીશ
નબાયદ કે ચકુ તન નેહદ પાએ પીશ
હમહ ગોસ્તહમરા કુનીદ આફ્રીન
શમો રૂઝ બાશીદ બર પોશ્તે ઝીન
બરૂઆમદ ખોફ્શ અઝ મેયાને સેપાહ
ગેરેફ્તન્દ ઝારી બરાન રઝમગાહ
સેપહ સરબસર પીશે ઊ તાફ્તન્દ
હમહ ખાકરા બર સર અન્દાખ્તન્દ
કે બા પીરહુસર પહલવાને સેપાહ
કમર બસ્તો શુદ સૂએ આવરદગાહ
સેપાહદાર ચૂન ગોસ્તહમરા બેખાન્દ
બસી પન્દો અન્દરઝ બા ઊ બેરાન્દ
બદુ ગોફ્ત ઝેન્હાર બીદાર બાશ
સેપહરા ઝે દોશ્મન નેગહદાર બાશ
શમો રૂઝ દર જવ્શનો જન્ગજૂય
નેગર તા ફુશાદહ નદારી તો રૂય
શુ આઘાઝી અઝ જન્ગ પર્દાખ્તન
બુવદ ખાબ્રા બર નો બરતાખ્તન
હમાન ચૂન સર આરી બસૂએ નેશીબ
ઝે ના ખોફ્તગાન બર તો આયદ નેહીબ
ચકી દીદહબાન બર સરે કુહ દાર
સેપહરા ઝે દોશ્મન બીઅન્દુહ દાર
વર અયદૂન કે આયદ ઝે તૂરાન ઝમીન
શબી નાગહાન તાખ્તન અઝ કમીન
તો બાયદ કે પયકારે મર્દાન કુની
બજન્ગ અન્દર આહન્ગે ગોર્દાન કુની
વર અયદૂન કે અઝ મા બરીન રઝમગાહ
બદ આગાહી આયદ ઝે તૂરાન સેપાહ
કે મારા બઆવરદગહ બરકશન્દ
સરે બીતનાન માન બતૂરાન કશન્દ
સેપહરા નેગર તા નેયારી બજન્ગ
સે રૂઝ અન્દરીન કાર બાયદ દેરન્ગ
ચહારોમ ખુદ આયદ બપોશ્તે સેપાહ
શહે નામઅર્દાર બા ફ્રરો જાહ
ચુ ગોફ્તારે ગૂદરઝ ઝાનસાન શનીદ
સેરેશ્કશ ઝે મેઝ્ગાન બરોખ બરચકીદ
પઝીરોફ્ત સર તા બસર પન્દે ઊય
હમીજોસ્ત અઝાનકાર પયવન્દે ઊય
બગૂદરઝ ગોફ્ત આન્ચે ફર્માન દેહી
મેયાન બસ્તહ દારમ બસાને રહી

સેપહસાલારની જગ્યાએ તને ઉભું રહેવું જોઇશે—લશ્કરના સંભાળનાર અને મદદગાર તરીકે સાવધ રહેવું જોઇશે."

પછી લશ્કરને હોકમ કર્યો કે "કોઇએબી પોતાની જગ્યાએથી એક ૧૫૧
પગલું આગળ નહીં ભરવું.

તમો સઘળા ગોસ્તહમના તાબામાં રહેજો—અને રાત દહાડો પોતાનાં ઝીન ઉપરજ બેઠેલા રહેજો!"

એ સાંભળી લશ્કર વચ્ચે ભારી પોકાર ઉઠયો—અને તે લડાઈગાહમાં સઘળા સિપાહો રડવા લાગ્યા

તમામ લશ્કર ગૂદર્ઝની નઝદીક દોડી ગયું—અને સઘળાઓએ સર ઉપર ખાક નાખી

કારણકે બૂઢાપાની હાલતમાં લશ્કરનો સરદાર—કમર બાંધી લડાઈગાહ તરફ જતો હતો

પછી સરદાર ગૂદર્ઝે ગોસ્તહમને બોલાવ્યો—અને તેને ઘણીક શીખામણો અને નસીહતો દીધી

તેને કહ્યું કે "ખબરદાર સાવચેત રહેજે—અને આપણાં લશ્કરને દુશ્મનથી સંભાળજે

રાત અને દહાડો બખ્તર પેહેરેલું રાખી લડાઈ માટે તેયાર રહેજે—ધ્યાન રાખજે, માથા ઉપરથી કોલાહ કાઢતો ના

કારણ તુ જો લડાઇથી ગાફેલ થવા લાગશે—તો ઝટ ઊંઘ તારી ઉપર ગલબો કરી આવશે

અને જેવો તું ઝોંકા ખાવા લાગશે—કે જાગૃત શત્રુ તારા ઉપર તુટી પડશે

પહાડની ટોચ ઉપર એક દીદબાન રાખજે—અને તેમ કરી આપણાં ૧૫૨
લશ્કરને દુશ્મનોથી નચિંત રાખજે

જો તૂરાન ઝમીનના લશ્કરમાથી તે લોકો રાતની વખતે અચાનક કમીનગાહમાથી તુટી પડે,

તો તને ઘટે છે કે મર્દાને મર્દોની માફક લડાઇ કરે—અને લડાઈમાં પેહલવાનોના પરાક્રમ દેખાડે

અગરજો તૂરાની લશ્કરમાથી આ મયદાનમાં અમો માટેની માઠી ખબર આવે,

કે તેઓ અમોને લડાઈગાહમા મારી નાખે છે—અને અમારાં ધડ વગરના માથા તૂરાન લઇ જાય છે,

તો તુ ધ્યાન રાખજે આપણાં લશ્કરને તુરત લડાઇમા ના ઉતારતો—પણ એ કામમા ત્રણ દહાડા ઢીલ કરજે

કારણકે ચોથે દહાડે તો દબદબા અને મરતબા સાથનો નામ ઉઠાવનાર પાદશાહ કયખુસરૂ પોતે આપણા લશ્કરની મદદ માટે આવી લાગશે"

જ્યારે ગૂદર્ઝની એ વાત તેણે સાભળી—ત્યારે તેના પાપણ ઉપરથી મોઢા ઉપર આસુ ટપકવા લાગ્યા

તેણે તેની સઘળી નસીહતો કબૂલ રાખી—કેમકે તેમ કરી તે તેની મેહરબાની મેળવવા માગતો હતો,

તેણે ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "તુ જે કાંઈ ફરમાવે છે—તે હુ એક નોકરની માફક બજા લાવીશ."

સખુન ગોફ્તને પીરાન્ બા સર્દારાને ખીશ્.

——:૦:——

૫૩ પસ અઝ્ જન્ગે પીશીન્ કે આમદ્ શેકસ્ત
બતૂરાન્ પુર્ અઝ્ દર્દ્ બૂદન્દો પસ્ત
ખોરૂશાન્ પેસર્ બર્ પેદર્ રૂએ ઝર્દ્
બેરાદર્ બખૂને બેરાદર્ બદર્દ્
હમહ્ સર્બસર્ સૂગ્વારો નેઝાન્દ્
બર્ ઈશાન્ હેઝમ ગશ્તહ્ ચર્ખે બલન્દ્
ચુ પીરાન્ ચુનાન્ દીદ્ લશ્કર્ હમહ્
ચુ અઝ્ ગોર્ગે દર્રન્દહ્ ખસ્તહ્ રમહ્
સરાન્રા કે લશ્કર્ સરાસર્ બેખાન્દ્
ફરાવાન્ સખુન્ પીશે ઈશાન્ બેરાન્દ્
ચુનીન્ ગોફ્ત કય કાર્દીદહ્ ગવાન્
હમહ્ બૂદએ રઝ્મ પીરો જવાન્
શુમારા બનઝ્દીકે અફ્રાસેયાબ્
ચે માયહ્ બુઝોર્ગીઓ જાહ્ ઓ આબ્
બપીરૂઝીઓ ફરૂરહી નામ તાન્
બગાતી પરાગન્દહ્ બુદ્ કામ તાન્
બયક્ રઝ્મ કામદ્ શુમારા શેકસ્ત
કશીદીદ્ યક્બારહ્ અઝ્ જન્ગ્ દસ્ત
બેદાનીદ્ યક્સર્ કઝીન્ રઝ્મગાહ્
બસુસ્તી અગર્ બાઝ્ ગર્દદ્ સેપાહ્
૫૪ પસે મા કે ઈરાન્ દેલાવર્ સરાન્
બેયાયન્દ્ બા ગોર્ઝ્હાએ ગરાન્
યકીરા કે મા ઝેન્દહ્ અન્દર્ જેહાન્
ન બીનદ્ કસ અઝ્ કેહ્તરાનો મેહાન્
બેઝૂન કર્દ્ બાયદ્ કે દેલ્હા નેહીબ્
ગુઝીદન્ મર્ ઈન્ ધમકુનાન્રા શેકીબ્
ચુનીન્ દાસ્તાન્ આમદ્ અઝ્ મૂબેદાન્
કે પીરૂઝ્ યઝ્દાન્ બુવદ્ જાવેદાન્
જહાન્ સર્બસર્ બા ફરાઝો નેશીબ્
ચુનીનસ્ત મા રફ્તન્ અન્દર્ નહીબ્
હમાન્ લશ્કરસ્ત આન્ કે દર્ જન્ગે મા
બપીચીદો પસ કર્દ્ આહન્ગે મા
કુનૂન અઝ્ બરો બૂમો ફર્ઝન્દે ખીશ
કે અન્દીશહ્ અઝ્ જાનો પયવન્દે ખીશ
બદીન્ રઝ્મગહ્ બસ્ત બાયદ્ મેયાન્
બકીનહ્ શુદન્ પીશે ઈરાનેયાન્
ચુનીન્ કર્દ્ ગૂદર્ઝ્ પયમાન્ કે મન્
સરાન્ બર્ગુઝીનીમ અઝાન્ અન્જોમન્
યકાયક્ બરૂય અન્દર્ આરીમ રૂય
દો લશ્કર્ બર્આસાયદ્ અઝ્ ગોફ્તગૂય
૫૫ ગર્ અયદૂન્ કે પયમાન્ બજાય આવરદ્
સરાન્રા કે લશ્કર્ બપાય આવરદ્
વગર્ હમગોરૂહ્ અન્દર્ આયદ્ બજન્ગ્
પઝીરહ્ શવીમશ્ હમહ્ તીઝ્ ચન્ગ્

પીરાને પોતાના સરદારો સાથ વાતચિત્ત કરવી.

——.૦.——

આગળી લડાઇની શેકસ્ત ખાધા પછી-તુરાનીઓ દુઃખથી ભરેલા અને ખુવાર હતા.

દિકરો ચેહરેનો બેટો બાપ ઉપર રડતો હતો-તેમજ ભાઈ પોતાના ભાઈના મારી ગયાથી દુઃખી હતો

સઘળાઓ સોગ ભરેલા અને ખુવાર થયલા હતા-તેઓ ઉપર બુલંદ આસ્માન ગુસ્સા ભરેલો થયલા હતો.

જ્યારે પીરાને તમામ લશ્કર જેમ ફાડી ખાનારાં વરૂથી બકરાનું ટોળું ખુવાર થયલુ હોય તેમ ઘાહેલ થયલું જોયું

ત્યારે લશ્કરમાથી સઘળા સરદારોને બોલાવ્યા-અને તેઓની આગળ લમ્બાણથી વાર્તા કીધી

તે બોલ્યા કે "ઓ મારા અનુભવી પેહલવાનો!-લડાઈના ઘડાયલા બુઢ્ઢા અને જવાનો!

પાદશાહ અફ્રાસિયાબ આગળ તમોને-કેવી બુઝોર્ગી, મરતબો અને આબરૂ છે?

ફતેહમદી અને દબદબામા તમારૂં નામ મશહૂર થયલુ છે-સઘળી દુન્યામા તમારીજ મુરાદ પથરાયલી છે

પણ હમણા તમોને એક લડાઇમા શેકસ્ત મળી-તેથી તમોએ એકદમ લડાઈથી હાથ ખેંચ્યો છે

તમો સઘળાઓ જાણો કે આ લડાઈગાહથી-અગર હીચકારાપણાથી લશ્કર પાછું ફરશે

તો આપણી પછાડી ઈરાનના દેલાવર સરદારો-ભારી ગોર્ઝ સાથે આવશે

અને આપણામાથી નાના કે મોટા એક જણને પણ દુન્યામા કોઈ જીવતા જોશે નહીં

તમોએ દિલમાથી ધાસ્તી દૂર કરવી જોઇયે અને આ વિલાપ કરતા લશ્કરીઓને ધીરજ આપવી જોઇયે

દાનાઓ કહી ગયા છે-કે હમેશાની ફતેહ તો પાક યઝદાનેજ મળે છે.

બાકી તમામ જેહાનને ચઢતી અને પડતી મળે છે-અને એજ રીતે આપણુ કામ ધસારો લઈ જવાનુ છે

એ તેજ લશ્કર છે કે જે આપણી લડાઇમાથી-નાસી ગયુ હતું અને હવે પાછો આપણી લડાઇનો વિચાર કર્યો છે

હવે તમો જેઓને પોતાના મુલકનું, બાળબચ્ચાંનું, પોતાની ઝિંદગીનું, અને સગાવહાલાઓનુ લાગતુ હોય,

તેઓએ આ લડાઇગાહમા કમર બાંધવી જોઇયે અને કીનાથી ઈરાનીઓની નઝદીક જવું જોઇયે

ગૂદર્ઝે મારી સાથે કોલ કીધો હતો કે હું-લશ્કરમાથી સરદારો ચુંટી કાઢીશ.

પછી એકેકને આમણુસામણુ લડાવીશું-અને લશ્કરને એ લડાઇથી આસાયેશ લેવા દઈશું.

હવે જો તે પોતાનું વચન પાળશે-અને લશ્કરમાંથી સરદારોને પોતાની જગ્યા ઉપર લાવશે તો તેમ.

નહીં તો જો તે સામટુંજ લશ્કર લડાઈમાં ઉતારશે-તો આપણ સઘળા તેઝ ચુંગાલ સાથે લડાઇમાં ઉતરીશું.

અગરૂ સરૂ હમહુ સૂએ ખન્જરૂ બરીમ
બઝ્ઝી બેઆદીમો ઝ્ઝી મરીમ
વગરૂનહુ સરાન્ શાન્ બરૂઆરમ બદારૂ
દો ઝ્યહુ બુવદ ગદરો ઝ્ગગારૂ
અગરૂ સરૂ બેપીચદ કસ અઝ્ ગોફ્તે મન્
બેફ્રર્માયમશ સરૂ બુરીદન્ ઝે તન્
ગેરેફ્તન્દ ગોદાન્ બપ.ઝોબ શોતાબ્
કે અય · પહુલવાને રદ અફ્રાસેયાબ્
તો અઝ્ દીરૂ ગાહરેત બા ગન્જે ખીશ
ગુઝીદસ્તી અઝ્ બહુરે મા રન્જે ખીશ
મેયાન્ બસ્તઈ પીશે મા ચૂન રહી
પેસરૂ બા બેરાદરૂ બેકોશ્તન્ દેહી
ચેરા સરૂ બેપીચીમો મા ખુદ કે ઈમ
ચુનીન્ બન્દએ તૂ ઝે બહુરે ચે ઈમ
બેગોફ્તન્દો અઝ્ પીશ બરૂખાસ્તન્દ
બપયકારૂ ચફ્સરૂ બરૂઆરાસ્તન્દ
હમહુ શબ્ હુમીસાખ્તન્દ ઈન્ સખુન્
કે અફ્ગન્દ સાલારે બીદારૂ બુન્
બશબગીરૂ આવાઝે શયપૂરો નાય
બરૂઆમદ ઝે દેહુલીઝે પર્દહુસરાય
નેશસ્તન્દ બરૂ ઝીન્ સપીદહુ દમાન્
હમહુ નામદરાન્ બનાગે કમાન્
તો ગોફ્તી કે અઝ્ નઅલે અસ્પાન ઝમીન્
બેપૂશદ હમી ચાદરે આહનીન્
સેપહુબુદ બલહુલાકો ફર્શીદવરૂદ
ચુનીન્ ગોફ્ત કય નામદારાને મરૂદ
શુમારા નેગહુબાને તૂરાન્ સેપાહુ
હમીબૂદ બાયદ બરીન્ રઝ્મગાહુ
યકી દીદહુબાન્ બર્ સરે કૂહસારૂ
નેગહુબાને રૂઝો સેતારહુ શુમારૂ
વરૂ અયદૂન કે મારા ઝે ગર્દાન સેપેહુરૂ
બદ આયદ બેબુરૂરદ ઝે મા પાકૂ મેહુરૂ
શુમા જન્ગરા બુદ મપાઇદ ઝૂદ
શેતાબીદ ઝીદરૂ બતૂરાન્ ચુ દૂદ
કઝીન્ તોખ્મએ વીસગાન્ કસ નમાન્દ
હમહુ કોશ્તહુ શુદ બોઝ્ શુમા બસ નમાન્દ
ગેરેફ્તન્દ મરૂ યકૂ દેગરૂરા કેનારૂ
બદર્દે જેગરૂ બરૂગેરેસ્તન્દ ઝારૂ
વઝાનપસ ઝે હમ રૂએ બરૂકાશ્તન્દ
ઘરીવીદનો બાન્ગ્ બરૂદાશ્તન્દ
પુરૂ અઝ્ કીનહુ સાલારે તૂરાન સેપાહુ
બેરૂશાન્ બેયામદ બઆવરૂદગાહુ

પછી આપણાં માથાં આપણે તલવાર તરફ કપાઈ જવાને માટે લઈ જઇયે–આપણે એક દિવસ જન્મ લીધો તેમ એક દિવસે મરવાના છિયે.

નહીં તો તેઓનાં માથાં શૂળી ઉપર લટકાવીશ–બેમાંથી એક રીતે ઝમાનો ફર્યા વગર રહેશે નહીં

અગર કોઈ મારી, આ વાતનો અનાદર કરશે–તો હું તેનું સર તનથી જુદું કરવા ફરમાવીશ"

ત્યારે પેહલવાનોએ તુરત જવાબ દીધો–કે "ઓ સરદાર અફ્રાસિયાબના પેહલાન!

જે કે લામ્બી મુદ્દતથી તારી પાસે ખઝાનો છે છતાં–તેં અમારે ખાતેર આ દુઃખ પસંદ કીધું છે.

અને ગોલામની માફક કમર બાંધી તું અમારી સામે ઉભો છે–અને તેં ભાઈ સાથ પોતાનો બેટો પણ મારવા માટે આપ્યો છે.

તો અમો તારાથી શા માટે સર ફેરવ્યે અમો પોતે એવા તે કોણ છિયે–ત્યારે અમો તારા એવી રીતના નોકરો શા માટે થયા છિયે?"

તેઓ એમ બોલ્યા અને ત્યાંથી ઉઠયા–અને સઘળાઓએ લડાઇની તૈયારી કીધી.

આખી રાત તેઓએ તેઓના ડાહ્યા સરદારે જે વાત કહી હતી તેની ૧૫
ગોઠવણમાજ પસાર કીધી

બામદાદમા તેઓની છાવણીના દરવાઝા આગળથી રણશિંગડાં અને કરનાયના આવાઝ નીકળ્યા.

અને સવારના પોહોરમાજ તીર તથા કમાન લઇ સઘળા નામદારો ઘોડાના ઝીન ઉપર સવાર થયા

તું કહે ગોયા ઘોડાઓની નઅલથી ઝમીને–લોઢાંની ચાદર ઓઢી હતી

પછી સરદાર પીરાને લહાક અને ફર્શીદવર્દને–કહ્યું કે "ઓ મારા બહાદુર નામદારો!

તમારે આ લડાઈગાહમા તુરાની લશ્કરના નેગેહબાન થવું જોઇયે.

અને પહાડની ટોચ ઉપર એક ચોકીબાનને–દિવસે ચોકી કરવા અને રાતે સેતારાની ગણત્રી કરવા માટે રાખવો જોઇયે

જો ફરતા આસ્માનની ચાલથી કદાચ અમોને–કશી હાનિ પુગે અને અમારા ઉપરથી સઘળી માયા તોડી નાખે,

તો તમો પોતે લડાઇને માટે ઉભા રહેતા ના પણ અહીંથી તુરતજ ધુવાંની માફક તુરાન તરફ જવાની તૈયારી કરજો

કારણકે આપણા વીસેના તોખ્મમાથી કોઈ બાકી રહ્યું નથી–સઘળા માર્યા ગયા છે અને તમો સિવાય કોઈ વધુ રહ્યા નથી"

પછી તેઓએ એક બીજાને કોટી કીધી–અને જીગરના દુઃખથી તેઓ ૧૫૯
પુષ્કળ રડયા

અને ત્યાર પછી તેઓએ એકમેકથી મોં ફેરવ્યા–અને લડાઇનો શોર અને પોકાર ઉઠાવ્યો.

તુરાની લશ્કરનો સરદાર પીરાન પોકાર કરતો કીના ભરેલો લડાઈગાહમાં આવ્યો.

નામ્ઝદ્ કર્દને પીરાન્ વ ગૂદર્ઝ્ સર્દારાન્રા બરાએ જન્ગે યાઝ્દહ્રોખ્.

ચુ ગૂદર્ઝે કશ્વાદગાનરા બદીદ
સખુન્ ગોફ્ત ચન્દીઓ પાસોખ શનીદ
બદુ ગોફ્ત કય પુરહેરદ પહેલવાન્
બરન્જ અન્દરૂન અન્દ પીચી રવાન્
રવાનેં સેયાવૂશરા ઝાન્ ચે સૂદ
કે અઝ બૂમે તૂરાન્ બરૂઆરી તો દુદ
બદાન્ ગીતી ઊ જાએ નીકાન્ ગુઝીદ
નગીરી તો આરામ દ્ર આરમીદ
દો લશ્કર ચુનીન્ પાક બર્ યક દેગર
ફેગન્દી ચુ પીલાન્ ઝે તન્ દૂર સર
સેપાહે દો કેશ્વર્ હમહ્ શુદ તબાહ્
ઘહ્ આમદ કે પર્દાઝી ઈન્ કીનહ્ગાહ્
જહાન્ સર્બસર પાક બીમર્દ ગશ્ત
બરીન્ કીનહ્ પયકારે મા સર્દ ગશ્ત
૧૫૮ ચેરા કોશ્ત બાયદ હમી બીગોનાહ્
સખુન્ બર્નેહાદમ કુનૂન બર દો રાહ્
ગર અયદૂન કે હસ્તી ચુનીન્ કીનહ્દાર્
અઝાન્ પાયએ કોહ્ સેપહ્ ઈદર આર્
તો અઝ લશ્કરે ખીશ બીરૂન ખરામ્
મગર કર્ત બર્આયદ અઝીન્ કીનહ્ કામ
બતન્હા મનો તુ બરીન્ દશ્તે કીન્
બગર્દીમ જન્ગ્આવરાન્ હમચુનીન્
કે મા હર્ કેરા હસ્ત પીરુઝબખ્ત
રસદ્ ખુદ બકામો નેશીનદ્ બતખ્ત
અગર્ મન્ બદસ્તે તો ગર્દમ તબાહ્
નજૂઈ તો કીનહ્ ઝે તૂરાન્ સેપાહ્
બપીશે તો આયન્દો ફર્માન્ કુનન્દ
બપયમાન્ સરાન્ રાન્ ગેરઉઆન્ કુનન્દ
વગર્ તુ શવી કોશ્તહ્ બર દસ્તે મન્
બઆ નામ્દારાને આન્ અન્જોમન્
મરા બા સેપાહે તો પયકાર નીસ્ત
બર્ ઈશાન્ ઝે મન્ તર્સો તીમાર નીસ્ત
ચુ ગૂદર્ઝ ગોફ્તારે પીરાન્ શનીદ
ઝે અખ્તર્ હમહ્ કારે ઊ તીરહ્ દીદ
૧૫૯ નુખોસ્ત આફ્રીન્ કર્દ બર્ કેર્દગાર્
દેગર્ યાદ કર્દ અઝ શહે નામ્દાર્
બપીરાન્ ચુનીન્ ગોફ્ત કય નામવર્
શનીદીમ ગોફ્તારે તુ સર્બસર્
કે ખૂને સેયાવુશ બઅફ્રાસિયાબ્
ચે સૂદસ્ત બર્ગૂયી સર્ બર્ મતાબ્
કે ખૂન સુરુપન્દશ બરીદન્દ સર્
પુર અઝ ખૂન દેલ અઝ દર્દ ખસ્તહ્ જેગર્
વઝાન્પસ બર્આવર્દ ઝીરાન્ ખોરુશ
ઝે બસ કોશ્તનો ગારતો જન્ગે જોશ

પીરાન અને ગૂદર્ઝનું પોતાના સરદારોને "યાઝદહરોખ"ની લડાઈ માટે મુકરર કરવું.

જ્યારે પીરાને કેશ્વાદના ગૂદર્ઝને જોયો-ત્યારે તેણે કેટલીક વાતચિત્ત કીધી અને તેના જવાબો પણ સાંભળ્યા.

તેણે તેને કહ્યું કે "ઓ દાનશમંદ પેહલવાન!-તું તારા જીવને કેટલો બધો દુઃખમાં નાખે છે?

તુ તુરાનના મુલકને પાયમાલ કરે છે તેથી સિયાવક્ષના રવાનને શું ફાયદો થવાનો હતો?

તેણે તો પેલી દુન્યામાં જઇ ભલાઓની જગ્યા એખ્તયાર કરી છે-જ્યારે તેણે ત્યા આરામ કીધા છે ત્યારે તુ પણ કા આરામ નથી પકડતો?

હાથીઓ માફક બન્ને લશ્કરને એક બીજા સાથ લડતા તે કીધા છે અને તેથી તેઓના માથા તેઓના શરીરથી જુદા થઈ ગયા છે

બન્ને મુલકનાં તમામ લશ્કરો પાયમાલ થયાં છે-અને હવે તને આ કીનાનું મયદાન છોડી જવાનો વખત આવ્યો છે

કારણકે તમામ જેહાન માણસો વગરની થતી જાય છે-તેમજ આ કીના ઉપર આપણી લડાઈ પણ થંડી થતી જાય છે

આપણે નિર્દોષોને શા માટે મારવા જોઇયે -હવે હું તને બે માર્ગ એખ્તયાર કરવા વિષેની વાત કહું છુ

જો તું એટલો બધો કીના લવા તઇયાર હોય-તો પેલા પહાડની કઠણ માંથી તારૂ લશ્કર બાહેર કાઢી અહીં લઈ આવ

અથવા તો તુ એકલો પોતાના લશ્કરમાથી બાહેર આવ-જેથી કદાચ આ તારી કીનો લેવાની મુરાદ બર આવ

તુ અને હુ એકલા આ કીનાના મયદાનમા ઉતર્યે તેમજ બીજા લડાયકો પણ ઉતરે

પછી આપણામાથી જે કોઈ ફતેહમંદ થાય-તે પેતાની મુરાદ પુરી પાડીને તખ્ત ઉપર બેસે

જો હું તારા હાથ ઉપર માર્યો જાઉં-તો તું તુરાની લશ્કર ઉપર કીનો ના લેતો

તેઓ તારી નઝદીક આવશે અને તાબે થશે-વચન આપીને તે પાળવા માટે પોતાની જિન્દગી ગિરવી આપશે

અને જો તું મારા હાથ ઉપર તારા નામદારો સાથ માર્યો જશે,

તો પછી મને તારાં લશ્કર સાથ કશી લડાઈ નથી-તેઓએ મારી કશી બીક કે ધાસ્તી રાખવાની જરૂર નથી."

જ્યારે ગૂદર્ઝે પીરાનની એવી વાત સાભળી-અને સેતારાની ચાલથી તેનાં સઘળાંજ કામ ઊંધા જોયા,

ત્યારે તેણે પેહેલા ખોદાતાલા ઉપર દુઆ કીધી-પછી નામદાર શાહની કહેલી વાત યાદ કીધી.

તે પછી પીરાનને કહ્યું કે "ઓ નામવર!-મેં તારી તમામ વાત સાંભળી છે.

તું મને કહે કે સિયાવક્ષનાં ખૂનથી અફ્રાસિયાબને-શું ફાયદો થયો? હવે તું એ બાબતથી સર ના ફેરવ.

જ્યારે કે તેઓએ તેનું સર ગોસ્પંદના સરની મિસાલ કાપી નાખ્યું-દુઃખથી તેનું દિલ લોહીલુહાણ થયું તથા તેનુ કલેજુ ઝખ્મી થઇ ગયું હતું.

ત્યારબાદ વળી ઈરાનમાં ખૂન, લૂટ અને લડાઇનો પોકાર ઉઠાવ્યો.

સેયાવુશ બસઉગન્દે તૂ શુદ્ બેહાદ
તો દાદી બબીરહ્ મરૂ ઊરા બબાદ
બઝાનપસ કે નઝુદે તો દુઝેન્દે મન્
બેયામદ કશીદી સરૂ અઝ્ પન્દે મન્
બેતાબીદીઓ બઅ્ઝ્રા સાખ્ની
બકેદારે આતેશ હુમીતાખ્તી
મરા હાજત અઝ્ કેર્દેગારે જેહાન્
બસીનત્નૂનદ્ બૂદ આશ્કારો નેહાન્
કે રૂઝી તો પીશે મન્ આઈ બજન્ગ્
કુનૂન કામદી નીસ્ત જાએ દેરન્ગ્
બપીરાનસરૂ અકૂનૂન બઆવરૂ ગાહ્
બગર્દીમ યકૂ બા દિગ બી સેપાહ્
કુનૂન નામઝદ કુન્ સરાસરૂ સેપાહ્
કે પીશે દલીરાન મન્ રઝ્મખાહ્
બેયાયન્દ રઝ્મઆઝ્મૂદહ્ સરાન્
બતીગો સનાના બગર્ઝે ગરાન્
બેકૂશન્દો બા હમ નબરૂદ આવરન્દ
સરે યકૂદેગરૂરા બગરૂદ આવરન્દ
બદૂ ગોફ્ત પીરાન્ કે દારમ સેપાસ
બરૂન આરમ અઝ્ લશ્કરે બીકયાસ
સેપારમ બઆવરૂદન્ ઈરાનેયાન્
જુનાન્ ચૂન્ બેયાયદ દેલાવરૂ સરાન્
તો હમ ગોફ્તએ ખુદ બજા આવરી
બઝીન્ અહ્દો પયમાન મા નુગ્ઝરી
સેપહ્દારે તોર્કાન્ બરૂઆરાસ્ત કારૂ
ઝે લશ્કરૂ ગુઝીદ આ ન્ ઝમાન્ દહ્ સવારૂ
અબા અસ્પો સાઝો સેલીહે તમામ
હમહ્ શીરૂમર્દો હમહ્ નીકૂનામ
હમાન્ નીઝ્ અઝ્ ઈરાન્ સેપહ્ પહ્લવાન્
બબાન્દ સાઝ ઝમાન્ દહ્ સવારે જવાન્
બેરૂન્ તાખ્તન્દ અઝ્ મેયાને સેપાહ્
બેરફ્તન્દ તા જાએ આવરૂદગાહ્
કે દીદારૂ દીદહ્ બદીશાન્ નબૂદ
દો સાલારૂ અઝ્ઝા ગૂનહ્ જન્ગ્ આઝ્મૂદ
અબા હરૂ સવારી ઝે તૂરાન્ સેપાહ્
અઝ્ ઈરાન્ યકી શુદ બઆવરૂદગાહ્
નેહાદન્દ પસ ગીવરા બા ગોરૂઈ
કે હમ ઝૂરૂ બૂદન્દો પર્ખાશજૂય
ગોરૂઈઝેરેહ્ કઝ્ મેયાને સેપાહ્
સરાસરૂ બદૂ બૂદ નફ્રીને શાહ્
કે બેગ્રેફ્ત રીશે સેયાવુશ બદસ્ત
સરશરા જુદીદ અઝ્ તને પાકૂ પસ્ત
દેગરૂ બા ફરીબોર્ઝે કાઊસ તફ્ત
ચુ હબ્બાદે વીસહ્ બઆવરૂદ રફ્ત
ચુ રોહ્હામે ગૂદરૂઝ્ બા બાર્માન્
બેરફ્તન્દ બા યકૂ દેગરૂ બદ્ગુમાન્
બોરાઝહ્ બેશુદ બા સેયામકૂ બજન્ગ્
ચુ શીરે ઝેયાન્ બા દમન્દહ્ નેહન્ગ્
ચુ ગુર્ગીને કારૂઆઝ્મૂદહ્ દેલીરૂ
અબા અન્દરીઆન્ બેરૂન્ શુદ ચુ શીરૂ

તારા સોગંદ ઉપર વિશ્વાસ કરી સિયાવક્ષ મારો ગયો-તેં તેને તુચ્છ સમજીને બરબાદ કીધો.

ત્યાર પછી જ્યારે મારો બેટો તારી આગળ-આવ્યો ત્યારે તેં મારી સલાહ તુચ્છકારી કાઢી.

અને તુ ભડકયો અને લડાઈની તૈયારી કરી-આતશની મિસાલ આકળો પડી લડવા આવ્યો.

દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબ આગળ ઝાહેર અને છૂપી મારી એજ મારી દુઆ હતી,

કે એક દહાડો તું મારી સામે લડાઈમાં આવે-હવે તું આવ્યો છે ત્યારે ઢીલ કરવાની ઝરૂર નથી.

ચાલ, આપાંએ બન્ને જણ બૂઢાપામાં લશ્કર વગરજ આ લડાઈગાહમાં ૧૬
એક બીજા સાથે લડીએ.

હવે તુ તારા સઘળા નામદારોને મુકરર કર-કે મારા દેલીરો સામે લડવા માટે,

તલવાર, નેઝા અને ભારી ગોર્ઝ લઇ લડાઈના અનુભવી સરદારો આવે.

અને તેઓ એક બીજા સાથે યુદ્ધ કરે-અને એક બીજાનાં સરને નીચે નાખવાની કોશેશ કરે"

ત્યારે પીરાને ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "એ માટે હુ તારો ઉપકાર માનું છું-અને મારાં બેશુમાર લશ્કરમાંથી થોડાકોને ચુંટી કાઢીશ.

અને જેવી રીતના તારા ઈરાની બહાદુર સરદારો આવશે, તેવી રીતના તારા હમનબર્દોને મારા પેહલવાનો સોંપી આપીશ.

તું પણ તારૂ કહેલું ઉસ્તવારીથી બજા લાવજે-અને આ કોલકરારથી ફરતો ના."

પછી તુર્કીઓના સરદારે તે કામની સઘળી તૈયારી કીધી-અને પોતાનાં લશ્કરમાથી તુરત દશ સવારો ચુંટી કાઢયા.

જે સઘળા ઘોડા, અસ્બાબ અને હથિયારો સાથના-તમામ શેરમર્દો અને નેકનામો હતા

સેપહસાલાર ગૂદર્ઝે પણ તેજ પ્રમાણે ઈરાની લશ્કરમાથી-દશ જવાન સવારોને તુરત બોલાવી મંગાવ્યા.

પછી તેઓ લશ્કરની વચ્ચેથી બાહેર પડયા-અને લડાઈ કરવાની ૧૬
જગ્યાએ ગયા

કે જ્યા, કોઇ પણ તેઓને જોઇ શકે નહીં-એ પ્રમાણે બન્ને સરદારો લડાઈ અઝમાવી જોતા હતા

તુરાની લશ્કરમાથી એક સરદાર સાથે લડવા-ઈરાની લશ્કરમાંથી એક સરદાર મયદાનમાં આવ્યો

ગીવને ગોરૂઈઝેરેહ સાથ ગોઠવી આપ્યો-કે તેઓ એકસરખા કોવતના અને લડાયકો હતા.

તે ગોરૂઇઝેરેહ કે તુરાની લશ્કર વચ્ચેથી-તેનીજ ઉપર પાદશાહ કય-ખુસરૂના સઘળા શ્રાપ ઉતરેલા હતા.

કારણકે તેણેજ સિયાવક્ષના દાઢી પોતાના હાથમાં પકડી હતી-અને તેનાં પાક તનથી સર કાપી નાખી ખુવાર કર્યું હતું.

બીજું કાઊસના બેટા ફરીબોર્ઝ સાથ વીસેનો બેટો હબ્બાદ શેતાબ લડાઇમાં ગયો.

જ્યારે ગૂદર્ઝનો રોહામ અને બાર્માન એક બીજાના દુશ્મન થઈ ગયાં ગયા

જેમ મસ્ત સિંહ ફુંફાડો મારતાં મગરમચ્છ સાથ જાય તેમ-ગોરાઝેહ સેયામક સાથ લડાઇમાં ગયો.

ગુર્ગીન જેવો બહાદુર અનુભવી પેહલવાન-સિંહની મિસાલ અન્દરીઆન સાથ બાહેર પડયો.

૧૬૨ ચુ બા બીઝને ગીવ ફૂધને ગોરૂદ
બજન્ગ અઝ જહાન્ રઉશનાઈ બેબોરૂદ
ચુ અખ્વાસ્ત બા ઝન્ગએ શાવરાન્
દેગર્ બર્તહુ બા કોહુરમ્ અઝ યાવરાન્
વદીગર્ ફેરૂહલ્ અબા ઝન્ગલહુ
બેરૂન્ તાખ્તન્દ અઝ મેયાને ગલહુ
હજીરો સેપહુરમ બકેર્દારે દીવ
અઝાન્ રઝ્મગહુ બરૂકશીદહુ ગરીવ
ચુ ગૂદર્ઝે કશ્વાદો પીરાન્ બહમ
હમહુ સાખ્તહુ દેલ્ બકીનો સેતમ્
બખૂન્ તેશ્નહુ હરૂદ્ સેપહુબુદ બકીન્
ચે અઝ પાદ્શાહી ચે અઝ બહરે દીન્
બેખુર્દન્દ સઉગન્દ બા યકદેગર્
કે કસ બર્ નગર્દાનદ અઝ કીનહુ સર્
બદાન્ તા કેરા ગર્દદ આમૂઝગાર્
કે પીરૂઝ ગર્દદ અઝીન્ કારઝાર્
દો બાલા બુદ અન્દર્ મેયાને સેપાહુ
કે શાયેસ્ત કર્દન્ બહર્ સૂ નેગાહુ
યકી સૂએ ઈરાન્ યકી સૂએ તૂર્
કે દીદાર્ બૂદી દો લશ્કર્ ઝે દૂર્
૧૬૩ બઝીર્ અન્દરૂન્ બૂદ હામૂનો દશ્ત
કે બદબખ્તો બખ્તાવર્ આન્જા ગુઝશ્ત
ચુનીન્ ગોફ્ત ગૂદર્ઝ બા સરકશાન્
કે હર્ કુ ઝે ગોર્દાનો મહુરૂમકશાન્
બઝીર્ આવરદ દુશ્મનીરા ઝે તૂર્
દરફ્શશ બબાલા બરૂઆરદ ઝે દૂર્
સેપહુદાર્ પીરાન્ નેશાની નેહાદ
બબાલાએ દીગર્ હમી કરૂદ યાદ
વઝાન્પસ બહામૂન્ નેહાદન્દ સર્
બખૂન્ રીખ્તન્ સખ્ત બસ્તહુ કમર્
બતીગો બતીરો બગોર્ઝો કમન્દ
હમીઆઝમૂદન્દ હરગૂનહુ બન્દ
દેલીરાને તૂરાનો કુન્દાવરાન્
ચે બા ગોર્ઝો તીરો પરન્દ આવરાન્
અગર્ કુહુ પીશ આમદી રૂઝે જન્ગ્
નબૂદી બરાન્ પસ્ત કર્દન્ દેરન્ગ્
હમહુ દસ્તહા શાન્ ફેરુમાન્દહુ પસ્ત
દરે ઝૂર્ યઝદાન્ બર્ ઈશાન્ બેબસ્ત
બદામે બલા અન્દર્ આવીખ્તન્દ
કે બેસ્યાર્ બીદાદ ખૂન્ રીખ્તન્દ
૧૬૪ ફેરૂમાન્દ અસ્પાને જન્ગી બજાય
તો ગોફ્તી કે બા દસ્ત બસ્તહુસ્ત પાય
બદીશાન્ હમહુ રાસ્તી શુદ નેગૂન્
કે બરૂગશ્ત રૂઝો બેબારીદ ખૂન્
ચુનાન્ બૂદ રાએ જહાન્આફ્રીન્
કે ગોફ્તી ગેરેફ્ત આન્ ગવાનરા ઝમીન્
ઝે મહ્ર કે બૂદન્દ બા બખ્તે ખીશ
બરૂઆવીખ્તન્દ અઝ પયે તખ્તે ખીશ
સરાન્ અઝ પયે પાદ્શાહી બજન્ગ્
બેદાદન્દ પાક અઝ પયે નામો નન્ગ્

ગીવના બેટા બીઝન સાથ પેહલવાન રૂઈન કે જે લડાઈમાં દુન્યા સીઆહ કરતો હતો.

જ્યારે અખવાસ્ત શાવરાનના ઝન્ગે સાથ-અને બર્તહ પેહલવાન તુરાની મદદગારોમાથી કોહરમ સાથ જોડયો થયો.

અને બીજો ફેરૂહલ ઝન્ગલહ સાથ ટોળાની વચ્ચેથી બાહેર પડયો.

હજીર અને સેપહરમે દેવની મિસાલ-તે લાઈગાહમાં લડાઇના પોકાર ઉઠાવ્યા.

કેશ્વાદનો ગૂદર્ઝ, પીરાન સાથે જોડયો થયો-સઘળાઓ લડાઇ તથા કીના માટે તૈયાર હતા

તે બન્ને સેપહસાલારો પોતાનાં રાજ્ય માટે કે શું દીનધર્મ માટે કીનો લેવા ઉપર મકકના તાકીના તરસ્યા બન્યા

તેઓએ એકમેક સાથ સઉગન્દ ખાઈ કોલકરાર કર્યો-કે "કોઇએ પણ આ લડાઇમાથી પોતાનુ સર ફેરવવું નહીં

જોઇયે કે કોણનુ નસીબ ઊંધુ વળે છે-અને લડાઇમાંથી ફતેહ મેળવીન કોણ પાછુ આવે છે?"

બે ટેકરી બન્ને લશ્કર આગળ હતી કે જ્યાથી ચો તરફ નઝર કરી શકાય.

એક ટેકરી ઇરાનીઓની બાજૂએ હતી અને બીજી તુરાનીઓની બાજૂએ હતી-જ્યાથી બન્ને લશ્કરને દૂરથી જોવાઇ શકાતુ હતુ

ટેકરીઓની નીચે મયદાન હતા જ્યાં અભાગ્યો અને ભાગ્યવાન બન્ને જતા હતા.

ગૂદર્ઝે પોતાના બહાદુરોને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "આપણા સરદારોમાથી જે કોઇ

પોતાના તુર્કી દુશ્મનને નીચે નાખે-તેનો ઝુંડો મયદાનમાથી તે ટેકરી ઉપર લાવી ઉડતો કરે"

સરદાર પીરાને બીજી ટેકરી ઉપર પોતાનો ઝુંડો ઉભો કીધો અને તેવોજ હુકમ આપ્યો

અને ત્યારપછી તેઓ લોહી રેડવા માટે પોતાની કમર મઝબૂત બાધી મયદાનમા ઉતર્યા

અને તલવાર, તીર, ગેર્ઝ અને કમન્દથી-તેઓએ દરેક રીતના હોનરો અઝમાવવા લાગ્યા

તુરાનના દેલીરો અને પેહલવાનો પણ-ગોર્ઝ, તીર અને તલવાર સાથ એવા તત્પર થયા,

કે જો તે લડાઈ વખતે એક પહાડ પણ તેઓ સામે આવે-તો તેને સપાટ મયદાન કરી નાખવામા તેઓ જરાએ વાર લગાડે નહીં.

છતા તે સઘળાઓના હાથ ઢીલા પડી ગયા-કારણ ખોદાતાલા એજ તેઓ સામે કૌવતનો દરવાઝો બધ કરી દીધો હતો

હાલ તેઓ બલાના ફાંદામા ફસી પડયા હતા-કારણકે તેઓએ ઝુલ્મ ગુઝારીને ઘણાકોના ખૂન રેડયા હતા

તેઓના લડાઈના ઘોડા પણ થાકી ગયા હતા-ગોયા તેઓના હાથ સાથે પગ બધાઇ ગયા હતા.

તેઓ ઉપર દરેક સીધી બાબત વાંકી થઈ જતી હતી-કારણકે તેઓનો દહાડો વાંકો આવ્યો હતો અને વેર જોશ કરતું હતું.

ખોદાતાલાનો પણ એવોજ હુકમ હતો-વિચાર એમજ હતો-કે ગોયા ધરતી તે પેહલવાનોને પકડી બેઠી હતી.

જે ઝોર તેઓ ધરાવતા હતા તે ઝોર સાથે દેશને ખાતેર પોતાનાં નસીબ સાથે લડતા હતા.

દેશને ખાતેર તેમજ નામ અને નામોશીને ખાતેર લડાઈમાં પોતાનાં માથાં આપતા હતા.

દમાન્ આમદહુ તા બઆર્વંગાહુ
બબા ચકુહેગરૂ સાખ્તહુ કીનહુખાહુ
સેપહુદારૂ પીરાન્ બેદાનેસ્ત રાઝ
કે રૂઝે બદ્ આમદ્ બતન્ગી ફરાઝ
ચુનીન્ ગોફ્ત કય દાવરે કેર્દેગારૂ
બેઅર્દાન્ ઝે મન્ ઈન્ બદે રૂઝગારૂ
મગરૂ બાઝ બીનમ બરો બૂમરા
બેમાનમ બસન્ગ્ આખ્તરે શૂમરા
હમીદીદ પીરાન્ શુમારે સેપેહરૂ
બેદાનેસ્ત કઝ વય બેબુરૂરીદ મેહરૂ
ચુનીનસ્ત કારે સેપહરે બલન્દ
અઝુ શાદમાની વઝૂ મુસ્તમન્દ
બજોઝ જન્ગ્રા હીચ ચારહુ નદીદ
સેતમ બરૂ સેતમગારૂ આમદ પદીદ
રસીદન્દ ગૂદર્ઝો પીરાન્ બહમ
સખુન્ રફ્ત હરૂગૂનહુ અઝ બીશો કમ

બન્ને પક્ષવાળા દોડતા લડાઇનાં મયદાનમા આવ્યા—અને એક બીજા સાથ કીનો લેનારા બની ગયા

સરદાર પીરાન સઘળો ભેદ સમજી ગયો—કે "આપણો બરગશ્તે દહાડો છેકજ નઝદીક આવી ચૂકયો છે"

ત્યારે તે એમ બોલ્યો કે "ઓ જેહાનના પયદા કરનાર દાદગર દાવર!—આ બૂરો વખત મારે માથેથી દૂર કરજે

જેથી હું મારૂ બાપીકું વતન પાછુ જોઉ—અને મારા નેહેસ્ત સિતારાને પત્થર તળે કચડું."

પછી પીરાને આસ્માનની ચાલની ગણત્રી કરી જોઇ—અને જોઈ લીધું કે "તેણે હવે તની સાથની મોહબત કાપી નાખી છે"

આ બુલંદ આસ્માનનાં કામ એવાજ છે—તેનાથીજ ખુશહાલી અને ૧૬૫
તેનાથીજ રજ પુગે છે

તેણે લડાઈ સિવાય હવે કશો બીજો એલાજ જોયો નહીં—હવે ઝુલ્મ કરનાર ઉપર ઝુલ્મ પડવાનો વખત ઝાહેર આવ્યો

ગૂદર્ઝ અને પીરાન સાથે થઇ ગયા—અને હરેક રીતની થોડી ઘણી વાતો ચાલી

જન્ગે ફરીબોર્ઝ બા કલ્બાદ્ વ કોશતહ્ શુદને કલ્બાદ્.

ચુઓસ્તીન્ ફરીબોર્ઝ ગોર્દે દલીરૂ
ઝે લશકરૂ બેરૂન્ તાખ્ત બરૂસાને શીરૂ
બનઝદીકે કલ્બાદે વીસહુ દમાન્
બેયામદ બઝેહુ બરૂ નેહાદહુ કમાન્
હમીગશ્તો [illegible] નેયામદ ચુ ખાસ્ત
કશીદ આન્ પરન્દઆવરૂ અઝ દસ્તે રાસ્ત
બરૂઆવર્દો ઝદ નાગ્હ બરૂ ગર્દનશ
બદૂ નીમહુ શુદ તા કમરૂગહુ તનશ
ફેરૂદ આમદ અઝ અસ્પો બુગશાદ બન્દ
ઝે ફેત્રાકે ખીશ આન્ કયાની કમન્દ
બેબસ્ત અઝ બરે અસ્પ કલ્બાદરા
કુશાદ અઝ બરશ બન્દે પૂલાદરા
બબાલા બરૂઆમદ બપીરૂઝ નામ
ખોરૂશી બરૂઆવર્દો બુગઝારૂદ ગામ
કે સલારે મા બાદ પીરૂઝગરૂ
હમહુ દુશ્મને શાહ ખસ્તહુ જેગરૂ
ગેરેફતન્દ ઈરાનીયાન્ આન્ બફાલ
કે બૂદન્દ ગોર્દાને બા શાખો યાલ

કલ્બાદ સાથ ફરીબોર્ઝની લડાઈ અને કલ્બાદનું માર્યું જવું.

પછી પહેલા બહાદુર પેહલવાન ફરીબોર્ઝ—સિંહની માફક પોતાનાં લશ્કરમાથી બાહેર પડયો

તે વાસેના બેટા કલ્બાદની નઝદીક કમાનનો ચિલ્લો ચઢાવીને દોડતો આવ્યો

તે તેની આસપાસ ફર્યો પણ જ્યારે તેના તીર તેની મરજી મુજબ તેની ઉપર કારગર નહીં થયા—ત્યારે તેણે જમણે હાથે ઝળકતી તલવાર ખેંચી,

ઉપર ઉગામીને તેની ગર્દન ઉપર એવી મારી—કે તેનુ તન કમર સુધી બે ટુકડા થઇ ગયુ

પછી તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી પડયો—અને પોતાના ફેતરાકબદ ઉપરથી કયાની કમંદ ખોલી

કલ્બાદને તેના ઘોડા ઉપર બાંધ્યો—અને તેની છાતી ઉપરથી લોખંડી બખ્તર ખોલી નાખ્યુ

અને ફતેહમંદી ભરેલા નામ સાથ પેલી ટેકરી ઉપર ચઢી ગયો—અને ફતેહના પોકાર સાથ આગળ વધ્યો

કે "આપણો વડો સરદાર ફતેહમંદ હોજો—અને પાદશાહના તમામ ૧૬૬
દુશ્મનો ઝખ્મી જીગરના થજો!"

આ પહેલી ફતેહના ઈરાનીઓએ સારા શુગન ગણ્યા—કારણકે બીજા બધા પેહલવાનો મઝબૂત બાઝૂ અને ગર્દન ધરાવનારા હતા.

રઝ્મે ગીવ્ બા ગોર્વઝિરેહ્ વ ગેરેફ્તાર્ શુદને ઊ બદસ્તે ગીવ્.

વ દીગર્ ગોરૂઇઝેહૈસ્ હીવે નીવ્
બેરૂન્ રફ્ત બા પૂરે ગૂદર્ઝ ગીવ્
બનીઝહ્ ફેરાવાન્ બરૂઆવીખ્તન્દ્
હમી ખાક્ બા ખૂન્ બરૂઆમીખ્તન્દ્
સનાનહાએ નીઝહ્ બચન્ગે સવાર્
ફેરૂરીખ્ત અઝ્ હઉલે આન્ કાર્ઝાર્
કમાન્હા ગેરેફ્તન્દો તીરે ખદન્ગ્
યકે અન્દર્ દેગર્ તાખ્તન્ બીદરન્ગ્
હમી ખ્વેન્દહ્ બાયેસ્ત મર્ ગીવ્રા
કઝ્ અસ્પ્ અન્દર્ આરદ્ મરાન્ નીવ્રા
ચુનીન ખ્વેન્દહ્ દર્ પીશે ખુસ્રવ્ બરદ્
કે તોર્કાન્ યકી હદ્યએ નવ્ બરદ્
ચુ ગીવ્ અન્દર્ આમદ્ ગોરૂય અઝ્ નેહીબ્
કમાન્ શુદ્ ઝે દસ્તશ બસૂએ નેશીબ્
સુએ તીગ્ બોરૂદ્ આન્ ઝમાન્ દસ્તે ખીશ
દમાન્ ગીવે નીવ્ અન્દર્ આમદ્ બપીશ
૧૬૭ યકી ગોર્ઝએ ગાવ્પયકર્ બચન્ગ્
ખોરૂશાન્ બકેર્દારે શર્ઝેહ્ પલન્ગ્
બઝ્દી બેઝદ્ બર્ સરો તર્કે ઊય
કે ખૂન્ અન્દર્ આમદ્ ઝે તારક્ બરૂય
હમીદૂન્ કે ઝીન્ દસ્ત બુગ્ઝાર્દશ
ગેરેફ્તો બબર્ સખ્ત બેફ્શાર્દશ
ચુ બર્ પોશ્તે ઝીન્ મર્દ્ બીતૂશ ગશ્ત
અઝ્ અસ્પ્ અન્દર્ ઓફ્તાદો બીહુશ ગશ્ત
ફેરૂદ્ આમદ્ અઝ્ અસ્પ્ જન્ગી પલન્ગ્
દો દસ્તશ પસે પોશ્ત બસ્તશ ચુ સન્ગ્
નેશસ્ત અઝ્ બરે ઝીન્ મર્ ઊરા બપીશ
દવાનીદો શુદ્ તા બરે યારે ખીશ
બબાલા બરૂઆમદ્ ફેરફ્શા બદસ્ત
બનઅરહ્ હમી કૂહરા કરૂદ્ પસ્ત
બપીરૂઝીએ શાહ્ર્યારે ઝમીન્
હમીખાન્દ્ બર્ પહ્લવાન્ આફ્રીન્
કે શાહી બકયખુસ્રવે નામદાર્
હમીબાદો બદ્ખાહ્ ઊ સૂગ્વાર્

ગોર્વઝિરેહ સાથ ગીવની લડાઈ અને તેનું ગીવના હાથ ઉપર પકડાવું.

બીજો દેવ જેવો પેહલવાન ગોર્વઝિરેહ ગૂદર્ઝના બેટા ગીવ સાથ બાહેર પડયો.

તેઓ બન્નેએ નેઝાની ઘણીક લડાઈ કીધી—અને ખાકને લોહી સાથે ભેળી નાખી.

તે બન્ને સવારે.ની ચુગાલમાંના નેઝાની નોકો-તે લડાઈની ધાસ્તીથી ખરી પડી

જેથી તેઓએ કમાનો હાથમાં પકડી અને ખદંગી તીરે કરી-એક બીજા ઉપર વગર ઢીલે હલ્લો ચલાવા માડયો

ગીવ એવું ચાહતો હતો કે તે પેહલવાનને જીવનોજ ઘોડા ઉપથી ઊચકી લીયે

અને તુરાનીઓમાથી એક નાહેર હદ્યા તરીકે લઇ જાય-તેને એમનો· એમ જીવતોને જીવનોજ કયખુસરૂ પાસે લઇ જાય

જ્યારે ગીવ તેની નઝદીક આવ્યો ત્યારે ધાસ્તીથી ગોર્વીના-હાથમાંથી તેની કમાન નીચે પડી ગઈ

તેવોજ તુરત તેણે તલવાર તરફ હાથ નાખ્યો-બહાદુર ગીવ પણ હિમ્મતથી તેની આગળ ધસ્યોજ આવ્યો

તેના હાથમા એક ગાયની સૂરતનો ગોર્ઝ હતો-તેમજ ગુસ્સા ભરેલા ચિત્તાની મિસાલ પોકાર કરતો હતો

તેણે એક ગોર્ઝનો ફટકો તેના માથા અને ટોપી ઉપર માર્યો કે જેથી કરીને તેના તાલકમાથી લોહી નીકળી મોઢા ઉપર ટીપાવા લાગ્યુ

ગીવે ઝીન ઉપર હાથ લાગ્યો કરીને-તેને બગલમા લઇને ખૂબ ભચડિયો.

જ્યારે તે મર્દ ઝીન ઉપરજ નબળો પડી ગયો-અને ઘોડા ઉપરથી તુટી પડી બેહોશ થઈ ગયો,

ત્યારે તે લડાયક ચિત્તો પોતાના ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી પડયો—અને તેના બન્ને હાથ તેની પીઠ પછાડી મઝબૂત બાંધ્યા

અને પોતે પણ ઘોડા ઉપર સવાર થયો અને તેને પોતાની આગળ—દોડાવ્યો અને પોતાના દોસ્તોની નઝદીક ગયો

તે હાથમા ઝુંડો લઇને પેલી ટકરી ઉપર આવ્યો અને પોતાના પોકારથી તે ટેકરીને ધમધમાવી મૂકી

ગીવ દુન્યાના પાદશાહ કયખુસરૂની ફતેહ ઈચ્છતો-પેહલવાન ગૂદર્ઝ ઉપર દુઆ કરવા લાગ્યો

કે "નામદાર કયખુસરૂની પાદશાહી-કાયમ રહેજો અને તેના દુશમનો સોગ ભરેલા થજો!"

રઝ્મ્ ગોરાઝહ્ બા સેયામક્ વ કોશ્તહ્ શુદને સેયામક્.

સેદીગર્ સેયામક્ ઝે તુરાન્ સેપાહ્
બેશુદ્ બા ગોરાઝહ્ બઆવર્દગાહ્
૧૬૮ ચુનીન દર્દો નીઝહ્ ગેરેફ્તહ્ બદસ્ત
ખોરૂશાન્ બકેર્દારે પીલાને મસ્ત

સિયામક સાથ ગોરાઝેહની લડાઈ અને સિયામકનું માર્યુ જવું.

ત્રીજો તુરાની લશ્કરમાંથી સિયામક-ગોરાઝેહ સાથ લડાઈગાહમાં ગયો.

એ પ્રમાણે તેઓ બન્ને જાણે મસ્ત હાથીની મિસાલ પોકારતા હતા અને નેઝા હાથમાં પકડેલા હતા.

પુરસ્ એશમો પુર્ જન્ગો કીનહ્ સરાન્
ગેરેફ્તન્દ્ અઝાન્ પસ આમૂદે ગરાન્
શ્રુ શીરાને જન્ગી બરૂઆશુફ્તન્દ્
હમી બર્ સરે યકુદેગર્ કુફ્તન્દ્
ઝબાન શાન્ શુદ અઝ તેશનગી લખ્ત લખ્ત
બતન્ગી ફરાઝ આમદ્ આન્ કાર્ સખ્ત
પેયાદેહ શુદન્દો બરૂઆવીખ્તન્દ્
હમી ગર્દ કીનહ બરૂઅન્ગીખ્તન્દ્
ગોરાઝેહ એઝદ દસ્ત બરૂસાને શીર્
મર્ ઊરા શુ બાદ અન્દર્ આવર્દ ઝીર્
ચુનાન્ સખ્ત ઝદ બર્ ઝમીન્ કુસ્તુખાન્
બેરીઝીદો હમ દર્ ઝમાન દાદ જાન્
ગોરાઝેહ હમાન્ દમ બેબસ્તશ બર્ અસ્પ
નેશસ્ત અઝ બરે ઝીન્ શુ આઝર્ગોશસ્પ
ગેરેફ્ત આનગહ અસ્પે સેયામક્ બદસ્ત
બબાલા બરૂઆમદ બકરદારે મસ્ત
દરફ્શે ખોજસ્તેહ બદસ્ત અન્દરૂન
ગોરાઝાનો શાદાનો દુશ્મન નેગૂન
બપીરૂઝીએ શાહો બખ્તે બલન્દ
મકામ આમદહ ઝીરે તખ્તે બલન્દ
ફેરૂદ આમદ અઝ અસ્પો કર્દ આફ્રીન
બે દાદાર્ બર્ તખ્તે શાહે ઝમીન્

તેઓ બન્નેનાં સર ગુસ્સા ભરેલાં તેમજ લડાઈ અને કીના ભરેલાં હતાં તેઓની લડાઈ પછી તેઓએ ભારી ગોર્ઝ હાથમાં લીધા.

અને લડાયક સિંહની માફક છેડાઈ પડી- એક બીજાનાં સર ઉપર મારવા લાગ્યા

તરસથી તેઓની ઝબાન ફાટવા લાગી-હવે તેઓ સખ્ત લડાઈ કરવા લાગ્યા

પછી તેઓ ઘોડા ઉપરથી પયાદા થયા-અને એક બીજાને વળગ્યા- અને કીનાની ધૂળ ઊંચે ઉરાડવા લાગ્યા

ગોરાઝેહે સિંહની મિસાલ ચુગાલ મારી-શિતાબીથી તેને નીચે નાખ્યો.

તેણે એવો તો ઝોરથી ઝમીન ઉપર પટક્યો કે તેનાં હાડકાં-ચૂરેચૂરા થઇ ગયા અને તુરત તેનો જીવ નીકળી ગયો

ગોરાઝેહ તન તેજ વખતે પાછો તેના ઘોડા ઉપર બાંધ્યો-અને પોતે આઝર ગોશસ્પની મિસાલ ઘોડા ઉપર સવાર થયો

અને શિતાબ સેયામકનો ઘોડો હાથમા પકડી-એક મસ્ત માણસની માફક પેલી ટેકરી ઉપર આવ્યો

તેના હાથમા મુબારક ઝુંડો પકડેલો હતો-તે દોડતો તથા ખુશહાલ હતો જ્યારે તેનો દુશ્મન ઊંધો પડેલો હતો

પાદશાહની ફતેહ અને તેના ઊંચા નસીબને લીધે-તેમજ તેના બુલંદ ૧૬૯
તખ્તના સાયા નીચ તેની મુરાદ બર આવી,

તેથી તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને દુન્યાના શાહનાં તખ્ત ઉપર ખોદાતાલા તરફની દુઆ ચાહી

જન્ગે ફેરૂહલ્ બા ઝન્ગલહ્ વ કોશતહ્ શુદને ઝન્ગલહ્.

દહારેમ ફેરૂહલ્ બબા ઝન્ગલહ્
[illegible] જન્ગી બકેરદારે શીરે યલહ્
[illegible]ફ્રશાનો જુરશાનો નઅરેહઝનાન્
દીરાનો ગોર્દાન્ શુ શીરે ઝેયાન્
[illegible]ઈરાન્ નબર્દેહ બતીરો કમાન્
[illegible]ખુદ ચૂન ફેરૂહલ્ દેગર્ બીગમાન્
[illegible] અઝ દૂર્ તુર્કે દેઝમરા બેદીદ
માનરા બઝેહ કર્દ અન્દર્ કશીદ
[illegible]બર્ ઝન્ગલહ્ તીર્ બારાન્ ગેરેફ્ત
[illegible]હરસૂ કમીને સવારાન્ ગેરેફ્ત
[illegible]દન્ગી બરાનશ બેઝદ હમચુ બાદ
[illegible]ખુગઝશ્ત બર્ અસ્પો બર્ મર્દે રાદ
[illegible]રૂચ અન્દર્ આમદ્ તગાવર્ બે દર્દ
[illegible]દા ગશ્ત અઝ્ ઝન્ગલહ્ રૂએ ઝર્દ
[illegible]ચૂન શુદ સરે ઝન્ગલહ્ જાન્ બેદાદ
[illegible]માના કે ખુદ રૂઝે બદરા બેઝાદ
[illegible]રૂહલ્ ફેરૂજસ્તો બુબ્રીદ સરૂશ
[illegible]ચૂન કર્દ બકૂતાને રૂમી બે બરૂશ

ઝન્ગલહ સાથની ફેરૂહલની લડાઈ અને ઝન્ગલહનું માર્યું જવું.

ચોથો ફેરૂહલ ઝન્ગલહ સાથ બાહેર પડયો-તે બન્ને લડાયકો [illegible] છૂટેલા સિંહની મિસાલ

શોર કરતા તથા જોશ કરતા અને પોકાર મારતા હતા-તે બન્ને બહાદુરો અને પેહલવાનો શેરની મિસાલના હતા

ઈરાન દેશમા ફેરૂહલના જેવો તીર અને કમાન વાપડનારો બેશક કે બીજો કોઈજ હતો નહી

તેણે જ્યારે દૂરથી ગુસ્સા ભરેલા તુર્કીને જોયો-ત્યારે કમાનનો ચિલ્લો ચઢાવી ખેંચી તૈયાર કીધી

અને ઝન્ગલહ ઉપર તીરનો વરસાદ વરસાવવા લાગ્યો-અને ચો તરફ યુક્તિથી તીર ફેંકવા લાગ્યો

તેણે પવનની ઝડપે જતો એક તીર તેની જાંગ ઉપર માર્યો-જે તેના ઘોડા અને તે બહાદુર મર્દ બન્નેમાથી પસાર થઇ ગયો

તે તેજ વખત તે ઘોડો દુઃખથી ઊંધે મસ્તક પડયો-અને ફિક્કો પડી ગયલો ઝંગલહ તે ઘોડાથી છૂટો પડી ગયો.

ઝંગલહનુ માથું ઊંધુ પડયુ અને તેનો જીવ નીકળી ગયો-તું જાણે- કે તે એવા બૂરા દહાડા માટેજ જન્મ્યો હતો.

ફેરૂહલ તુરત નીચે ઉતરી પડયો અને તેનું સર કાપી લીધું-અને ૧૭૦
તેનાં બદનમાંથી રૂમી બખ્તર પણ કાઢી લીધું.

સરશરા બફેરાકે ઝીન્ બર્ બેબસ્ત
બેયામદ ગેરેફ્તુ અસ્પે ઊશ બદસ્ત
બબાલા બરૂઆમદ બસાને પલન્ગ્
બખૂન્ ધરૂફ્ ગશ્તહ્ બરો તીઘો ચન્ગ્
ઢેરફ્તી ખોજસ્તહ્ બરૂઆવંદ શસ્ત
શુદહ્ શાદ દેલ્ ચાફ્તહ્ આન્ચે ખાસ્ત

તે માથાને ઝીનના ફેત્રાક સાથે બાંધ્યું-અને આવીને તેનો ઘોડો હાથમાં પકડ્યો

અને ચિત્તાની મિસાલ ટેકરી ઉપર ચઢયો-તેની છાતી, તલવાર અને ચુંગાલ લોહીમા ગર્ક થયલા હતાં

તેણે મુબારક ઝુંડો ઉભો કીધો-જે કાંઇ તેણે ચાહ્યું તે મેળવીને ખુશહાલ દિલનો થયો

જન્ગે રોહ્હામ્ બા બાર્માન્ વ કોશ્તહ્ શુદને બાર્માન્.

બપન્જોમ ચુ રોહ્હામે ગૂદરૂઝ બૂદ
કે બા બાર્માન્ ઊ નબરૂદ આઝમૂદ
કમાન્ બરૂગેરેફ્તન્દો તીરે ખદન્ગ્
બરૂઆમદ ખોરૂશે સવારાને જન્ગ્
કમાનહા હમહ્ પાક્ બરૂહમ શેકસ્ત
સુએ નીઝહ્ બોર્દન્દો શમ્શીરૂ દસ્ત
દો જન્ગીઓ હરૂદ્ દેલીરો સવારૂ
હોશીવારો દીદહ્ બસી કાર્ઝાર્
બેગશ્તન્દ બેસ્યારૂ બા યકદેગરૂ
બેપીચીદ રોહ્હામે પર્ખાશખરૂ
યકી નીઝહ્ અન્દાખ્ત બરૂ રાને ઊય
કઝ અસ્પ્ અન્દરૂ આમદ બર્ફમાને ઊય
૧૭૧ જુદા ગશ્ત અઝ્ બાર્માન્ હમચુ ગરૂદ
સવારૂ અન્દરૂ આમદ ઝે બાદે નબરૂદ
બપોશ્ત અન્દરશ નીઝઈ ઝદ દેગરૂ
સનાન્ અન્દરૂ આમદ મેયાને જેગરૂ
બઝીને સેયાવુશ કશીદશ નેગૂન
ઝે ઝીનહ્ બેમાલીદ બરૂ રૂએ ખૂન
બઝીન્ અન્દરૂ આવર્દો બસ્તશ ચુ સન્ગ્
સરૂ આવીખ્તહ્ પાએહા ઝીરે તન્ગ્
નેશસ્ત અઝ્ બરે ઝીનો ઊરા કશાન્
બરામદ દમાન્ તા બજાએ નશાન્
બબાલા બરામદ શુદહ્ શાદમાન્
દેલ્ આઝાદ ગશ્તહ્ ઝે દર્દો ગમાન્
બપીરૂઝીએ શાહો તખ્તે બુલન્દ
બકામ આમદહ્ યાફ્ત બખ્તે બુલન્દ
બેકરૂદ આફ્રીન્ બરૂ જહાનદારૂ શાહ્
બરાન્ તોખ્મએ ખુસ્રવે નીકૂખાહ્

બાર્માન્ સાથ રોહામની લડાઈ અને બાર્માનનું માર્યું જવું.

પાચમો ગૂદર્ઝનો બેટો રોહામ હતો કે જેણે બાર્માન સાથ લડાઇ અઝમાવી

તેઓએ કમાન અને ખદગી તીર લીધા તે લડાયક સવારોના પોકાર ઉઠયા

તેઓની કમાનો સઘળી તુટી ગઈ જેથી તેઓએ નેઝા અને તલવાર ઉપર હાથ નાખ્યા

કારણકે તેઓ બન્ને લડાયકો તેમજ બન્ને બહાદુરો અને ઘોડે સવારો હતા-વળી તેઓ હુશ્યાર અને ઘણીક લડાઈ જોઈ ચૂકેલા હતા

તેથી તેઓ એક બીજા સાથ ખુબ રનેશે લડયા-પછી લડાયક રોહામે ગોતા ઉપર પેચ ખાઇ,

એક નેઝો તેની જાગ ઉપર માર્યો-જેથી તે ઘોડા ઉપરથી નીચે પડી તેના તાબામા આવ્યો

બાર્માને વટોળિયાની માફક તેની આગળથી નાસવા માડયુ-પણ તે બહાદુર સવારે લડાઈની ઉડી રહેલી ધૂળમાથી બાહેર નીકળી,

તેની પીઠ ઉપર એક બીજો નેઝો માર્યો-જે નેઝો તેના કલેજાની વચ્ચે પેસી ગયો

તેવોજ રોહામે સેયાવક્ષના ઝીનામા તેને ઊધે મસ્તક રગડયો-અને ઝીનાથી તેનુ લોહી પોતાના મો ઉપર ચોપડયુ

પછી તેને ઝીન ઉપર નાખ્યો અને પત્થરની મિસાલ બાધ્યો તેનું માથુ અને પગ ઘોડાના તગ નીચે લટકતા રાખ્યા

પોતે ઘોડા ઉપર સવાર થયો અને તેને ખેચતો-પેલી નિશાન દેખાડવાની જગ્યા સૂધી દોડતો લઈ આવ્યો

તે ખુશહાલ થઇને ટેકરી ઉપર આવ્યો-તેનુ દિલ દર્દ અને ગમથી મોકળુ થયુ હતુ

પાદશાહની બરકત અને બુલદ તખ્તની ફતેહમદીએ કરી તેણે પોતાની મુરાદ મેળવી તેમજ ઊચું નસીબ પણ મેળવ્યું

તેણે જેહાનના પાદશાહ ઉપર-તેમજ તે નેકખાહ ખુસરૂનાં ખાન્દાન ઉપર દુઆ કીધી

રઝ્મે રૂઈન્ બા બીઝન્ વ કોશતહ્ શુદને રૂઈન્.

—— •.——

શશુમ બીઝને ગીવો રૂઈન્ દમાન્
બઝેહ્ બરૂનેહાદન્દ હરદૂ કમાન્
ચપો રાસ્ત ગશ્તન્દ હરદૂ બહમ
ચુ શીરે ઝેયાનો ચુ પીલે દેઝમ
બસી હમ્લેહ કર્દન્દ બા યકદેગર
નશુદ તીર શાન્ અઝ કમાન્ કારગર
બરૂઈન્ આમદ આનગહી પૂરે ગીવ
હમીગશ્ત બા ગોર્ઝે રૂઇને નીવ
બઆવરદ્ગહ્ બર્ બદ દસ્ત યાફ્ત
ઝમીન્રા બેહરૂરીહો અન્દર્ શેતાફ્ત
બદ અઝ બાદ બર્ સરશ રૂઈન્ ગુતુન
ફેરૂરીખ્ત અઝ તારકશ મગ્ઝો ખૂન
બઝીન્ અન્દરૂન્ જાને શીરીન્ બેદાદ
કે પીરાને વીસહ્ હમીકરદ યાદ
પસાન્ગહ્ કે અસ્પ્ અન્દર્ આમદ નેગૂન
હમહ્ તન્ પુર્ આહન દહાન્ પુર્ ઝે ખૂન
બેરફ્ત અઝ પયે સૂદો માયહ્ બેદાદ
હનૂઝ અઝ જવાનીશ ના બૂદહ્ શાદ
ચુનીનસ્ત ગીતી પુર્ આસીબો શીબ્
પસે હર ફરાઝી નેહાદહ્ નેશીબ્
કે અસ્પ્ અન્દર્ આમદ સબુક્ બીઝના
બર્ ઊરા બકેર્દારે અહ્રીમના
બશમ્શીર્ કર્દશ જુદા સર્ ઝે તન્
નેયાબદ હમી કોશતહ્ ગૂરો કફન્
કમન્દ અન્દર્ અફ્ગન્દો બર્ ઝીન્ કશીદ
નબુદ કસ કે તીમારે રૂઈન્ કશીદ
બર્ અસ્પશ બકેર્દારે પીલાને મસ્ત
ગેરેફ્ત આન્ ઝમાન્ પાલહન્ગશ બદસ્ત
એનાને હયૂને તગાવર્ બેતાફ્ત
બઝાન્ જાએગહ્ સૂએ બાલા શેતાફ્ત
બચન્ગ્ અન્દરૂન્ શીર્ પયકર્ દેરફ્શ
કઝુ હર તરફ્ રન્ગ્ બૂદી બેનફ્શ
હમી ગોફ્ત પીરૂઝગર્ પાદશાહ્
હમીશહ્ સરે પહ્લવાન્ બા કોલાહ્

બીઝન સાથ રૂઈનની લડાઈ અને રૂઈનનું માર્યું જવું.

——:०:——

છઠ્ઠો ગીવનો બેટો બીઝન અને રૂઇન શિતાબીથી બાહેર પડયા-તેઓ બન્ને જણાએ કમાનનો ચિલ્લો ચઢાવ્યો

અને ડાબી તથા જમણી તરફ બન્ને જણાઓ મસ્તશેર અને ગુસ્સા ભરેલા હાથીની મિસાલ ફર્યા.

તેઓએ એક બીજા ઉપર ઘણાક હમ્લા કીધા-પણ તેઓની કમાન- १७२
માથી છુટેલા તીર કારગર થયા નહી

બહાદુર પેહલવાન રૂઈનની સાથે ગીવનો બેટો બીઝન લોખડી ગોર્ઝ સાથે આમતેમ તક શોધતો ફરતો હતો

અને લડાઈગાહમા તે તેની ઉપર ફાવ્યો-એવી રીતે કે ગોયા ઝમીનની સપાટી ચીરીને પોતાના હરીફને ધકેલી દીધો

તુરતજ રૂઈનના માથા ઉપર લોખડી ગોર્ઝ લગાવ્યો-જેથી તેના માથામાથી ભેજુ અને લોહી બન્ને નીકળી પડયા

તેણે તુરત વેસેના બેટા પીરાનને યાદ કરતો કરતો ઝીન ઉપરજ પોતાનો વહાલો જાન બરબાદ કીધો

પછી તે ઘોડા ઉપરથી ઊંધે મસ્તક પડયો-જ્યારે તેનુ સઘળુ તન લોઢાએ ભરેલુ હતું, ત્યારે મોઢુ લોહીથી ભરેલું થયુ

નફો લેવા જતા થાપણ ખોહી દીધી (યાને કીર્તિ મેળવવા જતા જાન ખોહ્યો)-હજુ તો તે જવાનીનો પુરેપુરો આનદ પણ પામ્યો ન હતો

આ દુન્યા એવીજ દુખ ભરેલી અને ખાડાખબોચિયા ભરેલી છે-તેની અદર દરેક ચઢતીની પાછળ પડતી મૂકેલીજ છે

હવે બીઝન તુરત ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો-અને એહરેમનની માફક તેના

સરને તલવારે કરી તનથી જુદુ કીધુ-લડાઈમા માર્યા ગયલાને ગોર કે કફન કશુ મળતુ નથી

પછી કમદે કરી તેને ઝીન ઉપર બાધ્યો-રૂઈનને રડનાર ત્યા કોઈ १७३
પણ ન હતુ

પછી તે મસ્ત હાથીની મિસાલ પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયો-અને તેના ઘોડાની લગામ પકડી તુરત ઘોડાનુ દોરડુ હાથમા ધરી,

પોતાના તેઝી ઘોડાની લગામ ફેરવી-અને તે જગ્યાએથી પેલી ટેકરી તરફ દોડયો

તેના હાથમા સિહની સૂરતનો ઝુડો હતો કે જેનાથી દરેક જગોએ આસ્માની રગ પ્રકાશતો હતો

તે બોલતો કે "હમેશે પાદશાહ ફતેહમદ હોજો-અને સરદારનુ કીર્તિનુ તાજ સલામત રહેજો!"

જન્ગે હજીર્ બા સેપહ્રમ્ વ કોશતહ્ શુદને સેપહ્રમ્.

એઝૂન્ તાખ્ત હફ્તુમ કે ગોર્દાન્ હજીર્
ગવે નામદારો સવારે હઝીર્
સેપહ્રમ્ કે ખીશાને અફ્રાસેયાબ્
ગવે નામવર્ બૂદો બા જાહો આબ્

સેપહરમ સાથ હજીરની લડાઈ અને સેપહરમનું માર્યું જવું.

હવે હજીર કે જે નામીચો પેહલવાન અને અચ્છો ઘોડે સવાર હતો, તે ઈરાની નામદારોમાંથી સાતમો બાહેર પડયો.

ત્યારે અફ્રાસિયાબના ખેશીઓમાંથી સેપહરમ-જે એક માન મરતબા સાથનો નામવર પેહલવાન હતો,

અબા પૂરે ગૂદરૂઝ રઝમ આઝમૂદ
કે ચૂન ઊ બલશકર સ્વારી નબૂદ
બેરફ્તન્દ હરૂદૂ બજાએ નબરૂદ
બરૂઆમદ ઝે આવરૂદગહ તીરહ ગરૂદ
બશમ્શીરૂ હરૂદૂ બરૂઆવીખ્તન્દ
હમી બાહન આતેશ ફેરૂરીખ્તન્દ
૧૭૪ હજીરે દલાવરૂ બકેદારે શીરૂ
બરૂએ સેપહરમ દરૂઆમદ દેલીરૂ
બનામે જહાન્આફ્રીન્ કેર્દગારૂ
બબખ્તે જહાન્દારે નવ શહરયારૂ
યકી તીઘ ઝદ બરૂ સરે તર્ગે ઊયે
કે આમદ હમ અન્દરૂ ઝમાન મર્ગે ઊય
ઝે અસ્પ અન્દરૂ ઓફ્તાદ આનગહ નેગૂન
બખારીઓ ઝારીઓ ઘર્કુ બખૂન
ફૈરૂદ આમદ અઝ અસ્પ ફરૂરોખ હજીરૂ
બરૂ ઊરા બેબસ્ત અન્દ બર ઝીન હજીરૂ
નેશસ્ત અઝ બર દ સ્પો આન્ અસ્પે ઊય
ગેરેફ્તશ લગામો બેતાબીદ રૂય
બરૂઆમદ બબાલાઓ કરૂદ આફ્રીન્
બરાન્ અખ્તરે નીકો ફરૂરોખ ઝમીન્
હમહ ઝૂરો બખ્ત અઝ જહાન્દારૂ દીદ
વઝ અદરો બખ્તે બીદારૂ દીદ

તેણે ગૂદર્ઝના બેટા હજીર સાથ લડાઈ કીધી-કે જેના જેવો તુરાનની લશ્કરમા એક પણ સવાર નહીં હતો.

તેઓ બન્ને જણા લડાઈની જગ્યા ઉપર ગયા-જેથી તે લડાઈગાહમાંથી સીઆહ ગર્દ ઉઠી.

તે બન્ને જણા તલવારથી લડવા લાગ્યા-અને તેઓના ફટકાથી લોહાંની ટોપીમાથી આતશ નીચે પડવા લાગ્યો.

દેલાવર હજીર સિહની મિસાલ-સેપહરમની સામે બહાદુરીથી ધસી જઇ,

દુન્યાને પયદા કરનાર ખોદાતાલાના નામથી તેમજ જેહાનના નવા પાદશાહ કએખુસરૂના બખ્તની મદદથી

એક તલવાર તેના નાકાના ટાપી સાથનાં સર ઉપર મારી-કે જેથી તેજ વેળા તેનુ મોત આવ્યુ.

તે તુરત ખુવાર અને પરેશાન હાલતે લોહીમા તરબોળ થયલો ઘોડા ઉપરથી ઊંધે મસ્તક નીચે પડયો.

તેરાજ મુબારક હજીર ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો-અને તેને પાછો ઝીન ઉપર મઝબુત બાંધી,

પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયો અને તેના ઘોડાની લગામ પકડીને પાછો ફર્યો.

તે પલા ટેકરી ઉપર આવ્યો અને પોતાના નેક સેતારા અને પોતાની મુબારક સર ઝમીન ઉપર દુઆ કીધી

તમામ કૌવત અને બુલદ બખ્ત ખોદાતાલા તરફથીજ મળેલું જાણ્યુ-અને તે સાહેબથી પોતાના નસીબની ચાલ પ્રકાશિત થયલી જોઇ

જન્ગે ગુર્ગીન્ બા અન્દરીમાન્ વ કોશતાહ્ શુદને અન્દરીમાન્.

ચુ ગુર્ગીન્ બહશ્તુમ બેશુદ ઝીનહુખાહ
અબા અન્દરીમાન્ ઝે તૂરાન સેપાહ
જહાનદીદહો કારૂકર્દહ દો મરૂદ
બેરફ્તન્દો જોસ્તન્દ જાએ નબરૂદ
૧૭૫ બનીઝહ બેગશ્તન્દો બેશકસ્તો પસ્ત
કમાનહા ગેરેફ્તન્દ હરૂદૂ બદસ્ત
બેબારીદ તીરૂ અઝ કમાને સરાન્
બરૂય અન્દરૂ આવરૂદ ગોરૂગ્ એસ્પરાન્
હમી તીરૂ બારીદ હમચુ તગરગ્
બરાન્ એસ્પરે ગોર્ગો આન્ ખૂદો તરગ્
યકી તીરૂ ગુર્ગીન્ બેઝદ બરૂ બરશ
કે બરૂદુખ્ત બા તર્ક ફ્રૂમા સરશ
બેલર્ઝીદ બરૂ ઝીન્ ઝે સખ્તી સવારૂ
યકી તીરે દીગરૂ બેઝદ નામદારૂ
બેયામદ બપહલૂએ ઉરૂફ અન્દરૂન
ઝે ચશ્મશ બેરૂન્ આમદ અઝ દરૂદ ખૂન
ફૈરૂદ આમદ અઝ અસ્પ ગુર્ગીન્ ચુ ગરૂદ
સરે અન્દરીમાન્ ઝે તન દૂર કરૂદ
બફેત્રાક બરૂબસ્તો ખુદ બરૂનેશસ્ત
બેનાને સવારે નબર્દ બદસ્ત

અન્દરીમાન સાથની ગુર્ગીનની લડાઈ અને અન્દરીમાનનું માર્યું જવું.

આઠમો પેહલવાન ગુર્ગીન તુરાની લશ્કરના અન્દરીમાન સાથે લડવા માટે ગયો.

તે બન્ને દુન્યા જોયલા અને અનુભવી યોદ્ધાઓ-ગયા અને લડાઈની જગ્યા પસદ કીધી.

પછી નેઝા લઈ તેઓ લડયા અને જ્યારે તે નેઝા ભાગી જઈ ચુર થયા-ત્યારે બન્ને જણાએ પોતાના હાથમા કમાનો પકડી.

અને તે સરદારોની કમાનમાથી તીરનો વરસાદ વરસવા લાગ્યો-તેઓએ પોતાના મો સામે વરૂના ચામડાંની ઢાલ પકડેલી હતી.

તે વરૂના ચામડાની ઢાલ ઉપર તેમજ બખ્તર અને લોઢાંની ટોપી ઉપર-જેમ આસ્માન ઉપરથી કરાનો વરસાદ વરસે તેમ તીર વરસતા હતા.

શેવટે ગુર્ગીને એક તીર તેની ઉપર એવો માર્યો કે જેથી કરી તેનું સર ફ્રુમી ટોપી સાથ સીવી લીધુ.

તે આફતથી પેલો સવાર ઘોડાનાં ઝીન ઉપર ધુજવા લાગ્યો-તેવોજ નામદાર ગુર્ગીને એક બીજો તીર માર્યો

જે તીર તે તુર્કીની પાસળીની અંદર લાગ્યો-અને તે વેદનાથી તેની આંખમાથી લોહી બાહેર નીકળવા લાગ્યું.

તેજ વખત ગુર્ગીન શિતાબી કરતો ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી પડયો-અને અન્દરીમાનનુ સર તેનાં તનથી દૂર કીધું.

અને તેને ફેતરાકબંદ સાથે બાંધ્યું અને પોતે પાછો સવાર થયો-તે બહાદુર સવારનાં ઘોડાની લગામ હાથમા પકડી.

બરાન્ કુન્દ બાલા બરૂઆમદ્ દમાન્
હમીદૂન્ બેઝદ્ બર્ બબાઝૂ કમાન્
બનીરૂએ યઝદાન્ કે ઊ બુદ્ પનાહ્
બપીરૂઝ બખ્તે જહાનદારૂ શાહ્
ચુ પીરૂઝ બરૂગશ્ત મર્દ અઝ નબર્દ
દેરફ્શી દેલઅફ્રૂઝ બર્ પાએ કર્દ

તેમજ કમાનને પોતાની બાજૂ ઉપર લટકાવી-પેલી ઉંચી ટેકરી ઉપર દોડતો આવ્યો.

પાક યઝદાન કે જે સાહેબ મદદનો કરનાર હતો તેનાં કોવતથી તેમજ જેહાંદાર શાહનાં ફતેહમંદ બખ્તની બરકતથી,

જ્યારે તે બહાદુર મર્દ ફતેહમદી સાથ પાછો ફર્યો-ત્યારે તેણે દિલને ૧૭૬
રોશન કરનારો પોતાનો ઝુંડો ઉભો કીધો

રઝ્મે બર્તહ્ બા કોહ્રમ્ વ કોશ્તહ્ શુદને કોહ્રમ્.

નોહુમ બર્તહ્ બા કોહ્રમે તીગ્ઝન્
દો ખૂનીઓ હરૂદ્ સરે અન્જોમન્
બેરૂન તાખ્તહ્ તા બઆવર્દ્ગાહ્
બરૂઆવીખ્તહ્ અઝ પયે કીને શાહ્
હમી આઝમૂદન્દ્ હર્ ગૂનહ્ જન્ગ્
ગેરેફ્તન્દ્ પસ તીગે હેન્દી બચન્ગ્
યકાયક્ બેપીચીદ્ અઝ બર્તહ્ રૂય
યકી તીગ્ ઝદ્ બર્ સરે તર્કે ઊય
કે તા સીનહ્ કોહ્રમ બદ્ નીમ ગશ્ત
દેલે દુશ્મન્ અઝ બર્તહ્ પુર્ બીમ ગશ્ત
ફેરૂદ આમદ્ અઝ અસ્પો ઊરા બેબસ્ત
બરાન્ ઝીને તૂઝીઓ ખુદ્ બરૂનેશસ્ત
બબાલા બરૂઆમદ્ ચુ શર્ઝહ્ પલન્ગ્
બોરૂશાન્ યકી તીગે હેન્દી બચન્ગ્
દેરફ્શે હુમાયૂન્ બચન્ગ્ અન્દરૂન્
ફેગન્દહ્ બરાન્ અસ્પ કોહ્રમ નેગૂન્
હમી ગોફ્ત શાહસ્ત પીરૂઝગર્
હમીશહ્ કોલાહશ બખુર્શીદ્ બર્

કોહરમ સાથ બર્તહની લડાઈ અને કોહરમનું માર્યું જવું.

નવમો પેહલવાન બર્તહ તલવાર મારનાર કોહરમ સાથ મયદાનમા પડયો-આ બન્ને લોહીના તરસ્યા અને લશ્કરના સરદારો હતા.

તેઓ બાહેર પડી લડાઈગાહ સુધી ગયા-અને પોતપોતાના પાદશાહના કીના માટે લડાઈ કરવા લાગ્યા

તેઓએ હરેક તરેહની લડાઈ અઝમાવી જોઈ-અને પછી હિંદી તલવાર હાથમા પકડી

તેવામા અચાનક કોહરમે બર્તહ સામેથી મો ફેરવ્યુ-તેવોજ બર્તહે તેની કોલાહ ઉપર એક તલવારનો ઝખ્મ માર્યો

જેથી કોહરમ છાતી સુધી ચીરાઈ બે કકડા થઇ ગયો-અને બર્તહથી દુશ્મનોના દિલ ધાસ્તી ભરેલા થયા

તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને તેને "તુઝ" રોહરનાં બનાવેલા ઝીન ઉપર બાંધ્યો અને પોતે પાછો સવાર થયો

અને એક હિંદી તલવાર હાથમા પકડીને મસ્ત ચિત્તાની મિસાલ પોકારતો પેલી ટેકરી ઉપર આવ્યો

અને બીજા હાથમા મુબારક ઝુંડો પકડેલો હતો-તેમજ કોહરમ ઘોડા ઉપર ઊંધો પડેલો હતો

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે આપણો પાદશાહજ ફતેહમંદ છે-હમેશાં તેનું તાજ ખોરશેદ કરતા પણ ઊંચું હોજો!

રઝ્મે ઝન્ગએ શાવરાન્ બા અખ્વાસ્ત્ વ કોશ્તહ્ શુદને અખ્વાસ્ત્.

દહુમશ ઝે ગોર્દાનો જન્ગ્આવરાન્
બેશુદ્ સાખ્તહ્ ઝન્ગએ શાવરાન્
કે હમરઝ્મશ અઝ બખ્ત અખ્વાસ્ત બૂદ્
કે અઝ જન્ગે કસ સર્ ન બરૂતાફ્ત બૂદ્
ગેરેફ્તન્દ્ હરૂદ્ અમૂદે ગરાન્
ચુ અખ્વાસ્ત બા ઝન્ગએ શાવરાન્
બેગશ્તન્દ્ અઝ અન્દાઝહ્ બીરૂન બજન્ગ્
ઝે બસ કૂફ્તન્ ગશ્ત પયકારૂ તન્ગ્

અખ્વાસ્ત સાથ ઝન્ગએશાવરાનની લડાઈ અને અખ્વાસ્તનું માર્યું જવું.

દશમી લડાઇને માટે લડાયકો અને પેહલવાનોમાથી-ઝન્ગએશાવરાન ૧૭૭
તૈયાર થયો.

નસીબ સંજોગે તેનો લડાઇનો સાથી અખ્વાસ્ત હતો-કે જેણે કોઈનીબી લડાઇથી સર ફેરવ્યુ હતું નહીં

અખ્વાસ્ત અને ઝન્ગએશાવરાન-બન્ને જણાએ ભારી ગોર્ઝ હાથમાં પકડયા.

તેઓએ હદ બાહેરની સખ્ત લડાઈ કીધી-અને પુષ્કળ ગોર્ઝ મારવાથી તે લડાઈ ઘણી તંગ થઈ પડી

હેરૂમાન્દ અસ્પાને તાઝી કે તગ્
તો ગોકૂતી કે અસ્પાન્ નજુંબ્બીદ રગ્
શુ પુરૂશીદે તાબાન્ કે ગુમ્બદ બેગશ્ત
બકેદારે આહન બેતફ્ફીદ દશ્ત
શુનાન્ ખસ્તહ્ ગશ્તન્દ બરૂ જાએ ખીશ
તો ગોકૂતી ચકી પાએ નન્હાદ પીશ
ઝબાન્ બરૂકોશાદન્દ બરૂ યક્ દેગરૂ
કે અકૂનૂન કે ગર્મી બેતફ્તેદ બેગરૂ
બેબાયદ બરૂઆસૂદો દમ બરૂઝદન્
પસાનગહ્ સુએ જન્ગ્ બાઝ આમદન્
બેરફ્તન્દો અસ્પાને જન્ગી બજાય
બેશુદ આબશીદન્દો બસ્તન્દ પાય
૧૭૮ બઆસૂદગી બાઝ બરૂખાસ્તન્દ
બપયકારો કીનહ્ બેયારાસ્તન્દ
બકેદારે આતેશ બનીઝહ્ સવારૂ
હમીગશ્ત બરૂ મઈકે કાર્ઝારૂ
બદાનગહ્ કે જન્ગહ્ બદૂ દસ્ત યાફૂત
ઝમીન્રા બેદરૂદીદો અન્દરૂ શેતાફૂત
ચકી નીઝહ્ ઝદ બરૂ કમરૂગાહે ઊય
કે અસ્પશ નેગૂન કર્દો બરૂઝદ બરૂય
શુ રઅદે ખોરૂશાન્ ચકી વયલહ્ કરૂદ
તો ગોકૂતી બેદરૂરીદ દસ્તે નબરૂદ
બેશુદ આમદ અઝ્ અસ્પો શુદ નઝદે ઊય
બરાન્ ખાકે તીરહ્ કશીદશ બરૂય
મરૂ ઊરા બચારહ્ કે રૂએ ઝમીન્
નેગૂનશ બરૂઆવૂગન્દ બરૂ પોશ્તે ઝીન્
નેશાસ્ત અઝ્ બરે અસ્પો બાલા ગેરેફૂત
બતોર્કાન્ ચે આમદ કે બખ્ત અય શેગેફૂત
બરાન્ કૂહે ફરૂરોખ બરૂઆમદ કે પસ્ત
ચકી ગોરૂઝ્ પયકરૂ દેરફૂશી બદસ્ત
બેઝદ પીશે યારાનો કરૂદ આફરીન્
અબરૂ શાહો બરૂ પહલવાને ઝમીન્

તેઓના અરબી ઘોડાઓ પણ અડી ગયા–ગોયા ઘોડાઓની નાડીજ બંધ પડી ગઈ હતી.

જ્યારે ઝળકતો ખોરશેદ નમવા લાગ્યો–અને તે લડાઈનું મયદાન લોઢાની માફક ગર્મ થયુ

ત્યારે તેઓ એટલા બધા થાકી ગયા હતા–કે ગોયા એક પગલું આગળ મૂકી શકતા ન હતા

જેથી તેઓએ એક બીજા સાથ ગોઠવણ કીધી, કે "હવે તો ગર્મીથી કલેજુ પણ બળી જાય છે

માટે જરા આસાયેશ લઇયે અને દમ માર્યે–અને ત્યાર પછીજ આપણે પાછા લડાઈ કરવા આવીશું"

પછી તેઓ ગયા અને પોતાના લડાઈના ઘોડાઓને દૂર લઈ જઈ તેઓના પગ બાંધ્યા

તેઓ આસાયેશ લીધા પછી પાછા ઉઠયા–અને લડાઇ તેમજ કીના માટે તૈયાર થયા

તેઓ હાથમા ભાલા લઈ ઘણીજ ઝડપથી મયદાનની વચ્ચે ઘોડા ફેરવવા માંડયા

જે વખતે કે ઝગએશાવશાનને લાગ ફાવ્યો–તે વખતે ગોયા ઝમીન ચીરીને આગળ ધસ્યો

અને એક નેઝો તેની કમર ઉપર મારી–તેને ઘોડા ઉપરથી ઉથલાવી નાખી ઊંધે મસ્તક પટકયો

પછી ગોયા તેણે લડાઈનુ મયદાન ચીરાઈ જાય તેવો–વાદળના ગગડાટની મિસાલનો એક પોકાર મારી

ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી તેની નઝદીક ગયો–અને સીઆહ ખાક માથી તેને ઊંધે મસ્તકજ ઘસડયો

પછી તેને મુશ્કેલીથી ઝમીન ઉપરથી ઊંચકી ઊંધો ઝીન ઉપર નાખ્યો

અને પોતે ઘોડા ઉપર સવાર થઇ ટેકરી તરફ ગયો–અરે! અજબ જેવુ કે તુર્કીઓ ઉપર નસીબ સંજોગે કેવી આફત આવી?

હવે ઝગે નીચેથી તે મુબારક ટેકરી ઉપર ચઢયો–તેના હાથમા વરૂની સૂરતનો એક ઝુંડો હતો

જે તેણે પોતાના દોસ્તોની નઝદીક ઉભો કીધો અને પાદશાહ તથા દુન્યાના પેહલવાન ગૂદર્ઝ ઉપર દુઆ કીધી

જન્ગે ગૂદર્ઝ બા પીરાન્ વ કોશ્તહ્ શુદને પીરાન્.

૧૭૯ શુ અઝ્ રૂઝ્ નોહ્ સાઅત અન્દરૂ ગુઝશ્ત
કે તોર્કાન્ નમ્હદ કસ બરાન્ પહ્ન દશ્ત
રવાનહાએ તોર્કાન્ ગોસસ્તહ્ બતીગ્
જહાન્રા તો ગોકૂતી નેયામદ દરીગ્
કસીરા કુજા પર્વરાનદ બનાઝ્
બરૂઆરદ વરા રૂઝગારે દરાઝ્
શબીખૂન કુનદ બાદે શાદી બરૂય
હમાન સખ્તીઓ ખારી આરૂદ બરૂય
કે બાદ અન્દરૂ આરદ દેહદ બાન બદમ
હમી દાદ ખાહીશો પયદા સેતમ

પીરાન સાથ ગૂદર્ઝની લડાઈ અને પીરાનનું માર્યું જવું.

જ્યારે તે દિવસના નવ કલાક પસાર થઈ ગયા–ત્યારે તે મોટા મયદાનમા તુર્કીઓમાંથી કોઇ જીવતું રહ્યું નહીં

તે તુર્કીઓના જીવ તલવારથી જુદા પડી ગયા–ગોયા જેહાનને તેઓ ઉપર કશી દયાજ ન આવી

જે કોઇને કે આ દુન્યા લાડથી પાળે છે–અને લાંબા વખત સુધી તેને સુખચેનમા રાખે છે,

તેનીજ ઉપર પુર ખુશહાલીના વખતમાં અચિન્તો હુમ્લો કરે છે–અને તેની ઉપર સખ્તી અને ખુવારી નાખે છે.

તે આપણને ખુશાલીમા પવનની લેહેરીમાંથી લાવીને આતશમાં નાખે છે–આ કામને આપણ ઈનસાફ કહો કે સિતમ કહો?

બતૂશાનેયાન્ બરૂ આઝાન જન્ગે શૂમ
બરૂ આવરૂદગહુ કર્દન્ આહન્ગે શૂમ
ચુના‍ન શુદ કે પીરાન્ ઝે તુરાન્ સેપાહુ
સવારી નદીદ અન્દરૂ આવરૂદગાહુ
સેપહુદારે ઇરાનો તુરાન્ બહમ
ફરાઝ આમદન્દ અન્દરાન કીન્ દેઝમ
હમી બરૂનવશ્તન્દ રૂએ ઝમીન્
હમહુ દેલ પુરઝ દર્દો સરૂ પુરૂ ઝે કીન્
બર આવરૂદગાહે સવારાન્ ઝે ગરૂદ
દેરૂમાન્દ ખુરૂશીદ રૂઝે નબરૂદ
બનીધો બખન્જરૂ બગોઝો કમન્દ
ઝે હરૂ ગૂનઈ બરૂનેહાદન્દ બન્દ
ફરાઝ આમદ આન્ ગર્દેશે ઇઝદી
ઝે યઝદાન બપીરાન્ રસીદ આન્ બદી
અબા ખાસ્ત યઝદાન્શ ચારહુ નમાન્દ
કે દરૂ ઝીરે ઊ જૂરે બારહુ નમાન્દ
નેગહુ કરૂદ પીરાને કે હન્ગામ ચીસ્ત
બેદાનેસ્ત કાન્ ગર્દેશે ઇઝદીસ્ત
વલીકેન્ ઝે મર્દી હમીકરૂદ કારૂ
બકૂશીદ બા ગર્દેશે રૂઝગારૂ
વઝાન્પસ કમાન્ બરૂગેરેફ્તન્દો તીરૂ
દો સાલારે લશ્કરૂ દો હોશયારૂ પીરૂ
યકી તીરૂ બારાન બેકર્દન્દ સખ્ત
ચુ બાદે ખેઝાન્ બરૂવઝદ બરૂ દરખ્ત
નેગહુ કરૂદ ગૂદરૂઝ તીરે ખદન્ગ
કે આહાન ગુઝારદ મરૂ આન્રા બસન્ગ
બબરૂગુસ્તુવાન્ બરૂ ઝદશ બરૂદરીદ
તગાવરૂ બેલર્ઝીદો દમ દરૂકશીદ
બેયાફ્તાદો પીરાન્ દરૂઆમદ બઝીરૂ
બેધક્તીદો ઝીરશ સવારે દેલીરૂ
ઝે નીરૂશ દૂ નીમહુ શુદ દસ્તે રાસ્ત
બેપીચીદો આનગાહુ બરૂ પાએ ખાસ્ત
બેદાનેસ્ત કામદ ઝમાનશ ફરાઝ
વઝાન રૂઝે તીરહુ નેયાબદ જવાઝ
ઝે ગૂદરૂઝ બુગ્રીખ્ત શુદ સૂએ કૂહુ
શુદ અઝ દર્દે દસ્તો દવીદન્ સોતૂહુ
હમીશુદ બરાન્ કૂહુસરૂ બરૂ દમાન્
કેઝૂ બાઝ ગર્દદ મગરૂ પહુલવાન્
નેગહુ કરૂદ ગૂદર્ઝો બેગ્રીસ્ત ઝારૂ
બેતર્સીદ અઝાન્ ગર્દેશે રૂઝગારૂ
બેદાનેસ્ત કશ નીસ્ત બા કસ વફા
મેયાન્ બસ્તહુ દારદ ઝે બહુરે જફા
ફેઘાન્ કરૂદ કય નામવરૂ પહુલવાન્
ચે બૂદત કે અયદૂન પેયાદહુ દવાન્
બકેર્દારે નખ્ચીરૂ દરૂ પીશે મન્
કુજાત આન્ સેપાહુ અય સરે અન્જોમન્
નેયાયદ ઝે લશ્કરૂ તોરા યારૂ કસ
વઝીશાન્ નબીનમત ફર્યાદરસ
કુજાત આન્ હમહુ ઝૂરો મર્દાનગી
સલીહો દેલો ગન્જો ફર્ઝાનગી

તે ભાગ્યહીન લડાઈ કીધાથી તે લડાઈના મયદાનમા નિષ્ફળ યત્નો કીધાથી તુરાનીઓનો એવો હાલ થયો.

એવું બન્યું કે પીરાને તુરાની લશ્કરમાંથી-લડાઈગાહમાં એક પણ સવારને જીવતો જોયો નહીં

હવે ઇરાન અને તુરાનના સરદારો પોતાનો ભયંકર કીનો લેવા માટે એકઠા થયા

તેઓ મયદાનમા ચારે બાજુ ફરી વળ્યા-તેઓના દિલ દર્દથી ભરેલા અને માથા કીના ભરેલા હતા

તે લડાઇને દહાડે લડાઈના મયદાનમા તે સવારોની ઉડી રહેલી ધૂળને લીધે ખોરશેદ પણ આજેજ રહ્યો.

તેઓએ તલવાર, ખંજર, ગોર્ઝ અને કમંદથી-હરેક રીતે હાથ અજ- ૧૮૦
માવી જોયા

પણ આસમાનની ગર્દશ આવી પહોચી-અને પીરાન ઉપર ખોદા તાલાનો ગઝબ ઉતર્યો

પાક યઝદાનની મરજી આગળ હવે તેનો કશો ઈલાજ રહ્યો નહીં-કારણકે તેની રાન હેઠળના ઘોડામા કાઇ કૌવત રહ્યુ નહીં

પીરાને જોઈ લીધુ કે આ કેવો વખત આવ્યો છે?-અને સમજી ગયો કે આ મારી ઉપરની ગર્દશ ખોદાતાલા તરફનીજ છે

તોપણ તેણે બહાદુરીથીજ કામ લીધુ-અને ઝમાનાની ગર્દશ સામે પણ લડયો.

ત્યાર પછી તે બન્ને લશ્કરના બાહોશ બુઢ્ઢા સરદારોએ કમાન અને તીર હાથમા લીધા

અને જેમ ચોમાસાનો પવન ઝાડ ઉપર ફુંકે તેમ તેઓએ તીરનો એક સખ્ત વરસાદ વરસાવ્યો

ગૂદર્ઝે એક ખદંગી તીર કે જેનુ પયકાન પત્થરમાથી પણ પસાર થઈ જાય તેવો ચુંટી કાઢયો

અને તે પીરાનના ઘોડાની પાખરમા મારી તેને ચીરી નાખી-જેથી તે ઘોડો ધ્રુજીને હાફવા લાગ્યો

અને તુરત નીચે પડી ગયો અને પીરાન તેની નીચે આવ્યો-જ્યારે તે ઘોડો ગબડયો અને તેની નીચે તે દેલીર સવાર આવી ગયો,

ત્યારે તેના ભારથી પીરાનનો જમણો હાથ ભાગી ગયો-તો પણ તે ૧૮૧
અકરવકર કરી તેજ વખત પાછો ઉઠી ઉભો થયો

તે પોતે સમજી ગયો કે તેનુ મોત નઝદીક આવ્યુ છે-અને તે સીઆહ દિવસથી ખલાસી પામવાનો નથી

તેમ છતા તે ગૂદર્ઝ આગળથી નાસીને પહાડ તરફ ગયો-તે પોતાના હાથના દુખે કરીને તેમજ દોડવાને લીધે આજેઝ થઈ ગયો હતો

તેણે ઝડપથી પહાડને મથાળે ચઢવા માંડયુ-એવી મતલબથી કે કદાચ પેહલવાન ગૂદર્ઝ ત્યાથીજ પાછો ફરે

જ્યારે ગૂદર્ઝે એ જોયુ ત્યારે તે ઘણો રડયો અને પોતે પણ ઝમાનાની આવી રીતની ગર્દેશથી ધાસ્તી કરવા લાગ્યો

તેણે જાણ્યુ કે "ઝમાનો કોઈ સાથ વફાદાર રહેતો નથી-પણ તે જફાને માટેજ કમર બાંધેલી રાખે છે"

પછી તેણે પોકાર મારી કહ્યુ કે "ઓ નામવર પેહલવાન!-તને શું થયુ કે એ પ્રમાણે પેયાદો દોડતો દોડતો,

મારી નઝદીકથી જેમ એક શેકાર દોડી જાય તેમ જાય છે-ઓ અન્જુમના સરદાર' તારૂ પેલું લશ્કર કયા ગયું?

તે લશ્કરમાથી કોઇ તારી મદદે આવતુ નથી-તેમજ તેઓમાથી હુ કોઇને પણ તારો મદદગાર જોતો નથી

તેમજ તારૂં તમામ કૌવત અને મર્દાનગી કયા ગઈ?-તારાં સઘળા હથિયાર, હિમ્મત, માલખઝાનો અને ડહાપણ કયાં ગયું?

૧૮૨ શુતૂને બવાન્ પોશ્તે અફ્રાસેયાબ્
કુનૂન્ શાહરા તીરહ્ શુદ આફતાબ્
ઝમાનહ્ ઝે તૂ પાક્ બર્દાશ્ત મેહ્ર
ન બાએદ ફેરીબસ્ત ચારહ્ મજૂય
શુ કાસ્ત ચુનીન્ ગશ્ત ઝેન્હાર્ ખાહ્
બબાન્ તાત ઝેન્દહ્ બરમ નઝ્દે શાહ્
બેબખ્શાયદત શાહે પીરૂઝગર્
કે હસ્તી શુ મન્ પહલવે પીલ્‌સર્
બદ્ ગોફ્ત પીરાન્ કે ઈન્ ખુદ મબાદ્
બફર્જામ બર્ મન્ ચુનીન્ બદ્ મબાદ્
કઝીન્ પસ મરા ઝેન્દગાની બુવદ્
બઝેન્હાર્ રફ્તન ગેરાની બુવદ્
મન્ અન્દર્ જહાન્ મર્ગરા ઝાદહ્ અમ
બદીન્ કાર્ ગર્દન તોરા દાદહ્ અમ
શનીદસ્તમ ઈન્ દાસ્તાન અઝ મેહાન્
કે હર્ ચન્દ્ બાશી બગુરૂરમ જેહાન્
સરન્જામ મર્ગસ્તો ઝૂ ચારહ્ નીસ્ત
બમન્ બર્ બરીન્ ચારહ્ પયચારહ્ નીસ્ત
હમીગશ્ત ગૂદર્ઝ બર્ ગેર્દ કૂહ્
નમૂદશ બદ્ રાહે આમદ સોતૂહ્
૧૮૩ પેયાદહ્ બેશુદ સેપર્ બર્ગેરેફ્ત
શુ નખ્ચીર્ જૂયાન્ કોહ્ અન્દર્ ગેરેફ્ત
ગેરેફ્તહ્ સેપર્ પીશ ઝૂ બીન્ બદસ્ત
બબાલા નેહાદહ્ સર્ અઝ જાએ પસ્ત
હમીદીદ પીરાન્ મર્ ઊરા ઝે દૂર્
બેજસ્ત અઝ સરે સન્ગ્ સાલારે તૂર્
બેયન્દાખ્ત ઝૂબીન બકેર્દારે તીર્
બર્આમદ બબાઝૂએ સાલારે પીર્
શુ ગૂદર્ઝ શુદ ખસ્તહ્ બર્ દસ્તે ઊય
ઝે કીનહ્ બજોશીદ અન્દર્ આવર્દ રૂય
બેયન્દાખ્ત ઝૂબીન્ બપીરાન્ રસીદ
ઝેરેહ્ દર્ બરશ સર્બસર્ બર્દરીદ
ઝે પોશ્ત અન્દર્ આમદ બરાહે જેગર્
બેઘલ્તીદ આન્ગહ્ બર્ગશ્ત સર્
બર્આમદશ ખૂને જેગર્ અઝ દહાન્
રવાનશ હમીરફ્ત ઝી હમરહાન્
શુ શીરે ઝેયાન્ અન્દર્ આમદ બસર્
બજૂશીને પૂલાદ ખસ્તહ્ જેગર્
બરાન્ કૂહે ખારા ઝમાની તપીદ
પસઝ કીનો આવર્દગહ્ આર્મીદ
૧૮૪ ઝમાનહ્ બઝહ્ર્ આબ્ દાદસ્ત ચન્ગ્
બેદર્રદ દેલે શીરો ચર્મે પલન્ગ્
ચુનીનસ્ત ખુદ ગર્દેશે રૂઝગાર્
નગીરદ હમી પન્દે આમૂઝગાર્
શુ ગૂદર્ઝ બર્શુદ બરાન્ કૂહસાર્
બેદીદશ બદાન્ગૂનહ્ અફ્ગન્દ ખાર્
શેકસ્તહ્ દેલો દસ્તો પુર્ ખાક્ સર્
દરીદહ્ સેલીહો ગોસસ્તહ્ કમર્
ચુનીન્ ગોફ્ત ગૂદર્ઝ કય નર્રહ્ શીર્
સરે પહલવાનાનો ગોર્દે દલીર્

તુ તો તુરાની પેહલવાનોનો સ્થંભ અને અફ્રાસેયાબની પોસ્ત પનાહ કરનારો હતો હવે તારા પાદશાહનો આફતાબ સાઆહ થયો છે

ઝમાનાએ તારી ઉપરથી સઘળી માયા ઠાલી લીધી છે હવે ફરેબ કરવાની તારી જગ્યા રહીજ નથી માટે હવે કાઇપણ ચારો ના શોધ.

જ્યારે તારી હાલત આવી થઈ ગઇ છે ત્યારે મારી પનાહ માંગ-હું મારા જાનના સોગંદથી કહું છું કે હું તને જીવતો મારા શાહ પાસે લઇ જઇશ

અને ફતેહમંદ શાહ તારો ગુનાહ માફ કરશે-કારણ તું પણ મારા જેવોજ સફેદ બાલવાળો પેહલવાન છે"

ત્યારે પીરાને તેને કહ્યું કે "એવુ તો કદીબી બનતુંજ ના-અને શેવટને હદ કે મારી ઉપર એવી રીતની બદનામી કદીબી ચોટનીજ ના

કારણકે હવે પછી કદાચ મારી જિંદગી લાંબી પણ થાય-તોયે જીવતદાન માગવું એ તો કદી પણ બનેજ નહીં.

હું દુન્યામા માતને માટેજ જન્મેલોછુ-અને તે કામ માટે તો મારી ગર્દન તનેજ સોંપેલી છે

મે એવી વાત બુઝોર્ગોથી સાંભળી છે કે તું ગમે એટલો વખત આ ખુશહાલી ભરી દુન્યામા રહેશે,

તો પણ શવટે તો મરવુંજ છે અને તેનાથી છુટકો નથી-તેથીજ મને એ બાબત ઉપર ફર્યાદ કરવાનુ કશુ કારણ નથી"

ત્યારે ગૂદર્ઝ તે પહાડની આસપાસ ફર્યો પણ તેને તેની ઉપર જવાનો માર્ગ મળ્યો નહીં

જેથી તે પેયાદો થયો અને માથા ઉપર ઢાલ પકડી-અને શેકાર શોધનારાની માફક પહાડ ઉપર ચાલ્યો

તેણે ઢાલ આગળ કરી અને હાથમા છુટભાલડી રાખી-અને નીચેથી પહાડ ઉપર ચઢવા લાગ્યો.

જેવો પીરાને તેને દૂરથી આવતો જોયો-તેવોજ તે તુર્કોનો સરદાર પહાડ ઉપર ઉભો થયો.

અને તીરની માફક એક છુટભાલડી ફેંકી-જે બુઢા સરદાર ગૂદર્ઝની બાઝુમા લાગી

જ્યારે ગૂદર્ઝ તેના હાથ ઉપર એવી રીતે ઝખ્મી થયો-ત્યારે તે પણ કીનો લેવા માટે ગુસ્સાથી ઉશ્કેરાઈ આવ્યો

અને પોતાના હાથમાની છુટભાલડી ફેંકી જે પીરાનને આબાદ લાગી-અને તેની છાતી આગળનું તમામ બખ્તર ચીરી નાખી,

કલેજામાથી થઈ પાછળ નીકળી ગઈ-જેથી તે ગબડી પડ્યો અને તેના માથામા ચક્કર આવી ગયા

તેના કલેજાનુ લોહી મોઢાવાટે બાહેર નીકળવા લાગ્યુ-તેનો જીવ પોતાના બીજા સાથીઓ તરફ ચાલ્યો ગયો

પોલાદની છુટભાલડીથી ઝખ્મી થયલા જીગરે-તે મસ્ત સિંહની પેઠે ઊંધે મસ્તક પડ્યો

તે સખ્ત પહાડ ઉપર થોડોકવાર તરફડ્યો-અને પછી તેણે કીના તથા લડાઈના મયદાનમાથી હમેશની આસાએશ લીધી

ઝમાનાએ પોતાની ચુંગાલને ઝેહરી પાણી પાયલુ છે જેને કરી તે સિંહનુ દિલ અને ચિત્તાનુ ચામડુ ચીરી નાખે છે.

અને ઝમાનાની પોતાની ગર્દેશ પણ એવીજ રીતની છે તે કોઈપણ ડાહ્યા માણસની શીખામણ સાંભળતીજ નથી.

હવે જ્યારે ગૂદર્ઝ તે પહાડ ઉપર ગયો-ત્યારે તેણે પીરાનને એવી રીતે ખુવાર પડેલો દીઠો.

તેનુ દિલ અને હાથ ભાગી ગયલા અને સર ખાકથી ભરાઇ ગયલું હતું-તેમજ તેનુ બખ્તર ચીરાઇ ગયલુ અને કમર તુટી ગયલી હતી.

એ જોઇ ગૂદર્ઝ એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ શેરનર! પેહલવાનોના સરદાર અને બહાદુર પેહલવાન!

જહાન્ ચૂન્ મનો ચૂન્ તો બેસ્યાર્ દીદ
નખાહદ હમી બા કસી આર્મીદ
હેરૂબોરૂદ અન્ગાહો ખૂન્ બરૂગેરેફૂત
બેખુર્દો બેયાલુદ રૂ અય શેગેફૂત
કે ખૂને સેયાવુશ ઓફ્શીદ ઝાર
સેતાયેશ હમીકરદ બર કેર્દેગાર
કે હફ્તાદ ખૂને ગેરામી પેસર
બેનાલીદ બર દાવરે દાદગર
સરશરા હમીખાસ્ત અઝ તન્ બુરીદ
ચુનાન્ બદકુનશ ખીશતનરા નદીદ
દેરફ્શશ બેબાલીન્ અબરૂ પાએ કરૂદ
સરશરા બદાન્ સાયહ બરૂ જાએ કરૂદ
સુએ લશ્કરે ખીશ બેન્હાદ રૂય
ચકાન્ ખૂન્ કે બાઝૂશ ચૂન્ આબે જૂય
ચુ પીરૂઝ બરૂગશ્ત શીરૂ અઝ નબરૂદ
દેરફ્શે દેલઅફ્રૂઝ બરૂ પાએ કરૂદ
હમહ કીનહજૂયાને પર્ખાશજૂય
કે બાલા બલશ્કરૂ નેહાદન્દ રૂય
અબા કોશ્તગાન્ બસ્તહ બરૂ પોશ્તે ઝીન્
બદાન્સાન્ બરૂઆવરૂદ આઇને કીન્
ચુ બા કીનહજૂયાન્ નબુદ પહુલવાન્
ખોરૂશી બરામદ કે પીરો જવાન્
કે ગૂદરૂઝ બરૂ દસ્તે પીરાન્ મગરૂ
કે પીરી બખૂન્ અન્દરૂ આવરૂદ સરૂ
હમી ઝારૂ બેગ્રીસ્ત લશ્કરૂ હમહ
કે નાદીદને પહુલવાને રમહ
દેરફ્શશ બેદીદન્દ અઝ તીરહ ગરૂદ
ગેરાઝાનો શાદાન્ કે દસ્તે નબરૂદ
ચુ ગૂદરૂઝ ઝાન્ ગરૂદ દીદારૂ ગશ્ત
દેલે નામદારાન્ બીઆઝારૂ ગશ્ત
બરૂઆમદ કે લશ્કરૂગહ આવાઝે કૂસ
હમી ગરૂદ બરૂ આસ્માન્ દાદ બૂસ
બુઝોર્ગાન્ બરે પહુલવાન્ આમદન્દ
પુરઝ ખન્દહો શાદમાન્ આમદન્દ
ચુનીન્ ગોફ્ત લશ્કરૂ કઝ પહુલવાન્
મગરૂ બાઝ ગર્દીદ તીરહરવાન્
કે પીરાન્ યકી શીરૂદેલ મરૂદ બૂદ
હમહ સાલહ જૂયાએ આવરૂદ બૂદ
સખુન્ યાદ કરૂદ આન્ઝમાન્ પહુલવાન્
સેપોર્દહ બદ ગૂશ પીરો જવાન્
બઅન્ગોશ્ત બેન્મૂદ જાએ નબરૂદ
બેગોફ્ત આન્ કે બા ઊ ઝમાનહ ચે કરૂદ
બરોહ્હામ ફરૂમૂદ તા બરૂનેશસ્ત
બઆવર્દને ઊ મેયાનરા બેબસ્ત
બદ્ ગોફ્ત કુરા બઝીન્ બરૂ બેબન્દ
બેરૂદ આરશ અઝ કૂહસારે બુલન્દ
દેરફ્શો સેલીહશ ચુનાન્ હમ કે હસ્ત
બેબન્દો મેયાનશ મબરૂ હીચ દસ્ત
બરાન્ગૂનહ ચૂન્ પહુલવાન્ કરૂદ યાદ
બેફૂન્ તાખ્ત રોહ્હામ ચૂન્ તુન્દ બાદ

આ દુન્યાએ તારા અને મારા જેવા ઘણા જોયલા છે-પણ તે કોઈ સાથે ઠરીને રહેવા માગતી નથી"

પછી તેણે હાથની ખોબલી નીચે કરીને પીરાનનું લોહી તેમા ભરીને-થોડુંક પીધું અને થોડુંક પોતાને મોઢે લગાડયું અરે ! આ કેવી વાત ?

તે સિયાવક્ષના ખૂન માટે ઘણો રડયો-અને ખોદાતાલાની સેતાયેશ કીધી.

તેમજ તે પોતાના સિત્તેર પ્યારા બેટાઓના ખૂન માટે-દાદગર દાવરની હુઝૂરમાં પોકાર્યો.

તે પીરાનના તન ઉપરથી તેનુ સર કાપવા માગતો હતો-પણ પોતાને એવુ કમીંણુ કામ કરવાને લાયકનો નહી જોયો

તેણે તેનો ઝુંડો તેના માથા આગળ ઉભો કીધો-અને તે ઝુંડાના ૧૮૫
છાયા હેઠળ તેનુ માથુ કીધુ

પછી પોતે પોતાના લશ્કર તરફ ચાલ્યો-તેની બાઝૂમાંથી નદીના પાણી મિસાલ લોહી વહેતુ હતુ

જ્યારે તે સિહ લડાઈમાથી ફતેહમદ થઇ પાછો ફર્યો-ત્યારે તેણે દિલને રોશન કરનારો ઝુંડો ઉભો કીધો

હવે પેલા સઘળા કીનો લેનારા લડાયકો-પહાડ ઉપરથી પોતાના લશ્કર તરફ ચાલ્યા

તુરાની સરદારો જેઓ માર્યા ગયા હતા તેઓને ઘોડાના ઝીન ઉપર બાધી સાથે લઈ ગયા-અને એ રીતે વેર લીધું

જ્યારે તે કીનો લેનારા પેહલવાનોની સાથે પેહલવાન ગૂદર્ઝ નહીં દેખાયો-ત્યારે લશ્કરના બુઢ્ઢા અને જવાનોએ પોકાર કીધો

કે "કદાચ ગૂદર્ઝે બૂઢાપાને સબબે પીરાનને હાથ પોતાનુ માથુ લોહીમા બોળી દીધુ છે"

એ પ્રમાણે લશ્કરના પેહલવાન ગૂદર્ઝને નહીં જોવાથી-તમામ લશ્કર ઝારઝાર રડવા લાગ્યુ

તેવામા તેઓને સીઆહ ધૂળમાથી તેનો ઝુડો દેખાયો-કે જે હાથમા લઈ નખરા સાથ ખુશી ભર્યો તે લડાઇના મયદાનમાથી આવતો હતો

જ્યારે તે ગર્દમાથી ગૂદર્ઝ ઝાહેર થયો-ત્યારે તે નામદારોના દિલ દુખથી મોકળા થયા

અને લશ્કરી છાવણીમાથી નગારાના આવાઝ નીકળ્યા-ત્યાંની ધૂળ ૧૮૬
છેક આસ્માનને ચુમ્બન કરતી હતી

સઘળા બુઝોર્ગો હસ્તા અને ખુશહાલ ચેહરે પેહલવાન ગૂદર્ઝની નઝદીક આવ્યા

અને સઘળાઓ એ પ્રમાણે બોલ્યા કે "પીરાનથી તુ પેહલવાન-કદાચ દુખી થઇનેજ પાછો ફર્યો હશે

કારણકે પીરાન એક શેરદેલ મર્દ હતો-અને તમામ ઉમર લડાઈજ શોધતો ફરતો હતો"

ત્યારે પેહલવાન ગૂદર્ઝે તુરત સઘળી વાત તેઓને કહી સભળાવી-અને તે લશ્કરના બુઢ્ઢા તેમજ જવાનોએ તે કાન દઇને સાભળી

તેણે આગળી કરીને લડાઈની જગ્યા બતાવી-અને ઝમાનાએ પીરાન સાથે શું કીધુ હતું તે કહ્યુ

પછી રોહામને ફર્માવ્યુ જેથી તે સવાર થયો-અને પીરાનને લઇ આવવા માટે કમર બાધી.

ગૂદર્ઝે તેને કહ્યું કે "તેને ઝીન ઉપર બાધજે-અને તે પહાડ ઉપરથી તેને નીચે લાવજે.

તેનો ઝુડો અને બખ્તર જેમ છે તેમજ લઈ આવજે-તેની કમર કે કમરબંદને જરાપણ હાથ લગાડતો ના"

જ્યારે પેહલવાન ગૂદર્ઝે એ પ્રમાણે હુકમ કીધો-કે તુરત રોહામ તોફાની પવનની મિસાલ બાહેર પડયો

૧૮૭ કશીદ્ અઝ્ બરે ઝીન્ તને રઉશનશ
બખૂન્ અન્દરૂન્ ધર્કંહ્ બુદ્ જઉશનશ
બુનાન્ હમ બેબસ્તશ બબન્દે કમન્દ
ફેરૂદ આવરીદશ ઝે કૂહે બલન્દ
દેરફશશ શુ અઝ્ જાએગાહે નશાન્
બેદીદન્દ ગોર્દાનો ગર્દનકશાન્
હમીખાન્દન્દ આફ્રીન્ સરબસર્
અબર્ પહેલવાને ઝમીન્ દર્ બદર્
કે અય નામવર્ પોશ્તે ઈરાનેયાન્
પરસ્તન્દએ તાજો તખ્તે કેયાન્
ફેદાએ સેપહ કર્દઈ જાનો તન્
બપીરૂઝીઓ ફ્રુગમારે શેકન્
ચુનીન્ ગોફ્રુત ગૂદર્ઝ બા મેહતરાન્
કે ચૂન્ રઝ્મે મા ગશ્ત અઝીન્સાન્ ગરાન્
મરા દર્ દેલ આમદ કે અફ્રાસેયાબ્
સેપહરા ગુઝારદ બદીન્ રૂએ આબ્
સેપાહે વય આસૂદહ અઝ્ રન્જો તાબ્
બેમાન્દહ સેપાહમ ચુનીન્ અઝ્ શેતાબ્
બદીન્ હુશમન્દી ફેરેસ્તાદહ અમ
બસી શાહરા પન્દહા દાદહ અમ
૧૮૮ કે ગર્ શાહે તુર્કાન્ બેયારદ સેપાહ
નદારીમ પાય અન્દરીન્ રઝ્મગાહ
ગુમાનમ ચુનાનસ્ત કૂ બા સેપાહ
બેયૂદી બેયાયદ બરીન્ રઝ્મગાહ
બરીન્ કોશ્તગાન્રા બરીન્ હશ્તે ઝીન્
ચુનીન્ હમ બેદારીદ બર્ પોશ્તે ઝીન્
કઝીન્ કોશ્તગાન્ જાને મા બીગમસ્ત
રવાને સેયાવશ અઝીન્ ખુર્રમસ્ત
ચુઝા હમચુનીન્ નઝ્દે શાહ આવરીમ
શવદ શાદ ઝીન્ પાયગાહ આવરીમ
કે આશૂબે તુર્કાનો ઈરાનેયાન્
અઝીન્ બુદ્ ચુઝા ગુમ શુદ્ અન્દર્ મેયાન્
બયઝ્દાન્ ચુનાન્ દારમ ઉમીદ બર્
કે આયદ જહાનદારે ખુરશીદ ફર્
બેયારદ સેપાહી હમહ કીનવર્
બેયફ્રૂઝદ ઈન્ રઝ્મગહરા બફર્
અગર્ શાહે તુર્કાન્ બેયારદ સેપાહ
બયારી બેયાયદ બદીન્ રઝ્મગાહ
ઝુ ખુશાવ બેયાયદ નદારીમ બાક
ઝે તોર્કાન્ બનીરૂએ યઝ્દાને પાક
૧૮૯ હમહ યકસરહ ખાન્દન્દ આફ્રીન્
કે બી તૂ મબાદા ઝમાનો ઝમીન્
હમહ સૂદમન્દી બગોફ્તારે તોસ્ત
ખુરો માહ રઉશન્ ઝે દીદારે તોસ્ત
બેરફ્તન્દ બા કોશ્તગાન્ હમચુનાન્
ગોરૂઈઝેરેહરા પેયાદહ કશાન્
બબન્દે કમન્દશ બેબસ્તહ દો ચન્ગ્
ફેગન્દહ બગર્દનશ બર્ પાલહન્ગ્
ચુ નઝ્દીકે લુનગાહે લશ્કર્ શુદન્દ
પઝીરહ સેપહબુદ્ સેપાહ આમદન્દ

અને પીરાનનુ પવિત્ર શરીર કે જે ઉપરનું બખ્તર લોહીમાં ગર્ક થયલુ હતું તેને ઘોડાના ઝીન ઉપર મૂક્યું.

અને તેને એમનું એમ કમદના બદથી બાંધ્યું-અને તે બુલંદ પહાડ ઉપરથી નીચે લઈ આવ્યો

જ્યારે ઈરાની પેહલવાનો અને ગર્દનકશોએ તે દેખાડેલી જગ્યાએથી પીરાનનો વાવટો જોયો,

ત્યારે ઈરાન દેશના સેપહસાલાર ઉપર સઘળાઓ દુઆ કરવા લાગ્યા

કે "એ ઈરાનીઓની પોશ્ત પનાહ કરનાર અને કયાની તાજ અને તખ્તની પરસ્તેશ કરનાર નામવર પેહલવાન!

તે ફતેહના હંગામમા તેમજ શિકસ્તના વખતે-લશ્કર ઉપર જાન અને તન ફિદા કીધા છે"

ત્યારે ગૂદર્ઝે સરદારોને કહ્યું-કે "જ્યારે આપણી લડાઈ મને મુશ્કેલ જણાવા લાગી,

ત્યારે મારા દિલમા એમ આવ્યુ કે અફ્રાસિયાબ પણ-પોતાના લશ્કરને નદીની આ પાર ઉતારી લાવે,

તો તેનુ લશ્કર તો રંજ અને મેહનતથી આસૂદેહ છે-અને મારૂં લશ્કર દોડધામથી થાકી ગયલુ છે.

એમ સમજી મે એક ડાહ્યા માણસને મોકલેલો છે-તેમજ પાદશાહને મેં ઘણીક સલાહ આપેલી છે

કે 'અગરજો તુર્કીઓનો પાદશાહ લશ્કર લાવશે-તો અમો તેની લડાઈ ગાહમાં પાયદારી લાવી શકીશુ નહીં

મને એવુ ગુમાન છે કે તે લશ્કર લઈ-આ લડાઈગાહ ઉપર શેતાબી કરતો આવી લાગશે

આ કીનાના મયદાન ઉપર માર્યા ગયલાઓને-તમો એમનાએમ ઝીન ઉપરજ રહેવા દેજો

કારણકે આ મૂવેલાઓથી આપણા જીવ નચિન્ત બન્યા છે-અને તેથી સેયાવશનું રવાન પણ ખુશી ભરેલુ થયું છે

જ્યારે આપણે પાદશાહની સામે એ લોકોને એમનાએમ લાવીશુ ત્યારે તે ખુશી થશે અને આપણા મરતબા વધશે

કારણકે તૂરાનીઓ અને ઈરાનીઓનો ગભરાટ-આ લડાઈના શેવટને લીધેજ હતો કે જે હવે નીકળી ગયો છે

ખોદાતાલા આગળ મારી એજ દુઆ છે-કે ખુરશેદના જેવા ઝળકાટનો પાદશાહ કયખુસરૂ અત્રે આવી લાગે

અને તે એક કીનો લેનારૂં લશ્કર લાવે-તેમજ પોતાના દબદબાથી આ લડાઇનુ મયદાન રોશન કરે

અગર તુર્કીઓનો પાદશાહ લશ્કર લઇને મદદ માટે આ લડાઈગાહ ઉપર આવે,

તે વખતે જો પાદશાહ કયખુસરૂ આવી લાગે તો પછી પાક યઝદાનનાં કૌવતની બરકતથી આપણને તુર્કીઓથી કશું પણ બીહવાનું રહેશે નહીં."

તેજ વખત સઘળાઓએ તેની ઉપર દુઆ કીધી-કે "તારા વગર ઝમાનો અને ઝમીન ના હોતા!

તારા બોલવામાં સઘળો ફાયદોજ સમાયલો છે-તારા ચેહરાથી આફતાબ અને માહતાબ રોશની પકડે છે."

પછી તેઓ માર્યા ગયલાઓને જેમ લાવ્યા હતા તેમના તેમજ સાથે લઈ ચાલ્યા-ગોરૂઈઝેરેહને પણ પેયાદો ઘસડી લઇ ગયા.

તેના બન્ને હાથ કમંદના બંદથી બાંધેલા હતા-અને તેની ગર્દનમાં રસી નાંખેલી હતી

જ્યારે તેઓ લશ્કરી છાવણીની નજીક પુગ્યા-ત્યારે સઘળું લશ્કર પોતાના સરદારને એસ્તેકબાલ લેવા આવ્યું.

બપીશે સેપહ્ બૂદ્ ગોસ્તહુમ શીર્
બેયામદ્ બરે પહ્લવાને દેલીર્
ઝમીનરા બેબૂસીદો કરદ્ આફ્રીન્
સેપાહત બીઆઝાર્ ગોફ્તા બેબીન્
ચુનાન્ ચૂન્ સેપોર્દી સેપોર્દીમ હમ
દરીન્ બૂદ્ ચૂહરૂઝ બા ગોસ્તહમ
હમ અન્દર્ ઝમાન્ અઝ લબે દીદહ્બાન્
બગૂશ આમદ્ અઝ કૂહે રયબદ્ ફેઘાન્
કે અઝ ગર્દ્ શુદ્ દશ્ત ચૂન્ તીરહ્ શબ્
શેગેફ્તી બરૂઆમદ્ ફેઘાનો જલબ્
ખોરૂશીદને કૂસ બા કરૂરનાય
બેજુમ્બદ્ હમી દશ્ત ગોફ્તી જે જાય
હમાન્ તખ્તે પીરૂઝહ્ બર્ પોશ્તે પીલ
દુરોખ્શાન્ બકેર્દારે દર્યાએ નીલ
હવા શુદ્ બસાને પરન્દે હેરફ્શ
જે તાબીદને સોર્ખો ઝર્દો બેનફ્શ
હેરફ્શી બકેર્દારે સર્વે સહી
પદીદ્ આમદ્ અઝ દૂર્ બા ફ્રરહી
બગેર્દશ સવારાનો જઉશનવરાન્
ઝમીન શુદ્ બુનફ્શ અઝ કરાન્ તા કરાન્
પસે હર્ હેરફ્શી હેરફ્શી બપાય
ચે અઝ અઝ્દહાઓ ચે પયકર્ હોમાય
અગર્ હમચુનીન્ તીઝ રાની કુનન્દ્
બયક્ રૂઝે દીગર્ બદીનજા રસન્દ્

લશ્કરની હરોળમાં સિંહની મિસાલનો ગોસ્તહમ હતો-તે દેલીર પેહલવાન ગૂદર્ઝની નઝદીક આવ્યો.

અને ઝમીનને બોસા લઈ તેની ઉપર દોઆ કરી-બોલ્યો કે "આ તારૂ લશ્કર સહીસલામત તપાસી લે

જેમ તુ મને સોપી ગયો હતો તેમનુ તેમજ તને પાછું સ્વાધીન કરૂંછું"-હવે ગૂદર્ઝ ગોસ્તહમ સાથ એવીજ રીતની વાતચિત્તમાં હતો,

તેવામા રયબદના પહાડ ઉપરથી ચોકીબાનનો પોકાર તેઓના કાનમા પડયો

કે "ધૂળે કરી તમામ જંગલ સીઆહ રાતના જેવુ થયું છે-અને શોર અને ગોકાર અજબ જેવી રીતે નીકળે છે

કરનાય સાથ નગારાના પોકારથી-જાણે મયદાન પણ ધમધમી રહે છે ૧૫૦

તેમજ નીલના દર્યાની મિસાલ ઝળકતુ પીરોઝાનુ તખ્ત હાથીની પીઠ ઉપર દેખાય છે

ઝુંડાના રેશમી કપડાના લાલ, પીળા અને ઝાંબુડા રંગના ચમકાટથી હવા પણ તેવીજ રંગબેરંગી થઈ છે

સીધા સરોવરની મિસાલનો ઝળકાટ સાથનો એક ઝુંડો દૂરથી દેખાય છે

તેની આસપાસ બખ્તર સાથના સવારો છે-એક નાકેથી બીજા નાકા સૂધી સઘળી ઝમીન આસ્માની રંગની થઈ છે

શુ અઝદહા કે શુ હોમાએ જાનવરની સૂરતના ઝુંડા પાછળ ઝુંડા ઓની હાર લાગી છે

જો તેઓ એવીજ શિતાબીથી ચાલ્યા આવશે-તો તેઓ બીજે દહાડે આ જગ્યાએ આવી પહોંચશે"

આગાહી યાફ્તને લહ્હાક્ વ ફર્શીદ્વદ્ અઝ્ કોશતહ્ શુદને પીરાન્ વ ગુરીખ્તન્ શાન્.

જે કૂહે કનાબદ્ હમી દીદહ્બાન્
બેદીદ્ આન શેગેફ્તીઓ આમદ્ દમાન્
બનઝદીકે લહ્હાકો ફર્શીદ્વરદ્
પુરઝ ઘમ્ દેલો લબ્ પુરઝ બાદ સર્દ
ચુનીન્ ગોફ્ત ગર્ ચશ્મે મન્ તીરહ્ નીસ્ત
અઝ અન્દાઝહ્ દીદારે મન્ ખીરહ્ નીસ્ત
જે તુર્કાન્ બરૂઆવરદ્ ચઝદાન્ હલાક્
હમહ્ રન્જહા સરબસર્ ગશ્ત ખાક્
સેપાહ્ અન્દર્ આમદ્ જે બાલા બપસ્ત
ખુરૂશાનો હર્ યક્ હેરફ્શી બદસ્ત
હેરફ્શે સેપહ્દારે પીરાન્ નેગૂન
હમી બીનમો તનશ ઘર્કહ્ બખૂન
હમાન્ દહ્ દેલાવર્ કઝ ઈદર્ બેરફ્ત
બયા ગોર્દે પીરાન્ બઆવરદ્ તફ્ત
હમીબીનમ અઝ દૂર્ શાન્ સરનેગૂન
ફેગન્દહ્ બર્ અસ્પાનો તન પુર્ જે ખૂન

લહાક અને ફર્શીદવર્દનું પીરાનના માર્યા જવાથી વાકેફ થવું અને તેઓનું નાસી જવું.

હવે પેલી તરફ કનાબદના પહાડ ઉપરથી દીદબાને-તે સઘળી અજાયબી જોઇને દોડી આવ્યો

તે લહાક અને ફર્શીદવર્દની નઝદીક-ગમ ભરેલાં દિલે અને સર્દ આહેથી ભરેલા હોઠ સાથે આવી,

એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "જો મારી આંખો આંધળી નહીં થઇ ગઇ હોય-અથવા તો દૂરનું જોતા જોતા મારી આંખો થાકી નહીં ગઈ હોય,

તો હુ જોઉંછુ કે યઝદાને તુર્કીઓ ઉપર હલાકી પહોંચાડી છે-અને ૧૫૧
તેઓની તમામ મેહનત ધૂળ મળી છે

પેલા ઈરાની સેપાહો તે ટેકરી ઉપરથી પોકાર કરતા નીચે આવતા જણાય છે અને તેઓના દરેકના હાથમા એકેક ઝુંડો છે

સરદાર પીરાનનો ઝુંડો ઊંધો વળેલો-અને તેનું તન લોહીમાં ગર્ક થયલું મને દેખાય છે

તેમજ આપણી તરફથી જે દશ દેલાવરો પીરાનની સાથે લડાઈમા ગયા હતા,

તે સઘળાઓને હુ દૂરથી ઊંધા પડેલા અને લોહીલુહાણ થયલા ઘોડાઓ ઉપર નાખેલા જોઉંછું

દેલીરાને ઈરાન્ ગોશાબાન્ બહમ
રસીદન્દ આન્ગહ બરે ગોસ્તહમ
બઆન્ સૂએ રયબદ યકી તીરહ ગરૂદ
પદીદ આમદો દસ્ત શુદ લાજવરૂદ
મેયાને સેપહ કાવેયાની દેરફ્શ
બપીશ અન્દરૂન્ તીગહાએ બેનફ્શ
દેરફ્શે શહન્શાહ બા બૂકો કુસ
પદીદ આમદો શુદ ઝમીન્ આબનૂસ
બેરફ્તન્દ લહહાકો ફર્શીદવરદ
બહાન્ દીદહગહ બર્ કે દશ્તે નબરૂદ
૧૦૨ બેદીદન્દ કોશ્તહ બદીદારે ખીશ
સેપહબુદ બેરાદર્ જહાન્દારે ખીશ
બબા દહ સવારે ગુઝીને સરાન્
કે તુર્કાન્ દેલીરાને જન્ગઆવરાન્
બદાન્ દીદહગહ ઝારો જૂશાન્ શુદન્દ
કે ખૂને બેરાદર્ ખોરૂશાન્ શુદન્દ
હમી ઝાર્ ગોફ્તન્દ કય નરૂરહ શીર્
સેપહદારે તુર્કાન્ સવારે દલીર્
ચે બાયેસ્ત આન્ શાદીઓ રાસ્તી
ચુ રફ્તન્ કે ગીતી ચુનાન્ ખાસ્તી
કુનૂન્ કામે દુશ્મન્ બરૂઆમદ હમહ
બબદ બર તો ગીતી સર્ આમદ હમહ
કે જૂયદ હમી દર્ જહાન્ કીને તૂ
કે ગીરદ કુનૂન્ રાહો આઇને તૂ
બબર્ શાહે તૂરાનો અફ્રાસેયાબ્
બદ ઓફ્તાદો ગર્દદ સરાસર્ ખરાબ્
બબાયદ બુરીદન્ સરે ખીશ પસ્ત
બખૂન ઘર્કહ કર્દન્ તનો તીઘો દસ્ત
ચુ અન્દર્જે પીરાન્ નેહાદન્દ પીશ
નરફ્તન્દ બર્ ખીરહ ગોફ્તારે ખીશ
૧૦૩ કે ગૂદર્ઝ ચૂન્ ખાસ્ત પીરાન્ નબરૂદ
ચુનીન્ ગોફ્ત બા ગોરૂદ ફર્શીદવરૂદ
કે ગર્ મન્ શવમ કોશ્તહ બર્ કીનહગાહ
શુમા કસ મપાઈદ પીશે સેપાહ
કે ગર્ મન્ નબાશમ બરીન્ દશ્તે કીન્
શવદ તન્ગ બર્ નામદારાન્ ઝમીન્
ન માનદ તોખ્મએ વીસહ માનદ કસી
કે અન્દર્ સરશ મગ્ઝ બાશદ બસી
કે બર્ કીનહગહ બર્ ચુ મારા કશન્દ
સરે બી તનાન્ માન્ બઈરાન્ કશન્દ
કે ગૂદર્ઝ ખાહદ સેપહ ઝીન્હાર્
શુમા ખીશતનરા મદારીદ ખાર્
શુમા રાહ સૂએ બેયાબાન્ બરીદ
મગર્ કઝ બદે દુશ્મનાન્ જાન્ બરીદ
બલશ્કરગહે ખીશ રફ્તન્દ બાઝ
હમહ દીદહ પુર્ ખૂનો તન્ પુર્ ગોદાઝ
બેદાનેસ્ત લશ્કર્ સરાસર્ હમહ
કે શુદ બી શબાન્ આન્ ગોશબાન્ રમહ
હમહ સર્બસર્ ઝારો ગેર્યાન્ શુદન્દ
ચુ બર્ આતેશે તીઝ બેર્યાન્ શુદન્દ

તે ઈરાની બહાદુરો ખુશહાલી કરતા-તુરતનાજ પેહલવાન ગોસ્તહમની આગળ જઇ પુગ્યા છે.

વળી રયબદનાં જંગલ તરફથી એક સીઆહ ગર્દ-ઝાહેર થઈ છે જેથી જંગલ બહુ રંગનું થયુ છે

તે લશ્કરની વચ્ચે કાવેયાની ઝુંડો છે-તેની આગળ પોલાદને રંગની તલવારો ચળકી રહી છે

કરનાય અને નગારાં સાથે તે શેહનશાહનો ઝુંડો-દેખાયો છે અને તેની ધૂળથી ઝમીન આબ્નૂસને રંગની થઇ છે"

એ સાંભળી લહાક અને ફર્શીદવર્દ બન્ને જણ લડાઈનાં મયદાનમાંથી પેલી ચોકી ઉપર ગયા

અને પોતાની આખે પોતાના પાદશાહ જેવા ભાઇ સેપહસાલાર પીરાનને મૂવેલો જોયો

જે પોતાના સરદારોમાંથી ચુંટી કાઢેલા દશ સવારો કે જેઓ તુરાની લશ્કરમાંના લડાયક બહાદુરો હતા તેઓ સાથ માર્યો ગયો હતો

તે જોઈ તેઓ તેજ ચોકી ઉપર રડતા અને ગાંડા જેવા થયા-તેમજ પોતાના ભાઈનાં ખૂન માટે પોકાર કરવા લાગ્યા

તેઓ રડતા રડતા બોલ્યા કે "ઓ શેરનર-તુર્કીઓના સરદાર અને બહાદુર સવાર!

તારી આટલી બધી બાહોશી અને પ્રમાણિકપણું શું કામ આવ્યું-જ્યારે દુન્યામાથી તે આવીજ રીતે જવા માગ્યુ?

હવે દુશ્મનની તમામ મુરાદ બર આવી છે-ખરાબ રીતે તારો ઝમાનો પુરો થયો છે

દુન્યામા તારો કીનો હવે કોણ લેશે?-હવે તારી રાહ અને રીત કોણ એખ્તયાર કરશે?

તુરાન દેશ ઉપર તેમજ પાદશાહ અફ્રાસિયાબ ઉપર-આફત આવી છે અને હવે સઘળુ તારાજ થઈ જશે

હવે તો આપણા સર પણ કપાવા આપી બરબાદ કરવાં જોઇયે-તેમજ આપણા આ શરીર, તલવાર અને હાથો લોહીમાજ ગર્ક કરવા જોઇયે"

પણ જ્યારે તેઓએ પીરાનની શીખામણ યાદ કીધી-ત્યારે તેઓ પોતાના બેહુદા બોલવા ઉપર ચાલ્યા નહીં.

જ્યારે પીરાન ગૂદર્ઝ સાથે લડવા ગયો હતો-ત્યારે પેહલવાન ફર્શીદવર્દને એવુ કહ્યું હતુ

કે "અગર હું આ લડાઇગાહનાં મયદાનમાં માર્યો જાઉં-તો તમો લોકો કોઈપણ ઈરાની લશ્કર આગળ થોભતા ના.

કારણકે જ્યારે હું આ કીનાનાં મયદાનમા નહીં હોઇશ-ત્યારે આપણા નામદારો ઉપર જેહાન તંગ બનશે

અને આપણા વીસેનાં ખાન્દાનમાંથી કોઈ એવુ નહીં રહેશે-કે જેના માથાંમાં પુરતુ ભેજુ હોય

જ્યારે તેઓ લડાઈના મયદાન ઉપર અમો દરો જણુને મારી નાખશે-અને અમારા વગર તનનાં માથા ઇરાનમા લઈ જશે,

ત્યારે આપણું લશ્કર તો ગૂદર્ઝની માફી માગશે-પણ તમો લોકો પોતાને એવુ હીણુ લગાડવા દેતા ના

પણ તમો જંગલ તરફનોજ રસ્તો લેજો-અને એમ કરી કદાચ બૂરા દુશ્મનોથી તમો જાન સલામત લઈ જશો."

(એવી રીતનું પીરાનનું કહેલું યાદ કરીને) તેઓ તમામ આંસુ ભરેલી આંખે અને નખાઈ ગયલાં શરીરે પાછા પોતાની લશ્કરી છાવણીમાં ગયા.

તમામ લશ્કરે જાણી લીધું-કે તે મગરૂર તુરાની લશ્કર ધણી વગરનું થયું છે

ત્યારે તેઓ પણ સઘળા પોકારવા અને રડવા મંડી ગયા-અને જેમ ભડભડતા અંગાર ઉપર ભુંજાય તેમ ભુંજાવા લાગ્યા.

બનચહીકે લહુહાકો ફર્શીદ્વરૂદ
બેરકૂતન્દ લબ્હા પુરસ્ બાહે સરૂદ
કે અકૂનૂન ચે સાઝીમ્ અઝીન્ રઝ્‌મગાહ
ચુ શુદ પહુલવાન્ પોશતે તુરાન્ સેપાહ
કેરા હેસ્ત હેહદ નીચ્ બસ્તન્ કમરૂ
ઝે આહન્ કોલહુ બરૂનેહાદહુ બસરૂ
ચુનીન્ ગોફ્ત લહુહાકો ફર્શીદ્વરૂદ
કે અઝ્ ખાસ્તે યઝ્દાન્ કરાનહુ કે કરૂદ
ચુનીન્ રાન્દ બરૂ સરૂ વરા કેર્દગારૂ
કે બરૂ ફીનહુ કોશતહુ શવદ ઝારો ખારૂ
બશામ્શીરૂ કર્દહુ જુદા સરૂ ઝે તન્
નેયાબદ જોઝ્ અઝ્ ખાકે તીરહુ કફન્
બહરૂ જાએ કોશતહુ કશાન્ દુશ્મનશ
પુરસ્ ખૂન સરો જામહો જઉશનશ
કુનૂન્ બૂદની બૂદો પીરાન્ ગુઝશ્ત
હમહુ કારો કેહારે ઊ બાદ ગશ્ત
સુતૂને સેપહુ બૂદ તા ઝન્દહુ બૂદ
બમેહુરે સેપહુ જાનશ આગન્દહુ બૂદ
સેપહુરા ઝે દુશ્મન નેગહુદારૂ બૂદ
સરે નામદારશ બરૂ ખારૂ બૂદ
બદાન્ ગીતી ઓફતાદ નીકો બદશ
હમાના નેફકારૂ કરૂદ ઈઝદશ
પસઝ્ રફતને ખીશ તીમારૂ ખરદ
ઝે ગૂદરૂઝ્ પયમાન્ સેતદ દરૂ નબરૂદ
કે ગરૂ મન્ શવમ્ કોશતહુ દરૂ કીનહુગાહુ
નજૂઈ તો કીનહુ ઝે તુરાન્ સેપાહુ
ગુઝરૂ શાન્ દેહી તા બતૂરાન્ શવન્દ
બરૂ ઈશાન્ નસાઝી ઝે કીનહુ ગઝન્દ
ઝે પયમાન્ નગર્દન્દ ઇરાનેયાન્
અઝીન્ દરૂ કુનૂન્ નીસ્ત બીમે ઝેયાન્
સે કારસ્ત પીશ આમદહુ નાગુઝીરૂ
હમહુ ગૂશ દારીદ બર્નાઓ પીરૂ
અગરૂ તાન્ બઝેન્હારૂ બાયદ શદન્
બરીન્ કારૂ તાન્ રાએ બાયદ ઝદન્
વગરૂ બાઝ્ ગશ્તન્ બખુનગાહે ખીશ
સેપોર્દન્ બનીકો બબદ રાહે ખીશ
વગરૂ જન્ગ્રા ગેરૂદ કર્દન્ અનાન્
યકાયક બખૂન આબ્દાદન્ સનાન્
બરૂ અયદૂન્ કે તાન્ રાએ બાશદ બજન્ગ્
બરીન્ રઝ્‌મગહુ કરૂદ બાયદ દેરન્ગ્
કે પીરાન્ ઝે મેહુતરૂ સેપહુ ખાસ્તહુ
સેપહુબુદ યકી લશ્કરૂ આરાસ્તહુ
ઝમાન્ તા ઝમાન્ લશ્કરૂ આયદ પદીદ
હમહુ કીનહુ ઝીશાન્ બેબાયદ કશીદ
ઝે હરૂગૂનહુ રાનીમ યકસરૂ સખુન્
બોઝઝ્ ખાસ્તે ઈઝદ નબાશદ બખુન્
બરૂ યઆદૂન્ કે તાન્ રાએ શહુરસ્તો ગાહુ
હમાના કે બરૂ મા નગીરન્દ રાહુ
વગરૂ તાન્ બઝેન્હારે શાહસ્ત રાય
બેબાયદ પસીચીદો રફતન્ ઝે જાય

તેઓ લહાક અને ફર્શીદવર્દની નઝદીક-સર્દ હાય મારતા ગયા ૧૬૪

અને બોલ્યા કે "જ્યારે તુરાની લશ્કરની પોસ્ત પનાહ કરનારો પેહલવાનજ જતો રહ્યો ત્યારે અમો હવે આ લડાઇગાહમાં શું કર્યે?

કમર ઉપર કમરબંદ બાધવા અને લોઢાંની કોલાહ સર ઉપર મૂકવાની પણ હવે કોણની હિમ્મત ચાલશે?"

ત્યારે લહાક અને ફર્શીદવર્દે એવો જવાબ દીધો-કે પાક યઝદાનની ઇચ્છાને કોણે રોકી છે?

ખોદાતાલાએ તેના નસીબમા એજ લખ્યું હતુ-કે તે લડાઈનાં મય મયદાનમાજ ખુવારીથી માર્યો જાય

તલવારથી તેનુ સર તનથી જુદુ કરેલુ થાય-અને તે સીઆહ ખાક સિવાય બીજુ કાઇ કફન પામે નહીં.

તેનુ માથુ, કપડા અને બખ્તર લોહીથી ભરેલાજ લઇને-દુશ્મનો તેને મૂવેલોજ આ ત્યા ઘસડતા ફરે

હવે તો જે બનવાનું હતુ તે બન્યુ અને પીરાન ગુઝરી ગયો-તેનો સઘળો કારોબાર બરબાદ ગયો છે

તે જીવતો હતો ત્યા સૂધી તે લશ્કરનો સ્થભ હતો-તેનો જીવ લશ્કરની મોહબતથીજ ભરેલો હતો

લશ્કરને દુશ્મનથી નેગાહ રાખનાર તેજ હતો-પોતાના કીમતી જીવને પોતાના લશ્કર આગળ નજીવો ગણતો હતો

તેની નેકી બદીનુ કામ બીજી દુન્યામા પડયું-ગોયા ખોદાતાલાએ ૧૬૫
તેને એક નેક કામ કરનારો બનાવ્યો

પોતાના મૂવા પછી પણ તેને આપણીજ ફિક્ર હતી-તેથીજ ગુદર્ઝ પાસે લડાઈમા તેણે વચન લીધો હતો.

કે 'અગર હુ આ લડાઇમા માર્યો જાઉ-તો તુ તુરાની લશ્કરને દુ:ખ ના દેતો

તું તેઓને જવા દેજે કે જેથી તેઓ પાછા તુરાન જાય-તેઓ ઉપર તુ કીનો લેવા માટે હાનિ ના પાડતો'

માટે ઈરાનીઓ હવે પોતાના વચનથી કદી ફરશે નહીં-માટે એ બાબતમા આપણને ધાસ્તી રાખવી જોઇતી નથી

હવે આપણને માટે નાચારીએ માત્ર ત્રણજ કામ બાકી રહ્યા છે-તે તમો સઘળા બુઢ્ઢા અને જવાનો કાન દઇન સાભળો

પહેલુ કામ જો તમને માફી માગવી હોય તો તે બાબતનો તમોએ તુરત વિચાર કરવો જોઇયે

બીજુ કામ લડાઈના અસ્બાબના કોઠારો જ્યા રાખેલા છે ત્યાં પાછા જવું-અને ત્યાથી પોતાનો ભલો કે બૂડો રસ્તો લેવો

ત્રીજું કામ બાલાઓને લોહીનુ પાણી પાઇને લડવા માટે ફરીને લગામ ફેરવવી

હવે જો એ પ્રમાણે તમારો લડવાનોજ વિચાર હોય-તો આ લડાઈ ગાહ ઉપર થોડીક ઢીલ કરવી જોઇયે છે

કારણકે પીરાને પાદશાહ અફ્રાસિયાબ પાસેથી લશ્કર મગાવેલુ છે- ૧૬૬
અને તે સરદારે એક લશ્કર તેયાર પણ કીધુ હશે.

અને તે લશ્કર જે વખત જાય છે તેમા આવી લાગશે-અને ત્યાર પછીજ તેઓ ઉપર આપણે સઘળો કીનો લઈશુ

આપણે ચો તરફના સજોગો વિચારીં છિયે ખરા-પણ રોવરે ખોદાની મરજી હશે તેમજ બનશે.

અગર તમારો વિચાર શેહર તરફ જવાનો અને પાયતખ્ત તરફ પાછા ફરવાનો છે-તો ખચીત કે તેઓ આપણો રસ્તો રોકશે નહીં.

અગર તમારો વિચાર પાદશાહ ક્યખુસરૂની પનાહ માગવાનો છે-તો તેની પણ તેયારી કરી અહીંથી જવું જોઇયે

હેમે હર્ કસી બર્ તનશ પાદશાસ્ત
વગર્ તાન્ હમી સૂએ ઈરાન્ હવાસ્ત
કે મા હ્ બેરાદર્ બદારીદ્ ચશ્મ
કે હર્ગેઝ નશૂઈમ્ દેલ્હા કે ખશ્મ
વઝીન્ તોખ્મએ વીસગાન્ કસ નબૂદ્
કે બન્દે કમર્ બર્ મેયાનશ ન સૂદ્
બર્ અન્દર્ઝે સાલાર્ પીરાન્ રવીમ
બરાહે બેયાબાન્ બતૂરાન્ શવીમ
વર્ અયદૂન્ કે બર્ મા બેગીરન્દ્ રાહ્
બેકૂશીમ તા હસ્ત માન્ દસ્તગાહ્
૧૯૭ ચુ તુર્કાન્ શનીદન્દ્ અઝીશાન્ સખુન્
નેગર્ તા ચે પાસોખ ફેગન્દન્દ્ બુન્
કે સાલાર્ બા દહ્ યલે નામદાર્
બેગશ્તન્દ્ કોશ્તહ્ બદીન્ગૂનહ્ ખાર્
વઝાન્ રૂએ કયખુસવ્ આમદ્ પદીદ્
કે ચારહ્ બરીન્ રઝ્મગહ્ આમદીદ્
ન અસ્પો સેલીહો ન પાઓ ન પર્
ન ગન્જો ન સાલારો નહ્ બૂમો બર્
ન નીરૂએ જન્ગો ન રાહે ગુરીઝ
ન બા ખીશતન્ કરદ્ બાયદ્ સેતીઝ
અગર્ બાઝ્ ગર્દીમો ગૂદર્ઝો શાહ્
પસે મા બેરાનન્દ્ પીલો સેપાહ્
રહાઈ નેયાબીમ્ યકતન્ બજાન્
ન ખર્ગાહ્ બીનીમો ન દૂદમાન્
કે ઝેન્હાર્ બર્ મા ફૂનૂન્ આર્ નીસ્ત
સેપાહસ્ત બેસ્યારો સાલાર્ નીસ્ત
વઝીન્પસ ખુદ્ અઝ્ શાહે તુર્કાન્ ચે બાક્
ચે અફ્રાસેયાબો ચે યક્ મોશ્ત ખાક્
ચેરા હમચુનીન્ શાહે ઈરાન્ નબૂદ્
કે બર્ લશ્કરશ મેહ્રબાની નમૂદ્
૧૯૮ બયારીએ લશ્કર્ બેયામદ્ દમાન્
ખુદો નામદારાન્ બબાઝૂ કમાન્
શાહે નામદારાન્ બદાન્ સૂએ આબ્
નેશસ્તહ્ બઆરામ બા ખુર્દો ખાબ્
ચુ લશ્કર્ ચુનીન્ પાસોખ આરાસ્તન્દ્
દો પુરમાય અઝ્ જાએ બરખાસ્તન્દ્
બેદાનેસ્ત લહ્હાકો ફર્શીદવર્દ્
કે શાન્ નીસ્ત હન્ગામે નન્ગો નબર્દ્
હમી રાસ્ત ગૂયન્દ્ લશ્કર્ હમહ્
તબહ્ ગર્દદ્ અઝ્ બી શબાની રમહ્
બપર્દખ્તન્દ્ કર્દન્ ગેરેફ્તન્દ્ સાઝ્
બેયાબાન્ ગેરેફ્તન્દો રાહે દરાઝ
દેરફ્શી ગેરેફ્તહ્ બદસ્ત અન્દરૂન્
પુરઝ્ દર્દ્ દેલ્ દીદગાન્ પુર્ ઝે ખૂન્
બેરફ્તન્દ્ બા નામવર્ દહ્ સવાર્
દેલીરાનો શાયેસ્તએ કાર્ઝાર્
બરહ્ બર્ સવારાને ઈરાન્ બુદન્દ્
નેગહ્બાને રાહો દેલીરાન્ બુદન્દ્
બર્અન્ગીખ્તન્દ્ અસ્પ તુર્કાન્ ઝે જાય
તલાયહ્ બેયફ્શુર્દ્ બર્ જાએ પાય

દરેક માણસ પોતાના તનમનનો માલેક છે-તેથી તે જો તમારી ખાહેશ ઈરાન તરફજ હોય તો જાઓ.

પણ તમો અમો બેઉ ભાઇઓ તરફથી એવી કશી આશા ના રાખતા-કારણકે અમો કદીબી કીનાથી અમારૂં દિલ ધોઇશું નહીં

આ વીસેના ખાન્દાનમાંથી કોઈ એવો નથી થઇ ગયો-કે જેની કમર ઉપર કમરબંદનો બદ ઘસાયો ન હોય

પણ અમો સદ્દાર પીરાનની શીખામણ ઉપર ચાલીને-જંગલને રસ્તે તુરાન તરફ જઇએ છિયે.

જો કદાચ ઈરાનીઓ અમારો રસ્તો રોકશે-તો જ્યાં સૂધી અમારામાં શક્તિ છે ત્યા સુધી અમો લડીશુ "

જ્યારે તુર્કીઓએ તેઓની એવી વાત સાભળી-ત્યારે તું જો કે તેઓએ શુ જવાબ દીધા?

તેઓ બોલ્યા કે "આપણો સરદાર દશ નામદાર પેહલવાનો સાથ-એવી રીતે ખુવારીથી મારો ગયો છે

વળી પેલી તરફથી કયખુસરૂ આવતો દેખાયો છે-તો પછી આ મય દાનમા કોણ ટકી શકવાનુ છે?

આપણી પાસે નથી ઘોડા કે હથિયાર, નથી હાથ કે પગ,-નથી આપણી પાસ ખઝાનો કે સરદાર કે નથી ઘરબાર મુલક

નથી લડાઇનુ કૌવત કે નથી નાસવાનો માર્ગ કશુ રહ્યુ નથી-ત્યારે એમ પોતાના જીવ ઉપર ઝોખમ બેડવો નહી જોઇયે

જો અમો પાછા ફર્યે અને ગૂદર્ઝ તથા પાદશાહ-અમારી પછાડી હાથી અને લશ્કર મોકલી આપે,

તો અમોમાથી એકબી જણ બચી શકે નહી-અને પોતાનુ ઘરબાર કે કુટુબને જોઈ શકે નહી

તેઓની માફી માગવામા અમોને કશી પણ શર્મ નથી-કારણકે અહી લશ્કર તો ઘણુ છે પણ સરદાર કોઇ નથી

હવે પછી અમો તુરાની પાદશાહની બીક શા માટે રાખ્યે?-હવે તો શુ અફ્રાસેયાબ કે શુ એક મુઠી ખાક બન્ને સરખાજ છે

શા માટે તે ઇરાની પાદશાહ જેવો ભલો નહી નિવડયો?-કે જે પાદશાહે પોતાના લશ્કર ઉપર મેહરબાની કીધી.

અને પોતાના લશ્કરની મદદ માટે પોતે અને બાઝ ઉપર કમાન લટકાવેલા બીજા નામદારો દોડતા આવ્યા

જ્યારે આપણા નામદારોનો પાદશાહ નદીને પેલે પાર-કરારને જીવે અયશઆરામ અને ખાણીપીણીમા પડયો છે"

જ્યારે લશ્કરે એવી રીતનો જવાબ દીધો-ત્યારે બન્ને નામવરો તે જગ્યાએથી ઉઠયા

લહાક તેમજ ફર્શીદવર્દે જાણ્યુ-કે "હવે તેઓનો લડવાનો કે શર્મ કરવાનો વખત રહ્યો નથી

લશ્કર જે કહે છે તે સઘળું રાસ્તજ કહે છે-એક ભરવાડ વગર મેઢાનું ટોળું વીખરાઈ જઇ નાશ પામે છે"

પછી ત્યાથી તેઓએ ઉઠાગરી કરવાની તૈયારી કરી-અને જંગલ તરફનો લાંબો રસ્તો પકડયો

તેઓના હાથમા એક ઝુંડો હતો-તેઓના દિલ દર્દથી ભરેલા અને આંખો આંસુ ભરેલી હતી

તેઓ બહાદુર અને લડાઇને લાયકના નામવર દશ સવારોની સાથે ચાલવા માડયુ

પણ રસ્તામા ઈરાનના બહાદુર સવારો તલાયા તરીકે ફરતા હતા.

તે જગ્યાએથી જ્યારે તુર્કીઓએ ઘોડા હંકાર્યા-ત્યારે પેલા તલાયાઓએ પણ તેમણી પૂઠે ઘોડા ડપટાવ્યા.

યકી નાસેબાલીદ્ શાન્ જન્ગ્ બારેત
કે અઝ ખૂન્ ઝમીન્ ગશ્ત ચૂન્ લાલહ્ રાસ્ત
અઝ ઈરાનેયાન્ કોશ્તહ્ શુદ્ હશ્ત મર્દ
દેલીરાનો શીરાને રૂઝે નબર્દ
ઝે તોર્કાન્ બેઝ્ આન્ દૂ સરફ્રાઝ્ ગોર્દ
ઝે દસ્તે તલાયહ્ કસી જાન્ નબોર્દ
યઝાન્ઝા બેરફ્તન્દ્ હર્ દૂ દેલીર્
બરાહે બેયાબાન્ બકેર્દારે શીર્
પસઝ્ દીદહ્ગહ્ દીદહ્બાન્ કર્દ્ ગવ્
કે અય સર્ફરાઝાનો ગોર્દાને નવ્
બઝીન્ લશ્કરે તુર્ક દૂ નામદાર્
બેરૂન્ રફ્તે બા નામવર્ દહ્ સવાર્
ચુનાન્ બા તલાયહ્ બર્આવીખ્તન્દ્
કે બા ખાક ખૂન્ અન્દર્ આમીખ્તન્દ્
તની હશ્ત કોશ્તન્દ્ ઝીરાનેયાન્
દો તન્ તીઝ્ રફ્તન્દ્ બસ્તહ્ મેયાન્
ચુ બેશ્નીદ્ ગૂદર્ઝ્ ગોફ્ત ઈન્ દો મર્દ
ન જોઝ્ ગોર્દે લહ્હાકો ફર્શીદ્વર્દ
બેરફ્તન્દ્ બા ગર્દન અફ્રાખ્તન્
શોકસ્તહ્ નશુદ્ શાન્ દેલ અઝ્ તાખ્તન્
ગર્ ઈશાન્ અઝ્ ઇરાન્ બતૂરાન્ શવન્દ્
બરીન્ લશ્કર્ આયદ્ હમાના ગઝન્દ્
કે જૂયદ્ કુનૂન્ નામ નઝ્દીકે શાહ્
બપૂશદ્ સરે ખુદ્ બરૂમી કોલાહ્
શવદ્ નઝ્દે લહ્હાકો ફર્શીદ્વર્દ
બર્આરદ્ ઝે હર્ દૂ બશમ્શીર્ ગર્દ
હમહ્ માન્દહ્ બૂદન્દ્ ઈરાનેયાન્
શુદહ્ સુસ્તો સૂદહ્ ઝે આહન્ મેયાન્
નદાદન્દ્ પાસોખ બજોઝ્ ગોસ્તહમ
કે બૂદ્ અન્દર્ આવર્દ શીરે દેઝમ
બસાલાર્ ગોફ્ત અય સઝાવારે ગાહ્
ચુ રફ્તી બઆવર્દે તૂરાન્ સેપાહ્
સેપોર્દી મરા કૂસો પર્દહ્સરાય
બપીશે સેપહ્ બર્ બેબૂદન્ બપાય
દેલીરાન્ હમહ્ નામ જોસ્તન્દો નન્ગ્
મરા બહ્રહ્ નામદ્ બહન્ગામે જન્ગ્
કુનૂન્ મન્ બઈન્ કાર્ નામ આવરમ્
શવમ્ શાન્ યકાયક્ બદામ્ આવરમ્
બેખન્દીદ્ ગૂદર્ઝ્ ઝૂ શાદ્ ગશ્ત
રોખશ્ તાઝહ્ શુદ્ વઝ્ ગમ્ આઝાદ્ ગશ્ત
બદૂ ગોફ્ત નીકુઅખ્તરી તૂ ઝે હૂર્
કે શીરીઓ નખ્ચીરે તૂ નર્રહ્ ગૂર્
બેરવ્ કાફ્રીનન્દહ્ યારે તો બાદ્
ચુ લહ્હાક્ સીસદ્ શેકારે તો બાદ્

અને તેઓ વચ્ચે નહીં ધારેલી એક લડાઈ થઈ પડી-કારણકે લોહીથી ૧૯૯
ઝમીન લાલાનાં ફૂલ જેવી લાલ બની ગઇ

ઈરાનીઓમાંથી આઠ મર્દો કે જેઓ બહાદુર અને લડાઇને દહાડેના
સિંહ જેવા હતા તેઓ માર્યા ગયા.

તેમજ તુર્કીઓમાથી ઇરાની તલાયાઓના હાથે તે બન્ને સરફ્રાઝ
પેહલવાનો સિવાય કોઇ જીવ બચાવી જઇ શકયો નહીં

ત્યાથી પેલા બન્ને દેલીરો સિંહની મિસાલ બિયાબાન તરફ નાસી ગયા

ત્યારે પાછળથી ચોકી ઉપરથી ચોકીબાને પોકાર કીધો કે "એ
સરફ્રાઝો અને નામદાર પેહલવાનો!

આ તુર્કી લશ્કરમાથી બે નામદારો-દશ નામવર સવારો સાથે બાહેર
પડયા હતા

અને તેઓ આપણા તલાયા સાથ એવા વળગી પડયા-કે ખાક સાથેજ
લોહી ભેળી દીધુ

ઇરાનીઓમાથી આઠ જણાને માર્યા છે—અને તે બચેલા બન્ને મર્દો
કમર બાંધી શિતાબીથી નાસી ગયા છે"

જ્યારે ગૂદર્ઝે એ સાભળ્યુ ત્યારે તે બોલ્યો કે "આ બે મર્દો-પેહલ
વાન લહાક અને ફર્શીદવર્દ સિવાય કોઈ નહીં હોય

તેઓ હજી ઊંચી ટટાર ગર્દન સાથે ગયા છે-દોડવાથી તેઓનુ દિલ
હજી તુટયું નથી

જો એ લોકો ઇરાનથી તરાન જઈ લાગશે, તો આ આપણા લશ્કરને ૨૦૦
ખચીત હાનિ પુગશે

માટે હવડા આપણા પાદશાહની નઝદીક કોણ શખ્સ નામવરી
શોધવા ચાહે છે?-જે રૂમી કોલાહથી પોતાનુ સર ઢાકી

લહાક અને ફર્શીદવર્દની નઝદીક જાય-અને તલવારથી તે બન્નેની
ગર્દ કાઢી નાખે"

પણ સઘળા ઇરાનીઓ થાકી ગયા હતા અને સુસ્ત થઈ ગયલા હતા
તેમજ તેઓની કમર લોઢાથી ઘસાયલી હતી

તેથી ગોસ્તહમ કે જે લડાઇમાં ગુસ્સા ભરેલો સિંહ હતો તે સિવાય
કોઇયે જવાબ નહી આપ્યો

તેણે સરદાર ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "એ તખ્તને લાયકના મર્દ!-જ્યારે તુ
તૂરાની લશ્કરની લડાઇ ઉપર ગયો

અને મને નગારૂ અને લશ્કરની છાવણી સોપી હતી-તેમજ લશ્કરની
આગળ તેની સભાળ માટે ઉભું રહેવા ફર્માવ્યું હતું,

તે વખતે સઘળા નામદારોએ તો નામના મેળવી પણ તે લડાઇ
વખતે મારે ભાગે તો કશુએ આવ્યુજ નહી

માટે હવે આ કામમા હુ નામના મેળવુ—હુ જાઉ અને તેઓને
અચિંતા ફાંદામા લાઉ"

ત્યારે ગૂદર્ઝ હસ્યો અને તેનાથી ખુશહાલ થયો-તેનો ચેહરો ખીલિયો
અને ફિકરથી મોકળો થયો

તે બોલ્યો કે "આફતાબે તને સારૂ નસીબ આપ્યું છે-તુ સિંહ છે ૨૦૧
અને તારો શેકાર નરગોરખર છે

માટે તું જા, ખોદાતાલા તારો મદદગાર હોજો!-અને લહાક જેવા
ત્રણસો તારા શેકાર થજો!"

રફતને ગોસ્તહમ્ પસે લહ્હાક્ વ ફર્શીદ્વર્દ્.

બેપૂશીદ ગોસ્તહુમ દરૂએ નબરૂદ
બે ગોદાંન્ કેરા દીદ પહરૂદ કરૂદ
બેરૂન્ તાખ્ત અઝ્ લશ્કરે ખીશો રફૂત
બજંગે દો તુર્કે સરફરાઝ્ તફૂત
હમી ગોફૂત લશ્કર્ હમહુ સરબસર્
કે ગોસ્તહુમરા ઝીન્ બદ આયદ બસર્
યકી લશ્કર્ અઝ્ નઝદે અફ્રાસેયાબ્
હમીરફૂત બરૂસાને કેશ્તી બર્ આબ્
બયારી હમી જન્ગ્જૂય આમદન્દ
બુ નઝદીકે દશ્તે દધૂય આમદન્દ
ખબર્ શુદ બદીશાન્ કે પીરાન્ ગુઝશ્ત
નબર્દે દેલીરાન્ બદાન્ગૂનહુ ગશ્ત
હમહુ બાઝ્ ગશ્તન્દ યકુસર્ બે શાહુ
ખોરૂશાન્ બેરફૂતન્દ નઝદીકે શાહુ
ખબર્ શુદ બબીઝન્ કે ગોસ્તહુમ રફૂત
બઆવર્દે ફર્શીદો લહુહાકૂ તફૂત
૧૦૨ ગુમાની ચુનાન્ બોરૂદ બીઝન્ કે ઊય
બતન્ગ્ અન્દર્ આયદ બદશ્તે દધૂય
ન બાયદ કે લહુહાકો ફર્શીદ્વરૂદ
બરૂઆરન્દ અઝ્ ગરૂદ દુએ નબરૂદ
બનઝદે નેયા શુદ ચુ શીરે દેઝમ
દેલશ પુર્ બે દરૂદ અઝ્ ગમે ગોસ્તહમ
ચુ ચશ્મશ બરૂએ નેયા બરૂફેતાદ
ખોરૂશીદો ચન્દી સખુન્ કરૂદ યાદ
ન ખૂબ આયદ અય પહુલવાન્ અઝ્ ખરદ
કે હર્ નામદારી કે ફર્માન્ બરદ
મર્ ઊરા બખીરહુ બેકોશ્તન્ દેહી
બહાનહુ બચર્ખે રવાન્ બરૂનેહી
દો ગોર્દે દેલાવર્ બે તૂરાન્ સેપાહુ
બેરફૂતન્દ ચૂન્ શીર્ પૂયાન્ બરાહુ
બે પીરાનો હુમાન્ દેલાવર્ તરન્દ
બગઉહર્ બુઝોર્ગાને આન્ કેશ્વરન્દ
કુનૂન્ ગોસ્તહમ શુદ બજન્ગે દો તન્
નબાયદ કે આયદ બદ્ બર્ શેકન્
હમહુ કામે મા બાઝ્ ગર્દદ બદરૂદ
ચુ ગુમ ગર્દદ અઝ્ લશ્કર્ આન્ શીરૂમરૂદ
૧૦૩ ચુ બેશ્નીદ ગૂદરૂઝ ગોફૂતારે ઊય
કશીદન્ બદાન્ કાર્ તીમારે ઊય
પસ અન્દીશહુ કરૂદ અન્દર્ યક્ ઝમાન્
હમાન્ બુદ કુજા બોરૂદ બીઝન્ ગમાન્
બગોદાંન્ ચુનીન્ ગોફૂત સાલારે શાહુ
કે હર્ કસ કે જૂયદ હમી નામો જાહુ
પસે ગોસ્તહમ રફૂત બાયદ દમાન્
મર્ ઊરા બુદન્ યાર્ બર્ બદગમાન્

ગોસ્તહમનું લહાક અને ફર્શીદવર્દની પૂઠે જવું.

પછી તુરત ગોસ્તહમે લડાઇનુ બખ્તર પેહેર્યું-અને જે પેહલવાનો તેને મળ્યા તેઓને દુઆ સલામ કીધી

તે પોતાના લશ્કરમાથી બાહેર પડયો-અને શેતાબ બન્ને સરફરાઝ તુર્કીઓની લડાઈમા ગયો

ત્યારે તમામ લશ્કર એ પ્રમાણે બોલ્યું-કે "આ કામમા ગોસ્તહમને હાનિ પુગશે"

હવે અફ્રાસિયાબની નઝદીકથી એક લશ્કર-પાણી ઉપરની કિશ્તીની માફક ઝડપથી રવાના થયું.

તેઓ પેહલવાન પીરાનની મદદ માટે આવતા હતા-પણ જ્યારે દધૂયનાં જંગલની નઝદીક આવી લાગ્યા,

ત્યારે તેઓને ખબર થઇ કે "પીરાન માર્યો ગયો છે-અને બીજા પેહલવાનોની લડાઈ પણ એવીજ રીતની નીવડી છે"

ત્યારે તેઓ સઘળા રસ્તામાથીજ પાછા ફર્યા-અને રૂદન કરતા પાદશાહ અફ્રાસિયાબની આગળ ગયા

હવે બીઝનને ખબર થઈ કે "ગોસ્તહમ ફર્શીદવર્દ અને લહાકની લડાઈમા દોડતો ગયો છે"

ત્યારે બીઝને વિચાર્યું કે "ગોસ્તહમ-જ્યારે દધૂયના જંગલમા બતંગ આવી જાય,

ત્યારે એવુ નહીં બનવું જોઇયે કે લહાક અને ફર્શીદવર્દ-લડાઈની અંદર તેને નુકસાન પુગાડે"

તે ઉપરથી તે ગુસ્સા ભરેલા સિંહની માફક બપાવાની નઝદીક ગયો-તેનું દિલ ગોસ્તહમના ગમથી દર્દ ભરેલું હતું

જ્યારે તેની નઝર બપાવાના ચેહરા ઉપર પડી-ત્યારે તેણે દુખથી પોકારીને કેટલાક સખુન તેને કહ્યા.

કે "ઓ પેહલવાન! આ કાઈ અકલને અનુસરતુ નથી-કે દરેક નામદાર જે તારો હોકમ બજા લાવે છે,

તેને તું જાણીજોઇને ફોકટનો મરવા મોકલે-અને પછી ફરતાં આસ્માન ઉપર તેની જવાબદારી નાખે

તુરાની લશ્કરમાથી બે બહાદુર પેહલવાનો-સિંહની માફક દોડતા પોતાને રસ્તે ગયા છે

જેઓ પીરાન અને હુમાનથી વધારે દેલાવર છે-અને બુન્યાદમા પણ તે મુલકના બુઝોર્ગો છે

હવે તે બન્ને પેહલવાનો સામે લડવા માટે ગોસ્તહમ ગયો છે-તો એવું નહીં થાય કે તેની ઉપર શિકસ્ત આવી પડે.

અને જ્યારે તે શેરમર્દ આપણા લશ્કરમાથી ગુમ થશે-ત્યારે આપણી સઘળી ખુશહાલી દુખમા ફેરવાઇ જશે"

જ્યારે ગૂદર્ઝે બીઝનની એવી વાત સાંભળી-ત્યારે એ કામમાં રંજ ખેંચવાની તેની લાગણી જાણાઇ આવી

પછી થોડો વખત તે બાબતનો વિચાર કીધો-અને સમજ્યો કે "બીઝને જે વિચાર્યું હતું તેજ ખરૂ હતું."

પછી તે પાદશાહના સેપહસાલારે પેહલવાનોને કહ્યું-કે "જે કોઈ કે નામ અને મરતબો મેળવવા માગતો હોય,

તેણે ગોસ્તહમની પછાડી દુશ્મન સામે તેનો મદદગાર બનવા માટે જવું જોઇયે"

નહાદન્દ પાસોખ કસ અઝ અન્જોમન્
ન ધમ્ખારહ્ બુદ કસ ન આસૂદહ્ તન્

બગૂદરૂઝ પસ ગોફ્ત બીઝન્ કે કસ
બજોઝ મન્ નબાશદ્ દરી ફર્યાદરસ
કે આયદ ઝે ગોદર્ઝાન્ બદીન કાર પીશ
બસીરી નેયામદ કસ અઝ જાને ખીશ
મરા રફ્ત બાયદ કે અઝ કારે ઊય
હેઝમ પુર ઝે દર્દસ્તો પુર આબ રૂય
બદુ ગોફ્ત ગૂદરૂઝ કય શીરમર્દ
ન ગરૂમ આઝમૂદહ્ ઝે ગીતી ન સર્દ
ન બીની કે મા ઈમ પીરૂઝગર
બદીન કાર મશતાબ તુન્દ અય પેસર
બદીશાન્ બુવદ ગોસ્તહમ ચીરહ્દસ્ત
બખન્જર બેબુરદ સરે હરદો પસ્ત
બેમાન્ તા કુનૂન અઝ પસે ગોસ્તહમ
સવારી ફ્રેસ્તમ ચુ શીરે દેઝમ
કે બા ઊ બુવદ યાર ગાહે નબર્દ
સરે દુશ્મનાન્ અન્દર આરદ બગર્દ
બદુ ગોફ્ત બીઝન કે અય પહલવાન્
ખેરદમન્દો હુશ્યારો રઊશનરવાન્
કુનૂન યાર બાયદ કે ઝેન્દહ્સ્ત મર્દ
ન આનગહ્ કે અઝ વય બરઆરન્દ ગર્દ
ચુ શુદ ગોસ્તહમ કોશતહ્ અઝ કાર્ઝાર
સરઆમદ બર ઊ રૂઝો બરગશ્ત કાર
ચે શુદ અર ફ્રેસ્તી સવારી બરશ
નેયાબદ બજોઝ ગશ્તહ્ દર ખૂન સરશ
બેફર્માએ તા મન ઝે તીમારે ઊય
બેબન્દમ કમર તન્ગ દર કારે ઊય
વર અયદૂન કે ગૂઈ મરવ તા સરમ
બેબુરરમ બદીન આબગૂન ખન્જરમ
કે મન ઝેન્દગાની પસ અઝ મર્ગે ઊય
નખાહમ કે બાશદ બહાનહ્ મજૂય
બદુ ગોફ્ત ગૂદરૂઝ બેશતાબ પીશ
અગર નીસ્તત મેહર બર જાને ખીશ
નેયાબી હમી સીરી અઝ કાર્ઝાર
કમર બન્દો બેપસીચો સર બર મખાર
નસૂઝદ હમાના દેલત બર પેદર
કે હર દમ બેસૂઝી મર ઊરા જેગર
બરઆરી હમી બર સરે ખીશ ખાક
બઝીન્ જન્ગ્ જોસ્તન મરા પુર ચે બાક

પણ તે અંજુમનમાંથી કોઇએ પણ કશો જવાબ આપ્યો નહી-કોઈજ તેનો ગમ ખાનાર હતું નહીં કારણકે તે લડાઈથી હજી કોઇયે આસાયેશ ભોગવી હતી નહીં.

પછી બીઝને ગુદર્ઝને કહ્યુ કે "મારા સિવાય કોઇજ તેને મદદ કરી શકશે નહીં

આપણા પેહલવાનોમાથી એ કામ માટે કોણ આગળ પડે?-કારણકે કોઈ પોતાના જીવથી ધરાયુ નથી

તેથી મનેજ જવુ જોઇયે કારણકે તેને લીધે-માર દિલ દર્દ ભરેલુ અને ચેહરો આસુ ભરેલો થયો છે"

ત્યારે ગુદર્ઝે તેને કહ્યુ કે "ઓ શેરમર્દ!-તે દુન્યાની લીલી સુકી જોઈ નથી

તુ જોતો નથી કે આપણે ફતેહમદ થયા છિયે-માટે ઓ બેટા! એ કામમા તુદી કરીને ઉતાવળો ના બન

ગોસ્તહમ તેઓ ઉપર ફતેહ પામશે-અને તલવારથી તે બન્ને જણાનાં ૨૦૪
સર કાપશે

તુ સબર કર હુ હમણા ગોસ્તહમની પછાડી-ગુસ્સા ભરેલા શેરની મિસાલના એક સવારને મોકલુ છુ,

કે જે લડાઈ વખતે તેનો મદદગાર થાય-અને દુશ્મનના સર ઉધા નાખે"

બીઝને તેને કહ્યુ કે "ઓ ડહાપણ ભરેલા, બાહોશ અને ઉત્સાહી પેહલવાન!

તેનો મદદગાર તો હમણા જ્યારે તે જીવતો છે ત્યારેજ જોઇયે-તે વખતે તો નહીંજ કે જ્યારે દુશ્મનો તેનો નાશ કરી નાખે

જ્યારે ગોસ્તહમ લડાઈમા માર્યોજ ગયો, તેના દહાડાની આખેર આવી અને સઘળુ કામ ઉલટાઇ ગયુ,

પછી જો તે તેની નઝદીક એક સવાર મોકલ્યો તો શું ફાયદો?-ત્યારે તો લોહીલુહાણ થયલા માથા સિવાય તેને બીજુ કાંઈ મળશે નહી.

માટે તુ હુકમ આપે કે હુ તેના ગમને માટે તેના કામ ઉપર કમર તગ બાધુ

જો તુ એમ કહેશે કે ના જા, તો હુ મારૂં સર-આ મારા પાણી પાયલા ખજરે કરી કાપી નાખીશ

કારણકે તેના માર્યા જવા પછી હુ નહીં ચાહતો કે મારી ઝિદગી કાયમ રહે માટે તુ કાઇ બહાનુ ના કાઢનો"

ત્યારે ગુદર્ઝે તેને કહ્યુ કે "જો તને પોતાના જીવ ઉપર કશી દયાજ ૨૦૫
નથી તો તું ઉતાવળે આ ાળ વધ

જો તુ લડ ઈથી હજુ ધરાયો નથી-તો કમર બાધ જલ્દીથી તૈયાર થા

ખચીત કે તને પોતાના બાપની કશીજ દાઝ નથી-કે તુ તેનું જીગર હરદમ બાળ્યા કરે છે

આવી લડાઈ શોધવાથી મને પોતાને કાઈ ધાસ્તી નથી-પણ તેથી તુ પોતેજ તારા સર ઉપર ધૂળ નાખશે"

રફ્તને બીઝન્ પસે ગોસ્તહમ્.

ચુ બેશનીદ બીઝન્ ફેરૂબોરદ સર
બઝીન્રા બબૂસીદો આમદ બદર
કમર બસ્તો બરસાખ્ત મર જન્ગરા
બઝીન્ અન્દર આવરદ શબરન્ગરા

બીઝનનું ગોસ્તહમની પછાડી જવું.

જ્યારે બીઝને એ સાંભળ્યું ત્યારે સર નીચું કરી-ઝમીન ચૂમી અને બાહેર આવ્યો

તેણે કમર બાધી અને લડાઇની તૈયારી કીધી-શબરંગ નામના તેના ઘોડા ઉપર ઝીન બાધ્યું.

બઓીવ આગહી શુદ કે બીઝન બે કરૂદ
કમર બસ્ત બર્ ફીને ફર્શીદવરૂદ
પસે ગોસ્તહમ તાઝેયાન શુદ બરાહ
બઝન્ગે સવારાને તુરાન સેપાહ
હમઅન્દર્ ઝમાન ગીવ બર્જસ્ત ઝૂદ
નેશસ્ત અઝ બરે તાઝી અસ્પી ચુ દૂદ
બેયામદ બરહ બર્ ચુ ઊરા બેદીદ
બઝુન્હી એનાનશ બયક્ સૂ કશીદ
૨૦૬ બદૂ ગોફ્ત ચન્દાન બદમ દાસ્તાન
નબાશી હમી બૂદ હમદાસ્તાન
કે બાશમ ઝે તૂ યકઝમાન શાદમાન
ફુઝ રફ્ત બાશી બદીસાન દમાન
બદર્ કાર્ દર્દે દેહી મન મજૂય
બપીરાન સર્ અઝ મન બે બાશી બેગૂય
બગીતી મરા ઝેઝ તો ફર્ઝન્દ નીસ્ત
રવાનમ બદર્દે તો ખુર્સન્દ નીસ્ત
ચુ નીકી દેહેશ બખ્તે પીરૂઝ દાદ
બેબાયદ નેશસ્તન બઆરામો શાદ
શુદી દહ શબાન રૂઝ બર્ પોશ્તે ઝીન
કશીદહ બબદખાહ બર્ તીગે કીન
બેસૂદી બખફતાનો ખૂદ અન્દરૂન
નબાશી હમી સીર્ ગશ્તન ઝે ખૂન
બપીરી ઝમાનહ બે બાઝી સરત
બઝ ઈમન શુદસ્તી બદીન ખન્જરત
કસી કૂ નજૂયદ સરન્જામે ખીશ
નેયાબદ ઝે ગીતી હમી કામે ખીશ
તો ચન્ગી બપીરી ઝમાનહ મપૂય
કે ઊ ખુદ સુએ મા નેહાદસ્ત રૂય
૨૦૭ ઝે બહરે પેદર્ ઝીન સખુન બાઝ ગર્દ
નશાયદ કે દારી દેલે મન બદર્દ
બદૂ ગોફ્ત બીઝન કે અય પુરખરદ
બેઝીન બર્ તો મર્દુમ ગોમાની બરદ
ઝે કારે ગુઝશ્તહ નેયારી તો યાદ
ચે પીચી બખીરહ હમી સર્ ઝે દાદ
બેદાન અય પેદર્ કીન સખુન દાદ નીસ્ત
મગર્ જન્ગે લાદન તોરા યાદ નીસ્ત
કે બા મન બે કર્દ અન્દરાન ગોસ્તહમ
ખમો શાદમાનીશ બા મન બહમ
ચર્ અયદૂન ફુઝ ગર્દેરી ઈઝદી
ફરાઝ આરદ આન રૂઝગારે બદી
નેવેશ્તહ નગર્દદ બપર્હીઝ બાઝ
નબાયદ કશીદન સુખુનહા દરાઝ
ઝે પયગાર્ સર્ બર્ મગર્દાન કે મન
ફેદા કર્દ દારમ બદીન કાર્ તન
બદૂ ગોફ્ત ગીવ અર્ નગર્દી તો બાઝ
હમાન ખૂબતર્ ઝીન નેશીબો ફરાઝ
તો બી મન નપૂઈ બરૂઝે નબર્દ
મનત યાર્ બાશમ બહર્ કાર્ કર્દ
૨૦૮ બદૂ ગોફ્ત બીઝન કે ઈન ખુદ મબાદ
કે અઝ નામદારાને ખુશ્કવનેઝાદ

હવે બીઝને શુ કર્યું તે ખબર ગીવને પડી-કે "તેણે ફર્શીદવર્દ સાથે લડવા માટે કમર બાંધી છે

અને તે ગોસ્તહમની પાછળ તુરાની લશ્કરના સરદારોની લડાઈ માટે રાહમા દોડતો ગયો છે"

તેવોજ ગીવ શિતાબ કૂદકો મારી ઉઠયો-અને ઉતાવળે એક અરબી ઘોડા ઉપર સવાર થઈ,

નીકળી પડયો અને જ્યારે રાહમા તેને જોયો-ત્યારે ગુસ્સાથી તેની લગામ એક તરફ ખેંચી

અને તેને કહ્યુ કે "મે તને કેટલી વખત સમજાવ્યો-પણ શુ તુ મારૂ કહ્યુ માનવા નથીજ માગતો?

હુ તારાથી એક પળ પણ ક્યારે ખુશહાલ રહીશ?-તુ એવી રીતે દોડતો ક્યા જાય છે?

દરેક એવા કામ કરી મને દુખી ના કર-મને કહે કે મારા બુઢાપામા મારી પાસે શુ માગે છે?

મને તારા સિવાય બીજું કાઇ ફરઝંદ નથી-તને દુખી જોઈ મારો જીવ ખુશહાલ રહેતો નથી.

જ્યારે નેકીના આપનાર સાહેબે તને ફતેહમંદ બખ્ત આપ્યુ છે-ત્યારે તારે તો આરામ અને ખુશહાલી સાથેજ બેસવુ જોઇયે

દશ રાત અને દશ દિવસ તુ ઘોડાના ઝીન ઉપરજ રહ્યો છે-અને કીનાની તલવાર દુશ્મનો ઉપર ખેંચી છે

તે તારૂ બદન બખ્તર અને ટોપીથી ઘસી નાખ્યું છે-તે છતા તુ લોહી રેડવાથી ધરાતોજ નથી

મોતના વખતની આજમયજ કાય તારૂ માથુ ખોહી દેછે? તુ પોતાની તલવાર ઉપર ઘણોજ નચિન્ત બન્યો છે

જે કોઈ કે પોતાના શેવટનો વિચાર નહીં રાખે તે આ દુન્યામા કદીપણ પોતાની મુરાદ પામે નહી

તુ મોતની સામે અરલો બનો ના દોડ-કારણકે તેણે તો આપણી તરફજ મો ફેરી રાખ્યુ છે

માટે તારા બાપને ખાતેર એ વાતથી પાછો ફર-તારે મારૂ દિલ દુખવવુ ન જોઇયે"

ત્યારે બીઝને તેને કહ્યુ કે "ઓ દાનેશમંદ બાપ! લોકો તારે માટે કાઈ બીજેજ વિચાર કરશે

તુ આગળા કામોની યાદ તો લાવતોજ નથી જાણીજોઇને શા માટે ઈન્સાફથી સર ફેરવે છે?

ઓ બાપ! તુ જાણ, કે આ તારી વાતમા ઇન્સાફજ નથી-અથવા તો કદાચ લાદનની લડાઈ તુ ભૂલી ગયલો લાગે છે

કે તે લડાઈમા ગોસ્તહમે મારી સાથે શુ શુ કીધુ હતુ?-તેની ગમગીની અને ખુશહાલી સાથેજ ભેળાયલી છે

જો ખોદાતાલા તરફની મુકરર થયલી ઝમાનાની ચાલ એવીજ હશે-કે મારો તે બૂરો વખત નઝદીક લાવી મેલે,

તો આપણે ગમે એવી સાવચેની રાખ્યાથી કંઈ લખેલા લેખ મિટતા નથી હવે વધુ બોલ્યામા શું ફાયદો છે?

તુ મારૂ સર લડાઇથી પાછુ ના ફેરવ, કારણકે મેં-એ કામ કરવા ઉપર મારા તનને ફિદા કર્યું છે"

ત્યારે ગીવે તેને કહ્યું કે "જો તું પાછો નથીજ ફરતો-તો એજ બેહતર છે કે આ ઊંચાણ નીચાણવાળા માર્ગે,

આવા લડાઈના હંગામ ઉપર તું મારા વગર એકલો નહીં જાય-હુ દરેક કામમા તારો મદદગાર થઈશ."

બીઝને તેને જવાબ દીધો કે "એવું કદી પણ ના બનતું-કે આપણા પાદશાહી ખોલાદના નામવરોમાંથી,

ચે ગોરૂહ અઝ પસે બીમ ખુર્દેહ દો તુર્ક
બેતાઝીમ પૂયાન બરીન શાહે દુર્ક
બદૂ ગોફ્ત ગીવ અય પેસરૂ બાઝ ગરૂદ
કે મન યારૂ બાશામ વરા દરૂ નબરૂદ
ચુનીન ગોફ્ત બીઝન કે રૂઝી મબાદ
કે તૂ રઝમ જૂઇઓ મન ગેન્દહ શાદ
ચે ગૂયન્દ નામઆવરાન રૂઝે બઝમ
કે બીઝન નેશસ્તો પેદરૂ શુદ બરઝમ
બજાનો સરે શાહે રઉશનરવાન
બજાને નેયા નામવરૂ પહલવાન
બખૂને સેયાવુશ કઝીન રઝમગાહ
તો બરગર્દીઓ મન બેપૂયમ બરાહ
નખાહમ બરીન કારૂ ફર્માનત કરૂદ
કે ગૂઈ મરા બાઝ ગરૂદ અઝ નબરૂદ
ચુ બેશનીદ ગીવ ઈન સખુન બાઝ ગશ્ત
બરૂ આફ્રીન કર્દો અન્દરૂ ગુઝશ્ત
કે પીરૂઝ રફૂતીઓ શાદ આમદી
ગોશાદહ દેલો બસ્તહ દસ્તે બદી
હમી તાખ્ત બીઝન પસે ગોસ્તહમ
કે નાયદ બરૂ બરૂ ઝે તૂરાન સેતમ
ચુ અઝ રૂદ લહહાકો ફર્શીદવરૂદ
ગુઝશ્તન્દ પૂયાન બકેર્દારે ગરૂદ
બયક સાઅત અઝ હફ્ત ફર્સન્ગ રાહ
બેરફ્તન્દ ઈમન અઝ ઇરાન સેપાહ

ધાસ્તી ખાધેલા બે તુર્કીઓની પછાડી ત્રણ પેહલવાનો આખે રસ્તે દોડિયે "

ત્યારે ગીવે તેને કહ્યુ કે "ઓ બેટા ! તુ પાછો ફર-કારણકે હુ તેનો લડાઈમા મદદગાર થઈશ "

બીઝને પાછો જવાબ દીધો કે "એવો દહાડો કદી પણ ના આવતો-કે તુ લડાઇ કરે અને હું જીવતો ખુશહાલ બેસી રહુ

ખુશીની મજલેસને વખતે બીજા નામદારો શુ કહેશે ? કે 'બીઝન બેસી રહ્યો અને બાપ લડાઈમાં ગયો '

માટે આપણા રોશન રવાનના પાદશાહના જાન અને સરના કસમથી-તેમજ મારા નામવર બપાવા પેહલવાન ગૂદર્ઝના કસમથી, •

તથા સેયાવક્ષના ખૂનના કસમથી હું કહુછુ કે આ લડાઈના મયદાનમાથી-તુ પાછો ફર અને મને જવા દે

કારણકે તુ મને કહેશે કે 'લડાઇથી પાછો ફર'-તો આ બાબતમા હુ તારો હુકમ કદી માનવાનો નથી "

જ્યારે ગીવે આવા સખુન સાભળ્યા ત્યારે તે પાછો હઠયો-અને બીઝન ઉપર દોઆ કરીને ચાલી ગયો,

કે ફતેહમંદી સાથે જજે અને દુશ્મનના હાથ બાધી મોકળે મને ખુશહાલ પાછો ફરજે "

પછી બીઝને ગોસ્તહમની પછાડી દોડવા માડયુ-કે રખેને તરાનીઓને ૨૦૯
હાથે તેના ઉપર કશી આફત આવી પડે

હવે જ્યારે લહાક અને ફર્શીદવર્દ નદી ઉતરીને-શિતાબીથી દોડતા આગળ ચાલ્યા,

ત્યારે એક કલાકમા સાત ફર્સંગ જેટલો રસ્તો-તેઓએ કાપ્યો અને ઈરાની લશ્કરથી નચિન્ત બન્યા

કોશતહ શુદને લહ્હાક્ વ ફર્શીદ્-વર્દ બદસ્તે ગોસ્તહમ્.

ચકી બીશહ દીદન્દો આબે રવાન
બદૂ અન્દરૂન સાયગાહે ગવાન
બબીશહ દરૂન સુર્ઘો નખ્ચીરો શીરૂ
દેરખ્ત અઝ બરો સબ્ઝહો આબ્ ઝીરૂ
બનખ્ચીરૂ કર્દન ફેરૂદ આમદન્દ
અઝાન તેશ્નગી સૂએ રૂદ આમદન્દ
ચુ આબ્ અન્દરૂ આમદ બેબાયેસ્ત નાન
બઅન્દૂહો શાદી ન બન્દદ દહાન
બેગશ્તન્દ બરૂ ગેર્દે આન મરગઝારૂ
ફેગન્દન્દ બેસ્યારૂ માયહ શેકારૂ
બરૂઅફ્રૂખ્તન્દ આતેશો ઝાન કબાબ
બેખુર્દન્દ કર્દન્દ સરૂ સૂએ આબ
શવદ રૂઝગારે દેલીરાન દેઝમ
ચુ બા ચીરહ બાશદ બરૂ ઇસાન સેતમ
ફેરૂખોફ્ત લહહાકો ફર્શીદવરૂદ
બસરૂ બરૂ હમી પાસ્બાનીશ કરૂદ
બરૂઆમદ ચુ શબ્ તીરહ શુદ માહતાબ
દો ધમગીન સરૂ અન્દરૂ નેહાદહ બખાબ

ગોસ્તહમના હાથ ઉપર લહાક અને ફર્શીદવર્દનું માર્યુ જવું.

તેઓએ એક જંગલ અને વેહેતા પાણીનો ઝરો જોયો-કે જે જંગલમા પેહલવાનોને આસાયેશ લેવા લાયક છાયડાવાળી જગ્યા હતી

તે જંગલમા પક્ષીઓ, શેકારો અને સિંહો હતા-માથા ઉપર ઝાડોનો છાયો અને ઝમીન ઉપર લીલોતરી અને વેહેતા પાણી હતા

તેઓ શેકાર કરવા માટે નીચે ઉતર્યા-અને તરસ મટાડવા માટે પેલા ઝરા તરફ ગયા

જ્યારે પાણી પીધુ ત્યારે ખાનાની તલબ થઇ-કારણકે ખુશી કે ગમીમા મોઢુ તો બધ રહેજ નહીં

તેઓ તે જંગલની આસપાસ ફર્યા-અને ઘણીક જાતના શેકારો માર્યા

પછી આતશ સળગાવ્યો અને તેના કબાબ કરી-ખાધા અને પાછા ઝરા તરફ આવ્યા.

જ્યા નસીબની દેવી ગઝબ વરસાવતી હોય ત્યા બહાદુરોનો દિવસ અભાગિયો રહે છે

લહાક ત્યા સૂતો અને ફર્શીદવર્દ-તેના માથા આગળ ચોકી કરતો બેઠો. ૨૧૦

જ્યારે રાત અંધારી થઈ અને માહતાબ બાહેર આવ્યો-ત્યારે પેલા બન્ને ગમગીન દિલનાઓએ પોતાના સર ખાબમાં મેલ્યાં

રસીદ અન્દરાન્ જાએગહ ગોસ્તહમ
કે બૂદન્દ ગોદર્ઝે તૂરાન્ બહમ
નવન્દ અસ્પે ઊ બૂએ અસ્પાન્ શનીદ
બોફ્રશી બરૂઆવર્દો અન્દરૂ દમીદ
સમુક્ અસ્પે લહ્હાક હમ ઝીન્ નશાન્
બોફ્રશી બરૂઆવરદ ચૂન્ બી હોશાન્
દવાન્ સૂએ લહ્હાક ફર્શીદવર્દ
શુદ ઊરા ઝે ખાબે ખુશ આગાહ કર્દ
બદૂ ગોફ્ત બરખીઝ અઝીન્ ખાબે ખોશ
બમર્દી સરે બખ્તે બદ્રા બકોશ
કે દાના બદ ઈન્ દાસ્તાન ખુઓરૂમ
કે શીરી કે બુગ્રીઝદ અઝ જન્ગે ગોરૂગ
નબાયદ કે ગોરૂગ અઝ પસ્શ દરૂકશદ
કે ઊરા હમાન્ બખ્તે બદ બરૂકશદ
હલા ખીઝો બેશતાબ્ કામદ સેપાહ
અઝ ઈરાનો બરૂ મા ગેરેફ્તન્દ રાહ
૨૧૧ બે માયહ બેપૂઈદો અન્દરૂ શેતાફ્ત
કસ અઝ રૂઝે બદ્રા રહાઈ નયાફ્ત
નેશસ્તન્દ બર અસ્પ હર દુ સવાર
કશીદન્દ પૂયાન્ અઝાન્ મર્ગઝાર
ઝે બીશહ બહામૂન્ નેહાદન્દ રૂય
દો ગોર્દે દેલાવર દો પર્ખાશજૂય
બહામૂન્ નેહાદન્દ હર દુ સવાર
દો દીદહ કે તા ચૂન્ પસીચન્દ કાર
પદીદ આમદ અઝ દૂર પસ્સ ગોસ્તહમ
નદીદન્દ બા ઊ સવારી બહમ
દેલીરાન્ બ સરહા બરઅફ્રાખ્તન્દ
મર ઊરા બેદીદન્દો બેશનાખ્તન્દ
ગેરેફ્તન્દ બા યક દેગર ગોફ્તગૂય
કે યક્તન્ સૂએ મા નેહાદસ્ત રૂય
બેબાયદ ગોસ્તહમ નીસ્ત કામદ બજન્ગ
દેરફ્શે દેલીરાન્ ગેરેફ્તહ બચન્ગ
ગુરીઝાન્ નબાયદ શુદ અઝ પીશે ઊય
મગર કન્દર આરદ બદીન્ દસ્ત રૂય
નયાબદ રહાઈ ઝે મા ગોસ્તહમ
મગર બખ્તે બદ કરદ બાહદ સેતમ
૨૧૨ અઝાન્જા બહામૂન્ નેહાદન્દ રૂય
પસ અન્દર દમાન્ ગોસ્તહમ કીનહજૂય
બિયામદ ચુ નઝદીક ઈશાન્ રસીદ
ચુ શીરે ઝેયાન્ નઅરહ બરકશીદ
બરીશાન્ બેબારીદ તીરે ખદન્ગ
ચુ ફર્શીદવર્દ અન્દર આમદ બજન્ગ
યકી તીગ ઝદ બર સરશ ગોસ્તહમ
કે બા ખૂન્ બિયામીખ્ત મગઝશ બહમ
નગૂન્ શુદ હમન્દર ઝમાન્ જાન્ બેદાદ
શુદ આન્ નામવર ગોર્દે વીસહ નેઝાદ
ચુ લહ્હાક રૂએ બેરાદર બદીદ
બેદાનેસ્ત કઝ કાર્ઝાર આરમીદ
બગર્દીદ વઝ દર્દે ઊ ખીરહ શુદ
જહાન્ પીશે ચશ્મ અન્દરશ તીરહ શુદ

તેવામા જે જગ્યાએ કે તુરાની પેહલવાનો સાથે સુતેલા હતા તે જગ્યાએ ગોસ્તહમ આવી પહોચ્યો.

તેના તેઝી ઘોડાને પેલાઓના ઘોડાઓનો વાસ માલુમ પડયો-તેથી તે ખખાર્યો અને ઝડપથી આગળ વધ્યો

જેથી લહાકનો ઘોડો પણ તુરત તેજ પ્રમાણે સુધ્ધિ વગરનો બનીને ખખારવા લાગ્યો

તેવોજ ફર્શીદવર્દ સાવધ બની દોડતો લહાકના પાસે ગયો અને તેને ખુશ ખાબમાથી જગાડી,

કહ્યુ કે "આ મીઠી ઊંઘમાથી બીદાર થા-અને પેલા બદબખ્તનુ સર બહાદુરીથી કાપી નાખ

કારણકે એક દાનાએ આ ઘણીજ સંગીન નસીહત કહી છે-કે 'જ્યારે કોઈ સિંહ, વરૂની લડાઇમાથી નાસી જાય,

તો પેલા વરૂએ તેની પછાડી જવુ ન જોઇયે-નહી તો કે તુ એમજ જાણ કે પેલા વરનુ બુરૂ નસીબજ તેને સિંહ આગળ ઘસડી જાય છે'

માટે ચાલ ઉઠ, ઉતાવળ કર કારણકે ઈરાની લશ્કર આવી લાગ્યુ છે-અને આપણો રસ્તો રોકી લીધા છે"

(ફિરદોસી કહે છે કે) "તેઓ કેટલા બધા દોડયા અને કેવી ઉતાવળ કીધી?-પણ કોઇ બઝલના દહડાથી છુટકારો પામ્યોજ નથી, કે તેઓ છુટે"

પછી તેઓ બન્ને, ઘોડા ઉપર સવાર થયા-અને તે જંગલમાથી દોડતા ગયા

તે બન્ને દેલાવર પેહલવાન અને બન્ને લડાયકો જંગલમાથી મયદાનમા ચાલ્યા

બન્ને સવારોએ તે મયદાન તરફ નઝર કીધી કે હવે શુ રસ્તો લેવો?

તેવામા પછાડી દૂરથી ગોસ્તહમ દેખાયો-તેઓએ તેની સાથે બીજો કોઈ સવાર જોયો નહી

જ્યારે તે દેલાવરોએ પોતાના ડોકા ઊંચા કરી જોયુ-ત્યારે તેને તેઓએ જોયો અને પિછાન્યો.

તેઓ એક બીજા સાથે બોલવા લાગ્યા-કે "તે એકલો આપણી તરફ આવ્યો છે

જે લડવા આવ્યો છે તે ગોસ્તહમ સિવાય કોઇ બીજો ન હોવો જોઇયે-તેણે દેલીરોનો ઝુંડો હાથમા પકડેલો છે

તેની સામેથી નાસી જવાનુ કશુ કારણ નથી-કદાચને તે આ મયદાન તરફ આવે,

તો ગોસ્તહમ આપણા હાથમાથી છટકવાનો નથી-સિવાય કે આપણુ બુરૂ બખ્ત આપણુ ઉપર ઝુલમ વરસાવે"

પછી તેઓ તે જગ્યાએથી મયદાન તરફ ચાલ્યા-તેઓની પૂઠે કીનો લેનાર ગોસ્તહમ દોડતો હતો

જ્યારે ગોસ્તહમ તેઓની નઝદીક આવ્યો-ત્યારે તેણે મસ્ત શેરની મિસાલ પોકાર માર્યો

અને તેઓ ઉપર ખદંગી તીર વરસાવવા લાગ્યો-પણ જ્યારે ફર્શીદવર્દ તેની સામે લડાઇમા આવ્યો,

ત્યારે ગોસ્તહમે તેનાં સર ઉપર એક તલવારનો ઝટકો માર્યો-જેથી તેનું મગઝ લોહી સાથે ભેળાઇ ગયુ.

જેથી તે ઊંધો પડયો અને તેજ વેળા પ્રાણ છોડી દીધા-વીસેનાં ખાન્દાનનો તે નામવર પેહલવાન માર્યો ગયો

જ્યારે લહાકે પોતાના ભાઇનો ચેહરો જોયો-અને જાણ્યું કે તેણે લડાઈ કરવાથી હમેશની આસાયેશ લીધી છે.

ત્યારે તે ધ્રુજ્યો અને ભાઈનાં દુ:ખથી તે દીવાનો બની ગયો-જહાન તેની આંખની નઝદીક અંધારી થઈ ગઈ

ચે રહેશાન્ રવાનશ બસીરી રસીદ
કમાનરા બઝેહ કર્દો અન્દર્ કશીદ
બેયન્દાખ્ત તીરી સુએ ગોસ્તહમ
હમી અઝ દો દીદહ બેબારીદ નમ
દરૂઅન્દાખ્ત આનો બેયન્દાખ્ત ઈન્
નેયોકૂતાદ તીરે યકી બરૂ ઝમીન્
શુદન્દ આન્ ઝમાન ખસ્તહ હરૂ દુ સવારૂ
બશમ્શીરૂ કર્દન્દ પસ કાર્ઝારૂ
યકાયકૂ બરૂ ગોસ્તહમ દસ્ત યાફૂત
એનાનરા બેપીચીદો અન્દરૂ શેતાફૂત
બગર્દનશ બરૂઝદ યકી તીધે તીઝ
બરૂઆવરૂદ નાગાહ અઝ રસ્તખીઝ
સરશ ઝીરે પાય અન્દરૂ આમદ ચુ ગૂય
સરૂઆમદ હમહ રઝ્મો પયમારે ઊય
ચુનીનસ્ત કર્દારે ગર્દાન્ સેપેહરૂ
બેબુરૂરદ ચે પર્વર્દએ ખીશ મેહરૂ
ચુ જૂઈ સરશ પાએ યાબી નુખોસ્ત
વગરૂ પાએ જૂઈ સરશ પીશ તોસ્ત

બઝીન્ બરૂ ચુનાન્ ખસ્તહ બુદ ગોસ્તહમ
તો ગોફૂતી કે બુગસસ્ત ખાહદ ચે હમ

બેયામદ ખમીદહ બઝીન્ અન્દરૂન્
હમીરાન્દ અસ્પો હમી રીખ્ત ખૂન્
બનઝદીકીએ ચશમહ સારી રસીદ
હમ આબે રવાન્ દીદો હમ સાયહ દીદ
ફેરૂદ આમદો અસ્પરા બરૂ દરખ્ત
બેબસ્તો બઆબ્ અન્દરૂ આમદ ચે બખ્ત
બેખુરૂદ આબ્ બેસ્યારો કરૂદ આફ્રીન્
બેબસ્તશ તો ગોફૂતી યકાયકૂ ઝમીન્
બેપીચીદો ઘલ્તીદ બરૂ તીરહ ખાકૂ
સરાસરૂ હમહ તન્ બશમ્શીરૂ ચાકૂ
હમી ગોફૂ ત કય કર્દેગારે જહાન્
બરૂઅન્ગીઝ અઝાન્ લશ્કરો દૂદમાન્
બહેલ્સૂઝગી બીઝને ગીવરા
વગરૂનહ દેલાવરૂ યકી નીવરા
કે તા ઝેન્દહ યા મોર્દહ ઝીન્ જાયગાહ
કશદ મરૂ મરા સૂએ ઈરાન્ સેપાહ
બદાન્ તા બેદાનદ કે મન્ જોઝ બનામ
ન મુર્દમ બગીતી હમીનસ્ત કામ
હમહ શબ્ બેનાલીદ તા રૂઝે પાક
અઝાન્ દરૂદ ચૂન્ મારૂ પીચાન્ બખાક

તે પણ પોતાના બીઠા જીવથી ખરાબલો થઈ ગયો—અને કમાનને ચિલ્લો ચઢાવી ખેંચીને

એક તીર ગોસ્તહમ તરફ ફેંક્યો—તે પોતાની બન્ને આંખોમાંથી બાઇને માટેના આંસુ વરસાવતો હતો

બન્ને પેહલવાનોએ આમણેસામણે તીર ફેંકવા માંડયા—તેઓમાંથી કોઇનો પણ તીર રદ જઈ ઝમીન ઉપર પડતો હતો નહીં

જેથી તે બન્ને સવારો જલ્દીથી ઝખ્મી થઈ પડયા—પછી તેઓ તલવારે કરી લડાઈ કરવા લાગ્યા ૨૧૩

તેવામા અચાનક ગોસ્તહમને તેની ઉપર લાગ ફાવી ગયો—તેથી તેણે લગામ ફેરવી અને આગળ ધસી,

તેની ગરદન ઉપર તેઝી તલવારનો એક ઝખ્મ માર્યો—અને એક પલકારામા તેની ઉપર રસ્તાખીઝ કરી નાખી

તેનુ માથું દડીની માફક પગ હેઠળ પડયું—અને તેની લડાઈ તેમજ કીનાનુ શેવટ આવી ગયુ

આ ફરતા આસ્માનનાં કામ એવીજ રીતના છે—તે પોતાનાજ પર્વરેશ કરેલા શખ્સ ઉપરથી મોહબત તોડી નાખે છે

જ્યારે તું આસ્માનનું માથુ શોધવા નીકળશે ત્યારે પહેલાં તને પગ મળી આવશે—અને જો પગ શોધવા જશે તો તેનું માથું તારી આગળ આવી ઉભુ રહેશે

હવે જો કે ગોસ્તહમ ઘોડાની પીઠ ઉપરજ હતો તો પણ તે એટલો તો ઝખ્મી થઈ ગયો હતો—કે તેની નબળાઇએ ,કરી જાણે એમ ઘોડા ઉપરથી તુટી પડશે

તો પણ તે ઝીન ઉપરજ વાંકો વળીને આગળ ચાલ્યો—તે ઘોડો ચલાવતો હતો અને તેના બદનમાથી લોહી ટીપાતુ હતુ

એમ કરતા તે એક પાણીના ઝરાવાળી જગ્યા આગળ આવી લાગ્યો—જ્યા તેણે વેહેતુ પાણી પણ જોયુ અને છાયડો પણ જોયો

ત્યારે પોતે નીચે ઉતર્યો અને ઘોડાને ઝાડ સાથે—બાધ્યો અને નસીબ સંજોગે જે પાણી પાસે આવી લાગ્યો હતો,

તેમાથી ખૂબ પાણી પીધું અને ખોદાના શુકરાના કીધા—તેવામા ગોયા તેને ઝમીને એકાએક જકડીજ લીધો ૨૧૪

અને તે મરોડાઇને સીઆહ ખાક ઉપર ગબડવા લાગ્યો—તેનું સઘળુ શરીર તલવારથી ઘાયલ થયલુ હતું

તે એ પ્રમાણે બોલતો હતો કે "ઓ દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબ !—ઇરાની લશ્કરમાથી અને મારા કુટુંબમાથી મોકલ,

મારા વિષે દિલમા દાઝ રાખનારા ગીવના છોકરા બીઝનને—અથવા તો કોઈ બીજા દેલાવર પેહલવાનને મોકલ.

કે તે જીવતો યા મૂવેલો આ જગ્યાએથી—મને ઈરાની લશ્કરમાં લઈ જાય

જેથી સઘળાઓ જાણે કે હુ નામના મેળવ્યા વગર—નથી મરી ગયો, બસ આ દુન્યામા મારી એજ મુરાદ છે"

તે પવિત્ર દિવસ ઉગ્યો ત્યા સુધી આખી રાત પોતનાં દુઃખને લીધે સાંપની માફક ખાકમા લપેટાતો અને રડતો હતો

રસીદને બીઝન બગોસ્તહમ્.

ચુ ગીતી ઝે ખુરશીદ શુદ રઉશના
રસીદ અન્દરાન્ જાયગહ્ બીઝના
હમીગશ્ત બર્ ગેર્દે આન્ મરઘઝાર્
કે યાબદ નેશાની ઝે ગુમ કર્દહ્ યાર્
પદીદ આમદ અઝ્ દુર્ અસ્પે સમન્દ
બહામ્ મરઘઝાર્ અન્દરૂન્ ચૂન્ નવન્દ
૨૧૫ ચમાનો ચરાન્ ચૂન્ પલન્ગાન્ બગામ
નેગૂન્ કર્દહ્ ઝીના ગોસ્સતહ્ લગામ
હમહ્ આલતે ઝીન્ બર્ બર્ નેગૂન્
રેકીબો કમન્દશ હમહ્ પુર્ ઝે ખૂન્
ચુ બીઝન્ બેદીદ આન્ અઝૂ રફ્ત હુશ
બરૂઆવરૂદ ચૂન્ શીરે ઘોરાન્ ખોરૂશ
હમી ગોફ્ત કય મેહરબાન્ નીક્ યાર્
કુજાઈ ફેગન્દહ્ બરીન્ મરઘઝાર્
કે પોશતમ્ શેકસ્તીઓ ખસ્તી દેલમ્
કુનૂન્ જાને શીરીન્ ઝે તન્ બોગ્સેલમ્
ચે ગૂયમ્ કુજા જૂયમ્ અકૂનૂન્ તોરા
ચે બાઝી નમૂદસ્ત ગરદૂન્ તોરા
બેશુદ બર્ પયે અસ્પ તા ચશમહ્સાર્
બર્ ઊરા બેદીદ અન્દરાન્ મરઘઝાર્
હમહ્ જઉશનો તરક્ પુર્ ખાકો ખૂન્
ફેતાદહ્ બદીન્ ખસ્તગી સર્ નેગૂન્
ફેરૂજસ્ત બીઝન્ ઝે શબરન્ગ્ ઝૂદ
ગેરેફ્તશ બઆઘૂશ બર્ તન્ગ્ ઝૂદ
બેરૂન્ કરૂદ ઝૂમી કબા અઝ બરશ
બરહનહ્ શુદ અઝ તરક્ ખસ્તહ્ સરશ
૨૧૬ તનશરા નેગહ્ કર્દ આન્ ખસ્તગી
તબાહ્ દીદ ખસ્તહ્ ઝે નાબસ્તગી
રવાન્ હમચુ રૂદ અઝ તનશ આબે ઝરદ
રવાન્ પુર્ ઝે તીમારો દિલ પુર્ ઝે દરૂદ
બરાન્ ખસ્તગીહાશ બેન્હાદ રૂય
હમી બૂદ ઝારી કુનાન્ પીશે ઊય
હમા ગોફ્ત કય નીકૂદેલ યારે મન્
તો રફ્તીઓ બદ ગશ્ત પયકારે મન્
બેબાએદશ મરા પીશ બાયેસ્ત કરૂદ
રસીદન્ બજાઈ કે બૂદત નબરૂદ
મગર્ બૂદમી ગાહે સખ્તીત યાર્
કે બા અહ્રમન સાખ્તી કારઝાર્
કુનૂન્ કામે દુશમન્ હમહ્ રાસ્ત કરૂદ
બરૂઆવરૂદ ખુદ હરચે ખુદ ખાસ્ત કરૂદ
બેગોફ્ત ઈન્ સખુન બીઝનો ગોસ્તહમ
બેજુમ્બીદો બરૂઝદ યકી તીઝદમ
બબીઝન્ ચુનીન્ ગોફ્ત કય નીકખાહ્
મકુન્ ખીશતન્ નઝ્દે મન્ દર્ તબાહ્
મરા દર્દે તુ બદતર્ અઝ મર્ગે મન્
બેનેહ્ બર્ સરે ખસ્તહ્ બર્ તર્કે મન્

બીઝનનું ગોસ્તહમની નઝદીક આવી પુગવું.

જ્યારે દુન્યા ખુરશેદે કરી રોશન થઈ-ત્યારે બીઝન તે જગ્યાએ આવી પહોચ્યો

તે પેલાં જંગલની આસપાસ ફર્યો-કે કેથે પણ પોતાના ગુમ થયલા દોસ્તની નિશાન મેળવે

એવામા દુરથી તે જંગલમા ડાકના ઘોડા જેવો એક કાળો ઘોડો દેખાયો

જે ચિત્તા વાઘોની માફક કદમ લમ્બાવીને મચળે ફરતો અને ચરતો-હતો જેનુ ઝીન ઊધુ વળી ગયુ હતુ અને લગામ તુટી ગઈ હતી

તેની ઉપરના સઘળો ઝીનના સામાન ઊંધો વળેલા અને તેની રેકાબ અને કમદ તમામ લોહીથી ભરેલા જેયા

જ્યારે બીઝને એવી રીતે જેયુ-ત્યારે તેણે ગરજના કરતા સિહની મિસાલ પોકાર માર્યો

અને બોલ્યો કે "ઓ મેહરબાન ભલા દોસ્ત' આ જંગલમા તુ ક્યા પડેલો છે?

કે તે મારી પીઠ ભાગી નાખી અને દિલ ઝખ્મી કીધુ છે-હવે મારો પ્યારો જીવ તનમાથી છુટો પડી જશે

હવે હુ શું બોલુ? તને ક્યા શોધુ?-આસ્માને તને આ કેવી બાઝી બતાવી છે?"

પછી તે ઘોડાના પગળા જેતો જેતો પેલા પાણીના ઘણાક ઝરાવાળી જગ્યા સુધી ગયો-અને ત્યા તેણે તે જંગલમા ગોસ્તહમને જેયો.

તેનુ તમામ બખ્તર અને ટોપી ખાક તેમજ લોહીથી ભરાઇ ગયલા હતા-અને બધા ઘાયલ થયલો નેચે મસ્તક પડેલો હતો

તેવોજ બીઝન શેતાબ શબરંગ ઘોડા ઉપરથી નીચે કુદી પડયો અને તુરત તેને બગલમા મઝબુત પકડી લીધો

તેના બદન ઉપરથી રૂમી બખ્તર બાહેર કાઢયુ-અને તેના ઝખ્મી સર ઉપરથી ફોલાદ ઉતારી

તેણે તેના બદન ઉપરના ઝખ્મો ઉપર નેગાહ કીધી-તો માલુમ પડયું કે તે ઝખ્મા સાફ કરી પાટા નહી બાંધ્યાથી ખરાબ થઈ ગયા હતા

તેના તનમાથી નદીની મિસાલ રસી વેહેતી હતી તેનો જીવ-ધાસ્તી ભરેલો અને દિલ દર્દ ભરેલુ હતુ

તે તેના ઝખ્મો ઉપર નઝર કરી અને તેની આગળ રૂદન કરવા લાગ્યો

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ મારા નેક દેલ દોસ્ત' તુ ગયો એટલે મારે મનસે લડાઈ કરવી ઝેહર જેવી થઈ પડી

મારે આગમચથી તારી શોધ કરવી જેઈતી હતી-અને જે જગ્યાએ તુ લડતો હતો તે જગ્યાએ જલ્દીથી આવી પહોચવુ હતુ

કે તે એહરેમનો સાથે તે લડાઈ કરી-ત્યારે કદાચ હુ તારી મુશ્કેલીના વખતમા તને મદદગાર થતે

પણ હવે તો દુશ્મનની સઘળી મુરાદ બર આવી છે-અને તેણે જે ચાહ્યુ તે કીધુ છે"

હવે બીઝન એ પ્રમાણે બોલ્યો તેવામા ગોસ્તહમ-હીલ્યો અને તેણે એક ઊંડો દમ ખેચ્યો

અને બીઝનને કહ્યુ કે "ઓ મારા નેકખાહ' તું મારી આગળ તારી પોતાની ખરાબી ના કર.

મને મારાં મોત કરતાં પણ તારૂં દુઃખ વધારે લાગે છે તું મારાં ઝખ્મી થયલાં માથાં ઉપર મારી ટોપી પાછી મૂક.

ચકી ચારહ્ કુન્ તા અઝીન્ જાયગાહ્
તવાની મરા બોરૂદ નઝદીકે શાહ્
મરા બાદ ચન્દાન્ હમી રૂઝગારૂ
કે બીનમ યકી ચેહરએ શહરૂયારૂ
વઝાન્ પસ ચુ મરગ્ આયદમ બાક નીસ્ત
કે મારા નેહાલી બજોઝ ખાક નીસ્ત
ન મુર્દસ્ત હરૂ કસ કે બા કામે ખીશ
બેઆરદ બેયાબદ સરંજામે ખીશ
વદીગરૂ દો બદખાહે બા તર્સો બાકુ
કે બરૂ દસ્તે મન્ કરૂદ યઝદાન્ હલાકુ
મગરૂ શાન્ બઝીન્ બરૂ તવાની કશીદ
વગરૂનહ્ સરાન્ શાન્ ઝે તનહા બુરીદ
સલીહો સરે નામબર્દારૂ શાન્
બબરૂ તા બેદાનન્દ પયકારૂ શાન્
કુની નઝદે શાહે જહાનદારૂ યાદ
કે મન્ સરૂ બખીરહ્ નદાદમ બબાદ
બેસૂદમ બહરૂ જાએ બા બખ્ત્ જન્ગ્
કે મન્ નામ જોસ્તમ બમર્દીઓ નન્ગ્
બબીઝન્ નમૂદ આનગહી કાન્ દો તૂરૂ
કુજા અન્દ કોશતહ્ ફેગન્દહ્ ઝે દૂરૂ
બેગોફ્ત ઇનો સુસ્તી ગેરેફતશ રવાન્
હમીબૂદ બીઝન્ બસરૂ બરૂ નવાન્
વઝાન્ જાયગહ્ અસ્પે ઊ બીદરન્ગ્
બેયાવર્દો બુગશાદ અઝૂ બન્દો તન્ગ્
નમદ ઝીન્ બઝીરે તને ખસ્તહ્ મરૂદ
બેયફ્ગન્દો નાલીદ ચન્દાન્ ઝે દરૂદ
હમહ્ દામને કુર્તહ્ બેદરીદ ચાકુ
બરાન્ ખસ્તગીહાશ બરૂ બસ્ત પાકુ
બઝાન્ જાયગહ્ સૂએ બાલા દવાન્
બેયામદ ઝે ધમ્ તીરહ્ કર્દહ્ રવાન્
સવારાને તુર્કાન્ પરાગન્દહ્ દીદ
કે આમદ ઝે શાહે બેયાબાન્ પદીદ
ઝે બાલા ચુ બરૂ કુ અન્દરૂ આમદ નેશીબ્
દેલ્ અઝ મોર્દને ગોસ્તહમ પુરૂ નેહીબ્
અઝાન્ બીમ ખુર્દહ્ સવારાને તૂરૂ
દો તન્ તાઝેયાન્ દીદ નાગહ્ ઝે દૂરૂ
ઝે ફેત્રાકુ બોગશાદ પીચાન્ કમન્દ
ઝે તોર્કાન્ યકીરા બગર્દન્ ફેગન્દ
ઝે અસ્પ્ અન્દરૂ આવરૂદ ઝેન્હારૂ દાદ
બદાન્ કારૂ બા ખીશતન્ યારૂ દાદ
વઝાનજા બેયામદ બકેરદારે ગરૂદ
દવાન્ સૂએ લહ્હાકો ફરશીદવરૂદ
બેદીદ * આન્ સરાને સેપહ્રા નેગૂન્
ફેગન્દહ્ બરાન્ ખાકો ઘર્કહ્ બખૂન્
બસરૂ શાન્ બરૂ અસ્પાને જંગી ચરાન્
ચરાગાહ્ સાઝીદહ્ પીશે સરાન્
ચુ બીઝન્ ચુનાન્ દીદ કરૂદ આફરીન્
બબરૂ ગોસ્તહમ કુ સરૂ આવરૂદ ઝીન્
બેફરમૂદ તા તોર્કે ઝેન્હારખાહ્
બઝીન્ બરૂ કશીદ આન્ સરાને સેપાહ્

અને કાંઈપણ યુક્તિ કર કે જેથી આ જગ્યાએથી-મને તું પાદશાહની ૨૧૭
નઝદીક લઈ જઇ શકે

હું ફક્ત એટલોજવાર જીવતો રહું-કે એક મરતબે પાદશાહનો ચેહરો જોઉ

અને ત્યારપછી જો મારૂં મોત આવે તો ફિક નહીં-કારણકે આપણું બિછાનુ ખાક સિવાય બીજું કાઇજ નથી

જે કોઈ કે પોતાની ઈચ્છાઓ તૃપ્ત કરીને અને પોતાનાં કામોનુ શેવટ પાર પાડીને મરે છે, તે કાંઈ મૂવેલો ગણાતો નથી

અને બીજું એ કે પેલા બે હીચકારા બીકણ દુશ્મનો-કે જેઓને ખોદાતાલાએ મારા હાથ ઉપર હલાક કીધા છે

કદાચ તેઓને જો તું ઝીન ઉપર બાંધી શકે તો તેમ-નહીં તો તેઓના બદન ઉપરથી માથા કાપી લેજે

તેઓના નામીચા સર અને હથિયાર-લેતો જજે કે જેથી સઘળા લોકોને તેઓની લડાઇ માલૂમ પડે

પછી તુ જહાનદાર પાદશાહ કયખુસરૂની નઝદીક સઘળુ બેયાન કરજે-કે મે ફોકટમા મારૂં સર બરબાદ કર્યું નથી.

પણ દરેક જગ્યાએ નસીબ સાથે હાથ લમ્બાવ્યો છે-કારણકે હુ બહાદુરીથી અને કીર્તિ સાથે નેકનામી મેળવવા માગતો હતો"

પછી તેણે બીઝનને પેલા બન્ને તુર્કીઓ કે જે દૂર મૂવેલા પડેલા હતા-તે બતાવ્યા

પણ તે એટલુ બોલતાજ તેનો જીવ સુસ્ત મારી ગયો-એ જોઇ ૨૧૮
બીઝન તેના માથા આગળ રડવા ઉભો

પથી કાંઈપણ ઢીલ વગર ત્યાથી તેનો ઘોડો-હાકી લાવ્યો અને તેના બંદ અને તંગ ખોલી નાખ્યા.

અને તે ઝખ્મી મર્દનાં તન હેઠળ ઝીનની નીચેની ગાદી-પાથરી અને તેના એવા દુઃખથી તે ઘણો રડ્યો

તેણે પોતાના જબ્ભાની સઘળી દામન ફાડી કાઢી-અને તેના સઘળા ઝખ્મો ઉપર તે સભાળથી બાંધી લીધી

પછી તે જગ્યાએથી ગમથી સીઆહ થયલા જીવ સાથ તે દોડતો એક ટેકરી ઉપર ચઢયો

ત્યાથી તેને તુર્કી સવારો છુટાછવાયા નઝર પડયા-કે જેઓ તેજ જંગલના રસ્તા તરફથી આવતા જણાયા

તેવોજ તે ટેકરી ઉપરથી વીજળીની ઝડપે નીચ આવ્યો-તેનુ દિલ ગોસ્તહમના મરણના ભયથી ધાસ્તી ભરેલુ હતુ

તેવામા તેણે તે ધાસ્તી ખાધેલા તુર્કી સવારોમાથી-બે જુવાન દૂરથી દોડતા જોયા

તુરત રોકારબંદ ઉપરથી તેણે પેચદાર કમંદ ખોલી-અને પેલા તુર્કીઓમાના એકની ગર્દનમા નાખી,

તેને ઘોડા ઉપરથી નીચે નાખ્યો અને જીવતદાન બક્ષ્યુ અને અમન કરી તેને પોતાનો એક મદદગાર બનાવી લીધો

પછી ત્યાથી શિતાબી કરતો લહાક અને ફર્શીદવર્દની તરફ દોડતો ૨૧૯
આવ્યો

તેણે તે લશ્કરના સરદારોને ખાક ઉપર ઊંધા પડેલા અને લોહીમા ગર્ક થયલા જોયા.

તેઓના સર આગળ તેઓના લડાયક ઘોડા ચરતા હતા-અને તે સરદારોની નઝદીકજ તેઓએ પોતાની ચરવાની જગ્યા બનાવેલી હતી,

જ્યારે બીઝને એ પ્રમાણે જોયુ ત્યારે ગોસ્તહમ ઉપર દુઆ કીધી કે જેણે પુરેપુરો કીનો લીધો હતો.

પછી તેણે પેલા જીવતદાન બક્ષેલા તુર્કને-તે લશ્કરના સરદારોને ઝીન ઉપર ચઢાવવા ફરમાવ્યું.

બજાનજા સુએ ગોસ્તહમ તાઝેયાન્
બેયામદ બસાને પલન્ગે ઝેયાન્
ફેરૂદ આમદ અઝ અસ્પો ઊરા શુ બાદ
બીઆઝારી નરૂમ્ અઝ બરે ઝીન્ નેહાદ
બદાન્ તુર્ક ફરૂમૂદ તા બરનેશસ્ત
બઆધૂરી ઊ અન્દર આવરૂદ દસ્ત
સમન્દે નવન્દશ હમીરાન્દ નરૂમ
બશ્ બર્ હમી આફ્રીન્ ખાન્દ ગરૂમ
મગર્ ઝેન્દહ ઊરા બરે શહરૂયાર્
તવાનદ રસાનીદ અઝાન્ કાર્ઝાર્
૨૨૦ હમી રાન્દ બીઝન્ પુરઝ દર્દો ઘમ
રવાનશ પુરઝ અન્દોહે ગોસ્તહમ

અને ત્યાથી તે મસ્ત ચિત્તાની મિસાલ ગોસ્તહમ તરફ દોડતો આવ્યો.

તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને તેને પવનની માફક-જરાપણ ઈજા કર્યા વગર ધીરજથી ઝીન ઉપર મૂકયો.

અને પેલા તુર્કીને ફર્માવ્યું જેથી તે પણ સવાર થયો-પછી ઘોસ્તહમને બગલમાથી પકડી રાખી,

તેણે પોતાના રાહ કાપનાર ઘોડાને ધીમે ધીમે હકાર્યો-તે તેને માટે ખરાં દિલથી અવી દોઆ માગતો હતો,

કે "તે તેને આ લડાઈગાહમાથી જીવતો પાદશાહની આગળ પુગાડે."

એ પ્રમાણે બીઝન દુખ અને ગમ ભરેલો ઘોડો ચલાવતો હતો-તેનો જીવ ગોસ્તહમના દુખથી ગમગીન હતો

દખ્મહ્ ફર્મૂદને કયખુસવ્ મર્ પીરાન્ વ સરાને તૂરાન્ વ કોશતને ગોર્વઝિરેહ્રા.

કયખુસરૂનું પીરાન અને તૂરાનના સરદારો માટે દખ્મુ બનાવવા ફર્માવવું અને ગોર્વઝિરેહને મારી નખાવવું

ચુ અઝ રૂઝ નોહ્ સાઅત્ અન્દર્ ગુઝશ્ત
ખુર્ અઝ ગુમ્બદે ચર્ખે ગર્દૂન્ બેગશ્ત
જહાનદાર્ ખુસવ્ બાનગ્હે સેપાહ્
બેયામદ બરાન્ દસ્ત બા ફરૂરો જાહ્
પઝીરહ્ શુદન્દશ પેયાદહ્ સરાન્
હમહ્ નામદારાનો જન્ગાવરાન્
હમી ખાન્દન્દ આફ્રીન્ બેઝદાન્
બરાન્ શહરૂયારો સરે મૂબદાન્
શુનાન્ હમ હમીબૂદ બર્ અસ્પ્ શાહ્
બદાન્ તા બેબીનન્દ રૂયશ સેપાહ્
બર્ ઈરાન્ હમી ખાન્દ શાહ્ આફ્રીન્
કે આબાદ બાદા બગોર્દાન્ ઝમીન્
બઆઈન્ પસે પોશ્તે લશ્કર્ શુ કૂહ્
હમી રફ્ત ગૂદરૂઝ ખુદ બા ગોરૂહ્
હમાન્ દહ્ મુબારેઝ કે દર્ રઝમગાહ્
બરૂઆવર્દહ્ બૂદન્દ ગરૂદ અઝ સેપાહ્
સરે કોશતગાનરા ફેગન્દહ્ નેગૂન્
સેલીહો તનો જામહા પુર્ ઝે ખૂન્
૨૨૧ પસે લશ્કર્ અન્દર્ હમી રાન્દન્દ
અબર્ શહરૂયાર્ આફ્રીન્ ખાન્દન્દ
શુ ગૂદરૂઝ નઝદીકે ખુસવ્ રસીદ
પેયાદહ્ શુદ અઝ દૂર્ ઊરા બેદીદ
સેતાયેશ કુનાન્ પહલવાને સેપાહ્
બેયામદ બેધક્તીદ દર્ પીશે શાહ્
હમાન્ કોશ્તગાનરા બખુસવ્ નમૂદ
બેગોફ્ત આન્ કે હમરઝમે હર્ કસ કે બૂદ
ગોરૂઇઝેરેહ્રા બેયાવરૂદ ગીવ્
દવાન્ તા સેપહ્દારે ઈરાને નીવ્

જ્યારે દહાડાના નવ કલાક પસાર થયા-અને સૂર્ય ફરતા આસ્માનનો ગુમ્મદ છોડી ચાલ્યા.

ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂ પોતાના દબદબા અને મરતબા સાથ તે જ ગલમા લશ્કરની નઝદીક આવ્યો

તમામ સરદારો, નામદારો અને લડાયકો પ્યાદા પાદશાહને અસ્તેક બાલ ગયા

દાનાઓ તે પોતાના પાદશાહ અને મોબેદોના સરદાર ઉપર દોઆ કીધી.

પાદશાહ પોતે ઘોડા ઉપરજ બેસી રહ્યો-કે જેથી પોતાનુ લશ્કર તેનો ચેહરો જોય

પછી પાદશાહે તેઓ ઉપર દુઆ કીધી કે "મારા પેહલવાનોથી ઈરાનની સર ઝમીન સદા આબાદ રહેજો!"

પાદશાહના તે પહાડ જેવા લશ્કરની પૂઠે રેવાજ મૂજબ-સરદાર ગૂદર્ઝ પોતાના લશ્કર સાથ ચાલતો હતો.

તેની સાથે પેલાજ લડવૈઆ કે જેઓએ લડાઇગાહમાં-દુશ્મનના લશ્કર માથી તેઓની ગર્દ કાઢી નાખી હતી તે હતા

તેઓએ માર્યા ગયલાઓના સર ઊંધા નાખ્યા હતા-જેઓના બખ્તર અને તન તથા કપડા લોહીથી ભરેલા હતા

તે પેહલવાનો લશ્કરની પછાડી પાદશાહ ઉપર દોઆ કરતા કરતા ચાલતા હતા

જ્યારે ગૂદર્ઝ ખુસરૂની નઝદીક આવી પહોચ્યો-અને તેને દૂરથી જોયો ત્યારે તુરત પેયાદો થયો

તે લશ્કરનો સરદાર સેતાયશ કરતો કરતો-આવી પાદશાહની આગળ ઝમીન ઉપર પડયો.

તેણે પેલા માર્યા ગયલાઓને ખુસરૂને બતાવ્યા-અને કોણ કોણનો હરીફ થયો હતો તે સઘળુ કહ્યું

પછી ગીવ ગોર્વઝિરેહને દોડાવતો ઈરાનના બહાદુર પાદશાહ પાસે લઈ આવ્યો.

ચુ ખુસ્રવ ગોરૂઇઝેરેહૂરા બેદીદ
યકી આહે સરૂદ અઝ જેગરૂ બરૂકશીદ
ઝે અસ્પ્ અન્દરૂ આમદ સબુક્ શાહૂરયારૂ
હમી આફ્રીન્ ખાન્દ બરૂ કેર્દેગારૂ
ઝે યઝદાન્ સેપાસો બદૂયમ પનાહૂ
કે ઊ દાદ પીરૂઝીઓ દસ્તગાહૂ
સેતાયેશ હમી કરૂદ બરૂ પાય શાહૂ
ઝે સરૂ બરૂગેરેફૂત આન્ કયાની કોલાહૂ
ઝે દાદારૂ બર્ પહૂલવાન આફ્રીન્
હમી ખાન્દો બરૂ લશ્કરશ હમચુનીન
કે અય નામદારાને ફૅર્ખોન્દહૂ પય
શુમા આતેશો દુશ્મનાન્ હમચુ નય
સેપહૂદા ... ... દૂદમાન્
કે બાશન્દ બરૂસાને આતેશ દમાન્
હમહૂ જાનો તનહા ફેદા કર્દેહૂ અન્દ
દમ અઝ સહૂરે તૂરાન્ બરૂઆવર્દેહૂ અન્દ
કુનૂન્ ગન્જે શાહી મરા બા શુમાસ્ત
નદારમ દેરીગ્ અઝ શુમા દસ્તે રાસ્ત
વઝાન્ પસ બરાન્ કોશતગાન્ બેન્ગરીદ
ચુ રૂએ નપહૂદારે તૂરાન્ બેદીદ
ફેરૂરીખ્ત આબ્ અઝ દો દીદહૂ બદરૂદ
કે કેર્દારે નીકશ હમહૂ યાદ કરૂદ
બપીરાન્ બરાન્સાન્ દિલશ બારૂ બેસૂખ્ત
કે ગોફૂતી યકી આતેશી બરૂફેરૂખ્ત
યકી દાસ્તાન્ ઝદ પસે મર્ગે ઊય
બખૂને દો દીદહૂ બેયાલૂદ રૂય
કે બખ્તે બદ અસ્ત અઝદહાએ દેઝમ
બદામ અવરદ શીરે શર્ઝેહૂ બદમ
બમર્દી નેયાબદ કસી ઝૂ રહા
ચુનીન્ આમદ ઈન્ તીઝ ચન્ગ્ અઝદહા
કશીદી હમહૂ સાલહૂ તીમારે મન્
મેયાન્ બસ્તહૂ બૂદી બહરૂ કારે મન્
ઝે ખૂને સેયાવુશ પુરઝ દરૂદ બૂદ
બદાન્ કારૂ કસ ઝૂ નેયાઝેરૂદ બૂદ
ચુનાન્ મેહૂરૂબાન્ બૂદો દેઝૂખીમ ગશ્ત
વઝ શાહૂરે ઈરાન્ પુરૂ અઝ બીમ ગશ્ત
મરૂ ઊરા બેબોરૂદ અહૂરમન્ દેલ્ ઝે જાય
દેગરૂગૂનહૂ પીશ અન્દરૂ આવરૂદ રાય
ફ્રાવાન્ હમી દાદમશ નીઝ પન્દ
નેયામદશ ગોફૂતારે મન્ સૂદમન્દ
અઝ અફ્રાસેયાબશ ન બરૂગશ્ત સરૂ
કુનૂન્ શાહૂરયારશ ચુનીન્ દાદ બરૂ
ગુફાફાતે ઊ મા જોઝ ઈન્ ખાસ્તીમ
હમી તખ્તો દીહીમશ આરાસ્તીમ
અઝ અન્દીશએ મા સખુન્ દરૂગુઝશ્ત
ફલક્ બરૂ સરશ બરૂ દેગરૂગૂનહૂ ગશ્ત
બદેલ્ દરૂ જફા ગશ્ત બરૂ જાએ મેહૂરૂ
બદાન્ સરૂ દેગરૂગૂનહૂ બેન્મૂદ ચેહૂરૂ
બેયામદ બજન્ગે શુમા બા સેપાહૂ
કે ચન્દાન્ અઝ ઇરાનેયાન્ શુદ તબાહૂ

જ્યારે ખુસરૂએ ગોર્વીઝેરેહને જોયો ત્યારે તેણે પોતાનાં જીગરમાથી એક સર્દ હાય ખેચી

અને પાદશાહ શેતાબ ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી પડી-ખોદાતાલા ઉપર દુઆ કરતા બોલ્યો,

કે "પાક યઝદાનના શુક્રાના હોજો અને તેનાથીજ મને પનાહ હોજો !- કારણકે તેજ સાહેબે મને ફતેહમદી અને આવી શક્તિ બક્ષી છે"

પછી કયાની તાજ સર ઉપરથી કાઢી નાખી-ખડે પગે ઉભો રહી પાદશાહે ખોદાતાલાની સેતાયેશ કીધી

અને દાદારની બદગી કર્યા પછી પાદશાહે પોતાના પેહલવાનો અને લશ્કર ઉપર આફ્રીન કરવા માડી

કે "ઓ મારા મુબારક કદમના નામદારો !-તમો આતશ જેવા અને ૨૨૨
તમારા દુશ્મનો તણખલા જેવા છે

સરદાર ગૂદર્ઝે પોતાના કુટુબીઓ સાથ-કે જેઓ તેઝી આતશની મિસાલના છે,

તેઓએ પોતાના જીવ અને તન ફિદા કરીને તુરાનના મુલકનો દમ કાઢી નાખ્યો છે

હવે મારો પાદશાહી ખઝાનો તમો લોકોનોજ છે તે તમોને આપવા માટે મારો જમણો હાથ કદી પણ ખાચીશ નહીં"

ત્યાર પછી તેણે મૂવેલાઓને જોયા-તે માર્યા ગયલાઓ ઉપર નઝર કીધી અને જ્યારે તેણે તુરાનના સેપહસાલાર પીરાનનો ચેહરો જોયો,

ત્યારે પોતાની બન્ને આખમાથી દુખી લાગણીના આસુ પાડયા-કારણકે તેના ભલા કામો તેને સઘળા યાદ આવી ગયા

પીરાનની ઉપર પાદશાહનુ દિલ એવુ બળવા લાગ્યુ-કે તુ કહેરો કે જાણે એક આતશજ સળગી ઉઠયો છે

તણે બન્ન આખોના આસુએ કરી પોતાનુ મો ભરી નાખી-તેના મોત ઉપર એક વિવેચન કીધુ

કે "નસીબ એ એક ભયકર અઝદહા સમાન હોય છે-કે જે એક પળવારમા વિકાળ સિહને પણ પોતાના સપાટામા લઈ લે છે

ગમે એવી બહાદુરી કીધાથી પણ કોઈ તેના હાથથી છુટકારો પામી શકતુ નથી બદ નસીબ એવો એક તેઝ ચુગાલવાળો અઝદહા હોય છે

બધો વખત તે મારો દિલસોઝ હતો-અને મારા કામને માટે તે ૨૨૩
તેયાર થતો

સિયાવક્ષના મોતથી તે ઘણો દુખી થયો હતો-તે કામમા પીરાનથી કોઇને દુખ થયુ હતુ નહીં (એટલે સિયાવક્ષના ખૂનમા તેના હાથ હતો નહી)

તે એવો મેહરબાન હતો પણ પાછળથી તે પાજી થયો હતો એટલી હદ સૂધી કે તેનાથી તમામ ઈરાન દેશ ધાસ્તીમા આવી ગયો હતો

નાપાક એહરેમનેજ તેનુ અતકરણ ફેરવી નાખ્યુ હતુ જેથી તેના સઘળા વિચારજ બદલાઈ ગયા હતા

મે પણ તેને ઘણી શીખામણ આપી હતી પણ તેને મારી વાત ફાયદેમદ નહી લાગી

તેણે અફ્રાસિયાબ તરફથી પોતાનુ સર ફેરવ્યુજ નહી-અને શેવટે તેના પાદશાહે તેને આ મોતનુ ફળ આપ્યુ છે

આપણે તો તેને કાઇ બીજીજ રીતનો બદલો આપવા ચાહો હતો-તેને માટે તખત તથા તાજ તૈયાર કીધુ હતુ

પણ આપણા ધાર્યા કરતા તો કાઈ ઉલટીજ વાત બની ગઈ-અને આસ્માન તેના સર ઉપર બીજીજ રીતે ફર્યો.

તેના દિલમા મેહરબાનીને બદલે ઘાટકીપણુ આવી ગયુ-અને તે કારણથી તેણે જુદીજ રીતે દેખાવ દીધો

તે લશ્કર લઇ તમો સાથે લડવા આવ્યો-જેના પરિણામે આટલા બધા ઇરાનીઓ માર્યા ગયા

૨૨૪ હમી પન્દે ગૂદર્ઝાં ફર્માને મન
બેયફગન્દો બેકુતારે ગોર્દાને મન
તબહ કર્દ મેહ્રે દેલે પાકરા
બઝેહ્રે અન્દર આમીખ્ત તર્યાકરા
ઝે તૂરાન બસીચીદહ આમદ દમાન
બજૂબીને ગૂદર્ઝ બૂદશ ઝમાન
પેસર બા બેરાદર કોલાહો કમર
સલીહો સેપાહો દરો બૂમો બર
બેદાદ અઝ પયે કીને અફ્રાસેયાબ
ઝમાનહ બદ કર્દ ચન્દીન શેતાબ
બેફર્મૂદ પસ મુશ્કો કાફૂરે નાબ
અબીરે અન્દર આમીખ્તન બા ગોલાબ
તનશરા બેયાલૂદ અઝાન સરબસર
બકાફૂરો મુશ્કશ બેયાગન્દ બર
બદીબાએ રૂમી તને પાકે ઊય
બેપૂશીદો આન કુહ શુદ ખાકે ઊય
યકી દખમહ ફર્મૂદ ખુસ્રવ બમેહર
બરઆવર્દહ સર તા બગર્દાને સેપેહ્ર
નેહાદહ દર તખ્તહાએ સરાન
ચુનાન ચૂન બુવદ દરખુરે મેહતરાન
૨૨૫ નેહાદન્દ બર પહેલવાનરા બગાહ
કમર બર મેયાનો બસર બર કોલાહ
ચુનીનસ્ત કર્દારે ઈન પુર ફેરીબ
ઝે માયહ ફરાઝસ્તો ચન્દીન નેશીબ
ખેરદમન્દરા દેલ ઝે કેર્દારે ઊય
બેમાનદ હમી ખીરહ દર કારે ઊય
વઝાન પસ ગોરૂઇઝેરેહરા બદીદ
બર કર્દ નફ્રીનો નફ્રીન સઝીદ
નેગહ કર્દ ખુસ્રવ બદાન ઝેશ્ત રૂય
શુ દીવાન બસર બર ફેરૂહેશ્ત મૂય
હમી ગોફ્ત કય કેર્દગારે જેહાન
તો દાની હમી આશ્કારો નેહાન
હમાના કે કાઊસ બદ કર્દહ બૂદ
જહાનઆફ્રીનરા બેયાઝર્દહ બૂદ
કે દીવી ચુનીન બર સેયાવુશ ગુમાશ્ત
નદાનમ ચે ઝાન બી ગુનહ કીનહ દાશ્ત

વલીકેન બનીકુએ ગયહાન ખોદાય
જહાનદાર નીકીદેહો રહનોમાય
કે કીને સેયાવુશ ઝે અફ્રાસેયાબ
બખાહમ બરીન કીનહ ગીરમ શેતાબ
૨૨૬ ગોરૂઇઝેરેહરા ગેરેહ તા ગેરેહ
બેફર્મૂદ તા બરકશીદન્દ ઝેહ
શુ બન્દશ સરાસર જુદા શુદ ઝે બન્દ
સરશરા બુરીદન્દ ચૂન ગૂસ્ફન્દ
બેફર્મૂદ અઝાન પસ ફેગન્દન બઆબ
બેગોફ્તા ચુનીન બાયદ અફ્રાસેયાબ
ચુનીનસ્ત કર્દારે ઈન ગુઝ પોશ્ત
બપર્વર્દ પર્વર્દએ ખીશ કોશ્ત

તેણે ગૂદર્ઝની શીખામણો અને મારૂં ફર્માન-તેમજ મારા પેહલવાનોની વાત તુચ્છકારી કાઢી

તેણે પોતાના પાક દિલની મોહબત બરબાદ કીધી-અને તર્યાકને ઝેહરની સાથે ભેળી દીધુ

તે તૂરાનના મુલકથી લડવા માટે તૈયારી કરી દોડતો આવ્યો-પણ તેનુ મોત ગૂદર્ઝના નેઝાથીજ હતુ

તેણે પોતાના ભાઇઓ સાથ છોકરો તેમજ તાજ, કમરબંદ, હથિયાર, લશ્કર, ઘરબાર અને વતન,

એ સઘળુ અફ્રાસિયાબના કીના માટે ખોહી દીધુ-અને તેનાં મોતે પણ તેની ઉપર આટલી બધી ઉતાવળ કીધી"

પછી પાદશાહે ફર્માવ્યું જેથી ખાલેસ કસ્તુરી, કપુર અને અમ્બરને ગોલાબ જળ સાથ ભેળી નાખીને

તેને કરી પીરાનનુ શરીર ધોઇને સઘળુ સાફ કર્યું-પછી કપૂર અને કસ્તુરી તેના શરીરમા ભરી

તેનુ પાક તન રૂમી રેશમી કપડામા-ઢાક્યુ અને તે પહાડ તેની માટીની જગ્યા થઈ

કયખુસરૂએ તેને માટે મોહબતથી એક દખ્મુ બાધવા ફર્માવ્યુ-જે એટલુ તો ઊચુ હતુ કે જેનો ટોચ ફરતા આસ્માન સૂધી પહોચી હતી

બીજા સરદારોની લાશોના તખ્તાઓ પણ ત્યાજ મૂકયા હતા-તેઓના મરતબાને છાજતા મૂકયા હતા

પેહલવાન પીરાનને કમર ઉપર કમરબંદ બાધીને તથા સર ઉપર કોલાહ મેલીને તખ્ત ઉપર મૂકયો

આ ફરેબ ભરેલી દુન્યાના કામ એવાજ હોય છે-તે કેટલી ચડતી અને કેટલી પડતી લાવે છે

તેના કામથી બાઝે વખત અકલમંદ માણસોના મનમા પણ ગૂચવણ ઉભી થાય છે

ત્યાર પછી પાદશાહે ગોરૂઇઝેરેહ તરફ નઝર કીધી તેની ઉપર લઅનત નાખી અને તે લઅનતનેજ લાયક હતો

ખુસરૂએ તેના બદશિકલ ચેહરા ઉપર તેમજ તેના સર ઉપર દેવની માફક બાલ લટકેલા હતા તે ઉપર નઝર કરી,

એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ દુન્યાના પયદા કરનાર સાહેબ'-તુજ ઝાહેર તેમજ છુપી વાતના જાણનારો છ

કદાચ કાઊસને હાથે કાંઈ ભૂડા કામો થયા હતા-અને ખોદાતાલા તેનાથી આઝોર્દે થયો હતો,

કે તેના છોકરા સિયાવક્ષ ઉપર તેણે (ખોદાએ) આવો (અફ્રાસિયાબ જેવો) એક દેવ મોકલ્યો-મને સમજ નહીં પડતી કે આવા બેગુનાહ શાહઝાદા સાથે તેને શાનું વેર હતુ ?

પણ દુન્યાના સાહેબ નેકી પહોચાડનારા તથા રેહનુમાઇ કરનારા સાહેબના આપેલા કોવતના સબબ લઇ કહુ છુ,

કે હુ અફ્રાસિયાબ ઉપર સિયાવક્ષનો કીનો લઈશ-અને એ કીનો લેવા ઉપર શતાબી પકડીશ"

પછી તેણે ગોર્વીના શરીરના સાંધેસાંધા છુટા પાડવાનો હોકમ આપ્યો

જ્યારે તેના તમામ સાંધેસાંધા છુટા થયા-ત્યારે તેના સરને ગોસફંદના સરની માફક કાપી કાઢ્યુ.

તે પછી તેને પાણીમાં નાખવાનો હુકમ ફર્માવ્યો-અને બોલ્યો કે "અફ્રાસિયાબને પણ એવુંજ મોત ઘટે છ"

આ વાંકી પીઠના આસ્માનના કામ એવાંજ હોય છે-તેણેજ તને પાળ્યો અને પછી પોતાનાજ પાળેલાને મારી પણ નાખ્યો

બેષુદ શાહ ચન્દીન્ બદાન્ રઝમગાહ
બદાન્ તા કુનદ સાઝે કારે સેપાહ
કેહદ પાદશાહી કેશ દરૂખરસ્ત
કસી કઝ દરે ખેલઅતો અફ્સરસ્ત
બગૂદરઝ દાદ આન્ ઝમાન્ એસ્ફેહાન્
કોલાહે બુઝોર્ગીઓ તખ્તે મેહાન્
બુઝોર્ગાન્ કે બૂદન્દ બા ઊ બજન્ગ્
બે અઝ કૂશેશે કીનો અઝ નામો નન્ગ્
બઅન્દાઝહ અન્દરૂખુરે કારૂ શાન્
બેયારાસ્ત ખેલઅત સઝાવારૂ શાન્

પાદશાહ તે લડાઈગાહ ઉપર કેટલોક વખત થોભ્યો-કે જેથી લશ્કરનાં કામનો બંદોબસ્ત કરે

જે કોઇ કે પાદશાહીને લાયક હોય તેને પાદશાહી-અને જે કોઈ સરપાવને અને તાજને લાયક હોય તે તેઓને આપે

પછી તુરત ગૂદર્ઝને એસ્ફહાનનો મુલક અને મોટાઈનુ તાજ તથા સરદારીને લાયકનું તખ્ત બખ્શેશ આપ્યુ.

તેમજ જે બુઝોર્ગો કે લડાઈમા તેની સાથ કીનો લેવાની મેહનતમા અને કીર્ત્તિ મેળવવામા શામેલ હતા,

તેઓના કામના અંદાઝહને લાયક-તે સઘળાઓને ઘટતા સરપાવ આપ્યા.

ઝેન્હારૂ ખાસ્તને તૂરાનેયાન્ અઝ્ કયખુસવ્.

—— o ——

અઝ આનાન્ કે બૂદન્દ માન્દહ બજાય
કે પીરાન્ બરૂ ઈશાન્ બસરૂ બુદ બપાય
ફેરેસ્તાદહ આમદ બનઝદીકે શાહ
ખેરદમન્દ ગોર્દી ઝે તૂરાન્ સેપાહ
કે મા શાહરા બન્દહો ચાકરીમ
ઝમીન્ જોઝ બફર્માને ઊ નેસ્પરીમ
કસ અઝ ખાસ્ત યઝદાન્ નેયાબદ રહા
અગરચેહ બુવદ દર દમે અઝ્દહા
સેપહબુદ શેનાસદ કે મા ખુદ કે ઈમ
મેયાન્ તન્ગ્ બસ્તહ ઝે બહરે ચે ઈમ
નબુદ મા બકારે સેયાવુશ ગોનાહ
બેબોરૂદ અહ્રમન્ શાહરા દેલ ઝે રાહ
યકી બાદસારૂ અસ્તો નાપાકુ રાય
ન શરૂમ અઝ બુઝોર્ગાન્ ન તરૂસ અઝ ખોદાય
અઝાન્ રૂઝ તા ઈન્ ઝમાન્ ખસ્તહ ઈમ
ઝે દર્દે દેલ અઝ દીદહ રેશ શસ્તહ ઈમ
બતૂરાન્ હમહ ફરઝન્દાન્ પુરૂ ધમસ્ત
ઝનો કૂદકે ખુરૂદરા માતમસ્ત
ન બરૂ આરૂઝૂ રઝમખાહ આમદીમ
ન બહરે બરો બૂમો ગાહ આમદીમ
અઝીન્ કારૂ મારા બદ આમદ બસરૂ
પેદરૂ બી પેસરૂ શુદ પેસરૂ બી પેદરૂ
બજાન્ ગરૂ દેહી માન્ હમી ઝીન્હારૂ
બેબન્દીમ પીશત કમરૂ બન્દહ વારૂ
હમહ ખુદ બકામે નેહન્ગ્ અન્દરીમ
કે બા લશ્કરે તૂ બજન્ગ્ અન્દરીમ
બદીન્ લશ્કરૂ અન્દરૂ બસી મેહતરન્દ
કુજા બન્દગી શાહરા દરૂખરન્દ
ગુનહગારૂ મા ઇમો ઊ પાદશાસ્ત
અઝ હરૂચે આયદ બમા બરૂ રવાસ્ત
સરાન્ સરૂબસરૂ પીશે ઊ આવરીમ
ન બા કીનો બા ગોફ્તગૂ આવરીમ

તૂરાનીઓનું કયખુસરૂ પાસે જીવતદાન માંગવું.

——:o ——

તુરાની લશ્કરમા જેઓ જીવતા બચ્ચા હતા-અને જેઓ ઉપર પીરાન સરદારી ભોગવતો હતો,

તે તુરાની લશ્કરમાથી પાદશાહની નઝદીક એક અકલમંદ પેહલવાન ૨૨૧
કાસેદ તરીકે આવ્યો,

કે "અમો સઘળા પાદશાહના બંદા અને ચાકર છિયે-અમો તારા હોકમ સિવાય એક પગલુ પણ ઝમીન ઉપર ભરીશુ નહી

જો કે એક માણસ અઝદહાના મોમા આવી પડ્યા હોય-તો પણ પાક યઝદાનની મરજી વિરૂધ કાઇ થતુ નથી

તુ સરદાર જાણે છે કે અમો પોતે કોણ છિયે-અને શાને માટે કમર તંગ બાંધેલી છે?

સિયાવક્ષના કામમા અમારો કશો વાક ન હતો-પણ નાપાક અહરે મને અમારા પાદશાહનુ દિલ નેક રાહથી ફેરવ્યું

તે એક હલકા મગઝનો અને બૂરા વિચારનો પાદશાહ છે-તેને નથી બુઝોર્ગ લોકો તરફની શર્મ આબરૂ કે નથી ખોદાતાલા તરફની બીક

અમો તે દિવસથી આજ સૂધી દિલના દર્દથી ઝખ્મી છિયે અને આખમાના આસુથી મો ધોઇયે છિયે

તુરાનમા અમારા સઘળા કુટુંબો ગમ ભરેલા છે-અને અમારી ઓરતો તેમજ નાના બાળકો અમારી માતમ કરે છે

અમો અમારી પોતાની મરજીથી લડવા આવ્યા નથી તેમજ કોઈ મુલક કે તખ્ત તાજની લાલચે પણ આવ્યા નથી

આ કામથી અમોને ઘણીજ હાનિ પુગી છે-બાપ બેટા વગરના અને બેટા બાપ વગરના થયા છે

અગરજો અમોને જીવતદાન બક્ષે તો અમો તારી નઝદીક બંદાની ૨૨૮
માફક કમર બાંધ્યે

કારણકે તારા લશ્કર સાથ લડવામા તો અમો જાણે-ખુદ મગરમચ્છના મોમા છિયે

આ અમારા લશ્કરમા ઘણાક નામીચા સરદારો છે-કે જેઓ પાદશાહની નોકરીને લાયકના છે

અમો સઘળા ગુનેહગાર છિયે અને તેજ અમારો પાદશાહ છે-તેનાથી જે કાંઈ અમો લોકો ઉપર ગુઝરશે તે વાજબીજ કહેવાશે

અમો અમારા તમામ સરદારોને તેની નઝદીક લાવ્યે-કાઇ લડવા માટે નહીં કે વાદવીવાદ માટે નહીં.

ગર અઝ મા બરંજદ અન્દરૂન કીન ખુવદ
ખુરીદન સરે દુશ્મન આઈન ખુવદ
અર આયદૂન કે બખ્શાયેશ આરદ રવાસ્ત
હમાન કરદ બાયદ કે શાહરા હવાસ્ત
ચુ બેશનીદ ગોફતારે ઈશાન બદરદ
બેબખ્શીદ શાન શાહે આઝાદ મરદ
બેફરમૂદ તા પીશે ઊ આમદન્દ
બદાન આરઝુ આરઝુમન્દ આમદન્દ
હમહ બરનેહાદન્દ સર બર ઝમીન
પુર અઝ ખૂન દેલો દીદહ પુર આબે કીન
૨૨૯ સેપહબુદ સુએ આસ્માન કરદ સર
કે અય દાદગર દાવરે ચારહગર
હમાન લશકરસ્ત ઈન કે સર પુર ઝે કીન
હમી ખાક જોસ્તન્દ અઝ ઈરાન ઝમીન
કે ઝહરે ગઝાયન્દહ બેઆગનન્દ
સરે સરકશાન અન્દરાન અફગનન્દ
ચુનીન કરદ શાન ઈન ઝમાન દાદગર
ન રાયો ન દાનેશ ન પાયો ન સર
બદ દસ્ત યાઝમ કે ઊય યાર બસ
ઝે ગીતી નખાહમ બફર્યાદ કસ
બરીન દાસ્તાન ઝદ યકી નીકરાય
કે અઝ કીન બઝીન અન્દર આવરદ પાય
કે ઈન બારહ રખ્શાન્દહ તખ્તે મનસ્ત
કુનૂન કાર બીદાર બખ્તે મનસ્ત
બરીન કીન અગર તખ્તો તાજ આવરીમ
વગર રસ્મે તાબૂતે સાજ આવરીમ
વગરનહ બચન્ગે પલન્ગ અન્દરમ
ખુરે કર્ગસાનસ્ત મગઝે સરમ
કુનૂન બર શુમા ગસ્ત કેર્દારે બદ
શેનાસદ હરાન કસ કે દારદ ખેરદ
૨૩૦ નયમ મન બખૂને શુમા શોસ્તહ ચન્ગ
નગીરમ ચુનીન કારે દુશ્વાર તન્ગ
હમહ યકસરહ દર પનાહે મનીદ
અગર ચન્દ બદખાહે ગાહે મનીદ
હરાન કસ કે ખાહદ કે બાશદ રવાસ્ત
દરીન કાર નફઝાયેશ આયદ ન કાસ્ત
હરાન કસ કે ખાહદ કે ઝી શાહે ખીશ
ગુઝારદ નગીરમ બર રાહ પીશ
ઝે બીશીઓ કમ્મીઓ અઝ રન્જો આઝ
બનીરૂએ યઝદાન શુદમ બી નેયાઝ
ચુ તુર્કાન શનીદન્દ ગોફતારે શાહ
ઝે સર બરગેરેફતન્દ યકસર કોલાહ
બપીરૂઝીએ શાહ ખુરેમ શુદન્દ
પલન્ગાને જન્ગી ચુ આહૂ શુદન્દ
બેફરમૂદ તા હર કે દારદ સેલાહ
બેયારન્દ યકસર ઝે તીગો રેમાહ
ઝે બરગુસ્તુવાનો ઝે રૂમી કોલાહ
યકી તુદહ કર્દન્દ તા ચર્ખે માહ
બગેરદ અન્દરશ સુર્ખો ઝર્દો બનફશ
ઝદન્દ આન સરફરાઝ તુર્કાન દેરફશ

જો અમારાં દિલમાં પાદશાહનું વેર માલૂમ પડે-તો અમારૂં માથું કાપવું સઝાવાર છે

માટે જો પાદશાહ અમો ઉપર બક્ષેશ કરે તો સારૂં-પછી તો જેમ પાદશાહને ખુશ લાગે તેમ કરે"

તે અમીરી ખવાસના પાદશાહે જ્યારે તેઓની દુઃખભરી વાતો સાંભળી ત્યારે સઘળાઓને માફી બક્ષી

પાદશાહે ફર્માવ્યું જેથી તે સઘળાઓ પોતાની માગણીનો એલાજ શોધવા માટે તેની આગળ આવ્યા

તે સઘળાઓએ લોહીથી ભરેલા દિલે અને કીનાથી ભરેલી આંખે પોતાના માથા ઝમીન ઉપર મેલ્યા

ત્યારે પાદશાહ પોતાનુ સર આસ્માન તરફ ઊચુ કરી-બોલ્યો કે "ઓ મદદ કરનાર દાદગર દાવર!

આ તેજ લશ્કર છે કે જે કીના ભરેલા માથા લઇને-ઈરાન સર ઝમીનની પાયમાલી શોધતુ આવ્યુ હતુ

કે કાતેલ ઝેહર સઘળે ઠેકાણે પાથરે-અને અમીરોના સર તેમા નાખે

પણ હમણા દાદગરેજ તેઓને એવા કીધા છે-કે જેઓ ડહાપણ અને દાનાઈ વગરના તેમજ હાથ પગ અને માથા વગરના થઇ પડયા છે

હુ બે હાથ બસ તે સાહેબનીજ મદદ માગુછુ-દુન્યામા મને કોઈ બીજાની મદદ જોઇતી નથી

એ બાબત ઉપર એક ડાહ્યા માણસે જ્યારે તે લડાઈમા જવા માટે પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયો ત્યાર એક વાત કહી,

કે આ મારો ઘોડોજ મારૂ ઝળકતુ તખ્ત છે-હવડા તો મારૂ નેક નસીબજ મારૂ કામ કરશે

આ લડાઈ કરતા અગર તખત અને તાજ મેળવુ-કે નહી તો મારે માટે લાકડાની કરકટીની તૈયારી કરૂ (મને તેનો અદેશો નથી)

જો કે હાલ તો હુ ચિત્તાના પંજામા સપડાયલો છુ-અને મારા માથામાનુ ભેજુ ગીધનો ખોરાક બનેલો છે

હાલે તમારા પાપી કામો તમારી ઉપર ઉલટિયા છે-જેને ડહાપણ હોય તે સમજી લેશે (કે હુ કહુછુ તેમજ છે)

હુ તમારા લોકોના લોહીમા મારા હાથ ધોવા માગતો નથી-અને તમો ઉપર આવી પડેલી સખ્તીમા વધારો કરવા માગતો નથી

અગર તમો ગમે એટલા પણ મારા તખ્તના દુશ્મન હતા-તો પણ હાલતો તમો સઘળા મારી પનાહ હેઠળ છેઓ

તમોમાથી જે કોઈ કે અહી રહેવા માગતો હોય તે ભલે રહે-તે કામમા કોઈ ઉપર કાઈપણ દબાણ કે જાસ્તી કરવામા આવશે નહીં

અને જે કોઈ કે પોતાના પાદશાહ તરફ-પાછો ફરવા માગતો હોય તો તેને હુ રોકીશ નહીં

કારણકે પાક યઝદાનની મદદે કરીને હુ વધતુ ઓછુ મેળવવાથી તેમજ રજ અને લોભ કરવાથી હાજત વગરનો થયોછુ"

જ્યારે તુર્કીઓએ પાદશાહની એ વાત સાભળી-ત્યારે સઘળાઓએ પોતાના સર ઉપરથી કોલાહ ઉતારી નાખી,

નામદાર પાદશાહની જય પોકારવા મંડી ગયા-અને તે સઘળા લડાયક ચિત્તાઓ હરણની મિસાલ તાબે થઈ ગયા

પછી પાદશાહે ફર્માવ્યુ કે "સઘળાઓ પોત પોતાનાં હથિયારો, તલવાર અને ભાલા મૂકી દીયે"

એ ઉપરથી ત્યાં ઘોડાઓની પાખર અને રૂમી કોલાહનો-માહતાબના આસ્માન સુધીનો એક ઢગલો થયો

તેની આસપાસ તે મગરૂર તુર્કીઓએ રાતા, પીળા અને આસ્માની રંગના ઝુંડા ઉભા કીધા

બેખુર્દન્દ સઉગન્દહાએ ગરાન્
કે તા ઝેન્દહ્ ઈમ અઝ્ કરાન્ તા કરાન્
હમહ્ શાહ્ રા ચાકરો બન્દહ્ ઈમ
હમહ્ દેલ્ બમેહ્ રે વય આગન્દહ્ ઈમ
ચુ ઈન્ કર્દહ્ બૂદન્દ બીદારૂ શાહ્
બેબખ્શીદ ચકુસરૂ ગુનાહે સેપાહ્
ઝે હમ શાન્ અઝાન્ પસ પરાગન્દ કરૂદ
હમહ્ બૂમ અઝાન્ મર્દુમ આગન્દહ્ કરૂદ

અને તેઓએ સખ્ત સઉગદ ખાધા-કે "જ્યાં સુધી અમો સઘળા એકેએક જણા જીવતા છિયે, ૨૩૧

ત્યા સુધી સઘળાઓજ પાદશાહના ચાકર અને બંદા રહીશુ-અને તેનીજ મોહબતથી સર્વના દિલ ભરેલા રાખીશુ "

જ્યારે તેઓએ એમ કીધુ ત્યારે તે ચાલાક પાદશાહે-તે લશકરીઓના સઘળા ગુનાહ માફ કીધા

અને તેઓને છુટા પાડીને આખા ઈલાકામા જુદે જુદે ઠેકાણે વસાવ્યા (કે જેથી બળવો બખેડો કરે નહીં)

બાઝ્ આમદને બીઝન્ બા ગોસ્તહમ્ બા લાશે લહ્હાક્ વ ફર્શીદ્વર્દ્ બલશકરે ઇરાન્.

અઝાન્ પસ ખોફશ આમદ અઝ્ દીદગાહ્
કે ગર્દે સવારાન્ બરૂઆમદ ઝે રાહ્
સે અસ્પો સે કોશ્તહ્ બરૂ બસ્તહ્ ઝારૂ
હમી બીનમ અઝ્ દૂરૂ બા યક્ સવારૂ
હમહ્ નામદારાને ઈરાન્ સેપાહ્
નેહાદન્દ ચશમ્ અઝ્ શેગેફ્તી બરાહ્
કે તા કીસ્ત ઈન્ મર્દ અઝ્ ઈરાન્ ઝમીન્
કે યારદ ગુઝશ્તન્ બરીન્ દશ્તે કીન્
હમ અન્દર્ ઝમાન્ બીઝન્ આમદ દમાન્
બઝેહ્ બરૂ બબાઝૂ ફેગન્દહ્ કમાન્
બરૂ અસ્પાન્ ચુ લહ્હાકો ફર્શીદ્વર્દ
ફેગન્દહ્ નેગૂન્સારૂ પુરૂ ખૂનો ગર્દ
બઅસ્પે દેગરૂ બુદ પુરૂ અઝ્ દર્દો ઘમ
બઆગૂશે તુરૂકે અન્દરૂન્ ગોસ્તહમ
ચુ બીઝન્ બનઝ્દીકે ખુસ્રવ રસીદ
સરે તાજો તખ્તે બુલન્દશ બેદીદ
બેબૂસીદો બરૂ ખાક્ બેન્હાદ રૂય
શુદહ્ શાદ ખુસ્રવ બદીદારે ઊય
બેપુર્સીદો ગોફ્તશ કે અય શીરમર્દ
કુજા રફ્તહ્ બૂદી બદશ્તે નબર્દ
ઝે ગોસ્તહ્મ બીઝન્ સખુન્ યાદ કરૂદ
ઝે લહ્હાકો વઝ્ ગોર્દે ફર્શીદ્વર્દ
વઝાન્ ઝારીઓ ખસ્તગી ગોસ્તહમ
ઝે જન્ગે સવારાન્ હમહ્ બીશો કમ
કુનૂન આરઝૂ ગોસ્તહમરા યકીસ્ત
કે આન્ કારૂ બરૂ શાહ્ દુશ્વારૂ નીસ્ત
બદીદારે શાહ્ આમદસ્તશ હવા
વગરૂ જાન્ અઝાન્ પસ ગોઝારદ રવા
બેફરમૂદ પસ શાહે આઝરમજૂય
કે આરન્દ ગોસ્તહ્મરા નઝ્દે ઊય
ચુનાન્ બુદ ઝે બસ ખસ્તગી ગોસ્તહમ
કે ગોફ્તી હમી બરૂ નેયાયદશ દમ

બીઝનનું ગોસ્તહમ સાથ લહાક અને ફર્શીદવર્દની લાશ લઈ ઇરાની લશકરમાં પાછું આવવું.

ત્યાર પછી ચોકીદારની જગ્યા ઉપરથી પોકાર ઉઠયો-કે "રાહમાથી સવારોની ગર્દ ઉઠી છે

હુ દુરથી આવતા એક સવાર સાથે ત્રણ ઘોડા અને તે ઉપર ત્રણ માર્યા ગયલાઓને ખુવાર બાંધેલા જોઉ છુ "

ત્યારે ઈરાની લશકરના તમામ નામદારોએ અજાયબીથી તે રસ્તા તરફ નજર કીધી

કે "ઈરાન ઝમીનનો આ કોણ મરદ છે-કે જે આ કીનાના મયેદાન માથી પસાર થવાની હિમ્મત કરે છે ?"

તેવામા ચિલ્લો ચઢાવેલી કમાન બાઝૂ ઉપર લટકાવી પેહલવાન બીઝન શિતાબીથી આવી લાગ્યો

લહાક અને ફર્શીદવર્દ જેવા પેહલવાનોને ઘોડા ઉપર-લોહી અને ધૂળથી ભરેલા ઊંધા નાખેલા હતા

બીજા ઘોડા ઉપર દુ:ખ અને ગમથી ભરેલો ગોસ્તહમ એક તુર્કીની બગલમા પડેલો હતો ૨૩૨

જ્યારે બીઝન ખુસરૂની નઝદીક આવી પહોચ્યો-અને તેના તાજ સાથના સર અને બુલદ તખ્ત ઉપર નઝર પડી,

ત્યારે તેણે પોતાનુ સર ઝમીન ઉપર મૂકયુ અને ચુમ્બન કર્યું-પાદશાહ તેને જોઈ ખુશી થયો

અને તેની ખબરઅતર પૂછી અને કહ્યુ કે "ઓ શેરમરદ !-તુ આ લડાઇના મયદાનમાથી કયા ગયો હતો ?"

ત્યારે બીઝને ગોસ્તહમની તેમજ લહાક અને પેહલવાન ફર્શીદવર્દની સઘળી વાત કહી સભળાવી

ગોસ્તહમની તે બન્ને સવારો સાથની લડાઇની તેમજ તેના ઝખ્મી થવાની અને રૂદન કરવાની વધતી ઓછી વાતો કહી

અને કહ્યુ કે "હવડા ગોસ્તહમની એક ખાહેશ છે-કે જે પુરી પાડવી પાદશાહને માટે મુશ્કેલ નથી

તેને પાદશાહનો ચેહરો જોવાની ખાહેશ છે અને જો ત્યારે પછી તે પ્રાણ છોડે તો વાજબી છે"

એ ઉપરથી તે મેહરબાની ભરેલા પાદશાહે ફર્માવ્યુ-કે "ગોસ્તહમને તેની નઝદીક લઈ આવે"

ગોસ્તહમ એટલો બધો તો ઝખ્મી થઇ ગયો હતો-કે ગોયા તેનો દમ પણ ચાલી શકતો ન હતો

૨૩૩ હેલાવરૂ શુ બુએ શહન્શાહ્ યાકૂત
બપીચીદ્દા દીદહ્ બુએ ઊ બેતાકૂત
બેબારીદ્ અઝ્ દીદગાન્ આબે મેહ્રૂ
સેપહ્બુદ્ પુર્ અઝ્ આબે ખૂન્ કર્દ રૂહ્
બુઝોર્ગાન્ કે બૂદન્દ્ ગેર્યાન્ શુદન્દ્
શુ બર્ આતેશે તીઝ્ બેર્યાન્ શુદન્દ્
દેરીઘ્ આમદ્ ઊરા સેપહ્બુદ્ બમરૂક્
કે સેન્દાને કીન્ બુદ્ સરશ ઝીરે તરૂક્

ઝે હૂશન્ગો તહ્મૂરસો જમ્મશીદ્
ચરી મોહ્રેહ્ બુદ્ ખસ્તગાન્રા ઉમીદ્
રસીદહ્ બ મીરાસ નઝદીકે શાહ્
બ બાઝૂશ બૂદી હમહ્ સાલો માહ્
શુ મેહ્રે દેલશ ગોસ્તહમરા બેખાસ્ત
કેશાદ્ આન્ ગેરાન્માયહ્ અઝ્ દસ્તે રાસ્ત
અબર્ બાઝુએ ગોસ્તહમ બર્ બેબસ્ત
બેમાલીદ્ બર્ ખસ્તગીહાશ દસ્ત
પેઝેશ્કાન્ કે અઝ્ હેન્દો અઝ્ રૂમો ચીન્
બે અઝ્ શહ્રે તૂરાન્ ચે ઇરાન્ ઝમીન્
હમહ્ શાન્ બગેર્દ જહાન્ બર્ગોમાશ્ત
કે બહ્રે ચુનીન્ રૂઝહા શાન્ બેદાશ્ત
૨૩૪ બબાલીને ગોસ્તહ્મ શાન્ બર્નેશાન્દ્
કે હર્ગૂનહ્ અફ્સૂન બદ્ બર્ બેખાન્દ્
વઝાન્જા બેયામદ્ બજાએ નમાઝ્
બસી બા જહાન્આફ્રીન ગોફ્ત રાઝ્

દો હફ્તહ્ બર્આમદ્ બરાન્ ખસ્તહ્ મર્દ
બેપયવસ્તો બર્ખાસ્ત અઝ્ રન્જો દર્દ
બર્ અસ્પશ બેબોર્દન્દ્ નઝદીકે શાહ્
શુ શાહે જહાન્ કર્દ દર્ વય નેગાહ્
બઈરાનેયાન્ ગોફ્ત કઝ્ કેર્દગાર્
બુવદ્ હર્ કસી શાદ્ો બેહ્ રૂઝગાર્
બપીરૂઝી અન્દર્ ઘમે ગોસ્તહમ
નકર્દ ઈન્ દેલે શાદ્માન્રા દેઝમ
હમહ્ મેહ્રે પર્વર્દેગારસ્તો બસ
ન અઝ્ દાનેશી મર્દ અઝ્ મેહ્રે કસ
બેખાન્દ્ આન્ ઝમાન્ બીઝનને ગીવરા
બદ્ દાદ્ દસ્તે ગવે નીવરા
કે તૂ નીકબખ્તી ઝે યઝ્દાન્ શેનાસ
મદાર્ અઝ્ તને ખીશ હર્ગેઝ્ સેપાસ
કે ઊ યસ્ત જાવીદ્ ફર્યાદરસ
બસખ્તી નગીરદ્ બોઝ્ ઊ દસ્ત કસ
૨૩૫ અગર્ મોર્દહ્ ગર્દદ્ તને મોર્દહ્ મર્દ
જહાન્દાર્ ગોસ્તહ્મરા મોર્દહ્ કર્દ
બગોસ્તહ્મ ગોફ્તશ કે તીમાર્ દાર્
નદીદમ્ શુ બીઝન્ દરીન્ રૂઝગાર્
ગર્ ઊ રન્જ બર્ ખીશ નુગ્ઝીનદી
સેતાયેશ બરીનગૂનહ્ કય બીનદી
બરયબદ્ બેબુદ્ શાહ્ યક્હફ્તહ્ નીઝ્
દેરમ દાદો દીનારો હર્ગૂનહ્ ચીઝ્

તે છતાં જ્યારે શેહનશાહની સુગંધ તે બહાદુરના નાકમાં ગઈ-ત્યારે ડોર દઇ પાદશાહ તરફ નઝર નાખી

અને આખમાથી મોહબતના આસુ વર્સાવ્યા-એ જોઇ પાદશાહે પણ પોતાનો ચેહરો આસુ ભરેલો કીધો

જે બુઝોર્ગો કે ત્યા હતા તે સઘળાંઓ પણ રડવા લાગ્યા-અને જાણે તેઝ આતશ ઉપર બળવા લાગ્યા

પાદશાહને આવા એક બહાદુર પેહલવાનના મોત માટે અફસોસ થયો-કારણકે દુશ્મનોએ તેના લોખડી કોલાહ પેહેરેલા માથાને વેર લેવા માટે એરણ માફક વાપર્યું હતુ (એટલે ગોર્ઝના સખ્ત ફટકા તેના સરપર મારેલા હતા)

હવે હૂશંગ, તેહમૂરસ અને જમશીદ પાદશાહના વખતથી ઉતરતો આવેલો-ઝખ્મીઓને સારા કરવાની ઉમેદ આપનારો એક મોહરો હતો

જે પાદશાહ કયખુસરૂને વારસામા મળેલો હતો-અને તે સઘળા વરસ અને મહિના તેની બાઝૂ ઉપરજ બાધેલો રહેતો હતો

જ્યારે પાદશાહના દિલની મેહર ગોસ્તહમ માટે ઘણીજ દોડી-ત્યારે તે કીમતી મોહરો પોતાના જમણા હાથ ઉપરથી ખોલ્યો

અને ગોસ્તહમની બાઝૂ ઉપર બાંધ્યો-તથા તેના ઝખ્મો ઉપર પોતાનો સબકતો હાથ ફેરવ્યો

અને તેને માટે હિંદ, રૂમ અને ચીનના મુલકના તેમજ તૂરાન અને ઇરાન ઝમીનના શેહરોના તબીબો,

કે જેઓને સઘળી દુન્યામાથી શોધીને એવા દહાડાઓને માટેજ રાખ્યા હતા,

તેઓને ગોસ્તહમના ઈલાજ માટે મુકરર કીધા જેઓએ તેની ઉપર હરેક તરેહના એલાજો અઝમાવ્યા

પછી પાદશાહ ત્યાથી બંદગી કરવાની જગ્યા ઉપર આવ્યો-અને ઘણો વખત સૂધી તેણે ખોદાતાલા આગળ આજેઝીથી દુઆ કીધી (કે ગોસ્તહમને તનદુરોસ્તી આપે)

જ્યારે તે ઘાયલ થયલા મર્દ ઉપર બે અઠવાડિયા વીત્યા ત્યારે તે ઠીક થયો અને આટલી રંજ અને દુ:ખ ભોગવી ઉભો થયો

તેને ઘોડા ઉપર બેસાડી પાદશાહની નઝદીક લઇ ગયા-જ્યારે જેહાનના પાદશાહે તેના ઉપર નેગાહ કીધી,

ત્યારે ઈરાનીઓને કહ્યુ કે "ખોદાતાલા તરફથીજ-દરેક જણને ખુશહાલી અને ભલો દહાડો પુગે છે

આપણી ફતેહ ફીરોઝીમા આ આપણા ખુશહ દિલને ગોસ્તહમના ગમે દિલગીર બનાવ્યા નથી,

એ સઘળી બસ પર્વર્દેગારનીજ મેહરબાની છે-કોઇ શખ્સની બાહોશીથી કે કોઇની માયા મોહબતથી નથી"

પછી તુરત ગીવના બેટા બીઝનને બોલાવી બહાદુર પેહલવાન ગોસ્તહમનો હાથ તેના હાથમા આપી,

કહ્યુ કે "આ ગોસ્તહમ સારો થવાની નકબખ્તી તુ પાક યઝદાનથી જાણ? તુ કદીબી પોતાના બદન ઉપર એનો ઉપકાર ના લેતો

કારણકે તેજ સાહેબ હમેશે સર્વની ફર્યાદે પહોચનારો છે-મુશ્કેલીના વખતમા તેના સિવાય બીજો કોઇ હાથ પકડતો નથી

જો મૂવેલા માણસનુ શરીર જીવતુ થાય-તો આપણે કહીએ કે ખોદાતાલાએ ગોસ્તહમને પાછુ જીવતદાન આપ્યુ"

પછી પાદશાહે ગોસ્તહમને કહ્યુ કે "આ ઝમાનામાં મે બીઝન જેવો દિલે દાઝ રાખનાર બીજો કોઇ જોયો નથી

તે જો પોતાના જીવ કરતાં તારે માટેની રંજ વધારે ગણતે નહી-તો આવી વાખવાખી આંજે ક્યા જોતે?"

પછી પાદશાહ એક હફતો સૂધી શ્રબનાં જંગલમા રહ્યો-તેણે લશ્કરને દિરમ, દીનાર તેમજ હરેક તરેહની બીજી ચીઝો બક્ષેશ આપી.

ફેરેસ્તાદ હર્ સૂ ફેરેસ્તાદગાન્
બનઝદે બુઝોર્ગાનો આઝાદગાન્
કે ઝી દર્ગહ્ આયન્દ બા સાઝે જન્ગ્
કે દારીમ્ આહન્ગ્ ઝી શાહે ગન્ગ્

તેણે ચો તરફ બુઝોર્ગો તેમજ દરજ્જાવાળા શખ્સોની નઝદીક કાસેદો મોકલ્યા,

કે "તેઓ લડાઈના અસબાબ સાથ આ દરગાહ તરફ આવે-કારણકે અમારો વિચાર ગંગના પાદશાહ સાથ લડાઈ કરવાનો છે"

દર્ સેતાયેશે સુલ્તાન્ મહ્મૂદ્ વ ગેલએ રૂઝગાર્.

ઝે યઝ્દાન્ બરાન્ શાહ્ બાદ્ આફ્રીન્
કે નાઝદ્ બદ્ તખ્તો તાજો નેગીન્

ખોદાવન્દે તાજો ખોદાવન્દે ગન્જ્
ખોદાવન્દે શમ્શીરો બખ્તાનો રન્જ્
કે ગન્જશ્ ઝે બખ્શેશ્ બેનાલદ્ હમી
બુઝોર્ગી ઝે નામશ્ બેબાલદ્ હમી

ઝે દર્યા બદર્યા સેપાહે વયસ્ત
જહાન્ ઝીરે ફર્રે કોલાહે વયસ્ત
બગીતી બકાન્ અન્દરૂન્ ઝર્ નમાન્દ્
કે મન્શૂરે બખ્તશ્ વરા બર્ નખાન્દ્
ઝે દુશ્મન્ સેતાનદ્ રસાનદ્ બદૂસ્ત
ખોદાવન્દે પીરૂઝગર્ યારે ઊસ્ત
બબઝ્મ અન્દરૂન્ ગન્જ્ બેપ્રાગનદ્
ચુ રઝ્મ આવરદ્ શીરો પીલ્ અફ્ગનદ્
ચુ ઊ મર્ઝ્ ગીરદ્ બશમ્શીરે તીઝ્
બર્અન્ગીઝદ્ અન્દર્ જહાન્ રસ્તખીઝ્
અઝાન્ દસ્તો આન્ તીઘે ગઉહર્ફેશાન્
ઝે ગીતી નજૂયદ્ હમી જોઝ્ નેશાન્
કે દર્ બઝ્મ દર્યાશ્ ખાનદ્ સેપેહર્
બરઝ્મ અન્દરૂન્ શીરે ખુર્શીદ્ ચેહર્
ગવાહી દેહદ્ દર્ જહાન્ ખાકો આબ્
ઝમાન્ બર્ ફલક્ ચશ્મએ આફતાબ્
કે ચૂન્ ઊ નબૂદસ્ત શાહી બજન્ગ્
ન દર્ બખ્શેશો કૂશેશો નામો નન્ગ્

અગર્ મેહર્ બા કીન્ નેયામીઝદી
સેતારહ્ ઝે ખેશ્મશ્ ફેરૂ રીઝદી
તનશ્ ઝૂર્મન્દસ્તો ચન્દીન્ સેપાહ્
કે અન્દર્ મેયાન્ બાદ્રા નીસ્ત રાહ્
પસે લશ્કરશ્ હફ્તસદ્ ઝેન્દહ્ પીલ્
ખોદાએ જહાન્ યાવરો જબ્રઈલ્
હમી બાજ્ ખાહદ્ ઝે હર્ મેહ્તરી
ઝે 'હર્ નામદારીઓ હર્ કેશ્વરી
અગર્ બાજ્ નેદહન્દ્ કેશ્વર્ દેહન્દ્
ઝમાન્ ગન્જો હમ તખ્તો અફ્સર્ દેહન્દ્

સુલ્તાન મહમૂદની તારીફ અને દુઃખી ઝિંદગીની ફર્યાદ.

તે પાદશાહ (સુલ્તાન મહમૂદ) ઉપર ખોદાતાલાના આશીષ ઉતરજો !-કે જેનાથી પાદશાહી તખ્ત, પાદશાહી તાજ અને પાદશાહી મોહરને પણ મોટાઈ આવે છે

તાજ, ગંજ, શમ્શેર, બખ્તર અને ઝોરમંદીનો તે ધણી છે

તેનો ખઝાનો તેની સખાવતની ફર્યાદ કરે છે (ગોયા ખઝાનો કહે છે કે પાદશાહની સખાવત મારી કદર બુજતી નથી અને મને સઘળાઓને આપી દે છે)-મોટાઈ પોતે પણ તેના નામથી ફૂલી ફાટી જાય છે

એક દર્યાથી તે બીજા દર્યા સૂધી તેના લશ્કર ઉભા છે-દુન્યા તેના કીર્ત્તિવંત તાજની સત્તા હેઠળ છે

દુન્યાની ખાણોમા કોઈ એવુ સોનુ નથી રહ્યુ-કે તેના બખ્તાવર ૨૩૬
ફર્માનથી બાહેર નહી આવ્યુ હોય

દુશ્મનો પાસેથી ખઝાનો લઇને દોસ્તોને બખ્શે છે-પીરોઝગરીનો બખ્શનારો યઝદાન તેનો મદદગાર છે

તે ખુશીની મજલેસમા ખઝાનો વેહેચે છે-પણ જ્યારે લડાઇ ઉપર જાય છે ત્યારે સિંહ અને હાથીઓને ઝમીનદોસ્ત કરે છે.

જ્યારે તે પોતાની તેઝ શમ્શેર લઇને દેશો જીવતા જાય છે-ત્યારે ગોયા જેહાનમા રસ્તાખેઝ ઉભી કરે છે

તે તેઝ શમ્શેરથી અને સખાવતી હાથે-દુન્યામા પોતાની યાદગારી સિવાય બીજુ કાઈ માગતો નથી

ખુશીની મજલેસમા આસ્માને તેને "સખાવતના દર્યાનુ"નુ નામ આપ્યુ છે-અને લડાઇમા "ખુરશેદ ચેહરાના સિંહ"ની ઉપમા આપી છે

દુન્યામા ઝમીન, દર્યા અને આસ્માન ઉપર આફતાબનો નૂરી ચશ્મો એવી ગાવાહી આપે છે,

કે લડાઈમા તેના જેવો એકપણ પાદશાહ થયો નથી-તેમજ વળી બખ્શેશ કરવામા અને નામ અને કીર્ત્તિ મેળવવાની કોશેશ કરવામા પણ તેના જેવો કોઈ થયો નથી

અગરજો વેર સાથે તેણે દયા નહી ભેળી હતે-તો તેના ગુસ્સાથી આસ્માન ઉપરના સેતારા પણ ખરી પડતે

તેનું શરીર ઝોરમદ છે, છતા તેનુ લશ્કર એટલુ તો મોટુ છે-કે લશ્કરીઓ વચ્ચેથી પવનને પણ જવાનો રસ્તો મળતો નથી

તેના લશ્કરની પાછળ હમેશે વિકાળ સાતસો હાથીઓ રહે છે-દુન્યાને ૨૩૭
પયદા કરનારો ખોદા તેમજ જબ્રઈલ ફરેસ્તો તેના મદદગાર છે

તે દરેક પારકા દેશના વડા તેમજ રાજાઓ પાસેથી ખંડણી લે છે

જો તેઓ ખંડણી આપવાની આનાકાની કરે તો, તેઓને પોતાનુ રાજ્ય આપવું પડે-તેમજ ગંજ ખઝાનો અને તખ્તો તાજ આપવું પડે

કે યારહ્ ગુઝશતન્ ઝે પયમાને ઊય
વગર્ સર્ કશીદન્ ઝે ફર્માને ઊય
કે દર્ બઝ્મ ગીતી બદૂ રઉશનસ્ત
બરઝ્મ અન્દરૂન્ કુહ્ દર્ જઉશનસ્ત
અબુલકાસેમ આન્ શહ્રૂયારે દ્લીર્
કુજા ગૂર્ બેસ્તાનદ્ અઝ ચન્ગે શીર્
જહાનદાર્ મહ્મૂદ કન્દર્ નબર્દ
સરે સર્કશાન્ અન્દર્ આરદ્ બગર્દ
જહાન્ તા જહાન્ બાશદ્ ઊ શાહ્ બાદ
બુલન્દ અખ્તરશ અફ્સરે માહ્ બાદ
કે આરાયેશે ચર્ખે રખ્શન્દહ્ ઊસ્ત
બબઝ્મ અન્દરૂન્ અબ્રે બખ્શન્દહ્ ઊસ્ત
ખેરદ્ હસ્તો હમ નીકુનામીઓ દાદ
જહાન્ બી સરો અફ્સરે ઊ મબાદ
૨૩૮ સેપાહો દ્લો ગન્જો દસ્તૂર્ હસ્ત
હમાન્ રઝ્મો બઝ્મો હમાન્ સૂર્ હસ્ત
યકી ફર્શ ગોસ્તર્દહ્ શુદ દર્ જેહાન્
કે હર્ગેઝ નેશાનશ નગર્દદ નેહાન્
કુજા ફર્શરા મસ્નદો મર્કદસ્ત
નેશસ્તનગહે ફઝ્લ બેન્ અહ્મદસ્ત

નબુદ્ ખુસ્રવાન્રા ચુનાન્ કદખોદાય
બપર્હીઝો દાદો બદીનો બરાય
કે આરામે ઈન્ પાદ્શાહી બદુસ્ત
કે ઊ બર્ સરે નામદારાન્ નેકૂસ્ત
કુશાદહ્ ઝબાનો દ્લો પાક્ દસ્ત
પરસ્તન્દએ શાહો યઝદાન્પરસ્ત
ઝે દસ્તૂરે ફર્ઝાનએ દાદ્ગર્
પરાગન્દહ્ રન્જે મન્ આમદ્ બસર્
બેપયવસ્તમ ઈન્ નામએ બાસ્તાન્
પસન્દીદહ્ અઝ દફ્તરે રાસ્તાન્
કે તા રૂઝે પીરી મરા બર્ દેહદ્
બુઝોર્ગીઓ દીનારો અફ્સર્ દેહદ્
હમી દાશ્તમ્ તા કે આયદ્ પદીદ
જવાદી કે જૂદશ નખાહદ કશીદ

૨૩૯ નદીદમ્ જહાન્દારો બખ્શન્દઈ
બગાહે કયાન્ બર્ દેરખ્શન્દઈ
નેગહ્બાને દીનો નેગહ્દારે તાજ
ફ્રોઝન્દએ મુલ્ક બર્ તખ્તે આજ
બરઝ્મે દ્લીરાન્ તવાના બુવદ્
બચુનો ચેરા નીઝ દાના બુવદ્
બબાર્ આવરદ્ શાખે દીનો ખેરદ્
ગોમાનશ બદાનેશ ખેરદ્ પર્વરદ્
બઅન્દીશહ્ અઝ બી અઝન્દાન્ બુવદ્
હમીશહ્ પનાહશ બયઝદાન્ બુવદ્
ચુનીન્ સાલ બુગ્ઝાશ્તમ્ શસ્તો પન્જ
બદર્વીશીઓ ઝેન્દગાનીઓ રન્જ
ચુ પન્જ અઝ બરે સાલે શસ્તમ્ ગુઝશ્ત
બદાન્સાન્ કે બાદે બહારી બદશ્ત

તેની સાથ કીધેલા કોલકરારથી કે તેના હુકમથી કોણુ આડો ચાલી શકે અને કોણુ માથું ફેરવી શકે?

કારણકે ખુશીની મજલેસમા દુન્યાને તેનાથી રોશની મળે છે-અને લડાઈમા તે એક બખ્તરવાળા પહાડ સમાન છે.

ઓ અબુલકાસેમ ફિરદોસી! તુ દુઆ કર કે તે બહાદુર પાદશાહ-જે સિહના પંજામાથી ગોરખરને છુટાવી લે છે,

દેશનો ધણી મહમૂદ જે લડાઇમા-બહાદુરોના માથા કાપી ધૂળમા લાવી નાખે છે,

તે જ્યા સુધી દુન્યા હસ્તી ધરાવે ત્યા સુધી પાદશાહી કરે-અને તેનો બુલંદ સેતારો માહતાબનુ તાજ બને

કારણકે ચળકતા ફરતા આસ્માનની શોભા તે પાદશાહ છે અને ખુશીની મજલેસમા તે પાદશાહ બખ્શેશ આપનારા વાદળ સમાન છે

તે ડહાપણુ ધરાવે છે તેમજ ધર્મી અને ઈન્સાફી છે-તેની ઝિંદગી અને તેના તાજ વગર દુન્યાની હયાતીજ ના હોતી!

તે લશ્કર, હિમ્મત, ખઝાંના અને બાહોશ વઝીર ધરાવે છે તે લડાઈ પણુ કરે છે અને ખુશહાલીની મજલેસ પણુ મેળવે છે

તેણે જેહાનમા રાજપાટના ગલીચો એવો તો બિછાવ્યો છે કે જેની નિશાની કદી પણ ગુમ થશે નહી

(અહીંથી ફિરદોસી મહમૂદના એક વઝીરની તારીફમા કહે છે) કે જ્યા જ્યા તે ગલીચા ઉપર હકૂમતની બેઠક અને આરામગાહ હશે ત્યા ફઝલ બિન અહમદની જગ્યા છે અને છેજ

બીજા રાજકરતાઓને આવો લાયક વઝીર મળિયા ન હશે તે પરહેઝગારીવાળો, ઈન્સાફી, દીનદાર અને ડહાપણવંતો છે

આ રાજનો સુલેહ અને સંપનો આધાર તેની ઉપરજ છે-કારણકે બાહોશ વઝીરોના વડો એજ છે

તે છટાદાર બોલનારો, પાક મનના અને પાક હાથનો છે ને પાદશાહનો ખિદમતગાર અને ખોદાની પરસ્તશ કરનારો છે

તે દાના અને દાદગર વઝીરની મદદથી-મારા અનેક દુખોનો છેડો આવી ગયો

પ્રમાણિક લખનારાઓના દફતરોમાથી-ચુંટી ચુંટીને મે આ બાસ્તાન નામુ ગોઠવ્યુ છે

કે જેથી મારા બુઢાપામા તે મેહનતના ફળ મને મળે-અને મને મોટાઈ, દઉલત અને કીર્તિનુ તાજ બખ્શે

મારી બાસ્તાન નામાની કેતાબ મે રાખી મેલી હતી અને વાત જોતો હતો કે કયારે કોઈ એવો સખી શાહ મળી આવે કે જેની સખાવત બસ પડેજ નહીં

સુલ્તાન મહમૂદ જેવો સખી પાદશાહ મે જોયો નથી-તેમજ કયાની તખ્ત ઉપર પણુ પ્રકાશતો બેઠેલો એવો પાદશાહ મે જોયો નથી

તે દીન અને દેશનો બચાવનાર છે-હાથી દાંતના તખ્ત ઉપર બિરાજતો દેશના સણગાર તે છે

બહાદુરોની લડાઈમા તે ઝબરદસ્ત લડનારો છે તકરાર કરવામા પણુ ઘણો બાહોશ હોય છે

તે દીન-ધર્મ અને દાનાઈના ઝાડની ડાળીને ફળ લગાડનારો છે-તેના વિચાર તેના અનુભવના બળે કરીને ડહાપણ ભરેલા પરિણામો લાવે છે

અનુભવની બાબતમા તે એક રાક અનુભવી છે-તે હમેશે દરેક કામમા પાક યઝદાન ઉપર ભરોસો રાખે છે

(અહીં ફિરદોસી પોતા માટે કહે છે કે) આવી ભીખારી હાલતે દુઃખી ઝિંદગીમાં મેં પાસેઠ વર્ષ ગુઝાર્યાં.

જેમ મયદાનમાથી વસંતની લેહેરી નીકળી જાય-તેમ સાઠ ઉપર પાંચ વર્ષ બીજા નીકળી ગયાં.

મન્ અઝ્ શસ્તો શશ સુસ્ત ગશતમ્ ચુ મસ્ત
બજાએ અનાનમ્ અસા શુદ બદસ્ત

રોખે લાલહુગૂન્ ગશ્ત્ બરૂસાને માહુ
ચુ કાફૂર શુદ રન્ગે રીશે સેયાહુ
ઝે પીરી ખમ્ આવરૂદ બાલાએ રાસ્ત
હમ અઝ્ નર્ગેસાન્ રઉશનાઈ બે કાસ્ત
બહાન્ગહુ કે બુદ સાલ્ પન્જાહો હસ્ત
જવાન્ બૂદમો ચૂન્ જવાની ગુઝશ્ત
ખોરૂશી શનીદમ્ ઝે ગીતી બુલન્દ
કે અન્દીશહુ શુદ પીરો મન્ બી ગઝન્દ
કે અય નામદારાનો ગર્દનકશાન્
કે જોસ્ત અઝ્ ફરીદૂને ફરૂખ નેશાન્
ફરીદૂને બીદારૂદેલ ઝન્દહુ શુદ
ઝમીનો ઝમાન્ પીશે ઊ બન્દહુ શુદ
બદાદો બબખ્શેશ ગેરેફ્ત ઈન્ જહાન્
સરશ બરૂતરૂ આમદ ઝે શાહનશાહાન્
ફેરૂઝાન્ શુદ આસારે તારીખે ઊય
કે જાવીદ બાદા બરો બીખે ઊય
અઝાન્પસ કે ગુશમ શનીદ આન્ ખોરૂશ
નખાહમ નેહાદન્ બઆવાઝ ગૂશ
બેપયવસ્તમ્ ઈન્ નામહુ બરૂ નામે ઊય
હમહુ મેહુતરી બાદ ફર્જામે ઊય
કે બાશદ બપીરી મરા દસ્તગીરૂ
ખોદાવન્દે શમ્શીરો તાજો સરીરૂ
હમી ખાહમ્ અઝ્ કેર્દેગારે બલન્દ
કે ચન્દાન્ બેમાનદ તનમ્ બીગઝન્દ
કે ઈન્ નામહુ બરૂ નામે શાહે જેહાન્
બેગૂયમ નમાનમ સખુન્ દરૂ નેહાન્
વઝાન્પસ તને બીહોનરૂ ખાકુરાસ્ત
રવાને રવાન્ મઅદને પાકુરાસ્ત
જહાનદારૂ બખ્શન્દએ દાદગરૂ
કેઝૂયસ્ત પયદા બગીતી હોનરૂ
ખોદાવન્દે હેન્દો ખોદાવન્દે ચીન્
ખોદાવન્દે ઈરાનો તૂરાન્ ઝમીન્
ખોદાવન્દે ઝીબાઓ બરૂતરૂ મનેશ
વઝૂ દૂરૂ બીધારહો મરૂઝનેશ
બેદરૂરદ ઝે આવાઝ ચર્મે પલન્ગ્
બખુશ્કી પલન્ગો બદર્યા નેહન્ગ્
ચે દીનારૂ દરૂ બઝ્મ પીશશ ચે ખાકુ
ઝે બખ્શેશ નદારદ દેલશ તર્સો બાકુ
જહાનદારૂ મહ્મૂદે ખુરૂશીદ ફશ
બરઝમ અન્દરૂન્ શીરે શમ્શીરૂ કશ
મરા અઝ્ જહાન્ બીનેયાઝી દેહદ
મેયાને યલાન્ સરૂફરાઝી દેહદ
કે જાવીદ બાદા સરે તખ્તે ઊય
બકામે દેલશ ગર્દેશે બખ્તે ઊય
દેલીરૂ આન્ કે ઊરા તવાનદ સેતૂદ
કસી કશ સેતાયેશ નદાનદ સેતૂદ

એક છાકટા માણસની માફક ઝાસેટમાં વર્ષથી મારા હાથ પગ સુસ્ત થવા લાગ્યા-ઘોડા ઉપર સવાર થઈ હાથમાં લગામ ધરવાને બદલે રસ્તે ચાલતાં હાથમા લાકડી લેવી પડી

લાલાના ફૂલ જેવો મારો લાલ ચેહરો માહતાબ જેવો ફિક્કો પડી ગયો-અને કાળી દાઢીનો રગ કપૂર જેવો સફેદ થઈ ગયો.

મારૂ સીધું કદ બૂઢાપાએ કરી વાકું વળી ગયુ-મારી નર્ગેસ જેવી આંખો ઝાખ મારવા લાગી

જે વેળા હુ અઠ્ઠાવન વર્ષનો હતો-ત્યારે હુ જવાન હતો પણ જ્યારે ૨૪૦
જવાની ચાલી ગઈ,

ત્યારે દુન્યાને મ્હોડેથી એક એવો બુલદ આવાઝ મે સાભળ્યો-કે જેથી મારી ચિન્તા બુઠ્ઠી થઇ ગઈ (મરી ગઇ) અને મને હાનિ પુગી નથી.

(દુન્યા કહે છે) કે "ઓ નામદારો અને બહાદુરો!-તમો ગુઝર પામેલા ફરીદૂનની નિશાન શોધો છો,

પણ તે બાહોશ ફરીદૂન તો જીવતો થયો છે-દુન્યા અને આજનો ઝમાનો બન્ને તેના ગોલામ બન્યા છે

ઈન્સાફથી અને બખ્શેશથી તેણે આ જેહાન જીતી છે-અને આગળ ગુઝરી ગયલા શેહનશાહો કરતા પણ તેનો દરજ્જો વધારે મોટો છે

તે પાદશાહની તવારીખની નિશાન પ્રકાશવા લાગી છે-ખોદા તેનો વરાવેલો જાવેદાન સુધી રાખો!"

આવી રીતનો દુન્યાનો આવાઝ સાભળ્યા પછી-હવે બીજુ કાંઈપણ હુ સાભળવા માગતો નથી

તેના (મહમૂદના) મુબારક નામને આ તવારીખ મે અર્પણ કરી છે-ખોદા કરેને એનુ શેવટ સઘળુ સારૂજ આવે

અને શમ્શેર, તાજ અને તખ્તનો સાહેબ-મારા બૂઢાપામા મારો મદદગાર થાય

મહાન કિરતારથી એટલુજ માગુછુ-કે મારા શરીરને થોડો વખત હાનિ પુગે નહીં

કે જેહાનના પાદશાહને અર્પણ કરવા માટે મારી તવારીખ-પુરી કરૂં ૨૪૧
અને તવારીખનો કોઈપણ ભાગ લખ્યા વગર બાકી રાખુ નહીં

ત્યાર બાદ આ મારૂ અદના શરીર મટ્ટીને સોપીશ-અને આ જેહાન છોડતા મારા રવાનને જે પાક ખાણમાથી નીકળી આવ્યુ હતું ત્યાજ પાછુ મોકલીશ

ઈન્સાફી અને સખી જીવનો પાદશાહ-જેણે દેશમા હુનર ઉદ્યાગનો ફેલાવો કર્યો છે,

જે હિંદ, ચીન, ઇરાન અને તુરાન દેશનો માલેક છે

જે મોટા મનનો અને પ્રતાપી પાદશાહ છે-જે કોઈપણ જાતની અયબ અને ઠપકાથી ફારેગ છે

તેના પોકારથી ઝમીન ઉપર ચિત્તાનું અને દર્યામા મગરમચ્છનુ ચામડુ ફાટી જાય છે

ખુશીની મજલેસમા તેની નઝરમા સોનાના સિક્કા મટ્ટી સમાન છે બખ્શેશ કરતી વખતે તેના મનમા જરાપણ આચકી આવતી નથી

ખોરશેદ જેવો ઝળકાટ ભરેલો પાદશાહ મહમૂદ-જે લડાઈમા શમ્શેર સાથના સિંહ જેવો છે,

તે મને દુન્યામા સ્વતંત્ર હાલતે પુગાડશે-અને બહાદુરો વચ્ચે મને નામદારી આપશે

તેની ઝિંદગી અને પાદશાહી સદા કાયમ રહેજો-અને તેના દિલની ખાહેશ મુજબ નસીબ ફરતુ રહેજો!

જે પાદશાહની વખાણ "વખાણ" પોતે ગાઈ શકે નહીં, તે પાદ ૨૪૨
શાહની તારીફ જે શખ્સ ગાય તે ખરો બહાદુર કહેવાય.

કે શાહે જહાન્ અઝ ગુમાન્ બરૂતરસ્ત
ચુ બરૂ તારકે મુશ્તરી અફ્સરસ્ત
ચકી બન્દગી કર્દમ અય શહ્રયાર
કે માનદ્ ઝે મન્ દર જહાન્ યાદ્ગાર
બેનાહાએ આબાદ્ ગર્દદ્ ખરાબ્
ઝે બારાનો અઝ તાબેશે આફતાબ્
પય અફ્ગન્દમ અઝ નઝ્મ કાખી બલન્દ્
કે અઝ બાદો બારાન્ નેયાબદ્ ગઝન્દ્
બરીન્ નામહ્ બર ઉમ્રહા બુગઝરદ્
હમી. ખાનદ્ આન્ કસ કે દારદ્ ખરદ્
કુનદ્ આફ્રીન્ બર જહાનદાર શાહ્
કે બી ઊ મબીનાદ્ કસ પીશગાહ્
હમ ઊરા સેતાયન્દહ્ કેર્દાર ઊસ્ત
જહાન્ સરબસર પુર ઝે આસારે ઊસ્ત
ચુ માયહ્ નદારમ સનાએ વરા
સેતાયેશ કુનમ ખાકે પાએ વરા
ઝમાનહ્ સરાસર બદ્ ઝન્દહ્ બાદ્
બેરદ્ બખ્તે ઊરા ફેરૂઝન્દહ્ બાદ્
૨૪૩ દેલશ શાદ્માનહ્ ચુ ખુર્રમ બહાર
તન્ આસાન્ અઝાન્ ગર્દેશે રૂઝગાર
અઝ શાહ્ બાદા દેલે અન્જોમન્
બહર કાર પીરૂઝ ચીરહ્ બતન્
હમી તા બેગર્દદ્ ફલક ચરૂખ વાર
ખુરદ્ અન્દર ઊ મુશ્તરીરા ગોઝાર
બેમાનાદ્ જાવીદ્ દર એઝ્ઝો નાઝ
અઝ દૂર ચશ્મે બદો બીનયાઝ
કુનૂન ઝીન્ સેપસ નામએ બાસ્તાન્
બેપયવન્દમ અઝ ગોફ્તએ રાસ્તાન્
ચુ પીશ આયદમ ગર્દેશે રૂઝગાર
નબાયદ્ મરા પન્દે આમૂઝગાર
ચુ પયકારે કયખુસ્રવ આમદ્ પદીદ
બેબાયદ્ ઝે મન્ જાદુઈહા શનીદ
બદીન્ દાસ્તાન્ દુર બેબારમ હમી
બસન્ગ અન્દરૂન્ લાલહ્ કારમ હમી
કુનૂન ખુત્બઈ યાફ્તમ ઝીન્ નેશાન્
કે મગ્ઝે સખુન્ યાફ્તમ બીશ અઝાન્

અયા આઝ્મૂનરા નેહાદહ્ દો ચશ્મ
ગહી શાદ્માની ગહી પુર ઝે ખશ્મ
૨૪૪ શેગેફ્ત અન્દરીન્ ગુમ્બદે તીઝરવ
બેમાનદ્ હમી દેલ પુર અઝ રન્જે નવ
યુનીન્ બૂદ તા બૂદ દઉરે ઝમાન્
બનવ્વી તો અન્દર શેગેફ્તી મમાન્
યકીરા હમહ્ સાલહ્ રન્જસ્તો દરૂદ્
પશીમાનીઓ દરૂદ્ બાયદશ બરૂદ્
યકીરા હમહ્ બહરહ્ શહ્દસ્તો કન્દ્
તનઆસાનીઓ નાઝો તખ્તે બુલન્દ્
યકીરા હમહ્ રફ્તન અન્દર ફેરીબ્
ગહી બરફરાઝો ગહી દર નેશીબ્

કારણકે આપણા દેશના પાદશાહના ગુણ માણસની કલ્પના કરતા ઘણા ચઢિયાતા છે-તે તો બૃહસ્પતિના ગ્રહના માથાના તાજ મિસાલ છે.

ઓ પાદશાહ! મે એક એવી સેવા બજાવી છે-કે જે મારી પછી દુન્યામા યાદગાર રહી જશે

વરસાદ અને આફતાબની ગર્મીથી બાંધેલી ઇમારતો ખરાબ થઇ જશે,

પણ મે કવિતાથી એક એવા બુલદ મેહલનો પાયો નાખ્યો છે-કે જેને તોફાન અને વરસાદથી કશુ નુકસાન પહોચે નહીં

આ તવારીખ ઉપર ઝમાના ગુઝરી જશે-તોપણ જે કોઇ દાનાઈ રાખતો હશે તે વાચશે

અને તુ જેવા દુન્યાની નેગહબાની કરનાર પાદશાહ ઉપર દોઆ કરશે-કે "આવા પાદશાહ વગર પાદશાહી દરબાર ભરાતીજ ના!"

તેની ભલી ચાલચલણુજ તેની તારીફ ગાશે-કારણકે તમામ દુન્યામા તેનીજ કીર્ત્તિને લોકો યાદ કરે છે

મારી શક્તિ નથી કે તેની તારીફ તવસીફ કરૂ-તેથીજ તેના મુબારક પગની ખાકની વખાણ ગાઉંછુ

આ ઝમાનો તે પાદશાહથીજ જીવજો-તેનુ ડહાપણ તેના નસીબને સદા ઝેબ આપનારૂ થ[illegible]!

ખુશહાલી ભરેલી બહારની મોસમ માફક તેનુ દિલ ખુશહાલ રહેજો-તેનુ શરીર ઝમાનાના ગર્દેશથી [illegible] રહેજો!

રૈયતનુ દિલ સદા તેનાથી રાજી રહેજો-દરેક કામમા તેને ફતેહ મળજો અને તેના મદનના બાગ [illegible] કૌવતમદ રહેજો!

જ્યા સૂધી આસમાન ચક્ર મિસાલ ફરતો રહે જ્યા સૂધી આસમાન ઉપર બૃહસ્પતિનો ગ્રહ ફરતો રહે

ત્યા સુધી હમેશ આબરૂમા અને સુખી રહેજો-કોઈની બદ નઝર લાગતી ના અને સ્વતત્ર જીવજો!

હવે પછી ખરા તવારીખનવેસોના દેવા પ્રમાણે આ બાસ્તાન નામુ મે ગોઠવ્યુ છે

જો મારી ઉપર ઝમાનાની ગર્દેશ ફરીને આવે તોપણ મને કોઈપણ વડા માણસની હવે સલાહ [illegible] નહી

હવે કયખુસરૂની લડાઈનુ બેયાન લખવાનુ આવ્યુ છે-માટે તને હવે અદભુત વાતો મારી કલમથી સાભળવી પડશે

આ દાસ્તાનમા હું મોતીનો વરસાદ વરસાવીશ-અને પહાડ ઉપર લાલાના ફૂલ વાવીશ

હાલે આ (કયખુસરૂની લડાઈના) બેયાનના લખાણનો એવી રીતનો દીબાચો મને મળી આવ્યો છે-કે લખાણનો હેતુ અને મુદ્દો તો તેના કરતા ઘણે દરજ્જે વધારે લખાશે

ઓ ઈન્સાન! તુ દુન્યાના અનુભવ મેળવવાને ઇન્તેઝાર છે-તો જાણ કે એક વખત તને ખુશી ઉપજશે ત્યારે બીજી વખત તને ખીજવાટ લાગશે

આ તેઝ ચાલના આસ્માનમા એટલી તો અજાયબી છે-કે તારૂં દિલ નવી નવી તકલીફમા ગેરેફતાર રહેશે

શુરૂઆતથી તે આજ સૂધી ઝમાનાની ચાલ એજ રવેશની છે-નવેસરથી તારે અજબ થવાનું નથી

એક માણુસ પોતાની આખી ઝિંદગી સૂધી રંજ અને દુખ વેઠે છે-પશેમાની અને સંકટ ખમ્યો જાય છે

જ્યારે બીજાનાં નસીબમાં સઘળી શાકર અને મધજ હોય છે-તનનું સુખ ભોગવે છે, લાડ કરતો રહે છે અને બુલંદ તખ્ત ભોગવે છે

વળી ત્રીજો ફરેબમાં ફસે છે-કોઈ વખત ઊંચાઇયે તો કોઇ વખત નીચાઇયે આવી પડે છે

શુનીન્ પર્વરશનહ્ હમી રૂઝગારૂ
ફુઝુન્ આમહ્ અઝ્ રન્ગે ગુલ્ રન્જે ખારૂ
હરાન્‌ગહ્ કે સાલ્ અન્દર્ આમહ્ બશસ્ત
બેબાયદ્ કશીદન્ ઝે બાશીશા દસ્ત
ઝે હફ્તાદ્ બરૂ તુગ્ઝરદ્ બરૂ કસી
ઝે દઉરાને ચરૂખ આઝમૂદહ્ બસી
વગર્ બોગ્ઝરદ્ આન્ હમ અઝ્ અબ્તરીસ્ત
બરાન્ ઝેન્દગાની બેબાયદ્ ગેરીસ્ત
અગર્ શસ્તે માહી બુદી સાલે શસ્ત
ખેરદ્‌મન્દ અઝ્ યાફ્તી રાહે જસ્ત
નેયાબમ બરીન્ ચર્ખે ગર્દન્દહ્ રાહ્
ન બર્ દામને દામે ખોરૂશીદો માહ્
જહાનદારૂ અગર્ ચન્દ્ કુશદ્ બરન્જ
નેયાઝદ્ બકીનો નેયાઝદ્ બગન્જ

હમશ રફ્તન્ આયદ્ બદીગર્ સરાય
બેમાનદ્ હમી કુશેશો ઊ બજાય
તો અઝ્ શાહે કયખુસ્રવ્ અન્દાઝહ્ ગીર્
કોહન્ ગશ્તહ્ કારે જહાન્ તાઝહ્ ગીર્
કે કીને પેદર્ બાઝ્ જોસ્ત અઝ્ નેયા
બશમ્શીરો બર્ ચારહો કીમેયા
નેયારા બેકોશ્તો ખુદ્ ઈદર્ નમાન્દ્
જહાન્ નીઝ્ મન્શૂરે ઊ બરૂનખાન્દ્

શુનીનસ્ત રસ્મે સરાએ સેપન્જ
બદાન્ કુશ તા દૂર્ માની ઝે રન્જ

જમાનો માણસને એવીજ રીતે ઉધારે છે-કાંટો કયરો કોઈ વખતે ગોલાબી રગ કરતાં પણ વધુ શોભે છે

જ્યારે કે એક માણસની ઉમર સાઠ વર્ષની થઈ ત્યારે વધારે લોભ કરવાથી હાથ ઉઠાવવો જોઇયે

સુખમા સિત્તેર વર્ષ તો જવલેજ કાઢે-આસ્માનની ગર્હેશનો એવો અનુભવ આપણને ઘણો મળ્યો છે

જો કોઈ સિત્તેરની ઉપર જાય તો તે પણ એક બલા જેવુ છે-એવી ઝિદગીનો તો આપણને અફસોસ લાગ્યા વગર રહે નહીં

સાઠ વર્ષની ઉમર જો માછલી પકડવાની જાળ જેવી ગણાતી હોય (કે જેમાથી નીકળાતુ નથી)-તોપણ દાનેશમદ તેમાથી છટકવાની યુક્તિ કરી શકે છે

આ ફરતા આસ્માન ઉપર જવાનો રસ્તો મને મળી શકે નહીં-મને ૨૪૫
આફતાબ અને માહતાબની નઝદીક જવાનો રસ્તો પણ મળી શકે નહીં

એક પાદશાહી મરતબાનો માણસ અગર ગમે એટલી ભારે તકલીફ સાથ કોશેશ કરી દેશ જીતવા માટે લડાઈથી દૂર રહે અને ખઝાના ઉપર પણ દિલ ન લગાડે (યાને દુન્યા ત્યાગ કરી વેરાગી બને),

તોપણ તેને આ દુન્યામાથી બીજી દુન્યા તરફ જવુજ પડશે-અને આ દુન્યામા ઉઠાવેલો સઘળો સાહસ જ્યાનો ત્યા રહી જશે

તને પાદશાહ કયખુસરૂ ઉપરથી ધડો લેવો જોઇયે-પુરાણી દુન્યાના પુરાણા કામને ફરી ફરી બનતા જોવા જોઇયે

કયખુસરૂએ પોતાની તલવારના ઝોરે તેમજ પોતાની કુનેહ અને યુક્તિથી પોતાના બાપનો કીનો મમાવા ઉપર લીધો

મમાવાને મારી નાખ્યો અને પોતે દુન્યામાથી ચાલી ગયો-હજી તો તેના પાદશાહી ફર્માનો દુન્યાએ પુરેપુરા વાચ્યા ન હતા (એટલે તે લાબી પાદશાહી કર્યા વગરજ ચાલી ગયો)

આ ત્રણ પાચ દિવસની દુન્યાની રાહ રસ્મ એવીજ હોય માટે તુ ગજને માટે રજ ખેચવાથી બને ત્યા સુધી દૂરજ રહેજે

લશકર્ આરાસ્તને કયખુસ્રવ્ બજન્ગે અફ્રાસેયાબ્.

શુ શુદ્ કારે ગૂદર્ઝો પીરાન્ બસર્
બજન્ગે દેગર્ શાહે પીરૂઝગર્
બેયારાસ્ત બર્ હર્ સુએ મેહ્‌તરાન્
બેરફ્તન્દ્ બા લશકરે બીકરાન્
બર્‌આમદ્ ખોરૂશીદને કર્રનાય
બહામૂન્ કશીદન્દ્ પર્દહ્‌સરાય
યકી તખ્તે પીરૂઝહ્ બર્ પોશ્તે પીલ્
નેહાદન્દો શુદ્ રૂએ ગીતી ચુ નીલ્
નેશસ્ત અઝ્ બરે તખ્ત બા તાજ શાહ્
ખોરૂશ આમદ્ અઝ્ દશ્ત વઝ્ બારગાહ્
બદશ્ત અન્દરૂન્ રાહે રફ્તન્ નબૂદ્
બશહર્ અન્દરૂન્ જાએ ખુફ્તન્ નબૂદ્
જહાન્ કર્ શુદ્ અઝ્ નાલએ બૂકો કુસ
ઝમીન્ આહનીન શુદ્ સેપહર્ આબનૂસ
ચુ બર્ તખ્તે પીલ્ આન્ શાહે નામવર્
બઝી મોહરહ્ દર્ જામો બસ્તી કમર્

કયખુસરૂનું અફ્રાસિયાબની લડાઈ માટે લશકર તૈયાર કરવું.

જ્યારે ગૂદર્ઝ અને પીરાનની લડાઈના કામનુ શેવટ આવ્યુ-ત્યારે ફતેહમદ પાદશાહ કયખુસરૂએ બીજી મરતબે લડાઈની

તૈયારી કીધી અને ચો તરફથી બેહદ લશ્કરો લઇને સરદારોએ ત્યા આવવા માડયુ

ત્યા કરનાયના આવાઝ ઉઠી રહ્યા-તેઓએ મયદાનમા પોતાની છાવણી નાખી.

તેઓએ એક પીરૂઝાનુ તખ્ત હાથીની પીઠ ઉપર-મૂકયુ અને ઝમીનની ૨૪૬
સપાટી નીલના દર્યા મિસાલ બની રહી

પાદશાહ પોતે માથા ઉપર તાજ મૂકી તખ્ત ઉપર બેઠો-જેથી તે મયદાનમાથી તેમજ પાદશાહની દરબારમાથી પોકારો ઉઠયા

મયદાનમા ચાલવાનો રસ્તો રહ્યો ન હતો-તેમજ શેહરમા સૂવાની જગ્યા પણ રહી ન હતી.

કરનાય અને નગારાના આવાઝથી સઘળી દુન્યા જાણે બેહેરી થઈ ગઈ-અને ઝમીન લોઢાની થઈ ગઈ તેમજ આસ્માન કાળુ પડી ગયું.

જ્યારે તે નામદાર પાદશાહ હાથીની અમારી ઉપર બેસીને-ઘંટમાં લાલી વગાડતો અને લડાઈ લડવાની તૈયારી કરતો,

નબુદી બહર પાદશાહી રવા
નેશસ્તન્ મગર બર દરે પાદશા
અઝાન્ નામવર્ ખુઆવે સરકશાન્
ચુનીન્ બુદ દર્ પાદશાહી નશાન્
બમર્દી કે લશકર્ ફેરેસ્તાદહ બુદ
બસી પન્દો અન્દરઝહા દાદહ બુદ
ચુ લોહરાસ્પ્ ચુન્ રોસ્તમે તીઝચન્ગ્
કે અઝ ઝર્ફે દર્યા બરઆરદ નેહન્ગ્
દેગર્ નામવર્ આશ્કશે પહલવાન્
પસન્દીદહો શેરો રઉશન્ રવાન્
૨૪૭ બેફરમુદ શાન્ બાઝ ગશ્તન્ બદર્
હરાન્ કસ કે બુદ ગોર્દો પર્ખાશખર્
દરે ગન્જ બોગશાદો ફુઝી બેદાદ
બસી અઝ રવાને પેદર્ કરદ યાદ
ફેરેસ્તાદગાન્ બોસ્ત અઝાન્ અન્જુમન્
સખુનગુયો રઉશનદેલો રાએઝન્
બહર્ નામદારીઓ ખુદકામઈ
નેવેશ્તન્દ બર્ પહલવી નામઈ
કે ફીરુઝ કયખુસવ અઝ પોશ્તે પીલ
બેઝદ મોહરહો ગશ્ત કેશવર્ ચુ નીલ
ન આરામ બાદા શુમારા ન ખાબ
મગર્ સાખ્તન્ કીને અફ્રાસેયાબ
ચુ બરખાન્દ આન્ નામહ હર્ મેહતરી
કુજા બુદ દર્ પાદશાહી સરી
ઝે ગોર્દાને ગીતી બરઆમદ ખોરૂશ
ઝમીન્ હમચુ દર્યા દરઆમદ બજૂશ
બુઝોર્ગાને હર્ કેશવરી બા સેપાહ
નેહાદન્દ સર્ સુએ દરગાહે શાહ
ચુ શુદ સાખ્તહ જન્ગરા લશકરી
અઝાન્ નામદારાને હર્ કેશવરી
૨૪૮ અઝાન્ પસ બેમર્દીદ ગેર્દે સેપાહ
બેયારાસ્ત બર્ હર્ સુએ રઝમગાહ
ગુઝીન્ કરદ અઝાન્ લશકરે નામદાર્
સવારાને શમશીરઝન્ સી હઝાર્
કે બાશન્દ બા ઊ બકલ્બ અન્દરૂન્
હમહ જન્ગરા દસ્ત શુસ્તહ બખૂન્
સે તન્રા ગુઝીદ અન્દરાન્ અન્જોમન્
બુઝોર્ગાને ફરઈનતનો રાએઝન્
ચુ રોસ્તમ કે બુદ પહલવાને બુઝોર્ગ
ચુ ગુદર્ઝ બીનાદેલ આન્ પીર્ ગોર્ગ
દેગર્ પહલવાન્ તુસે ઝરીનહકફશ
કે ઊ બુદ બા કાવેયાની દેરફશ
બયક્ દસ્ત મર્ તુસરા કરદ જાય
મનૂશાનો ખૂઝાને ફર્ખોન્દહ રાય
કે બર્ કેશવરે પારસ બુદન્દ શાહ
મનૂશાનો ખૂઝાને ઝરીન્ કોલાહ
વઝાન્ દૂર તર્ આરશી રઝમસૂઝ
ચે ગૂરાનશાહે ગોરૂદ લશકરફરોઝ

ત્યારે કોઈપણ ખંડણી આપતા રાજકરતાને મુનાસેબ નહીં હતું-કે પોતાના દેશમાં બેસે, પણ પાદશાહની દરબારમા હાઝેર થાય

તે પાદશાહોના નામદાર પાદશાહનો-તેની તમામ સલ્તનતમા એજ મિસાલનો હોકમ હતો

જે મુલકોમાં કે પાદશાહે પોતાના સરદારોને લશકર આપી ઘણીક શીખામણ અને નસીહત સાથે મોકલ્યા હતા

જેવાકે લોહરાસ્પ અને તેઝ ચુગાલનો રૂસ્તમ-કે જે દર્યાના ઊંડાણમાથી મગરમચ્છ પણ બાહેર ખેંચી લાવતો હતો

તેમજ પસદ કીધેલો અને સખી તથા રોશન જીવનો નામદાર પેહલવાન અશ્કશ

તથા જે કોઇ કે બહાદુર અને લડાયક પેહલવાનો હતા તે સઘળાઓને દરબારમા પાછા ફરવાનો હુકમ કીધો

તેણે ખઝાનાનો દરવાઝો ખોલી લશકરને પગાર આપ્યો-અને પોતાના બાપના પાક રવાનની ઘણીક યાદ કીધી

પછી તેણે તે લશકરમાથી છટાદાર બોલનારા, ચાલાક દિલના અને અનુભવી કાસેદોને ચુટી કાઢયા,

અને દરેક નામદારી ભરેલા અને સ્વતત્ર સરદારો ઉપર-પહલવી ભષામા નામા લખ્યા

કે "ફતેહમંદ પાદશાહ કયખુસરૂએ હાથીની પીઠ ઉપરથી-ઘટ વગાડેંગા છે અને તમામ દેશ નાઇલના દર્યા મિસાલ જોશ કરી રહ્યો છે

માટે હવે તમોને આરામ કે ખાબ કાઈપણ હોવુ જોઇયે નહી-પણ અફ્રાસિયાબ ઉપર કીનો લેવો એજ તમારૂ કામ છે"

જ્યારે દરેક સરદારો કે જેઓ તેની પાદશાહીમા સરદારી ભોગવતા હતા તેઓએ એ નામુ વાચ્યુ,

ત્યારે દુન્યાના તે સઘળા પેહલવાનોમા ગડબડ ઉઠી-અને ઝમીન દર્યાની માફક જોશમા આવી

દરેક મુલકના સરદારોએ લશકર સાથ પોતાના પાદશાહની દરગાહ તરફ ચાલુ મૂક્યુ

જ્યારે લડાઇ માટે દરેક મુલકમાના તે નામદારોના લાવેલા લશકર ભેગા થયા,

ત્યારે તે પછી પાદશાહ લશકરની તપાસ માટે તેની આસપાસ ફર્યો-અને લડાઇગાહ તરફ તે સઘળુ ગોઠવ્યુ.

તેણે તે નામીચા લશકરમાથી તલવાર મારનારા ત્રીસ હઝાર સવારો ચુંટી કાઢયા

કે જેઓ પોતાની સાથે લશકરના મધ્ય ભાગમા ઉભા રહે તે સઘળા સવારોએ લડવા માટે પોતાના હાથ લોહીથી ધોયલા હતા

વળી તેણે તે લશકરમાથી ડહાપણ ભરેલા અને મઝબૂત બદનના ત્રણ સરદારોને ચુટી કાઢયા

જેવા કે રૂસ્તમ જે બુઝોર્ગ પેહલવાન હતો-તથા ગુદર્ઝ જે ડાહ્યો અને જૂનુ વરૂ હતું તે,

તેમજ સોનેરી જોડાવાળો પેહલવાન તુસ-કે જે કાવેયાની ઝુંડો રાખતો હતો

તેઓમાથી એક હાથ ઉપર સરદાર તુસ તેમજ મુબારક વિચારના મનૂશાન અને ખૂઝાનની જગ્યા કીધી

કે જેઓ બન્ને મનૂશાન અને ખૂઝાન પાસના મુલકના સોનેરી કોલાહ પેહેરનારા પાદશાહ હતા

અને પાસના ઈલાકાથી વધારે દૂરના ઈલાકાના હાકેમો જેવા કે લડાઇના મયદાનમા વધારે ખરાબી કરનાર "આરશ"-અને લશકરને શોભા આપનાર પેહલવાન "ગૂરાનશાહ"

ચકી આન્ કે બરૂ ખૂશેયાન્ શાહુ બૂદ
ગહે રઝમ બા બખ્ત હમરાહુ બૂદ
ચકી શાહે કેર્માન્ કે હન્ગામે જન્ગ્
નકર્દી બદેલ્ ચાદ્ રાએ દેરન્ગ્
ચુ સબ્બાહે ફર્ઝાનહુ શાહે યમન્
દેગરૂ શીરૂદેલ્ ઈરજે પીલતન્
કે બરૂ શાહુરે કાબુલ્ બુદ ઊ પાદ્શા
જહાનદારો ફર્ઝાનહો પાર્સા
ચુ શમ્માખે સૂરી શહે સૂરેયાન્
કુજા રઝમરા બસ્તહુ બૂદી મેયાન્
કુઝૂનતરૂ અઝ્ કારને રઝમઝન્
બહરૂ કારૂ ફીરૂઝો લશ્કરૂ શેકન્
કે બરૂ શાહુરે ખાવરૂ બુદ ઊ પાદ્શા
જહાનદારો બીદારો ફર્માનરવા
હરાન્ કસ કે અઝ્ તોખ્મએ કયકોબાદ
બુઝોર્ગાને બા દાનેશો બા નેઝાદ
બદસ્તે ચપે ખીશ બરૂ જાએ કરૂદ
દેલઅફ્રૂઝરા લશ્કરૂ આરાએ કરૂદ
બુઝોર્ગાન્ કે અઝ્ તોખ્મે ગૂદરૂઝ્ તીઘ્
બહન્દી શબે તીરહુ બરૂ તીરહુ મીઘ્
ચકી બીઝને ગીવો રોહુહામે ગોરૂદ
કુજા શાહુ શાન્ અઝ્ બુઝોર્ગાન્ શુમોરૂદ
ચુ ગુર્ગીને મીલાદો ગોદાને રચ
બેરફ્તન્દ ચકુસરૂ બફર્માને કય
દેગરૂ આન્ કે બૂદ ઊ ઝે તોખ્મે ઝરસ્પ્
ફેરૂઝન્દએ ફરૂરોખ આઝરૂગોશસ્પ્

પસે પોશ્તે ઊરા નેગહુ દાશ્તન્દ
હમી નીઝહુ અઝ્ મીઘ્ બુગ્ઝાશ્તન્દ
બરોસ્તમ સેપોરૂદ આન્ ઝમાન્ મયમનહુ
કે ચકુદેલ્ સેપાહી બુદો ચકુતનહુ
હરાન્ કસ કે અઝ્ ઝાબુલેસ્તાન્ બુદન્દ
દેગરૂ મેહુતરો ખીશે દાસ્તાન્ બુદન્દ
બદીશાન્ સેપોરૂદ આન્ ઝમાન્ દસ્તે રાસ્ત
હમી નામો આરાયેશે જન્ગ્ ખાસ્ત
સેપાહી ગુઝીન કરૂદ બરૂ મયસરહુ
ચુ ખુરૂશીદે તાબાન્ બબુર્જે બરહુ
સેપહુદારૂ ગૂદર્ઝે કશ્વાદ બૂદ
હજીરો સરફ્રાઝ ફર્હાદ બૂદ
બુઝોર્ગાન્ કે અઝ્ બર્દુઓ અર્દબીલ્
બપીશે જહાનદારૂ બૂદન્દ ખીલ્
સેપહુદારૂ ગૂદરૂઝરા ખાસ્તન્દ
ચપે લશ્કરશરા બેઆરાસ્તન્દ
બેફરૂમૂદ તા પીશે કલ્બે સેપાહુ
બપીલાને જન્ગી બેબસ્તન્દ રાહુ
નેહાદન્દ સન્દૂકે બરૂ પોશ્તે પીલ્
ઝમીન્ શુદ બકેર્દારે દર્યાએ નીલ્
હઝારાન્ દેલીરાને રૂઝે નબરૂદ
બસન્દૂકે દરૂ નાવકૂઅન્દાઝ કરૂદ

જેમાંનો પહેલો "ખૂઝિયાન"નો હાકેમ હતો-કે જેનું ફતેહમંદ બખ્ત લડતી વખતે તેની સાથેજ હતું

અને બીજો કેર્માનનો હાકેમ હતો જે લડાઇને વખતે-ઢીલ કરવાનો ૨૪૯
વિચાર મનમા લાવતો હતોજ નહીં

વળી યમનનો દાનાઈ ભરેલો હાકેમ સબ્બાહ-અને બીજો શેરદેલ હાથીને તનનો એરચ,

કે જે કાબુલ શેહરનો હાકેમ હતો-ઘણાક મુલકનો માલેક, તેમજ ડહાપણ ભરેલો અને પહરેઝગાર હતો

બીજો સુરીઓનો હાકેમ શમ્માખ સૂરી કે જેણે લડાઈની કમર બાંધે બીજ રાખેલી હતી તે હતો

વળી તેના કરતા વધારે ચઢતો લડાયક કારન હતો-જે દરેક કામમા ફતેહમંદ અને લશ્કરની સફનો તોડનાર હતો

કે જે ખાવર શેહરનો માલેક હતો તે બાહોશ, હોકમ ચલાવનાર અને પાદશાહ હતો તેઓ ઉભા

જે કોઈ કે કયકાબાદની તોખ્મના-દાનાઈ ધરાવનારા ખાન્દાની બુઝોર્ગો હતા

તેઓની જગ્યા પોતાના ડાબા હાથ ઉપર કીધી-અને દિલઅફ્રૂઝને લશ્કર ગોઠવનાર તરીકે નેમ્યો

ગૂદર્ઝના તોખ્મના બુઝોર્ગો કે જેઓ-સીઆહ રાત્રે કાળા વાદળ ઉપર પણ તલવાર મારતા હતા

જેવા કે ગીવનો બેટો બીઝન અને પેહલવાન રોહામ કે જેઓની પાદશાહે અમીરોમા ગણત્રી કરી હતી

તેમજ મીલાદનો ગુર્ગીન અને રચના પેહલવાનો-એ સઘળા પાદશાહના ૨૫૦
હોકમ પ્રમાણે ગયા

વળી જે શાહ કે નવદરના છોકરા ઝરસ્પની અવલાદથી ઉતરેલો હતો-અને જે ખોરેહમંદ આઝરગોશસ્પને રોશન કરનારો (એટલે દસ્તુરીપદ મેળવેલો શાહ) હતો,

તેની પાછળ પણ કેટલાકોને રાખ્યા-તે સર્વ પેહલવાનો પોતાના નેઝા વાદળથી પણ વધારે ઊચે ધરતા હતા

લશ્કરની જમણી બાજૂ રૂસ્તમને સોપી-કારણકે તે એકલો પોતેજ એક લશ્કરની બરાબર હતો

તેમજ જે કોઈ કે ઝાબુલેસ્તાનના સરદારો અને દસ્તાનના ખેશીઓ હતા,

તેઓને તુરત લશ્કરની જમણી બાજૂ સોપી આપી-કારણકે લડાઇની નેકનામી અને કીર્ત્તિ તેઓ મેળવવા માગતા હતા

તેણે લશ્કરની ડાબી બાજૂને માટે મેષરાશિના ઝળકતા આફતાબ જેવી એક ટૂકડી ચુટી કાઢી

તેઓનો સરદાર કેશ્વાદનો બેટો ગૂદર્ઝ હતો અને હજીર તથા સરફરાઝ ફર્હાદ તેના હાથ નીચે હતા

'બર્દુઅ' અને 'અર્દબીલ'ના મુલકના સરદારો-જેઓ પાદશાહની નઝદીક એકઠા થયલા હતા,

તેઓએ પોતાના સરદાર તરીકે ગૂદર્ઝને માગ્યો-અને તેઓ ડાબી તરફ સફ સમારી ઉભા

પછી પાદશાહે હોકમ કીધો જેથી કલ્બગાહની આગળ-લડાયક ૨૫૧
હાથીઓ ઉભા કરી રાહ બંધ કરી લીધી.

હાથીની પીઠ ઉપર પેટીઓ ગોઠવી-એટલે અમારીઓ મેલાવી-ઝમીનની સપાટી નીલના દર્યાની મિસાલ જોશમા આવી

લડાઇને વખતના હઝારો લડાયક તીરદાઝોને તે પેટીઓમાં બેસાડયા

નેગહબાને હર પીલ સીસદ સવાર
હમહ જન્ગજૂયો હમહ નામદાર
ઝે બગદાદ ગોર્દાને જન્ગાવરાન
કે બૂદન્દ બા જન્ગએ શાવરાન
ગુઝીદહ સેપાહી ઝે ગોર્દાને કરૂખ
બેફરમૂદ તા બા કમાનહાએ ચરૂખ
પેયાદહ બેબૂદન્દ બર પીશે પીલ
અગર કુહ પીશ આમદી બર દો મીલ
દેલે સન્ગ્ બુગ્ઝાશતન્દી બતીર
નબૂદી કસ આન ઝખમરા દસ્તગીર
પેયાદહ પસે પીલ કર્દહ બપાય
અબા નોહ રશી નીઝએ સરગેરાય
સેપરહાએ ગીલી બપીશ અન્દરૂન
હમી અઝ જેગર શાન બેજૂશીદ ખૂન
૨૫૨ પેયાદહ સફી અઝ પસે નીઝહદાર
સેપરદાર બા તીરે જઉશન્ ગુઝાર
પસે પોશ્તે ઈશાન સવારાને જન્ગ
બેયાગન્દહ તરકશ બતીરે ખદન્ગ
ઝે ખાવર સેપાહી ગુઝીન કર્દ શાહ
સેપરદારો બા દરઓ રૂમી કોલાહ
ઝે ગોર્દાનો ગર્દનકશાન સી હઝાર
ફરીબોર્ઝરા દાદ જન્ગી સવાર
અબા શાહે શહરે દહેસ્તાન તોખાર
કે દર ચશ્મે ઊ બુદ બદ્અન્દીશ ખાર
કે અઝ તોખ્મએ નામવર દશ્મહ બૂદ
બુઝોર્ગી બદાનગહ દરાન તુખ્મહ બૂદ
બદસ્તે ફરીબોર્ઝ નસ્તૂહ બૂદ
કે નઝદીકે ઊ લશ્કર અમ્બૂહ બૂદ
બુઝોર્ગાનો રઝમ આઝમૂદહ સરાન
ઝે દસ્તે સવારાને નીઝહવરાન
સરેમાયએ પીશરૂયાન ઝેહીર
કે આહુ રેબૂદી ઝે ચન્ગાલે શીર
બેફરમૂદ તા નઝદે નસ્તૂહ શુદ
ચપે લશ્કરે શાહ ચૂન કુહ શુદ
૨૫૩ સેપાહી બુદ અઝ રૂમો બર્બરસેતાન
યકી પીશરવ નામ કેશ્વરસેતાન
સવારો પેયાદહ બુદી સી હઝાર
બેરફતન્દ સૂએ ચપે શહરયાર
દેગર લશ્કરી કઝ ખોરાસાન બુદન્દ
જહાનજૂયો મર્દુમશેનાસાન બુદન્દ
મેનૂચેહરે આરશ સેપહદાર શાન
ગહે નામ જોસ્તન નેગહદાર શાન
દેગર નામદારી કરૂખાન નેઝાદ
જહાનદારો અઝ તોખ્મએ કયકોબાદ
કુજા નામે ઊ શાહ શીરૂઝ બૂદ
સેપહબુદ દેલો લશ્કર અફરૂઝ બૂદ
શાહે ચર્ગાન બૂદ બરસાને શીર
કુજા પોશ્તે પીલ આવરીદી બઝીર
બદસ્તે મેનૂચેહર શાન જાએ કર્દ
સરે તોખ્મહરા લશ્કર આરાએ કર્દ

દરેક હાથીની સાથે ત્રણુસો લડાયક અને નામદાર સવારો નેગેહબાન તરીકે રાખ્યા

બગદાદના લડાયક પેહલવાનો-કે જેઓ જગેશાવરાનની સાથ હતા, તેઓને

તેમજ કર્ખી ચુનદા પેહલવાનોની એક ટૂકડીને-ફર્માવ્યુ જેથી ચર્ખી કમાનો લઇને.

હાથીઓની આગળ પેયાદા ઉભા રહ્યા-અગરજો બે માઈલની લમ્બાઈ જેટલે એક પહાડ પણ તેઓની સામે આવતે,

તો તેઓ પોતાના તીરે કરી તે પત્થરના દિલને વિંધી નાખતે-તેઓના ઝખ્મની ચોટ ખમવાની કોઇનામા પણ તાકત ન હતી

નવ વેત લામ્બા માથામા ભોકવાના ભાલા સાથનુ પેયાદુ લશ્કર તેણે હાથીઓની પછાડી ગોઠવ્યુ

તેઓએ ગીલાન શેહરની ઢાલ આગળ ધરી હતી-અને તેઓના જીગરમા લડાઈ માટે લોહી જોશ કરતુ હતુ

તે નેઝા રાખનારા લશ્કરની પછાડી ઢાલવાળા અને બખ્તર વિંધનારા તીર રાખનારા પેયાદા સેપાહોએ સફ ખેંચી હતી.

તેઓની પીઠ પાછળ ખદંગી તીરના ભાથરા ભરેલા લડાયક સવારો ઉભા હતા

ખાવરના મુલકના લશ્કરમાથી પાદશાહે ઢાલ તથા બખ્તર અને રૂમી કોલાહવાળા સિપાહો ચુટી કાઢ્યા.

અને તેવા પેહલવાનો અને બહાદુરોમાથી ત્રીસ હઝાર-લડાયક સવાર ફરીબોર્ઝને આપ્યા

તેની સાથે દહેસ્તાન શેહરના શાહ તોખારને પણ રાખ્યા કે જે પોતાના શત્રુને તુચ્છ ગણતો હતો

તે નામવર "દશ્મહ"ના તોખ્મથી હતો-તે દહાડાઓમા તે ખાનદાનમા બુઝાર્ગી ઘણી હતી

ફરીબોર્ઝના એક હાથ ઉપર નસ્તૂહ હતો-કે જેની સભાળ માટે લશ્કરની એક ટૂકડી હતી.

ભાલેદાર સવારોના મુલકમાથી-લડાઇનો અનુભવ ધરાવનાર સરદારો અને બહાદુરો હતા

લશ્કરના મુખડાના વડા જેનુ નામ ઝેહીર હતુ-અને જે સિંહના પંજામાથી હરણી ઝુટાવી લેતો હતો,

તેને પાદશાહે ફર્માવ્યુ જથી તે નસ્તૂહને જઈ મળ્યો-જેથી કરીને પાદશાહના લશ્કરની ડાબી બાજૂ પહાડ જેવી મઝબૂત થઈ

એક લશ્કર રૂમ અને બર્બરેસ્તાનનુ હતુ-જેનો સરદાર દેશોને જીતનારો "પીશરવ" નામનો એક શખ્સ હતો

તે લશ્કર સવારો અને પેયાદા મળી ત્રીસ હઝારનુ હતુ-તે સઘળું પાદશાહની ડાબી બાજુએ ગયુ

બીજુ એક ખોરાસાનનુ લશ્કર હતુ-જે ઘણુ ઉમંગી અને અનુભવી હતુ

તેઓનો સરદાર આરશનો છોકરો મિનોચેહર હતો-જે નામદારી મેળવવાને વખતે તેઓનો નેગેહબાન હતો

બીજો કરૂખાનની ઓલાદનો એક નામદાર હતો-જે પાદશાહ હતો અને કયકોબાદની તોખ્મનો હતો.

જેનું નામ શાહ શીરોઝ હતું-તે સરદાર હિમ્મતવાન અને લશ્કર સણગારનાર (સેપહસાલારીને લાયકનો) હતો.

વળી બીજો સિંહની મિસાલનો ચર્ગાનનો પાદશાહ હતો-જે લડાઈમાં હાથીને પણ નીચે નાખતો.

તે સઘળાઓની જગ્યા મિનોચેહરની પાસે કીધી-અને કુટુંબના વડાને લશ્કરનો સરદાર બનાવ્યો

ખુઓર્ગાન્ કે અઝ કુહે કાફ આમદન્દ
અબા નીઝહો ગોઝોં લાફ આમદન્દ
સેપાહી કે તોખમે ફરીદુનો જમ
પુરઝ કીન્ દેલ અઝ્ તોખમએ ઝાદશમ
ગુઝીન્ કરૂદ શમ્શીરૂઝન્ સી હઝાર
જહાનજૂય વઝ્ તોખમએ શહરૂયાર
સેપોરૂદ આન્ સેપહ ગીવે ગૂદરઝરા
બદૂ તાઝહ શુદ દેલ હમહ મરૂઝરા
પસે ગીવ્ બુદ આવએ સમકનાન્
બેરફતન્દ ખયલશ યગાનો દોગાન્
બયારી બપોશ્તે સરઅફરાઝ ગીવ
બેરફતન્દ ગોર્દાને બીદાર નીવ
ફેરેસ્તાદ બર મયમનહ દહ હઝાર
દેલાવર સવારાને શમ્શીરદાર
દેગર દહ હઝાર ઝ દેલીરાને ગોરૂદ
પસે ગીવે ગૂદરઝરા બરશુમોરૂદ
દમાદમ બમુ બર્તએ તીગઝન્
અબા કુહેયાન્ અન્દરાન્ અન્જોમન્
કે બાશદ બજન્ગ્ અન્દરૂન યારે ગીવ
સેપાહે સરફરાઝ ગોર્દાને નીવ
ફેરેસ્તાદ બર મયસરહ સી હઝાર
ગુઝીદહ સવાર અઝ દરે કાર્ઝાર
કે ગોર્દાને બગદાદો મર્દાને કરૂખ
બપીશે સેપહ બા કમાનહાએ ચરૂખ
બદાન્ તા હમી તીર બારાન્ કુનન્દ
હવારા ચુ અબ્રે બહારાન્ કુનન્દ
ઝવારહ બુદ ઈન્ જન્ગ્રા પીશરવ
સેપાહી હમહ જન્ગ્સાઝાને નવ
કે ગોર્દાને જન્ગાવરાન્ દહ હઝાર
ગુઝીન્ કરૂદ શાહ અઝ દરે કાર્ઝાર
બપીશ અન્દરૂન્ કારને રઝમઝન્
સરે નામદારાને આન્ અન્જોમન્
બદાન્ તા મયાન દો રૂયહ સેપાહ
બુવદ ગોર્દે અસ્પઅફગનો રઝમખાહ
બઝાન્ પસ બગોસ્તહમે ગઝદહમ ગોફત
કે બા કારને રઝમઝન્ બાશ જોફત
બેફરમૂદ તા દરમેયાન્ પૂરે તૂસ
બેગર્દદ બહર જાએ બા બૂકો કૂસ
બદાન્ તા બેબન્દદ કે બીદાદ દસ્ત
કસીરા કુજા નીસ્ત યઝદાન્ પરસ્ત
નખાશદ કસ અઝ ખુર્દની બીનવા
સેતમ નીઝ બર કસ નદારદ રવા
હમી હરૂચે બાયદ બેખાહદ ઝે શાહ
બહર કાર બાશદ ઝબાને સેપાહ
જહાન્ પુર કે ગરૂદુન્ બુદો આવમીશ
કે બહરે ખુરેશ શાહ મીરાન્દ પીશ
બહરસૂ તલાયહ પદીદાર કરૂદ
સરે બોફતહ અઝ ખાબ્ બીદાર કરૂદ
બેફરમૂદ તા રોસ્તમે ફીનહખાહ
નેગહદાર બાશદ બહર જાએગાહ

વળી જે અમીરો કે કોહેકાફથી ઉકમાઇ સાથે નેઝા અને ગુર્ઝ લઇને આવ્યા હતા,

અને જે લશ્કર ફરીદુન અને જમશીદના વંશનુ હતું-અને ઝાદશમના વંશ સામે ઉસકેરાયલુ હતુ,

તેઓમાથી ત્રીસ હઝાર શમ્શેર મારનારા સવારો ચુટી કાઢયા-જે ૨૫૪
સઘળા ઉમગી અને શાહી ખાન્દાનના હતા

તે લશ્કર ગૂદર્ઝના બેટા ગીવ કે જેનાથી તમામ દેશના લોકોના દિલ ખુશહાલ બન્યા હતા તેને સોપ્યું

ગીવની પછાડી સમકનાનના આવે હતો-જેનુ લશ્કર એકેક અને બેબેની હારમા ચાલ્યુ

તે હુશ્યાર બહાદુર પેહલવાનો ગીવની મદદ માટે તેની પછાડી ચાલ્યા

જમણી તરફ તલવાર રાખનાર દશ હઝાર દેલાવર સવારો મોકલ્યા

બીજા દશ હઝાર દેલીર પેહલવાનો-ગૂદર્ઝના બેટા ગીવની પછાડી વધુ રાખ્યા

તલવાર મારનારો બરતે તે ભીડમાથી પોતાના પહાડી લશ્કર સાથે,

લડાઇને વખતે ગીવને મદદ કરવાને માટે પોતાના સરફરાઝ લશ્કર અને બહુ દુર પેહલવાનો લઇને જોશ કરતો ચાલ્યો

ડાબી તરફ લડાઇને લાયકના ચુટી કાઢેલા ત્રીસ હઝાર સવારો મોકલ્યા

બગદાદના પેહલવાનો અને કર્ખના બહાદુરોને લશ્કરની આગળ પોતાની ભારે વઝનની કમાનો સાથે રાખ્યા,

કે તેઓ તીરનો વરસાદ વરસાવે અને હવાને બહારના વાદળની ૨૫૫
મિસાલ કરે

ઝવારેહ એ લડાઈમા હરોલમા ચાલતો હતો-એ સઘળુ લશ્કર નવા લડાયકોનુ બનેલુ હતુ

વળી પાદશાહે લડાયક પેહલવાનોમાથી લડાઇને માટે દશ હઝાર બીજા ચુટી કાઢયા

અને તે લશ્કરના નામદારોની સરદારી લડાઈ મારનાર કારનને સોપી

જેથી બન્ને બાજુના લશ્કરની વચ્ચે-લડાઈ ચલાવનારો અને સવારોને મારનારો એક પેહલવાન રહે

ત્યાર પછી ગઝદહમના બેટા ગોસ્તહમને કહ્યું-કે ' લડાયક કારન સાથ જઇને જોડા "

પછી તેણે ફરમાવ્યુ કે ' લશ્કરની વચ્ચે તૂસનો બેટો કરનાય અને નગારા સાથ દરેક જગ્યાએ ફરે

જેથી જે કોઇ કે યઝદાન પરસ્ત ન હોય-તેના જુલ્મી હાથનો અટકાવ કરે

વળી તે જુએ કે લશ્કરમા કોઈપણ ખોરાક વગરનો ન રહી જાય અને કોઇના ઉપર કશો ઝુલ્મ ન પડતો હોય

જે કાઇ જોઇયે મૂકે તે પાદશાહ પાસેથી માગી લીયે-અને દરેક વાતે લશ્કરનો દુભાષિયો બને."

સઘળી જેહાન ગાડા અને પાડાઓથી ભરાઈ ગઇ-પછી ખોરાકીનાં ૨૫૬
ગાડા આગળ ચલાવવા પાદશાહે હોકમ આપ્યો

ચો તરફ તલાયા ગોઠવ્યા-કે જેઓ સૂતેલાઓને જાગૃત કરતા હતા

તેણે ફરમાવ્યુ કે "ફીનેખાહ રૂસ્તમ-દરેક જગ્યાએ નેગાહ રાખનાર થાય"

કુજા કુહ બુદ દીદબાન્ દાશ્તી
સેપહરા પરાગન્દહ નુગ્હદાશ્તી
બહરસૂ ફેરેસ્તાદ કારુઆગહાન્
હમી જોસ્ત બીદાર કારે જહાન્
હમહ ધારો કુહો બેયાબાનો દશ્ત
બહરસૂ હમી ગર્દે લશ્કર બેગશ્ત
એનાનહા યકી અન્દર દેગર સાખ્તહ
હમી જન્ગરા ગર્દન અફ્રાખ્તહ
અઝીશાન્ કસીરા નબુદ બીમો રન્જ
હમી રાન્દ બા ખીશતન્ શાહ ગન્જ
બદીનગૂનહ ચૂન્ કારે લશ્કર બેસાખ્ત
બગરદૂન્ કોલાહે કયાન્ બરફરાખ્ત
દેલે મર્દે બદખૂયો યા નીકખૂય
બજોઝ જન્ગ કર્દન નકરદ આરઝૂય

જ્યા કેથે પહાડ હતા ત્યા ચોકીબાનો બેસાડયા હતા-જેથી લશ્કરને વીખરાયલું રહેવા નહીં દીયે

દરેક બાજુએ લડાઈના કામથી માહીતગારોને મોકલ્યા-કે જેથી વખતને અનુસરતા કામની તક શોધતા રહે

સઘળી ખીણો પહાડો તથા બીઆબાનો અને મયદાનમાંથી પસાર થતા લશ્કરની આસપાસ દરેક ફરતા રહેતા હતા

દરેક જણની લગામો એક બીજામા ભેળાયલી રેહતી હતી-અને સઘળાંઓએ લડાઈ માટે ગર્દન ઉઠાવેલીજ રાખી હતી

તેઓમાથી કોઈને દુ:ખ કે ધાસ્તી હતી નહી-પાદશાહે પોતાની સાથે ખઝાનો પણ ચાલુ કર્યો હતો.

એવી રીતે જ્યારે તેણે લશ્કર તૈયાર કીધુ-ત્યારે તેણે પોતાની કયાની કોલાહ આસ્માન તરફ ઉઠાવી

લશ્કરમાનો દરેક માણસ પછી તે દયાવન્તો કે દયાહીણ હતો-તે લડાઈ સિવાય બીજી કોઈ ખાહેશ રાખતો હતો નહી

આગાહી યાફ્તને અફ્રાસેયાબ્ અઝ્ કોશતહ્ શુદને પીરાન્ વ લશ્કર્ કશીદન્ બજન્ગે કયખુસરૂ.

૨૫૭ સેપહદારે તુર્કાન્ અઝાન્ રૂએ ચાજ
નેશસ્તહ બઆરામ બર તખ્તે આજ
દો બારહ દે લશ્કર હઝારાન્ હઝાર
સેપહ બૂદ બા આલતે કાર્ઝાર
બરાન્ મર્ઝો બુમ કોહસાર બર હર્યે બૂદ
કે બર્ગે દેરખ્તો કે કેશ્તો દારૂદ
બખુર્દન્દ યકસર હમહ બારો બર્ગ
જહાન્રા હમી આરઝુ બૂદ મર્ગ
સેપહદારે તોર્કાન્ બબયકન્દ બૂદ
બસી ગોહે ઊ ખીશો પયવન્દ બૂદ
હમહ નામદારાને માચીનો ચીન્
નેશસ્તહ બરે શાહે તૂરાન્ ઝમીન્
જહાન્ પુર કે ખર્ગાહો પર્દહસરાય
કે ખીમહ નબુદ બર ઝમીન્ હીચ જાય
જહાનજૂએ પુર દાનેશ અફ્રાસેયાબ્
બકુન્દેઝ નેશસ્તહ બખુર્દો બખાબ્
નેશસ્ત અન્દરાન્ શહર અઝાન્ કર્દહ બૂદ
કે કુન્દેઝ ફરીદૂન બરઆવર્દહ બૂદ
બરઆવર્દહ દર કુન્દેઝ આતેશકદહ
હમહ ઝન્દવસ્તા બઝર બર ઝદહ
૨૫૮ વરા નામ કુન્દુઝ બુદી પહલવી
અગર પહલવાની સખુન બેશનવી
કુનૂન નામે કુન્દેઝ બબયકન્દ ગશ્ત
ઝમાનહ પુર અઝ બન્દો અફસન્દ ગશ્ત
નબીરહ ફરીદૂન બુદ અફ્રાસેયાબ્
કે કુન્દેઝ બેરહૂતન નકર્દી શેતાબ્

અફ્રાસિયાબનું પીરાનના માર્યા જવાથી વાકેફ થવું અને કયખુસરૂની લડાઈ માટે લશ્કર ખેંચવું.

ચાચ શેહરની પેલી તરફ તુરાનીઓનો પાદશાહ-આરામ સાથે પોતાના હાથીદાતના તખ્ત ઉપર બેઠો હતો

લડાઇના હથિયારોથી સજ થયલુ વીસ લાખ માણસનુ લશ્કર હતુ

તે પહાડી મુલકની ઝમીન ઉપર ઝાડના પાદડા કે ઝમીન ઉપર વાવેલો અને કાપેલો અનાજ જે કાંઈ હતો,

તે સઘળો તેમજ સઘળા પાદડા કે ફળ તે લશ્કરીઓ ખાઈ ગયા હતા-ગોયા તે દેશનો નાશ થવાનીજ ખાહેશ હતી

તુર્કીઓનો સરદાર અફ્રાસિયાબ પોતાના પુષ્કળ સગાવહાલાઓ સાથ પાયતખ્ત શેહર 'બયકન્દ' મા હતો

માચીન અને ચીનના તમામ નામદારો-તુરાન ઝમીનના પાદશાહની નઝદીક બેઠેલા હતા

જેહાન છાવણી અને તમ્બુઓથી ભરાઇ ગઈ હતી-તે તમ્બુઓને લીધે ઝમીન ઉપર કેથે જગ્યા ફાલતુ રહી નહીં હતી

દાનાઈ ભરેલો અનુભવી અફ્રાસિયાબ-'કુન્દેઝ' નામના શેહરમા અયશઆરામ કરતો બેઠો હતો

જે શેહરમા તેણે એટલા માટે મુકામ કર્યો હતો-કે કુન્દેઝમા એક શેહર ફરીદૂનનું બનાવેલુ હતું

ફરીદૂને તે કુન્દેઝમા એક આતશ કદેહ પણ બાંધેલુ હતું-જ્યાં સોનેરી હરફે તમામ ઝંદ અવસ્તા લખાવેલા હતા.

જો તુ પહલવી ભાષા જાણતો હોય તો તેનું નામ પહલવી ઝબાનમાં "કુન્દેઝ" હતું.

હાલે કુન્દેઝનુ નામ "બયકંદ" પડેલું છે-ઝમાનો હવે છેતરનારો અને ભૂલાવો પમાડનારો બન્યો છે.

અફ્રાસિયાબ ફરીદૂનનો નબીરો થતો હતો-તેથી તેને કુન્દેઝ ઉતાવળે છોડવા ગમતું ન હતું

ખુદો બીઝગાનશ નેશસ્તહ્ બદશ્ત
સેપહ્બુદ્ અઝ સેપાહશ હમી ખીરહ્ ગશ્ત
ઝે દીબાએ ચીની સરાપરદહ્ બૂદ
ફ્રશાવાન્ બપર્દહ્ દરૂન્ પર્દહ્ બૂદ
બપર્દહ્ દરૂન્ ખીમહાએ પલન્ગ્
બરૂ આઇને સાલારે તોર્કાન્ પશન્ગ્
નેહાદહ્ બખીમહ્ દરૂન્ તખ્તે ઝરૂ
હમહ્ પયકરે તખ્ત ઝરૂરો ગોહરૂ
નેશસ્તહ્ બરૂ શાહે તૂરાન્ સેપાહ્
બદસ્ત અન્દરૂન્ ગોર્ઝો બરૂ સરૂ કોલાહ્
ઝે બીરૂને દહ્લીઝે પર્દહ્સરાય
ફ્રશાવાન્ હેરફૂશે ખુઝોર્ગાન્ બપાય
ઝદહ્ બરૂ દરશ ખીમએ હરૂ કસી
કે નઝ્દીકે ઊ આબ્ બૂદશ બસી
બેરાદરૂ બુદશ ચન્હો ચન્દીન્ પેસરૂ
ઝે બીગાનગાન્ આન્ કે બુદ બા હોનરૂ
હમી ખાસ્ત કાયદ બપોશ્તે સેપાહ્
બયારીએ પીરાન્ બદાન્ રઝ્મગાહ્
સહરૂગહ્ સવારી બેયામદ ચુ ગરૂદ
સુખુનહાએ પીરાન્ હમહ્ યાદ કરૂદ
હમહ્ ખસ્તગાન્ અઝપયે યકૂ દેગરૂ
રસીદન્દ ગેર્યાનો પુરૂ ખાકૂ સરૂ
હમહ્ હરૂ કસી યાદ કરૂદ આન્ચે દીદ
અઝાન્ બદ કઝ ઈરાન્ બતૂરાન્ રસીદ
ઝે પીરાનો લહ્હાકો ફ્રર્શીદવરૂદ
અઝાન્ નામદારાને ફ્રઝે નબરૂદ
ચે રૂએ સેપાહો ચે પોશ્તે સેપાહ્
ચે ઝારી રસીદ અન્દરાન્ રઝ્મગાહ્
હમાન્ રૂઝ કયખુસ્રવ આન્જા રસીદ
ઝમીન્ કૂહ્ તા કૂહ્ લશ્કરૂ કશીદ
બઝેન્હારૂ શુદ લશ્કરે મા હમહ્
હેરાસાન્ શુદ અઝ બી શબાની રમહ્
ચુ બેશ્નીદ શાહ્ ઈન્ સખુન્ ખીરહ્ શુદ
સેયહ્ શુદ દેલશ ચૂન્ રોખશ તીરહ્ શુદ
ખોરૂશાન્ ફેરૂદ આમદ અઝ તખ્તે આજ
બપીશે બુઝોર્ગાન્ બેયફ્રગન્દ તાજ
ખોરૂશી બરૂઆમદ ઝે લશ્કરૂ બદરૂદ
રોખે નામદારાન્ શુદ અઝ દરૂદ ઝરૂદ
ઝે બીગાનહ્ જાયશ બેપર્દાખ્તન્દ
ઝે ખીશાન્ યકી અન્જુમન્ સાખ્તન્દ
અઝાન્ દરૂદ બેગ્રીસ્ત અફ્રાસેયાબ્
હમી કન્દ મૂયો હમી રીખ્ત આબ્
હમી ગોફ્ત ઝારૂ અય જહાન્બીને મન્
સવારે સરફ્રાઝ રૂઈને મન્
ચુ હૂમાનો લહ્હાકો ફ્રર્શીદવરૂદ
સવારાને શીરાને ફ્રઝે નબરૂદ
અઝીન્ જન્ગ્ પૂરો બેરાદરૂ નમાન્દ
સેપહ્દારો સાલારો લશ્કરૂ નમાન્દ
બનાલીદો બરૂ દીગરૂ અન્દાઝહ્ ગશ્ત
ગમો દર્દે પીરાન્ બરૂ તાઝહ્ ગશ્ત

તે પોતે અને તેના ખાસ મદદગાર લોકો તે ખુરત્રુમા જંગલમાં બેઠેલા હતા—તેનાં લશ્કરને લીધે આસ્માન પણ ગભરાટમાં પડ્યું હતું.

ચીનાઇ રેશમી કપડાંનો એક મોટો મડપ ઉભો કીધેલો હતો—અને તે મોટા મડપમાં ઘણાક નાના તમ્બુઓ મારેલા હતા

તુરાનના પાદશાહ પશગની રીત પ્રમાણે—તે મોટા મંડપમાં વળી ચિત્તાના ચામડાંના તમ્બુઓ પણ ઉભા કરેલા હતા.

તે તમ્બુની અંદર એક સોનેરી તખ્ત મૂક્યું હતું—જે તખ્ત ઉપર સોના અને ગોહરોનો સણગાર કરવામા આવેલો હતો

તે ઉપર તુરાની લશ્કરનો પાદશાહ બેઠો હતો—તેના હાથમાં ગોર્ઝ અને સર ઉપર કોલાહ મેલેલી હતી

તે તમ્બુના દરવાઝાની બાહેર—ઘણાક સરદારોના ઝુંડા ઉભા કીધા હતા

જે કોઇને કે તેની આગળ ઘણીક આબરૂ ઇઝ્ઝત હતી—તે દરેકે પોતાના તબુ તેના દરવાઝા ઉપરજ મારેલા હતા.

તેઓમા પાદશાહના કેટલાક ભાઇઓ અને કેટલાક બેટાઓ હતા—તેમજ જે બીજા પારકાઓ હતા તે સઘળા હોનરમદોજ હતા

તે એવુ ચાહતો હતો કે "પોતાના લશ્કર અને પીરાનની મદદ માટે બીજું લશ્કર લઇ લડાઇના મયદાનમા જાય"

તેવામા બામદાદને વખતે એક સવાર ઘણીજ ઝડપથી આવ્યો-અને તેણે પીરાનની તમામ વાત વિસ્તારીને કહી

તેવામા સઘળા ઝખ્મી થયલાઓ એક બીજાની પૂઠે-રડતા અને ખાકથી ભરેલા માથાએ ત્યા આવી લાગ્યા

જે હાનિ કે ઈરાનીઓ તરફથી તુરાનીઓ ઉપર પડી હતી—તે વિષે જે કોઇએ જે જે ખમ્યુ હતું તે સઘળું કહ્યુ

પીરાન, લોહાક અને ફર્શીદવર્દ—તથા લડાઇને દહાડેના બીજા નામદારોને માટે,

તેમજ હરોલના લશ્કરે અને પાછલા લશ્કરે લડાઇને દહાડે શુ શુ આફતો વેઠી હતી તે વિષે,

સાથે વળી તેજ દહાડે કયખુસરૂ ત્યા આવી પુગી—એક પહાડથી બીજા પહાડ સુધીની સઘળી જગ્યા ઉપર પોતાનુ લશ્કર ઉતાર્યું તે વિષે સઘળુ કહ્યુ

શેવટે તેઓ બોલ્યા કે "આપણુ તમામ લશ્કર ભરવાડ વગરના મેઢાના ટોળાની માફક ધાસ્તી ખાઇને કયખુસરૂની પનાહમા ગયુ"

જ્યારે પાદશાહે આ વાત સાભળી ત્યારે તે દીવાનો બની ગયો—તેનુ દિલ સીઆહ થઈ ગયુ જ્યારે તેનો ચેહરો ઝાખો પડી ગયો

તે હાથી દાતના તખ્ત ઉપરથી ઝારી કરતો નીચે આવ્યો—અને તે સઘળા અમીરોની નઝદીક પોતાનુ તાજ ફેકી દીધુ

તેવીજ રીતે તમામ લશ્કરમાથી પણ દુખનો પોકાર ઉઠયો—અને સઘળા નામદારોના ચેહરા તે દર્દથી ઝર્દ મારી ગયા

પછી પાદશાહે પોતાની આગળથી પારકાઓને દૂર કીધા—અને પોતાના ખેશીઓને ભેગા કર્યા

ત્યા અફ્રાસિયાબ તે આફત માટે ઘણો રડયો—તેણે બાલ પીખ્યા અને પુષ્કળ આસુ રેડયા

તે રૂદન કરતો કરતો બોલતો હતો કે "ઓ મારી આખોની મિસાલના—મારા સરફરાઝ સવાર રૂઈન!

તેમજ મારા લડાઇને દહાડેના સિહની મિસાલના સવારો—હુમાન, લોહાક અને ફર્શીદવર્દ!

આ લડાઇમા બેટા અને ભાઈ તેમજ સેપહસાલાર અને સરદાર કે લશ્કર કોઈજ રહ્યુ નહીં"

તે મોટેથી રડયો અને તેના મોજમઝાહના વિચાર ફેરવાઈ ગયા—પીરાનનાં મોતનો ગમ અને દુઃખ નવું ઉમેરાયું.

પ્રખાનગહ ચકી સખ્ત સઉગન્દ ખરદ
હમી ગોફ્ત બા રન્જો તીમારો દરદ
બયઝદાન્ કે બીઝારમ અઝ તખ્તે આજ
સરમ નીઝ બીઝારૂ બાશદ ઝે તાજ
૨૬૧ કુબા જઉશનો અસ્પ તખ્તે મનસ્ત
કોલાહ ખૂદો નીઝહ હેરખ્તે મનસ્ત
અઝીન્ પસ નખાહમ ચમીદો ચરીદ
હેમરૂ ખીશતન્ તાજરા પર્વરીદ
મગરૂ કીને આન્ નામદારાને મન્
જહાનજૂયો ખન્જરૂ ગુઝારાને મન્
બખાહમ ઝે કયખુસવે શૂમઝાદ
કે તાખ્મે સેયાવુશ બગીતી મબાદ
ખોરૂશાન્ હમી બૂદ અઝીન્ ગોફ્તગૂય
ઝે કયખુસવ આગાહી આમદ બરૂય
કે લશ્કરૂ બનઝદીકે જયહૂન રસીદ
હમહ રૂએ કેશ્વરૂ સેપહ ગુસ્તરીદ
બદાન્ દર્દો ઝારી સેપહરા બખાન્દ
ઝે પીરાન્ ફરાવાન્ સુખુનહા બરાન્દ
ઝે ખૂને બેરાદરૂશ ફર્શીદવરૂદ
ઝે રૂઇનો ગોર્દાને રૂમે નબરૂદ
બદીશાન્ ચુનીન્ ગોફ્ત અફ્રાસેયાબ્
કઝીન્ પસ મજૂઈદ આરામો ખાબ્
કે દુશ્મન્ સેપહ કર્દો શુદ તીઝચન્ગ
ન હન્ગામે શાયસ્તો ગાહે દેરન્ગ
૨૬૨ કુનૂન્ ગાહે કીનસ્તો ખૂન્ રીખ્તન્
બશીરીન્ રવાન્ અન્દરૂ આવીખ્તન્
હમમ્ રન્જે મેહરસ્તો હમ રન્જે કીન્
ઝે પીરાનો અઝ શાહે ઇરાન્ ઝમીન્
બુઝોર્ગાને તુરાન્ બઅફ્રાસેયાબ્
બગોફ્તન્દો કર્દન્દ દીદહ પુરૂ આબ્
કે મા સરબસરૂ શાહરા બન્દહ ઈમ
નગર્દીમ અઝીન્ કીનહ તા ઝન્દહ ઈમ
ચુ પીરાનો રૂઈન્ ઝે માદરૂ નઝાદ
ચુ ફર્શીદવરૂદ આન્ ફરીદૂન્ નેઝાદ
કુનૂન્ મા હમહ પીરો શાહ અન્દરીમ
અગરૂ સરૂ ફરાઝીમ અગરૂ કેહતરીમ
ઝે ખૂન્ ગરૂ દોરૂ કૂહ દર્યા શવદ
દરાઝીએ મા હમચુ પહના શવદ
ચકી બરૂ નગર્દીમ અઝીન્ કીનહ્ગાહ
અગરૂ યારૂ બાશદ ખોદાવન્દે માહ
દેલે શાહે તુર્કાન્ અઝાન્ તાઝહ શુદ
બબાલીદો બરૂ દીગરૂ અન્દાઝહ શુદ
દરે ગન્જ બુગ્શાદો રૂઝી બેદાદ
દેલશ પુરૂ ઝે કીનો સરશ પુરૂ ઝે બાદ
૨૬૩ ગલહ હરૂચે બૂદશ બદશ્તો બકૂહ
બેબખ્શીદ બરૂ લશ્કરશ હમગોરૂહ
ઝે તુર્કાને શમ્શીરઝન્ સી હઝારૂ
ગુઝીન્ કર્દ શાહ અઝ દરે કાર્ઝારૂ
ઝે જયહુન્ બેહરૂમૂદ તા બુગ્ઝરન્દ
બકેશ્તી હમી આબરા બેસ્પરન્દ

પછી તેજ વખત તેણે એક સખ્ત સઉગંદ ખાધા-તે રંજ, દુખ અને દર્દ સાથ એમ બોલ્યો,

કે "ખોદાના કસમ લઈ કહુછુ કે હુ આ હાથી દાતના તખ્તથી ધરાઈ ગયોછુ-અને મારૂ સર પણ આ તાજથી કંટાળી ગયુ છે

તેથી હવે તો બખ્તર મારો જબ્બો અને ઘોડો મારૂ તખ્ત થશે-લોહાની ટોપી મારૂ તાજ અને નેઝો મારૂ ઝાડ બનશે

હવે પછીથી હુ કોઈપણ વખત અયશઆરામ ભુગતનાર નહીં-તો જો કે તાજ તખ્તની સભાળ તો લઈશ

પણ તે મારા નામદારો અને જેહાનને જીતનારાઓ તેમજ મારા ખંજર મારનારાઓનો કીનો,

હુ બદઝાદ કયખુસરૂ પાસેથી લઇશ-દુન્યામા સિયાવક્ષની અવલાદ રહેતીજ ના!"

તે એજ પ્રમાણે રૂદન કરતો બોલતો હતો-તેવામા તેને કયખુસરૂના સમાચાર મલ્યા,

કે "તેનુ લશ્કર જેહૂન નદીની નઝદીકમા આવી લાગ્યુ છે-અને તમામ મુલકની સપાટી ઉપર તે લશ્કર પથરાઇ ગયુ છે"

આથી તેણે તે દુખ અને રડાપીટમાજ પોતાના લશ્કરને બોલાવ્યુ-અને તેઓ આગળ પીરાન માટે લમ્બાણથી વાતો કીધી

તથા તેના ભાઇ ફર્શીદવર્દ અને રૂઇન તેમજ લડાઇને દહાડેના બીજા પેહલવાનોના ખૂન માટે તે ઘણુ બોલ્યો

અફ્રાસિયાબે લશ્કરને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "હવે પછી તમો આરામ કે ખાબ કરવા માગતા ના

કારણકે દુશ્મન લશ્કર તૈયાર કરીને તેઝ ચુગાવનો બન્યો છે-તેથી હાલ વિચાર કરવાનો કે ઢીલ કરવાનો વખત રહ્યો નથી

હવે તો કીનો લેવા અને ખૂન રેડવાનોજ વખત છે-આપણા કીમતી જીવ માટે લડવાનુ છે

એકતો પીરાન તરફની માયાનુ દુખ મને છે તેમજ ઈરાન ઝમીનમા પાદશાહ સાથે લડવાનુ બીજુ દુખ છે"

ત્યારે તુરાની અમીરોએ રડતીઆંખોએ અફ્રાસિયાબને જવાબ દીધો,

કે "અમો સઘળા પાદશાહના બંદા છિયે જ્યા સુધી અમો જીવતા છિયે ત્યા સુધી આ કીનાથી પાછા હઠીશુ નહી

પીરાન અને રૂઇન જેવાઓ તેમજ પાદશાહ ફરીદૂનની અવલાદના ફર્શીદવર્દ જેવા કોઈ માતાએ જણ્યા નથી

હવે અમો મોટા અને નાના સઘળા પાદશાહની હુઝૂરમાજ ઉભા છિયે

પહાડની બન્ને બાજૂએ અગરજો લોહીનો દર્યા બનશે અને લડતાં લડતા અમારી સંખ્યા તદન ઓછી થઈ જશે,

તો પણ જો માહતાબનો સાહેબ ખોદાતાલા અમારો મદદગાર થશે-તો આ કીનો લેવાની જગ્યાએથી અમો એકજણ પણ પીઠ ફેરવશું નહીં"

એ સાભળી તુર્કી પાદશાહનુ દિલ તાઝુ બન્યુ-ખુશીથી તે ફૂલી ગયો અને પાછા ગમના વિચાર ફેરવાઈ ગયા

તેણે ખઝાનાનો દરવાઝો ખોલ્યો અને લશ્કરને પગાર કીધો-તેનુ દિલ કીનાથી ભરેલું અને તેનુ માથુ પવનથી ભરેલુ હતું

જે કાંઇ જંગલ અને પહાડોમાં તેના ઘોડાના ટોળા હતા-તે સઘળા તેણે લશ્કરને બખ્શેશ કર્યાં

તલવાર મારનારા ત્રીસ હઝાર તુર્કીઓને લડાઇને માટે સજ થયલા પાદશાહે પસંદ કીધા

અને તેઓને ફર્માવ્યુ કે "જયહૂન નદી ઓળંગી જાય-અને નદીનો માર્ગ હોડીથી કાપે,

બદાન્ તા શબે તીરહ્ બી સાખ્તન્
બકેશ્તી નેયારદ્ કસી તાખ્તન્
ફ્રેરેસ્તાદ્ બરૂ હરૂ સુએ લશકરી
બસી ચારહ્ બરૂ સાખ્ત અઝ હરૂ દરી
સુનાન્ બૂદ્ ફરમાને યઝદાને પાક્
કે બીદાદ્ગરૂ શાહ્ ગર્દદ્ હલાક્
શબે તીરહ્ બેન્શસ્ત બા બેઋદાન્
જહાન્દીદહો રાએઝન્ મૂબદાન્
ઝે હરૂગૂનહ્ બા હમ્ હમી સાખ્તન્દ
જહાન્રા ચપો રાસ્ત અન્દાખ્તન્દ
બરાન્ બરૂનેહાદન્દ્ યકુસરૂ કે શાહ્
ઝે જયહૂન્ ગુઝારદ્ બદાન્ સૂ સેપાહ્
હમી ચારહ્ જોસ્ત અઝ બદે બદ્ગમાન્
સેપહ્રા બદૂ નીમહ્ કરૂદ્ આન્ ઝમાન્
કરાખાન્ કે ઊ બૂદ્ મેહ્તરૂ પેસરૂ
બેફરૂમૂદ્ તા રફ્ત પીશે પેદરૂ
પેદરૂ બૂદ્ ગોઠૂતી બમર્દી બજાય
બબાલાઓ દીદારો ફર્હંગો રાય
ઝે ચન્દાન્ સેપહ્ નીમી ઊરા સેપોરૂદ્
જહાન્દીદહો નામબર્દારો ગોરૂદ્
બેફરૂમૂદ્ તા દરૂ બોખારા બુવદ્
બપોશ્તે પેદરૂ કૂહે ખારા બુવદ્
દમાદમ ફ્રેરેસ્તદ્ સેલીહો સેપાહ્
ખુરેશ બાઝ પસ નુગ્સેલાનદ્ ઝે રાહ્
સેપહ્બુદ્ ઝે બયગન્દ્ બીરૂન્ કશીદ્
દમાન્ બરૂ લબે રૂદે જયહૂન્ કશીદ્
સેપહ્ બૂદ્ સરૂ તા સરે રૂદબારૂ
બેયાવરૂદ્ કેશ્તી ફુઝૂન્ અઝ હઝારૂ
બયકૂ હફ્તહ્ બરૂ આબ્ કેશ્તી ગુઝશ્ત
સેપહ્ બૂદ્ યકુસરૂ હમહ્ કૂહો દશ્ત
ઝે અમ્બૂહે પીલાનો શીરાને રમ્
ગુઝરૂહાએ જયહૂન્ પુરઝ બાદો દમ્
ઝે કેશ્તી હમહ્ આબ્ શુદ્ નાપદીદ્
બેયાબાને આમૂએ લશકરૂ કશીદ્
બેયામદ્ પસે લશકરૂ અફ્રાસેયાબ્
પુરૂ અન્દીશાએ રઝમ બુગ્જાશ્ત આબ્
બરૂઆફૂકન્દ્ હરૂસૂ હયુની દવાન્
ચકી મર્દે બીદારો રઉશનરવાન્
બેબીનીદ્ ગોફૂત અઝ ચપો દસ્તે રાસ્ત
કે બાલાઓ પહ્નાએ લશકરૂ કુજાસ્ત
સુ બાઝ આમદ્ અઝ હરૂ સુએ કારૂસાઝ
સુનીન્ ગોફૂત બા શાહે ગર્દનફ્રાઝ
કે ચન્દીન્ સેપહ્રા બદીન્ દશ્તે જન્ગ્
અલફ્ બાયદો સાઝો જાએ દેરન્ગ્
ઝે યકુસૂએ દર્યાએ ગીલાન્ રહસ્ત
ચરાગાહે અસ્પાનો જાએ નેશસ્ત
બદીન્ રૂએ જયહૂન્ બરૂ આબે રવાન્
ખુરેશ આવરદ્ મર્દે રઉશનરવાન્
બેયાબાન્ અન્દરૂન્ રીગો જાએ ફરાખ
સરાપર્દેહો ખીમહ્ બરૂ જાએ કાખ

એવી રીતે કે વગર તૈયારીએ અંધારી રાતે હોડી ઉપર દુશ્મન અચાનક હમ્લો નહીં લાવે."

પછી તેણે ચો તરફ લશ્કર મોકલ્યું-અને દરેક રીતના ઉપાયો લઈ રાખ્યા

પણ પાક યઝદાનનુ ફર્માન એવું હતું-કે ઝુલ્મગાર પાદશાહ હલાક થાય

તે સીઆહ રાતે દાનેશમદો અને અનુભવી તથા સલાહ આપનાર મોબેદો સાથે બેઠો

અને તેઓની સાથે દરેક રીતની મસ્લહત કીધી-દુન્યાને ગોયા ઉલટ-પાલટ કરી નાખી

શેવટે સઘળા એજ વિચાર ઉપર આવ્યા કે "પાદશાહે-લશ્કરને જેહૂનની પેલી પાર ઉતારવું"

આથી દુશ્મનની બૂરાઇઓને ઊધી વાળવાનો ઉપાય શોધ્યો-અને તુરત તેણે પોતાના લશ્કરના બે ભાગ કરી નાખ્યા.

કરાખાન જે પોતાનો વડો બેટો હતો-તેને ફર્માવ્યુ જેથી તે બાપની ૨૬૪
નઝદીક ગયો

જે છોકરો ગોયા બહાદુરીમા તેમજ દબદબા, દેખાવ, ડહાપણ અને વિચારમા બાપના જેવોજ હતો

તેને તો મોટા લશ્કરમાથી અડધું સોપ્યુ-કે જેમા દુન્યાના અનુભવીઓ અને નામ કઢાવનારા તથા પેહલવાનો હતા

અને તેને બુખારા શેહરમા ઉપડી જવાનો હોકમ કીધો-જ્યા તે બાપની પછાડી સખ્ત પત્થરના પહાડની માફક ઉસ્તુવાર રહે

અને પળેપળ હથિયાર તેમજ લશ્કર મોકલ્યો જાય-અને વળી રસ્તામાં ખોરાકી આવતી પણ અટકે નહીં

પછી પાદશાહ પોતે પણ બયગદ શેહરમાથી બાહેર પડયો-અને ઉતાવળે જેહૂન નદીને કિનારે આવી લાગ્યો

તેનુ તમામ લશ્કર નદીના એક કિનારાથી બીજા કિનારા સૂધીનુ હતુ-જેથી તેઓ એક હઝારથી વધુ હોડીઓ લઈ આવ્યા

તે વહાણો એક અઠવાડિયા સૂધી નદી ઉપરથી પસાર થઈ લશ્કર કિનારે ઉતારવા લાગ્યા-જેથી ત્યાના પહાડ અને મયદાન તમામ લશ્કરે ભરાઇ ગયા

હાથીઓની ભીડ અને સિહોની ઠઠથી-જેહૂન નદી પસાર કરવાના માર્ગમા તોફાન અને વટોળિયા ચાલી રહ્યા હતા

તે કિશ્તીઓને લીધે સઘળું પાણી પણ ઢકાઈ ગયું-શેવટે આમૂઈનાં જંગલ તરફ લશ્કર ચાલ્યું.

અફ્રાસિયાબ પણ લશ્કરની પછાડી આવી લાગ્યો-તેણે લડાઈના ૨૬૫
વિચારમાજ નદી પસાર કીધી

પછી તેણે ચો તરફ એકેકો ચાલાક અને અનુભવી સાઢણી સવાર દોડાવ્યો

અને તેઓને હોકમ કીધો કે "ડાબી અને જમણી તરફ નજર નાખો-કે બધુ લશ્કર સમાઈ જાય એવી લામ્બી પોહોળી જગ્યા કયા છે?"

જ્યારે તે કામ બજા લાવનાર તલાયાઓએ ચો તરફ ફરીને પાછા આવ્યા-ત્યારે તેઓએ ગર્દનફરાઝ પાદશાહને એ પ્રમાણે કહ્યુ,

કે "આ લડાઇના મયદાન ઉપર આવેલા આટલા મોટાં લશ્કરને માટે-ખોરાકી અને ઘાસ ચારો તથા ઉતારાની જગ્યા જોઇશે

હવે ગીલાનના દર્યાની એક બાજૂએથી રસ્તો છે-ત્યાં ઘોડાઓનું ચાર્યું અને છાવણી નાખવાની જગ્યા છે

જ્યા જેહૂન નદીને માર્ગે હુશ્યાર માણસો ખોરાકી પુગાડી શકશે.

તે જગ્યામા રેતી છે અને મેહલ જેવા તમ્બુઓ ઉભા કરવાની જગ્યા છે"

હેલશ તાજહુ તરૂ શુદ્ અઝીન્ આગહી
બેઆરાઈદ બરૂ ગાહે શાહનશાહી
સેપહબુદ બસી દીદહુ બુદ કાર્ઝારૂ
નરફ્તી બગોફ્તારે આમૂઝગારૂ
૨૬૬ બેયારાસ્ત કલ્બો જનાહે સેપાહુ
તલાયહ કે દારદ ઝે દુશ્મન નેગાહુ
હમાન્ સાકહો જાયગાહે બુનહુ
હમહ મયસરહુ નીઝ બા મયમનહુ
બેયારાસ્ત લશ્કરૂગહી શાહુ વારૂ
બકલ્બ્ અન્દરૂન તીઘઝન્ સદહઝારૂ
નેગહ કરૂદ દરૂ કલ્બ્ગહુ જાએ ખીશ
સેપહબુદ બુદો લશ્કરૂ આરાએ ખીશ
ગુઝીન્ કરૂદ દસ્તે ચપશરા પશન્ગ્
કે ઊ દાશ્તી ઝૂરે ચન્ગે પલન્ગ્
બલશ્કરૂ ચુનૂ નામદારી નબૂદ
બહરૂ જાએ ચૂન્ ઊ સવારી નબૂદ
પશન્ગસ્ત નામશ પેદરૂ શીદહુ ખાન્દ
કે શીદહુ બખુરશીદે તાબન્દહુ માન્દ
બરૂઅન્ગીખ્તી અસ્પો દુમ્મે પલન્ગ્
ગેરેફ્તી બેકન્દી બનીરૂએ ચન્ગ્
બખરતૂમે પીલ અન્દરૂ આવીખ્તી
વઝ આવાઝે ઊ શીરૂ બુગ્રીખ્તી
હમહ નીઝએ આહનીન્ દાશ્તી
બઆવરૂદ બરૂ કુહ બુગ્ઝાશ્તી
૨૬૭ ઝે ગોદાનો ગર્દનકશાન્ સદહઝારૂ
બદૂ દાદ શાહુ અઝ દરે કાર્ઝારૂ
ઝે શીદહુ યકી બૂદ કેહતરૂ બસાલ
બેરાદરૂ બુદ ઊરાઓ ફ્રૂર્રોખ હમાલ
હેશીરી કુજા જહુન્ બુદ નામે ઊય
પશાગન્દહુ ગેર્દે જહાન્ કામે ઊય
કે બૂદી બપીશે પેદરૂ રાએઝન્
બદાનેશ સરશ બરૂતરૂ અઝ અન્જોમન્
બદૂ દાદ તુર્કે ચેગેલ સદહઝારૂ
સવારાને શાયેસ્તએ કાર્ઝારૂ
કે બાશદ નેગહબાને પોશ્તે પશન્ગ્
નપીચદ સરૂ અરૂ બારદ અઝ અબ્ર સન્ગ્
નબીરહુ જહાનદારૂ અફ્રાસેયાબ્
કે અઝ પોશ્તે શીરાન્ બુરીદી કબાબ્
સુએ મયમનહુ લશ્કરી બરૂગુઝીદ
કે ખુરશીદ ગશ્ત અઝ જહાન્ નાપદીદ
તતારીઓ બલ્ખીઓ ખલ્લોખ સવારૂ
હમહ પહ્લવાનાને ખન્જરૂ ગુઝારૂ
કે સાલારૂ શાન્ બૂદ પન્જુમ પેસરૂ
યકી નામવરૂ ગોર્દે પર્ખાશખરૂ
૨૬૮ વરા ખાન્દન્દી ગવે ગોરૂદગીરૂ
કે બરૂ કુહ બુગ્ઝાશ્તી તીઘો તીરૂ

ઝે ગોદાને જન્ગઆવરાન્ સી હઝારૂ
બેરફ્તન્દ બા ખન્જરે કાર્ઝારૂ

આ ખબરથી શાહનું દિલ વધારે આસુદ થયુ-અને તે શેહનશાહી તખ્ત ઉપર તરે થઇને બેઠો

તે પાદશાહે ઘણીક લડાઈ જોયલી હોવાથી-કોઇ સલાહ આપનારના કહેવા ઉપર ચાલતો ન હતો

તેણે લશ્કરની કલ્બગાહની અને બીજી બાજૂઓની જગ્યા તૈયાર કીધી-અને દુશ્મનની ખબર આપનારા તલાયા પણ ગોઠવ્યા

તેમજ લશ્કરનો પાછલો ભાગ અને અસ્બાબની જગ્યા-તથા ડાબી અને જમણી બાજૂ ગોઠવી

એ પ્રમાણે તેણે એક પાદશાહને લાયકની લશ્કરી છાવણી તૈયાર કીધી-અને તે લશ્કરના મધ્ય ભાગમા તલવાર મારનારા એક લાખ સવાર રાખ્યા.

અને તે કલ્બગાહમા પોતાની જગ્યા પસદ કીધી-કારણકે તે પોતેજ લશ્કરનો સેપેહસાલાર હતો અને પોતેજ લશ્કર ગોઠવનાર પણ હતો

તેણે પોતાના ડાબા હાથ તરફ રહેવા માટે પશગને ચુટી કાઢયે.-કે જે ચિત્તાની ચુગાલ જેવુ કૌવત ધરાવતો હતો

સઘળા લશ્કરમા તેના જેવો એકપણ નામદાર હતો નહીં-અને કોઇપણ ઠેકાણે તેની માફકનો બીજો સવાર ન હતો

જો કે તેનુ નામ પશગ હતુ પણ તેનો બાપ તેને "શીદેહ" કહેતો હતો-કારણકે તેનો છોકરો શીદેહ ચેહરામા ચળકતા ખુરશેદને મળતો આવતો હતો

તે પોતાનો ઘોડો ડપટાવતો અને ચિત્તાની પૂછડી પકડી પોતાની ચુગાલના કૌવતે કરી તે ઉખેડી કાઢતો હતો

વળી તે હાથીની સુઢ સાથે ટિંગાઈ પડતો હતો-અને તેના પોકારથી સિંહો પણ નાસી જતા હતા.

તે પોતાની પાસે એક લોઢાનો નેઝો રાખતો હતો જેથી લડાઇને વખતે તે એક પહાડને પણ વિંધી નાખતો હતો

તેને પાદશાહે પોતાના પેહલવાનો અને બહાદુરોમાથી એક લાખ સવારો લડાઈ માટે આપ્યા

શીદહ કરતા ઉમરમા નાનો તેનો એક ભાઈ હતો, જે તેનો મુબારક સાથી હતો

તે બહાદુરનુ નામ "જેહન" હતુ-તેની ફતેહ અને કીર્ત્તિ દેશની ચારે બાજુએ પથરાયલી હતી

કારણકે તે બાપની નઝદીક સલાહકાર તરીકે હતો-અજુમનના બીજા સઘળાઓ કરતા તેનુ માથુ દાનાઇમા વધારે ચઢતુ હતુ

તેને એક લાખ "ચેગેલ" શેહરના તુર્કીઓ કે જેઓ લડાઇને લાયકના સવારો હતા તે આપ્યા

કે તે પોતાના બેટા પશંગની પીઠની નેગેહબાની કરે-અને જો વાદળ માથી પત્થર પણ વરસે તોબી પોતાનું સર ફેરવે નહીં

પાદશાહ અફ્રાસિયાબના નબીરાએ-કે જે જીવતા સિંહની પીઠ ઉપરથી ગોશ્ત કાપીને ભુંજતો હતો,

તેણે જમણી બાજૂએ લશ્કર ગોઠવ્યુ-તે એટલુ મોટુ કે તેની ઉડતી ધૂળથી ખોરશેદ પણ ઢકાઈ ગયો હતો.

તતાર, બલ્ખ અને ખલ્લોખના ઘોડેસવારોનુ બનેલુ એક લશ્કર હતું-જેમા સઘળા તલવાર મારનારા પેહલવાનો હતા.

જેની સરદારી અફ્રાસિયાબના પાચમા છોકરાએ લીધી હતી-જે છોકરો એક લડાયક ખમીરવાળો નામદાર પેહલવાન હતો

તેનુ નામ "ગવે ગોર્દગીર" એટલે પેહલવાનોનો શિકાર કરનારો પેહલવાન હતું-એ સરદાર સખ્ત પહાડ ઉપર પણ પોતાની શમ્શેર અને તીરની અસર મૂકતો હતો

લડાયક પેહલવાનોમાના ત્રીસ હજાર બહાદુરો-લડાઇની તલવારો સાથે ગયા

દમૂરો જરન્જાસ બા ઊ બેરફૂત
બયારીએ જહુને સરફરાઝ તફૂત
જહાન્‌દીદહ્ નસ્તૂહ સાલારૂ શાન્
પશન્ગે દેલાવરૂ નેગહ્‌દારૂ શાન્
હમહ્ સીહઝારૂ અઝ્ યલાન્ તુર્કમાન્
બેરફૂતન્દ બા ગોર્ઝો તીરો કમાન્
સેપહ્‌બુદ ચુ એઘ્રીરસે જન્ગજૂય
કે બા ખૂન્ ચકી દાશ્તી આબે જૂય
અઝાન્ નામવરૂ તીગઝન્ ચેહલ હઝારૂ
ગુઝીન કરદ શાહ્ અઝ દરે કાર્ઝારૂ
સેપહ્‌દારૂ ગર્સીવઝે પીલતન્
જહાનજૂયો સાલારે આન્ અન્જોમન્
બદૂ દાદ પીલાન્ સરફરાઝ શાહ્
સરે નામદારાનો પોશ્તે સેપાહ્
વઝાન્‌પસ ગુઝીદ અઝ્ યલાન્ દહ્ હઝારૂ
કે સીરી નદાનદ ગહે કાર્ઝારૂ
બેફરૂમૂદ તા દરૂમેયાને દો સફૂ
બઆવરૂદગહ્ બરૂ લબ્ આવર્દહ્ કફૂ
પરાગન્દહ્ બરૂ લશ્કરૂ અસ્પ્ અફૂગનદ
દેલો પોશ્તે ઈરાનેયાન્ બેશ્કનદ
સુએ બાખ્તરૂ બૂદ પોશ્તે સેપાહ્
શબ્ આમદ બપીલાન્ બેબસ્તન્દ રાહ્
ચુનીન્ સાખ્ત સાલારે ગીતી ફેરૂઝ
કે દારદ સેપહ્ ચશ્મ બરૂ નીમરૂઝ
ચુ આગાહ્ શુદ શહ્‌રૂયારે જહાન્
ઝે ગોફ્તારે બીદારૂ કારૂઆગહાન્
ઝે તુર્કાનો અઝ્ કારે અફ્રાસેયાબ્
કે આવરૂદ લશ્કરૂ બદીન્ રૂએ આબ્
સેપાહી બરીન્ સૂએ જયહૂન કશીદ
કે શુદ સન્ગો રીગ્ અઝ જહાન્ નાપદીદ
ચુ બેશ્નીદ ખુસ્રવ ગવાન્‌રા બેખાન્દ
શનીદહ્ હમહ્ પીશે ઈશાન્ બેરાન્દ
સેપાહી ઝે જન્ગાવરાન્ બરૂગુઝીદ
ખુઝોર્ગાને ઇરાન્ ચુનાન્ ચૂન્ સઝીદ
ચશીદહ્ બસી અઝ જહાન્ શૂરો તલ્ખ
બયારીએ ગોસ્તહમે નઉદરૂ બબલ્ખ
બઅશ્કશ બેફરૂમૂદ તા સૂએ ઝમ
બરદ લશ્કરો ગન્જો પીલો દેરમ
બદાન્ તા પસ અન્દરૂ નેયાયદ સેપાહ્
કુનદ રાએ શીરાને ઈરાન્ તબાહ્
વઝાન્ પસ યલાન્‌રા હમહ્ બરૂનેશાન્દ
બેઝદ કૂસે રૂઇનો લશ્કરૂ બેરાન્દ
હમી રફૂત બા રાયો હૂશો દેરન્ગ્
કે તીઝી પશીમાની આરદ બજન્ગ્
સેપહ્‌દારૂ ચૂન્ દરૂ બેયાબાન્ રસીદ
ગુઝારીદનો સાઝે લશ્કરૂ બદીદ
સેપહ્‌રા ગુઝરૂ સૂએ ખારઝમ બૂદ
હમાન્ રીગો દશ્ત અઝ્‌દરે રઝમ બૂદ
બચપ્ બરૂ દહેસ્તાનો બરૂ રાસ્ત આબ્
મેયાન્ રીગો પીશ અન્દરૂ અફ્રાસેયાબ્

તેની સાથે દમૂર અને જરન્જાસ પણ શાહઝાદા જેહનને મદદ કરવા માટે ગયા હતા.

લામ્બા અનુભવવાળો નસ્તૂહ તેઓનો સરદાર હતો અને તેઓની ઉપર નઝર રાખનાર દેલાવર પશગ હતો

સઘળા મળીને તુર્કેમાની પેહલવાનો ત્રીસ હઝારની સખ્યામા ગોર્ઝ, તીર અને કમાન સાથે ગયા હતા

તેઓનો સરદાર લડાયક એગ્રીરસ હતો-કે જે લોહીની નદીને પાણીની નદી તરીકેજ ગણતો હતો

વળી તે નામીચા લશ્કરમાથી ચાળીસ હઝાર તલવારના મારનારા સવારો-પાદશાહે લડાઇ માટે ચુટી કાઢયા

તે લશ્કરનો સેપહસાલાર દેશોને જીતનાર પીલતન સરદાર ગર્સીવઝ હતો

તેને સરફરાઝ પાદશાહે હાથીઓ સ્વાધીન કર્યા-કારણકે તે નામદાર લોકોનો વડો અને લશ્કરની પોશ્ત પનાહ કરનાર હતો

ત્યાર પછી બીજા દશ હઝાર પેહલવાનો ચુટી કાઢયા કે જેઓ લડાઇને વખતે પાછા હઠતા ન હતા

તેઓને હોકમ આપ્યો કે "લડાઇના મયદાનમા બેઉ સફની વચ્ચે ૨૬૯
હોઠ ઉપર ફીણ ચઢાવીને,

ચો તરફ વીખરાઈ જઇને લશ્કર ઉપર છાપો મારે-અને ઈરાનીઓની હિમ્મતને તોડી નાખે"

લશ્કરની પીઠ બાખ્તર તરફ હતી જ્યારે રાત પડી ત્યારે હાથીઓની હાર ઉભી રાખી રસ્તો રોકી નાખ્યો

દુન્યાને શોભાવનાર શાહ અફ્રાસિયાબે એવુ ડોળ ઘાલ્યુ કે તેનુ લશ્કર "નીમરોઝ"ના પ્રાત ઉપર હમ્લો લઈ જવાની ધારણા રાખે છે

હવે પેલી તરફ હુશ્યાર જાસૂસોની વાતથી-જ્યારે જેહાનનો પાદશાહ કયખુસરૂ વાકેફ થયો

તુર્કીઓ અને અફ્રાસિયાબના સઘળા કામની તેને ખબર મળી કે "તે નદી ઓળગીને લશ્કર આ તરફ લાવ્યો છે

તેણે એક ભારી લશ્કર જૈહૂન તરફ ઉભુ કર્યું છે-કે જેનાથી કરી ત્યાના પત્થર અને રેતી ગોયા જેહાનમાથી ગુમ થઇ ગયા છે"

જ્યારે ખુસરૂએ એવુ સાભળ્યું ત્યારે તેણે પોતાના પેહલવાનોને બોલાવ્યા-અને સઘળુ સાભળેલુ તેઓની નઝદીક કહ્યુ

પછી ઈરાની પેહલવાનોમાના ઘણાજ લાયક જોઇને તેઓનુ એક લશ્કર ચુટી કાઢયુ

કે જેઓએ દુન્યાનુ ખારૂ અને કડવુ ઘણુ ચાખેલુ હતું-તેઓને બલ્ખમા નઉદરનો છોકરો ગોસ્તહમ હતો તેની મદદ માટે મોકલ્યા

અને અશ્કશને ફર્માવ્યુ કે "ઝમ નદીના કેનારા તરફ-આ લશ્કર ૨૭૦
તેમજ ખઝાનો, હાથીઓ અને પૈસા લઈ જાયે,

કે જેથી ઈરાની બહાદુરોનો નાશ કરવાની મતલબે દુશ્મનનુ લશ્કર પીઠ પાછળથી આવી નહીં લાગે"

પછી સઘળા પેહલવાનોને ઘોડે સવાર થવાનો હોકમ આપી-પિત્તળની કરનાય વજડાવી લશ્કર આગળ ચલાવ્યુ

તે પાદશાહ ડહાપણ બાહોશી તથા ધીરજ સાથ આગળ વધતો હતો-કારણકે લડાઈમા શેતાબી કીધાથી શેવટે પસ્તાવો કરવો પડે છે

જ્યારે પાદશાહ બોહોળા મયદાનમા આવી પહોચ્યો-ત્યારે ત્યાથી કઈ તરફ લશ્કરને કુચ કરાવવી તથા તેની સર્વ તૈયારીની તપાસ લીધી.

લશ્કર "ખારઝમ" તરફ કુચ કરવાનું હતું-તે રેતાળ ઝમીન તથા મયદાન લડાઈ લડવાને લાયકનુ હતુ

ડાબા હાથ ઉપર દહેસ્તાનનો મુલક અને જમણા હાથ ઉપર નદી આવેલી હતી-વચ્ચોવચમા રેતાળ ઝમીન અને હરોળમાં અફ્રાસિયાબ હતો

ખુદો શેસ્તમો તુસો ગુદર્ઝો ગીવ
બસી લશ્કરે અઝ નામદારાને નીવ
હમી ગશ્ત બર ગેર્દે આન્ રઝમગાહ
બેયાબાન્ નેગહ્ કર્દો બીરાહો રાહ
ચુ આગાહ શુદ ઝાન્ સેપાહે નેયા
દેલે પાદ્શા શુદ પુરઝ કીમેયા
૨૭૧ કે લશ્કર્ ફુઝૂન્ બૂદ અઝાન્ કે શુમોરૂદ
હમહ્ ઝેન્દહ્ પીલાનો મર્દાને ગોરૂદ
બગેર્દે સેપહ્ બર ચકી કન્દહ્ કરૂદ
તલાયહ્ ઝે હરસૂ પરાગન્દહ્ કરૂદ
શબ્ આમદ બકન્દહ્ દરૂઆવ્રન્દ આબ્
બદાનસૂ કે બુદ રૂએ અફ્રાસેયાબ્
બસર્ બરૂપરાગન્દ બર ગેર્દે દશ્ત
કે દુશ્મન્ નેયારદ બદાનજા ગુઝશ્ત
ચુ ખુર્શીદે તાબાન્ ઝે બુર્જે બરહ્
બેયારાસ્ત રૂએ ઝમીન્ યક્સરહ્
સેપહ્દારે તુર્કાન્ સેપહ્રા બેદીદ
બેઝદ નાએ રૂઇનો સફ્ બરકશીદ
જહાન્ શુદ પુર આવાએ બૂકો સેપાહ્
યલાન્ બરનેહાદન્દ અઝ આહન્ કોલાહ્
તો ગોફ્તી કે રૂએ ઝમીન્ આહન્ અસ્ત
ઝે નીઝહ્ હવા નીઝ દર જઉશન્ અસ્ત
દો લશ્કર ચુનાન્ શુદ સે રૂઝો સે શબ્
ગફીરા અઝ ઈશાન્ નજુમ્બીદ લબ્
અઝીન્ રૂયો આન્ રૂએ બર પોશ્તે ઝીન્
પેયાદહ્ બપીશ અન્દરૂન્ હમચુનીન્
૨૭૨ તો ગોફ્તી ઝમી કુહે આહન્ શુદસ્ત
હમાન્ પૂશેશે ચર્ખ જઉશન્ શુદસ્ત
સેતારહ્ શુમોર પીશે દુ શહ્રયાર
પુર અન્દીશહો ઝીજહા દર કેનાર

હમી બાઝ જોસ્તન્દ રાઝે સેપેહર
બઝુલ્લાબ્ તા બર કે ગર્દદ બમેહર
સેપહ્ર અન્દરાન્ જન્ગ્ નઝ્ઝારહ્ બૂદ
સેતારહ્ શુમોર સખ્ત બીચારહ્ બૂદ

પછી પાદશાહ પોતે રૂસ્તમ, તુસ, ગૂદર્ઝ તથા ગીવ–અને બીજા નામદાર પેહલવાનોની એક ટોળી સાથે,

તે લડાઇગાહની આસપાસ ફર્યો–અને તે જંગલ તેમજ રસ્તો તથા ઉગટ રાહ જોઈ લીધી

જ્યારે તે મમાવાનાં લશ્કરથી વાકેફ થયો–ત્યારે તે પાદશાહનું દિલ યુક્તિ ભરેલુ બન્યું

કારણકે તેની ગણત્રી કરતા પણ દુશ્મનનુ લશ્કર અને મસ્ત હાથીઓ તેમજ બહાદુર મર્દો વધુ હતા

તેથી તેણે લશ્કરની આસપાસ એક ખાઈ ખોદાવી–અને ચો તરફ તપાસ રાખનારા માણસોને વીખેરી નાખ્યા

પછી રાત પડતા જે તરફ કે અફ્રાસિયાબ હતો તે તરફની ખાઈમાં પાણી રેડાવી મૂક્યુ

અને તે મયદાનમા કાટા પથરાવી નાખ્યા–કે જેથી દુશ્મનો તે જગ્યાથી પસાર થઈ શકે નહી

જ્યારે ઝળકતા ખુરશેદે મેષ રાશિમાથી–તમામ ઝમીનની સપાટી ઝળકતી કીધી,

ત્યારે તુર્કીના સરદારે પોતાનુ લશ્કર તપાસ્યુ–તેણે પિત્તળની કરનાય વજડાવી સફ સમારી

જેહાન, કરનાય અને લશ્કરના પોકાર ભરેલી થઇ–પેહલવાનોએ લોઢાની કોલાહ પોતાના સર ઉપર મેલી

તુ કહે ગોયા ઝમીનની સપાટી લોઢાની થઈ ગઈ છે–અને હવાએ પણ જાણે નેઝાનુ બખ્તર પેહેર્યુ છે

ત્રણ દહાડા અને ત્રણ રાત બન્ને લશ્કર એમનુ એમ રહ્યુ–તેઓ માથી કોઇએ પણ પોતાના હોઠ હિલાવ્યા નહી

આ બાજૂના તેમજ પેલી બાજૂના સવારો ઘોડા ઉપરજ બેઠેલા રહ્યા–તેમજ જે પેયાદાઓ તેની આગળ ઉભા રહ્યા હતા તે તેમજ ઉભા રહ્યા

તુ કહે જાણે ઝમીન લોઢાનો પહાડ બની છે–તેમજ જાણે આસ્માનનો પોશાક પણ બખ્તરનો થયો છે

તે બન્ને પાદશાહોની નઝદીક નુજૂમીઓ–રાશિ ચક્ર અને ગ્રહ કુડળીઓની ચોપડી બગલમા ધરીને ગભીરાઈથી વિચાર કરતા હતા, ક લડાઇ ક્યારે શુરૂ કરવી?

તેઓ આસ્માનની ભેદી વાત "ઉસ્તુરલાબ"ની મદદથી જાણવા માગતા હતા–કે કોણની તરફ તે મેહરબાની દેખાડશે?

આસ્માન પોતે પણ લડાઈગાહમા નઝર કરતુ હતુ–અને નુજૂમીઓ ભારી ગૂચવાડામા પડયા હતા

સખુન્ ગોફ્તને પશન્ગ્ બઅફ્રાસેયાબ્.

બરૂઝે ચહારોમ ચુ શુદ કાર તન્ગ્
બપીશે પેદર શુદ દેલાવર પશન્ગ્
બદુ ગોફ્ત કય નામદારે જેહાન્
સરફરાઝ તર કસ મેયાને મેહાન્

પશંગનું અફ્રાસિયાબ સાથ વાત કરવું.

ચોથે દહાડે જ્યારે મામલો ઘણોજ બારીક થઇ પડયો–ત્યારે દિલાવર પશંગ પોતાના બાપની નઝદીક ગયો

અને બોલ્યો કે "ઓ જેહાનના નામદાર–અને સઘળા પાદશાહો વચ્ચે વધારે સરફરાઝ પાદશાહ!

બફરૂરે તો ઓરે ફલક શાહ નીસ્ત
તોરા માહો ખુરશીદ બદખાહ નીસ્ત

શવદ કૂહે આહન્ ચુ દર્યાએ આબ્
અગર્ બેશ્નવદ નામે અફ્રાસેયાબ્
ઝમીન્ બર્ નતાબદ સેપાહે તોરા
ન ખુર્શીદે તાબાન્ કોલાહે તોરા
નેયામદ્ કે શાહાન કસી પીશે તૂ
જોઝ ઈન્ બદ્ગોહર્ બી પેદર્ ખીશે તૂ
સેયાવુશરા ચૂન પેસર દાશ્તી
બરૂ રન્જો મેહરે પેદર દાશ્તી
ચફી બાદે નાખુશ કે રૂએ હવા
બરૂ બર્ ગુઝશ્તન્ નબૂદી રવા
અઝ્ સીર્ ગશ્તી ચુ ગશ્તત્ દુરોસ્ત
કે ઊ તાજો તખ્તો કોલાહે તો જોસ્ત
ગર્ ઊરા નકોશ્તી જહાનદાર્ શાહ
બદ્ બાઝ્ ગશ્તી નેગીનો કોલાહ
કુનૂન્ આન્ કે આમદ્ બપીશત બજન્ગ્
બગીતી નેયાબદ્ ફરાવાન્ દેરન્ગ્
બેપર્વર્દી ઈન્ શૂમે નાપાકરા
પેદર્ વાર્ નેસ્પોર્દી અશ્ ખાકરા
હમીદાશ્તી તા બરૂઆવરદ્ પર્
શુદ્ અઝ્ મેહરે શાહ અઝ્દરે તાજે ઝર્
કે તૂરાન્ ચુ મોર્ગી બઈરાન્ પરીદ
તો ગોફતી કે હરગેઝ્ નેયારા નદીદ
કે ખૂબી નેગહ કુન કે પીરાન્ ચે કરદ
બરાન્ બીવફા નાસઝાવાર્ મરદ
હમહ મેહરે પીરાન્ ફરામૂશ કરદ
પુરઝ્ કીન્ દેલો સર્ પુરઝ્ જૂશ કરદ
હમી બૂદ ખાહેશ ચુ આમદ્ બમોશ્ત
ચુનાન્ મેહરૂબાન્ પહ્લવાનરા બેકોશ્ત
અઝ્ ઈરાન્ કુનૂન્ બા સેપાહી બજન્ગ્
બેયામદ્ બપીશે નેયા તીઝ્ ચન્ગ્
ન દીનાર્ ખાહદ્ હમી ન કોલાહ
હેગર્ અસ્પો શમ્શીરો ગન્જો સેપાહ
કે ખીશાન્ જોઝ્ અઝ્ જાન્ નજૂયદ્ હમી
સખુન્ જોઝ્ બદીન્સાન્ નગૂયદ્ હમી
પેદર્ શાહો ફર્ઝાનહ તર્ પાદશાસ્ત
બદીન્ રાસ્ત ગોફતારે મન્ બર્ ગવાસ્ત
સેપહરા ચે બાયદ્ સેતારહ શુમર્
બશમ્શીર્ જૂયન્દ્ ગોર્દાન્ હોનર્
સવારાન્ કે દર્ મયમનહ બા મનન્દ્
હમહ જન્ગરા યકદેલો યકતનન્દ્
ચુ દસ્તૂર્ બાશદ્ મરા પાદશા
અઝીશાન્ સવારી નમાનમ્ બજા
બેદૂઝમ્ સરો તર્ક ઈશાન્ બતીર્
નેયન્દીશમ્ અઝ્ કન્દહો આબ્ગીર્
ચુ બેશ્નીદ્ અફ્રાસેયાબ્ ઈન્ સખુન્
બદ્ ગોફત મશ્તાબો તુન્દી મકુન્

આ આસ્માન હેઠળ તારા જેવો દબદબાવાળો બીજો કોઈજ પાદશાહ નથી-અને માહતાબ તેમજ આફતાબ જેવા પણ તારી સામે દુશ્મની ધરાવી શકતા નથી

લોખંડી પહાડ પણ અફ્રાસિયાબનુ નામ સાંભળે તો ધાસ્તીથી પીગળી જઇને પાણીનો દર્યો બની જાય

તારા લશ્કરની તાકત પૃથ્વી પણ ખમી શકે નહીં-તારા તાજનો ઝળકાટ ચળકતો સૂર્ય પણ ધરાવી શકે નહીં.

આ વગર બાપના બદ ગોહર તારા ખેશી સિવાય-બીજા પાદશાહો માથી કોઈપણ તારી સામે આવી શકયો નથી

સિયાવક્ષને તુ પોતાના બેટાની મિસાલ રાખતો અને બાપ સંભાળ ૨૭૩
લે તેમ તેની તુ સંભાળ લેતો હતો અને માયા દેખાડતો હતો

બૂરી ઉચ્છાઓથી જે તોફાની પવન તેની ઉપર ફુંકયો, તે નહીં ફુંકવો જોઇતો હતો

પણ જ્યારે તારી એમ ખાનેરી થઈ કે તે તારૂ રાજપાટ લેવા માગે છે, ત્યારે તુ તેનાથી જીવપર આવી ગયો (અને તેને મારી નાખ્યો)

જો તુ જેહાનના પાદશાહે તેને નહી માર્યો હતે-તો તેને તેના બાપનું રાજપાટ મળતે

હવે હાલ જે તારી આગળ લડાઈ કરવા આવ્યો છે તે કાંઈ દુન્યામાં ઘણો વખત ઝિંદગી ગુઝારી શકનાર નથી

તેજ આ શૂમ નાપાકને ઉછેરી મોટો કીધો-જેમ તેના બાપને મારી કબ્રવાસ કીધો તેમ એને નહીં કીધો

અને તે ઉછેરી મોટો થયો ત્યા સુધી તેને જીવતો રહેવા દીધો અને તુ પાદશાહનીજ દયાએ કરીને તે સોનેરી તાજને લાયક થયો

તે એક મુર્ગની માફક તુરાનથી ઈરાન ઉડી ગયો-જાણે કે તેણે મમાવાને કદીબી જોયોજ ન હતો

તુ ખૂબ નેગાહ પહોંચાડી જો કે તે બેવફા નાલાયક મર્દ સાથે પીરાન કેટલી બધી માયાથી વર્ત્યો હતો?

પણ તે પીરાનની સઘળી માયા ભૂલી ગયો-અને પોતાનુ દિલ કીનાથી ભરેલુ અને સર લડાઈથી ભરેલુ કીધુ

અને જેવી તની ખાહેશ હતી તેમજ જ્યારે તે હાથમા આવ્યો- ૨૭૪
ત્યારે આવા મેહરબાન પેહલવાનને પણ તેણે મારી નાખ્યો

અને હવે ઈરાનથી લશ્કર લઇને મમાવા ઉપર લડાઈ માટે તેઝ ચુંગાલનો બની આવ્યો છે

તે કાંઈ દીનાર કે કોલાહ અથવા ઘોડા તલવાર, ગંજ, કે લશ્કર માગતો નથી

તેતો પોતાના ખેશીઓનો જીવજ લેવા તત્પર થયલો છે-અને એ સિવાય બીજી કશી વાતજ નથી કરતો

તુ બાપ પોતે પાદશાહ છે અને તે પણ ઘણોજ ડાહ્યો પાદશાહ છે-માટે આ મારા વાજબી બોલવા ઉપર તું એકમત થશે

લશ્કરને નુજૂમીઓનુ શું કામ છે?-બહાદુર લોકો તો તલવારેજ નામના મેળવે છે

જે સવારો કે જે મારી સાથ જમણી તરફ ઉભેલો છે તેઓ સઘળા લડાઇ માટે એકદિલ અને એકમત છે

જો પાદશાહ મને હોકમ આપે-તો દુશ્મનોનો એકપણ સવાર જીવતો રાખુ નહીં

હું તેઓના માથા અને લોઢાની ટોપ તીરથી સીવી નાખુ-અને ખાઈ કે ચશ્મી કશી પરવા કરૂ નહીં."

જ્યારે અફ્રાસિયાબે આ સખુનો સાંભળ્યા-ત્યારે તેને કહ્યુ કે તુ ઉતાવળો ના થા અને તુંદી ના કર

૨૭૫ સખુન્ હર્ ચે ગોફ્તી હમહ્ રાસ્ત બુદ
જોઝ અઝ રાસ્તીરા નશાયદ્ શુનૂદ
વલીકેન્ તો દાની કે પીરાને ગોદ્દ
બગીતી હમહ્ રાહે નીકી સેપોરૂદ
નબુદ્ દર્ દેલશ્ કઝ્ઝીઓ કાસ્તી
નજોસ્તી બજોઝ ખૂબીઓ રાસ્તી
હમાન્ પીલ બુદ્ રૂઝે જન્ગ્ ઊ બજૂર્
શુ દર્યા દેલો શેર્ ખુ તાબન્દહ્ હૂર્
બેરાદર્શ હુમાન્ પલન્ગે નબર્દ
શુ લહ્હાકે જન્ગીઓ ફર્શીદ્વર્દ
ચે તુર્કાન્ સવારાને કીન્ સદ્ હઝાર્
હમહ્ નામજૂય અઝ્દરે કાર્ઝાર્
બેરફ્તન્દ્ અઝ ઈદર્ પુર્ અઝ જન્ગો જૂશ
મન્ અન્દર્ નેહાન્ બા ઘમો બા ખોરૂશ
અઝાનશૂનહ્ બર્ દશ્તે કીન્ કુશ્તહ્ શુદ
ઝમીન્ ઝીર્ શાન્ ચૂન્ ગેલ આઘશ્તહ્ શુદ
હમહ્ મર્ઝે તૂરાન્ શેકસ્તહ્ દેલ અન્દ
ચે તીમાર્ દેલહા હમી ભુસ્લેલન્દ
નબીનન્દ્ જોઝ મર્ગે પીરાન્ બખાબ્
નખાનન્દ્ કસી નામે અફ્રાસેયાબ્
૨૭૬ બેબાશીમ્ તા નામદારાને મા
બુઝોર્ગાને લશ્કર્ સવારાને મા
બેબીનન્દ્ ઈરાનેયાન્રા બચશ્મ
ચે દેલ્ ગુમ શવદ્ દર્દ તીમારો ખશ્મ
હમ ઈરાનેયાન્ નીઝ ચન્દીન્ સેપાહ્
બેબીનન્દ્ બા ગન્જો તખ્તો કોલાહ્
સુબારેઝ પરાગન્દહ્ બીરૂન્ કુનમ
વઝીશાન્ બેયાબાન્ પુરઝ ખૂન્ કુનમ
શુનીન્ દાદ્ પાસોખ કે અય શહ્રયાર્
બેઝીનગૂનહ્ જૂઈ હમી કાર્ઝાર્
બઅમ્બૂહ્ બોસ્તાન્ ન નીકસ્ત જન્ગ્
શેકસ્તી બુવદ્ બાદ્ માનદ્ બચન્ગ્
સુબારેઝ ચે લશ્કર્ નુખોસ્તીન્ મનમ
કે અસ્પઅફગનો ગોર્દ રૂઈન્ તનમ
કસીરા નદીદમ્ કે રૂઝે નબર્દ
ફેશાનદ્ બર્ અસ્પે મન્ અઝ બાદ્ ગર્દ
મરા આરૂઝુ જન્ગે કયખુસ્રવસ્ત
કે ઊ દર્ જહાન્ શહ્રયારે નવસ્ત
અગર્ જૂયદ્ ઊ બીગુમાન્ જન્ગે મન્
રહાઈ નેયાબદ્ હમ અઝ ચન્ગે મન્
૨૭૭ વગર્ દીગરી પીશમ આયદ્ બજન્ગ્
બખાક્ અન્દર્ આરમ સરશ બી દેરન્ગ્
દેલો પોશ્તે ઈરાન્ શેકસ્તહ્ શવદ્
બરાન્ અન્જુમન્ કાર્ બસ્તહ્ શવદ્
બદ્ ગોફ્ત કય કાર્ નાદીદહ્ મર્દ
શહન્શાહ્ કય બા તો જૂયદ્ નબર્દ
અગર્ જૂયદી હમનબર્દશ મનમ
તનો નામે ઊ ઝીરે પાય અફગનમ
ગર્ ઊ બા મન્ આયદ્ બઆવર્દગાહ્
બરૂઆસાયદ્ અઝ જન્ગ્ હર્ દુ સેપાહ્

તેં જે કાંઈ સખુન કહ્યા તે સઘળા સાચા હતા-રાસ્તી સિવાય કાંઈ પણ સખુન સાંભળવા નહીં જોઇયે.

તોપણ તું જાણે છે કે બહાદુર પીરાને-દુન્યામા નેકીનોજ માર્ગ ધારણ કર્યો હતો

તેનાં દિલમા ફરેબ કે જુદાઈ નહી હતી-તેણે ભલાઈ અને રાસ્તી સિવાય બીજુ કાઈ શોધ્યુ નહીં,

તેમજ તે લડાઇને દહાડે કોવતમા એક હાથી જેવો હતો-તેનું દિલ-દર્યા મિસાલ સખાવતી હતું અને ચેહરો ઝળકતા આફતાબ માફક હતો તે,

તેમજ લડાયક ચિત્તા જેવો તેનો ભાઈ હુમાન-અને જંગી લોહાક અને ફર્શીદવર્દ જેવા બહાદુરો,

તેમજ તુર્કીઓમાથી એક લાખ કીનો લેનારા સવારો-કે જે સઘળા લડાઈમા નામ શોધનારા હતા,

અને અત્રેથી લડાઇ કરવાની ઉલટ સાથ અને જોશ ભરેલા ગયા હતા-જેઓ માટે હુ મારા દિલમા ગમ અને અફસોસ કરૂ છુ,

તે સઘળા એવી રીતે કીનાના મયદાનમા માર્યા ગયા-કે તેઓની નીચેની ઝમીન કિચલ મિસાલ લોહીથી ખરડાયલી થઇ ગઈ

તૂરાન દેશના સઘળા લોકોના દિલ તુટી ગયા છે-અને ગમના દુખથી તેઓના દિલ કપાઈ જાય છે

તેઓ ખાબમા પણ પીરાનના મોત સિવાય બીજુ કાઇ જોતા નથી-અને કોઈ અફ્રાસિયાબનુ તો નામ પણ લેતુ નથી

માટે આપણે થોભી જઇયે કે જેથી આપણા નામદારો-લશ્કરના અમીરો તેમજ સવારો,

પોતાની નઝરે ઇરાનીઓને જોય-અને તેઓના મનમાથી દુખ, ગમ અને ખીજવાટ ઓછો થાય

સાથે વળી ઈરાનીઓ પણ આપણા આટલા મોટા લશ્કરને તેમજ રાજપાટને જોય

ત્યાર પછી છુટા છુટા લડવૈયાઓને હુ બાહેર કાઢીશ-અને ઈરાનીઓના લોહીથી મયદાન ભરી નાખીશ."

પશગે એવો જવાબ આપ્યો કે "ઓ પાદશાહ! તુ એમ લડાઈ ના કર

ઢગલાબંધ લશકરથી લડાઈ કરવામા ફાયદો નથી તેમ કરતા શિકસ્ત ખાઈશું અને હાથમા પવન સિવાય બીજુ કાઈ રહેવાનુ નથી

લશકરમા સર્વથી પહેલો શૂરવીર લડનારો હુ છુ-સવારોને મારનારો અને સખ્ત બદનવાળો પેહલવાન હુ છુ

લડાઇને દહાડે મારા ઘોડા તરફ હવામા ધૂળ ફેકતો મેં કોઇને આજ સૂધી જોયો નથી

મારી ખાહેશ કયખુસરૂ સાથ લડાઇ કરવાની થઈ છે-કારણકે દુન્યામાં તે નવો પાદશાહ થયો છે

અગરજો તે મારી સાથ લડાઈ કરશે તો બેશક-કે તે મારી ચુંગાલ માથી છુટી શકવાનો નથી.

વળી જો કોઈ બીજો મારી સામે લડવા આવશે-તો કશીપણ ઢીલ વના હુ તેના સરને ખાકમાં નાખીશ

જેથી ઈરાનીઓના દિલ અને પીઠ તુટી જશે-અને તે લશકરમાં ગભરાટ ફેલાશે"

ત્યારે અફ્રાસિયાબે તેને કહ્યું કે "ઓ બીન અનુભવી છોકરા!-તે આવો મોટો શેહનશાહ તારી સાથે કયા લડવા ઉતરવાનો હતો?

અગરજો તે પોતાનો હમ્નબર્દ માગશે તો હું ઉતરીશ-અને તેના તન બદનને તેમજ તેનાં નામ નિશાનને પગ તળે કચરી નાખીશ.

જો તે મારી સાથ લડાઇનાં મયદાનમાં આવશે-તો બન્ને લશકરને લડાઇથી આસાયેશ મળશે."

બદૂ શીદહૂ ગોફ્તૂ કાય જહાનદીદહૂ મરૂદ
ચશીદહૂ જે ગીતી બસી ગર્મો સરૂદ
પેસરૂ પન્જ માન્દસ્ત પીશત બપાય
નમાનીમ અગરૂ તૂ કુની રઝ્મ રાય
ન લશ્કરૂ પસન્દદ ન યઝદાન પરસ્ત
કે તૂ જન્ગે ઊરા કુની પીશ દસ્ત

શીદેહે તેને પાછું કહ્યું કે "ઓ દુન્યાની ચઢતીપડતી સૂકી જોયલા અનુભવી મર્દ!

તારી નઝદીક પાંચ પાંચ બેટા ખડા ઉભેલા છે-તે છતાં જો તું લડાઇમાં ઉતરવાનો વિચાર કરે તો અમો તને તેમ કરવા દેવાના નથી.

આપણું સઘળું લશ્કર કે બીજા ખોદાપરસ્ત લોકો પણ આ વાત પસંદ કરશે નહીં-કે તું પોતે તેની સાથ લડાઇની પહેલ કાઢે"

બોર્દને શીદહ્ પયધામે અફ્રા-સેયાબ્ નઝદે કયખુસવ્.

શીદેહનું અફ્રાસિયાબના પયગામનું કયખુસરૂની નઝદીક લઈ જવું.

બશીદહૂ બેગોફ્તૂ કાય જહાનદારૂ પૂરૂ
કે બાદા બદે રૂઝગારૂ અઝ તો દૂરૂ
ચુ બા ખુસ્રવ આહન્ગ્ દારી બજન્ગ્
મગર્દાન્ દેલે ખુદ બદીન્ કારૂ તન્ગ્
બેરવ કાફ્રીનન્દહૂ આત યારૂ બાદ
સરે બદ્‌સેગાલત નેગૂનસારૂ બાદ
બકયખુસ્રવ અઝ મન પયામી રસાન્
બેગૂયશ કે ગીતી દેગરૂ શુદ બસાન્
નબીરહૂ કે જન્ગ્ આવરદ બા નેયા
સરશ પુરૂ બદી બાશદો કીમેયા
ચુનીન્ બૂદ રાએ જહાન્આફ્રીન્
કે ગર્દદ જહાન્ પુરૂ ઝે પર્ખાશો કીન્
સેયાવુશ ન બરૂ બીગુનહૂ કશ્તહૂ શુદ
અઝ આમૂઝગારાન્ સરશ ગશ્તહૂ શુદ
ગુનહૂ ગરૂ મરા બૂદ પીરાન્ ચે કરૂદ
ચુ રૂઇનો લહૂહાકો ફર્શીદ્વરૂદ
કે બરૂ પોશ્તે અસ્પાન્ બેબાયેસ્ત બસ્ત
પુરઝ ખૂન્ બકેર્દારે પીલાને મસ્ત
વરૂ અયદૂન કે ગૂઈ કે તૂ બદ્‌તની
બદ્‌અન્દીશો અઝ તોખ્મે અહુરીમની
બગઉહરૂ નેગરૂ તા ઝે તોખ્મે મની
નેકૂહેશ હમી ખીશતન્‌રા કુની
તો ઈન્ કીન્ બગૂદર્ઝો કાઊસ માન્
કે પીશે મન્ આરન્દ લશ્કરૂ દમાન્
તો ખીશીઓ ઈશાન્ મરા દુશ્મનન્દ
બેમાન્ તા હમી જન્ગ્ ઈશાન્ કુનન્દ
ન ચાન્ ગોફ્તમ ઈન્ કઝ તો તર્સાન્ શુદમ
વગરૂ પીરૂ ગશ્તમ હેરાસાન્ શુદમ
હમહૂ રીગે દર્યા મરા લશ્કરન્દ
હમહૂ નરૂરહૂ શીરાનો કુન્દાવરન્દ
હરાનગહૂ કે ફર્માન્ દેહમ રૂઝે જન્ગ્
ચુ દર્યા કુનન્દ અઝ પેસરૂ કૂહે સન્ગ્
વલીકેન્ હમી તર્સમ અઝ કેર્દગારૂ
ઝે ખૂન્ રીખ્તન્ વઝ બદે રૂઝગારૂ
કે ચન્દાન્ સરે નામવરૂ બી ગુનાહૂ
જુદા ગર્દદ અઝ તન્ બદીન્ રઝ્મગાહૂ

ત્યારે અફ્રાસિયાબે શીદેહને કહ્યુ કે "ઓ મારા પાદશાહીને લાયકના બેટા!-ઝમાનાની બદી તારાથી દૂરજ રહેજો!

જ્યારે તારો ખુસરો સાથ લડવાનો વિચાર છે-ત્યારે તે કામથી તું પોતાના દિલને ગમગીન ના બનાવ

જા, કે તારો મદદગાર પાક યઝદાન થજો!-અને તારા દુશ્મનનુ સર ૨૭૮
ઊંધુ પડજો!

તુ કયખુસરૂને મારી તરફથી એક પયગામ પહોચાડ-તેને કહે કે 'દુન્યા ખરેખરજ ઉલટાઈ ગઇ છે

નબીરો મમાવાની સાથે લડવા ઉતરે-તેનુ સર બદી અને ફરેબ ભરેલુજ હોવુ જોઇયે

દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબનો વિચાર એવોજ હતો-કે જેહાન લડાઈ અને કીનાથી ભરેલી થાય

સિયાવક્ષ કાઇ નિર્દોષ માર્યો ગયો નથી-પણ બીજા શીખવનારા ઓથીજ તેણે પોતાનુ સર ખોયું હતુ

વારૂ જો એમા વાક મારોજ હતો તો પીરાન, રૂઈન અને લોહાક તથા ફર્શીદ્વર્દે શુ કીધુ હતુ?

કે તેઓને ઘોડાઓની પીઠ ઉપર મસ્ત હાથીઓની મિસાલ લોહીથી ભરેલા બાધવા પડયા?

હવે જો તુ એમ કહેતો હોય કે હુજ બદતનનો બદવિચારનો અને એહરેમનની અઉલાદનો છુ,

તો તુ જોકે બુન્યાદમા તો તું મારીજ તોખ્મથી ઉતરેલો છે-ત્યારે તુ પોતેજ પોતાના ખાન્દાનની બદગૂઇ કરે છે

માટે તુ એ કીનો લેવાનુ કામ તો ગૂદર્ઝ અને કાઊસ ઉપરજ રહેવા દે-કે તેઓ લશ્કર લઈ મારી સામે ચઢાઈ લાવે

તુ તો મારો ખેશી છે અને તેઓજ મારા દુશ્મન છે-માટે તુ થોભી ૨૭૯
જા કે જેથી તેઓ લડાઇ કરે

પણ તુ કાઇ એમ ના સમજતો કે આ સઘળુ મે કહ્યુ છે તે કાંઇ તારાથી બીહને કહ્યુ છે-અથવા તો હુ બુઢઢો થયોછુ તેની ધાસ્તીથી કહ્યું છે?

દર્યાની સઘળી રેતી જેટલુ મારૂં અગણિત લશ્કર છે-અને સઘળા સિહ નરો અને પેહલવાનો મારી પાસે છે

કે જેઓ, ઓ બેટા! જે વખતે હું હુકમ આપું તે વખતે લડાઇને દહાડે સંગના પહાડને પણ દર્યાની માફક કરી નાખવાને તૈયાર છે.

પણ હું નિર્દોષોનાં ખૂન રેડવાથી તેમજ ખોદાતાલાથી અને ઝમાનાની બદીથી બીહુછુ,

કે આટલા બધા બે ગુનાહ નામવરોનાં સર-આ લડાઈમાં તનથી જુદા થશે

કે અઝ પીરી મન્ બરૂ નગર્દી બજન્ગ્
હમાના કે આયદ્ અઝીન્ કારૂ નન્ગ્
ચુ બા મા બસઉગન્દ્ પયમાન્ કુની
બિકૂશી કે પયમાને મા નશ્કની
બરીન્ કારૂ બાશમ તોરા રહનુમાય
કે ગન્જો સેપાહત બેમાનદ્ બજાય
ચુ કારે સેયાવુશ ફરામુશ કુની
નેયારા બતુરાન્ સેયાવુશ કુની
૨૮૦ બેરાદરૂ બુવદ્ જહુનો જન્ગી પશન્ગ્
કે દરૂ જન્ગ્ દર્યા કુનદ્ કૂહે ગન્ગ્
હરાન્ બૂમો બરૂ કાન્ ઝે ઈરાન્ નેહી
બફર્માન્ કુનમ આન્ ઝે તુર્કાન્ તેહી
ઝે ગન્જે નેયાગાન્ મરા હરૂચે હસ્ત
ઝે દીનારો અઝ તાજો તખ્તે નેશસ્ત
ઝે અસ્પો સેલીહો ઝે બીશો ઝે કમ
કે મીરાસ માન્દ્ અઝ નેયા ઝાદ્શમ
ઝે તાજે બુઝોર્ગાનો તખ્તો કોલાહ
ઝે ચીઝી કે ખાહી ઝે બહરે સેપાહ
ફેરેસ્તમ હમહ હમચુનીન્ પીશે તૂ
પેસરૂ પહલવાનો પેદરૂ ખીશે તૂ
દો લશ્કરૂ બરૂઆસાયદ્ અઝ રન્જે રઝ્મ
હમાન્ રન્જે મા બાઝ ગર્દદ્ બબઝ્મ
વરૂ અયદૂન્ કે જાને તોરા અહરમન
બપીચદ્ હમી તા બપૂશી કફન
બોઝ્ અઝ રઝ્મો ખૂન્ કર્દનત્ રાએ નીસ્ત
બમગ્ઝે તો પન્દે મરા જાએ નીસ્ત
તો અઝ લશ્કરે ખીશ બીરૂન્ ખરામ
મન્ અઝ જાએ ખુદ્ હમ નેહમ પીશ ગામ
૨૮૧ બેગર્દીમ હરૂ દુ બઆવરદ્ગાહ
બરૂઆસાયદ્ અઝ જન્ગ્ હરૂ દુ સેપાહ
ચુ મન કોશ્તહ ગર્દમ જહાન્ પીશે તોસ્ત
સેપહ બન્દગાનો પેસરૂ ખીશે તોસ્ત
વગરૂ તૂ શવી કોશ્તહ બરૂ દસ્તે મન્
કસીરા નેયાઝારમ અઝ અન્જોમન
સેપાહે તો દરૂ ઝીન્હારે મનન્દ્
હમહ મેહતરાનન્દો યારે મનન્દ
વગરૂ બા મન્ ઈદરૂ નેયાઈ બજન્ગ્
નતાબી તો બા કારદીદહ નેહન્ગ્
કમરૂ બસ્તહ પીશે તો આયદ્ પશન્ગ્
ચુ જન્ગ્ આવરદ્ દૂરૂ બાશ અઝ દેરન્ગ્
પેદરૂ પીરૂ શુદ્ પાએ મર્દશ જવાન્
જવાની ખેરદ્મન્દો રઉશન્ રવાન્
બઆવરદ્ગહ બા તો જન્ગ્ આવરદ્
દેલે શીરો ચન્ગે પલન્ગ્ આવરદ્
બબીનીમ તા બરૂ કે ગર્દદ્ સેપેહરૂ
કેરા બરૂનેહદ્ બરૂ સરૂ અઝ તાજે મેહરૂ
વરૂ અયદૂન્ કે બા ઊ નજૂઈ નબરદ્
દેગરગૂનહ ખાહી હમી કારૂ કરદ્
૨૮૨ બેમાન્ તા બરૂઆસાયદ્ એમ્શબ્ સેપાહ
ચુ બરૂ સરૂ નેહદ્ કૂહ ઝરીન્ કોલાહ

જો તું આ લડાઈથી પાછો નહીંજ ફરશે-તો ખરેજ તું નામોસીમાં આવી પડશે

હવે જો તુ સઉગદ ખાઈ મારી સાથ કોલકરાર કરે-અને તે વચન નહીં તોડવાનો યત્ન કરે,

તો હુ તને એવો રસ્તો દેખાડુ-કે જેથી તારો ખઝાનો અને લશ્કર પણ કાયમ રહે

તે એમ કે જો તુ સિયાવક્ષની વાત ભૂલી જાય-અને મમાવાને તુરાનમા બીજા સિયાવક્ષ તરીકે ગણે,

તો જેહન અને લટાયક પશગ-કે જેઓ લડાઈમા ગગના પહાડને પણ દર્યા મિસાલ કરી નાખે છે તેઓ તારા ભાઈ થઈ રહેશે

વળી જે કાઈ મુલકો કે જે ઇરાનને લગતા હશે-તે હુ તુર્કીઓ પાસેથી ખાલી કરાવી આપીશ

અને મારા નેયાગાનોનો જે કાઇ ખઝાનો છે-જેમા દીનાર, તાજ અને બેસવાના તખ્ત,

તેમજ ઘોડા, હથિયાર અને બીજુ વધતુ ઓછુ કે જે મારા નેયા ગાન ઝાદશમથી મને વારસામા મળેલુ છે,

તેમાથી બુઝોર્ગોનુ તાજ, તખ્ત અને કોલાહ-તેમજ લશ્કરને માટેની બીજી કોઈપણ ચીઝ જે તુ માગે,

તે સઘળુ હુ તારી નઝદીક એમનુ એમ મોકલી દઈશ-મારો બેટો તારો પેહલવાન થઈ રહેશે અને તેનો બાપ તારો ખેશી બનશે

ત્યારે બન્ને લશ્કર લડાઇની ઝેહમતથી આસાયેશ પામશે-તેમજ આપણી સઘળી લડાઈની રજ ખુશીની મજલેસમા ફેરવાઈ જશે

પણ જો એહરેમન તારૂ મન-ફેરવી નાખે અને તુ કફન પેહેરવાનોજ થયો હોય,

જો લડાઈ અને ખૂન રેડવા સિવાય તારો બીજો વિચારજ ન હોય-અને તારા ભેજામા મારી શીખામણ નહીજ ઉતરતી હોય,

તો તુ પોતાના લશ્કરમાથી બાહેર ચાલ હુ પણ પોતાની જગ્યાએથી કદમ આગળ મૂકીશ

આપણે એકલા બેહુ જણ લડાઇના મયદાનમા હાથ આઝમાવ્યે-કે જેથી કરીને બન્ને લશ્કર લડાઈ કરવાથી આસાયેશ મેળવે

જો હુ માર્યો જાઉ તો તમામ દુન્યા તારીજ છે-મારૂ લશ્કર તારે તાબે થશે અને મારા બેટા તારા ખેશી બનશે

અને જો તુ મારા હાથ ઉપર માર્યો જશે તો હુ તારા લશ્કરમાથી કોઇને પણ દુ:ખ દઇશ નહી

તારૂ લશ્કર મારી પનાહમા રહેશે-તેઓ સઘળા મારા સરદારો અને દોસ્તો બનશે

જો તુ મારી સાથે લડવા બાહેર પડી શકતો નહીં હોય-અને લડાઇના અનુભવી મગરમચ્છ સાથ લડવાની તાકત ન ધરાવતો હોય,

તો પશગ લડાઈ માટે કમર બાધી તારી સામે આવે છે-માટે જ્યારે તે લડાઈ કરવા માગે ત્યારે ઢીલ ના કરતો

બાપ બુઢઢો થયો છે પણ તેના બેટાના પગ હજી જવાન છે-તે એક ડહાપણ ભરેલો અને રોશન રવાન સાથનો જવાન છે

તે તારી સાથ લડાઈગાહમા લડશે-તેમજ તે સિહના જેવી હિમ્મત અને ચિત્તાના જેવી ચુગાલ દેખાડશે

પછી આપણે જોઈશુ કે આ ફરતો આસ્માન કોણ ઉપર ફરે છે?-અને કોણનાં સર ઉપર મોહબતનું તાજ મેલે છે?

પણ જો તું તેની સાથે પણ લડવા ન ચાહતો હોય-અને કાઇ બીજીજ રીતનું કામ કરવા માંગતો હોય,

તો તું જરા થોભ, કે જેથી લશ્કર આજની રાત આસાયેશ લે-પછી જ્યારે પહાડ સોનેરી કોલાહ સર ઉપર મેલે,

શબે તીરહ્ જૂ દામન્ અન્દર્ કશદ્
ચકી ચાદરે શઅર્ બર્ સર્ કશદ્
કે લશ્કર્ ગુઝીનીમ્ જન્ગાવરાન્
સરફ્રાઝ્ બા ગોર્ઝહાએ ગરાન્
ઝમીન્રા કે ખૂન્ રન્ગે દીબા કુનીમ્
કે બાલાએ બદ્ખાહ્ પહ્ના કુનીમ્
દોઉમ રૂઝ હન્ગામે બાન્ગે ખોરૂસ
બબન્દીમ બર્ કૂહહે પીલ્ કૂસ
સરાન્રા બયારી બેરૂન્ આવરીમ્
બજૂય અન્દરૂન્ આબે ખૂન્ આવરીમ્
બુઝોર્ગાને ઇરાનો તૂરાન્ ઝમીન્
બેજૂયન્દ બા યક્ દેગર્ રઝ્મો કીન્
સેઉમ રૂઝ લશ્કર્ બકેર્દારે કૂહ્
દર્આરીમ દર્ રઝ્મો કીન્ હમગોરૂહ્
બબીનીમ તા ઈન્ સેપહ્રે બલન્દ
કેરા ખાર્ દારદ્ કેરા અર્જમન્દ
શુ બદ્ખાહ્ પયધામે મન્ બેશ્નવદ્
બેપીચદ્ બદીન્ પન્દે મન્ નશ્નવદ્
બતન્હા તને ખીશ અઝ્ રઝ્મખાહ્
બદીદાર્ દૂર્ અઝ્ મેયાને સેપાહ્
ગુઝીન્ કર્દ અઝાન્ બેખ્રદાન્ ચાર્ મર્દ
ચશીદહ્ કે ગીતી બસી ગર્મો સર્દ
બસી આફ્રીન્ કર્દ આમદ્ બેરૂન્
પેદર્ મેઝ્ગાન્ પુર્ આબો દેલ્ પુર્ ઝે ખૂન્
બેરૂન્ રફ્ત બા ઊ ઝે લશ્કર્ હઝાર્
ખેરદ્મન્દો શાયેસ્તએ કાર્ઝાર્
ઝે રહ્ ચૂન્ તલાયહ્ બેદીદશ ઝે દૂર્
દેરફ્શો સનાને સેપહ્દારે તૂર્
ઝે તુર્કાન્ હરાન્ કસ કે બુદ પીશરવ
ઝે ના કાર્દીદહ્ સવારાને નવ
બરહ્ બા તલાયહ્ બરૂઆવીખ્તન્દ
બનાકામ બી શીદહ્ ખૂન્ રીખ્તન્દ
તની ચન્દ અઝ્ ઈરાનેયાન્ ખસ્તહ્ શુદ
વઝાન્ રૂએ પયકાર્ પયવસ્તહ્ શુદ
હમન્દર્ ઝમાન્ શીદહ્ આનજા રસીદ
નેગહ્બાને ઈરાનેયાન્રા બેદીદ
દેલે શીદહ્ ગશ્ત અન્દરાન્ કાર્ તન્ગ્
હમી બાઝ્ ખાન્દ આન્ યલાન્રા ઝે જન્ગ્
બઈરાનેયાન્ ગોફ્ત નઝ્દીકે શાહ્
સવારી ફેરેસ્તીદ બા રસ્મો રાહ્
બેગૂયદ કે રઉશન્ દેલી શીદહ્ નામ
બશાહ્ આવરીદસ્ત ચન્દીન્ પયામ
ઝે અફ્રાસેયાબ્ આન્ સેપહ્દારે ચીન્
પેદર્ માદરે શાહે ઈરાન્ ઝમીન્
સવારી દમાન્ અઝ્ તલાયહ્ બેરફ્ત
બરે શાહે ઈરાન્ બરાબીદ તફ્ત
કે પયગમ્બરે શાહે તૂરાન્ સેપાહ્
મવે પુર્ મનેશ બા દેરફ્શે સેયાહ્
હમી શીદહ્ ગૂયદ કે હસ્તમ બનામ્
ગુઝી બાયદશ તા ગુઝારદ્ પયામ

અને કાળી રાત દૂર થઇને- રેશમી કાળી જાળીનો બુરખો નાખે (યાને દિવસ ઉગે),

ત્યારે આપણે લશ્કરમાથી ભારી ગુર્ઝ ફેરવનારા લડાયક માણસોને ચુટી કાઢીને

ઝમીનની સપાટીને દુશ્મનનાં લોહીથી લાલ પાજ જેવી કરીશું-અને દુશ્મનનાં લશ્કરની સખ્યાને ઘટાડી દઇશુ

બીજે દહાડે મરઘા બોલતી વેળા-આપણે હાથીની પીઠ ઉપર નગારાં બાધીશુ

મદદ માટે સરદારોને બાહેર કાઢીશુ-અને આ નદીની અંદર પાણીની મિસાલ લોહી વેહેતુ કરીશુ

ઈરાન અને તૂરાન ઝમીનના બુઝોર્ગો-એક બીજા સાથ લડાઈ કરશે

ત્રીજે દહાડે પહાડની મિસાલ લશ્કરને એકઠુ લડાઈ અને કીનામા ઉતારીશું.

અને પછી જોઈશુ કે આ બુલદ આસ્માન-કોણને ખુવાર અને કોણને પ્યારો ગણે છે?'

ઓ બેટા! જ્યારે તે બદખાહ કયખુસરૂ આ મારો પયગામ સાભળે- અને આ મારી નસીહતથી ફરે તથા કબૂલ નહીં કરે,

ત્યારે તારી સાથે એકલો લડવાની તેની પાસેથી માગણી કરજે-તે ૨૮૩
એવી જગ્યાએ કે જ્યા બન્ને લશ્કરની નઝર ન પડી શકે"

ત્યાર પછી શીદેહે દાના માણસોમાથી ચાર જણ કે જેઓએ દુન્યાની ઘણીક લીલી સૂકી જોયલી હતી તેઓને ચુટી કાઢયા.

તેણે બાપ ઉપર ઘણીક દુઆ કીધી અને બાહેર પડયો-પણ બાપે પોતાના પાપણ આસુ ભરેલા અને દિલ ખૂન ભરેલુ કીધુ

તેની સાથ તે લશ્કરમાથી ડહાપણવાળા અને લડાઇને લાયકના એક હઝાર સવારો બાહેર પડયા

જ્યારે તલાયાએ રાહમા દૂરથી તેને જોયો-તેમજ તે તુર્કી સરદારનો ઝુડો અને નેઝો જોયો,

ત્યારે તેવામા તુર્કીઓમાથી જે કોઈ કે આગળ ચાલતા હતા અને જે બીન અનુભવી નવા સરદારો હતા,

તેઓ માર્ગમાજ તલાયા સાથ વળગી પડયા-અને શીદેહની ગયર હાઝેરીમા તેની મરજી વિરૂધ કેટલુક ખૂન રેડયું

અને ઈરાનીઓમાથી કેટલાક ઝખ્મી થયા-અને તે તરફ લડાઈ ચાલુ થઈ ચૂકી

તેવામા શીદેહ તે જગ્યાએ આવી પહોચ્યો-અને તેણે ઈરાની લશ્કરના નેગેહબાનને જોયા

જેથી શીદેહનુ દિલ તે કામથી દુખી થયુ-અને લડાઈમાથી પોતાના પેહલવાનોને પાછા બોલાવ્યા.

પછી તેણે ઈરાનીઓને કહ્યુ કે "પાદશાહની નઝદીક-કાયદા પ્રમાણે ૨૮૪
એક સવાર મોકલો,

જે જઈને કહે કે એક શીદેહ નામનો રોશન દિલનો પેહલવાન પાદશાહ માટે કેટલોક પયગામ લાવ્યો છે

તે પયગામ ઈરાન ઝમીનના શાહના મમાવા-અને ચીનના સરદાર અફ્રાસિયાબ તરફથી છે"

તેવોજ તલાયામાથી એક સવાર દોડતો ઈરાનના પાદશાહની નઝદીક શેતાબ ગયો

અને કહ્યું કે "તુરાની લશ્કરના શાહનો પુખ્ત વિચારવાળો એક પેહલવાન કાળા ઝુંડા સાથે કાસેદ તરીકે આવ્યો છે.

તે કહે છે કે 'મારૂં નામ શીદેહ છે'-તે દાખેલ થવા માંગે છે કે પયગામ પુગાડે."

બેશે શાહ શુદ ઝાન્ સખુન પુર ઝે શરૂમ
બેરૂરીખ્ત અઝ દીદગાન્ આબે ગરૂમ
ચુનીન્ ગોફ્ત કીન્ શીદહ ખાલે મનસ્ત
બબાલાઓ મર્દી હમાલે મનસ્ત
નેગહ કરદ ગર્દનકશી અઝ ગવાન્
નબુદ પીશ જોઝ કારને કાવેયાન્
બદુ ગોફ્ત રવ પીશે ઊ શાદગામ
દોરૂદશ દેહ અઝ માઓ બેશનવ પયામ
૨૮૫ ચુ કારન્ બેયામદ બપીશે સેપાહ
બેદીદ આન્ દેરફ્શે દેરફ્શાન સેયાહ
બેયામદ બરે શીદહ દાદશ દોરૂદ
ઝે શાહો ઝે ઈરાનેયાન્ બરફ્રોઝૂદ
જવાન્ નીઝ બોગ્શાદ શીરીન્ ઝબાન્
કે બીદાર દેલ બૂદો રઉશન રવાન્
બેગોફ્ત આનચે બેશનીદ ઝક્રાસેયાબ
ઝે આરામ વઝ બઝ્મો રઝ્મો શેતાબ
ચુ બેશનીદ કારન્ સુખુનહાએ નગ્ઝ
અઝાન્ નામવર મર્દ બીદાર મગ્ઝ
બેયામદ બરે શાહે ઈરાન્ બેગોફ્ત
કે પયગામહા બા ખેરદ બૂદ જોફ્ત
ચુ બેશનીદ ખુસરવ ઝે કારન્ સોખન
બયાદ આમદશ રૂઝગારે કોહન
બેખન્દીદ ખુસરવ ઝે કારે નેયા
વઝાન્ જોસ્તને ચારહા કીમેયા
અઝાન્ પસ ચુનીન્ ગોફ્ત કઝ્રાસેયાબ
પશીમાન શુદસ્ત અઝ ગુઝશતન ઝે આબ
બેફ્રુશદ મગર દેલ બપીચાનદમ
બબીશીએ લશકર બેતર્સાનદમ
૨૮૬ વરા ચશ્મ બીઆબો દેલ પુર સોખન
મરા દેલ પુર અઝ દરદહાએ કોહન
નદાનદ કે ગર્દન્દહ ચર્ખે બલન્દ
નગર્દદ બેબાયેસ્ત ફરઝે ગઝન્દ
કુનૂન્ કારે મારા જોઝીન્ નીસ્ત રૂય
કે મન્ દેલ પુરઝ કીન્ શવમ પીશે ઊય
બેગર્દમ બઆવર્દ બા ઊ બજન્ગ
બહન્ગામે કૂશેશ નસાઝમ દેરન્ગ
હમહ બેખ્રદાનો રદાને સેપાહ
બઆવાઝ ગોફ્તન્દ કીન્ નીસ્ત રાહ
જહાનદીદહ પુર દાનેશ અફ્રાસેયાબ
જોઝ ચારહસાઝી ન બીનદ બખાબ
નદાનદ જોઝ તમ્બુલો જાદુઈ
ફેરીબો બદ અન્દીશીઓ બદખુઈ
ઝે લશકર કુનૂન્ શીદહરા બરગુઝીદ
કે ઈન્ દીદ બન્દે બલારા કલીદ
હમી આહદ અઝ શાહે ઈરાન્ નબરદ
બદાન્ તા કુનદ રૂઝે મા પુર ઝે ગરદ
તો બર તીઝીએ ઊ દલીરી મકુન્
અઝ ઈરાનો અઝ તાજ સીરી મકુન્
૨૮૭ બઆવર્દ ગોસ્તાખ બા ઊ મગરદ
નબાયદ કે માનીમ બા રન્જો દરદ

તે સખુનથી પાદશાહનું દિલ શમિંદુ બન્યુ–અને તેણે આખમાંથી ગર્મ આસુ પાડયાં

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "શીદેહ મારો મામો છે–તે કદમા અને મર્દીમા મારીજ બરાબરિયો છે"

પછી પાદશાહે આસપાસ નઝર નાખી અને જોયુ કે કાવેના ખાન્દાનના કારન સિવાય ત્યા કોઈ બીજો પેહલવાન હાઝેર ન હતો.

જેથી તેને કહ્યુ કે "તુ ખુશહાલ ચેહરે તેની પાસે જા–અને તેને મારી તરફથી દુઆ કહી તેનો પયગામ સાભળી લે"

જ્યારે કારન પેલા તુરાની સિપાહોની નઝદીક આવ્યો–અને તે ઝળકાટ ભરેલો કાળો ઝુડો જોયો,

ત્યારે તે શીદેહની નઝદીક આવ્યો અને તેને પાદશાહ તથા ઇરાનીઓ તરફથી દુઆ પુગાડી

શીદેહ પણ તેની સાથ ઘણીજ મીઠાસ સાથની વાતો કીધી- કારણકે તે પણ ચાલાક દિલનો ઠાવકો અને રોશન જીવનો હતો

તેણે અફ્રાસિયાબ તરફથી અયશઆરામ અને ખુશીખુશહાલી તથા લડાઈ અને ફેસાદ માટે જે કાઇ સાભળ્યુ હતુ તે તેને કહ્યુ

જ્યારે કારને તે બીદાર મગઝના નામવર તુર્કીથી સારા સખુનો સાભળ્યા,

ત્યારે તે ઇરાનના પાદશાહની આગળ આવ્યો અને સઘળુ સાભળેલુ કહ્યુ–કારણ તે સઘળો પયગામ ડહાપણ ભરેલો હતો

જ્યારે ખુસરૂએ કારનની વાત સાભળી–ત્યારે તેને આગળો વખત યાદ આવ્યો

પાદશાહ પોતાના મમાવાના હીલા બહાના કરવાના કામથી હસવા લાગ્યો

પછી તે બોલ્યો કે "અફ્રાસિયાબ–જયહૂન નદી આળગી આવ્યાથી પશેમાન થયલો લાગે છે

હવે તે મારૂ દિલ ફેરવવાની કોશેશ કરે છે અને પોતાના મોટા લશ્કરથી મને બીહવડાવે છે

તેની આખમા શર્મ નથી અને દિલ મીઠાસભરી વાતોથી ભરેલુ છે–પણ મારૂ દિલતો જૂના દુ:ખથીજ ભરેલુ છે

તે જાણતો નથી કે આ ફરતો બુલદ આસ્માન–ખરાબીને દહાડે આપણી ઈચ્છા પ્રમાણે ફરતો નથી

હવે મારે માટે દિલ કીના ભરેલુ કરી તેની સામે જવા સિવાય બીજુ કાઇ કામ રહ્યુ નથી

હુ લડાઈ કરવા માટે મયદાનમા તેની સાથ ફરીશ–અને લડાઈની કોશેશ વખતે ઢીલ કરીશ નહી"

ત્યારે સઘળા દાનેશમદોએ અને લશ્કરના સરદારોએ-પોકાર કરી કહ્યુ કે "એમ કદીપણ બનશે નહી

દુન્યાનો અનુભવી અને દાનાઈમાં પુરો અફ્રાસિયાબ–ચારો કરવા સિવાય બીજું કાઈપણ સ્પનામા જોતો નથી

તે કાવાદાવા, જાદુઇ, ફરેબ, દુશ્મનાઇ અને બૂરી ખાસીયત સિવાય કાંઈ બીજુ જાણતોજ નથી

હમણા તેણે લશ્કરમાથી શીદેહને ચુટી કાઢયો છે–કારણ તેણે આફતમાથી છૂટવાની એજ ચાવી જોઈ છે

તે ઇરાનના પાદશાહ સાથ લડાઈ કરવા ચાહે છે–જેમ કરી તે અમારો દહાડો ધૂળ ભરેલો કરે.

તુ તેની એવી ચાલાકી ઉપર બહાદુરી ના કર–અને તેમ કરીને ઇરાન દેશ અને તેના તાજથી ધરાઇ ના જા.

તેની સામે હુલડાઈ કરી લડવા ના ઉતર–એવું બનવુ નહીં જોઇયે કે અમો રંજ અને દુ:ખમાં પડિયે.

બદસ્તે તો ગરૂ શીદહ ગર્દદ તબાહ
યકી નામવરૂ કમ શવદ ઝાન્ સેપાહ
વગરૂ દૂરૂ અઝ ઈદરૂ તો ગર્દી હલાક
અઝ ઈરાન્ બરૂઆયદ યકી તીરહ ખાક
યકી ઝેન્દહ અઝ મા નમાનદ બજાય
ન શહરે બરો બૂમે ઈરાન્ બપાય
કસી નીસ્ત મારા કે તોખ્મે કેયાન્
કે કીનરા બેબન્દદ કમરૂ બરૂ મેયાન્
નેયાએ તો પીરે જહાનદીદહ અસ્ત
બતૂરાનો ચીન્ દરૂ પસન્દીદહ અસ્ત
હમી પૂઝેશ આરદ બદીન્ બદ કે કરૂદ
બબીચારગી જોસ્ત ખાહદ નબરૂદ
હમી ગૂયદ અસ્પાનો ગન્જો દેરમ
કે બેન્હાદ તૂરૂ અઝ પયે ઝાદશમ
હમાન્ તખ્તે ઝરૂરીનો તાજે સરાન્
કમરૂહાએ ઝરૂરીનો ગોર્ઝે ગરાન્
સેપારદ બગન્જે તો અઝ ગન્જે ખીશ
મગરૂ બાઝ દારદ બદીન્ રન્જે ખીશ
હરાન્ શહરૂ કઝ બૂમે ઈરાન્ નેહી
હમી કરૂદ ખાહદ કે તોર્કાન્ તેહી
બઈરાન્ ખરામીમ પીરૂઝો શાદ
કે કારે ગુઝશ્તહ નગીરીમ યાદ
બદીનગૂનહ ગોફ્તન્દ પીરો જવાન્
જોઝ નામવરૂ રોસ્તમે પહલવાન્
કે રોસ્તમ્ હમી ઝાશ્તી સરૂ બેકાશ્ત
કે દર્દે સેયાવુશ બદેલ્ કીનહ દાશ્ત
હમી લબ્ બદન્દાન્ બેખાઈદ શાહ
હમી કરૂદ ખીરહ બદીશાન્ નેગાહ
વઝાન્પસ ચુનીન્ ગોફ્ત કીન્ નીસ્ત રાહ
બઈરાન્ ખરામીદન્ અઝ રઝમગાહ
કુજા આન્ હમહ પન્દો સઉગન્દે મા
કે કર્દીમ બા શાહ પયવન્દે મા
ચુ બરૂ તખ્ત બરૂ ઝેન્દહ અફ્રાસેયાબ્
બમાનદ અઝ ગર્દદ ઈરાન્ ખરાબ્
બકાઉસ ચકુસરૂ ચે પૂઝેશ બરીમ
બદીન્ દીદગાન્ ચૂન બવય બેન્ગરીમ
શનીદી કે બરૂ ઈરજે નીકબખ્ત
ચે આમદ ઝે તૂરૂ અઝ પયે તાજો તખ્ત
બનવદરૂ ચે આમદ ઝે અફ્રાસેયાબ્
કે બરૂ કોશ્તને વય ગેરેફ્તશ શેતાબ્
સેયાવૂશે રદરા હમી બી ગોનાહ
બેકોશ્ત અઝ પયે તખ્તો ગન્જો કોલાહ
ફેરીબન્દહ તુર્કી અઝાન્ અન્જુમન્
બયામદ ખરામાન્ બનઝદીકે મન્
હમી આરૂઝૂ કરૂદ બા મન્ નબરૂદ
શુમારા ચેરા શુદ ચુનીન્ રૂએ ઝરૂદ
હમી અઝ શુમા ઈન્ શેગેફ્ત આયદમ
હમાન્ કીને પીશીન્ બેયફ્ઝાયદમ
શુમાની તબોદીમ કે ઈરાનેયાન્
કુશાયન્દ અઝ કીનહ ચકુસરૂ મેયાન્

અગર તારા હાથ ઉપર શહીદ મારી જશે-તો તેનાં લશ્કરમાંથી ફક્ત એક નામવર ઓછો થયલો ગણાશે

પણ જો તુ અહીંથી દૂર થઈ હલાક થયો-તો આખા ઈરાન દેશમાં સીઆહ ધૂળ ઉડતી થશે

અને અમારામાથી એકપણ જીવતો કાયમ રહેશે નહીં-અને ઈરાનની સરઝમીન કે શેહર કાઈપણ પાયદાર રહેશે નહીં

તારા પછી કયાની તોખ્મનો એકપણ શખ્સ અમો પાસે એવો કોઈ નહીં રહેશે-કે જે તારો કીનો લેવા માટે કમર ઉપર કમરબંદ બાંધે

તારો મમાવો ઝમાનાનો ખાધેલો બુઢ્ઢો છે-તેમજ તુરાન અને ચીનમાં ઘણો લોકપ્રિય થઈ ગયલો છે

તેણે જે બૂરાઈ કરી છે તે માટે પસ્તાવો કરી-લાચારીએ લડાઈ કરવા ચાહે છે

તે કહે છે કે ઘોડા, ખઝાનો અને દેરમ-કે જે તુરે ઝાદશમને માટે ભેગો કીધો હતો,

તેમજ સોનેરી તખ્ત અને સરદારોના તાજ-સોનેરી કમરબંદો અને ભારી ગુર્ઝ વગેરે

પોતાના ખઝાનામાથી તારા ખઝાનામા મોકલે-અને તેમ કરી પોતા ઉપર આવેલી આફ્ત ટાળવા માગે છે

તેમજ જે શેહરને કે તુ ઈરાનનુ છે એમ કહે-તે પણ તુરાની લશ્કરથી ૨૮૦
ખાલી કરી આપવા કહે છે,

ત્યારે તો ચાલો આપણે ઇરાન તરફ ફતેહમંદી અને ખુશહાલી સાથે પાછા ફર્યેં-અને થઈ ગયલા કામોની યાદ નહીં કર્યેં"

નામવર પેહલવાન રૂસ્તમ સિવાય-બુઢ્ઢા અને જવાનો સઘળા એવી રીતે બોલ્યા

એવી જાતની સુલેહ કરવાથી ફક્ત રૂસ્તમેજ સર ફેરવ્યુ કારણકે તેનાં દિલમા સિયાવક્ષના દુખનો કીનો હતો

એવુ જોઇ પાદશાહે પોતાના હોઠ દાતમા પકડયા-અને તે સઘળા પેહલવાનો ઉપર કરડી નઝરે જોયુ

પછી પાદશાહ એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "આ લડાઇગાહમાથી આપણે ઈરાન તરફ પાછા ફર્યેં એ કાઈ સારી વાત નથી

મારા પોતાના ખેશાવંદ પાદશાહ કાઉસ આગળ જે સઉગંદ મેં ખાધા છે-તથા જે કાઇ હુ બોલી ગયોછુ તેનુ શું કરવુ ?

જો અફ્રાસિયાબ તખ્ત ઉપર જીવતો રહેશે-તો તેનાથી આપણો ઈરાન દેશ પાએમાલ થઈ જશે

પાદશાહ કાઉસ આગળ જઇ આપણ કેવી રીતની તાજેશ કરીશુ ?-અને આ આપણી બેશર્મ આખોએ તેની સામે નઝર પણ કેમ કરીશુ ?

તમોએ સાભળ્યુ તો છે કે નેકબખ્ત એરચ ઉપર-તુર તરફથી તાજ અને તખ્ત માટે શુ શુ વીટયુ હતુ ?

વળી અફ્રાસિયાબ તરફથી નૌદર ઉપર શુ વીટયુ ?-કારણકે તેને ૨૮૧
મારી નાખવા ઉપરજ તેણે શિતાબી કીધી

તેમજ વળી સરદાર સિયાવક્ષને બે ગુનાહ-તખ્ત, ગજ તથા કોલાહ માટે મારી નાખ્યો હતો

તુરાની લશ્કરમાથી એક દગાખોર તુર્કી-મારી નઝદીક ચાલી આવી,

મારી સાથ લડાઇ માગી-તો તેથી તમો સઘળાઓના મોઢા કેમ ફિક્કાં પડી ગયા ?

આથી તમો માટે મને અજાયબી ઉપજે છે-અને મારો આગળો કીનો ઓર વધે છે.

મને એવો વિચાર કદી પણ આવ્યો હતો નહીં કે ઈરાનીઓ-સઘળા કીનો લેવાથી પોતાની કમર છોડી નાખશે.

કસીરા નદીદમ અઝ ઈરાન સેપાહ
કે અફ્‌કન્દહ્ બૂદન્દ દર રઝમગાહ
કે અઝ જન્ગે ઈરાન બદીનસાન શેતાબ
ગેરેફ્‌તન્દ અઝ ગોફ્‌તે અફ્રાસેયાબ
ચુ ઇરાનેયાન ઈન સખુનરા ઝે શાહ
શનીદન્દ પીચાન શુદન્દ અઝ ગોનાહ
બપૂઝેશ બેગોફ્‌તન્દ મા બન્દહ ઈમ
હમ અઝ મેહરબાની સરાયન્દહ ઈમ

૨૯૦ નખાહદ શહન્શાહ જોઝ નામે નીક
બહર કારહા દર સરન્જામે નીક
કે શાયદ જહાનદારે બરતર મનેશ
નખાહદ કે બર મા બુવદ સરઝનેશ
કે ચૂયન્દ અઝ ઈરાન સવારી નબૂદ
કે યારસ્ત બા ઊ નબરદ આઝમૂદ
સેપાહી ખોફ્‌શાન બદશ્તે નબરદ
જોઝ અઝ શાહ શાન ઈન દેલીરી નકરદ
નખાહદ મગર ખુશવે મૂબેદાન
કે બર મા બુવદ નન્ગ તા જાવેદાન
બદીશાન ચુનીન પાસોખ આવરદ શાહ
કે અય મૂબેદાને ગુમાયન્દહ રાહ
બેદાનીદ કીન શીદહ રૂઝે નબરદ
પેદરરા નદારદ બહામૂન બમરદ
સેલાહશ પેદર કરદ અઝ જાદુઈ
ઝે કજ્ઝીઓ તારીઓ અઝ બદખુઇ
નબાશદ સેલીહે શુમા કારગર
બદાન જઉશનો ખૂદે પૂલાદબર
હમાન અસ્પશ અઝ દીવ દારદ નેઝાદ
ગેરાઈદને શીરો તુન્દીએ બાદ
૨૯૧ કસીરા કે યઝદાન નદાદસ્ત ફર
નબાશદશ બા જન્ગે ઊ પાઓ સર
હમાન બા શુમા ઊ નેયાયદ બજન્ગ
ઝે ફરરો નેઝાદે ખુદ આયદશ નન્ગ
નબીરહ ફરીદૂનો પૂરે કોબાદ
દો જન્ગી બુવદ યક્‌દેલો યક્‌નેઝાદ
બેસૂઝમ બદ તીરહ જાને પેદરશ
ચુ કાઊસરા સૂખ્ત ઊ બર પેસરશ
સવારાનો શીરાને ઈરાન ઝમીન
હમહ શાહરા ખાન્દન્દ આફ્રીન

મેં નથી જોયા કે ઇરાની લશકરમા કોઈ લડાયકોને દુશ્મનોએ લડાઈના મયદાનમાં માર્યા હોય.

કે અફ્રાસિયાબના સલાહના પયગામથી લડાઈ કરવાનું મઉકૂફ કરવા ઉતાવળા બની ગયા છો "

જ્યારે ઇરાનીઓએ પાદશાહથી એ પ્રમાણેના સખુનો-સાંભળ્યા ત્યારે પોતાના વાકથી દિલગીર થયા

જેથી તેઓ માફી માગતા બોલ્યા કે " અમો તારા બંદા છિયે-અમોએ સલાહ કરવાની જે સૂચના આપી તે તો માત્ર તારી તરફની મોહબતને ખાતેર આપી છે

તુ શેહન્શાહ નેકનામી અને હરેક કામના નેક શેવટ સિવાય બીજું કાંઈ ચાહતો નથી (તે અમો જાણ્યે છિયે)

મોટા મનનો જેહાદાર પાદશાહ ખરેજ-એમ ચાહે છે કે અમારી ઉપર ઠપકો નહીં આવે

કે ઈરાનીઓમા કોઈ એવો સવાર નહી મળ્યો-કે શીદેહની સાથ લડાઇ કરે

લડાઈના મયદાનમા લશ્કરીઓ લડાઈ તો ઘણી મારે છે-પણ પાદશાહ સિવાય કોઇએ તેની સાથ લડવાની હિમ્મત નહી કીધી

તેમ કરીને અલબત્તે અમો મોબેદો ઉપર સત્તા ધરાવનારો પાદશાહ એટલુજ ઈચ્છતો હશે કે હમેશાની શર્મ અમારી ઉપર નહી રહે "

ત્યારે પાદશાહે તેઓને એવો જવાબ આપ્યો-કે " ઓ રાહ બતાવનારા દાનાઓ!

તમો જાણો કે આ શીદેહ લડાઇને દહાડે-પોતાના બાપને પણ મયદાનમા મર્દ તરીકે ગણતો નથી

જાદુ, મેલી વિદ્યા અને દુષ્ટપણાના ઝોરે કરીને એના બાપે અને હથિયારબંદ કર્યો છે

તેથી તેના બખ્તર અને પોલાદની ટોપી ઉપર-તમારા હથિયાર બિલકુલ કારગર થઇ શકશે નહી

તેમજ વળી તેનો ઘોડો પણ દેવની બુન્યાદ ધરાવે છે-સિહની ખાસીયત અને પવનની ચાલ તે ધરાવે છે

ખોદાતાલાએ જે કોઇને ખોરેહ નહીં બખ્શેલુ હોય-તે તેની સાથ લડવાની તાકત ધરાવે નહીં

વળી તે તમો લોકો સાથે લડવા ઉતરશે નહીં-કારણકે તેને પોતાની બુન્યાદ અને દબદબાની શર્મ લાગશે

પણ તે ફરીદૂનનો નબીરો અને ખુસરૂ કયકોબાદનો નબીરો-બન્ને લડાયકો એક દિલના એક બુન્યાદના છે, તે લડી શકશે

જેમ કાઊસનુ દિલ તેના બેટા માટે અફ્રાસિયાબે બાળ્યુ છે-તેમજ હું તેના બાપનો સીઆહ જીવ તેને માટે બાળીશ "

એ સાભળી ઈરાન ઝમીનના સઘળા સિહો અને સવારોએ પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી

પાસોખ યાફ્‌તને શીદહ અઝ કયખુસવ વ બાઝ ગશ્તનશ.

બેદરૂદ તા કારને રઝમખાહ
શવદ બાઝો પાસોખ ગોઝારદ બે શાહ
કે ઈન કારે મા દીરો દુશ્વાર અસ્ત
સુખુનહા ઝે અન્દાઝહ અન્દર ગુઝશ્ત

શીદેહનું કયખુસરૂ પાસેથી જવાબ મેળવવું અને તેનું પાછું ફરવું.

પછી પાદશાહે ફર્માવ્યું કે "લડાયક કારન-પાછો જાય અને પાદશાહનો પયગામ પુગાડે

કે આ આપણુ કામ લામ્બુ અને મુશ્કેલ થઈ પડ્યું છે-અને હવે એ વાતો હદથી બાહેર નીકળી ગઇ છે.

હોનરૂ યાફતહુ મર્દે જન્ગી બજન્ગ્
નબૂયદ ગહે રઝમ બોસ્તન્ દેરન્ગ્
નખાહમ ઝે તૂ બૂમે તૂરાન્ ન ગન્જ
કે બરૂ કસ નમાનદ સરાએ સેપન્જ
કુનૂન્ તા ખોદાવન્દે ખુરશીદો માહ
કેરા શાહ દારદ બરીન્ રઝમગાહ
બઝૂરે જહાન્આફ્રીન્ કેર્દેગારૂ
બદીહીમે કાઊસો પર્વર્દેગારૂ
કે ચન્દાન્ નમાનમ શુમારા ઝમાન્
કે બરૂ ગુલ વઝદ તુન્દ બાદે ખઝાન્
દેગરૂ આન્ કે ગોફતી તો અઝ ખાસ્તહ
ઝે અસ્પાનો અઝ ગન્જે આરાસ્તહ
બદાન્ ખાસ્તહ નીસ્ત મારા નેયાઝ
કે અઝ જઉરે બીદાદ આમદ ફરાઝ
કેરા પોશ્તગર્મી ઝે યઝદાન્ બુવદ
હમીશહ દેલો બખ્ત ખન્દાન્ બુવદ
બરો બૂમો ગન્જો સેપાહત મરાસ્ત
હમાન્ તખ્તો શહરો કોલાહત મરાસ્ત
પશન્ગ્ આમદો ખાસ્ત અઝ મા નબરૂદ
ઝેરેહદારૂ બા લશ્કરો ગુદારો બરૂદ
સપીદહ દમાન્ હસ્ત મેહમાને મન
બખન્જરૂ બેબીનદ સરફૂશાને મન
કસીરા ન બીનમ ઝે ઈરાન્ સેપાહ
કે બા ઊ બેગર્દદ બઆવરૂદગાહ
મનો શીદહો દશ્તો શમ્શીરે તીઝ
બરૂઆરમ બફર્જામ અઝ રસ્તખીઝ
ગરૂ અયદૂન કે પીરૂઝ બાશમ બજન્ગ્
નસાઝમ બદીન્સાન્ ફરાવાન્ દેરન્ગ્
મબારેઝ ખોરૂશાન્ કુનીમ અઝ દો રૂય
ઝે ખૂન દશ્ત ગર્દદ પુરઝ રન્ગો બૂય
વઝાન્પસ ચલાન્રા હમહ હમગોરૂહ
બજન્ગ્ અન્દરૂ આરમ બકેર્દારે કૂહ
ચુ ઈન્ ગોફ્તહ બાશી બશીદહ બેગૂય
કે અય પુરૂખેરદ મેહતરે નામજૂય
તો ઈદરૂ બતનહા બદામ આમદી
ન બરૂજોસ્તને નન્ગો નામ આમદી
ન અઝ બહરે પયઘામે અફ્રાસેયાબ્
કે રૂઝે બદત કરૂદ બરૂ તૂ શેતાબ્
જહાન્દારત અન્ગીખ્ત અઝ અન્જુમન્
સુતૂદાનત ઈદરૂ બુવદ હમ કફન્
ગઝન્દ આયદત ઝાન્ સરે બી ગઝન્દ
કે અઝ તન બુરીદન્દ ચૂન ગૂસ્ફન્દ
બગેર્યદ ચુનાન્ ઝારૂ બરૂ તૂ પેદરૂ
કે કાઊસ ગેર્યદ હમી બરૂ પેસરૂ
બેયામદ દમાન્ કારન અઝ નઝદે શાહ
બનઝદીકીએ આન્ દેરફૂશે સેયાહ
સખુન્ હરૂચે બેશ્નીદ બા ઊ બેગોફ્ત
હમહ હરૂચે બુદ આશ્કારો નેહોફ્ત
બેશુદ શીદહ નઝદીકે અફ્રાસેયાબ્
દેલશ ચૂન બરૂ આતેશ નેહાદહ કબાબ્

હોનર મેળવેલો લડાયક મર્દ લડાઇને વખતે લડવામાં ઢીલ કરતો નથી

મને તારી પાસેથી કોઈ તુરાનનો મુલક કે કાંઇ ખઝાનો જોઇતો નથી-
કારણકે આ મુસાફરખાના રૂપી દુન્યામા કોઈ જાવેદાન સુખી રહેતું નથી

હવે જોઇએ કે આફતાબ અને માહતાબનો સાહેબ ખોદાતાલા-આ
લડાઇગાહમાં કોણને ખુશહાલ કરે છે?

દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબના કોવતના, પાદશાહ કાઊસના અને ૨૬૨
પાક પર્વર્દેગારના સઊગદ ખાઇને કહુ છુ,

કે પાનખર રૂતુનો તોફાની પવન ફૂલ ઉપર ફુકીને તેને કરમાવે છે
તેટલો વખત પણ તમોને જીવવા દઇશ નહીં.

બીજુ તે તારા ખઝાના, ઘોડા, અને ભેગા કીધેલા માલ અસ્બાબ
માટે જે કહ્યુ,

તો તે માલ અસ્બાબ કે જે તે ઝોર ઝુલ્મથી ભેગો કરેલો છે તેની
મને જરાપણ ગર્ઝ નથી

જે શખ્સને પાક યઝદાનની મદદ મળી હોય-તેનું દિલ અને નસીબ
હમેશે હસ્તુજ રહે છે

તારી સરઝમીન, ખઝાનો અને લશ્કર મારૂજ છે-તેમજ તારૂ તુરાન
શેહર, પાદશાહી તખ્ત અને કોલાહ એ સર્વ ચીઝ મારીજ થયલી સમજ

હવે જો પશાગે પોતાના બખ્તરવાળા લશ્કર સાથ આવીને ધરપચ
કરીને મારી પાસેથી લડાઈ માગી છે,

તો સહવારના પોહોરમાજ તે મારો મેહમાન થશે-અને મારી માથા
છટકાવનારી તલવાર જોશે

હું ઈરાની લશ્કરમા એવો કોઇને જોતો નથી-કે જે તેની સાથ લડાઈ
ગાહમાં ઉતરે

માટે હું અને શીદેહ તથા લડાઈનુ મયદાન અને તેઝી તલવાર
એટલુંજ હશે-તો શેવટે હુ તેની ઉપર રસ્તાખેઝ બરપા કરીશ

જો એ પ્રમાણે હુ લડાઈમાં ફતેહમદ થઇશ-તો પછી હુ જરાપણ ૨૬૩
ઢીલ કરીશ નહીં

પણ બન્ને તરફના લડવૈયાઓને પોકાર મારતા બનાવીશ-જેથી આ
મયદાન લોહીએ કરી રગીન બની જશે

અને ત્યાર પછી જાણે એક પહાડ આવતો હોય તેમ સઘળા બહા
દુરોને ટોળાબધ લડાઈમા ઉતારીશ

જ્યારે તું એમ કહી રહે ત્યારે શીદેહને વધુ કહેજે-કે ઓ ડહાપણ
ભરેલા નામજોય સરદાર!

તુ અહી એકલો કાઇ નામ કાઢવા કે કીર્ત્તિ મેળવવા આવ્યો નથી-
પણ ચાલી ચલાવીને ફાદામા આવ્યો છે

તેમજ તુ કાઇ અફ્રાસિયાબનો પયગામ પુગાડવા આવ્યો નથી-
બલ્કે તારા બૂરા દહાડાએ તારા ઉપર શિતાબી કીધી છે

તારા પાદશાહે તો તને પોતાની અન્જુમનમાથી ઉસ્કેરીને મોકલ્યો
છે-જેથી હવે તારૂ દખ્મુ અને કફન પણ અહીંજ થશે

જે નિર્દોષનુ માથુ કે એક ગોસ્ફદના માથાની મિસાલ તેના શરીર
ઉપરથી કાપી કાઢ્યુ, તેવીજ રીતે તારા સરને પણ હાનિ પુગશે

અને જેવી રીતે કે કાઊસ પોતાના બેટા ઉપર હજુ રડયા કરે છે-
તેમ તારી ઉપર તારો બાપ ઝાર ઝાર રડશે"

એવો પયગામ લઈ કારન પાદશાહની નઝદીકથી દોડતો તે કાળા
ઝુંડાની આગળ આવ્યો

અને જે સખુન તેણે સાભળ્યા હતા તે તેમજ જે કાઇ ઝાહેર અને ૨૬૪
ખુલ્લો પયગામ હતો તે તેને કહી સંભળાવ્યો

હવે ત્યાંથી શીદેહ અફ્રાસિયાબની નઝદીક પાછો ગયો-તેનું દિલ
આતશ ઉપર મૂકેલા કબાબ મિસાલ બળતું હતું.

હમહ હરચે દીદ આશકારો નેહોફ્તહ
બપીશે પેદર યક બયક બાઝ ગોફ્તહ
બેશુદ શાહે તુર્કાન્ ઝે પાસોખ્ દેઝમ
બઆ ગશ્તો બરૂઝદ યકી તીઝદમ
અઝાન્ ખાબ્ કઝ રૂઝગારે દરાઝ
બેહીદો ઝે હર કસ હમી દાશ્ત રાઝ
[illegible] ગશ્ત અર્દાનો દેલ પુર નેહીબ્
બેદાનેસ્ત કામદ બતન્ગી નેશીબ્
બદ્ ગોફ્ત ફર્દા બદીન્ રઝમગાહ
ઝે આગન્દહ મૂરાન્ નેયાબન્દ રાહ
સેપહબુદ બદ્ ગોફ્ત કઝ બામદાદ
મકુન્ તા દો રૂઝ અય પેસર જન્ગ્ યાદ
બદીન્ રઝમ બેશકસ્ત ગૂઈ દેલમ
બરૂઆનમ કે દેહરા ઝે તન્ ખુગ્સેલમ
પેસર ગોફ્ત કય શાહે તુર્કાનો ચીન્
દેલે ખીશરા બદ્ મગર્દાન્ ગુનીન્
૨૯૫ ચુ ખુરશીદે તાબાન્ બરૂઆરદ દેરફ્શ
દેરફ્શાન્ કુનદ રૂએ ચર્ખે બેનફ્શ
મનો ખુસરવો દશ્તે આવરૂદગાહ
બરૂઅન્ગીઝમ અઝ શાહ ગર્દે સેયાહ

તેણે જે કાંઈ ઝાહેર તેમજ છૂપી રીતે ત્યાં જોયું હતું તે સઘળું-જરાકે જરાક બાપની નઝદીક ખુલ્લુ કહ્યુ

તે જવાબ સાંભળી તુર્કીઓનો પાદશાહ દિલગીર બની ગયો-અને તેણે ગમગીન થઈ એક ઊંડી હાય મારી.

અને જે ખાબ કે તેણે લામ્બા વખત ઉપર-જોઈ સઘળાઓથી છૂપો રાખ્યો હતો,

તે ખાબથી તેનુ સર ફરવા લાગ્યુ અને દિલ ધાસ્તી ભરેલું થયુ-તે સમજી ગયો કે "હવે મારી પડતી નઝદીક આવી લાગી છે"

તેટલા શીદેહે તેને કહ્યું કે "આવતી કાલે આ લડાઈના મયદાનમાં-મૂવેલાઓના ઢગ વચ્ચેથી કીડીઓને પણ જવાનો માર્ગ રહેશે નહીં"

ત્યારે અફ્રાસિયાબે તેને કહ્યુ કે "ઓ બેટા કાલે બામદાદથી બે દિવસ સુધી તુ લડાઇનો વિચારજ ના કરતો

આ લડાઈથી જાણે મારૂ દિલ તુટી ગયુ છે-મને એવુ થાય છે કે જાણે છીવપર કરૂ"

ત્યારે બેટાએ કહ્યુ કે "ઓ તુરાન અને ચીનના શેહનશાહ!-તું પોતાના દિલને એમ છેક બૂરૂં ના બનાવ

જ્યારે ઝળકાટ ભરેલો ખોરશેદ પોતાનો ઝુંડો ઉઠાવશે-અને બહુ રંગના આસ્માનનો ચેહરો પ્રકાશતો કરશે,

ત્યારે હુ, ખુસરો અને લડાઇનુ મયદાન છિયે-ત્યા હું પાદશાહની સીઆહ ગર્દ કાઢી નાખીશ

કોશ્તહ્ શુદને શીદહ્ બર દસ્તે કયખુસરવ્ દર જન્ગે હમ્દીગર.

ચુ રઉશન્ શુદ આન્ ચાદરે લાજવરદ
જહાન્ શુદ બકેર્દારે યાકૂતે ઝરદ
નેશસ્ત અઝબરે અસ્પ જન્ગી પશન્ગ્
ઝે બાદે જવાની સરશ પુર ઝે જન્ગ્
બજઉશન્ બેપૂશીદ રઊશન્ બરશ
ઝે આહન્ કોલાહે કયાન્ બર સરશ
દેરફ્શશ યકી તુર્કે જન્ગી બચન્ગ્
ખરામાન્ બેયામદ બસાને પલન્ગ્
ચુ આમદ બનઝદીકે ઈરાન્ સેપાહ
યકી નામદારી બેશુદ નઝદે શાહ
કે આમદ સવારી મેયાને દો સફ
ખોરૂશાનો જૂશાનો તીઘી બકફ
તો ગૂઈ યકી અઝદહાઇ દેઝમ
હમી સુખ્ત ખાહદ જહાનરા બદમ
હમી ગૂયદ આન્ નામવર તીઝ ચન્ગ્
કે બા શાહ ગૂયદ કે આમદ પશન્ગ્
૨૯૬ બેખન્દીદ અઝૂ શાહો ખફતાન્ બેખાસ્ત
દેરફ્શે ખુઝોર્ગી બરૂઆવરદ રાસ્ત
યકી તર્કે રૂમી બસર બર નેહાદ
દેરફ્શશ બરેહ્હામ ગૂદર્ઝ દાદ
હમહ લશકરશ ઝારો ગેર્યાન્ શુદન્દ
ચુ બર આતેશે તીઝ બેર્યાન્ શુદન્દ

એક બીજા સાથની લડાઈમાં શીદેહનું કયખુસરૂના હાથ ઉપર માર્યુ જવું.

જ્યારે પેલી અધારી ચાદર પાછી રોશન થઈ-અને જેહાન પીળા યાકૂતની માફક બની,

ત્યારે લડાયક પશાગ પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયો-તેનું સર જવાનીની ગરૂરીને લીધે લડાઈથી ભરેલુ હતુ

તેણે પોતાના રોશન બદનને બખ્તરે ઢાકયુ-અને સર ઉપર લોઢાની પાદશાહી કોલાહ મેલી

એક લડાયક તુર્કીએ તેનો ઝુંડો હાથમા પકડેલો હતો-તે એક ચિત્તાની મિસાલ લાડથી ચાલતો આવી લાગ્યો

જ્યારે તે ઈરાની લશ્કરની નઝદીક આવી પુગ્યો-ત્યારે એક નામદારી ભરેલો મર્દ શાહની આગળ ગયો

અને કહ્યું કે "બન્ને સફની વચ્ચે હાથમાં તલવાર પકડીને એક સવાર પોકારતો અને જોશ કરતો આવ્યો છે

તુ કહે ગોયા તે એક ગુસ્સા ભરેલો અઝદહાજ છે-કે જે પોતાના ફુંફાડાએ કરી જેહાનને બાળી નાખવા ચાહે છે

તે તેઝ ચુગાલનો નામવર મર્દ એમ કહે છે-કે "તમો તમારા પાદશાહને કહો કે પશાગ આવી લાગ્યો છે,"

એ સાંભળી પાદશાહ હસી પડયો અને પોતાનું બખ્તર માંગ્યું-તેણે બુઝોર્ગીનો ઝુંડો ઉભો કીધો,

એક રૂમી કોલાહ સર ઉપર મેલી-અને પોતાનો ઝુંડો ગુદર્ઝના બેટા રોહહામને આપ્યો.

એ જોઇ તેનું તમામ લશ્કર રડવા અને પોકારવા લાગ્યું-જાણે તેઓ ધગધગતા આતશ ઉપર ભુંજાવા લાગ્યા.

ખોઝ્રશી બરૂઆમદ્ કે અય શહુરૂયારૂ
બઆહન્ તને પાકૂ રન્જહુ મદારૂ
શહાન્‌રા હમહુ તખ્ત બૂદી નેશસ્ત
કે બરૂ ઝીન્ કમરૂ બરૂ મેયાને તો બસ્ત
કે જોઝ્ ખાકે તીરહુ નેશસ્તન્ મબાદ્
બજીય્ આરૂઝૂ કામો દસ્તશ મબાદ્
સેપહુદારૂ બા ગોર્ઝો બા કજ્ઞો ખૂદ્
બલશકરૂ ફેરેસ્તાદ્ ચન્દીન્ દોરૂદ્
કે યકૂતન્ નજુમ્બીદ્ અઝ્ આવરૂદ્‌ગાહુ
ચપો રાસ્ત કલ્બો જનાહે સેપાહુ
નબાયદ્ કે જૂયદ્ કસી જન્ગો જૂશ
બરોહુહામે ગૂદરૂઝ દારીદ્ ગૂશ
ચુ ખુરૂશીદ્ બરૂ ચરૂખ ગર્દદ્ બલન્દ્
બેબીનીદ્ તા બરૂ કે આયદ્ ગઝન્દ્
અગરૂ બાન્ કે પીરૂઝ ગર્દદ્ પશન્ગ્
ઝે રોસ્તમ બેજૂઈદ્ સામાને જન્ગ્
હમહુ પીશે ઊ બન્દહુ ફર્માન્ શવીદ્
બદાન્ દરૂદ્ નઝદીકે દર્માન્ શવીદ્
સેપહુરા કે ચૂન્ ઊ નેગહુબાન્ બુવદ્
હમહુ કારએ જન્ગ્ આસાન્ બુવદ્
શુમા હીચ્ દેહ્‌લરા મદારીદ્ તન્ગ્
ચુનીનસ્ત આઘાઝો ફર્જામે જન્ગ્
ગહી બરૂ ફરાઝો ગહી બરૂ નેશીબ્
ગહી શાદ્‌માનો ગહી બા નેહીબ્
બરૂઅન્ગીખ્ત શબ્‌રન્ગ્ બેહુઝાદ્‌રા
કે અન્દરૂ નવશ્તી બતગ્ બાદ્‌રા
મેયાન્ બસ્તહુ બા નીઝહો ખૂદો કબ્રૂ
હમી ગર્દે નઅલશ બરૂઆમદ્ બઅબ્રૂ
મેયાને દો સફ્ શીદહુ ઊરા બદીદ્
યકી બાદે સરૂદ્ અઝ્ જેગરૂ બરૂકશીદ્
બદ્ ગોફ્તૂ પૂરે સેયાવુશ તોઈ
બેરદ્‌મન્દો બીદારો ખામુશ તોઈ
નબીરહુ સેપહુદારે તૂરાન્ સેપાહુ
કે સાયદ્ હમી તરૂક્ બરૂ ચર્ખે માહુ
જોઝ્ આની કે બરૂ તૂ ગુમાની બરદ્
જહાન્‌દીદઈ હૂ બેરદ્ પર્વરદ્
કે ગરૂ મગ્ઝ્ બૂદીત બા ખાલે ખીશ
નકર્દી ચુનીન્ જન્ગ્‌રા દસ્ત પીશ
અગરૂ જન્ગ્ જૂઇ ઝે પીશે સેપાહુ
બેરવ દૂરૂ ચુગ્ઝીન્ યકી જાએગાહુ
કઝ્ ઈરાનો તૂરાન્ નબીનન્દ્ કસ
નખાહીમ યારાને ફર્યાદ્ રસ
ચુનીન્ દાદ્ પાસોખ બદ્ શહુરૂયારૂ
કે અય શીરે દરૂરન્દએ કાર્ઝારૂ
મનમ્ દાબહેલ પૂરે આન્ બી ગુનાહુ
સેયાવુશ કે શુદ્ કોશ્તહુ બરૂ દસ્તે શાહુ
બકીન્ દસ્ત અઝીન્‌સાન્ બકીન્ આમદમ
ન આઝ્‌બહરે ગાહો નેગીન્ આમદમ
ઝે પીશે પેદરૂ ચૂન્ બેયારાસ્તી
ઝે લશ્કરૂ નબર્દે મરા ખાસ્તી

તેઓ પોકાર કરવા લાગ્યા કે "એ પાદશાહ!-તુ તારાં પવિત્ર શરીરને લોઢાંના ભારથી રંજીદા ના કર

પાદશાહોની સઘળી બેઠક તો તખ્ત ઉપરજ હોય છે-પણ તેં તો લડવા માટે કમર ઉપર કમરબદ બાંધ્યો છે

શીદેહની બેઠક સીઆહ ખાક સિવાય કેથે પણ ના હોતી-તેની કોઈપણ ખાહેશ કે મુરાદ પુરી ના પડતી"

ત્યારે ગુર્ઝ, બખ્તર અને કોલાહથી સજ થયલા પાદશાહ કયખુસરૂએ-પોતાના લશ્કર ઉપર કેટલીક દોઆ કીધી,

અને બોલ્યો કે "તમોમાથી એકપણ માણુસે ડાબી કે જમની લશ્કરની વચ્ચે કે આજુબાજુએથી પોતાની જગ્યા છોડવી નહીં

વળી કોઇએ પણ લડાઇ કે હમ્લો કરવો નહી-પણ તમો સઘળાઓ ગૂદર્ઝના બેટા રોહામના પાછા ફરવા ઉપરજ કાન રાખજો

જ્યારે આફતાબ આસ્માન ઉપર બુલદીએ આવશે-તેટલામા તો તમો જોશો કે કોણને હાનિ પુગે છે?

જો એમ બને કે મારી ઉપર પશાગ ફતેહ પામે-તો તમો લડાઈ ૨૯૭
માટેનો હુકમ રૂસ્તમ પાસે માગજો

તમો સઘળા તેની નઝદીક ફર્માનબરદાર બદા થજો-અને તેમ કરી તે આફત વખતે તેની પાસેથીજ એલાજ શોધજો.

જે લશ્કરનો નેગેહબાન રૂસ્તમ હોય-તેને માટે લડાઈના સઘળા કામ સેહલા થઈ જાય છે

તમો કોઈબી રીતે ગભરાતા ના-લડાઈની શુરૂઆત અને શેવટ એવાજ હોય છે

કે કભી ચઢતી ઉપર કે કભી પડતી ઉપર તે લઈ જાય છે-તેમજ કભી તે ખુશહાલી અને કભી ધાસ્તી બક્ષે છે"

એટલુ બોલી શબરગ બેહઝાદ ઘોડાને ડપટાવ્યો-કે જે ઘોડો પોતાની ચાલથી પવનને પણ પાછળ નાખતો હતો

પાદશાહે નેઝા, બખ્તર અને કોલાહ સાથ સજ થઇને લડાઈની કમર બાધેલી હતી-તેના ઘોડાની નઅલથી ઉડેલી ધૂળ વાદળ ઉપર ચઢતી હતી

જ્યારે શીદેહે તેને બન્ને સફની વચ્ચે જોયો-ત્યારે તેણે જીગરથી એક સર્દ હાએ મારી

અને તેને કહ્યુ કે "તુજ સિયાવક્ષનો ડહાપણ ભરેલો, ચાલાક અને ધીરજવત બેટો છે

અને તૂરાની લશ્કરના સરદાર કે જેની કોલાહ માહતાબવાળા આસ્માન સાથે લાગે છે તેનો તુ નબીરો છે

પણ કોઈ અનુભવી ડાહ્યો માણુસ તારે માટે જે વિચાર ધરાવતો ૨૯૮
હોય તેના કરતા તુ કાઇ જુદોજ છે

કારણકે જો તારા માથાના ભેજુ હતે તો તુ એમ મામા સાથે લડવા બાહેર નહીં પડતે

હવે જો લડવાનોજ તારો વિચાર છે તો જા, લશ્કરથી દૂર કોઈ જગ્યા પસદ કર

કે જ્યા ઈરાની કે તૂરાની કોઇની આપણી ઉપર નઝર ન પડે-આપણુને કોઈપણ દોસ્તોની કશી મદદ જોઈતી નથી"

ત્યારે પાદશાહે તેને એવો જવાબ આપ્યો-કે "એ લડાઈના ફાડી ખાનાર સિહ!

હુજ તે બેગુનાહ સિયાવક્ષ કે જે પાદશાહ અફ્રાસિયાબના હાથ ઉપર માર્યો ગયો હતો તેનો દુ:ખી બેટો છું.

હુ આ મયદાનમા કીનો લેવા માટેજ આવ્યો છુ-કાંઈ તૂરાનનું રાજપાટ લેવા માટે આવ્યો નથી

જ્યારે તું બાપની નઝદીકથી તૈયાર થઈ આવ્યો-ત્યારે તે લશ્કરમાંથી મારીજ લડાઈ માગી છે

મરા ખાસ્તી કસ નખુહી રવા
કે પીશત ફેરેસ્તાદમી ના સઝા
કુનૂન આરૂજુ કુન યકી રઝમગાહુ
કે બાશદ બદૂર અઝ મેયાને સેપાહુ
૨૯૯ નેહાદન્દ પયમાન્ કે અઝ હરૂ દો રૂય
બયારી નેયાયદ કસી કીનહુ જૂય
હમ ઈનાન્ કે દારન્દ બા મા દેરૂશ
ને બદ રૂઝે ઈશાન્ નગર્દદ બેનરૂશ
બેરફ્તન્દ હરૂદુ ઝે લશ્કરૂ બદૂર
ચુનાન્ ચુન શવદ મર્દે શાદાન્ બસૂર
રસીદન્દ જાઈ કે શીરો પલન્ગ્
બદાન્ શખ્ખે બી આબ્ ન્હાદહુ ચન્ગ્
બેયાબાન્ કે અન્દરૂખુરે રઝમ બૂદ
બદાન્ જાયગહૂ મર્ઝે ખારઝમ બૂદ
ન પરૂરીદ બરૂ આસ્માનશ ઓકાબ્
અઝાન્ બહુરએ શખ્ખો બહુરી સરૂઆબ્

નેહાદન્દ આવરૂદગાહી બુઝોરૂગ્
દો જન્ગી બકેર્દારે દરૂરન્દહુ ગોરૂગ્
સવારાન્ ચુ શીરાને જસ્તહુ ઝે ધારૂ
કે બાશન્દ પુરૂ બેશ્મ રૂઝે શેકારૂ
બેગશ્તન્દ બા નીઝહાએ દરાઝ
ચુ ખુરૂશીદે તાબન્દહુ ગશ્ત અઝ ફરાઝ
નમાન્દ ઈચ બરૂ નીઝહા શાન્ સનાન્
પુરૂ અઝ આબ્ બરૂગુસ્તુવાનો અનાન્
૩૦૦ બરૂમી અમૂદો બશમ્શીરે તીઝ
બેગશ્તન્દ બા યકુદેગરૂ પુરૂ સેતીઝ
હવા શુદ ઝે ગર્દે સવારાન્ સેયાહુ
નગશ્તન્દ સીરૂ અન્દરૂ આવરૂદગાહુ
ચુ શીદહુ દેદ્ય ઝૂરે ખુસ્રવ બદીદ
સેરેશ્કશ ઝે મેઝ્ગાન્ બરૂખ બરૂ ચકીદ
બેદાનેસ્ત કાન્ ફરૂરએ ઈઝદીસ્ત
અઝુ બરૂ તને ખીશ બાયદ ગેરીસ્ત
હમાન્ અસ્પશ અઝ તેશ્નગી શુદ ધમી
બનીરૂએ મરૂદ અન્દરૂ આમદ કમી
ચુ વુ તન્ગ્ શુદ બા દેલ અન્દીશહુ કરૂદ
કે ગરૂ શાહુરા ગૂયમ અન્દરૂ નબરૂદ
બેયા તા બકુશ્તી પેયાદહુ શવીમ
ઝે ખૂનો ખુય આહારૂ દાદહુ શવીમ
પેયાદહુ નગર્દદ કે આરૂ આયદશ
ઝે શાહી તને ખીશ ખારૂ આયદશ
બદીન્ ચારહુ ગરૂ ઝુ નેયાબમ રહા
શવમ બીગોમાન્ દરૂ દમે અઝદહા
બદૂ ગોફ્ત શાહા બતીધો સનાન્
કુનદ હરૂ કસી જન્ગો પીચદ અનાન્
૩૦૧ પેયાદહુ બેહુ આયદ કે જૂઈમ જન્ગ્
બકેર્દારે શીરાન્ બેયાઝીમ ચન્ગ્
જહાન્દારૂ ખુસ્રવ હમન્દરૂ ઝમાન્
બેદાનેસ્ત અન્દીશએ બદ્ગુમાન્

જ્યારે તેં મનેજ બોલાવ્યો ત્યારે કોઈ બીજા ઉતરતી પદ્વિનાને તારી આગળ મોકલતે તે ઠીક લાગતે નહીં

માટે હવે તુ કોઈ લડાઈની જગ્યા પસદ કર-કે જે જગ્યા આપણાં લશ્કરથી દૂર હોય,"

પછી તેઓએ કરાર કર્યો કે "બન્ને તરફથી કોઈપણ બીજો લડવૈયો મદદ માટે આવે નહીં

તેમજ આ લોકો કે જેઓ આપણા ઝુડા રાખનારા છે-તેઓનો દિવસ પણ સીઆહ નહીં થાય તેની સભાળ લેવી"

પછી જેમ કોઈ ખુશહાલ માણસ મોજમઝાહ કરવા જતો હોય-તેમ તેઓ બન્ને પોતાના લશ્કર આગળથી દૂર ગયા

તેઓ એવી જગ્યાએ પહોચ્યા કે જ્યા સિહ કે ચિત્તા પણ તેવી પાણી વગરની સખ્ત જગ્યાએ આવી શકતા ન હતા

તે મયદાન લડાઈને લાયકનુજ હતુ-અને તે જગ્યાએ ખારઝમની હદ લાગેલી હતી

મયદાનની ઉપર હવામા ગરૂડ પક્ષી પણ ઉડી શકતુ ન હતુ-કારણકે તેનો કોઈ ભાગ સખ્ત માટીનો હતો અને કોઈ ભાગમા દૂરથી પાણી દેખાય તેવી ગર્મ ચળકતી રેતાળ ઝમીન હતી

તેવી જગ્યાએ તે બેહુ ફાડી ખાનારા વરૂની મિસાલના પેહલવાનોએ એક ફરાખ લડાઇગાહ તૈયાર કીધી

જેમ શેકારને દહાડે ગુસ્સે થયલા સિહો પોતાના કોતરમાથી કુદકો મારી બાહેર આવે છે તેમ તે બન્ને સવારો નીકળ્યા

અને તેઓ બન્ને સવારો લામ્બા નેઝા લઇને લડાઈ કરવા લાગ્યા-જ્યારે રોશન આફતાબ ઊચાઇએથી નીચો ચાલ્યો,

ત્યારે તેઓના નેઝાઓની નોક જરાપણ રહી નહી અને પાખડ તથા લગામ પરસેવાથી ભરાઈ ગયા

પછી તેઓ રૂમી ગોર્ઝ અને તેઝી તલવાર લઇ લડાઈ ભર્યા એક બીજા સાથે વળગ્યા

તે સવારોની લડાઈની ધૂળથી હવા સીઆહ થઈ-તો પણ તેઓ તે લડાઈગાહમાં લડવાથી ધરાયા નહી

જ્યારે શીદેહે કયખુસરૂની હિમ્મત અને કૌવત જોયુ-ત્યારે તેના ચેહરા ઉપર આખમાથી આસુ પડવા લાગ્યા

તે સમજી ગયો કે "આ સઘળુ તેના ઇઝદી ખોરેહના પ્રતાપથી છે-અને એ કયખુસરૂથી મારે પોતે પોતાના ઉપર રડવુ પડશે."

તેમજ તેનો ઘોડો પણ તરસે કરી દુખી થવા લાગ્યો-અને તે મર્દનુ પોતાનુ પણ કૌવત ઘટવા લાગ્યુ

જ્યારે તે તેનાથી લાચાર થયો ત્યારે દિલ સાથ અદેશો કીધો-કે "અગર હુ આ લડાઇમા પાદશાહને કહુ,

કે 'આવ, આપણુ પેયાદા થઈ કુશ્તીની લડાઈ લડયે અને લોહી અને પસીનામા ગર્કાવ જઇયે'

તો તે પેયાદો નહીં થશે કારણકે પોતાના પાદશાહી તનને એમ ખુવાર કરવાથી તેને નામોસી લાગશે

જો એવી રીતનો ચારો કરવાથી પણ મારો છુટકારો નહીંજ થશે-તો પછી બેશક હુ અઝદહાનાં મોઢામાં જઇ પડીશ."

પછી તે બોલ્યો કે "ઓ પાદશાહ! તલવાર અને નેઝાથી-તો દરેક જણ લડાઈ કરે છે અને ઘોડા ફેરવે છે.

પણ જો આપણુ પેયાદા થઇ લડયે અને સિંહોની માફક પંજા લગ્બાવ્યે તો વધારે સારૂ"

પણ પાદશાહ કયખુસરૂએ તેજ વખત-તે બદગુમાન શીદેહના વિચાર જાણી લીધા

અદેહ ગોફ્ત કીન શીરૂ બા જૂરે જન્ગ
નબીરહ્ ફરીદૂનો પૂરે પશન્ગ
અરૂ આસૂદહ્ ગર્દદ સરૂઅફ્શાન કુનદ
બસી શીરૂદેહરા ખોરૂશાન કુનદ
વગરૂ મન પેયાદહ્ બેગર્દમ બજન્ગ
બઇરાનેયાન બરૂ કુનદ કારૂ તન્ગ
બદૂ ગોફ્ત રોહ્હામ કય તાજવરૂ
બદીન કારૂ નન્ગી મગર્દાન ગોહરૂ
ચુ ખુસરૂ પેયાદહ્ કુનદ કાર્ઝારૂ
ચે બાયદ બરીન દશ્ત ચન્દી સવારૂ
અગરૂ પાએ બરૂ ખાક બાયદ નેહાદ
મન અઝ તોખ્મે કશ્વાદ દારમ નેઝાદ
પેયાદહ્ શવમ પીશે ઊ રઝ્મસાઝ
તો શાહી જહાનદારૂ ગર્દનફરાઝ
બરોહ્હામ ગોફ્ત આન ઝમાન શહ્રૂયારૂ
કે અય મેહ્રૂબાન પહ્લવાનો સવારૂ
પશન્ગે દેલાવરૂ ઝે તોખ્મે પશન્ગ
ચુનીન દાન કે બા તુ નેયાયદ બજન્ગ
તોરા નીઝ બા રઝ્મે ઊ પાએ નીસ્ત
ઝે તુર્કાન ચુનીન લશ્કરૂઆરાએ નીસ્ત
યકી મર્દ જન્ગી ફરીદૂન નેઝાદ
કે ચૂન ઊ દેલાવરૂ ઝે માદરૂ નઝાદ
નબાશદ મરા નન્ગ રફ્તન બજન્ગ
પેયાદહ્ બેસાઝીમ જન્ગે પલન્ગ
વઝાનસૂ બરે શીદહ્ શુદ તર્જુમાન
કે દૂરી ગુઝીન અઝ બદે બદગુમાન
બોઝઝ્ બાઝ ગશ્તન તોરા રાએ નીસ્ત
કે બા જન્ગે ખુસરૂ તોરા પાએ નીસ્ત
બહન્ગામ કર્દન ઝે દુશ્મન ગુરીઝ
બેહ્ અઝ બા તને ખીશ કર્દન સેતીઝ
બદાન નામવરૂ તર્જમાન શીદહ્ ગોફ્ત
કે આવાઝે મર્દાન નશાયદ નેહોફ્ત
ચુનાન દાન કે તા મન બેબસ્તમ કમરૂ
હમી બરફરાઝમ બખુરૂશીદ સરૂ
બદીન જૂરો ઈન ફરૂરહો દસ્તબોરૂદ
નદીદમ બઆવરૂદગહ્ નીઝ ગોરૂદ
વલીકેન ગુતુદાન મરા અઝ ગુરીઝ
બેહ્ આયદ ચુ ગીરમ બકારી સેતીઝ

હમઝ ગર્દેશે ચર્ખ બરૂ ગુઝરીમ
અગરૂ દીદઈ અઝદહા બેસ્પરીમ
ગરૂ ઈદરૂ મરા હુશ બરૂ દસ્તે ઊસ્ત
ન દુશ્મન ઝે મન બાઝ દારદ ન દૂસ્ત
બેદાનેસ્તમ ઈન જૂરો મર્દી ઝે ચીસ્ત
બરીન નામવરૂ ફરૂરએ ઈઝદીસ્ત
પેયાદહ્ મગરૂ દસ્ત યાબમ બદૂય
બપયકારૂ ખૂન અન્દરૂ આરમ બજૂય
ચુનીન ગોફ્ત બા શીદહ્ શાહે જેહાન
કે અય નામદારૂ અઝ નેઝાદે મેહાન

અને તે મન સાથે બોલ્યો કે "આ ફરીદૂનનો નબીરો અને પશંગનો બેટો લડાઈનાં ઝોર સાથનો સિંહ,

જો આસૂદો થશે તો મારૂ સર છટકાવી નાખશે-અને ઘણાક શેર દેલોને પોકારતા કરી મૂકશે

અગરજો હુ પેયાદો થઇને લડાઈ કરૂશું-તો તેથી ઈરાનીઓ ઉપર કામ તગ બનશે"

તેવામા રોહામે પાદશાહને કહ્યુ કે "ઓ તાજવર!-એવાં શર્મ ભર્યાં કામથી તારા ખાન્દાનને અયબ ના લગાડતો

જ્યારે પાદશાહજ પેયાદો થઇ લડાઈ કરે-ત્યારે આ મયદાનમા એટલા બધા સવારો શા માટે જોઇયે?

ઘોડા ઉપરથી ઉતરીને ઝમીન ઉપર પગ મૂકવો છે-તો કશ્વાદની બુન્યાદનો રોહામ તેમ કરવાને લાયક છે

હુ પેયાદો થઈ તેની સાથ લડાઈ કરૂ-કારણકે તુંતો દુન્યા જીતનારો ગર્દનફરાઝ પાદશાહ છે"

ત્યારે તુરત પાદશાહે રોહામને કહ્યુ-કે "ઓ મેહરબાની ભરેલા પેહલવાન અને બહાદુર સવાર!

આ દિલાવર પશગ પણ પશગની પાદશાહી બુન્યાદથીજ છે-તેથી ૩૦૨
તુ એમ જાણ કે તે તારી સાથ લડાઇમા નહીં ઉતરશે

તેમજ તુ તેની સામે ટકી પણ શકશે નહીં-તુર્કીઓમાં એના જેવો બીજો સરદાર નથી

તે પાદશાહ ફરીદૂનની ઓલાદનો એક લડાયક મર્દ છે-તેના જેવો બહાદુર કોઇ માતાએ જણ્યો નથી

મને પેયાદો લડાઈમા ઉતરવાની કશી શર્મ ઉપજતી નથી-માટે અમો બન્ને પેયાદા ચિત્તાની મિસાલ લડાઈ કરશુ"

હવે પેલી તરફથી પણ દુભાષિયો શીદેહની નઝદીક ગયો-અને બોલ્યો કે "તુ દુશ્મનની બદીથી દૂરી એખ્તયાર કર

તને પાછુ ફરવા સિવાય બીજો વિચાર કાઈ કરવાનો નથી-કારણકે કયખુસરૂની લડાઈની તારામા તાકત નથી

વખતસર દુશ્મન સામેથી નાસી જવુ એ પોતાના શરીર સાથે લડવા કરતા ભલુ છે"

ત્યારે શીદેહે તે નામવર દુભાષિયાને કહ્યુ-કે "બહાદુર લોકોના આવાઝને છૂપાવી શકાતો નથી

તુ જાણ કે જ્યારથી મે લડાઈની કમર બાધી છે-ત્યારથી હમેશે મારૂ સર આફતાબ સૂધી ઊચુ રાખ્યુ છે

પણ આવા કૌવત, આવા દબદબા અને આવી શક્તિ સાથનો-કોઈ પણ પેહલવાન મે લડાઈગાહમા જોયો નથી

જ્યારે કાઈ કારણે લડવા જાઉ ત્યારે મયદાનમાથી નાસી જાઉ તેના ૩૦૩
કરતા મારા હાડકાનુ અસ્તોદાન થાય તો વધારે સારૂ (એટલે લડાઈમા માર્યો જાઉ તે વધારે સારૂ)

જો કે અઝદહાની આખોને પગ તળે કચડી નાખ્યે તેવા આપણે હોઇયે-તો પણ આસ્માનની ગર્દેશથી બચવાના નથી

જો મારૂ મોત એનાજ હાથ ઉપર હશે-તો દુશ્મન કે દોસ્ત કોઈપણ મને બચાવી શકશે નહી

આવુ કૌવત અને મર્દાનગી એનામા ક્યાંથી આવી છે તે હું જાણુંછુ-એ નામવર ઉપર ખોદાતાલા તરફનુ ખોરેહ ઉતરેલુ છે

પેયાદો થઈ લડવામા કદાચ હુ તેની ઉપર ફાવીશ-અને લડાઈમાં તેના લોહીથી નદી વેહેતી કરીશ"

પછી જેહાનના પાદશાહ કયખુસરૂએ શીદેહને કહ્યું-કે "ઓ બુઝોર્ગ બુન્યાદના નામવર!

કે તોખ્મે કયાન્ બી ગુમાન્ કસ નબૂદ
કે હરૂગેઝ પેયાદહ્ નબરૂદ આઝમૂદ
વલીકેન્ તોરા ગરૂ ગુઝીનસ્ત કામ
કે કામે તો હરૂગેઝ ન પીચમ્ લગામ
ફેરૂદ આમદ અઝ પોશ્તે શબ્‌રન્ગ્ શાહ્
કે સરૂ બરૂગેરેફ્ત આન્ કયાની કોલાહ્
બરોહ્‌હામ્ દાદ્ આન્ ગેરાન્‌માયહ્ અસ્પ
બેયામદ્ બકેર્દારે આઝરૂગોશસ્પ
૩૦૪ ચુ અઝ દૂર દીદશ પેયાદહ્ પશન્ગ્
ફેરૂદ આમદ અઝ અસ્પ જન્ગી નેહન્ગ્
બહામૂન્ ચુ પીલાન્ બરૂઆવીખ્તન્દ
હમી ખાક્ બા ખૂન્ બરૂઆમીખ્તન્દ
ચુ શીદહ્ બેદીદ્ આન્ બરો બૂરે શાહ્
હમાન્ ઈઝદી ફરૂરો આન્ દસ્તગાહ્
હમી જોસ્ત ચારહ્ કે યાબદ્ રહા
દેહે ચારહ્‌ગરૂ ઝીન્ બેસાઝદ્ બહા
ચુ આગાહ્ શુદ્ ખુસ્રવ અઝ રાઝે ઊય
વઝાન્ તા બરૂઆવર્દહ્ આવાઝે ઊય
બઝૂરે જહાન્‌આફ્રીન્ કેર્દેગારૂ
બેઝદ્ દસ્ત કયખુસ્રવે નામદારૂ
બકેર્દારે શીરી કે બરૂ ગૂરે નરૂ
ઝનદ્ ચન્ગો ગૂરૂ અન્દરૂ આરદ્ બસરૂ
ગેરેફ્તશ બચપ ગર્દનો રાસ્ત પોશ્ત
બરૂઆવર્દો ઝદ્ બરૂ ઝમીન્ બરૂ દુરોશ્ત
હમહ્ મોહ્‌રએ પોશ્તે ઊ હમચુ નય
શુદ્ અઝ દરૂદ્ રીઝાનો બુગ્સસ્ત પય
યકી તીઘે તીઝ અઝ મેયાન્ બરૂકશીદ્
સરાસરૂ દેલે નામવરૂ બરૂ દરીદ્
૩૦૫ બરૂ કરૂદ્ જઉશન્ હમહ્ ચાક્ ચાક્
પસાન્‌ગાહ્ બરૂ તારકશ રીખ્ત ખાક્
બરોહ્‌હામ્ ગોફ્ત ઈન્ બદે ,નાહમાલ્
દેલીરો સબુકસરૂ મરા બૂદ્ ખાલ્
પસઝ કોશ્તનશ મેહરૂબાની કુનીદ્
યકી દખ્મએ ખુસ્રવાની કુનીદ્
સરશરા બદેહ્‌કો બમુશ્કો ગોલાબ્
બશૂઈદ તનશ બકાફૂરે નાબ્
બગર્દનશ બરૂ તઉકે ઝરૂરીન્ નેહીદ્
કોલાહ્ બરૂ સરશ અમ્બરૂઆગીન્ નેહીદ્
નેગહ્ કરૂદ્ પસ તર્જમાનશ ઝે રાહ્
બેદીદ્ આન્ તને નામબર્દારૂ શાહ્
કે બા ખૂન્ અઝાન્ રીગ્ બરૂદાશ્તન્દ
સુએ લશ્કરે શાહ્ બુગ્ઝાશ્તન્દ
બેયામદ્ ખોરૂશાન્ બનઝદીકે શાહ્
કે અય નામવરૂ દાદ્‌ગરૂ પીશગાહ્
યકી બન્દહ્ બૂદમ્ મન્ ઊરા નવાન્
ન જન્ગી સવારીઓ ન પહ્‌લવાન્
બમન્ બરૂ બેબખ્શાય શાહા બમેહરૂ
કે અઝ જાને તુ શાદ્ બાદા સેપેહરૂ
૩૦૬ બદૂ ગોફ્ત શાહ્ આન્‌ચે દીદી ઝે મન્
નેયારા બેગૂય અન્દરીન્ અન્જોમન્

બેશક કયાની તોખ્મમાથી કોઈ એવો નથી થયો-કે જેણે કદી પણ પાક પેયાદા લડાઈ કીધી હોય

તો પણ જો તારી એવીજ ઇચ્છા છે-તો હું તારી ખાહેશથી કદીબી ઉલટે. ચાલીશ નહીં"

એટલુ કહી પાદશાહ શબરગ બેહઝાદ ઘોડાની પીઠ ઉપરથી નીચે ઉતર્યો-અને માથા ઉપરથી કયાની કોલાહ ઉતારી

તેણે તે કીમતી ઘોડો રોહામને સ્વાધીન કર્યો-અને પોતે આઝર ગોશસ્પની મિસાલ ચિતાબીથી તેની આગળ આવ્યો

જ્યારે પશગે તેને દૂરથી પેયાદો થયલો જોયો-ત્યારે તે જંગી મગર-મચ્છ ઘોડા ઉપરથી તુરત નીચે ઉતર્યો

તેઓ તે મયદાનમા હાથીઓની માફક વળગ્યા-અને લોહી સાથ ખાકને ભેળવા લાગ્યા

જ્યારે શીદેહે પાદશાહનુ તે બુલદ કદ અને કૌવત તેમજ ખુદાઇ નૂર અને આવી શક્તિ જોઈ,

ત્યારે તે છટકી જવાની યુક્તિ શોધતો હતો-કે જેથી તે લુચ્ચો તેનુ બહાનુ લેવાનો વિચાર કરે

પણ જેવો કયખુસરૂ તેનો એ ભેદ પામી ગયો-તેવોજ તેણે એક પોકાર માર્યો

અને દુન્યાને પયદા કરનાર ખોદાતાલાના આપેલા કૌવતે કરીને તેની ઉપર નામદાર કયખુસરૂએ હાથ માર્યો

અને જેમ એક સિંહ ગોરખર ઉપર પજો મારી ગોરખરને ઊંધે મસ્તક નાખે છે,

તેમ તેણે ડાબે હાથે ગર્દન અને જમણે હાથે પીઠ પકડી તેને ઉડાવ્યો અને ઝમીન ઉપર મઝબૂત રીતે પછાડયો

જેથી તેની પીઠનો આખો મોહરો સૂકા બરૂની માફક-દુખથી ભાગી ગયો અને પગ તુટી ગયો

તેવીજ તેણે તેઝી તલવાર મેયાનમાથી બાહેર ખેચી તે નામવરનુ બદન ચીરી નાખ્યુ

તેનુ બખ્તર સઘળુ પુરજેપુરજા કીધુ-અને ત્યાર પછી તેના સર ઉપર ખાક નાખી.

પછી તેણે રોહામને કહ્યુ કે "આ મારો વગર જોડીનો અને બહાદુર પણ ઉછાછળો તેમજ બૂરો મામો હતો

પણ હવે તેના મૂવા પછી તેની ઉપર મેહરબાની કરજો-અને તેને માટે એક પાદશાહી દખ્મુ બનાવજો

તેના સર ઉપર સરસ, કસ્તુરી અને ગોલાબ લગાડજો તથા શરીરને ચોખ્ખો કપૂર ચોપડજો

અને તેની ગર્દનમા સોનેરી સાકળી પેહેરાવજો-તેમજ તેનાં માથા ઉપર અમ્બરની ભરેલી કોલાહ મૂકજો"

પછી તેના દુભાષિયાએ રાહમાથી નઝર કીધી-અને તે નામ ઉઠાવ નાર શાહઝાદાના તનને જોયું

કે લોહીથી ગગડતું તે રેતીમાથી ઊચકી-તેઓ પાદશાહનાં લશ્કર તરફ લઇ જતા હતા.

ત્યારે તે પોકારતો પાદશાહ કયખુસરૂ નઝદીક આવ્યો-અને કહ્યું કે "ઓ નામવર દાદગર પાદશાહ!

હુ તેનો એક નાચીઝ નોકર હતો-કોઇ જંગી સવાર કે પેહલવાન ન હતો

તેથી ઓ પાદશાહ! મુજ ઉપર મેહરબાનીની રાહે બક્ષેશ કર-તારા જીવથી આસ્માન પણ ખુશહાલ હોજો."

ત્યારે પાદશાહે તેને કહ્યું કે "તેં જે કાંઈ મારેથી થયલું જોયું છે-તે સઘળું તુરાની લશ્કર વચ્ચે આરા મમાવાને જઇને કહેજે."

દેહો દીદએ નામદારાન્ બરાહ્
કે શીદહ્ કય આયદ્ ઝે આવરૂદગાહ્
સવારી દમાન્ શુદ અઝાન્ રીગે નરૂમ
બરહ્નહ્ સરો દીદહ્ પુરૂ ખૂને ગરૂમ
બરૂઆવરૂદ પૂરીદહ્ રાઝ્ અઝ્ નેહોફૂત
હમહ્ પીશે સાલારે તુર્કાન્ બગોફૂત
સેપહ્દારૂ ગશ્ત અઝ્ જહાન્ નાઉમીદ્
બેકન્દ્ આન્ ચુ કાફૂરૂ મૂએ સફીદ્
અઝરૂ બરૂ પરાગન્દ્ રીગે રવાન્
ઝે લશ્કરૂ બેરફૂત આન્ કે બુદ પહ્લવાન્
ચો ખેશાહે તુર્કાન્ હરાન્ કસ કે દીદ
બરૂ જામહા દેહ હમહ્ બરૂદરીદ

ખોરૂશી બુદ અન્દરૂ મેયાને સેપાહ્
કે બખ્શાયેશ આવરૂદ ખુરૂશીદો માહ્
ચુનીન્ ગોફૂત બા મૂયહ્ અફ્રાસેયાબ્
કઝીન્પસ ન આરામ જૂયમ ન ખાબ્
મરા અન્દરીન્ સૂગ્ યારી કુનીદ્
હમહ્ તન્ બતન્ સૂગ્વારી કુનીદ્
ન બીનદ્ સરે તીધે મારા નેયામ
ન હરૂગેઝ્ બુવમ ઝીન્ સેપસ શાદકામ
બેબન્દીમ દામન્ યકૂ અન્દરૂ દેગરૂ
નમાનીમ અઝ્ ઈરાન્ ઝમીન્ બૂમો બરૂ
ન મર્દુમ્ શુમોરૂ બલ્ ઝે દીવો દદહ્
દેલી કુ નબાશદ્ બદરૂદ આઝદહ્
મબાદા દરાન્ દીદહ્ દરૂ આબે શરૂમ
કે અઝ્ દરૂદ મા નીસ્ત પુરૂ ખૂને ગરૂમ
અઝાન્ માહ્ દીદારૂ જન્ગી સવારૂ
વઝાન્ સરૂવબુન્ બરૂ લબે જૂયબારૂ
હમી રીખ્ત અઝ્ દીદહ્ ખૂનીન્ સેરેશ્કૂ
ઝે દર્દી કે દર્માન્ નદારદ્ પેઝેશ્કૂ
હમહ્ નામદારાને પાસોખ્ગુઝારૂ
ઝબાન્ બરૂ કેશાદન્દ્ બરૂ શહ્રૂયારૂ
કે ઈન્ દાદગરૂ બરૂ તો આસાન્ કુનાદ્
દેલે બદ્સેગાલત હેરાસાન્ કુનાદ્
ઝે મા નીઝ્ યકૂતન્ નસાઝદ્ દેરન્ગ્
શબો રૂઝ બરૂ દર્દ કીને પશન્ગ્
સેપહ્રા હમહ્ દેલ ખોરૂશાન્ કુનીમ
બરૂ આવરૂદગહ્ બરૂ સરૂ અફૂશાન્ કુનીમ
ઝે ખુસ્રવ નબુદ્ હીચ માનીદહ્ ચીઝ્
કુનૂન્ કીનહ્ બરૂ કીનહ્ બેફૂઝૂદ્ નીઝ્
સેપહ્ દેલ શેકસ્તહ્ પુરૂ અઝ્ દર્દ શાહ્
ખોરૂશાનો જૂશાન્ હમહ્ રઝ્મખાહ્

હવે પેલી તરફ સઘળા તુરાની નામદારોના દિલ અને નઝર તે રસ્તા તરફજ લાગેલી હતી કે શીદેહ ક્યારે લડાઈનાં મયદાનમાંથી પાછો ફરશે ?

એક સવાર ઉઘાડે માથે અને ગર્મ આંસુ ભરેલી આંખે તે નર્મ રેતીનાં મયદાનમાંથી પાછો દોડતો ગયો

તેણે સઘળો ભેદ ખુલ્લો કીધો અને તુર્કીઓના સરદારની આગળ કહી દીધો

એ સાભળી પાદશાહ જેહાનથી નાઉમેદ થયો-તેણે કપૂરની મિસાલના સફેદ બાલ પીખી નાખ્યા.

વિલાપ કરતો મયદાનમાં ઉડતી રતી માથે ભરવા લાગ્યો-લશ્કરમાથી જેઓ વડા સરદારો હતા તેઓ સર્વ તેની આગળ આવ્યા

જે કોઇએ કે તુર્કીઓના પાદશાહનો શોકાતુર ચેહરો જોયો-તેઓએ પોતાના સઘળા કપડા ફાડી નાખ્યા એટલુજ નહીં પણ ગોયા જીવ પણ કાઢી નાખ્યો

લશ્કરની બચ્ચેથી એવો પોકાર ઉઠાવ્યો-કે આફતાબ અને માહતાબને પણ દયા આવી

અફ્રાસિયાબ રડતો રડતો એ પ્રમાણે બોલ્યો-કે "હવે પછી હું આરામ અને ખાબ કરીશ નહીં

તમો આ મારા સોગમા મને મદદ કરજો-અને તમો સઘળાઓ તમારા મનમા એનો સોગ પાળજો

હવે પછી આપણી તલવારની નોક કદી પણ પોતાનુ મેયાન જોશે ૩૦૭
નહીં-અને હુ પણ હવે પછી કદી પણ ખુશહાલ રહી શકીશ નહીં

આપણ સઘળા એક બીજાની સાથે જોડાઈ જઇને ઈરાન ઝમીનની કોઇ પણ જગ્યા કે મુલક રહેવા દઈશુ નહી.

આ દર્દથી જેનુ દિલ દુખી ન થાય-તેને તુ માણસ નહી બલ્કે દેવ અને જાનવર સમજજે

મારા દુખથી જેનુ લોહી ઉસ્કેરાતુ ન હોય-તેની આખોમા શર્મ ના હોતી"

તે માહતાબ ચેહરાના જગી સવાર, જે નદી કિનારે ઉગેલા એક સર્વના ઝાડ જેવો હતો તેના મોતથી

અફ્રાસિયાબ પોતાની આખોમાથી લોહીના આસુ વરસાવતો હતો-તેને એવુ દદ થયુ હતુ કે જેનો ઈલાજ વૈદો પાસે હતોજ નહીં.

સઘળા નામદારોએ જવાબ દેવા માટે-પાદશાહ આગળ ઝબાન ખોલી

કે "આ મોટુ દુઃખ દાદગર દાવર તારા ઉપર આસાન કરજો-અને તારા દુશ્મનોના દિલ ધાસ્તી ભર્યાં બનાવજો।

અમારામાથી એક પણ શખ્સ પશંગના આ દુઃખ અને કીનો લેવા માટે રાત કે દહાડો જરાએ ઢીલ કરશે નહીં

અમો સઘળા ઈરાની સેપાહોના દિલ રડતા બનાવીશું-અને લડાઈ ગાહમા તેઓના માથાનો છટકાવ કરીશુ

કયખુસરોથી હવે કોઈપણ ચીઝ કરવાની બાકી રહી નથી-હવડા તેણે ૩૦૮
કીના ઉપર બીજો કીનો વધાર્યો છે"

પાદશાહના દુઃખે કરીને સઘળું લશ્કર પણ તુટેલા દિલનુ બન્યુ-અને તમામ લડાયકો પોકારતા અને જોશ કરતા થયા

જન્ગે હમ્ગેરૂહે લશ્કરે કયખુસરૂ વ અફ્રાસેયાબ્ વ ગુરીખ્તને અફ્રાસેયાબ્.

ચુ ખુરશીદ બરૂઝદ સરૂ અઝ બુર્જે આવ
કે હામૂન્ બરૂઆમદ ખોરૂશે ચકાવ
તબીરહુ બરૂઆમદ કે પર્દહુસરાય
હમાન્ નાલએ કૂસ બા કરૂનાય
કે ગોદર્ઝે શમ્શીરઝન્ દહુ હઝારૂ
બેયાવરૂદ જહુન્ અસદરે કાર્ઝારૂ
બેયામદ જહાનજૂય જન્ગી બજન્ગ્
સવારાને તુર્કાન્ કમાનહા બચન્ગ્
અબા દહુ હઝારૂ આઝમૂદહુ બેરૂન્
ઝબાન્ પુરૂ ઝે દુશ્નામો લબ્ પુરૂ ઝે ખૂન્
ચુ ખુસવ બરાનૂયૂનહુ બરૂ દીદ શાન્
બેફરૂમૂદ તા કારને કાવેયાન્
ઝે કલ્બે સેપાહુ અન્દરૂ આમદ ચુ કૂહુ
અબા દહુ હઝારૂ આઝમૂદહુ ગોરૂહુ
ચુએ જન્ગ્ ગોસ્તહુમે નઉદરૂ ચુ ગરૂદ
બેયામદ દમાન્ બા હેરફૂશે નબરૂદ
૩૦૫ જહાન્ શુદ ઝે ગર્દે સવારાન્ બેનફૂશ
ઝમીન્ પુરૂ સેપાહો હવા પુરૂ દેરફૂશ
બેજુમ્બીદ ખુસવ ઝે કલ્બે સેપાહુ
હમ અફ્રાસેયાબ્ અન્દરાન્ રઝમગાહુ
ચુનીન્ બૂદ તા આસ્માન્ તીરહુ ગશ્ત
હમી ચશ્મે જન્ગ્આવરાન્ ખીરહુ ગશ્ત
ચુ પીરૂઝ શુદ કારને રઝમઝન્
બજહુને દેલાવરૂ બરૂઆમદ શેકન્
ચુ બરૂ દામને કૂહુ બેન્શસ્ત માહુ
ચલાન્ બાઝ ગશ્તન્દ અઝ આવરૂદગાહુ
અઝ ઇરાનેયાન્ શાદ શુદ શહુરયારૂ
કે ચીરહુ બુદન્દ અન્દરાન્ કાર્ઝારૂ
હમહુ શબ્ હમી જન્ગ્રા સાખ્તન્દ
બખાબો બખુર્દન્ નપર્દાખ્તન્દ
ચુ બરૂઝદ સરૂ અઝ બુર્જે ખર્ચન્ગ્ હૂરૂ
જહાન્ શુદ પુરઝ જન્ગો આહન્ગો શૂરૂ
સેપાહે દો કેશ્વરૂ કશીદન્દ સફૂ
હમહુ જન્ગ્રા બરૂ લબ્ આવર્દહુ કફૂ
સેપહુદારે ઈરાન્ ઝે પોશ્તે સેપાહુ
બેશુદ દૂરૂ બા કેહતરી નીકુખાહુ
૩૧૦ ચુ લખ્તી બેયામદ પેયાદહુ બેબૂદ
જહાન્આફરીનરા ફેરાવાન્ સેતૂદ
બમાલીદ રૂખરા બરાન્ તીરહુ ખાક
ચુનીન્ ગોફ્ત કય દાવરે દાદ પાક
તો દાની કે ગરૂ મન્ સેતમદીદહુ અમ
બસી રૂઝે બદ્રા પસન્દીદહુ અમ

કયખુસરૂ અને અફ્રાસિયાબનાં લશ્કરની ભેગી લડાઈ અને અફ્રાસિયાબનું નાસી જવું.

જ્યારે ખુરશેદે વૃશ્ચિક રાશિમાથી પોતાનુ સર બાહેર કાઢયું-અને જગલમાથી ચકાવ પક્ષીના આવાઝ બાહેર પડયા,

ત્યારે તુરાનની છાવણીમાથી નગારાના-તેમજ કરનાય સાથ ઢોલના આવાઝ બાહેર આવ્યા

જેહને લડાઇ માટે સજ થયલા દશ હઝાર તલવાર મારનારા પેહલવાનો આગળ ચલાવ્યા

તે લડાયક જેહાન જીતનારો લડાઈમા આવ્યો-તેના તુર્કી સવારોએ પોતાના હાથમા કમાનો પકડી હતી.

લડાઈના અનુભવી દશ હઝાર સવારો સાથ તે બાહેર પડયો-તેની ઝબાન ગાળગળોચથી ભરેલી અને હોઠ લોહીથી ભરેલા હતા

જ્યારે કયખુસરૂએ એવી રીતે તેઓને આવતા જોયા ત્યારે ફરમાવ્યુ જેથી કાવેની બુન્યાદનો કારન,

દશ હઝાર અનુભવી સવારોનું લશ્કર લઇને લશ્કરની કલ્બગાહમાથી પહાડની મિસાલ બાહેર પડયો

તેમજ નવદરનો ગોસ્તહમ લડાઈના ઝુડા સાથ વ ટોળિયાની ઝડપે દોડતો લડાઈ તરફ આવ્યો

સવારોની ધૂળથી જેહાન આસ્માની રગની થઈ ઝમીન લશ્કરથી ભરેલી અને હવા ઝુડાથી ભરેલી બની

લશ્કરની કલ્બગાહમાથી કયખુસરૂ તેમજ અફ્રાસિયાબ પણ તે લડાઇગાહમા આવ્યા

એવુ બન્યુ કે આસ્માન સીઆહ થઈ ગયું-અને લડનારાઓની આખે અધારા આવવા લાગ્યા

જ્યારે લડાયક કારન તે લડાઇમા ફતેહમદ થયો-ત્યારે દિલાવર જેહન શિકસ્ત પામ્યો

તેવામા જ્યારે પહાડની દામન ઉપર માહતાબ સવાર થયો (યાને રાત પડી)-ત્યારે સઘળા પેહલવાનો લડાઈગાહમાથી પાછા ફર્યા

પાદશાહ ઇરાનીઓથી ખુશહાલ થયો-કારણકે તેઓ તે લડાઈમા ગાલેબ થયા હતા

તેઓ ખાબમા કે ખાણીપીણીમા મશગૂલ નહીં થયા-પણ આખી રાત લડાઈની તૈયારી કરવામા રોકાઈ રહ્યા

જ્યારે સૂર્ય કર્ક રાશિમા આવ્યો-ત્યારે જેહાન પાછી લડાઈથી ભરેલી તેમજ પોકાર અને શોર ભરેલી થઈ

અને બન્ને તરફના લશ્કરે સફ ખેંચી-સઘળાઓ લડાઇને માટે હોઠ ઉપર કફ લાવ્યા હતા

ઈરાનનો પાદશાહ કયખુસરૂ લશ્કરની પછાડી-એક નેકખાહ નોકરને લઇને લશ્કરથી દૂર ગયો.

જ્યારે થોડેક ચાલ્યો ત્યારે ઘોડા ઉપરથી પેયાદો થયો-અને દુન્યાને પયદા કરનાર ખોદાતાલાની સેતાયેશ કીધી

અને સીઆહ ખાક ઉપર પોતાનું મોહ્ડુ મસળ્યું-અને એમ બોલ્યો કે "ઓ પાક ઈન્સાફી સાહેબ!

તું જો જાણતો હોય કે મારી ઉપર ઝુલ્મ ગુઝર્યો છે-અને મુએ મોઢે બદબખ્તીના દહાડા ગુઝાર્યા છે,

મુકાફાત કુન બદકુનેશરા બખૂન
તો બાશી સેતમદીદહુરા રહ્નુનમૂન
વઝાન્ બાયગહુ બા હેલી પુરૂ ઝે ઘમ
પુરઝ ઝીન્ સરૂ અઝ તોખ્મએ ઝાદ્દશમ
બેયામદ્દ ખોરૂશાન્ બકલ્બે સેપાહુ
બસરૂ બરૂનેહાદ્દ આન્ બોજસ્તહુ કોલાહુ
ખોરૂશ આમદો નાલએ ગાવ દુમ
દુમે નાએ રૂઇનો રૂઇને ખુમ
વઝાનરૂએ લશ્કરૂ બકેદારે કુહુ
બેરફ્તન્દ જૂશાન્ ગોરૂહા ગોરૂહુ
સેપાહી બકેદારે દર્યાએ આબ્
બકલ્બ્ અન્દરૂન જહનો અફ્રાસેયાબ્
ચુ હરૂ દુ સેપાહુ અન્દરૂ આમદ્દ ઝે જાય
તો ગોફ્તી કે દારદ્દ દરૂ દશ્ત પાય
સેયહુ શુદ્દ ઝે ગર્દે સેપહુ આફતાબ્
ઝે પયકાને અલ્માસો પરૂરે ઓકાબ્
ઝે બસ નાલએ બૂકો બાન્ગે સેપાહુ
ઝે ગોર્ઝે યલાન્ અન્દરાન્ રઝ્મગાહુ
હમી આબ્ ગશ્ત આહનો કુહો સન્ગ્
બદર્યા નેહન્ગો બહામૂન પલન્ગ્
ઝમીન્ પુરૂ ઝે જૂશો હવા પુરૂ ખોરૂશ
હેમીખ્રે ઝેયાનરા બેદરૂરીદ્દ ગૂશ
જહાન્ સરૂબસરૂ ગોફ્તી અહ્રીમનસ્ત
બદામન્ બરૂ અઝ આસ્તીન્ દુશ્મનસ્ત

બહરૂ જાએ બુદ્દ તૂદહુ ચૂન કુહુ કુહુ
ઝે ગોર્દાને ઈરાનો તૂરાન્ ગોરૂહુ
હમહુ રીગ્ ખૂનો સરો દસ્તો પાય
ઝમીનરા હમી દેલ બરૂઆમદ્દ ઝે જાય
હમહુ બૂમો બરૂ ઝીરે નઅલ અન્દરૂન્
ચુ કર્બાસે આહારૂ દાદહુ બખૂન
વઝાન્પસ દેલીરાને અફ્રાસેયાબ્
બેરફ્તન્દ બરૂસાને કશ્તી બરૂ આબ્
બસન્દુકે પીલાન્ નેહાદન્દ રૂય
કુજા નાવકૂઅન્દાઝ બૂદ્દ અન્દરૂ ઊય
હેસારી બૂદ્દ અઝપીશે કલ્બે સેપાહુ
બરૂઆવર્દહુ અઝ પીલો બરૂબસ્તહુ રાહુ
ઝે સન્દુકે પીલાન્ બબારીદ્દ તીરૂ
બરૂઆમદ્દ ખોરૂશીદને દારો ગીરૂ
બેરફ્તન્દ પીલાનો નીઝહુવરાન્
હમઝ કલ્બે લશ્કરૂ સેપાહી ગરાન્
નેગહુ કરૂદ્દ અફ્રાસેયાબ્ અઝ દો મીલ
બરાન્ લશ્કરે ગશ્નો સન્દુકે પીલ
હમહુ ઝેન્દહુ પીલાનો લશ્કરૂ બેરાન્દ
જહાન્ તીરહુ શુદ્દ રઉશનાઈ નમાન્દ
ખોરૂશીદ્દ કય નામદારાને જન્ગ્
કે દારીદ્દ બરૂ ખીશ્તન્ જાએ તન્ગ્
હમહુ આન્દહુ બરૂ પીશે સન્દુકે પીલ
સેપાહસ્તો પયકારૂ તા ચન્દ મીલ

તો તે મૂઝને મારીને મારું વેર લે-કારણકે ઝુલ્મ જોયલાઓનો રાહ બર તુંજ છે"

પછી તે જગ્યાએથી ગમથી ભરેલા દિલે-અને ઝાદશમનાં ખાન્દાન માટે ફીના ભરેલાં સરે,

પોકાર કરતો લશકરની કલ્બગાહમાં પાછો આવ્યો-અને સર ઉપર મુબારક કોલાહ મેલી

લશકરમાથી પોકારો નીકળ્યા અને રણશિંગડાં, પિત્તળની કરનાય અને મોટા નગારાના આવાઝ ઉઠયા

સામી બાજુનું લશકર પણ ટોળેટોળા થઈ પહાડની મિસાલ જોરા કરતુ ચાલવા માડયુ

તે લશકર એક પાણીના દર્યાની મિસાલનુ હતું-જેહન અને અફ્રાસિયાબ બન્ને કલ્બગાહમા હતા

જ્યારે બન્ને લશકર આગળ વધ્યાં-ત્યારે એવું લાગ્યુ કે જાણે તે જંગલ અને ખીણને પગ આવ્યા છે

લશકરોની ધૂળથી તેમજ તલવારના પયકાનથી અને તીરના ઓકાબ ૩૧૧
પક્ષીના પીછાથી આફતાબ પણ સીઆહ થઇ ગયો

કરનાયના પુષ્કળ આવાઝથી અને લશકરની બાગથી તેમજ પેહલવાનોના ગોર્ઝની ધાસ્તીએ કરી તે લડાઈગાહમાં,

લોખંડ (હથિયારો), પહાડ અને પત્થર પણ પીગળી જતા હતા-તેમજ દર્યામા મગરમચ્છ અને જંગલમા ચિત્તા પણ બેભાન થઇ જતા હતા

ઝમીન જોશ ભરેલી બની અને હવા પોકારોથી ભરાઈ ગઇ-જેથી મસ્ત ચિત્તાના કાન પણ ફાટવા લાગ્યા

જાણે તમામ જેહાન એહરેમનથીજ ભરેલી છે એમ લાગતું હતુ-દગલાની આસ્તીનથી તે તેની દામન સુધી પુરા દુશ્મનજ હતા (એટલે એક બીજાના લોહીના તરસ્યા હતા)

ઈરાની અને તુરાની ટોળાના કપાયલા પેહલવાનોના-દરેક જગ્યાએ પહાડ જેવા ઢગલા થયા

ત્યાની સઘળી રેતી લોહી, માથા, હાથ અને પગે કરી ભરાઇ ગઈ-જેથી કરીને ઝમીનનુ દિલ પણ કમકમવા લાગ્યુ

તમામ ઝમીન ઘોડાની નાલ હેઠળ-લોહીની કાજી પાયલાં કપડા જેવી બની ગઈ

પછી અફ્રાસિયાબના દેલાવર પેહલવાનો-જેમ પાણી ઉપર કિશ્તી ચાલે તે મિસાલ આગળ વધ્યા,

અને પેટારાવાળા હાથીઓ કે જેમા તીર ફેંકનારા બેઠા હતા તેઓ ઉપર ધસારો લઈ ગયા

ઈરાની લશકરની કલ્બગાહ આગળ એક કિલ્લા મિસાલ હાથીઓ ૩૧૨
ઉભા કરેલા હતા અને દુશ્મનનો રસ્તો બંધ કર્યો હતો

તે પેટારાવાળા હાથીઓ ઉપરથી તેઓ તીર વરસાવવા લાગ્યા-જેથી ત્યાં ધરપકડના આવાઝ ઉઠી રહ્યા

ગેલા હાથીઓ અને નેઝા ઉઠાવનારાઓ તેમજ કલ્બગાહમાથી એક ભારી લશકર તુરાનીઓ સામે ધસ્યું ગયુ

હવે અફ્રાસિયાબે બે માઈલથી તે ભારી લશકર તેમજ પેટારાવાળા હાથીઓ ઉપર નઝર કીધી

જેથી તેણે પણ મસ્ત હાથીઓ અને પોતાનુ લશકર આગળ ચલાવ્યું-તેથી કરીને તમામ જેહાન સીઆહ થઈ ગઈ અને રોશની માલુમ પડી નહીં

પછી તેણે પોકાર માર્યો કે "ઓ લડાઈના નામદારો!-શું કામ જગ્યા માટે કચડાકચડી કરો છો?

સઘળાઓ શા માટે પેટારાવાળા હાથીઓ આગળ અટકી ઉભા છો-હાથીઓ અને લડનારાઓ તો કાંઈક માઇલો સુધી લમ્બાયલા છે?

કે હમો કે સન્દૂકૂ બરૂતરૂ કશીદ
સુએ મયમનહ મયસરહ બરૂકશીદ
બેફ્રરૂમૂદ તા જહુને રઝમઆઝમાય
શવદ બા બુઝોર્ગાને લશ્કરૂ કે જાય
બરદ દહ હઝારૂ આઝમૂદહ સવારૂ
હમહ નીઝહદારૂ અઝદરે કાર્ઝારૂ
૩૧૩ સુએ મયસરહ શીરે જન્ગી નબરૂદ
બેશુદ તીઝ બા નામદારાને મરૂદ
ચુ કયખુસ્રવ આન્ રઝમે તુર્કાન્ બેદીદ
કે ખુરૂશીદ ગશ્ત અઝ જહાન્ નાપદીદ
સુએ નામદારાને ખુદ કરૂદ રૂય
કે બૂદન્દ ગોર્દાને પર્ખાશજૂય
બેફરૂમૂદ તા બર સરે મયસરહ
બેતાબન્દ ચૂન્ આફૂતાબ્ અઝ બરહ
બેરફૂતન્દ બા નામવરૂ દહ હઝારૂ
ઝેરેહદારૂ બા ગોર્ઝએ ગાવસારૂ
બશમ્માખે સૂરી બેફરૂમૂદ શાહ
કે અઝ નામદારાને ઈરાન્ સેપાહ
ગુઝીન્ કુન્ કે જન્ગ્આવરાન્ દહ હઝારૂ
જવાનાને ગોરૂદ અઝદરે કાર્ઝારૂ
મેયાને દો સફ્ તીઘહા બરૂકશીદ
અબરૂ ફ્રહએ ઝીન્ સરૂ અન્દરૂ કશીદ
દો લશ્કરૂ બરાન્સાન્ બરાવીખ્તન્દ
ચુનાન્ શુદ કે ગોફૂતી બરામીખ્તન્દ
ચકાચાક બરૂખાસ્ત અઝ હરૂ દો રૂય
કે પર્ખાશ ખૂન અન્દરૂ આમદ બજૂય
૩૧૪ બયકૂસૂ કશીદન્દ સન્દૂકૂ પીલ
જહાન્ શુદ બકેર્દારે દર્યાએ નીલ
ચુ બરૂખાસ્ત ગરૂદ અઝ ચપો દસ્તે રાસ્ત
જહાન્દારૂ ખફ્તાને જન્ગી બખાસ્ત
બેજુમ્બીદ બા રોસ્તમ અઝ કલ્બ્ગાહ
ખોરૂશાનો જૂશાનો લશ્કરૂ પનાહ
બરૂઆમદ ખોરૂશીદને બૂકો કૂસ
બયકૂ દસ્તે ખુસ્રવ સેપહદારૂ તૂસ
બેયારાસ્ત બા કાવેયાની દેરફૂશ
હમહ પહલવાનાને ઝરૂરીને કફૂશ
બદર્દે દેલ અઝ જાએ બરૂખાસ્તન્દ
ચપે શાહે ઇરાન્ બેયારાસ્તન્દ
સુએ રાસ્તશ રોસ્તમે જન્ગ્જૂય
ઝવારહ બેરાદરૂશ બેન્હાદ રૂય
જહાન્દીદહ ગૂદર્ઝે કશ્વાદગાન્
બુઝોર્ગાને બેસ્યારો આઝાદગાન્
બેબૂદન્દ બર દસ્તે રોસ્તમ બપાય
ઝરસ્પો મનૂશાને ફરૂખોન્દહ રાય
બરૂઆમદ કે આવરૂદગહ ગીરો દારૂ
ન બીનદ બદાન્ચૂનહ કસ કાર્ઝારૂ
૩૧૫ ઝે બસ કોશ્તહ બર દસ્તે આવરૂદગાહ
પયે રહ નદીદન્દ બર ખાક રાહ
હમહ રીગ્ પુરૂ ખસ્તહો કશ્તહ બૂદ
કસાનરા કુજા રૂઝ બરૂગશ્તહ બૂદ

માટે તમો કલ્બગાહ આગળથી તેમજ પેદારા આગળથી આગળ વધો–અને ડાબી જમણી તરફ ફેલાઈ જાઓ"

તેણે ફર્માવ્યુ કે "લડાઈ અઝમાવનાર જેહન-લશ્કરના અનુભવીઓની સાથે આગળ વધે

તે દશ હઝાર અનુભવી સવારો સઘળા નેઝા સાથના અને લડાઇને લાયકના લઇને જાય"

એ ઉપરથી તે લડાઇને દહાડેનો જંગી સિંહ પોતાના બહાદુર નામદારો સાથ ડાબી તરફ શેતાબ ગયો

જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ તુર્કીઓની તે લડાઇ જોઈ-કે જેથી કરી ખોરશેદ પણ ઢંકાઈ ગયો હતો,

ત્યારે તે પોતાના નામદારો કે જેઓ લડાયક પેહલવાનો હતા તેઓ તરફ ફર્યો

અને ફર્માવ્યુ કે "ડાબી તરફ મેષ રાશિના આફતાબની માફક ઝળકાટ પાથરે"

એ ઉપરથી તે પેહલવાનો બખ્તર પેહેરનારા અને ગાવની સૂરતના ગોર્ઝ ધરાવનારા દશ હઝાર નામવરો સાથે ગયા

પછી પાદશાહે શમ્માખ સૂરીને ફર્માવ્યુ-કે "ઈરાની લશ્કરના નામદારોમાથી,

લડાઇને લાયકના દશ હઝાર જવાન પેહલવાનો ચુટી કાઢ"

તે ઉપરથી બન્ને સફની વચ્ચે તલવારો ખેચાવા લાગી-ઝીનના મોગરા ઉપરજ સવારોના માથા પડવા લાગ્યા

એ પ્રમાણે બન્ને લશ્કર લડવા માટે એવા વળગી ગયા-અને તે એવી રીતનાં બન્યા કે જાણે એકેકમા ભેળાઈજ ગયા

બન્ને તરફથી તલવારના ચકાચાકના આવાઝ ઉઠયા અને તે લડાઈમા લોહીની નદી વેહેવા લાગી

તીરઅંદાઝોવાળી અમારીવાળા હાથીઓને એક બાઝૂએ કર્યા-જેથી તમામ જેહાન નીલના દર્યાની મિસાલ થઈ ગઇ

જ્યારે ડાબી તેમજ જમણી તરફ ભારી ગર્દ ઉઠી-ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ પોતાનુ લડાઇનુ બખ્તર માગ્યુ

અને તે લશ્કરને પનાહ આપનારો પાદશાહ પોકારતો અને જોશ કરતો નામદાર રૂસ્તમ સાથે કલ્બગાહમાથી બાહેર પડયો

કરનાય અને નગારાના પોકાર ઉઠયા-કયખુસરૂના એક હાથ ઉપર સેપહસાલાર તૂસ

કાવેયાની ઝુંડા સાથે તૈયાર થયો-તમામ સોનેરી જોડા પેહેરનારા પેહલવાનો,

દુઃખી દિલે પોતાની જગ્યાએથી જઈ-ઈરાનના પાદશાહના ડાબા હાથ તરફ ગોઠવાયા

પાદશાહની જમણી તરફ લડાયક રૂસ્તમ અને-તેનો ભાઇ ઝવા રેહ ગયા

જેહાન જોયલો કેશ્વાદનો બેટો ગૂદર્ઝ-તેમજ ઘણાક બુઝોર્ગો અને આઝાદગાનો,

મુબારક વિચારના ઝરસ્પ અને મનૂશાન-એ સઘળા રૂસ્તમની પાસે ઉભા રહ્યા

તે લડાઇગાહમાંથી ધરપકડના પોકારો ઉઠયા એવી રીતની લડાઇ તો કોઈપણ શખ્સ જોશે નહી

પુષ્કળ માર્યા ગયલાઓને સબબે લડાઇગાહનાં મયદાનમાં-તે ધૂળ ભરેલા રસ્તા ઉપર ચાલવાનો માર્ગ પણ દેખાતો ન હતો.

જે શખ્સોનો કે દહાડો બરગસ્તેહ થયો હતો-તેવા ઝખ્મી અને મૂવેલાઓથી તમામ મયદાન ભરાઈ ગયું હતું.

બેયાબાન્ બકેર્દારે જયહૂન્ ઝે ખૂન્
યકી બી સરે હીગરી સરૂ નેગૂન્
ખોરૂશે સવારાનો અસ્પાન્ ઝે દશ્ત
ઝે બાન્ગે તબીરહુ હમી બરૂગુઝશ્ત
દેલે કુહ ગોફ્તી બેદરૂરદ હમી
ઝમીન્ બા સવારાન્ બેપરૂરદ હમી
સરે બી તનાનો તને બી સરાન્
ખ઼રૅન્ગીદને ગોરૂઝહાએ ગરાન્
ઝે રખ્શીદને ખન્જરો તીઘે તીઝ
હમી જોસ્ત ખુરૂશીદ રાહે ગુરીઝ
તો ગોફ્તી કે અબ્રી બરૂઆમદ સેયાહ
બેબારીદ ખૂન અન્દરાન્ રઝમગાહ
ચુ ફરૂતૂસ બરૂ મયસરહ શુદ તબાહ
બદસ્તે ફરીબોર્ઝે કાઊસ શાહ
બદસ્તે મેનૂચેહરૂ બરૂ મયમનહ
કહીલા કે સદ પીલ બુદ યક્તનહ
યકી બાદો અબ્રી દરાન્ નીમરૂઝ
બરૂઆમદ રોખે ગીતી હુરે ફેરૂઝ
બેપૂશીદો રૂએ ઝમીન્ તીરહ ગશ્ત
હમાન્ દીદહ અઝ દીદગી ખીરહ ગશ્ત
બદાન્ગહ કે શુદ હૂરૂ સૂએ નેશીબ્
દેલે શાહે તુર્કાન્ બેજસ્ત અઝ નેહીબ્
ઝે જૂશે સવારાને હરૂ કેશ્વરી
ઝે હરૂ મર્ઝો હરૂ બૂમ હરૂ મેહતરી
હેગરૂગૂનહ જઉશન્ હેગરૂગૂન્ દેરફ્શ
જહાની શુદહ સોર્ખો ઝર્દો બેનફ્શ
નેગહ કરૂદ ગર્સીવઝ અઝ પોશ્તે શાહ
બજન્ગ્ અન્દરૂ આવરૂદ યકસરૂ સેપાહ
સેપાહી ફેરેસ્તાદ બરૂ મયમનહ
ગેરાનમાયહો યકદેલો યક્તનહ
સુએ મયસરહ હમચુનીન્ લશ્કરી
પરાગન્દહ બરૂ હરૂ સુએ મેહતરી
સવારાને શમ્શીરઝન્ ચેહલ હઝારૂ
ગુઝીદહ બુઝોર્ગાને ખન્જરૂ ગોઝારૂ
ચુ ગર્સીવઝ અઝ પોશ્તે લશ્કરૂ બેરફ્ત
બપીશે બેરાદરૂ ખરામીદ તફ્ત
બેરાદરૂ ચુ રૂએ બેરાદરૂ બેદીદ
બનીરૂ શુદો લશ્કરૂ અન્દરૂ કશીદ
બરૂઆમદ ઝે લશ્કરૂ દેહો દારો ગીરૂ
બેપૂશીદ રૂએ હવા પરૂરે તીરૂ
ચુ ખુરૂશીદરા પોશ્ત તારીક શુદ
બદીદારે શબ્ રૂઝ નઝદીક શુદ
ફેરીબન્દહ ગર્સીવઝે બદ નેહાન્
બેયામદ બપીશે બેરાદરૂ નવાન્
કે અકૂનૂન્ ઝે ગોર્દાન્ કે જૂયદ નબરૂદ
ઝમીન્ પુરૂ ઝે ખૂનો હવા પુરૂ ઝે ગરૂદ

સેપહ બાઝ કશ ચૂન્ શબ્ આમદ બેફ્રૂશ
કે અકૂનૂન્ બરૂઆમદ ઝે તોર્કાન્ ખોરૂશ

અને તેઓના લોહીએ કરીને તે બીઆબાન જયહૂન નદીની માફક બન્યું હતું-કોઇ બીચારો વગર સરનો તો કોઇ બીજો ઊંધે મસ્તક પડયો હતો.

તે મયદાનમાથી સવારો અને ઘોડાઓના પોકાર-નગારાના આવાઝ કરતા પણ ઊંચે ચઢયા હતા

તેથી તુ કહે ગોયા પહાડનુ પણ દિલ ફાટી જતુ હતુ-અને જાણે ઝમીન સવારો સાથે ઉડી જતી હતી

શરીર વગરના માથા અને માથા વગરના શરીર પડેલા હતા-ભારી ગોર્ઝના આવાઝ ચાલુ હતા

ખજર તથા તેઝી તલવારના ચળકાટથી-આફ્તાબ પણ નાસવાનો માર્ગ શોધતો હતો

તુ કહે ગાયા એક કાળુ વાદળ ચઢી આવ્યુ હતું-અને તે લડાઇ ગાહની અંદર લોહી વરસાવતુ હતુ

પાદશાહ કાઊસના બેટા ફરીબોર્ઝના હાથ ઉપર-લશ્કરની ડાબી બાઝૂએ ફરતૂસ જેવો પેહલવાન માર્યો ગયો

તેમજ જમણી તરફ મિનૂચેહરના હાથ ઉપર-કહીલા નામનો પેહલવાન કે જે એકસો હાથીનુ કૌવત ધરાવતો હતો તે માર્યો ગયો

તેવામા બપોર પડતા તોફાન થયુ અને એક વાદળ-ચઢી આવ્યું ૩૧૬
જેથી દુન્યાને રોશન કરનાર આફ્તાબને

ઢાકી દીધો અને ઝમીનની સપાટી સીઆહ થઇ-તેમજ આંખો પણ જોવાથી મદ પડી ગઇ

જે વખતે કે આફ્તાબ નીચાણમા ગયો-તે વખતે તુરાની પાદશાહનુ દિલ ધાસ્તીથી ધુજવા લાગ્યુ

જુદા જુદા દેશો અને જુદા જુદા ઈલાકાના સવારો અને તેઓના સરદારોના ગડબડિયા પોકારથી,

જુદાજુદા બખ્તરો અને તરેહવાર વાવટાઓથી-દુન્યા ગોયા લાલ, પીળી અને જાબુડી બની ગઇ હતી

હવે ગર્સીવઝે પાદશાહની પછાડીથી નેગાહ કીધી-અને પોતાનુ સઘળુ લશ્કર લડાઇમા લઇ આવ્યો

તેણે જમણી તરફ એક નામીચુ તેમજ એકદિલ થયલુ સપીલુ લશ્કર મોકલી આપ્યુ

ડાબી તરફ પણ એવીજ રીતે એક બીજુ લશ્કર મોકલ્યુ-અને ચો તરફ એકેક સરદાર વીખેરી નાખ્યો

એ પ્રમાણે તેણે ચાલીસ હઝાર તલવાર મારનારા સવારો-અને ખજર ફેકનારા બુઝોર્ગોને ચુટી કાઢી મયદાનમા ઉતાર્યા

જ્યારે ગર્સીવઝ લશ્કરની પછાડીથી ગયો-ત્યારે સેતાબ પોતાના ભાઇની આગળ આવ્યો

જ્યારે ભાઇએ પોતાના ભાઇનો ચહેરો જોયો-ત્યારે તેને હિમ્મત ૩૧૭
આવી અને લશ્કર આગળ ચલાવ્યુ

લશ્કરમાથી ધરપકડના આવાઝો નીકળ્યા-તીરના પરે કરીને હવા પણ ઢંકાઇ ગઇ

જ્યારે સૂરજની પછાડીથી અધકાર આવવા માડયો-અને છેક રાત પડવા આવી,

ત્યારે ઠગારો કપટી ગર્સીવઝ-ધુજતો કાપતો ભાઈની આગળ આવ્યો,

અને બોલ્યો કે "હવે આપણા પેહલવાનોમાથી કોણ લડવા બાહેર પડશે?-કારણકે સઘળી ઝમીન તો લોહીથી તર થઈ ગઈ છે અને હવા ધૂળથી ભરાઈ ગઈ છે

હવે જ્યારે રાત પડી છે ત્યારે લશ્કરને પાછું ખેંચી લે તું કોશેશ કર-નહીં તો હમણાજ તુર્કોમાથી રૂદનના પોકાર નીકળશે

તો દર્ જન્ગ્ બારી સેપાહ્ દર્ ગુરીઝ
મકુન્ બા તને ખીશ અન્દીન્ સેતીઝ
દેહે શાહે તોર્કાન્ પુરઝ ખેશ્મો જૂશ
કે તુન્દી નબૂદશ બગોફ્તાર્ ગૂશ
બરઅન્ગીખ્ત અસ્પ અઝ મેયાને સેપાહ્
બેયામદ દમાન્ તા બઆવર્દગાહ્
અઝ ઈરાનેયાન્ ચન્દ નામી બેકોશ્ત
ચુ ખુસ્રવ બેદીદ અન્દર્ આમદ બપોશ્ત
૩૧૮ દો શાહે દો કેશ્વર્ ઝુનાન્ કીનહ્દાર્
બેરફ્તન્દ બા ખાસ્માયહ્ સવાર્
નદીદન્દ ગર્સીવઝો જહુન્ રૂય
કે ઊ પીશે ખુસ્રવ શવદ કીનહ્જૂય
એનાનશ ગેરેફ્તન્દો બરતાફ્તન્દ
બદાન્ રીગે આમૂય બેશ્તાફ્તન્દ
ચુ ઊ બાઝ ગશ્ત ઉસ્તુકીલા ચુ ગર્દ
બેયામદ કે બા શાહ્ જૂયદ નબર્દ
હમાન્ શાહ્ ઈલા ચુ જન્ગી પલન્ગ્
દગર્ બોરઝુઈલા સરફરાઝે જન્ગ્
કે આન્ હર્ સે તન્ ફર્દે ખારા બુદન્દ
જહાપીશાહો બીમદારા બુદન્દ
ચુ આન્ દીદ શાહ્ અઝ મેયાને ગોરૂહ્
બરઅન્ગીખ્ત અસ્પ અન્દર્ આમદ ચુ કૂહ્
બેઝદ નીઝહ્ બર્ ઉસ્તુકીલાએ ગોર્દ
ઝે ઝીન્ બરગેરેફ્તશ ઝમીન્રા સેપોર્દ
દમાન્ શાહ્ ઈલા બપીશે સેપાહ્
યકી નીઝહ્ ઝદ બર્ કમરબન્દે શાહ્
નબુદ કારગર્ નીઝહ્ બર્ જઉશનશ
ન તર્સ આમદ અન્દર્ દેલે રઉશનશ
૩૧૯ ચુ ખુસ્રવ દેલો ઝૂરે ઊરા બેદીદ
સબુક તીઘે તીઝ અઝ મેયાન્ બરકશીદ
બેઝદ બર્ મેયાનશ બદૂ નીમ કર્દ
દેલે બોરઝુઈલા પુરઝ બીમ કર્દ
સબુક બોરઝુઈલા ચુ આન્ ઝખ્મે શાહ્
બેદીદ આન્ દેલો ઝૂરો આન્ દસ્તગાહ્
બતારીકી અન્દર્ ગુરીઝાન્ બેરફ્ત
હમી પૂસ્ત બર્ તનશ ગૂઈ બેકફ્ત
સેપાહ્ ચૂન બેદીદન્દ આન્ દસ્તબોર્દ
બર્ આવર્દગહ્ બર્ નમાન્દ ઈચ ગોર્દ
બર્ અફ્રાસેયાબ્ ઈન્ સખુન્ મર્ગ્ બૂદ
કુજા કાર્ નાસાઝો બીબર્ગ્ બૂદ
ઝે તૂરાન્ સવારાન્ ચુ આગહ્ શુદન્દ
ઝે હમ્લહ્ હમહ્ દસ્ત કૂતહ્ શુદન્દ
ચુ આવર્દગહ્ ખાર્ બોગ્ઝાશ્તન્દ
બેફર્મૂદ તા બાન્ગ્ બરદાશ્તન્દ
કે ઈન્ શીરમર્દી ઝે રન્ગે શબસ્ત
મરા બાઝ ગશ્તન્ ઝે જન્ગે શબસ્ત
ગર્ આયદૂન્ કે એમરૂઝ યકબારહ્ બાદ
તોરા બોસ્તો શાદી તોરા દર્ કુશાદ
૩૨૦ ચુ રઉશાન્ શવદ રૂઝ મારા બેબીન્
દેરફ્શે દેલઅફરૂઝ મારા બેબીન્

જો તું લડતોજ રહેશે તો લશ્કર નાસી જશે તુ પોતાના તન સાથ એટલી બધી લડાઈ ના કર"

પણ તુર્કીઓના પાદશાહનુ દિલ ગુસ્સા અને જુસ્સાથી ભરેલુ હતુ-અને તે તુદીને લીધે તેણે કાઈ સાભળ્યુજ નહીં

અને પોતે લશ્કરની વચ્ચેથી ઘોડો ડપટાવ્યો-અને દોડતો લડાઈગાહ સુધી આવી લાગ્યો

અને ઈરાનીઓમાથી કેટલાક નામદારોને માર્યા-જ્યારે કયખુસરૂએ એવુ જોયુ ત્યારે તુરત તે તેઓની મદદે આવ્યો

તે બન્ને કીના લેવાને તલપી રહેલા બન્ને દેશના બન્ને પાદશાહો-હલકા સવારો સાથ બાહેર પડયા

ગર્સીવઝ અને જેહને દુરોસ્ત નહી વિચાર્યુ-કે "અફ્રાસિયાબ કયખુસરૂ સાથ લડવા જાય"

તેથી તેઓએ અફ્રાસિયાબના ઘોડાની લગામ પકડીને તેને પાછો ફેરવ્યા-અને ત્યાથી તેઓ આમૂયના રણ તરફ ચાલ્યા

જ્યારે અફ્રાસિયાબ પાછો ફર્યો ત્યારે ઉસ્તુકીલા શિતાબી કરતો-આવ્યો કે પાદશાહ કયખુસરૂ સાથ લડાઈ કરે

તેમજ પાદશાહ ઈલા લડાયક ચિત્તાની માફક આવ્યો-અને વળી લડાઇનો નામાચો પેહલવાન બોરઝુઈલા પણ આવ્યો

તેઓ ત્રણે જણા સખત ખડક મિસાલ હતા-ઝુલ્મગાર અને બે અદબ હતા

જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ લશ્કરની વચ્ચેથી એ પ્રમાણે જોયુ-ત્યારે તેણે ઘોડો ડપટાવ્યો અને પહાડની મિસાલ તેઓ ઉપર ચઢી આવ્યા

તેણે પેહલવાન ઉસ્તુકીલા ઉપર એક નેઝો માર્યો-અને તેને ઝીન ઉપરથી ઉઠાવી ઝમીન ઉપર ફેકયો

તેજ વખત શાહ ઈલા પોતાના લશ્કરની નઝદીકથી દોડી આવી-એક નેઝો પાદશાહ કયખુસરૂના કમરબન્દ ઉપર માર્યો

પણ પાદશાહના બખ્તર ઉપર તે નેઝો અસર કરી શકયો નહી-તેમજ તેના રોશન દિલમા કાઈપણ ધાસ્તી પેઠી નહી

જ્યારે કયખુસરૂએ તેની હિમ્મત અને કૌવત જોયુ ત્યારે શેતાબ મેયાનમાથી તેઝી તલવાર બાહેર ખેચી,

તેની કમર મારી તેના બે ટૂકડા કરી નાખ્યા-આથી પેલા ત્રીજા પેહલવાન બોરઝુઈલાનુ દિલ ધાસ્તી ભરેલુ થયુ

જ્યારે બોરઝુઈલાએ તે પાદશાહનો ઝખ્મ, હિમ્મત, કૌવત અને શક્તિ જોઈ ત્યારે શેતાબ,

અધરાનો લાભ લઈ ત્યાથી નાસી ગયો-ગોયા તેના તન ઉપરની ચામડીજ ફાટી જતી હતી

જ્યારે તુરાની લશ્કરે પાદશાહનો આવો સફાઈદાર હાથ જોયો-ત્યારે લડાઈગાહ ઉપર કોઇપણ પેહલવાન ટકી રહ્યો નહી

આ વાતની ખબર અફ્રાસિયાબને મોત જેવી લાગી-કારણકે તેના કામની ઉથલપાથલ થઈ ગયલી હતી

જ્યારે તુરાની સવારો એ વાતથી વાકેફ થયા-ત્યારે સઘળાઓએ લડાઈ કરવાથી પોતાના હાથ ઉઠાવ્યા.

તુરાની લશ્કર જ્યારે ફ.ખબરી રીતે લડાઇનુ મયદાન છોડી ચાલ્યું-ત્યારે અફ્રાસિયાબે મોટે સાદે કહ્યુ,

કે "ઓ ઈરાની પાદશાહ! આ તારી બહાદુરી રાતના અધકારને લીધે છે-રાતની લડાઇને લીધેજ હું પાછો ફરૂ છુ.

જો કે આજે એક મરતબે પવન તારા લાભમાં ફુંકયો છે-અને ખુશ હાલીના દરવાજા તારે માટે ખોલ્યા છે,

પણ જ્યારે દહાડો રોશન થાય-ત્યારે અમોને તેમજ અમારા દિલ રોશન કરનારા ઝુંડાને જોજે

હમહ્ રૂએ સહ્રા શુ દર્યા ફુનીમ્
ઝે ખુરૂશીદે તાબાન્ સુરયયા કુનીમ્

દો શાહો દો લશ્કરૂ ચુનાન્ રઝ્મસાઝ
બલશ્કરૂગહે ખીશ રફ્તન્દ બાઝ
ચુ નીમી ઝે તીરહ્ શબ્ અન્દરૂ ગુઝશ્ત
સેપહ્રૂ અઝબરે ગૂએ ગર્દાન્ બેગશ્ત
સેપહ્દારે તુર્કાન્ ચુનહ્ બરૂનેહાદ
સેપહ્રા હમહ્ તર્કો જઉશન્ બેદાદ
તલાયહ્ બેફરૂમૂદ તા દહ્ હઝારૂ
ખુવદ તર્કો બરૂગુસ્તુવાનવરૂ સવારૂ
કે ચૂન્ મન્ ગુઝરૂ યાબમ્ અઝ રૂદે આબ્
શુનીન્ ગોફ્ત બા લશ્કરૂ અફ્રાસેયાબ્
દમાદમ્ શુમા અઝ પસમ્ બુગ્ઝરીદ
બજયહૂનો રૂઝો શબાન્ મશમરીદ
શબે તીરહ્ બા લશ્કરૂ અફ્રાસેયાબ્
ગુઝરૂ કરૂદ અઝ આમૂયો બુગ્ઝાશ્ત આબ્
હમહ્ રૂએ કેશ્વરૂ બબીરાહો રાહ્
સરાપર્દહો ખીમહ્ બુદ બી સેપાહ્
સપીદહ્ ચુ અઝ કુહ્ સર્ બરૂદમીદ
તલાયહ્ સેપહ્રા બહામૂન્ નદીદ
બેયામદ બમોઝદહ્ બરે શહ્રૂયારૂ
કે પર્દેખ્તહ્ શુદ શાહ્ અઝીન્ કાર્ઝારૂ
હમહ્ ખીમહ્ બીનીમો પર્દહ્સરાય
ઝે દુશ્મન્ સવારી નમાન્દહ્ બજાય
ચુ બેશ્નીદ ખુસ્રવ દમાન્ શુદ બખાક્
સેતાયેશ કુનાન્ પીશે દાદારે પાક્
હમી ગોફ્ત કય રઉશને કેર્દેગારૂ
જહાનદારો દાદારો પર્વર્દેગારૂ
તો દાદી મરા ફરૂરો દીહીમો ઝૂરૂ
તો કર્દી દેલો જાને બદ્ખાહ્ કૂરૂ
ઝે ગીતી સેતમગારહ્રા દૂરૂ દારૂ
ઝે બીમત હમહ્ સાલહ્ રન્જૂરૂ દારૂ
ચુ ખુરૂશીદ ઝરૂરીન્ સેપરૂ બરૂ ગેરેફ્ત
શબ્ આન્ શઅરે પીરૂઝહ્ બરૂ સરૂ ગેરેફ્ત
જહાનદારૂ બેન્શસ્ત બરૂ તખ્તે આજ
બસરૂ બરૂનેહાદ આન્ દેલફ્રૂઝ તાજ
સેતાયેશ કુનાન્ પીશે ઊ શુદ સેપાહ્
કે જાવીદ બાદ ઈન્ સઝાવારે ગાહ્
શુદ ઈન્ લશ્કરૂ અઝ ખાસ્તહ્ બી નેયાઝ
કે અઝ લશ્કરે શાહે ચીન માન્દહ્ બાઝ
શુનીન્ ગોફ્ત હરૂ કસ કે ઈનત ફોસૂસ
કે ઊ રફ્ત બા લશ્કરો બૂકો કૂસ
શબે તીરહ્ અઝ દસ્તે આઝાદગાન્
બેશુદ નામદારી શુનીન્ રાયગાન્
બદીશાન્ શુનીન્ ગોફ્ત બીદારૂ શાહ્
કે અય નામદારાને ઈરાન્ સેપાહ્

ત્યારે અમો આ મયદાનની સપાટીને લોહીના દર્યા મિસાલ કરીશું–અને ઝળકતા ખુરશીદને કૃતિકા નક્ષત્ર મિસાલ બનાવીશું (યાને તેના પણ ટુકડા કરીશું)"

પછી બન્ને પાદશાહો અને એવી રીતની લડાઈ કરનારાં બન્ને લશ્કરો–પોતાની છાવણીમા પાછા ફર્યાં

જ્યારે અંધારી રાતમાથી અડધી પસાર થઈ–અને આસ્માન આ ફરતા ગોળા* ઉપર ફર્યું,

ત્યારે તુર્કીઓના સરદાર અફ્રાસિયાબે સઘળો અસ્બાબ લાધવા માડયો લશ્કરને સઘળી લોઢાની ટોપ અને બખ્તર આપ્યા

તેણે હોકમ આપ્યો કે "લોખંડી કોલાહ પેહેરનારા તથા બખ્તરવાળા ઘોડા સાથના દશ હઝાર સવારોનુ મોખરાનુ લશ્કર તૈયાર રાખે"

પછી અફ્રાસિયાબે લશ્કરને કહ્યુ–કે "જ્યારે હું નદી ઉતરી જાઉં.

ત્યારે તમો પણ એકેક પછી મારી પછાડી પસાર થજો–કાઈ જૈહૂન નદીનો તેમજ રાત છે કે દહાડો તેની ગણત્રી કરશો નહી."

એમ કહી અફ્રાસિયાબ સીઆહ રાતે પોતાના લશ્કર સાથે–આમૂયનુ મયદાન છોડી જઈ નદી પસાર કરી ગયો

જેથી તે સઘળા લત્તાની રાહમા તેમજ ઉગર રાહમા–લશ્કર વગરના ખાલી સરાપર્દા તમ્બુઆ પડેલા રહ્યા

જ્યારે પહાડ ઉપરથી સફેદી દેખાવા માડી–અને ઈરાની તલાયાએ ૩૨૧
તે મયદાનમા તુરાની લશ્કર જોયુ નહી,

ત્યારે તે ખુશ ખબર સાથ પેલો તલાયો પાદશાહની નઝદીક આવ્યો–અને કહ્યુ કે "આ લડાઈથી પાદશાહ અફ્રાસિયાબ નાસી ગયો છે

અમો સઘળા તેઓના તમ્બુ અને સરાપર્દાજ જોઇયે છિયે પણ દુશ્મનમાથી એક પણ સવાર ત્યા રહ્યો નથી"

જ્યારે કયખુસરૂએ એવુ સાભળ્યુ ત્યારે દોડતો ગયો અને પાક દાદારની નઝદીક સેતાયેશ કરતો ખાક ઉપર પડયો

તે બોલ્યો કે "ઓ સ્તુત્ય તેજસ્વી કિર્તાર!–ઓ દુન્યાના માલેક! ઓ દાદાર! ઓ પર્વરદેગાર!

તેજ મને ખોરેહ આપ્યુ છે, રાજપાટ આપ્યુ છે, અને કોવત બખ્શેશ કર્યું છે–તેમજ તે મારા દુશ્મનના દિલ અને જીવને આધળો બનાવ્યો છે

ઝુલ્મગારને દુન્યામાથી દુર કરજે–અને તેને તારી ધાસ્તીથી સદા ચિન્તામા રાખજે"

જ્યારે ખોરશેદે સોનેરી ઢાલ ઉઠાવી–અને રાતે પીરોઝા રંગનુ કપડું સર ઉપર નાખ્યુ

ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂ હાથીદાતના તખ્ત ઉપર બેઠો અને પેલુ દિલ રોશન કરનરૂ તાજ માથા ઉપર મૂકયુ

સઘળા સેપાહો તેની વખાણ ગાતા તેની નઝદીક ગયા–અને બોલ્યા કે "આવો તખ્તને ઝેબ આપનારો પાદશાહ હમેશે બરકરાર રહેજો!

આ સઘળુ લશ્કર માલ ખઝાનાથી હવે હાજત વગરનુ થયુ છે– ૩૨૨
કારણકે ચીનના પાદશાહના લશ્કર તરફથી તે સઘળો અત્રે રહી ગયો છે"

દરેક જણ એમજ બોલતો કે "તારે માટે અફસોસ એટલોજ કરવાનો છે કે દુશ્મન પોતાના લશ્કર, રણશિંગડા અને નગારા સાથે નાસી ગયો છે

અંધારી રાતે આઝાદગાનોના હાથમાથી–આવો નામદાર પાદશાહ ફોકટનો છટકી ગયો છે"

ત્યારે તે ચાલાક પાદશાહે તેઓને એ પ્રમાણે કહ્યું–કે "ઓ ઈરાની લશ્કરના નામદારો!

---

* પ્રાચીન વખતના ફિર્દોસી કદીમ ઈરાનીઓના વિચાર દેખાડતો જાય છે કે "દુન્યા ગોળ છે અને વળી ફરતી પણ છે."

ચુ દુશ્મન્ બુવદ્ શાહરા કશતહ બેહ
ગર્ આવારહ્ અઝ્ જન્ગ્ બરગશ્તહ બેહ
ચુ પીરૂઝગર્ દાદ્ માન્ ફરૂરહી
બુઝોર્ગીઓ દીહીમો શાહનશાહી
ઝે ગીતી મર્ ઊરા સેતાયેશ કુનીદ
શબો રૂઝ ઊરા નેયાયેશ કુનીદ
કે આન્રા કે ખાહદ્ કુનદ્ શૂરબખ્ત
યકી બીહોનર્ બરનેશાનદ્ બતખ્ત
બરીન્ પુર્સેશો જુમ્બેશો રાએ નીસ્ત
કે બા દાદે ઊ બન્દહરા પાએ નીસ્ત

બેબાશીમ બરીન રઝમગહ પન્જ રૂઝ
શશુમ રૂઝે હોરમઝદે ગીતીફેરૂઝ
૩૨૩ બહફ્તુમ બેરાનીમ ઝીદર્ સેપાહ
કે ઊ કીન્ ફેઝાયસ્તો મન્ કીનહખાહ
દરીન્ પન્જ રૂઝ અન્દરાન્ રઝમખાહ
હમી કોશ્તહ જોસ્તન્દ અઝ ઈરાન્ સેપાહ
બેશુસ્તન્દ ઈરાનેયાન્રા ઝે ગરૂદ
સઝાવારે આન્ કોશ્તગાન્ દખ્મહ કરૂદ

જ્યારે તમારા પાદશાહનો કોઇ દુશ્મન હોય તો તે મૂવેલોજ ભલો-તેમજ જો તે લડાઇમાથી પરેશાન હાલતે નાસી ગયો તો તે વધારે સારૂં.

જ્યારે તે ફતેહમંદ સાહેબે આપણને આવો દબદબો અને મોટાઈ તેમજ આવુ કીમતી તાજ અને બોહોળી શેહનશાહત આપી છે,

ત્યારે તો તમો સઘળાઓ જેહાનમા તે સાહેબની સેતાયેશ કરો-અને રાત દહાડો તેનીજ નિયાયેશ કરો

કારણકે તે સાહેબ જેને ચાહે છે તેને ઊંધા નસીબનો કરે છે અને એક બેહુનર માણસને તખ્ત ઉપર બેસાડે છે

એ બાબત ઉપર આપણ કશા સવાલ પૂછી શકતા નથી, કશી હિલચાલ કરી શકતા નથી અને કશી સલાહ આપી શકતા નથી-કારણકે તેના હોકમ સામે બંદો ટકી શકતો નથી

હવે હુ પાચ દિવસ આ લડાઇગાહ ઉપર થોભીશ-છઠ્ઠો દિવસ દુન્યાને રોશન કરનાર હોરમઝદ રોઝનો છે

તેથી આપણે સાતમે દિવસે અહીંથી લશ્કર આગળ ચલાવીશુ-કારણકે તે કીનો વધારનારો છે હુ કીનો લેનારો છુ ”

પછી તે પાચ દિવસની અંદર તે લડાઈગાહમાથી ઈરાની લશ્કરના માર્યા ગયલા સેપાહોની લાશોને શોધી કાઢી

તેઓએ તે ઈરાની લાશોને ધુળથી ધોઈ નાખી સાફ કરી-માર્યા ગયલાઓની લાયકાત પ્રમાણે તેઓના દખમા બનાવ્યા

નામએ ફીરૂઝીએ કયખુસવ્ બપીશ્ગાહે કયકાઉસ્.

બેફરૂમૂદ તા પીશે ઊ શુદ દબીર્
બેયાવરૂદ કેર્તાસો મુશ્કો અબીર્
નબેશ્તન્દ નામહ બકાઉસ શાહ
ચુનાન્ ચૂન્ સઝા બૂદ અઝાન્ રઝ્મગાહ
સરે નામહ કરૂદ આફ્રીને ખોદાય
સેતાયેશ હમ ઊરા હમ ઊ રહનોમાય
દેગર્ ગોફ્તુ શાહે જહાન્બાને મન્
પેદરવાર્ અરઝન્દહ બર્ જાને મન્
બુઝોર્ગીશ બા કૂહ પયવસ્તહ બાદ
દેલે બદસેગાલાને ઊ ખસ્તહ બાદ
રસીદમ અઝ ઈરાન બરીગે ફરબ્
સે જન્ગે ગેરાન્ કર્દહ શુદ દર્ સે શબ્
શુમારે સવારાને અફ્રાસેયાબ્
ન બીનદ્ બેરદમન્દ હરગેઝ બખાબ્
૩૨૪ બુરીદહ ચુ સીસદ સરે નામદાર્
ફેરેસ્તાદમ ઈનક બરે શહરયાર્
બેરાદર્ બુદો ખીશો પયવન્દે ઊય
ગેરામી બુઝોર્ગાનો ફર્ઝન્દે ઊય
વઝાન્ નામદારાને બસ્તહ દોવીસ્ત
કે સદ્ શીર્ બા જન્ગ્ હરયક ચદીસ્ત
હમહ જન્ગ્ બર્ દશ્તે ખારઝમ બૂદ
કે ચરૂખ આફ્રીન્ બર્ ચુનાન્ રઝમ બૂદ

કાઊસની દરબારે કયખુસરૂની ફતેહમંદીનું નામુ મોકલવું.

પછી પાદશાહે ફર્માવ્યુ જેથી મુન્શી તેની નઝદીક-કાગઝ, કસ્તુરી અને અબીર લઇને ગયો

અને લડાઈના મયદાનમાના અહવાલનુ લાયક શબ્દોમા-પાદશાહ કાઊસ ઉપર નામુ લખ્યુ

તે નામાની શુરૂઆત પાક ખોદાતાલાની તારીફથી કીધી-કે “તેજ સાહેબની સેતાયેશ લાયક છે કે જે આપણો રેહનુમા છે

બીજુ એ જે ભૂપતિ પાદશાહ મારા જીવની મારા બાપ મિસાલ કદર પિછાનનારો છે

પહાડ સમાન તેની મોટાઇ કાયમ રહેજો ! તેના દુશ્મનોના દિલ સદા ઝખ્મી રહેજો !

હુ ઈરાન ઝમીનથી “ ફરબ ” નામની નદીના રેતાળ કિનારા તરફ જઇ પહોચ્યો-અને ત્યા ત્રણ રાતમા ત્રણ ભારી લડાઇઓ લડવામા આવી

અફ્રાસિયાબના સવારોની સંખ્યા-કોઈ દાના માણસે સ્વપ્નામાં પણ જોઇ ન હશે એટલી બધી હતી

તેઓમાથી ત્રણસો નામદારી ભરેલા પેહલવાનોના કપાયલાં સર-હાલ તુ પાદશાહની નઝદીક મે મોકલી આપ્યા છે

તે સઘળાઓ અફ્રાસિયાબના ભાઈ, ખેશો અને કુટુંબીઓ હતા-તેમજ તેના પ્યારા અમીરો અને બેટાઓ હતા.

જે બસો નામદારોને બાંધીને મોકલ્યા છે-તેઓમાંનો દરેક લડાઈમાં સો સિંહની બરાબર છે

એ સઘળી લડાઈ ખારઝમના મયદાનમા થઈ હતી-અને એવી લડાઈ ઉપર આસ્માને પણ આફ્રીન પોકારી હતી

બેરફૂત ઊઓ મા અઝ પસે ઊ દમાન્
ગુઝશ્તીમ તા બરૂ ચે ગર્દદ ઝમાન્
નેહાદન્દ બરૂ નામહ્ મોહુરી ઝે મુશ્ક
અઝાન્ પસ ગુઝરૂ કર્દ બરૂ રીગે ખુશ્ક
બદીન્ રઝ્મગહ્ આફ્રીન્ બાદ ગોફ્ત
હમહ્ સાલહુ બા અખ્તરે નીક્ જોફ્ત
ચુ અઝ રઝ્મ બરૂગશ્ત અફ્રાસેયાબ્
ચુ બાદે દમાન્ તીઝ બુગ્ઝાશ્ત આબ્
સેપહ્ દર્ સેપાહે કરાખાન્ રસીદ
હમી ગોફ્ત હર કસ બજન્ગ્ આન્ચે દીદ
સેપહ્દારે તુર્કાન્ ચે માયહ ગેરીસ્ત
હરાન્ કસ કે અઝ તોખ્મએ ઊ બેઝીસ્ત
ઝે બહ્રે ગેરાન્માયહ્ ફર્ઝન્દે ઊય
બુઝોર્ગાનો ખીશાનો પયવન્દે ઊય
ખોરૂશી બરૂઆમદ તો ગોફ્તી કે અબ્રૂ
હમી ખૂન ચકાનદ ઝે ચશ્મે હેઝબ્રૂ
હમી બૂદશ અન્દરૂ બોખારા દેરન્ગ્
હમી ખાસ્ત કાયન્દ શીરાન્ બજન્ગ્
અઝાન્પસ અઝાન્ અન્જોમન્ આન્ચે માન્દ
બુઝોર્ગાને બરૂતરૂ મનેશ પીશ ખાન્દ
ચુ ગશ્તન્દ પુરૂમાયગાન્ અન્જોમન્
ઝે લશ્કરૂ હરાન્ કસ કે બુદ રાએઝન્
ઝબાન્ બરૂ કશાદન્દ બરૂ શાહ્રૂયારૂ
કે બીચારહ્ ગશ્તન્દ અઝાન્ કાર્ઝારૂ
કે અઝ લશ્કરે મા બુઝોર્ગાન્ કે બૂદ
ગુઝશ્તન્દો ઝીશાન્ દેલે મા શખૂદ
હમાના કે અઝ સદ્ નમાન્દસ્ત બીસ્ત
બરાન્ રફ્તગાન્ બરૂ બેબાયદ ગેરીસ્ત
કુનૂન્ મા દેલ અઝ ગન્જો ફર્ઝન્દે ખીશ
ગુસસ્તીમો અન્દી ઝે પયવન્દે ખીશ
બરાન્ રૂદે જયહૂન્ ચકી રઝ્મગાહ્
બેકર્દીમ ઝાન્સાન કે ફર્મૂદ શાહ્
ઝે બીદાનેશી આન્ચે આમદ બરૂય
તો દાની કે શાહીઓ મા ચારહ્જૂય
ગરૂ અયદૂન્ કે રઉશન્ શવદ રાએ શાહ્
અઝીદરૂ બચાચ અન્દરૂ આરદ સેપાહ્
ચુ કયખુસવ્ આયદ બકીન્ ખાસ્તન્
બેબાયદ તોરા લશ્કરૂ આરાસ્તન્
ચુ શાહ્ અન્દરીન્ કારૂ ફર્માન્ બરદ
ઝે ગુલ્ઝરૂરયૂન્ નીઝ હમ બુગ્ઝરદ
બેબાશદ બઆરામ બહેશ્ત ગન્ગ્
કે હમ જાએ જન્ગસ્તો જાએ દેરન્ગ્
બરીન્ બરૂ નેહાદન્દ યકૂસરૂ સખુન્
કસી રાએ દીગરૂ નેયફ્ગન્દ બુન
બેરફ્તન્દ યકૂસરૂ બગુલ્ઝરૂરયૂન્
હમહ્ દીદહ્ પુરૂ આબો દેલ પુરૂ ઝે ખૂન
બગુલ્ઝરૂરયૂન્ શાહે તુર્કાન્ સે રૂઝ
બેબૂદો બરૂઆસૂદ બા બાઝો યૂઝ
બેરફ્તન્દ અઝાન્સૂએ બહેશ્ત ગન્ગ્
બકર્દ નબૂદશ ફરાવાન્ દેરન્ગ્

હાલ તે નદી ઓળગી નાસી ગયો છે અને તેની પાછળ અમો પણ નદી ઓળગી ગયા છિયે, હવે જોવાનુ છે કે ઝમાનો કેમ ફરે છે ?"

પછી તે નામા ઉપર કસ્તુરીના વાસવાળી મોહર કીધી-ત્યાર પછી તે સુકી રેતીનુ મયદાન પસાર કરી ગયો

કયખુસરૂ બોલ્યો કે "આ લડાઈગાહ ઉપર આફ્રીન હોજો-હમેશ નેક સેતારો તેની સાથે રહેજો !"

હવે જ્યારે અફ્રાસિયાબ લડાઇથી પાછો ફર્યો-ત્યારે તે તોફાની પવનની મિસાલ ઝડપથી નદી ઓળગી ગયો

તેનુ લશ્કર કરાખાનના લશ્કરને જઇ મળ્યુ-અને લડાઈમા જે કાઈ જોયુ હતુ તે દરેક જણે કહ્યુ

તુર્કીઓનો પાદશાહ તેમજ તેના ખાન્દાનમા જે કોઈ જીવતા રહ્યા હતા તેઓ ફોકેફોક રડયા

તેના વહાલા ફર્ઝંદને માટે તથા સરદારો અને સગાઓ જેઓ મરી ગયા હતા તેઓને માટે ૩૨૫

રડવાનો પોકાર નીકળ્યો કે ગોયા વાદળ-તે સિહ જેવા અફ્રાસિયાબની આખમાથી લોહી વરસાવતુ હતુ

અફ્રાસિયાબ બોખારામા ઢીલ કરી પડયો તેની મતલબ એવી હતી કે તેના બહાદુરો ફરીથી લડાઈમા ઉતરે

ત્યાર પછી તેણે તે મજલેસમાથી જે કોઇ વધારે ડહાપણવાળા બુઝોર્ગો રહ્યા હતા તેઓને નઝદીક બોલાવ્યા

જ્યારે લશ્કરમાથી જે કોઇ કે મસ્લહત કરનાર હતા તેઓનુ મોભ્ભા ભરેલુ અન્જુમન એકઠુ થયુ

ત્યારે તેઓએ પાદશાહ આગળ ઝબાન ખોલી-કારણકે તેઓ તે લડાઇથી લાચાર બની ગયા હતા

તેઓ બોલ્યા કે "આપણા લશ્કરમા જે કોઇ બુઝોર્ગો હતા-તેઓ ચાલી ગયા અને તેઓથી આપણા દિલ દુખી થયા છે

એટલે સુધી કે સોમાથી વીસ ઘણા બાકી રહ્યા નથી તે માર્યા ગએલાઓ ઉપર આપણને રડવુ જોઇયે

હવે આપણે દઉલત, ફર્ઝંદ અને ખેશીઓની આશા છોડી દીધી છે

ગેલી જયહુન નદી ઉપર જેમ તુ પાદશાહે ફર્માવ્યુ તેમ અમોએ એક લડાઇ તો કીધી

અને તે નાદાનીથી જે કાઇ થયુ-તે તુ જાણે છે કારણકે તુ પાદશાહ છે અને અમો તારો હોકમ ઉઠાવનારા છિયે ૩૨૬

હવે જો હવડા પાદશાહના વિચાર રોશની પકડે-તો અહીથી લશ્કરને "ચાચ" શેહર તરફ ચલાવે

પછી જ્યારે કયખુસરૂ કીના લેવા માટે આવે-ત્યારે તને લશ્કર તૈયાર કરવુ જોઇયે

જો પાદશાહ અમારા ઠરાવને આધીન થાય-તો ગુલ્ઝરયૂન શેહર પણ છોડી જવુ જોઇયે

અને બેહેશ્ત ગગમા ઉતારો કરે-કારણકે તે જગ્યા લડાઈ કરવાને તેમજ રહેવાને લાયક છે"

તેઓ સઘળા એ વાત ઉપર એકમત થયા-અને કોઇએ પણ બીજો વિચાર ઝાહેર કર્યો નહી

પછી સઘળા આસુ ભરેલી આખે અને લોહીથી ઉકળતા દિલે ગુલ્ઝરયૂન શેહર ગયા

તે ગુલઝરયૂન શેહરમા તુર્કીઓનો પાદશાહ ત્રણ દહાડા-થોભ્યો અને ત્યા શકરા તેમજ શિકારી કુતરા સાથ શિકાર કરી આસાયેશ લીધી

ત્યાથી તેઓ બેહેશ્ત ગગ શેહરમા જઇ પુગ્યા-તે કોઈપણ જગ્યાએ ઘણો વખત થોભ્યો નહી

ચકી મન્ઝ્ લ્ બૂદશ બસાને બેહેશ્ત
ગેલશ્ મુશ્કે સારા ખુદા કરૂશ્ ખેશ્ત
૩૨૭ બદાન્ બાચગહ્ શાદો ખન્દાન્ બેખોફ્ત
તો ગોફ્તી કે બા આચમની જૂદ્ જેફ્ત
સેપહ્ ખાન્દ આઝ્ હર્ સુએ બીકરાન્
બુઝોર્ગાનો ગર્દનકશો મેહ્તરાન્
મયો ગુલશનો ચન્ગો બાન્ગે રોબાબ્
ગુલો મજ્લેસો રત્લો અફ્રાસેયાબ્

હમી ખુર્દ મય રૂઝો શબ્ બા મેહાન્
બહરસૂ ફેરેસ્તાદ્ કારૂઆગેહાન્
હમી બૂદ તા બર્ ચે ગર્દદ ઝમાન્
બદીન્ આશકારા ચે દારદ્ નેહાન્

તે એક બેહેસ્તના જેવો મેહલ હતો-જેની માટી ચોખ્ખી કસ્તુરીની અને ઇટ સોનાની હતી

ત્યાં તે ખુશહાલ અને હસીખુશી સાથ આરામ કરવા લાગ્યો-તુ કહે ગોયા તે નચિન્તાઈ સાથ જોડાઇ ગયો હતો

તેણે ચો તરફથી બુઝોર્ગો અને ગરદનકશો તથા સરદારોનું બેહદ લશ્કર બોલાવ્યુ

મય, ફૂલના ક્યારાઓ, મોરચગ અને રોબાબના સુરોદ ચાલી રહ્યા હતા-ફૂલ, ખુશીની મજલેસ અને શરાબી જામો સાથે અફ્રાસેયાબ ચકચૂર થયલો હતો

તે રાત અને દિવસ પોતાના સરદારો સાથ મય પીતો હતો-અને ચો તરફ જાસુસો મોકલી આપ્યા હતા

આવો રંગ ચાલી રહ્યો હતો ઝમાનો કેમ ફરે છે તે જોવાનુ હતુ-આવા ખુલ્લા નાચરંગમા શુ ભેદ છુપાયલો હતો તે જોવાનુ છે

રફ્તને કયખુસવ્ પસે અફ્રાસેયાબ્ વ બારે દોવુમ્ જન્ગે હમ્ગોરૂહ્ કર્દન્.

ચુ કયખુસવ્ આમદ્ બરાન્ રૂએ આબ્
અઝ્ દૂર્ શુદ્ ખુર્દો આરામો ખાબ્
સેપહ્ ચૂન્ ગુઝર્ કરદ્ અઝાન્ રૂએ રૂદ્
ફેરેસ્તાદ્ અઝાન્પસ બહર્ કસ દોરૂદ્
કઝીન્ આમદન્ કસ મદારીદ્ બાક્
બેખાહીદ્ મારા ઝે યઝ્દાને પાક્
ગેરાન્માયહ્ ગન્જી બદર્વીશ દાદ્
કસીરા કઝ્ શાહ્ બુદ્ બીશ દાદ્
વઝાન્જા બેયામદ્ સુએ મર્ઝે સોગ્દ્
યકી નવ્ જહાન્ દીદ્ આરામે ચોગ્દ્
૩૨૮ બેબખ્શીદ્ ગન્જી બરાન્ શહ્ર્ નીઝ્
હમી ખાસ્ત્ કાબાદ્ ગર્દદ્ બચીઝ્
બહર્ મન્ઝેલી ઝીન્હારી સવાર્
હમી આમદન્દી બરે શહ્રયાર્
વઝાન્પસ ચુ આગાહી આમદ્ બશાહ્
ઝે કર્દારે અફ્રાસેયાબો સેપાહ્
કે આમદ્ બનઝ્દીકે ઊ કાકલહ્
અબા લશ્કરી ચૂન્ હેઝબ્રે યલહ્
કે અઝ્ તોખ્મે તૂરસ્ત્ પુર્ કીનો દરૂદ્
બેજૂયદ્ હમહ્ રૂઝ્ગારે નબરૂદ્
ફેરેસ્તાદ્ બજૂરી ઝે ગોર્દાન્ બચાજ્
કે જૂયદ્ હમહ્ તખ્તે ઈરાનો તાજ્
સેપાહી બસૂએ બેયાબાન્ બુઝોરગ્
ફેરેસ્તાદો સાલારે ઈશાન્ તુવોરગ્
પઝીરોફ્ત અઝાન્ હર્ યકી જન્ગે શાહ્
કે બર્ નામદારાન્ બેબન્દન્દ રાહ્
સેપહદાર્ કયખુસવ્ આન્ બાર્ દાશ્ત્
બેરદ્શ બર્ આન્ચીશ્ બાઝાર્ દાશ્ત્

કયખુસરૂનું અફ્રાસિયાબની પછાડી જવું અને બીજી મરતબે એકમેક સાથે લડાઈ કરવી.

જ્યારે ક્યખુસરૂ નદી ઓળગી ગયા ત્યારે તેણે ખાણીપીણી અને રંગરાગ છોડી દીધા

જ્યારે લશ્કર તે નદી ઓળગી ગયુ-ત્યારે પાદશાહે ઢંઢેરો ફેરવ્યો

કે "અમારા આવ્યાથી કોઇએ ડરવુ નહી-પણ તમોએ અમારે માટે ખુદા આગળ ભલી દુઆ ગુઝારવી"

પછી તેણે એક ભારી કીમતનો ખઝાનો ગરીબોને આપ્યો-અને જે લોકો કે પાદશાહના આવ્યાથી ખુશહાલ હતા તેઓને વધારે આપ્યો

અને તે જગ્યાએથી સુગદના મુલક તરફ આવ્યો ત્યા એક નવુ શેહર જોયુ જ્યા ઘુવડ પક્ષીઓ રહેતા હતા

તે શેહરમા પણ તેણે કેટલાક ખઝાનાં બખ્શેશ કર્યા-તે ચાહતો હતો કે "એ મુલક કોઈપણ ચીઝથી આબાદ થાય"

જ્યા કેથે તે છાવણી નાખતો ત્યાના સવારો પાદશાહ આગળ પનાહ માગવા આવતા હતા

ત્યાર પછી જ્યારે અફ્રાસિયાબના કામ અને તેના લશ્કરની પાદશાહને ખબર મળી,

કે "છુટા ચિત્તાની મિસાલના એક લશ્કર સાથ કાકુલહ નામનો શખ્સ તેની મદદે આવ્યો છે

જે તુરની ઓલાદનો છે અને કીના તથા દુખ ભર્યો થયલો છે-અને તે સઘળો લડાઇનોજ હન્ગામ શોધતો ફરે છે

અફ્રાસિયાબે થોડુ ક બહાદુરી ભરેલુ લશ્કર ચાચ શેહર તરફ મોકલ્યું છે-કારણ તે ઇરાનનુ તખ્ત અને તાજ લેવા માગે છે

તેણે એક મોટુ લશ્કર જગલ તરફ મોકલ્યુ છે-જેઓનો સરદાર તુવોર્ગ નામનો છે

તે તરફ સઘળાઓએ પાદશાહ કયખુસરૂ તરફ લડાઈ ઝાહેર કરી છે-કે જેથી તે નામદારોનો રસ્તો બધ કરે"

જ્યારે સરદાર કયખુસરૂએ એ સાભળ્યુ ત્યારે તેણે તે વાતને તુચ્છ ગણી-કારણકે દરેક બાબતના વિચારો ઉપર તેની અકલ સરદારી ભોગવતી હતી.

સેપાહી કે અઝ બર્દઓ અર્દબીલ
બેયામદ બેફરૂમૂદ તા ખીલ ખીલ
બેયાયન્દો બરૂ પીશે ઊ બુગ્ઝરન્દ
શ્હો મૂબદો મરૂઝબાન્ બેશમરન્દ
બેરફતન્દો સાલારૂ શાન્ ગોસ્તહમ
કે દરૂ જન્ગે શીરાન્ નબૂદી દેઝમ
દેગરૂ ગોફ્ત તા લશ્કરે નીમરૂઝ
બેરફૂતન્દ બા રોસ્તમે નીવસૂઝ
બેફરૂમૂદ તા બરૂ હયૂનાને મસ્ત
નેશીનન્દો ગીરન્દ અસ્પાન્ બદસ્ત
બરાન્ વાઝૂગૂનહુ દો લશ્કરૂ દમાન્
શબીખૂન બરૂઆરન્દ અઝ નાગહાન્
બેરફૂતન્દ ઈન હરૂદો ઝીબાએ તાજ
યકી દરૂ બેયાબાન્ યકી સૂએ ચાજ
બસોઘદ અન્દરૂન બૂદ યકૂમાહુ શાહુ
હમહુ સોઘદ શુદ શાહુરા નીકુખાહુ
સેપહુરા દેરમ દાદો આસૂદહુ કરૂદ
હમી જોસ્ત હન્ગામે નન્ગો નબરૂદ
હરાન્ કસ કે બૂદ અઝદરે કાર્ઝારૂ
કે દાનેસ્ત નયરન્ગો બન્દે હેસારૂ
બેયાવર્દો બા ખીશ્તન્ યારૂ કરૂદ
સરે બદ્કુનેશ પુરૂ ઝે તીમારૂ કરૂદ
વઝાન્ જાયગહુ ગર્દન્ અફ્રાખ્તહુ
કમરૂ બસ્તહો જન્ગ્રા સાખ્તહુ
ઝે સોઘદો કશાની સેપહુ બરૂગેરેફ્ત
જહાની બદૂ માન્દહુ અન્દરૂ શેગેફ્ત
ખબરૂ શુદ બતુર્કાન્ કે આમદ સેપાહુ
જહાન્જૂએ કયખુસ્રવે કીનહુખાહુ
હમહુ સૂએ દેઝહા નેહાદન્દ રૂય
જહાન્ શુદ પુરઝ જુમ્બેશો ગોફ્તગૂય
બલશ્કરૂ ચુનીન્ ગોફ્ત પસ શહરૂયારૂ
કે એમરૂઝ ચૂન્ શુદ દેગરૂગૂનહુ કારૂ
ઝે તોર્કાન્ હરાન્ કસ કે ફર્માન્ કુનન્દ
દેલ અઝ જન્ગ્ જોસ્તન્ પશીમાન્ કુનન્દ
મસાઝીદ જન્ગો મરીઝીદ ખૂન્
મબારીદ કસરા બબદ રહનમૂન્
વગરૂ જન્ગ્ જૂયદ કસી બા સેપાહુ
દેલે કીનહુદારશ નેયાયદ બરાહુ
શુમારા હલાલસ્ત ખૂન્ રીખ્તન્
બહરૂ જાએ તારાજો આવીખ્તન્
ખોરૂશી બરામદ ઝે ઈરાન્ સેપાહુ
નેહાદન્દ ગર્દન્ બફર્માને શાહુ
દલીરાન્ બદેઝહા નેહાદન્દ રૂય
બહરૂ દેઝ કે બૂદી યકી નામજૂય
શુદી બારૂએ દેઝ હમાન્ગાહુ પસ્ત
નમાન્દી દેઝો નીઝ જાએ નેશસ્ત
ગોલામો પરસ્તન્દહો ચારૂપાય
નમાન્દી બદો નીક ચીઝી બજાય
બશીનગૂનહુ ફર્સન્ગે સદ બરૂગુઝશ્ત
ન દેઝ માન્દ આબાદો નહુ કૂહો દશ્ત

જે લશ્કર કે "બર્દેહ" અને "અર્દબીલ" થી આવ્યું હતુ-તેને પાદશાહે ફર્માવ્યુ કે "ટોળેટોળા

થઈ આવે અને તેની સામેથી પસાર થઈ જાય-કે જેથી તે લશ્કરના ૩૨૯
સરદારો, દાનાઓ અને જાગીરદારોની ગણત્રી થાય"

તે પ્રમાણે તેઓ પસાર થયા તેઓનો સરદાર ગોસ્તહમ હતો-કે જે સિંહોની લડાઈ માટે કદી પણ દિલગીર થતો હતો નહી

પછી પાદશાહે નીમરોઝના લશ્કરને ફર્માવ્યુ-કે "પેહલવાનોને બાળી નાખનાર રૂસ્તમ સાથે તે લશ્કર જાય"

તેણે હોકમ કર્યો કે "તેઓ મસ્ત સાંઢણીઓ ઉપર સવાર થાય અને ઘોડાઓને પોતાની સાથે દોરવી લઈ જાય

બન્ને લશ્કર ઝડપથી તે બદબખ્તની ઉપર એકાએક રાતને વખતે હમ્લો કરે"

તે હોકમ પ્રમાણે આ બન્ને તાજને ઝેબ આપનારા પેહલવાનો-એક જંગલ તરફ અને બીજો ચાચ શેહર તરફ ચાલ્યો

પાદશાહ કયખુસરૂ પોતે એક મહિનો સુગ્દ શેહરમા રહ્યો-આખુ સુગ્દ શેહર પાદશાહનુ નેકખાહ બન્યુ

પાદશાહે લશ્કરને પગાર અપાવ્યો અને આસુદા બનાવ્યુ-તેમજ લડાઈ તેમજ કીર્ત્તિની તક શોધતો રહ્યો

કિલ્લા ઉપર ઘેરો ઘાલવાના કામમા માહીતગાર જેટલા લડાયકો હતા,

તેઓને એકઠા કીધા અને પોતાની સાથે લીધા-અને દુશ્મનોને ગભરાટમા નાખ્યા

પછી તે જગ્યાએથી પાદશાહ કયખુસરૂ ગર્દન ઉઠાવી-કમર બાંધી ૩૩૦
અને લડાઇની તૈયારી કરી આગળ વધ્યો

તેણે સુગ્દ અને કશાનથી લશ્કર લીધુ-તમામ જેહાન એ જોઈ અજાયબીમા રહી

હવે તુર્કીઓને ખબર થઈ કે "લશ્કર લઇને-જેહાન જોય કીનો લેનાર કયખુસરૂ આવી લાગ્યો છે"

તેથી તે સઘળાઓએ તે શેહરમાથી જઇ કિલ્લાઓનો આસરો લીધો-સઘળી જેહાન જુમ્બેશ અને ચર્ચા ભરેલી થઇ રહી

પછી પાદશાહ કયખુસરૂએ પોતાના સેપાહોને કહ્યુ કે "આજે જ્યારે કામ જુદીજ ઢપનુ થયુ છે,

ત્યારે તુર્કીઓમાથી જે કોઈ ક આપણી તાબેદારી કરે-અને આપણ સામે લડાઈ કીધાથી પશેમાન થાય,

તેઓ સાથે તમો લડતા ના અને તેઓના ખૂન રેડતા ના-તેમજ તમો કોઇને બૂડો માર્ગ દેખાડતા ના

પણ જો કોઇ લશ્કર લઈ તમો સામે લડવાજ આવે-અને તેનુ કીના ખોરૂ દિલ રાહ ઉપર નહીજ આવ્યુ હોય,

તો તેવી હાલતમા તમોને દરેક જગ્યાએ લૂટફાટ તથા લોહી રેડવુ હલાલ છે"

તેજ વખતે ઈરાની લશ્કરમાથી પોકાર ઉઠયો-અને સઘળાઓએ પાદશાહના ફર્માન ઉપર પોતાના સર નમાવ્યા

સઘળા બહાદુરોએ દુશ્મનના કિલ્લા તરફ મો કર્યાં-અને જે કિલ્લામા ૩૩૧
કે એકેક નામદારી ભર્યો પેહલવાન દાખલ થતો,

તે કિલ્લાની દીવારો ઝમીન દોસ્ત થઈ જતી હતી-અને નહી તે કિલ્લો કે નહી કોઇ રમવારની જગ્યા બાકી રહેતી

ગોલામો કે બાંદીઓ તથા ઢોરો-તેમજ એકબી સારી કે નરસી ચીઝો બાકી રહેતી હતી નહી

એવી રીતે તે લશ્કરે સો ફર્સંગ પસાર કીધા-અને તેટલી જગ્યામા કિલ્લા કે પહાડ તથા જંગલ કોઈપણ આબાદ રહ્યાં નહીં

શુ આવરદ લશકર બગુલઝરયૂન
બહરૂસુ બેગર્દીદ બા રહુનમૂન
જહાન દીદ બરૂસાને બાગે બહાર
દરો દશ્તો કૂહો ઝમીન પુર નેગાર
હમહ કૂહ નખ્ચીરો હામૂન દેરખ્ત
જહાન અઝદરે મર્દુમે નીકુબખ્ત
તલાયહ ફેરેસ્તાદો કારઆગેહાન
બદાન તા બેદાનન્દ કારે નેહાન
સરાપર્દહએ શાહરૂયારે જવાન
કશીદન્દ દરપીરો આબે રવાન
જહાનદાર બર તખ્તે ઝરીન નેશસ્ત
બુઝો નામદારાને ખુસરવપરસ્ત
૩૩૨ શબી કરદ જશ્ની કે તા રૂઝે પાક
હમહ મોર્દહ બરખાસ્ત અઝ તીરહ ખાક
વઝાનસુ બગન્ગ અન્દર અફ્રાસેયાબ
બરખશાન્દહ રૂઝો બહન્ગામે ખાબ
હમી ગોફ્ત બા હર કે બુદ કારદાન
બુઝોર્ગાનો બીદારો બેસ્યાર દાન
કે અકુનૂન કે દુશ્મન બબાલીન રસીદ
બગન્ગ અન્દરૂન ચૂન તવાન આર્મીદ
હમહ બરકુશાદન્દ ગૂયા ઝબાન
કે અકુનૂન કે નઝદીક શુદ બદગુમાન
બેજઝ જન્ગ દીગર ન બીનીમ મા
ઝબૂના ચેરા બરગુઝીનીમ મા
બેગોફ્તન્દો અઝ પીશ બરખાસ્તન્દ
હમહ શબ હમી લશ્કર આરાસ્તન્દ
સપીદહ દમાન ગાહે બાન્ગે ખોરૂસ
ઝે દરગાહ બરખાસ્ત આવાએ કૂસ
સેપાહી બેયામદ બહામૂન ઝે ગન્ગ
કે બર મૂરો બર પશ્શહ શુદ રાહ તન્ગ
શુ આમદ બનઝદીકે ગુલઝરયૂન
ઝમીન શુદ બસાને કોહે બીસતૂન
૩૩૩ હમી લશકર આમદ સે રૂઝો સે શબ
જહાન શુદ પુર આશૂબો જન્ગો જલબ
કશીદન્દ બર હફ્ત ફર્સન્ગ નખ
ફેઝૂન ગશ્ત મર્દુમ ઝે મૂરો મલખ
ચહારોમ સેપહ બરકશીદન્દ સફ
ઝે દર્યા બરઆમદ બખોરશીદ તફ
સુએ મયમનહ જહને અફ્રાસેયાબ
કુજા નીઝહ બુગઝાશ્તી ઝાફતાબ
બકલ્બ અન્દર અફ્રાસેયાબો રદાન
સવારાને ગર્દનકશો બેખ્રદાન
સુએ મયસરહ શીરે જન્ગી ગુવેરૂગ
અબા કારદીદહ સરાને બુઝોરૂગ
પસે પોશ્ત ગર્સીવઝે કીનહખાહ
કે દારદ સેપહરા ઝે દુશ્મન નેગાહ
વઝાન રૂએ કયખુસરવ અઝ કલ્બગાહ
હમી દાશ્ત ચૂન કૂહ પોશ્તે સેપાહ
શુ ગૂદર્ઝ ચૂન તૂસે નવદર નેઝાદ
મનૂચેહ્ર ખુઝાને દૂરીબ નેહાદ

જ્યારે પાદશાહ ગુલઝરયૂન શેહરમા પોતાનું લશ્કર લાવ્યો-ત્યારે તે નામદાર એક બોમિયા સાથ ત્યા ચો તરફ ફર્યો

ત્યા તેણે એક દુન્યા બહારના બાગની મિસાલની જોઇ પહાડની કહણ, મયદાન, પહાડ અને સઘળી ઝમીન લીલોતરી ભરેલી જોઈ

સઘળા પહાડો શેકારથી ભરેલા અને જંગલો ઝાડથી ભરેલા જોયાં-તે મુલક ભાગ્યશાળી શખ્સને લાયકનો હતો

તેણે તલાયા તેમજ અનુભવી માણસો સઘળે ઠેકાણે મોકલ્યા-કે જેથી તેઓ નહી જણાયલી વાતોથી ખબરદાર થાય

તે જવાન પાદશાહનો તમ્બુ-તેઓએ વેહેતા પાણીની નઝદીકમા ઠોક્યો.

જ્યા પાદશાહ સોનેરી તખ્ત ઉપર પોતે બેઠો તેમજ તેના વફાદાર નામદારો પણ બેઠા

અને રાતથી સવાર સુધી ખુશહાલીની એવી મજલેસ કીધી કે સઘળા મુવેલાઓ પણ સીઆહ ખાકમાથી જાગી ઉઠયા

બેલી તરફ ગંગ શાહરમા અફ્રાસિયાબ શુ રોશન રોઝને વખતે કે રાતે સૂવાની વખતે,

જેઓ લડાઇના અનુભવી સરદારો તેમજ બાહોશ અને જ્ઞાનીઓ હતા તેઓ આગળ એ પ્રમાણે બોલતો હતો,

કે "હાલ દુશ્મન માથા આગળ આવી પહોચ્યો છે-તો ગંગમા રહેવુ કેમ બની શકશે?"

ત્યારે સઘળા બોલનારાઓએ પોતાની ઝબાન ખોલી-કે "હવે જ્યારે દુશ્મન નઝદીક આવ્યો છે,

ત્યારે અમો લડાઈ કરવા સિવાય બીજો કશો છુટકો જોતા નથી હારી કરી આપણું આપણી ખોવારી શા માટે કરું?"

એમ બોલી તેઓ દરબારમાથી ઉઠયા અને આખી રાત લડાઇની તૈયારી કીધી

સવારે મરઘાને બાગ દેવાની વખતે-દરગાહમાથી નગારાના આવાઝ ઉઠયા

અને એક ભારી લશ્કર ગંગમાથી નીકળી મયદાનમા આવ્યુ-કે જેથી કીડી અને મચ્છરને પણ ચાલવાની જગ્યા રહી નહી

જ્યારે તે ગુલઝરયૂન શેહરની નઝદીક આવ્યુ ત્યારે ત્યાની ઝમીન બીસ્તૂન નામના પહાડની મિસાલ થઈ ગઇ

એ પ્રમાણે ત્રણ દહાડા અને ત્રણ રાત સૂધી લશ્કર આવ્યા કર્યું-સઘળી જેહાન ઘોઘાટ ભરેલી, લડાઇ ભરેલી અને નગારાના આવાજ ભરેલી બની રહી

તેઓ સાત ફર્સંગ સૂધી ફેલાયલા હતા કીડીઓ તેમજ તીડો કરતા પણ માણસ વધારે હતા

ચોથે દિવસે લશ્કરો તૈયાર થઇ ઉભા તેઓની ઠઠથી તેઓની ગર્મી નદીની સપાટીથી તે ખુરશેદ સૂધી પહોચી.

અફ્રાસિયાબનો છોકરો જેહન લશ્કરની જમણી તરફ ઉભો-કે જેનો નેઝો આફતાબમાથી પણ પસાર થઈ જતો હતો

લશ્કરની કલ્બગાહની અંદર અફ્રાસિયાબ પોતે અને સરદારો-તેમજ ગરદનકશ સવારો અને દાનાઓ ઉભા.

લડાયક સિંહની મિસાલનો ગુવેર્ગ અનુભવી બુઝોર્ગ સરદારો સાથ લશ્કરની ડાબી તરફ ઉભો

કીનાનો લેનારો ગર્સીવઝ લશ્કરની પાછળી તરફ ઉભો-કે દુશ્મનથી પોતાના લશ્કરને નેગાહ રાખે

હવે આ તરફ પાદશાહ કયખુસરૂ કલ્બગાહમાથી-એક પહાડની મિસાલ પોતાનાં લશ્કરની સંભાળ રાખતો હતો.

તેની સાથે જેવા કે ગૂદર્ઝ તેમજ નવદરની ખુન્યાદના તૂસ-મુબારક મેનોચેહ્ર ખુઝાન અને ખુઝાન,

ચુ ગુર્ગીને મીલાદો ગોસ્તહમે શીરૂ
હજીરે ચુ શીદુશ ગોર્દે દેલીરૂ
ફરીબોર્ઝ કાઊસ બરૂ મયમનહ
સેપાહી હમહ યકુદેલો યકુતનહ
મેનુચેહરૂ બરૂ મયસરહ જાએ દાશ્ત
કે બા જન્ગે મર્દાન્ હમી પાએ દાશ્ત
બપોશ્તે સેપહ ગીવે ગૂદરૂઝ બૂદ
કે પોશ્તો નેગહબાને હરૂ મરૂઝ બૂદ
ઝમીન્ ઝુહે આહન્ શુદઝ મીખે નઅલ
હમહ દશ્ત દર્યા શુદો નઅલ લઅલ
બસરૂ બરૂ ઝે ગર્દે સેપાહ અબ્ર બસ્ત
તબીરહ દેલે સન્ગે ખારા બેખસ્ત
ઝમીન્ ગશ્ત જુમ્બાન્ ચુ અબ્રે સેયાહ
તો ગોફ્તી હમી બરૂ નતાબદ સેપાહ
હવા ગશ્ત ચૂન્ ચાદરે આબ્નૂસ
સેતારહ ઘમી ગશ્ત ઝાવાએ કૂસ
હમહ દશ્ત મગ્ઝો સરો દસ્તો પાય
હમાના નબુદ બરૂ ઝમીન્ નીઝ જાય
હમી નઅલે અસ્પાન્ સરે કોશ્તહ ખસ્ત
હમહ દશ્ત બી તન્ સરો પાયો દસ્ત
બેરદમન્દ મર્દુમ બયકસૂ શુદન્દ
દો લશ્કરૂ બરીન હરૂ દો ખસ્તુ શુદન્દ
કે ગરૂ યકુઝમાન્ નીઝ લશ્કરૂ ચુનીન્
બેમાનદ બરીન્ દશ્ત બા દર્દો કીન્
નમાનદ યકી ઝીન્ સવારાન્ બજાય
હમાના સેપહરૂ અન્દરૂ આયદ ઝે જાય
ઝે બસ ચાકચાકે તબર્ઝીનો ખૂદ
રવાનહા હમી દાદ તનરા દોરૂદ

ચુ કયખુસવ આન પીચેશે જન્ગ્ દીદ
જહાન્ બરૂ દેલે ખીશતન્ તન્ગ્ દીદ
બેયામદ સબુક સૂએ પોશ્તે સેપાહ
બપીશે જહાન્દારૂ શુદ દાદખાહ
કે અય બરતરૂ અઝ દાનેશે પાર્સા
જહાન્દારૂ બરૂ પાદશા પાદશા
અગરૂ નીસ્તમ મન સેતમ યાફતહ
ચુ આહન બબૂતહ દરૂન તાફતહ

નખાહમ કે પીરૂઝ બાશમ બજન્ગ્
ન બરૂ દાદગરૂ બરૂ કુનમ કારૂ તન્ગ્
બગોફ્ત ઈનો બરૂ ખાક માલીદ રૂય
જહાન્ પુરૂ શુદ અઝ નાલએ ઝારે ઊય
હમાન્ગહ બરૂઆમદ યકી બાદે સખ્ત
કે બેશ્કસ્ત શાદાબ્ શાખે દેરખ્ત
હમી ખાક બરૂદાશ્ત અઝ રઝમગાહ
બેઝદ બરૂ રોખો ચશ્મે તૂરાન્ સેપાહ
બગોદર્ઝીને તૂરાન્ બરૂઆમદ શેકસ્ત
યકી ખસ્તહ ગશ્તહ યકી બસ્તહ દસ્ત
કસી કૂ ઝે રઝમ જન્ગ્ બરૂતાફતી
ચુ અફ્રાસીયાબ્ આગહી યાફતી

મીલાદના બેટા ગુર્ગીન, સિંહની મિસાલનો ગોસ્તહમ, હજીર અને બહાદુર પેહલવાન શીદુશ હતા

કાઊસનો બેટો ફરીબુર્ઝ સઘળા એકદિલ અને એક તનના લશ્કર સાથે ૩૩૪
જમણી તરફ ઉભો

મિનોચેહર કે જે બહાદુર મર્દોની લડાઈની તાબેશ રાખી શકતો હતો તેણે લશ્કરની ડાબી તરફ જગ્યા લીધી.

લશ્કરની પછવાડે ગૂદર્ઝનો છોકરો ગીવ હતો-કે જે હરેક મુલકનો મદદગાર હતો

ઝમીન ઘોડાઓની નઅલની મેખે કરીને લોઢાના પહાડ જેવી બની-સઘળુ મયદાન લોહીનો દર્યો બન્યુ અને ઘોડાની નઅલ લોહીથી લાલ થઈ ગઈ.

લશ્કરની ધૂળે કરી માથા ઉપર વાદળ બધાયુ -અને નગારાના આવાઝે પત્થરના દિલ ઝખ્મી કર્યા

ઝમીન સીઆહ વાદળની મિસાલ હિલવા લાગી-જાણે કે લશ્કરનો ભાર તે ખમી શકતી નહી હતી

હવા સીસમના રગની ચાદર માફક બની-અને સેતારા પણ નગારાના આવાઝથી ગમગીન બન્યા

સઘળુ મયદાન સવારોના સર, મગઝ અને હાથ પગથી ભરાઈ ગયુ-ખચીત કે ઝમીન ઉપર જગ્યા પણ ન રહી

ઘોડાઓની નઅલે કરીને મૂવેલાઓના માથા ખુદાવા લાગ્યા-તમામ મયદાન શરીર વિનાના માથા તેમજ હાથ પગથી ભરાઇ ગયુ

દાનેશમદ વઝીરોએ એક બાજૂએ મસ્લહત ચલાવી-અને બન્ને બાજૂના લશ્કરો આ બાબત ઉપર એકમત થયા,

ક "અગર જો બન્ને લશ્કર એવીજ રીતે કીના અને દર્દ ભરેલા ૩૩૫
મયદાનમા થોડો વધુ વખત રહેશે,

તો એકપણ સવાર જીવતો રહેશે નહી અને આસ્માન પણ ખરેજ નીચે આવશે"

લશ્કરીઓની લોખડી ટોપી ઉપર પડતા કુહાડીના ફટકાના એવા તો ભયભીત આવાઝો નીકળતા હતા-કે લડનારાઓના આત્મા શરીરને છેલ્લી સલામ કરતા હતા

જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ તે લડાઇની એવી વળણ જોઈ અને દુન્યા પોતાના દિલ ઉપર તગ બનતી જોઈ,

ત્યારે તે જલ્દીથી લશ્કરની પછવાડે એકાતમા આવ્યો-અને ખોદા તાલાની નઝદીક ઈન્સાફ માગવા લાગ્યો,

કે "આ પરહેઝગાર માણસની અકલથી પણ વધુ અકલ ધરાવનાર-જેહાનના પયદા કરનાર પાદશાહોના પાદશાહ!

ઓ ખોદા! જો તુ એમ જાણતો હોય કે મારી ઉપર દુશ્મને સિતમ નથી ગુઝાર્યો-જો તુ જાણતો હોય કે જેમ મુસ (ભઠ્ઠી) મા લોખંડ ગાળતી વખતે તપે છે તેમ મારૂ દિલ નથી તપતુ,

તો હુ લડાઈમા ફતેહમદ થવા માગતો નથી-અને દાદગરનુ કામ મુશ્કેલ બનાવા માગતો નથી."

એમ બોલી તેણે ખાક ઉપર પોતાનુ મો મસળ્યુ-જેહાન તેના રડવાના પોકારથી ભરેલી થઈ

તેજ વખત એક સખ્ત પવન નીકળ્યો-જેથી ઝાડની લીલી ડાળીઓ ભાગી પડી

તે પવને લડાઈગાહમાથી ધૂળ ઉડી-તૂરાની લશ્કરની આખ અને મો ૩૩૬
ઉપર જઈ પડી

જેથી તૂરાનના પેહલવાનોમા સિકસ્ત આવી પડી-એક ઝખ્મી થયલો ત્યારે બીજો અશકત બન્યો

તે આફતથી જે કોઈ કે લડાઇથી સર ફેરવતો-અને તેની ખબર જ્યારે અફ્રાસિયાબને પડતી,

બખન્જરૂ બુરીદી સરશરા કે તન્
એકર્ચ ખાકો રીગશ્ નબુદી કફન્
ચુનીન્ તા સેપહરા ઝમીન્ તારૂ શુદ
ફેરાવાન્ કે તુર્કાન્ ગેરેફ્તારૂ શુદ
બેયામદ શબો ચાદરે મુશ્કુ રન્ગ્
બપૂશીદ તા કસ નેયાયદ બજન્ગ્
સેપહ બાઝ ખાન્દન્દ શાહાન્ કે દશ્ત
જુ રૂએ ઝમીન્ આસ્માન્ તીરહ ગશ્ત
હમહ દામને કુહ તા પીશે રૂદ
સેપહ બુદ બા જઉશનો દરૂઓ ખુદ
બરૂઅફ્રુખ્તન્દ આતેશ અઝ હર સુઈ
તલાયહ બરૂઆમદ કે હર પહલુઈ
હમી જન્ગરા સાખ્ત અફ્રાસેયાબ્
હમી બુદ તા ચશ્મએ આફ્તાબ્
૩૩૭ બરૂઆયદ શેખે કુહ રફ્શાન્ કુનદ
ઝમીન્ ચૂન્ નેગીને બદફ્શાન્ કુનદ
સરાને સવારાન્ બજન્ગ્ આવરદ
બરાન્ દશ્ત બરૂ નામો નન્ગ્ આવરદ
જહાન્આફ્રીન્રા દેગરૂ બુદ રાય
બહરૂ કારૂ બા રાએ ઊ નીસ્ત પાય
શબે તીરહ ચૂન્ રૂએ ઝન્ગી સેયાહ
કસ આમદ કે ગોસ્તહમે નવ્દરૂ બશાહ
કે શાહે જહાન્ જાવેદાન્ ઝેન્દહ બાદ
કે મા બાઝ ગશ્તીમ પીરૂઝો શાદ
બદાન્ નામદારાને અફ્રાસેયાબ્
રસીદીમ નાગહ બહન્ગામે ખાબ્
અઝીશાન્ સવારે તલાયહ નબુદ
કસીરા કે અન્દીશહ માયહ નબુદ
જુ બીદારૂ ગશ્તન્દ અઝીશાન્ સરાન્
કશીદન્દ શમ્શીરો ગોર્ઝે ગરાન્
જુ શબ્ રૂઝ શુદ જોઝ કરાખાન્ નમાન્દ
કે મર્દાને ઈશાન્ ફરાવાન્ નમાન્દ
હમહ દશ્ત અઝીશાન્ તને બી સરસ્ત
ઝમીન્ બેસ્તરો ખાકૂ શાન્ ચાદરસ્ત
૩૩૮ બમોઝ્દહ કે રોસ્તમ હમન્દરૂ ઝમાન્
હયૂની બેયામદ સપીદહ દમાન્
કે મા દરૂ બેયાબાન્ ખબરૂ યાફ્તીમ
બદાન્ આગહી તીઝ બેશ્તાફ્તીમ
શબો રૂઝ રોસ્તમ યકી દાશ્તી
બતુન્દી હમી રાહ બુગ્ઝાશ્તી
હમાનગાહ રસીદીમ હન્ગામે રૂઝ
જુ બરૂઝદ સરઝ ચરૂખ ગીતીફેરૂઝ
તહમ્તન્ કમાનરા બઝેહ બરૂનેહાદ
જુ નઝદીક શુદ તરૂક બરૂ સરૂ નેહાદ
નુખોસ્તીન્ કે બરૂ કફ્ક બેન્હાદ શસ્ત
બેયાબાન્ ઝે પયગારે તુર્કાન્ બેરસ્ત
બતૂરાન્ ઝમીન્ શુદ કુનૂન્ કીનહખાહ
હમાના કે આગાહી આયદ બશાહ
બશાદી ઝે લશ્કરૂ બરૂઆમદ ખોરૂશ
સેપહદારે તુર્કાન્ હમી દાશ્ત ગૂશ

ત્યારે તે શખ્સનુ સર ખજરે કરી કાપી નાખવામાં આવતું-તેનું કફન નીચેની ખાક અને રેતી સિવાય બીજું કાંઈ નહીં થતું.

એવી રીતે આસ્માન અને ઝમીન અંધારી થઈ ત્યા સુધીમાં-તુર્કીઓમાથી ઘણાક પકડાયા ગયા

હવે રાત પડી અને તેણે કસ્તુરીના રંગની ચાદર-ઓઢી કે કોઈ લડાઈ ન કરે

જ્યારે આસ્માનથી ઝમીન સુધી અંધકાર ફેલાયો-ત્યારે બન્ને પાદશાહોએ મયદાનમાથી પોતાના લશ્કરને પાછા બોલાવ્યા

સઘળી પહાડની કદણુથી તે નદીના કિનારા સુધી-બખ્તર અને ટોપ સાથનું લશ્કર હતુ

બન્ને લશ્કરો તરફથી આતશ સળગ્યો-અને દરેક બાજૂએથી તલાયા બાહેર પડયા

આખી રાત અફ્રાસિયાબ લડાઇની તૈયારી કરતો-રહ્યો હતો, કે આફતાબનો નૂરી ચશ્મો

ઉગે અને ટેકરીઓને ઝળકતી કરે-અને ઝમીન બદખ્શાનના નેગીનાની માફક લાલ કરે,

ત્યારે તે પોતાના સરદારો અને લશ્કરના સવારોને લડાઈમા ઉતારે-અને તે મયદાન ઉપર નામ અને કીર્ત્તિ મેળવે

પણ ખુદાતાલાનો વિચાર જુદોજ હતો દરેક બાબતમા તે સાહેબના વિચાર સામે ઇન્સાન ટકી શકતુ નથી

કાળા હબશીના ચેહરાની મિસાલ સીઆહ રાતે નોઝરના ગોસ્તહમ તરફથી એક શખ્સ પાદશાહની નઝદીક આવ્યો,

અને બોલ્યો કે "જેહાનનો પાદશાહ જાવેદાન સુધી જીવતો રહેજો !-હાલ અમો ફતેહમદી અને ખુશહાલી સાથ પાછા ફર્યા છિયે

અમો રાતે ખાબ કરવાની વખતે અફ્રાસિયાબના નામદાર પેહલવાનોની આગળ અચિન્તા જઈ પુગ્યા

તેઓમાથી એકપણ તલાયો નહી હતો-અને તેઓમાના કોઇને એ વાતનુ ભાન પણ ન હતુ

જ્યારે તેઓમાથી કેટલાક સરદારો જાગૃત થયા-ત્યારે તેઓએ તલવાર અને ભારી ગોર્ઝ ઉઠાવ્યા

પણ જ્યારે સવાર પડી ત્યારે કરાખાન સિવાય ત્યા કોઈ રહ્યુ નહી-અને તેઓના લશ્કરમાથી ઘણાક માર્યા ગયા

તમામ મયદાન તેઓના માથા વિનાના શરીરથી ભરાઈ ગયુ-ઝમીન તેઓનુ બિછાનુ અને ધૂળ તેઓની ચાદર બની"

વળી તેજ વખતે રૂસ્તમ તરફની વધાઈ લઈ-સવાર પડતા એક સાઢણી સવાર પાદશાહ આગળ આવ્યો,

કે "અમો જ્યારે રેતીના જંગલમા હતા ત્યારે એક ખબર સાંભળી છે-અને તે ખબર સાંભળતાને વારજ દોડી આવ્યા છિયે,

કે રૂસ્તમ રાત અને દિવસ એકજ ગણીને ઘણી ઝડપથી મઝલ કાપીને અત્રે આવ્યો

સવાર પડતા જ્યારે દુન્યાને રોશન કરનાર આફતાબ આસ્માને ચઢયો ત્યારે અમો સાથે મળ્યા.

તેહમ્તને કમાનને ચિલ્લો ચઢાવેલો હતો-જ્યારે તે દુશ્મનની નઝદીક પહોંચ્યો ત્યારે કોલાહ સર ઉપર મેલી

પહેલવહેલો જેવો તીર તેના હાથમાંથી છુટો-કે તુર્કીઓની લડાઈથી મયદાન ખાલી થઈ ગયું.

ત્યાંથી આગળ વધીને તે તુરાની પાયતખ્ત તરફ ધસ્યો જાય છે-કદાચ એની વિગતવાર ખબર તેની તરફથી પાદશાહને મળશે."

આ વાત સાંભળીને ઈરાની લશ્કરે ખુશહાલીના પોકારો કર્યા-જે અફ્રાસિયાબ દુરથી સાંભળતો હતો.

હરાન્ કસ કે બૂદન્દ ખુસ્રવ પરસ્ત
કે તુર્કાન્ બેફરૂમૂદ તા બરૂનેશસ્ત
સવારી બેયામદ હમન્દર્ શેતાબ્
ખોરૂશાન્ બનઝદીકે અફ્રાસેયાબ્
કે અઝ્ લશ્કરે મા કરાખાન્ બેજસ્ત
રસીદસ્ત નઝદીકુ બા મર્દે શસ્ત
સેપાહી બતૂરાન્ નેહાદન્દ રૂય
કઝીશાન્ શવદ નાપદીદ આબે જૂય
ચુનીન ગોફ્ત બા રાએઝન શહરયારૂ
કે પયકારે સખ્ત અન્દર્ આમદ બકારૂ
ચુ રોસ્તમ બેગીરદ સરે ગાહે મા
બયફૂબારગી ગુમ શવદ રાહે મા
કુનૂન ઊ ગુમાનદ કે મા નશ્નવીમ
કુજા દર્ જમો રન્જે કયખુસ્રવીમ

ચુ આતેશ બરીશાન્ શબીખૂન્ કુનીમ
ઝે ખૂન્ રૂએ હામૂન્ ચુ જયહૂન્ કુનીમ
ચુ કયખુસ્રવ આયદ ઝે લશ્કર્ દો બહૂર્
નબીનદ મગર્ બામો દીવારે શહૂર્
સરાસર્ હમહ લશ્કર્ ઈન્ દીદ રાય
હમાન્ મર્દે ફર્ઝાનએ રહનોમાય
બુનહ હરચે બૂદશ હમાન્જા બેમાન્દ
ચુ આતેશ અઝાન્ દશ્ત લશ્કર્ બેરાન્દ
હમાનગહ તલાયહ બેયામદ ઝે દશ્ત
કે અઝ્ ગર્દે લશ્કર્ હવા તીરહ ગશ્ત
ઝે તુર્કાન્ જહાન્ પાક્ દીદશ હમહ
ખબર્ શુદ બનઝદીકે શાહે રમહ
હમહ દશ્ત ખર્ગાહો ખીમસ્તો બસ
વઝીશાન્ બખીમહ દરૂન નાસ્ત કસ
બેદાનેસ્ત ખુસ્રવ કે સાલારે ચીન
ચેરા રફ્ત બીગાહ અઝ્ દશ્તે કીન
ઝે ગોસ્તહમો રોસ્તમ ખબર્ યાફ્તસ્ત
બદીન્ આગહી તીઝ્ બેશતાફ્તસ્ત
નવન્દી બરઅફ્ગન્દ હમ દર્ ઝમાન્
ફેરેસ્તાદ નઝદીકે રોસ્તમ દમાન્
કે બરગશ્ત અઝીનગૂનહ અફ્રાસેયાબ્
હમાના બજન્ગે તો દારદ શેતાબ્
સેપહરા બેયારાયો આઝીર્ બાશ
શબો રૂઝ્ બા તર્કશો તીર્ બાશ
નવન્દી જહાનદીદહ શાયેસ્તહ બૂદ
બદાન્ રાહ બીરાહ બાયેસ્તહ બૂદ
હમી રફ્ત ચૂન પીશે રોસ્તમ રસીદ
મરો શીરદેલરા મેયાન્ બસ્તહ દીદ
સેપહ ગોશહા બરનેહાદહ બહૂશ
ચકાચક નેહાદહ બઆવાઝ ગૂશ
બરોસ્તમ બેગોફ્ત આન્ચે પયગામ બૂદ
કે ફર્ખન્દે પયગામશ આરામ બૂદ
ઝમાન્ રૂએ કયખુસ્રવે કીનજૂય
નેશસ્તહ બઆરામ બી ગોફ્તગૂય

તે ઉપરથી જેઓ અફ્રાસિયાબના ખરા વફાદાર પૂજારી જેવા હતા-તે તુર્કીઓને ઘોડા ઉપર સવાર થવા ફર્માવ્યુ

તેવામાંજ એક સવાર અફ્રાસિયાબની નઝદીક પોકાર કરતો ઉતાવળે આવ્યો,

કે "આપણા લશ્કરમાથી ફક્ટ કરાખાન બચીને-પોતાના સાઠ બહા- ૩૩૯
દુરો સાથે આપણી નઝદીક નાસી આવ્યો છે

ઈરાનીઓનુ એક લશ્કર તુરાન તરફ ચાલવા માડયુ છે-કે જે લશ્કરથી જયહૂન નદીનુ પાણી પણ ઢકાઈ ગયુ છે"

તેજ વખત પાદશાહે પોતાના સલાહકારોને કહ્યુ-કે "હાલ આપણા ઉપર એક ભારી લડાઇ આવી પડી છે

જો રૂસ્તમ આપણુ તખ્ત લઈ લેશે-તો પછી એક મરતબે આપણો માર્ગ સદંતરજ બંદ થઈ જશે

રૂસ્તમ તો એમજ વિચારતો હશે કે આપણે તેના કામ માટે કશુજ જાણતા નથી-કારણકે તેતો એમજ ધારતો હશે કે આપણ કયખુસરૂ સાથની લડાઈમા ગુંતાયલા છિયે

માટે આપણે તેઓ ઉપર આતશની માફક શબીખૂન કર્યે અને તેઓના લોહીથી મયદાનની સપાટી જયહૂન નદી માફક બનાવ્યે

પછી જ્યારે કયખુસરૂ ત્યા આવશે ત્યારે બે હિસ્સા લશ્કર જોશે નહીં-તેમજ શેહરની અગાસી અને દીવાર સિવાય બીજુ કાઇ જોશે નહીં"

પાદશાહના વિચારને તમામ લશ્કર તેમજ રેહનુમાઈ કરનારા દાના મર્દો મળતા થયા

તેથી જે કાઇ અસ્બાબ હતો તે તેજ જગ્યાએ રહેવા દીધો-અને આતશની ઝડપે તે જંગલમાથી લશ્કર ચલાવ્યુ

તેજ વખત તે મયદાનમાથી તલાયો આવ્યો-કે "લશ્કરની ધૂળથી હવા સીઆહ થઈ છે"

તેણે તુર્કીઓથી તમામ જેહાન ખાલી થયલી જોઈ-અને ઈરાની ૩૪૦
લશ્કરના પાદશાહની નઝદીક ખબર લાવ્યો

કે "તમામ મયદાન સરાપરદા અને તમ્બુથી ભરેલુ છે-પણ તે તમ્બુમા તેઓમાનુ કોઈપણ નથી"

ત્યારે કયખુસરૂ તુરત સમજી ગયો કે "ચીનનો સરદાર અફ્રાસિયાબ-કીનાના મયદાનમાથી કવખતે શા માટે ચાલી ગયો?

તે ગોસ્તહમ અને રૂસ્તમથી ખબર પામ્યો છે-અને એજ ખબર ઉપરથી તે શેતાબ દોડી ગયો છે"

પછી તુરત તેણે એક કાસેદ દોડાવ્યો અને ઝડપથી રૂસ્તમની નઝદીક મોકલ્યો,

કે "અફ્રાસિયાબ અત્રેથી એવી રીતે પાછો ફર્યો છે-ખચીત કે તે તારી સાથે લડવા માટેજ એમ દોડયો છે

લશ્કરને ગોઠવી રાખી તુ સાવધ રહેજે-રાત અને દિવસ તીર અને ભાથરા સાથેજ તૈયાર રહેજે"

હવે પેલો કાસેદ અનુભવી અને લાયક હતો-વળી તે ઉગટ રાહનો માર્ગ જાણતો હતો

તે ચાલતો થયો અને જ્યારે રૂસ્તમની નઝદીક પહોચ્યો-ત્યારે તે સિંહદિલ પેહલવાનને કમર બાંધેલોજ જોયો

તેમજ સઘળા લશ્કરે પણ ગોઝો ખાધ ઉપર ધરેલા હતા-અને સઘળાઓએ દુશ્મનના આવાઝ ઉપર કાન ધરેલા હતા

પેલા કાસેદે જે કાઈ શાહનો પયગામ હતો તે રૂસ્તમને કહ્યો-જે ૩૪૧
પયગામમા તેની સલામતી સમાયલી હતી

હવે પેલી તરફ કીનાનો લેનારો કયખુસરૂ-લડાઈની ખટપટથી શાન્ત બેઠો

હમહ્ બખ્શ કરદ આન્ચે બુદ બર સેપાહ
સરાપર્દેહો ખીમહો તખ્તો ગાહ
અઝ ઇરાનેયાન્ કોશ્તગાન્‌રા બજોસ્ત
કફન્ કરદ વઝ ખૂનો ગેલ શાન્ બેશોસ્ત
બરસ્મે મેહાન્ કોશ્તહુરા દખ્મહ કરદ
ચુ બરદાશ્ત અઝ ખાકો ખૂને નબરદ
બુનહ બરનેહાદો સેપહ બરનેશાન્દ
દમાન્ અઝપસે શાહે તુર્કાન્ બેરાન્દ
ચુ નઝદીકે શહર આમદ અફ્રાસેયાબ્
બદાન્ બુદ કે રોસ્તમ બુવદ સીરે ખાબ્
કુનૂન મન્ શબીખૂન કુનમ બર સરશ
બરૂઆરીમ ગરદ અઝ દેલે લશ્કરશ
બતારીકી અન્દર તલાયહ બેદીદીદ
બદશ્ત અન્દર આવાઝે અસ્પાન્ શનીદ
ફેરોમાન્દ અઝ કારે રોસ્તમ શેગેફ્ત
હમીશાન્દો અન્દીશહ અન્દર ગેરેફ્ત
૩૪૨ હમહ્ ફરૂતહ લશ્કરો રીખ્તહ
બશીરીન્ રવાન્ અન્દર આવીખ્તહ
બપીશ અન્દરૂન્ રોસ્તમે તીઝચન્ગ્
પસે પોશ્ત શાહે સાવરાને જન્ગ્
કસીરા કે નઝદીક બુદ પીશ ખાન્દ
વઝ અન્દીશએ દેલ ફરાવાન્ બેરાન્દ
બેપુર્સીદ કીન્‌રા ચે બીનીદ રૂય
ચુનીન્ ગોફ્ત બા નામવર નામજૂય
કે બહેશ્ત ગન્ગ્ આન્ હમહ ગન્જે શાહ
ચે બાયેસ્ત અફ્નૂન ચુનીન્ રન્જે રાહ
ઝમીન્ હશ્ત ફર્સન્ગ્ બાલાએ ઊય
હમાના કે ચારસ્ત પહનાએ ઊય
ઝનો કૂદકો મર્દો ચન્દીન્ સેપાહ
તોરા ગન્જો બદખાહરા રન્જે રાહ
બરાન્ બારએ દેઝ નપરદ ઓકાબ્
ન બીનદ કસી આન્ બુલન્દી બખાબ્
ખુરેશ હસ્તો અયવાનો ગન્જો કોલાહ
બુઝોર્ગીઓ ફર્માનો તખ્તો સેપાહ
હમાન્ બૂમ ફૂરા બેહેશ્તસ્ત નામ
હમહ જાએ શાદીઓ આરામો કામ
૩૪૩ બહર ગૂશઈ ચશ્મએ આબગીર
બબાલાએ પહનાએ પર્તાબે તીર
હમી બૂમેદ આવર્દહ અઝ હેન્દો રૂમ
બેહેશ્તી બરૂઆવર્દહ આબાદ બૂમ
હમાના કે ઝાન્ બારહ ફર્સન્ગ્ બીસ્ત
જહાનબીન્ બેબીનદ કે બર દશ્ત કીસ્ત
તોરા ઝીન્ જહાન્ બહરહ જન્ગસ્તો બસ
બફર્જામ ગીતી નમાનદ બકસ

જે કાંઈ તુર્કીઓના સરાપરદા અને તમ્બુ તથા તખ્ત અને તાજ હતા તે સઘળુ લશ્કરને બખ્શેશ કર્યું

ઈરાનીઓમાથી માર્યા ગયલાઓને શોધી કાઢયા તેઓના શરીરને લોહી અને માટીથી ધોઈ સાફ કરી કફન પેહેરાવ્યા

જ્યારે તે લડાઈગાહના ખૂન અને ખાકમાથી મુએલાને ઉઠાવ્યાં ત્યારે બુઝોર્ગોની રીત પ્રમાણે તેઓના દખ્મા બનાવ્યા

પછી સઘળો અસ્બાબ લાગ્યો અને લશ્કરને સવાર કીધુ અને તુર્કીઓના પાદશાહની પછાડી શિતાબીથી ચલાવ્યુ

હવે પેલી તરફ જ્યારે અફ્રાસિયાબ શેહરની નઝદીક આવ્યો-ત્યારે તે એવા વિચારમા હતો કે "રૂસ્તમ ખૂબ ઊંઘમા પડયો હશે.

જેથી હુ તેના સર ઉપર શબીખૂન કરીશ-અને તેના લશ્કરના દિલની ગર્દ કાઢી નાખીશ"

પણ તેણે તો અંધારામા તલાયા જોયા અને મયદાનમા ઘોડાઓનો ખબાર સાંભળ્યો

જેથી તે રૂસ્તમની બાહોદરી ભરી હિલચાલથી અજાયબીમા ગર્ક થઈ ગયો તે પોતાનો ઘોડો હાંકતો ગયો અને વિચાર ચલાવતો ગયો

કે "તેનુ લશ્કર વીખરાયલુ અને થાકી ગયલુ હતુ-અને પોતાના પ્યારા જીવ સાથેજ ગોયા લડતુ હતુ

મો આગળ લડાયક રૂસ્તમ આવી ઉભો છે અને પીઠ પછાડી કય ખુસરૂ લડાક સવારો સાથ દોડતો આવે છે"

ત્યારે તેણે જે કોઈ કે પોતાની નઝદીક હતા તેઓને આગળ તેડયા-અને પોતાના દિલના અંદેશા બાબતની ઘણીક વાતો કીધી

તેણે પૂછ્યુ કે "તમો એનો ઉપાય શુ જુઓ છો?" ત્યારે તે નામવરને એક નામદારી ભરેલા શખ્સે કહ્યુ,

કે "બેહેશ્ત ગંગમા તુ પાદશાહનો સઘળો ખઝાના છે તો પછી આ દુખ ભરેલી સફર શા માટે કરવી જોઇયે?

બેહેશ્ત ગંગની જગ્યાની લમ્બાઈ આઠ ફર્સંગ જેટલી મોટી છે તેમજ તેની પોહોળાઈ ચાર ફર્સંગ જેટલી છે

બેરા, છોકરા, માણસો અને આટલુ મોટુ લશ્કર તારી પાસ છે-માટે બધી સગવડ તને છે અને દુશ્મનને સફરની રજ છે

તે કિલ્લાની સફીલ ઉપર ઓકાબ પક્ષી પણ ઉડી શકતુ નથી તે કિલ્લાના જેવી બુલંદી કોઈ ખાબમા પણ જોશે નહી

ત્યા ખોરાક, મેહલ, ખઝાનો અને તાજો છે તેમજ મોટાઈ, હુકમત, તખ્ત અને લશ્કર પણ છે

જે જગ્યાનુ નામ કે "બેહેશ્ત" છે તે ખરેખરજ છે-ત્યા સઘળે ખુશહાલી આરામ અને શાન્તિ છે

તે શેહરની લમ્બાઈ અને પોહોળાઈમા દરેક ઠેકાણે એકેક તીર પહોચે એટલા છેટા ઉપર પાણીના ચશ્મા અને સરોવર આવેલા છે

શીલ્પિ મીસ્ત્રીઓ હિન્દુસ્તાન અને રૂમથી બોલાવીને-આ આબાદ શેહરને બેહેશ્ત મિસાલ બનાવ્યુ છે

તેના કિલ્લા ઉપરથી વીસ ફર્સંગ સૂધી-આપણી આંખ જોઇ શકે છે કે ત્યા કોણ ઉભુ છે?

તારા નસીબમા આ દુન્યામા લડાઈજ કરવાનુ છે-તો જો કે દુન્યામા શેવટ સૂધી કોઈ રહેતુ નથી"

પનાહ્ ગેરેફ્તને અફ્રાસેયાબ્ બ-બેહેશ્ત્ ગન્ગ્ વ યારી ખાસ્તન્ અઝ્ ફગ્ફૂરે ચીન્.

ચુ બેશ્નીદ ગોફ્તારહા શહ્રયાર્
ખુશ આમદશો ઈમન્ શુદ અઝ રૂઝગાર્
બેયામદ દેલી શાદ બબેહેશ્ત ગન્ગ્
અબા આલતે લશ્કરો સાઝે જન્ગ્
હમી ગશ્ત બર્ ગેર્દે આન્ શારસાન્
બદસ્તી નદીદ અન્દર્ આન્ ખારસાન્
યકી કાખ્ બૂદશ સર્ અન્દર્ હવા
બરઆવર્દએ શાહે ફર્માન્રવા
બઆયવાન્ ફેરૂદ આમદો બાર્ દાદ
સેપહ્ રા દેરમ દાદો દીનાર્ દાદ
ફેરેસ્તાદ બર્ હર્ દરી લશ્કરી
નેગહ્બાને હર્ કેશ્વરી મેહ્તરી

બહર્ જાએ બર્ બારહ્ શુદ દીદબાન્
નેગહ્બાન્ બરૂઝો બશાબ્ પાસ્બાન્
રદો મૂબેદશ બૂદ બર્ દસ્તે રાસ્ત
નવીસન્દઈ નામહ્ રા પીશ ખાસ્ત
યકી નામઈ સૂએ ફગ્ફૂરે ચીન્
નેવેશ્તન્દ બા સદ હઝાર્ આફ્રીન્
ચુનીન્ ગોફ્ત કઝ ગર્દેશે રૂઝગાર્
નેયામદ મરા બહ્રહ્ જેઝ કાર્ઝાર્
બેપર્વર્દમ ઊરા કે બાયેસ્ત કોશ્ત
કુનુન્ ગશ્ત અઝ્ રૂઝગારમ્ દુરોશ્ત
તુ ફગ્ફૂરે ચીન્ ગર્ બેયાયદ રવાસ્ત
કે બર્ દૂસ્તીઅશ રવાનમ્ ગવાસ્ત
વગર્ ખુદ નેયાયદ ફેરેસ્તદ સેપાહ્
કઝીન્ સૂ ખરામદ સુએ કીનહ્ખાહ્
ફેરેસ્તાદહ્ અઝ પીશે અફ્રાસેયાબ્
બચીન્ અન્દર્ આમદ બહન્ગામે ખાબ્
બગોફ્ત આન્ચે બેશ્નીદો નામહ્ બેદાદ
સરાસર્ હમહ્ રાઝે ઊ બર્ગોશાદ
સરફ્રાઝ ફગ્ફૂર બેનવાખ્તશ
યકી ખુર્રમ અયવાન્ બેપર્દાખ્તશ
ચુનાન્ ચૂન બુવદ રાહો આઇને શાહ્
હમી ખાન્દ ખાકાન્ ઝે હર્ સૂ સેપાહ્
વઝાન્ સૂ બગન્ગ્ અન્દર્ અફ્રાસેયાબ્
બરૂઆમદ ઝે આરામ વઝ ખુર્દો ખાબ્
બદીવાર્ અરૂરાદહ્ બર્પાએ કર્દ
બબુર્જ અન્દરૂન્ રઝમરા જાએ કર્દ
બેફર્મૂદ તા સન્ગહાએ ગરાન્
કશીદન્દ બર્ બારહ્ અફ્સૂનગરાન્
બસી કર્દહાનાને રૂમી બેખાન્દ
સેપાહી બદીવારે દેઝ્ દરનેશાન્દ

અફ્રાસિયાબનું બેહેશ્ત ગંગમાં પનાહ પકડવું અને ફગફૂરચીની પાસેથી મદદ માંગવી.

જ્યારે પાદશાહ અફ્રાસિયાબે તેની એવી વાતો સાભળી-ત્યારે તે તેને ઘણીજ ખુશ લાગી અને ઝમાનાની ચાલથી નચિન્ત બની,

તે ખુશાહાલ દિલે લશ્કરના હથિયાર અને લડાઈના અસ્બાબ સાથે બેહેશ્ત ગગમા આવ્યો

તે મોટા શેહેરની આસપાસ ફર્યો-જેમા તેણે એક હાથ પણ જગ્યા વવરાન હોય એવી જોઈ નહી

ત્યા તે હોકમ ચલાવનાર પાદશાહનો પોતાનો બનાવેલો એક મેહલ હતો-જેનુ માથુ આસ્માન સાથે લાગતુ હતુ

તે મેહલમા પાદશાહે ઉતારો કીધો અને ત્યા દરબાર ભરી-અને લશ્કરને દિરમ અને દીનાર પગાર કીધા

જે જે જગ્યાએ બેહેશ્ત ગગ ઉપર આવવાનો રસ્તો હતો ત્યા લશ્કર મોકલી આપ્યુ તેમજ તે જગ્યાના રક્ષણ સારૂ રાખેલી ફઉજ માટે એકેક સરદારને મોકલી આપ્યો

સફીલની ચારો બાજૂ ચોકીબાનો રાત અને દહાડો ચોકી કરવા લાગ્યા ૩૪૪

પાદશાહના જમણા હાથ ઉપર સરદારો અને મોબેદો બેઠેલા હતા-પછી પાદશાહે એક નામુ લખનાર મુન્શીને પોતાની નઝદીક બોલાવ્યો

અને પુષ્કળ દુઆ આફ્રીન સાથનુ એક નામુ ચીનના ફગફૂર ઉપર લખાવ્યુ

એવી રીતે લખાવ્યુ કે "ઝમાનાની ગર્દેશથી મારે હિસ્સે લડાઇ સિવાય બીજુ કશુ આવ્યુ નથી

જે શખસને કે મને મારી નાખવો ઘટતો હતો તેને મે પાળી પોષી મોટો કર્યો અને હાલ તેના હાથીજ મારો જીવ જોખમમા આવી પડયો છે

જો તુ ફગફૂરે ચીન કે જેની દોસ્તી માટે મારો જાન પોતે ગવા છે તે જો મારી મદદે આવે તો ઘટારત છે

અગર પોતે નહી આવી શકે તો લશ્કર મોકલે-કે જે કીનો લેવા માટે આ તરફ આવી લાગે"

તે નામુ લઈ પેલો કાસેદ અફ્રાસિયાબ આગળથી નીકળી-રાતની વખતે ચીનમા આવી લાગ્યો

પેલા કાસેદે જે કાંઈ સાભળ્યુ હતુ તે કહીને તેને નામુ આપ્યું-પાદશાહની સઘળી ખાનગી વાતો તેને કહી સભળાવી

ત્યારે સરફરાઝ ફગફૂરે તેને માનથી નવાઝયો-અને તેને માટે એક સણગારેલો ઓરડો અલાહેદો કીધો

પાદશાહોના કાયદા અને રીત પ્રમાણે-ખાકાને ચો તરફથી લશ્કર બોલાવ્યુ ૩૪૫

હવે પેલી તરફ અફ્રાસિયાબે ગગની અદર-અયશઆરામ અને ખાણીપીણી છોડી દીધી

કિલ્લાની દીવાર આગળ દુશ્મન ઉપર પત્થર નાખવાના યત્રો ઉભા કીધા અને કિલ્લાના બુર્જોમા લડાઇ લડવાની જગ્યા રાખી

પછી તેણે ફર્માવ્યુ જેથી કારીગરોએ ભારી પત્થર કિલ્લા ઉપર ચઢાવ્યા

ઘણાક અનુભવી રૂમીઓને બોલાવ્યા-અને એક લશ્કર કિલ્લાની દીવાર ઉપર બે ઠવ્યુ

બરૂઆવરૂદ બીદારૂ હેઆ બસલીકુ
બરાન્ બારહ્રુ અરૂશાદહો મન્જનીકુ
કમાનહાએ ચર્ખી સેપરૂહાએ ગરૂગ્
હમહ્રુ બુરૂજહા પુરૂ ઝે ખરૂતાનો તરૂગ્
ગોહ્રુી ઝે આહન્ગરાન્ રન્જહ્રુ કરૂદ
ઝે પુલાદ બરૂ હરૂ સુઈ પન્જહ્રુ કરૂદ
બેબરેતન્હ્રુ બરૂ નીઝહાએ દરાઝ
કે હરૂ કસ કે રફતી બરે દેઝ ફરાઝ
બદાન્ ચન્ગે તીઝ અન્દરૂ આવીખ્તી
વગરૂનહ્રુ ઝે દેઝ જુદ ગુરીખ્તી
૩૪૬ બહરૂ કારૂ બા હરૂ કસી દાદ કરૂદ
સેપહ્રુરા હેરમ દાહો આબાદ કરૂદ
હમાન્ ખૂદો શમ્શીરો બરૂગુસ્તુવાન્
સેપરૂહાએ ચીનીઓ તીરો કમાન્
બેબખ્શીદ બરૂ લશ્કરશ બીશુમારૂ
બવીઝહ્રુ બદાન્ કુ બુનદ કાર્ઝારૂ
ચુ આસુદહ્રુ શુદ ઝાન્ બશાદી નેશસ્ત
બુદો નામદારાને ખુસરવ પરસ્ત
પરીચેહ્રરૂ હરૂ રૂઝ સદ ચન્ગઝન્
બશાદી બદરૂગહ્રુ શુદન્દ અન્જોમન્
શબો રૂઝ ચુન મજલેસ આરાસ્તી
સોરૂદે લબે તુર્કાં મય ખાસ્તી
હમી દાદ હરૂ રૂઝ ગન્જી બબાદ
બરૂ એમરૂઝો ફરદાં નેયામદશ યાદ
અગરૂ બૂદની બૂદ દેલરા બધમ
સબદ ગરૂ નદારી નબાશી દેઝમ
દો હફ્તહ્રુ બદીનગૂનહ્રુ શાદાન્ બેઝીસ્ત
કે દાનદ કે ફર્દાં દેલઅફ્રુઝ કીસ્ત

કિલ્લેબંદીના કામમા પ્રવીણ થયલા કારીગરોએ-તે કિલ્લા ઉપર પત્થર ફેકવાના યત્રો તેમજ "મન્જનીક" (કિલ્લો ટોડવાના યત્રો) ઉભા કીધાં

કિલ્લાના બધા બુર્જોને ચર્ખી કમાનોથી તથા ગેડાના ચામડાંની ઢાલોથી, લોખડી બખ્તરોથી અને ટોપીઓથી ભરી રાખ્યા

લુહારોની એક ટોળકીને કામે લગાડી હતી-જે પોલાદી હથિયારો બનાવવામા રોકાઈ ગઈ હતી

લામ્બા લામ્બા ભાલાઓ કિલ્લાની દીવારમા બાહેરથી ખોસી રાખ્યા હતા કે જેથી દુશ્મનોમાથી જે પણ કિલ્લાની નઝદીક આવે,

ત્યારે ભાલાની તેઝ નોકથી વિધાઈ જાય-કે નહીં તો કિલ્લા આગળથી નાસી જાય

તે દરેક કામમા દરેક જણની સાથે ઈન્સાફથીજ વરત્યો-અને લશ્કરીઓને પગાર આપી ખુશી કર્યા

તેમજ લોઢાની ટોપ, તલવાર, પાખર ચીનાઈ ઢાલો, તીર અને કમાન વગેરે હથિયારો,

તેણે પોતાના લશ્કરને બેશુમાર બક્ષેશ કર્યાં-તેમા ખગુસ કરીને લડવૈયાઓને વધુ આપ્યા

જ્યારે તે એ કામ કરી પરવાર્યો ત્યારે પોતે તેમજ પાદશાહના વફાદાર નામદારો ખુશીની મજલેસમા બેઠા

દરરોઝ એકસો મોરચગ વગાડનારી ખૂબસૂરત સ્ત્રીઓ તેની દરબારમા તેને ખુશી કરવા ભેગી મળતી હતી

રાત અને દહાડો જ્યારે ખુશીની મજલેસ મળતી-ત્યારે તે તુર્કી ઓરતોના ગાયણો અને મયની માગણી કરતો હતો

તે દરરોઝ એ પ્રમાણે ખઝાનો બરબાદ કરતો હતો-તે આજના દિવસની અને આવતી કાલની ચિન્તા નહીં કરતો હતો

અગરજો એક બનાવ બનવાનો હશે તો તે બનવાનોજ તે માટે તારાં દિલને ગમમા-રાખવુ ઘટતુ નથી તે માટે તને દિલગીર થવુ નહી જોઇયે

એવી રીતે તે બે હફતા સુધી ખુશખુશહાલ ઝિંદગી ગુઝારવા લાગ્યો-કોણ જાણે છે કે "આવતી કાલે કોણ ખુશહાલ રહેગે?"

રસીદને કયખુસવ્ પસે અફ્રાસેયાબ્ બગન્ગ્દેઝ્.

સેવુમ હફ્તહ્રુ કયખુસવ આમદ બગન્ગ્
શનીદ આન્ ધવે નાયો આવાઝે ચન્ગ્
૩૪૭ બખન્દીદો બરૂગશ્ત ગર્દે હેસારૂ
બમાન્દ અન્દરાન્ ગહેરો રૂઝગારૂ
શેગેફ્તે આમદશ કાન્ ચુનાન્ જાએ દીદ
સેપહ્રરે દેલઆરાએ બરૂપાએ દીદ
ચુનીન્ ગોફ્ત કાન્ કુ ચુનીન્ બારહ્રુ કરૂદ
ન અઝ બહરે પયકારે પત્યારહ્રુ કરૂદ
કે ખૂને સરે શાહે ઈરાન્ બેરીખ્ત
ઝે મા દરૂ ચુનીન્ બારહ્રુ અન્દરૂ ગુરીખ્ત
બરૂસ્તમ ચુનીન્ ગોફ્ત કય પહ્રુલવાન્
સઝદ ગરૂ બેબીની બરૂશન્ રવાન્
કે બા મા જહાનદારૂ યઝદાન્ ચે કરૂદ
ઝે ખૂબીઓ પીરૂઝી અન્દરૂ નબરૂદ

કયખુસરૂનું અફ્રાસિયાબની પછાડી ગંગદેઝમાં આવી પહોંચવું.

હવે ત્રીજે અઠવાડિયે કયખુસરૂ ગગમા આવી લાગ્યો-તેણે વાંસળીના સુરોદ અને ચગના આવાઝ સાભળ્યા

તે હસ્યો અને કિલ્લાની આસપાસ ફર્યો-ઝમાનાની ગર્દેશ માટે તે અજબ રહ્યો

જ્યારે તેણે આવી સુદર જગ્યા જોઈ ત્યારે તે ઘણો અજબ થઈ ગયો-ગોયા દિલખુશ આસ્માન ઉભુ કીધેલુ માલૂમ પડયું

તે બોલ્યો કે "જેણે આ કિલ્લો બાધ્યો હશે-તેણે કાંઈ આવી આફતકારક લડાઇને માટે નહીંજ બાધ્યો હશે"

બલ્કે ઈરાની શાહનુ ખૂન કરીને આપણાથી નાસી ભરાવા આવો કિલ્લો બાંધ્યો હશે"

પછી તેણે રૂસ્તમને કહ્યું કે "એ, પેહલવાન!-જો તું તારા રોશન રવાને કરી એ બાબત ઉપર વિચાર કરે તો વાજબી છે,

કે દુન્યાના સાહેબ ખોદાતાલાએ આપણને લડાઈમાં કેવી ફતેહ અને ખૂબીઓ બક્ષી છે

બહીરા કુઆ નામ બુદ બરૂ બદી
બતુન્દીઓ કમ્ઝીઓ નાબેખરદી
ગુરીઆન્ શુદસ્તો કે બા દરૂ હેસારૂ
બદીનસાન્ બરૂઆસૂદહ અઝ રૂઝગારૂ
બદી હૂ બદ આને જહાન્રા સરૂ અસ્ત
બપીરી રસીદહ કુનૂન બદતરૂ અસ્ત
બદીન્ ગરૂ બેદારમ કે યઝદાન્ સેપાસ
નબાયદ કે મન્ ખોફતહ બાનમ સે પાસ
કઝૂયસ્ત પીરૂઝીઓ દસ્તગાહ
હમૂ આફ્રીનન્દએ હૂરો માહ
કે યકુસૂએ આન્ શારસાન્ કૂહ બૂદ
કે પયકારે લશ્કરૂ બીઅન્દૂહ બૂદ
બરૂએ દેગરૂ રૂદે આબે રવાન્
કે રઉશન્ શુદી મરૂદરા જૂ રવાન્
કશીદન્દ બરૂ દશ્ત પર્દહસરાય
બહરૂ સૂએ દેશ્ પહલવાની બપાય
ફેરાઝ શુદ બમાહીઓ બરૂ શુદ બમાહ
બુને નીઝહો કુબ્બએ બારગાહ
ઝમીન્ હફ્ત ફર્સન્ગ્ લશ્કરૂ ગેરેફ્ત
કે લશ્કરૂ ઝમીન્ દસ્ત બરૂ સરૂ ગેરેફ્ત
સરાપર્દહ ઝદ રોસ્તમ અઝ દસ્તે રાસ્ત
કે શાહે જહાન્દારૂ લશ્કરૂ બેખાસ્ત
બચપ બરૂ ફરીબોર્ઝ કાઊસો તૂસ
દેરફ્શે દેલઅફ્રૂઝ બા બૂકો કૂસ
બેરફ્તન્દો બસ્તન્દ પર્દહસરાય
સેવુમ પૂરે ગૂદરૂઝ બોગ્ઝીદ જાય
શબ્ આમદ કે હરૂ સૂ બરૂઆમદ ખોરૂશ
ઝમીન્ ગશ્ત યકુસરૂ પુરઝ જન્ગ્જૂરા
ઝમીન્રા હમી દેલ બરૂઆમદ કે જાય
કે બસ નાલએ કૂસો શયપૂરો નાય
ચુ ખુરૂશીદ બરૂદાશ્ત અઝ ચરૂખ જન્ગ્
બેદરૂશીદ પીરાહને મુશ્ક રન્ગ્
નેશસ્ત અઝબરૈ અસ્પે શબ્રન્ગ્ શાહ
બેયામદ બેગર્દીદ ગર્દે સેપાહ
ચુનીન્ ગોફ્ત બા રોસ્તમે પીલતન્
કે અય નામવરૂ મેહતરે અન્જોમન્
ચુનીન્ દારમ ઉમીદ કઅ્રાસેયાબ્
ન બીનદ જહાન્ નીઝ હરૂગેઝ બખાબ્
અગરૂ કોશ્તહ ગરૂ ઝેન્દહ આયદ બદસ્ત
બેબીનદ સરે તીઘે યઝદાન્ પરસ્ત
બરૂ આનમ કે ઊરા ઝે હરૂ સૂ સેપાહ
બેયાયદ કે હસ્તશ ચુનીન્ દસ્તગાહ
બેતર્સન્દો અઝ તરૂસ યારી દેહન્દ
ન અઝ દીનો અઝ કામગારી દેહન્દ
બેકૂશીમ તા પીશ અઝાન્ કુ સેપાહ
બેઆનદ બરૂ બરૂ બેગીરીમ રાહ
હમાન્ બારએ દેઝ ફરૂદ આવરીમ
હમહ સન્ગો ખાકશ બરૂદ આવરીમ
સેપહરા કુનૂન રૂઝે સખ્તી ગુઝશ્ત
હમાન્ રૂઝે રન્જ અન્દરૂ આરામ ગશ્ત

આ બૂડો કે જે બૂડાઈમાં તેમજ તુંદી, જાડાઈ અને બેવકૂફીમાં નામાંકિત હતો,

તે આપણી આગળથી નાસી જઈ આ કિલ્લામા ભરાયો છે-અને એવી રીતે ઝમાનાથી આસુદા બન્યો છે

તે બૂડો કે જે દુન્યાના બધા બૂંડાઓનો સરદાર છે-તે હવે બૂઢાપામા આવીને વધુ બૂડો બન્યો છે

એ માટે જો હુ ખોદાતાલાની મેહરબાનીના શુક્ના કરૂં-તો મારે આખી રાત સૂવુ ન જોઇયે

કારણકે ફતેહમદી અને કોવત તે સાહેબથીજ મળે છે-આફતાબ અને ૩૪૮
માહતાબને પયદા કરનારો પણ તેજ સાહેબ છે"

હવે તે શેહરની એક તરફ પહાડ હતો-જેથી તે શેહર બાહેરના હમ્લાથી નચિન્ત હતુ

બીજી તરફ વેહેતા પાણીની નદી હતી-કે જેનાથી માણસનો જીવ ખુશહાલ થતો હતો

તેઓએ મયદાન ઉપર છાવણી નાખી-કિલ્લાની ચો તરફ એકેક પેહલવાન ઉભો

તેઓના ભાલાના નીચલા છેડા ઝમીન તલેની માછલી સૂધી-અને તમ્બુઓની ટોચ માહતાબ સુધી પુગ્યા

તે લશ્કરે સાત ફરસગ જેટલી જગ્યા ઘેરી-ઝમીને ઈરાનીઓને સલામ કીધી (આવકાર દીધો)

રૂસ્તમે લશ્કરના જમણા હાથ તરફ પોતાનો તમ્બુ ઠોકયો-અને જેહાનદાર પાદશાહ પાસેથી લશ્કર માગ્યુ

ડાબા હાથ ઉપર કાઊસનો છોકરો ફરીબોર્ઝ તેમજ તુસ-દિલને રોશન કરનાર ઝુંડા અને કરનાય તથા નગારા સાથ

ગયા અને પડાવ નાખ્યો-ત્રીજી જગ્યા ગૂદર્ઝના બેટા ગીવે ઘેરી લીધી,

રાત પડી અને ચો તરફથી પોકાર ઉઠયા-અને ઝમીન સઘળી લડાઈના જોશ ભરેલી થઈ

નગારા અને વાસળી તથા કરનાયના પુષ્કળ આવાઝથી ઝમીનનુ ૩૪૯
દિલ ઉકળવા લાગ્યુ

જ્યારે ખોરશેદે આસ્માન ઉપરનો અધકાર કાઢી નાખ્યો-અને કસ્તુરીના રગનુ પેહેરણુ ફાડી કાઢયુ,

ત્યારે પાદશાહ પોતે શબરગ ઘોડા ઉપર સવાર થયો-અને ત્યા આવી તે લશ્કરની આસપાસ ફર્યો.

તેણે પીલતન રૂસ્તમને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "એ અજુમનના નામવર સરદાર!

હુ એવી ઉમેદ રાખુછુ કે અફ્રાસિયાબ-હવે સ્વપ્નામા પણ આ દુન્યા કદી જોશે નહીં

અગર તે મૂવેલો કે જીવતો સપડાય-તોપણ તે યઝદાનપરસ્ત પાદશાહની તલવારની નોક જોશે

હું ધારૂછુ કે ચો તરફથી તેને માટે લશ્કર આવશે-કારણકે તેની સત્તા ઘણી બોહળી છે

તેઓ તેનાથી બીહે છે અને ડરના માર્યા તેઓ મદદ આપશે-તેઓ કાઇ આપણી સાથના કીનાથી કે પોતાની મરજીથી મદદ આપતા નથી

માટે તે લશ્કર ભેગુ કરે તે આગમજ કોશેશ કરી આપણ તેનો રસ્તો રોકી લઇયે

તેમજ કિલ્લાની દીવારો તોડી પાડયે-અને તેના પત્થર અને મટોડી નદીમા નાખી દઇયે

હવે આપણા લશ્કર માટેના મુશ્કેલીના દિવસો પુરા થયા છે-અને ૩૫૦
રજના દિવસો આસાયેશના દહાડામા ફેરવાઈ ગયા છે.

ચુ દુશ્મન્ બદીવાર્ ગીરદ્ પનાહ્
કે પયકારો કીનશ્ નતર્સદ્ સેપાહ્

શેકસ્તહ્ દેલસ્ત ઉ બદીન્ શારસાન્
કઝીન્ પસ્ શવદ્ બીશુમાન્ ખારસાન્

ચુ ગોફ્તારે કાઊસ યાદ્ આવરીમ
રવાન્રા હમહ્ સૂએ દાદ્ આવરીમ

ચુનીન્ ગોફ્ત કીન્ કીનહ્ બા શાખો નરૂદ
જમાનહ્ નપૂશદ્ બઝંગારો ગરૂદ

બસાને દેરખ્તી બુવદ્ તાઝહ બરગ્
કેલ અઝ કીને શાહાન્ નતર્સદ્ ઝે મરગ્

પેદર્ બર્ પેસર્ બુગ્ઝરાન્દ્ બદસ્ત
ચુનીન્ તા શવદ્ સાલ્ સદ્ બાર્ શસ્ત

પેદર્ બુગ્ઝરદ્ કીન્ બેમાનદ્ બજાય
પેસર્ બાશદ્ આન્ દર્દરા રહ્નોમાય

બુઝોર્ગાન્ વરા આફ્રીન્ ખાન્દન્દ
વરા ખુસ્રવે પાક્ દીન્ ખાન્દન્દ

કે કીને પેદર્ બર્ તો આયદ્ બસર્
મબાદી બજુઝ શાદો પીરૂઝગર્

કારણકે જ્યારે દુશ્મન દીવારની પછાડી જઇ ભરાય છે ત્યારે તેની લડાઇ કે કીનાથી આપણું લશ્કર ડરતું નથી

આ શેહર કે જ્યા તે હાલમા તુટેલે દિલે બેઠો છે તે શેહર બીસક કે હવે પછી કાટાનુ વન બનશે

જ્યારે આપણે કાઊસના શબ્દો યાદ કર્યે છિયે-ત્યારે આપણુ સઘળા પોતાના રવાનને ઈન્સાફ તરફ લઇ જઇયે છિયે

તેણે કહ્યુ છે કે આ કીનો એક ઝાડના થડ અને ડાળ વચ્ચેનો છે-માટે વખત તેની ઉપર કાટ કે મટોડું વાળી શકશે નહી

તે કીનો એક ઝાડ મિસાલ છે જે હમેશ લીલુ અને તાઝુ રહેશે-કારણ પાદશાહી કીનો લેવામા આપણુ દિલ મોતથી બીહુ નથી

તે કીનો બાપથી છોકરા ઉપર ઉતરશે અને એ રીતે છ હજાર વર્ષ સૂધી તે ભુલાશે નહીં

બાપ મરી જશે પણ કીનો તો જેમનો તેમ રહી જશે છોકરો તે કીનો લેવા બાહેર પડશે"

સઘળા બુઝોર્ગોએ તેના ઉપર દુવા કીધી અને તેને પાક દીનનો પાદશાહ કહ્યો,

કે "તારે હાથેજ તારા બાપનો કીનો પુરો થશે-તને ખુશહાલી અને ફતેહમદી સિવાય બીજુ કાઇજ ના હોવુ

આમદને જહૂન્ બા પયગામે અફ્રા-સેયાબ્ નઝ્દે કયખુસ્રવ્.

જેહનનું અફ્રાસિયાબનો પયગામ લઈ કયખુસરૂની નઝદીક આવવું.

૩૫૧ દેગર્ રૂઝ ચૂન્ ખુર્ બરઆમદ્ ઝે રાગ્
નેહાદ્ અઝ બરે ચર્ખે ઝરીન્ ચરાગ્

ખોરૂશી બરઆમદ્ બુલન્દ્ અઝ હેસાર્
પુર્ અન્દીશહ્ શુદ્ જાન્ દેલે શહર્યાર્

હમાન્ગહ્ દરે દેઝ્ કુશાદન્દ્ બાઝ્
બરહ્નહ્ શુદ્ આન્ રૂએ પૂશીદહ્ રાઝ્

બેયામદ્ ઝે દેઝ્ જહૂન્ બા દહ્ સવાર્
ખેરદમન્દ્ બા દાનેશો માયહ્દાર્

બેશુદ્ પીશે દેહ્લીઝે પર્દહ્સરાય
હમી બૂદ્ બા નામદારાન્ બપાય

બેયામદ્ બરે શાહ્ સાલાર બાર્
બેગોફ્તા કે જહૂનસ્ત બા દહ્ સવાર્

શહન્શાહ્ બેનશસ્ત બર્ તખ્તે આજ
બસર્ બર્ નેહાદ્ આન્ દેલફ્રૂઝ તાજ

બફ્રાન્પસ્ બેયામદ્ મનૂશાને ગોર્દ
ખેરદ્ યાફ્તહ્ જહૂન્રા પીશ બોર્દ

ખેરદમન્દ્ ચૂન્ નઝ્દે ખુસ્રવ્ રસીદ્
શુદ્ અઝ આબે દીદહ્ રોખશ નાપદીદ્

બેમાન્દ્ અન્દર્ જહૂને જંગી શેગેફ્ત
કોલાહે બુઝોર્ગી ઝે સર્ બરગેરેફ્ત

૩૫૨ ચુ આમદ્ બનઝ્દીકે તખ્તશ ફરાઝ્
બર્ આફ્રીન્ કર્દ બો દશ નમાઝ્

ચુનીન્ ગોફ્ત કય નામવર્ શહર્યાર્
હમીશહ્ જહાનરા બચૂબી મદાર્

બીજે દિવસે જ્યારે પહાડમાથી ખુરશીદ ઉપર આવ્યો અને આસ્માન ઉપર સોનેરી ચેરાગ મુક્યો,

ત્યારે કિલ્લામાથી એક બુલંદ પોકાર બાહેર આવ્યો-તેથી પાદશાહનુ દિલ અંદેશા ભરેલુ થયુ

તેજ વખતે તેઓએ કિલ્લાનો દરવાજો ખુલી નાખ્યો અને તે ભેદનો પરદો ખુલ્લો થયો

તે કિલ્લામાથી શાહઝાદો જેહન દાનાઈ ભરેલા, બાહોશ અને મોઅબ્બાદાર દશ સવારો સાથ બાહેર નીકળ્યો

અને ઈરાની છાવણીના દરવાજા આગળ ગયો તે પોતાના નામદારો સાથ બાહેર ઉભો રહ્યો

તેવોજ દરબારનો વડો નોકર પાદશાહની નઝદીક આવ્યો-અને બોલ્યો કે "દશ સવારો સાથ જેહન આવ્યો છે

એવું સાભળી શેહનશાહ હાથીદાતના તખ્ત ઉપર બેઠો-તેણે સર ઉપર દિલ રોશન કરનારૂ તાજ મેલ્યુ

પછી પેહલવાન મનૂશાન બાહેર આવ્યો અને દાનાઈ ભરેલા જેહનને પાદશાહ આગળ લઈ ગયો

જ્યારે અકલમંદ જેહન ખુસરૂની નઝદીક પહોચ્યો-ત્યારે શાહનો ચેહરો આખના આસુથી ઢકાઈ ગયો

લડાયક જેહન એ જોઈ અજબ થયો-અને બુઝોર્ગીની કોલાહ પોતાનાં સર ઉપરથી ઊચકી,

તેના તખ્તની નઝદીક આવી-તેના ઉપર દુઆ કીધી અને નમન કરી,

એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ નામવર પાદશાહ!-તું આ દેશને હમેશા ઇન્સાફથી આબાદ રાખજે

બરી બૂમે મા બરૂ તો ફર્ખંદહુ બાદ
દેલો ચશ્મે બદ્ખાહે તૂ કન્દહુ બાદ
હમીશહુ બેઝી શાહો યઝદાન્‌પરસ્ત
બરીન્ બૂમે મા પીરૂ ગુસ્તર્દહુ દસ્ત
ખોજસ્તહુ નેશસ્તીઓ શાદ આમદી
હમહુ દાસ્તાન્‌હા બનીકી ઝદી
પયામી ગુઝારમ ઝે અફ્રાસેયાબ્
અગરૂ શાહુ અઝીન્ બરૂ નગીરદ શેતાબ્
ચુ અઝ જહુન્ બેશનીદ ગોફ્તારૂ શાહુ
બેફરૂમૂદ ઝરૂરીન્ ચકી ઝીરૂગાહુ
નેહાદન્દ ઝીરે બેરદ્‌મન્દ મરૂદ
નેશસ્તો પયામે પેદરૂ યાદ કરૂદ
ચુનીન્ ગોફ્ત બા શાહુ કફ્રાસેયાબ્
નેશસ્તસ્ત બા દીદગાન્ પુરૂ ઝે આબ્
નુખોસ્તી દોરૂદી રસાનમ બશાહુ
અઝાન્ દાદહેલ્ શાહે તૂરાન્ સેપાહુ
ઝે યઝદાન્ સેપાસો બદૂયમ પનાહુ
કે ફર્ઝન્દ બાશદ બદીન્ પાયગાહુ
કે લશ્કરૂ કશદ શહુરૂયારી કુનદ
બરીન્ ચર્ખે ગર્દાન્ સવારી કુનદ
ઝે શાહે પેદરૂ શાહુ તા કયકોબાદ
ઝે માદરૂ સુએ તૂરૂ દારદ નેઝાદ
ઝે શાહાને ગીતી સરત્ બરૂતરસ્ત
કે તોખ્મે તો ઝીન્ નામવરૂ ગઉહરસ્ત
બઅબ્રૂ અન્દરૂન્ તીઝ પરૂરાન્ ઓકાબ્
નેહન્ગે દેલાવરૂ બદર્યાએ આબ્
હમહુ પાસ્બાનાને તખ્તે તો અન્દ
દદો દામ શાદાન્ બબખ્તે તો અન્દ
બુઝોર્ગાન્ કે બા તાજો બા અફ્સરન્દ
બરૂએ ઝમીન્ મરૂ તોરા કેહુતરન્દ
શેગેફ્તમ મન્ અઝ કારે દીવે નેઝન્દ
કે હરૂગેઝ નખાહદ બમન્ જોઝ ગઝન્દ
બદાન્ મેહુરૂબાનીઓ આન્ રાસ્તી
ચેરા શુદ દેલે મન્ સુએ કાસ્તી
કે બરૂ દસ્તે મન્ પૂરે કાઉસ શાહુ
સેયાવૂશે રદ કોશ્તહુ શુદ બી ગોનાહુ
જેગરૂ ખસ્તહુ અમ ઝીન્ સખુન્ પુરૂ ઝે દરૂદ
નેશસ્તહુ બચકુ સૂએ બી ખાબો ખરૂદ
ન મન્ કોશ્તમ ઊરા કે નાપાકુ દીવ
બેબોરૂદ અઝ દેલમ તર્સે ગયહાન્ ખેદીવ
ઝમાનહુ વરા બુદ બહાનહુ મરા
બઅન્ઝ અન્દરૂન્ બુદ ફસાનહુ મરા
તો અકૂનૂન્ ખેરદ્‌મન્દીઓ પાદ્‌શા
પઝીરન્દએ મર્દુમે પારૂસા
નેગહુ કુન્ કે તા ચન્દ શહુરે ફરાખ
પુરઝ બાઘો મયદાનો અયવાનો કાખ
શુદસ્ત અન્દરીન્ કીનહુ જોસ્તન્ ખરાબ્
બહાનહુ સેયાવૂશો અફ્રાસેયાબ્
હમાન્ કાર્ઝારી સવારાને જન્ગ્
બતન્ હમચુ પીલો બચૂરે નેહન્ગ

અમારો મુલક તને મુબારક થજો !–તારા દુશ્મનનું દિલ અને આખ ઝખ્મી હોજો !

આ અમારા મુલક ઉપર સત્તા ચલાવતો–ઓ ખોદાપરસ્ત પાદશાહ ! સદા જીવતો રહેજે

તારી તખ્તનશીની મુબારક થજો ! તુ ભલે પધાર્યો–તુ જે વાત કરે છે તે સઘળી ભલાઈનીજ કરે છે

જો તુ પાદશાહ આકળો નહીં પડે–તો હુ અફ્રાસિયાબ તરફનો પયગામ કહું"

જ્યારે પાદશાહે જેહનથી એવી વાત સાંભળી–ત્યારે ફર્માવ્યુ જેથી એક સોનેરી કુરસી,

તે દાનેશમદ મર્દની નીચે મૂકી–તે બેઠો અને પછી બાપનો પયગામ કહેવા માડગો

તેણે પાદશાહને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "અફ્રાસિયાબ–આસુ ભરેલી આખો સાથ રડતો બેડો છે

પહેલા તો હુ તે દુખી દિલના તુરાની લશ્કરના પાદશાહ તરફની તુ પાદશાહને દુઆ પહોચાડુ છુ

જેણે કહ્યુ છે કે યઝદાનના શુક્રાના કરૂ છુ અને તેનીજ પનાહ હમેશે ૩૫૩
માગુ છુ–કે મારા ફર્ઝંદે આવો ઊચો મરતબો મેળવ્યો છે

કે જે ચઢાઇ કરે છે અને પાદશાહી કરે છે–તેમજ આ ફરતા આસ્માન ઉપર સવારી પણ કરે છે

બાપની તરફથી પાદશાહ કયકોબાદ સુધી પુગે છે–અને મા તરફથી તુર સુધી બુન્યાદ ધરાવે છે

દુન્યાના સઘળા પાદશાહોમા તારૂજ સર ઊચુ છે–કારણકે તારૂ તોખ્મ આવી નામવર બુન્યાદથી ઉતરી આવ્યુ છે

વાદળની અદર શેતાબ ઉડનારા ઓકાબ પક્ષીઓ–તેમજ પાણીવાળા દર્યાના દેલાવર મગરમચ્છો,

એ સઘળા તારા તખ્તના પાસબાન છે–તારાજ નસીબે દરદા અને ચરદા જાનવરો સઘળા ખુશહાલ રહે છે

જે મહાન પુરૂષો તાજ અને તખ્તના ધણી થયલા છે–તેઓ સર્વ આ દુન્યામા તારા તાબેદાર છે

હુ બૂરાઈ ભરેલા દેવના કામથી અજબ થાઉ છુ–કે તે નાપાક કદી પણ મારા ઉપર નુકસાન સિવાય બીજુ કાંઈ નાખતોજ નથી

હુ નહી જાણુતો કે મારી આટલી બધી માયા મેહરબાની અને ભલાઈ છતા મારૂ દિલ ભૂડાઇ તરફ કેમ ઢળી પડયુ ?

કે મારા હાથ ઉપર પાદશાહ કાઉસનો બેટો–સરદાર સિયાવક્ષ બે ગુનાહ માર્યો ગયો

એ વાતથી મારૂ જીગર ઝખ્મી અને દર્દથી ભરેલુ છે–અને ઊઘ ૩૫૪
તથા ભૂખ વગર એક તરફ બેઠેલો છુ

મે તેને મારી નાખ્યો નથી પણ નાપાક શયતાને–મારાં દિલમાથી ધાસ્તી કાઢી નાખી તેથી તેનુ મોત મારે હાથે નિપજ્યુ.

તેની અઝલ આવી તેથી મને બહાનુ મળ્યુ–પણ તેના મરણથી મને હાસેલ તો કાઇજ નહીં

હવે તુ તો દાનાઈ ભરેલો છે અને વળી પાદશાહ છે–તેમજ પરહેઝગાર માણસને કબૂલ કરનારો છે.

તો તું જો કે બાગો, મયદાનો, અયવાનો અને મેહલોથી ભરેલા શેહરો કેટલી હદ સુધી

સિયાવક્ષ અને અફ્રાસિયાબને બહાને–આ કીનો લેવામા ખરાબ થયા છે ?

તેમજ હાથીને તનના અને મગરમચ્છને ઝોરના લડાયક સવારોની લડાઇઓ જો !

બજોય કામે શીરાન્ કફન્ શાન્ નબૂદ
સરાન્ નીઝ નઝદીકે તન્ શાન્ નબૂદ
ચકી મન્ઝેલ્ અન્દરૂ બેયાબાન્ નમાન્દ
બકેશ્વરૂ બેજઝ શહ્રે વયરાન્ નમાન્દ
બેજઝ કીનહો ઝખ્મે શમ્શીરે તીઝ્
નમાનદ્ કે મા નામ તા રસ્તખીઝ્
૩૫૫ નેયાયદ્ જહાન્આફ્રીન્રા પસન્દ
બફર્જામ પીચાન્ શવીમ અઝ્ ગઝન્દ
અગરૂ જન્ગ્ જૂઈ હમી બીગમાન્
નેયાસાયદ્ અઝ્ કીન્ દેલત યક્ ઝમાન્
નેગહ્ કુન્ બદીન્ ગર્દેશે રૂઝ્ગારૂ
બેઝ્ ઊરા મકુન્ બરૂ દેલ આમૂઝ્ગારૂ
કે મા દરૂ હેસારીમો હામૂન્ તોરાસ્ત
સરી પુરૂ ઝે કીન્ દેલ પુરૂ અઝ્ ખૂન્ તોરાસ્ત
હમી ગન્ગ્ ખાનમ બેહેશ્તે મનસ્ત
બરૂઆવર્દએ બૂમો કેશ્તે મનસ્ત
હમ ઈદરૂ મરા ગન્જો ઈદરૂ સેપાહ્
હમ ઈદરૂ નેગીનો હમ ઈદરૂ કોલાહ્
હમી જાએ કેશ્તો હમા જાએ ખરૂદ
હમી જાએ શીરાને રૂઝે નબરૂદ
તોરા ગાહે ગર્મીઓ જૂશી ગુઝશ્ત
ગુલો લાલહો રન્ગે ખૂરશી ગુઝશ્ત

ઝમેસ્તાનો સર્મા બપીશ અન્દરસ્ત
કે બરૂ નીઝહા ગર્દદ્ અફ્સોર્દેહ્ દસ્ત
બેદાનમ ચુ અબ્રૂ અન્દરૂ આરૂગન્દ ચીન્
બદીન્ બૂમે મા રૂદ્ ગર્દદ્ ઝમીન્
૩૫૬ ઝે હરૂ સૂ કે ખાનમ બેયાયદ્ સેપાહ્
નતાબી તો બા ગર્દેશે હુરો માહ્
વરૂ અયદૂન્ ગુમાની કે દરૂ કાર્ઝારૂ
તોરા બરૂ દેહદ્ ગર્દેશે રૂઝ્ગારૂ
અઝ્ અન્દીશહ્ ગરૂદૂન્ હમી બુગ્ઝરદ્
ઝે રન્જે તો દીગરૂ કસી બરૂ ખરદ્
ગરૂ અયદૂન્ કે ગૂઈ કે તુર્કાનો ચીન્
બેગીરમ ઝનમ આસ્માન્ બરૂ ઝમીન્
બશમ્શીરૂ બુગ્ઝારમ ઈન્ અન્જોમન્
બદસ્તે તો આયમ ગેરેફ્તારૂ મન્
મપેન્દારૂ કીન્ નીઝ્ ના બૂદનીસ્ત
નશાયદ્ કસી રૂ ન ફરૂસૂદનીસ્ત

નબીરહ્ પેસરૂ ખુસ્રવે ઝાદશમ્
ઝે પોશ્તે ફરીદૂનો અઝ્ તોખ્મે જમ્
મરા દાનેશે ઈઝદી હસ્તો ફરૂ
હમાન્ ચૂન્ સોરૂશમ્ યકી હસ્ત બરૂ
ચુ તન્ગ્ અન્દરૂ આયદ્ મરા રૂઝ્ગારૂ
નખાહદ્ દેલમ્ પન્દે આમૂઝ્ગારૂ
બફર્માને યઝદાન્ બહુન્ગામે ખાબ્
શવમ્ ચૂન્ સેતારહ્ બરે આફ્તાબ્
૩૫૭ બદર્યાએ કીમાક્ બરૂ બુગ્ઝરમ્
સેપારમ્ તોરા કેશ્વરો અફ્સરમ્

કે જેઓને સિંહનાં ડાચાં સિવાયનું બીજું કફન નથી મળ્યું-તેમજ તેઓના માથા પણ તેઓના ધડની નઝદીક નથી રહ્યા

આ જગલમા એકપણ આસાયેશ લેવાની જગ્યા બાકી રહી નથી-આ મુલકમાં વયરાન શેહર સિવાય બીજુ કાંઈ રહ્યુ નથી

કયામતના દહાડા સુધી આપણુ નામ કીનો લેનાર અને તેઝી તલવારે કરી ઝખ્મ કરનાર સિવાય બીજુ કાઇ રહેવાનુ નથી

એ સઘળુ ખોદાતાલાને પસદ પડવાનુ નથી-તેથી શેવટે તો દુ:ખથી વળ ખાતાજ રહીશુ

જો તુ ખરેખરજ લડાઇનો બિચાર રાખતો હોય-અને તારૂ દિલ કીનાથી એક પળ પણ આરામ નહીં પામતુ હોય,

તો પણ તુ આ ઝમાનાની ગર્દેશ ઉપર નેગાહ કર-અને તેના સિવાય બીજા કોઇને તારા દિલનો ઉસ્તાદ ના બનાવ

કે અમો લોકો તો કિલ્લામા પનાહ પકડી બેઠા છિયે અને તુ ખુલ્લા મયદાનમા છે-તેમજ તારૂ સર કીનાથી ભરેલુ અને દિલ લોહીથી ભરેલુ છે

ગગદેઝને હુ બેહેશ્ત મિસાલ ગણુ છુ-તે સારા હાથે ખેડાયલી અને આબાદ થયલી જગ્યા છે

અહીંજ મારો ખઝાનો અને અહીજ મારૂ લશ્કર છે-અહીજ મારા નગીના અને અહીજ મારૂ તાજ છે

એજ ખેતીની જગ્યા અને એજ ખાણીપીણીની જગ્યા પણ છે વળી લડાઇને દહાડેના સિહોની જગ્યા પણ એજ છે

તારો વસતરૂતુ અને ઉત્સાહનો હન્ગામ પુરો થયો છે-ગોલાબ અને લાલાના ફૂલનો તેમજ રગરાગ અને ખુશી ખુરરમીનો તારો વખત પુરો થઈ ગયો છે.

હવે શિયાળો અને થડી આવી લાગી છે જ્યારે કે નેઝા ઉપર હાથ અકડી જશે

હુ સારી પખે જાણુ છુ કે જ્યારે વાદળા પાણીથી ભરાઇને વરસશે-ત્યારે આ દેશમા ઝમીનની સપાટી દર્યા મિસાલ ભરાઇ જશે

તેમજ જ્યાથી પણ હુ લશ્કર મગાવીશ ત્યાથી આવી લાગશે-તુ આફતાબ અને માહતાબની ગર્દેશ સામે ટકી શકશે નહીં

જો તુ એમ ધારતો હોય કે ઝમાનાની ચાલ લડાઇમા તનેજ ફળ આપશે,

તો તે તારા વિચારથી આસ્માન ઉલટોજ ચાલશે-અને તારી મેહનતનુ ફળ કોઈ બીજોજ ચાખશે

જો તુ એમ કહેતો હોય કે 'તુર્કીઓને અને ચીનાઓને હુ ઝેર કરી ફરતા આસ્માનને ઝમીન ઉપર પછાડીશ,

અને આ લોકોને તલવારે કરી દૂર કરીશ'-તોપણુ શુ હુ તારા હાથમાં સપડાવાનો છુ ?

પણ તુ એમ ના ધારતો કાકણકે તે નહીં બની શકે તેમ છે-જે ચીઝ નહી ઘસાય તેવી હોય તે કેમ કરીને ઘસાય? (એટલે હુ અજીતછુ તુ મને કેમ જીતી શકશે?)

હુ પાદશાહ ઝાદશમના છોકરાનો છોકરો થાઉ છુ-ફરીદૂનની અઉલાદનો અને જમશીદની તોખ્મથી ઉતરી આવ્યો છુ.

હુ ઈઝદી દાનેશ અને ઈઝદી ખોરેહ ધરાઉ છું-મારૂં દિલ સરોશ ફરેશ્તા મિસાલ ગેબી બશારતથી ભરેલું છે

જ્યારે મારો વખત બારીક આવશે-ત્યારે મારૂં દિલ કોઇ ઉસ્તાદની શીખામણ માગવા બેસવાનું નથી

પાક યઝદાનના હોકમથી ખાબની વખતે-જેમ સેતારા આફતાબ આગળથી જતા રહે છે તેમ હું જતો રહીશ

અને "કીમાક" નો દર્યા પસાર કરી જઈશ-અને તને આ મુલક અને મારૂં તાજ સોંપી દઈશ.

તોરા ગન્જ્ દેહ્ બાશદ્ આરામગાહ્
ન બીનદ્ મરા નીઝ્ શહરો સેપાહ્
ચુ આયદ્ મરા રૂઝે કીન્ ખાસ્તન્
બપીરાન્ સર્ ઈન્ લશ્કર્ આરાસ્તન્
બેયાયમ બેખાહમ ઝે તૂ કીને ખીશ
બહર્ જાએ પયદા કુનમ દીને ખીશ
વગર્ કીનહ્ અઝ્ મગ્ઝ બીરૂન્ કુની
બમેહ્‌ર્ અન્દરૂન કેશ્વર્ અફ્‌ઝૂન્ કુની
કુશાયમ દરે ગન્જે તાજો કમર્
હમાન્ ગન્જે દીનારો ઝરો ગોહર્
કે તૂરે ફરીદૂન ઝે ઈરજ્ નેહાદ્
તો બર્દાર્ અઝ્ કીન્ મકુન્ હીચ યાદ્
વગર્ ચીનો માચીન્ બેગીરી રવાસ્ત
બરાન્ રાન્ હમહ્ કામે દેલ્ કત હવાસ્ત
ખોરાસાનો મકાન્ ઝમીન્ પીશે તોસ્ત
મરા શાદમાની બકમ બીશે તોસ્ત
બરાહી કે બુગ્ઝશ્ત કાવૂસ શાહ્
ફેરેસ્તમત ચન્દાન્ કે ખાહી સેપાહ્
હમહ્ લશ્કરત્‌રા તવાન્ગર્ કુનમ
તોરા તખ્તે ઝરીનો અફ્‌સર્ કુનમ
તોરા પોશ્ત બાશમ બહર્ કાર્ઝાર્
બહર્ અન્જુમન્ ખાનમત શહર્યાર્
બેગૂ આન્ ચે ખાહી હમહ્ કામે ખીશ
બેબીન્ અઝ્ પસો પીશો અન્જામે ખીશ
ગર્ અઝ્ પન્દે મન સર્ બેપીચી હમી
હમાન્ બા નેયા કીન્ બસીચી હમી
ચુ ઊ બાઝ્ ગર્દદ્ બેયારાએ જન્ગ્
મનમ સાખ્તહ્ રઝ્‌મરા ચૂન્ પલન્ગ્

પછી ગંગહેઝ તારાંજ રહેઠાણુની જગ્યા થશે-અને આ મારો મુલક અને મારૂં લશ્કર પણ મને જોશે નહીં

પણ જ્યારે મારો કીનો લેવાનો-અને આ બૂઢાપાની હાલતમાં લશ્કર ગોઠવવાનો વખત આવી લાગશે,

ત્યારેજ હુ આવીશ અને તારા ઉપર મારો કીનો લઈશ-અને દરેક જગ્યાએ મારી રીત રેવાજ પાછા ચાલુ કરીશ

પણ જો તું તારા મગઝમાથી કીનો કાઢી નાખે-અને દેશને દોસ્તી અને દયાથી વશ કરે,

તો હુ તાજ અને કમરબદના ખઝાનાનો તેમજ દીનાર તથા સોના અને ગોહરના ખઝાનાનો દરવાઝો ખોલીશ

જે ખઝાનો કે ફરીદુનના બેટા તૂરે એરચ પાસેથી લીધો હતો-તે તું લેજે અને પછી આ કીનાને ફરીથી યાદ ના કરતો

અને જો તને ચીન અને માચીન લેવુ હોય તો તે પણ વાજબી છે- જે કશુ તારા દિલને ભાવતું હોય તે બધુ લે

ખોરાસાન અને મકાન ઝમીન તારી સામે પડેલી છે-તેમાથી જે કાઇ તુ થોડુ કે ઘણુ લેશે તેમાજ હુ ખુશી છુ

જે તરફથી શાહ કાઊસ આગળ પસાર થઈ ગયો હતો તેજ રસ્તે- હુ તારે માટે માગશે એટલુ લશ્કર મદદ કરવા મોકલીશ

વળી તારા તમામ લશ્કરને તવગર કરીશ-અને તારે માટે સોનેરી ૩૫૮
તખ્ત અને તાજ મોકલીશ

દરેક લડાઈમા હુ તારો મદદગાર થઈશ-અને હરેક અન્જુમનમાં તને પાદશાહ તરીકે કબૂલ કરીશ

હવે તારી સઘળી ખાહેશ શુ માગવાની છે તે બોલ આગળ પાછળનો તેમજ પોતાના શેવટનો વિચાર કરી મને જવાબ દે?

પણ જો તુ આ મારી શીખામણુથી માથુજ ફેરવવાનો હોય-અને મમાવા સાથે લડવાનેજ તત્પર હોય,

તો જેવો જેહન તારી આગળથી પાછો ફરે કે લડાઈની તૈયારી કરજે- હુ પણ ચિત્તાની મિસાલ લડાઈ કરવા માટે તૈયાર બનેલો છુ"

પાસોખે કયખુસરૂ પયગામે અફ્રાસેયાબ્.

ચુ અઝ્ જહૂન બેશ્નીદ્ ગોફ્તાર્ શાહ્
હમી કર્દ્ ખન્દાન્ બરૂ બર્ નેગાહ્
બપાસોખ્ ચુનીન્ ગોફ્ત કય નામજૂય
શનીદીમ સર્ તા સર્ ઈન્ ગોફ્તગૂય
નુખોસ્ત આન્ કે કર્દી મરા આફ્રીન્
હમાન્ બાદ્ બર્ તાજો તખ્તો નેગીન્
દોગર્ હી કે દાદી ઝે અફ્રાસેયાબ્
તો ગોફ્તી કે ઊ કર્દ્ મેઝ્‌ગાન પુર્ આબ્
શનીદીમ હમાન્ બાદ્ બર્ તાજો તખ્ત
બબાદા મગર્ શાદો પીરૂઝબખ્ત
દીગર્ કે કર્દી ઝે યઝદાન્ સેપાસ
પસન્દસ્ત બર્ શાહે યઝદાન્ શેનાસ
ઝે શાહાને ગીતી દેલફ્‌રૂઝ તર્
પસન્દીદહો શાદો પીરૂઝગર્

અફ્રાસિયાબના પયગામનો કયખુસરૂએ વાળેલો જવાબ.

જ્યારે પાદશાહે જેહનની વાત સાભળી-ત્યારે હસતાં હસતા તેના ઉપર નઝર કરી,

તેના જવાબમા તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ નામજોય મર્દ!- અમે આ તારી વાતો સઘળી સાભળી લીધી છે

પહેલા તો જે દુઆ કે તે મારા ઉપર કીધી છે-તેવીજ દુઆ તારાં તાજ, તખ્ત અને નેગીના ઉપર હોજો!

વળી અફ્રાસિયાબ તરફથી જે દુઆ કે તે પુગાડી છે-અને તારા કહેવા પ્રમાણે જેના પાપણુ આસુઓથી ભિજાયલા છે,

તે પણ મે સાભળી છે. તેવીજ દુઆ તેના તાજ અને તખ્ત ઉપર હોજો-તે ખુશહાલ અને ભાગ્યશાળી હોજો!

બીજું તેને કહેજે કે તે જે ખોદાતાલાના શુક્રાના કીધા-તે મુજ યઝ ૩૫૯
દાનની પિછાન કરનાર પાદશાહને પસદ છે

દેશના પાદશાહો તરફના ખોદાના શુક્રાના ઘણાજ દિલને ખુશ કરનારા હોય છે-તે ઘણાજ સતોશકારક, ખુશી ભરેલા અને ફતેહ આપનારા હોય છે.

મરા દાદ યઝદાન્ હમહ હર્ ચે ગોફ્તી
કે બા ઈન્ હોનર્હા બેરહ બાદ જોફ્તી
તોરા અન્દ ખાહી સખુન્ ચર્બ હસ્ત
બદીલ નીસ્તી પાકો યઝદાન્પરસ્ત
કસી કુ બદાનેશ તવાન્ગર્ બુવદ
ઝે ગોફ્તાર્ કેર્દાર્ બેહતર્ બુવદ
ફરીદુને ફર્રોખ સેતારહ નગશ્ત
ન અઝ ખાકે તીરહ સરશ બર્ગુઝશ્ત
તો ગુઈ કે મન્ બર્ શવમ બર્ સેપેહર્
બશોસ્તી બરીન્ગુનહ અઝ શર્મ ચેહ્ર
દેલત્ જાદુઈરા સરેમાયહ ગશ્ત
સખુન્ બર્ ઝબાનત્ ચુ પીરાયહ ગશ્ત
ઝબાન્ ચર્બગુયાઓ દેલ પુર્ દોરૂઘ
બરે મર્દ દાના નગીરદ ફોરૂઘ
પેદર્ કોશ્તહરા શાહે ગીતી મખાન્
કુનૂન્ કઝ સેયાવુશ નમાન્દ ઉસ્તુખાન્
૩૬૦ હમાન્ માદરમરા ઝે પર્દહ બરાહ
કશીદીઓ ગશ્તી ચુનીન્ કીનહખાહ
મરા નીઝ તા ઝાદહ અઝ માદરમ
હમી આતેશ અફ્રૂખ્તી બર્ સરમ
હરાન્ કસ કે બુદ પીશે દર્ગાહે તૂ
બેનફ્રીદ બર્ જાને બીરાહે તૂ
કે હર્ગેઝ બગીતી કસી ઈન્ નકર્દ
ઝે શાહાનો ગોર્દાનો મર્દાને મર્દ
કે બર્ અન્જોમન્ બર્ ઝનીરા કશાન્
સેપારદ બુઝોર્ગી બમર્દુમકશાન્
કે તા દોખ્તરશ બચ્ચહરા ઓફ્ગનદ
ઝનન્દહ હમી તાઝેયાનહ ઝનદ
બેરહમન્દ પીરાન્ બદાન્જા રસીદ
બદીદ આન્ કે હર્ગેઝ નદીદો શનીદ
ચુનીન્ બુદ ફર્માને યઝદાન્ કે મન્
સરફ્રાઝ બાશમ બહર્ અન્જુમન્
ગઝન્દો બલાએ મન્ અઝ તુ બેકાશ્ત
કે બા મન્ ઝમાનહ યકી રાઝ દાશ્ત
વઝાન્ પસ કે ગશ્તમ ઝે માદર્ જુદા
ચુનાન્ ચૂન્ બુવદ બચ્ચએ બી બહા
૩૬૧ બનઝ્દે શબાનાન્ ફેરેસ્તાદી અમ
બપર્વર્દે શીરાને નર્ દાદી અમ
બુઝાન્ દાયહો મીશગાવહ શબાન્
ન આરામે રૂઝો ન ખાબે શબાન્
ચુનીન્ બુદ તા રૂઝે મન્ દર્ગુઝશ્ત
મરા અન્દર્ આવર્દ પીરાન્ ઝે દશ્ત
બપીશે તો આવર્દ કર્દી નેગાહ
કે હસ્તમ સઝાવારે તખ્તો કોલાહ
બસાને સેયાવુશ સરમ્રા ઝે તન્
બબુરીઓ તન્ હમ નેયાબદ કફન્
ઝબાને મરા પાક યઝદાન્ બેબસ્ત
હમી બીરહ માન્દમ બઝાએ નેશસ્ત
મરા બી દેહો બી બેરદ યાફ્તી
બકેર્દારે બદ તીઝ નેશ્તાફ્તી

તે જે કાંઇ કહ્યું છે તે સઘળું ખોદાતાલાએ મને આપ્યું છે-પણ એ સઘળાં સાથે અકલ અનુસગી થજો!

પણ ચાપૂલસી ભરેલા શબ્દો તારી પાસે ઘણા છે-મનમાં અને દિલમાં તુ પાક અને યઝદાનપરસ્ત નથી

જે કોઈ કે ડહાપણમા તવગર હોય છે-તેનાં કામો બોલવા કરતાં વધારે સારા હોય છે

મુબારક ફરીદૂન કાઈ સેતારો નહીં થઈ ગયો હતો-અને તેનું સર કાઈ સીઆહ ખાકમાથી બાહેર નીકળ્યુ હતું નહીં

તું કહે છે કે હુ આસ્માન કરતા પણ ચઢિયાતો છુ-એવી રીતે તેં પોતાના ચેહરા ઉપરથી ખોદાતાલાની શર્મ ધોઈ નાખી છે

તારૂ દિલ જાદુઈનુજ મૂળ બન્યુ છે તારી ઝબાન ઉપર સખુનો ફકત શોભા મિસાલ થયલા છે

ચાપલૂસી ભરેલી ઝબાન અને જૂઠાણાએ ભરેલુ દિલ-દાના માણસની નઝદીક શોભા નથી આપતુ

જેના બાપને મારી નાખ્યો તેને હવે તુ દુન્યાનો પાદશાહ ના કહે-હવે તો સિયાવક્ષના હાડકાં પણ રહ્યા નથી

તેમજ મારી માને પરદામાથી બાહેર રસ્તા ઉપર ખેચી કઢાવી અને તુ એટલો બધો કીના ભરેલો બન્યો

વળી મુજ નહીં પયદા પડેલાનાં સર ઉપર પણ તે એટલો બધો કીનાનો આતશ સળગાવ્યો,

કે તારી દરગાહમા જે લોકો હાઝેર હતા તેઓએ તારા ગુમરાહ થયલા જીવ ઉપર લઆનત નાખી

બહાદુરોમાના, પેહલવાનોમાના તથા દેશના પાદશાહોમાના-કોઇએ પણ એવુ કામ દુન્યામા નથી કીધુ,

કે એક અબળા જાતને ઝાહેરમા લોકો વચ્ચે બાહેર ખેચીને એક દેશનો વડો થઇને જલ્લાદને સોપે

અને જલ્લાદ તેણીને ચાબકા મારીને-તેની છોકરીનો હમેલ તોડી પાડે

તેવામા અકલમદ પીરાન જ્યારે તે જગ્યાએ આવ્યો-ત્યારે તેણે કદી પણ ન સાભળેલુ અને નહી જોયલુ જોયુ

પણ પાક યઝદાનનુ ફર્માન એવુજ હતુ કે હું-દરેક અજુમનમા સરફરાઝ થાઉ

તેથીજ મારી બલા અને આફત તારાથી દૂર થઈ-કારણકે ઝમાનો મારી સાથ એક ભરમ રાખતો હતો

ત્યાર પછી જ્યારે હુ મારી માને પેટેથી પયદા થયો-ત્યારે જેમ એક હલકી કીમતનું બાળક હોય તેમ,

તે મને ભરવાડો પાસે મોકલી આપ્યો-અને નરસિહોના ખોરાક માટે મને આપી દીધો

જ્યા બકરીઓ મારી દાઈ અને ભેસો મારી પાળનારી બની-જ્યા મને નહીં દિવસે આરામ કે નહીં રાતે ઊઘ મળતી હતી

એ પ્રમાણે મારા દહાડા વીતવા લાગ્યા-પછી પીરાન મને જંગલ માંથી શેહરમાં લઈ આવ્યો

જ્યારે તારી નઝદીક લાવ્યો ત્યારે તેં મારા ઉપર નઝર કીધી અને જોયું કે હુ તાજ અને તખ્તને લાયકનો છુ

તેં એવુ વિચાર્યું કે સિયાવક્ષની માફક મારાં માથાંને પણ શરીરથી-જુદું કરી નાખે અને તે મારા શરીરને કફન પણ ન મળે.

પણ તે વખતે પાક યઝદાને મારી ઝબાન બાધીજ દીધી-અને હું તે દરબારમાં ચકલામ જેવો ઉભો રહ્યો

જેથી તું મને સમજ અને અકલવનાનો સમજ્યો-અને તેથીજ તેં પોતાનાં ભૂંડાં કામ તરફ શિતાબી કરી નહીં.

સેયાવુશ નેબહૂ કુન કે અઝ રાસ્તી
ચે કર્દો ચે દીદી અઝ કાસ્તી
કે ગીતી પનાહે તુરા બરૂગઝીદ
ચુનાન કરૂદ કઝ નામદારાન સઝીદ
કે બહુરે તો બુગ્ઝાશ્ત તખ્તો કોલાહ
બેયામદ કે ગીતી તોરા ખાન્દ શાહ
વફા જોસ્તો બુગ્ઝાશ્ત આન અન્જોમન
બદાન તા નખાનીશ પયમાનશેકન
ચુ દીદી બરો ગોરૂદગાહે વરા
બુઝોર્ગીઓ ગોર્દીઓ રાહે વરા
બેજુરબીદત આન અઉહરે બદ કે બાય
બેયફ્રૂગન્દી આન પાકુદેહરા કે પાય
સરે તાજદારી ચુનાન અરૂજમન્દ
બુરીદી બસાને સરે ગૂસ્ફન્દ
કે ગાહે મેનૂચેહરૂ તા ઈન ઝમાન
નબૂદી મગરૂ બદ્દતનો બદગમાન
કે તૂરૂ અન્દરૂ આમદ બેયાન અઝ નુખોસ્ત
કુજા બા પેદરૂ દસ્તે બદરા બેશોસ્ત
પેસરૂ બરૂ પેસરૂ બુગ્ઝરદ હમચુનીન
ન રાહે બુઝોર્ગી ન આઇનો દીન
બેરાદરૂત એરીરસ આન નીકૂખૂય
કુજા નીકૂનામી બુદશ આરૂઝૂય
મેયાનશ બદૂનીમહૂ કર્દી બદરૂદ
કસી બા બેરાદરૂ ચુનીન બદ નકરૂદ
ઝદી ગર્દને નવદરે તાજદારૂ
પેદરૂ શાહો અઝ તોખમએ શહરૂયારૂ
બેકોશતીઓ તા બૂદઈ બદ્દતની
તો બદગઉહરો રાહે અહુરીમની
કસીકૂ બદીહાત ગીરદ શુમારૂ
ફેઝૂન આયદ અઝ ગર્દેશે રૂઝગારૂ
નેહાલી બદૂઝખ ફેરેસ્તાદઈ
તો ગૂઈ ન અઝ મરૂદુમાન ઝાદઈ
દેગરૂ આન કે ગોફ્તી કે દીવે પલીદ
દેલો રાહે મન સૂએ દૂઝખ કશીદ
ચુનીન બૂદ ઝહુહાકો હમ જમ્મશીદ
ચુ શુદ શાન દેલ અઝ નીકુઈ નાઉમીદ
કે મારા દેલ એબ્લીસ બી રાહ કરૂદ
કે હરૂ નીકુઈ દસ્તે કૂતાહ કરૂદ

તું જો કે સિયાવક્ષે પ્રમાણિકપણે અને વફાદારીથી કેવાં કામો કીધાં હતાં? તેં તેનાથી અપ્રમાણિકપણું શું જોયુ હતું તે કહે

દુન્યામાં ફકત તેણે તારીજ પનાહ પસંદ કીધી—અને નામદારોને છાજતીજ સઘળી વર્તણુક ચલાવી

તારેજ ખાતેર તેણે પોતાનું પાદશાહી તખ્તો તાજ છોડી દીધું—તે તારી આગળ આવ્યો અને દુન્યામા ફકત તનેજ શાહ તરીકે ગણ્યો.

તે તારીજ સાથ વફાદાર રહ્યો અને સઘળી ઇરાની અંજુમનને તજી ૩૬૨
દીધી—અને તે એટલાજ માટે કે તુ તેને વચન તોડનાર તરીકે નહીં ગણે

પણ તેં જ્યારે તેની છાતી, કમર, દબદબો, બહાદુરી અને દબ-દબ જોઈ,

ત્યારે તારો ભૂંડો ખવાસ ઉભરી નીકળ્યો—અને તે પાક દિલના શાહઝાદાને તે નીચો નાખ્યો

અને આવા એક કીમતી તાજદારનુ સર—તેં ગોસ્પંદના સરની મિસાલ કાપી કાઢ્યુ

પાદશાહ મિનોચેહરના વખતથી તે આજ સૂધી—તુ ચડાળ અને કીનાખોરજ રહી ગયો છે

સર્વ પહેલા તુરથીજ આ ખરાબી બરપા થઇ—જેણે બાપની સાથેજ ભૂડાઇ કરવામા હાથ ધોયા

અને તેજ ભૂડાઈ એવી રીતે તેના બેટાઓમા ઉતરતી આવી—કે જે પાદશાહી વેહવાર, ધારા અને દીનથી ઉલટીજ હતી

તે નેક ખસ્લતનો તારો ભાઈ અગ્રીરસ કે જેની ખાહેશ સઘળી નેકનામીનીજ હતી,

તેને તે નિર્દયતાથી કાપી બે ટૂકડા કીધા—કોઇએ પણ પોતાના ભાઈ સાથ એવી બૂરાઈ કીધી નહીં હશે

તે તાજદાર નવદરને ગર્દન માર્યો—કે જેનો બાપ પાદશાહ હતો અને જે પાદશાહી તોખમથી ઉતરી આવેલો હતો

તે તેને મારી નાખ્યો જ્યારથી તુ જન્મ્યો છે ત્યારથી આજ સૂધી તુ ૩૬૩
એવો બૂરોજ રહ્યો છે—તુ બદઝાત છે અને તે એહરેમનનો રસ્તો લીધો છે

જે કોઈ તારી ભૂડાઇઓની ગણત્રી કરવા બેસે—તો તે તારી ઝમાનાની ચાલથી વધારેજ નીકળે

બૂરા ફળનુ ઝાડ તે આગમચથી દોઝખમાં મોકલ્યુ છે- ગોયા તુ માણસની તોખમનો નથી પણ એહરેમનની અઉલાદનો છે

બીજુ તે કહ્યુ છે કે 'નાપાક શયતાને—મારા મનને અને કરતુકને દોઝખ તરફ ખેચ્યા છે'

પણ તારીજ માફક જ્યારે ઝોહાક અને જમશીદે આખી ઝિંદગી ગુનાહ કીધો અને શેવટે ભલા પરિણામથી નાઉમેદ થયા ત્યારે તેઓ એમજ બોલ્યા હતા,

કે શયતાને અમોને આડો રસ્તો દેખાડયો હતો અને દરેક ભલાં કામો કરવાથી અટકાવ્યા હતા *

* વાંચનારા સાહેબો તમો અહીં વિચારમા પડશો કે જમશીદ જેવા જાહોજલાલી ભરેલા પાદશાહ માટે ફિર્દોસી આવું લખાણ કરે અને તેને ઝહહાક અને અફ્રાસિયાબ જેવા બૂરા પાદશાહની સફમા મૂકે પણ સાહેબો એનો ખોલાસો એમ છે કે ઝહહાક પાદશાહ પણ પહેલા ઝુલ્મગાર નહી હતો, પણ શયતાનના ભમાવવાથીજ ઝુલ્મગાર બની પોતાની ઝિંદગી ખરાબ માર્ગે વાપરી અને શેવટે તેણે પોતાનું પરિણામ સારૂ નહીં જોયું, ત્યારે બોલ્યો હતો કે "મને શયતાને આડો માર્ગ દેખાડી ફસાવ્યો"

તેવીજ રીતે પાદશાહ જમશીદે પુષ્કળ જાહોજલાલી ભોગવતા ફૂલી જઇને મગરૂરી કીધી તેમજ ખોદાઈ દાવો કીધો ત્યારે શેવટે તેનો ઝવાલ આવ્યો, તે વખતે એ પાદશાહ એમ બોલ્યો હતો કે "મને શયતાનેજ આડો માર્ગ દેખાડયો હતો અને તેથીજ મેં મગરૂરી કરી ખોદાપણાનો દાવો કર્યો"

એજ પ્રમાણે અફ્રાસિયાબે પાદશાહ કયખુસરૂ ઉપર પયગામ મોકલી કહ્યું કે "સિયાવક્ષનું મોત મારે હાથે નિપજ્યું ખરૂ, પણ શયતાને મને તેમ કરવા ભમાવ્યો" ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂ ઝહહાક અને જમશીદનો દાખલો ઉપલી બયતોમાં આપી અફ્રાસિયાબને ખોટો પાડે છે

ન બરગશ્ત અઝીશાન્ બદે રૂઝગારૂ
કે બદગવહરો બોકૂતે આમૂઝગારૂ
કસી કૂ બેતાબદ સરૂ અઝ રાસ્તી
કજી ગીરદશ કારો હમ કાસ્તી
બજન્ગે પશન્ નીઝ ચન્દાન્ સેપાહ
કે પીરાન્ બેકોશ્ત અન્દરાન્ રઝમગાહ
ઝમીન્ ગેલ શુદ અઝ ખૂને ગૂદર્ઝેયાન્
બેયફ્ઝૂદ ચન્દીન્ ઝેયાન્ બરૂ ઝેયાન્
૩૬૪ કુનૂન આમદી બા હઝારાન્ હઝારૂ
ઝે તોર્કાન સવારૂ અઝ દરે કાર્ઝારૂ
બઆમૂય લશ્કરૂ કશીદી બજન્ગ્
વઝીશાન્ બપીશે મન્ આમદ પશન્ગ્
ફેરેસ્તાદી અશ તા બેબુરૂરદ સરમ
વઝાન્ પસ તો વયરાન્ કુની કેશ્વરમ
જહાનદારૂ યઝદાન મરા યારૂ ગશ્ત
સરે બખ્તે દુશ્મન્ નેગૂનસારૂ ગશ્ત
મરા ગૂઈ અકૂનૂન કે અઝ બખ્તે તૂ
દેલફ્રૂઝ શાદાનમ અઝ તખ્તે તૂ
નેગહ કુન્ કે તા ચૂન્ બુવદ બાવરમ
ચુ કેર્દારૂહાએ તો યાદ આવરમ
અઝીન્ પસ મરા બેઅ બશમ્શીરે તીઝ
નબાશદ સખુન્ નીઝ તા રસ્તખીઝ
બેકૂશમ બનીરૂએ ગન્જો સેપાહ
બનીકૂ અખ્તરો ગર્દેશે હૂરો માહ
હમી પીશે યઝદાન્ બેબાશમ્ બપાય
નખાહમ બગીતી જોઝ ઊ રહેનોમાય
મગરૂ કઝ બદાન્ પાકૂ ગર્દદ જેહાન્
બદાદો દેહેશ મન્ બેબન્દમ મેયાન્
૩૬૫ જહાન્‌રા બદાદો દેહેશ નવ કુનમ
મગરૂ કઝ બદાન્ બાગ બીખવ કુનમ
સખુન્ હરૂ ચે ગોફ્તમ નેયારા બેગૂય
કે દરૂ જન્ગ્ ચન્દીન્ બહાનહ મજૂય
યકી તાજ દાદશ ઝબરજદ નેગારૂ
યકી તઉકે ઝરૂરીનો દૂ ગૂશ્વારૂ

શું તેઓની બદઝાતીથી અને બૂરાં માણુસોની શીખવણીથી-તેઓના ભલા ઝમાનાનો અત નહીં આવ્યો હતો ?

જે કોઈ શખ્સ કે સચ્ચાઈથી પોતાનું સર ફેરવે છે-તેના દરેક કામ ઊંધાં તેમજ નુકસાનકારક નિવડે છે

વળી પશગની લડાઈમા અમારૂ મોટું લશ્કર-પીરાને તે લડાઈનાં મયદાનમા કાપી નાખ્યુ

અને ગુદર્ઝિયાનોના ખૂનથી ઝમીન કીચલ મિસાલ થઈ-અને કેટલાં બધા નુકસાનો ઉપર નુકસાન વધ્યાજ ગયા

વળી હમણા પણુ તુ હઝારો હઝાર તુર્કી સવારો લઈ લડવા માટે આવ્યો

અને લડાઇ માટે તે આમૂયનાં મયદાનમા લશ્કર ગોઠવ્યું-અને તેઓમાથી તારો પશગ મારી સામે આવ્યો.

તે તેને મોકલ્યો કે જેથી તે મારૂ સર કાપે-અને ત્યાર પછી તું મારો મુલક વયરાન કરે

પણ દુન્યાનો સાહેબ ખોદાતાલા મારો મદદગાર થયો-અને દુશ્મનના બખ્તની ઊચાઈ ઊધી વાળી

હવે તુ મને કહે છે કે 'તારા બુલદ બખ્તથી હુ ખુશી થાઉછુ અને તારૂ તખ્ત મારા દિલને રોશન કરે છે'

પણ જ્યારે કે મને તારા કીધેલા કરતુકો યાદ આવે છે-ત્યારે તુ વિચાર કર કે એ તારી વાતો હુ કેમ માનુ ?

માટે હવે કયામત સૂધી તેઝી તલવાર સિવાય મારે તને બીજા કશાથી કાંઈ પણુ કહેવુ નથી

હુ મારા ખઝાના અને લશ્કરના કૌવતથી તેમજ મારા નેક સેતારા અને આફતાબ તથા માહતાબની ગર્દેશથી કોશેશ કરીશ

હુ પાક યઝદાનની બદગી કરીશ-અને તેના સિવાય દુન્યામા કોઇ બીજો રેહનુમા માગીશ નહી

સિવાય કે જ્યા સૂધી બૂરા લોકોથી આ દુન્યા પાક થશે-ત્યા સૂધી હુ ઇન્સાફ અને બક્ષેશ ઉપર કમર બાંધેલી રાખીશ

અને તમામ દુન્યાંને ઇન્સાફ અને સખાવતથી આબાદ કરીશ અને દુન્યાના બાગને બૂરા માણુસોથી સાફ કરીશ

આ જે કાંઈ સખુનો કે મે તને કહ્યા છે, તે તુ મારા મમાવાને કહેજે-અને કહેજે કે લડાઇ કરવાની અદર એવા એવા બહાના ના શોધ"

પછી પાદશાહે એક પોખરાજ જડિત તાજ તેમજ એક સોનેરી સાકળી અને બે બાલી તેને આપી

ગેરેફ્તને કયખુસ્રવ્ ગન્ગ્દેઝ્રા વ ગુરીખ્તને અફ્રાસેયાબ્ વ ગેરેફ્તાર્ શુદને જહ્ન્ વ ગર્સીવઝ્ બદસ્તે રોસ્તમ્.

કયખુસરૂનું ગંગદેઝ લેવું અને અફ્રાસિયાબનું નાસી જવું તથા રૂસ્તમના હાથ ઉપર જેહન અને ગર્સીવઝનું પકડાવું.

હમાનગહ કે શુદ જહ્ન્ પીશે પેદરૂ
બેગોફ્ત આન્ સખુનહા હમહ દરબદરૂ
બરૂઆશોફ્ત અઝાન્ પાસોખ અફ્રાસેયાબ્
દેલશ ગશ્ત પુરૂ દર્દ સરૂ પુરૂ શેતાબ્

તેજ વખત જેહન પોતાના બાપની નઝદીક ગયો-અને તે સઘળા સખુનો એક પછી એક તેને કહ્યા.

તે જવાબથી અફ્રાસિયાબ ગુસ્સે થયો-તેનું દિલ દર્દ ભરેલું અને સર શેતાબી ભરેલું થયું.

બેબખ્શીદ્ અન્જો હેરમ બરૂ સેપાહ્
હમાન્ ગોર્ઝો શમ્શીરો ખૂદો કોલાહ્
શબે તીરહ્ તા સરૂ ઝદ્ અઝ્ ચરૂખ શીદ્
બેશુદ્ કૂહ્ ચૂન્ પોશ્તે પીલે સફીદ
હમી લશ્કરૂ આરાસ્ત અફ્રાસેયાબ્
સવારી ને તોર્કાન્ નુજા યાફ્ત ખાબ્
ચુ અઝ્ ગન્ગ્ બરૂખાસ્ત આવાઝે કૂસ
ઝમીન્ આહનીન્ શુદ્ સેપહ્ર આબ્નૂસ
શહે નામબરૂદારૂ નીકી ગમાન્
નેશસ્ત અઝ્બરે ઝીન્ સપીદહ્ દમાન્
બેયામદ્ બેગર્દીદ્ ગર્દે હેસારૂ
નેગહ્ કરૂદ્ તા ચૂન્ બુવદ્ કારૂઝારૂ
બરોસ્તમ બેફરૂમૂદ્ તા હમચુ કૂહ્
બેયામદ્ બયકૂસૂએ દેઝ્ બા ગોરૂહ્
દેગરૂ સૂએ ગોસ્તહ્મે નવ્દરૂ બપાય
સેદીગરૂ ચુ ગૂદર્ઝે ફર્ખોન્દહ્ રાય
બસૂએ ચહારોમ શહે કામગારૂ
અબા પીલો કૂસો નબર્દહ્ સવારૂ
સેપહ્રા હમહ્ હરૂચે બાયેસ્ત સાઝ્
બ કર્દો બેયામદ્ સૂએ તખ્ત બાઝ્
બલશ્કરૂ બેફરૂમૂદ્ પસ શહ્રયારૂ
ચકી કન્દહ્ કર્દન્ બગેર્દે હેસારૂ
બદાન્ કારૂ હરૂ કસ કે દાના બુદન્દ્
બજન્ગે દેઝ્ અન્દરૂ તવાના બુદન્દ્
ચે અઝ્ રૂમો અઝ્ ચીનો અઝ્ હેન્દવાન્
ચે રઝ્મઆઝ્મૂદહ્ ને હરૂ સૂ ગવાન્
હમહ્ ગેર્દે આન્ શાર્સાન્ ચૂન્ નવન્દ્
બેગશ્તન્દો જોસ્તન્દ્ હરૂ ચૂનહ્ બન્દ્
દો નીઝહ્ બબાલા ચકી કન્દહ્ કરૂદ્
સેપહ્રા બગેર્દશ પરાગન્દહ્ કરૂદ્
બદાન્ તા શબે તીરહ્ બી સાખ્તન્
નેયારદ્ બકુશ્તન્ કસી તાખ્તન્
દોસદ્ બારૂ અરૂરાદહો મન્જનીક્
નેહાદ્ અઝ્ બરશ હરૂ સૂએ જાસલીક્
દોસદ્ ચરૂખ બરૂ હરૂ સુઈ બુદ્ કમાન્
ને દીવારે દેઝ્ ચૂન્ સરે બદ્ગમાન્
પદીદ્ આમદી મન્જનીક્ અઝ્ બરશ
ચુ ઝાલહ્ હમી કૂફ્તી બરૂ સરશ
પસે મન્જનીક્ અન્દરૂન્ રૂમેયાન્
અબા ચરૂખહા તન્ગ્ બસ્તહ્ મેયાન્
દોસદ્ પીલ ફરૂમૂદ્ પસ શહ્રયારૂ
કશીદન્ સુતૂનહા બપીશે હેસારૂ
ચકી કન્દઈ ઝીરે બારહ્ દરૂન્
બકન્દહ્ નેહાદન્દ્ ઝીરશ સુતૂન
પરાગન્દહ્ બરૂ ચૂબ્ નફ્તહ્ સેયાહ્
બરાન્ગૂનહ્ નયરન્ગ્ ફરૂમૂદ્ શાહ્
બરાન્ ચારહ્ આન્બારહ્ માન્દહ્ બજાય
બદાન્ ચૂબહા બરૂ ગેરેફ્તહ્ બપાય
બયકૂસૂ બરૂ અઝ્ મન્જનીકો ને તીરૂ
શોખે સરૂકશાન્ બૂદ્ હમચૂન્ અબીરૂ

તેણે લશ્કરને ખઝાનો અને હિરમ તેમજ ગોર્ઝ, તલવાર, ટોપ, અને કોલાહ બક્ષી

આખી રાત જ્યાં સુધી સૂરજ ઉગ્યો-અને પહાડ સફેદ હાથીની પીઠ જેવો બન્યો,

ત્યા સુધી અફ્રાસિયાબે લશ્કરનો બદોબસ્ત કીધો-તે રાતે તુર્કીઓ માંથી એક પણ સવાર ઊંઘાઈ શકયો નહીં.

જ્યારે ગગમાથી નગારાના આવાઝ ઉઠયા-અને ઝમીન હથિયારોથી લોખડી બની અને આસ્માન ધૂળથી આબ્નૂસ જેવો કાળો થયો.

ત્યારે બામદાદને વખતે નેક વિચારવાળો નામનો ઉઠાવનાર પાદશાહ કયખુસરૂ ઘોડાના ઝીન ઉપર સવાર થયો

અને મયદાનમા આવી કિલ્લાની આસપાસ ફર્યો-તેણે નઝર કરી ૩૬૬
જોયુ કે "કઇ તરફથી હમ્લો કરી શકાશે?"

પછી તેણે રૂસ્તમને ફર્માવ્યુ જેથી તે લશ્કર સાથ કિલ્લાની એક બાજૂએ પહાડની મિસાલ આવી ઉભો

બીજી તરફ નવ્દરનો ગોસ્તહમ ઉભો રહ્યો-જ્યારે ત્રીજી તરફ મુબારક અકલનો ગૂદર્ઝ ઉભો

ચોથી તરફ મુરાદ પામેલો પાદશાહ પોતે-હાથી, નગારા અને બહાદુર સવારો સાથ ઉભો

એ પ્રમાણે લશ્કરને ઘટતે ઠેકાણે ગોઠવી કરીને પોતે પાછો તખ્ત તરફ આવ્યો

પછી પાદશાહે લશ્કરને તે કિલ્લાની આસપાસ એક ખાઈ ખોદવા ફર્માવ્યુ

જેથી જે કોઇ કે તે કામમા પ્રવીણ હતા-અને કિલ્લાની લડાઈના અનુભવી હતા,

જેવા કે રૂમી, ચીની અને હિન્દીઓ-તેમજ હરેક મુલકના લડાઇ અઝમાવેલા પેહલવાનો,

તે સઘળાઓ પેલા કિલ્લેબદી શેહરની આસપાસ શિતાબીથી ફરી વળ્યા-અને તેઓએ હરેક રીતની યુક્તિઓ રચવા માંડી

બે નેઝા વારની ઊંડાઈ સુધીની એક ખાઈ ખોદી-અને લશ્કરને તેની આસપાસ વીખેરી નાખ્યુ

જેથી કે અચાનક અધારી રાતે-દુશ્મનો લડાઇ કરવા હમ્લો નહીં લાવે. ૩૬૭

યત્ર વિદ્યા જાણનારા રૂમીએ ચારે બાજૂએ-કિલ્લા ઉપર પત્થર ફેંકવાના તેમજ કિલ્લાની દીવાર ભાંજવાના બબેસો યત્રો ગોઠવી દીધા.

ભારી તીર કમાનવાળા બબેસો લડવૈયાઓ ઉભા હતા-કિલ્લાની દીવાર ઉપરથી દુશ્મનોના માથા

દેખાતા કે તુરતજ તે યત્રો તેઓ ઉપર કરાના ગોળા મિસાલ પત્થરા ફેંકતા હતા

યત્રોની પાછળ રૂમીઓ કમાનો સાથે તૈયાર ઉભા હતા

પછી પાદશાહે બસો હાથીઓ ઉપર તે કિલ્લા આગળ થાભલા ખેંચી લાવવા ફર્માવ્યુ

પછી કિલ્લાની દીવાર નાચે એક ખાઈ ખોદી-તે ખાઈની નીચે પેલા થાભલા ગોઠવ્યા

તે થાભલા ઉપર કાળુ નફતા તેલ (સેલારસ) ચોપડયુ-અને એવી રીતની યુક્તિ પાદશાહે ફર્માવી

અને તે યુક્તિએ કરી પેલો કિલ્લો પેલા લાકડા ઉપર ઉભેલો કાયમ રહ્યો.

કિલ્લા ઉપર એક તરફથી યત્ર અને તીરથી-લડવૈયાઓના ચેહરા લોહીલુહાણુ થતા હતા

૩૬૮ બઝીરૂ અન્દરૂન્ આતેશો નફૂતો ચૂબ્
બબરૂ ગોશહાએ ગેરાન્ ફુહફુબ્
બહરૂ ચારૂસૂ સાખ્તહુ કાર્ઝારૂ
ચુનાન્ ચૂન્ બુવદ્ સાઝે જન્ગે હેસારૂ
ચુ ઈન્ કર્દહુ શુદ્ શહરૂયારે ઝમીન્
બેયામદ્ બપીશે જહાન્આફ્રીન્
ઝે લશ્કરૂ બેશુદ્ તા બજાઈ નમાઝ
આબા કેર્દેગારે જહાન્ ગોફૂત રાઝ
આબરૂ ખાકૂ ચૂન્ મારૂ પીચાન્ ઝે કીન્
હમી ખાન્દ્ બરૂ કેર્દેગારૂ આફ્રીન્
કે હમ્વારહ્ પસ્તો બુલન્દી ઝે તોસ્ત
બહરૂ સખ્તીએ ચારૂમન્દી ઝે તોસ્ત
અગરૂ દાદ્ બીની હમી રાએ મન્
મગર્દાન્ અઝીન્ પાયગહ્ પાએ મન્
નેગૂન કુન્ સરે જાદુઆન્રા ઝે તખ્ત
મરા દારૂ શાદાન્ દેલો નીકૂબખ્ત
ચુ બરૂદાશ્ત અઝ પીશે યઝદાન સરશ
બજઉશન્ બપૂશીદ્ રઉશન્ બરશ
કમરૂ બરૂ મેયાન્ બસ્તો બરૂજસ્ત ચૂદ્
બજન્ગ્ અન્દરૂ આમદ્ બકેર્દારે દૂદ્
૩૬૯ બેફરૂમૂદ્ તા સખ્ત બરૂ હરૂ દરી
બજન્ગ્ અન્દરૂ આયદ્ ગેરાન્ લશ્કરી
બદાન્ ચૂબો નફૂત આતેશ અન્દરૂ ઝદન્દ્
બબરૂ શાન્ હમી સન્ગ્ બરૂ સરૂ ઝદન્દ્
ઝે બાન્ગે કમાનહાએ ચર્ખો ઝે દૂદ્
શુદહ્ રૂએ ખોરૂશીદે તાબાન્ કબૂદ્
ઝે અરૂરાદહો મન્જનીકો ઝે ગરૂદ્
ઝમીન્ નીલગૂન્ શુદ્ હવા લાજવરૂદ્
ખોરૂશીદને પીલો બાન્ગે સરાન્
દુરોખ્શીદને તીઘો ગોર્ઝે ગરાન્
તો ગોફૂતી બરૂઆવીખ્ત બા હુરો માહ્
ઝે બારીદને તીરો ગર્દે સેપાહ્
બશાન્ગૂનહ્ ગશ્ત આસ્માન્ ના પદીદ્
કુજા ચશ્મે રઉશન્ જહાન્રા નદીદ્
ઝે નફૂતે સેયહ્ ચૂબ્હા બરૂફુરૂખ્ત
બફર્માને યઝદાન્ ચુ હીઝમ બેસૂખ્ત
નેગૂન્ બારહ્ ગોફૂતી કે બરૂદાશ્ત પાય
બકેર્દારે કૂહ્ અન્દરૂ આમદ્ ઝે જાય
વઝાન્ બારહ્ ચન્દી ઝે તોર્કાન્ બઝીરૂ
નેગૂન અન્દરૂ આમદ્ બકેર્દારે શીરૂ
૩૭૦ કે આયદ્ બદ્ શૂરૂબખ્તી જેહાન્
બદામ અન્દરૂ આયદ્ સરશ નાગેહાન્
બરૂઆમદ્ ખોરૂશીદને કાર્ઝારૂ
બપીરૂઝીએ લશ્કરે શહરૂયારૂ
સુએ રખ્નએ દેઝ્ નેહાદન્દ્ રૂય
બેયામદ્ દમાન્ રોસ્તમે જન્ગજૂય
ખબરૂ શુદ્ હમાન્ગહ્ બઅફ્રાસેયાબ્
કુજા બારએ શાર્સાન્ શુદ્ ખરાબ્
પસ અફ્રાસેયાબ્ અન્દરૂ આમદ્ ચુ ગરૂદ્
બજહ્નો બગર્સીવઝ આવાઝ કરૂદ્

કિલ્લાની નીચે આતશ, સીલારસ અને લાકડા સળગાવેલા હતા-અને ઉપરથી વળી પહાડોને ખુડનારા ભારી ગોઝોના ફટકા લગાવનારાં યંત્રો હતાં.

જેવી રીતે કે કિલ્લા ઉપર હમ્લો કરવાની ગોઠવણ થવી જોઇયે-તેવી રીતે ચો તરફથી લડાઈની તૈયારી કીધી

જ્યારે એ સઘળુ થઈ રહ્યું ત્યારે જેહાનનો પાદશાહ-દુન્યાને પયદા કરનારની નઝદીક બંદગી માટે આવ્યો

પોતાના લશ્કરમાથી નમાઝની જગ્યાએ ગયો-અને દુન્યાના પયદા કરનાર સાહેબની એબાદત કરવા લાગ્યો

અને ઝમીન ઉપર પડીને જેમ સાપ મરડાય તેમ કીનો લેવા માટે-ખોદાની સેતાયેશ કરી કહેતો હતો,

કે "એ ખોદા! આસ્માન અને ઝમીન તારાથીજ ટકી રહ્યા છે દરેક મુશ્કેલીમા તારીજ મદદની ઝરૂર રહે છે

જો મારા બાપનુ વેર લેવાનો મારો વિચાર વાજબી હોય-તો આ મયદાનમાથી મારો પગ પાછો હઠવા દેતા ના

પેલા જાદૂગરોના સરદાર અફ્રાસિયાબને તખ્ત ઉપરથી ઊંધો નાખજે-અને મને ખુશહાલ દિલનો અને નેકબખ્ત રાખજે"

જ્યારે તેણે ખોદાતાલાની બંદગીમાથી પોતાનુ સર ઉઠાવ્યુ-ત્યારે તેણે પોતાના રોશન બદન ઉપર બખ્તર પેહેર્યુ

તેણે કમર ઉપર કમરબંદ બાંધ્યો અને શેતાબ ઉછળી ઉભો થયો-અને શિતાબીથી લડાઈમા આવ્યો

તેણે પોતાના એકેક ભારી લશ્કરને તે કિલ્લાના દરેક દરવાઝા ઉપર સખ્ત રીતે લડાઈ કરવા હોકમ આપ્યો

તે લાકડા અને નફ્ત તેલમા આગ લગાડી-અને તેઓના સર ઉપર પત્થર ફેંકવા માંડયા

પત્થર ફેંકવાની ગોફણોના ટકાર અને આગના ધૂમાડાએ કરી-ઝગ-કતા ખોરશેદનો ચેહરો પણ કાળો પડી ગયો

પત્થર ફેંકવાના અને દીવાર ભાંજવાના યંત્રોથી તેમજ ધૂળથી-ઝમીન નીલને રંગની બની અને આસ્માન લાજવરદી થઈ ગયુ

હાથીઓના પોકારવાથી તેમજ સરદારોની બાંગથી-તલવારોના ચળકાટથી અને ભારી ગોર્ઝથી,

તીરના વરસવાથી અને લશ્કરની ઉડતી ધૂળથી-જાણે આફ્તાબ અને માહતાબ સાથ એકેક લડવા લાગ્યા

આસ્માન એવુ તો ઢંકાઈ ગયુ-કે પ્રકાશિત આંખો પણ દુન્યાને જોઈ શકી નહી

કાળા નફ્તા તેલ ચોપડેલા લાકડા સળગવા લાગ્યા-અને પાક યઝદાનના હુકમથી લાકડાની માફક બળી ગયા

ગોયા તે કિલ્લો ઊંધો વળીને ઉથલાઈ પડયો-અને પહાડ મિસાલ પોતાની જગ્યાએથી નીકળી પડયો

તે કિલ્લા ઉપરથી કેટલાક તુર્કીઓ સિંહની મિસાલ ઊંધે મસ્તક પડયા

કાંણુકે દુન્યા જેના ઉપર બદબખ્તી લાવે છે-તેનુ સર એકાએક ફાંદામાં આવે છે

પાદશાહના લશ્કરની ફતેહમંદીમા લડાઇનો પોકાર ઉઠી રહ્યો.

તેઓએ કિલ્લામા પડેલા બાકા તરફ મો કીધા-અને લડાયક રૂસ્તમ પણ દોડતો ત્યાં આવી લાગ્યો.

હવે તુરત અફ્રાસિયાબને ખબર થઈ-કે "શેહરના કિલ્લાની ખરાબી થઈ છે"

તેવોજ અફ્રાસિયાબ શિતાબી કરતો આવ્યો-અને જેહન તથા ગર્સીવઝ ઉપર પોકાર માર્યો.

કે બા બારએ હેમ્ શુમારા ચેકારૂ
સેપહુરા કે શમ્શીરૂ બાયદ્ હેસારૂ
કે બહુરે બરો બૂમો ફર્ઝન્દે ખીશ
હુમાન્ અઝ પયે ગન્જો પયવન્દે ખીશ
બેબન્દીદ્ બા યકૂદેગરૂ દામના
મમાનીદ્ બદ્ખાહુ પીરામના
કે તુર્કાન્ સેપાહી બકેદારે કૂહુ
બેશુદ્ સૂએ રઝ્મગહુ ગોરૂહા ગોરૂહુ
બકેદારે શીરાન્ બરૂઆવીખ્તન્દ્
ખોરૂશ અઝ દો રૂયહુ બરૂઅન્ગીખ્તન્દ્
સવારાને તુર્કાન્ બકેદારે બીદ્
નવાન્ ગશતહુ અઝ બૂમો બરૂ નાઉમીદ્
બરોસ્તમ બેફરૂમૂદ્ પસ શહુરૂયારૂ
પેયાદહુ હરાન્ કસ કે બુદ્ નીઝહુદારૂ
બપીશ અન્દરૂ આરદ્ બદાન્ રઝ્મહુગાહુ
હમીદૂન્ પેયાદહુ હમી કીનહુખાહુ
અબા તર્કશો તીઘો તીરો સેપરૂ
દો દસ્તહુ પેયાદહુ પસે નીઝહુવરૂ
સવારાને જન્ગી નેગહુદારૂ શાન્
બદાન્ગહુ કે શુદ્ સખ્ત પયકારૂ શાન્
સવારો પેયાદહુ કે હરૂ દૂ ગોરૂહુ
બજન્ગ્ અન્દરૂ આમદ્ બકેદારે કૂહુ
બરઝ્મહુ દરૂઆવરૂદ્ યકૂસરૂ સેપાહુ
ચુ શીરે ઝેયાન્ રોસ્તમે કીનહુખાહુ
બબારહુ બરૂઆમદ્ બકેદારે ગરૂદ્
દેરફૂશે સેયહુરા નેગુન્સારૂ કરૂદ્
નેશાને સેપહુદારે ઈરાન્ બેનફૂશ
બરાન્ બારહુ ઝદ્ શીરૂપયકરૂ દેરફૂશ
બપીરૂઝીએ શાહે ઈરાન્ સેપાહુ
બરૂઆમદ્ ખોરૂશીદન્ અઝ રઝ્મગાહુ
ફરાવાન્ કે તુરાન્ સેપહુ કશ્તહુ શુદ્
સરે બખ્તે આન્ કીનહુવરૂ ગશ્તહુ શુદ્
બદાન્ગહુ કુજા રઝ્મ શાન્ શુદ્ દુરોશ્ત
દો તન્ રોસ્તમ આવરૂદ્ ઝીશાન્ બમોશ્ત
ચુ ગર્સીવઝો જહુને રઝ્મ આઝ્માય
કે બુદ્ તખ્તે તુરાન્ અઝીશાન્ બપાય
બેરાદરૂ યકી બૂદો ફરૂરોખ પેસરૂ
ચુનીન્ આમદ્ અઝ શૂરૂબખ્તી બેસરૂ
બદાન્ શારસ્તાન્ અન્દરૂ આમદ્ સેપાહુ
ચુનાન્ લશ્કરે દાદ્દેહ્ કીનહુખાહુ
નતારાજો કોશ્તન્ નેહાદન્દ્ રૂય
બરૂઆમદ્ ખોરૂશીદનો હાયો હૂય
ઝનો કૂદકાન્ બાન્ગ્ બરૂદાશ્તન્દ્
બઈરાનેયાન્ જાએ બુગ્ઝાશ્તન્દ્
બે માયહુ ઝનો કૂદકે ના રસીદ્
કે ઝીરે પયે પીલ્ શુદ્ ના પદીદ્
હમહુ શહુરે તૂરાન્ ગુરીઝાન્ ચુ બાદ્
નેયામદ્ કસીરા બરો બૂમ્ યાદ્
બઝારી હમહુ દીદગાન્ પુરૂ કે ખૂન
શુદહુ બખ્તે ગોર્દાને તૂરાન્ નેગૂન્

કે "તમોને કિલ્લાની સફીલ સાથે શું કામ છે?–લશ્કર માટેનો કિલ્લો તો તલવારથીજ બનવો જોઇયે

તમો તમારા મુલકને માટે અને તમારાં ફરઝંદોને માટે–તેમજ તમારા ખઝાના અને ખેશીઓને માટે,

એક બીજા સાથ દામન બાંધો-અને દુશ્મનોને આપણી આસપાસ ટકવા ના દેઓ."

તેજ વખત તુર્કીઓમાથી પહાડની માફક ટોળેટોળાં લશ્કર પેલાં બાકા તરફ ગયુ

તેઓ સિંહની માફક ઈરાનીઓ સાથ વળગ્યા–અને બન્ને તરફથી પોકાર ઉઠયા

તુર્કી સવારો બીદના ઝાડ માફક ધ્રુજવા લાગ્યા–અને પોતાની સર ૩૭૧
ઝમીન અને ઘરબારથી નિરાશ થઈ રડવા પડયા

પછી પાદશાહે રૂસ્તમને ફર્માવ્યુ–કે "નેઝા સાથનુ પેયાદું લશ્કર જે કાંઈ હોય,

તેજ પ્રમાણે જે પેયાદુ લશ્કર કીનાનુ લેનારૂ હોય–તે પેલા બાકા વાળી જગ્યા આગળ લઈ આવે

તેમજ તરકશ, તલવાર, તીર અને ઢાલ સાથના પેયાદા લશ્કરની બે ટુકડી નેઝાવાળા લશ્કરની પૂઠે આવે

અને તે લોકોની પછવાડે જંગી ઘોડેસવારો મદદ માટે આવે–કે જ્યારે તેઓની લડાઈ સખ્ત ચાલે ત્યારે તે કામ આવે"

એવી રીતે બન્ને ટોળામાથી સવારો અને પેયાદાઓ–પહાડની મિસાલ લડાઇમા આવ્યા

લડાયક રૂસ્તમ મસ્ત સિંહની માફક સઘળુ લશ્કર તે બાકા આગળ લઈ આવ્યો

અને ઘણીજ ઝડપથી તે કિલ્લા ઉપર ચઢી જઈ–તુરાની પાદશાહનો સીઆહ ઝુંડો ઊંધો નાખ્યો

અને તે કિલ્લા ઉપર ઈરાનના સરદારની નિશાનવાળો આસ્માની રંગનો સિંહની સૂરતનો ઝુંડો ઉભો કીધો

ઈરાની લશ્કરના પાદશાહની ફતેહમંદીનો પોકાર લડાઈગાહમાથી ઉઠયો

તુર્કી લશ્કરમાથી પુષ્કળ લશ્કર માર્યું ગયુ–અને કીનાખોર અફ્રા- ૩૭૨
સિયાબનુ નસીબ ઊંધુ વળ્યુ.

વળી જે વખતે કે લડાઈ ઘણીજ ઝોરમા ચાલતી હતી તે વખતે તેઓમાથી રૂસ્તમે બે જણાને કયદ પકડયા

તે ગર્સીવઝ અને લડાયક જેહન જેવા બે શખ્સો હતા–કે જેઓથી તુરાનનુ તખ્ત ટકેલુ હતુ

એક અફ્રાસિયાબનો ભાઇ અને બીજો તેનો મુબારક બેટો હતો–આવી બદબખ્તી તેઓના માથા ઉપર આવી પડી

ઈરાની લશ્કર તે શેહરમા દાખેલ થયુ–તે લશ્કર એવુ તો દાધદેલ અને કીનો લેનારૂ બન્યુ,

કે તે લૂટફાટ અને ખૂના મરકીપર મંડી ગયુ–સઘળે ઠેકાણે પોકારો નીકળી રહ્યા અને હાયઅફસોસ પડયો

ઓરત અને બચ્ચાઓએ પોકાર ઉઠાવ્યા–અને ઈરાનીઓ માટે તેઓ પોતાના ઘરબાર છોડી ગયા

ઘણીક ઓરતો અને નાના બચ્ચાઓ–હાથીના પગ હેઠળ કચડાઈ મૂવા.

તમામ તુરાન શેહર પવનની મિસાલ ઝડપથી નાસી ગયુ–કોઇને પણ પોતાની સર ઝમીન યાદ આવી નહીં.

રડવાથી સઘળાની આંખો લોહી ભરેલી થઈ–તુર્કી પેહલવાનોના બખ્ત ઊંધા થયા

૩૭૩ હમો ગન્જો ફર્ઝન્દ અહલુ અસીરૂ
જે અરૂ દુન રવાન ખસ્તહો તન બતીરૂ
બઆયવાન્ દરૂઆમદ પસ અફ્રાસેયાબ્
પુરઝ ખૂન દેલશ દર્દો મેઝગાન્ પુર આબ્
બદાન્ બારહ બરૂશુદ કે બુદ કાખે ઊય
બેયામદ સુએ શાર્સાન્ કરૂદ રૂય
દો બહુરહુ જે જન્ગાવરાન્ કાસ્તહ દીદ
દેગર યક્સર અઝ જન્ગ્ બરૂગશ્તહ દીદ
ખોરૂશે સવારાનો બાન્ગે સરાન્
અબર પોશ્તે પીલાન્ તબીરહુ ઝનાન્
હમી પીલ્ મર ઝેન્દગાન્‌રા ચુ દીદ
હમી કરૂદ શાન્ બર ઝમીન્ ના પદીદ
હમહુ શાર્સાન્ દુદો ફર્યાદ બૂદ
હમહુ આતેશો ધારતો બાદ બૂદ
યકી શાદો દીગર પુરઝ દર્દો રન્જ
ચુનીનસ્ત રસ્મે સરાએ સેપન્જ
ચુ અફ્રાસેયાબ્ આન્ ચુનાન્ દીદ કાર
ચુનાન્ હઉલો બરૂગશ્તને કાર્ઝાર
ન જહુનો બેરાદર ન બૂમો ન બર
ન તખ્તો ન શાહી ન ગન્જો ગોહર

૩૭૪ હમી ગોફ્ત બા દેલ્ પુરઝ દાધો દરૂદ
કે ચર્ખે ફલક્ ખીરહુ બા મા ચે કરૂદ
બદીદહુ બેદીદમ હમાન્ રૂઝગાર
કે આમદ મરા કોશ્તનો મરગ્ ખાર
પુરઝ દરૂદ અઝાન્ બારહુ આમદ ફેરૂદ
હમી દાદ તખ્તે મેહીરા દોરૂદ
હમી ગોફ્ત કય બીનમત નીઝ બાઝ
અબા રૂઝે ખૂરીઓ આરામો નાઝ
વઝાન્ જાયગહુ ખીરહુ શુદ ના પદીદ
હરો શએ ઊ હમચુ મોર્ગાન્ પરીદ
દર અયવાન્ કે દર દેઝ બરૂઆવર્દહુ બૂદ
યકી રાહુ ઝીરે ઝમીન્ કર્દહુ બૂદ
કે અઝ લશ્કરશ કસ ન આગાહુ બૂદ
કે ઝીરે દેઝ અન્દર ચુનાન્ રાહુ બૂદ
અઝાન્ નામદારાન્ દો સદ બરૂગુઝીદ
બદાન્ રાહે બીરાહુ શુદ ના પદીદ
વઝાન્જા બેયામદ બેયાબાન્ ગેરેફ્ત
હમહુ કેશ્વરશ માન્દહુ અન્દર શેગેફ્ત
નેશાની નદાદશ કસ અન્દર જહાન્
બદાન્ગૂનહુ આવારહુ શુદ નાગહાન્
૩૭૫ ચુ કયખુસરવ આમદ બઅયવાને ઊય
બપાએ અન્દર આવરૂદ કયવાને ઊય
અબર તખ્તે ઝરીન્‌શ બેનશસ્ત શાહ
અબા પહલવાનાને ઝરીન્ કોલાહ
ફેરાવાન્ બજોસ્તન્દ જાઈ નેશાન્
નેયામદ જે સાલારે ગર્દન્‌કશાન્
જે ગર્સીવઝો જહુન પુર્સીદ શાહ
જે કારે સેપહદારે તૂરાન્ સેપાહ

તેઓની ઓરતો, માલ ખઝાનો અને ફરજંદો કયદી થયાં–આસ્માનની ચાલથી તેઓના જીવ અને તીરથી તેઓનાં તન ઝખ્મી થયલાં હતા

પછી અફ્રાસિયાબ પોતાના મેહલમાં આવ્યો–તેનુ દિલ દુઃખથી તેમજ ખૂનથી ભરેલુ તેમજ તેની આખો આસુ ભરેલી હતી

તે કિલ્લામાંના જે ઓરડામા તે આરામ લેતો હતો-ત્યા તે આવ્યો અને તે શેહર તરફ એક છેલ્લી નઝર ફેંકી

તેણે લડાયકોમાથી બે હિસ્સા માર્યા ગયલા જોયા–અને બીજા સઘળા લડાઇથી પાછા ફરેલા જોયા

સવારોના પોકાર અને સરદારોના આવાઝ–તેમજ હાથીઓની પીઠ ઉપર નગારાં ઠોકાતા સાભળ્યા

હાથીઓ જ્યારે જીવતા આદમીઓને જોતા ત્યારે તેઓને પગ તળે કચડતા હતા

તમામ શેહર ધૂમાડા અને મદદના પોકારોથી ભરાઇ ગયુ હતુ–સઘળે આગ, લૂટફાટ અને તોફાન હતુ

એક ખુશહાલ અને બીજો દર્દ તથા દુ:ખથી ભરેલો હતો-આ મુસાફરખાનારૂપી દુન્યાની શાહરસ્મ એવીજ રીતની છે

જ્યારે અફ્રાસિયાબે એવી રીતની હાલત જોઈ–એવી ધાસ્તી તથા એવી હાર જોઇ,

તેણે નહીં પોતાના જેહનને કે નહીં પોતાના ભાઇને કે નહીં પોતાની સરઝમીનને કાયમ જોઈ તેમજ પોતાનુ તખ્ત, રાજ્ય કે ગંજ ખઝાનો રહેલો જોયો નહી,

ત્યારે તે દિલના દાઘ અને દુ.ખ સાથ એ પ્રમાણે બોલ્યો-કે "આ ફરતા આસ્માને મારી સાથ કેવુ બેહુદુ કામ કીધુ છે?

મારી પોતાની આખોએ મે જોયુ કે અતિ દુ ખ ભરેલા મોત અને મરવાનો વખત આવ્યો"

પછી તે દુ ખ સાથે પેલા મિનારા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો-અને પોતાના બુઝર્ગી ભરેલા તખ્તને છેલ્લી સલામ કીધી

અને એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "હવે હુ તને ખુશહાલી, આરામ અને મોજમઝાહના દિવસ સાથ પાછુ કયારે જોઇશ?"

પછી તે ત્યાથી દીવાના જેવો થઇ ચાલી ગયો અને ગુમ થઈ ગયો–તેનો હોશ અને અકલ પક્ષીઓની માફક ઉડી ગયા

હવે તે કિલ્લાની અંદરના મેહલમા ઝમીનની નીચે એક છૂપો રસ્તો બનાવેલો હતો

જે રસ્તા બાબત તેના લશ્કરમાથી કોઇ વાકેફ નહી હતુ–કે "કિલ્લાની નીચે એવો એક રસ્તો છે"

જેથી તેણે પોતાના નામદારોમાથી બસો સવારો ચુટી કાઢયા–અને પેલા ઉગટ રાહને રસ્તે ગુમ થઇ ગયો

ત્યાથી બાહેર નીકળી તેણે જંગલનો માર્ગ પકડયો–જેથી તેના મુલકનાં તમામ લોકો અજાયબીમા પડયા

દુન્યામા કોઈપણ શખ્સ તેનો પત્તો આપી શકયુ નહી–એવી રીતે તે અચાનક ગુમ થઈ ગયો હતો

હવે જ્યારે કયખુસરૂ અફ્રાસિયાબના મેહલમા દાખેલ થયો–ત્યારે તેના કયવાન સેતારાને જઇ મળનારા કિલ્લાને ઝમીન દોસ્ત કરી નાખ્યો

અને પાદશાહ પોતાના સોનેરી કોલાહ પેહેરેલા પેહલવાનો સાથ તેનાં સોનેરી તખ્ત ઉપર બેઠો

તેઓએ તેની ઘણીબી શોધ કીધી પણ તે સરદારોના સરદારની કંઈ પણ નિશાન જડી નહીં

તેથી પાદશાહે ગર્સીવઝ અને જેહનને તુરાની લશ્કરના શાહ બાદે પૂછ્યું,

કે ચૂન્ રફ્તો આરામગાહશ્ ફુજાસ્ત
નેહાન્ શુદ ઝે ઈદર્ પનાહશ્ ફુજાસ્ત
ઝે હરૂચૂનહ્ ગોફતન્દો ખુસ્રવ શનીદ
નેયામદ હમી જૂ નેશાની પદીદ
બઈરાનેયાન્ ગોફત પીરૂઝ શાહ્
કે દુશ્મન્ શુ આવારહ્ ગર્દદ ઝે ગાહ્
ઝે ગીતી બરૂ નામો હામ અન્દકીસ્ત
વરા મર્ગ બા ઝેન્દગાની યકીસ્ત
ઝે લશ્કર્ ગુઝીન્ કર્દ પસ મોબદાન્
જહાન્દીદહો કાર્ કર્દહ્ રદાન્
બદીન્શાન્ ચુનીન્ ગોફત કાબાદ બાદ
શુમારા તનો હેશ્ પુરઝ દાદ બાદ
દરે ગન્જે આન્ તોર્કે શૂરીદહ્બખ્ત
સેપોર્દમ શુમારા બેકૂશીદ સખ્ત
બેબાયદ કે બર્ કાખે અફ્રાસેયાબ્
નતાબદ ઝે ચર્ખે બરીન્ આફતાબ્
હમ આવાઝે પૂશીદહ્રૂયાને ઊય
નખાહમ કે આયદ ઝે અયવાન્ બકૂય
નેગહ્બાન્ ફેરેસ્તાદ સૂએ ગલહ્
કે બૂદન્દ ગર્દે દેઝ્ અન્દર્ યલહ્
ઝે ખીશાને ઊ કસ નેયાઝોર્દ શાહ્
ચુનાન્ ચૂન્ બુવદ દર્ખુરે પીશગાહ્
શુ ઝાન્ગૂનહ્ દીદન્દ કેર્દારે ઊય
સેપહ્ શુદ સરાસર્ પુરઝ ગોફતગૂય
કે કયખુસ્રવ ઇદર્ બદીન્સાન્ શુદસ્ત
તુ ગૂઈ બરે બાબ્ મેહ્માન્ શુદસ્ત
હમી યાદ નાયદશ્ ખૂને પેદર્
બુરીદહ્ બખન્જર્ બબીદાદ સર્
હમાન્ માદરશરા કે અઝ્ તખ્તો ગાહ્
બરહ્નહ્ બયફ્સૂ કશીદશ્ બરાહ્
શબાન્ પર્વરીદસ્ત વઝ્ ગૂસ્ફન્દ
મઝીદસ્ત શીર્ ઈન્ શહે બીગઝન્દ
ચેરા ચૂન્ પલન્ગાન્ બચન્ગાલે તીઝ્
નેયન્ગીઝદ અઝ્ ખાને ઊ રસ્તખીઝ્
કેરૂદ આવરદ કાખો અયવાને ઊય
બરૂઅન્ગીઝદ આતેશ ઝે ખીશાને ઊય
ઝે ગોફતારે ઈરાનેયાન્ પસ ખબર્
બકયખુસ્રવ આમદ હમહ્ દર્બદર્
ફેરેસ્તાદ કસ મોબદાન્રા બેખાન્દ
બસી દાસ્તાન્ પીશે ઈશાન્ બેરાન્દ
કે હર્ જાએ તુન્દી નબાયદ નમૂદ
સરે બીખેરદશ નશાયદ સેતૂદ
હમાન્ બેહ્ કે બા કીનહ્ દાદ આવરીમ
બકામ અન્દરૂન્ નામ યાદ આવરીમ
કે નામસ્ત અન્દર્ જહાન્ યાદગાર્
નમાનદ બકસ જાવેદાન્ રૂઝગાર્
હમી ચર્ખે ગર્દન્દહ્ બા હર્ કસી
તવાનદ જફા ગુસ્તરીદન્ બસી
વઝાન્પસ બેફર્મૂદ શાહે જેહાન્
કે આરીદ પૂશીદગાન્રા નેહાન્

કે "તે અહીંથી કેમ ગયો અને તેનું રહેઠાણ કયા છે?—તે અત્રેથી ગુમ થયો છે તો તેણે કયાં જઇ પનાહ પકડી છે?"

તેઓએ વિગતવાર જવાબ દીધો અને ખુસરૂએ સાંભળ્યો-પણ કેથે તેની નિશાન વઠીક જણાઈ નહીં.

ત્યારે તે ફતેહમદ પાદશાહે ઈરાનીઓને કહ્યુ-કે "જ્યારે દુશ્મન તખ્ત છોડી ગુમ થઈ જાય છે,

ત્યારે દુન્યામા તેનુ નામ અને તેની મુરાદ થોડોજ વખત રહે છે-અને તેનુ મરવુ જીવવુ સરખુજ થઈ પડે છે"

પછી તેણે લશ્કરમાથી દાના અને અનુભવી તથા કામ બજાવેલા-સરદારો ચુટી કાઢયા

અને તેઓને કહ્યુ કે "તમો આબાદ રહેજો—અને તમારા દિલ ઇન્સાફથી ભરેલા રહેજો!

તે બદબખ્ત તુર્કી પાદશાહના ખઝાનાનો દરવાઝો—મે તમોને સોંપી ૭૭૬
આપ્યો છે ખૂબ સાવધ રહેજો!

એવુ ન થાય કે અફ્રાસિયાબના મેહલમા-ઊચા આસ્માનથી આફ-તાબ પોતાના કિરણ નાખે

તેમજ હુ નથી ચાહતો કે તેની પર્દેપોશ ઓરતોનો આવાઝ પણ મેહલમાંથી બાહેર રસ્તા ઉપર આવે"

પછી કિલ્લાની આસપાસ જે જાનવરોના ટોળા છુટા હતા તેઓ માટે તેણે પાસબાન મોકલ્યા

જેમ પાદશાહોને ઘટારત છે તેમ પાદશાહે તેના કુટુબીઓમાથી કોઇને દુખ નહીં દીધુ

જયારે તેના લશ્કરે તેની એવી રીતની ચાલચળણ જોઇ ત્યારે સઘળા બડબડવા લાગ્યા,

કે "કયખુસરૂ તો અહી એવો આવ્યો છે-કે જાણે પોતાના બાપને ત્યા મેહમાન આવ્યો હોય

તેને પોતાના બાપનુ ખૂન તો યાદ આવતુજ નથી-કે જેનું સર ગયર ઈન્સાફે ખજરે કરી કપાયુ હતુ

તેમજ તેણી માતાને તખ્ત ઉપરથી-ઉઘાડે દિલે સડક ઉપર ખેચી કાઢી હતી

આ નિર્દોષ પાદશાહ ભરવાડનો ઉછેરેલો છે અને બકરીનુ દૂધ પીને મોટો થયો છે

શા માટે તે તેઝ ચુગાલના ચિત્તાની પખે આ અફ્રાસિયાબના ઘરમા ૭૭૭
રસ્તાખેઝ બરપા નથી કરતો?

તેના મેહલ અને મકાન તોડી પાડે-અને તેના ખેશીઓને સળ ગાવી મૂકે"

પછી કયખુસરૂને ઈરાનીઓની આ સઘળી વાતની રફતે રફતે ખબર પડી

ત્યારે તેણે માણુસ મોકલીને સઘળા દાનાઓને બોલાવ્યા—અને તેઓની સાથે ઘણીક વાતચિત્ત કીધી,

અને બોલ્યો કે "દરેક જગ્યાએ તુદી કરવી નહીં જોઇયે—અને અકલ વગરના સરને (યાને માણુસને) વખાણુવુ નહીં જોઇયે

કીનો લેવા સાથ આપણુ ઇન્સાફથીજ વર્તે તેજ વધારે સારૂં છે-અને આપણી મુરાદ પાર પાડવામાં પણુ કીર્ત્તિનોજ વિચાર રાખવો ભલો છે.

કારણુકે આપણી કીર્ત્તિજ દુન્યામા યાદગાર રહી જાય છે-કારણુકે કોઇપણુ શખ્સ સાથે ઝમાનો કાયમ રહેતો નથી

આ ફરતો આસ્માન દરેક શખ્સ સાથ-ઘણો ઝુલ્મ કરવાને શક્તિ ધરાવે છે"

ત્યાર પછી જેહાનના પાદશાહે ફર્માવ્યું-કે "પર્દેપોશ બાનૂઓને કોઈ ન જોય એવી રીતે લઈ આવો

હમહ્ રોખ્તે શાહાનો પૂશીદહ્ રૂય
કસી હ્ નેયામદ્ ઝે પર્દહ્ બકૂય
૩૭૪ ચુ ઈરાનેયાન્ આગહી યાફ્તન્દ
પુર્ અઝ્ કીન્ સુએ કાખ્ બેશ્તાફ્તન્દ
બરાન્બૂદનદ્ બૂદન્દ ગોર્દાન્ ગમાન્
કે ખુસવ્ સર્ આરદ્ બઈશાન્ ઝમાન્
બખારી હમી બોરદ્ શાન્ ખાસ્તન્દ
બતારાજો કોશ્તન્ બેયારાસ્તન્દ

જેઓ સઘળી પાદશાહની બેટીઓ છે અને પર્દેનશીનો છે-તેઓમાંથી કોઈપણ પર્દામાથી બાહેર નીકળી નથી"

જ્યારે એવા હોકમની ઈરાનીઓને ખબર મળી-ત્યારે તેઓ કીનાથી ભરેલા બની અફ્રાસિયાબના અયવાન તરફ દોડયા

તે પેહલવાનો એવુજ ધારતા હતા-કે "ખુસરૂ સઘળાઓને મારીજ નખાવશે"

તેઓએ બેઆબરૂ ભરેલી રીતે તેણીઓને લઈ જવાનો વિચાર કીધો-તેણીઓને મારવાનો અને નાશ કરવાનો વિચાર કીધો

ઝેન્હાર્ ખાસ્તને ઝનાને અફ્રા-સેયાબ્ અઝ્ કયખુસવ્ વ પનાહ્ યાફ્તન્.

—o—

ઝે અયવાન્ બરામદ્ બઝારી ખોરૂશ
કે અય દાદ્ગર્ શાહે બેસ્યાર્ હુશ
તો દાની કે મા સખ્ત બીચારહ્ ઈમ
ન બર્ જાએ ખારીઓ બીચારહ્ ઈમ
બરે શાહ્ શુદ્ મેહ્તરે બાનવાન્
અબા દોખ્તરાન્ અન્દર્ આમદ્ નવાન્
પરસ્તન્દહ્ સદ્ પીશે હર્ દોખ્તરી
ઝે યાકૂત બર્ હર્ સરી અફ્સરી
ચુ ખુર્શીદે તાબાન્ અઝીશાન્ ગોહર્
બર્ બાફ્તહ્ જામહાઈ બઝર્
હમાન્ જામે ઝરીન્ ગેરેફ્તહ્ બદસ્ત
હમહ્ દેલ્ ઝે બીમે શાહન્શાહ્ પસ્ત
પુરઝ્ મુશ્કો યાકૂતો ઝરો ગોહર્
બપીશ અન્દર્ અફ્ગન્દહ્ અઝ્ શર્મ સર્
૩૭૫ બયક્દસ્ત મજ્મર્ બયક્ દસ્ત જામ
બરૂઅફ્રૂખ્તહ્ અમ્બરો ઊદ્ ખામ
તો ગોફ્તી કે કયવાન્ ઝે ચર્ખે બરીન્
સેતારહ્ ફેશાનદ્ હમી બર્ ઝમીન્
સરે બાનુવાન્ શુદ્ બનઝદીકે તખ્ત
અબર્ શહ્રયાર્ આફ્રીન્ કર્દ્ સખ્ત
હમહ્ દોખ્તે પર્વર્દેગાનશ બનાઝ
બરીન્ગૂનહ્ બોર્દન્દ્ પીશશ નમાઝ
હમહ્ યક્સરહ્ ઝાર્ બગ્રીસ્તન્દ
બદાન્ ખારો ઝારી હમી ઝીસ્તન્દ
કસી ક્ બેયોફ્તદ્ ઝે કામો ઝે નાઝ
બર્ બર્ બેબખ્શાય ફ્રૂઝે નેયાઝ
હમી ખાન્દન્દ્ આફ્રીની બદર્દ્
કે અય નીકૂપય ખુસવે રાદ્ મર્દ્
ગર્ નીક્ ખુદી અર્ ઝે તૂરાન્ ઝમીન્
નબૂદી બદેલત અન્દરૂન દર્દો કીન્
તો ઈદર્ બઝશ્નો બરામ આમદી
ઝે શાહાન્ દોરૂદો પયામ આમદી

અફ્રાસિયાબની ઓરતોનું કયખુસરૂ પાસેથી જીવતદાન માગવું અને તેણે જીવતદાન આપવું.

—o—

તેવામા તે અયવાનમાથી રડવાનો પોકાર બાહેર ચિકળ્યો કે "ઓ બિસ્યાર દાનાઈ ધરાવનાર ઈન્સાફી પાદશાહ!

તુ જાણે છે કે અમો તદ્દન લા ઈલાજ છિયે-અમો ખુવારી અને બે ઇજ્જતીને લાયકના નથી"

તે બાનૂઓની વડી ઓરત પોતાની બેટીઓ સાથ પાદશાહની આગળ રડતી રડતી આવી

દરેક બેટીઓની આગળ સો સો બાદીઓ હતી-અને દરેકના માથા ઉપર યાકૂતના તાજ હતા

તેઓના ચળકતા ખોરશીદ જેવા જવાહિરો-તેણીઓના કસબી કિમ્ખાબના લેબાસો સાથે ટાંકેલા હતા

તેમજ સઘળાઓએ સોનેરી જામ પોતાના હાથમા પકડેલી હતી અને સઘળીઓના દિલ શેહનશાહની ધાસ્તીથી નીચા વળેલા હતા

તે જામો કસ્તુરી, યાકૂત, સોના અને ગોહરથી ભરેલી હતી-અને સઘળીઓએ શર્મથી પોતાના સર નમાવેલા હતા

તેઓના એક હાથમા ધૂપદાન અને બીજા હાથમા જામ હતી-તે ધૂપદાન ઉપર અમ્બર અને સફ્રઈ સુખડ સળગેલુ હતુ

ગોયા બુલંદ આસ્માન ઉપર શનિશ્વર સેતારો-તે જગ્યા ઉપર નાના સેતારા છાટતો હતો

પેલી બાનૂઓની સરદાર પાદશાહના તખ્તની નઝદીક ગઈ-અને પાદશાહ ઉપર ઘાણીક દુઆ કીધી

તેમજ તેણીની લાડથી ઉછરેલી સઘળી નાઝુક બેટીઓએ પાદશાહને નમન કીધુ.

સઘળી જણીઓ એકદમ ઝારઝાર રડી પડી-તેઓ આવી ખુવારી અને આફતમાજ જીવતી હતી

જે કોઇ કે પોતાના મોઝ્ઝા અને દબદબાથી ગબડી પડયો હોય-તો આફતની વખતે તેની ઉપર તું બક્ષેશ કર

તેણીઓએ પોતા ઉપર આવી પડેલી આફતમાં પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી-પછી પેલી બાનૂ બોલી કે "ઓ સબકતે પગલેના સખી પાદશાહ!

જો તારૂ દિલ તુરાન દેશથી દુ:ખી નહી થતે તો કેવુ સારૂ થતે?

ત્યારે તો તું અત્રે ખુશહાલીની મેજબાની અને મોજમઝાહ કરવા આવતે-અને સઘળા પાદશાહો તરફથી સલામ અને પયગામો આવતે.

બરીન્ બુમ શાહીઓ હમ કદખોદાય
બતખ્તે કઈ ગેરૂદ કર્દહુ હો પાય
સેયાવુશ બખીરહુ નગશતી તબાહુ
વલીકેન્ ચુનીન્ ગશ્ત ખુરશીદો માહુ
ચુનાન્ કરૂદ બદ ગઉહરૂ અફ્રાસેયાબ્
કે પીશે તો પુશ નબીનદ બખાબ્
હમી દાદમશ પન્દો સુદી નદાશ્ત
બખીરહુ હમી સરૂ ઝે પન્દમ બેકાશ્ત
ગવાહે મનસ્ત આફ્રીનન્દહુ અમ
કે બારીદ ખુન્ અઝ દો બીનન્દહુ અમ
દેગરૂ પુરે મન્ જહુન્ પયવન્દે તુ
કે સાયદ બઝારી હમી બન્દે તુ
ઝે બહુરે સેયાવુશ દરૂ ખાને મન્
ચે તીમારૂ બુદ બરૂ દેલો જાને મન્
કે અફ્રાસેયાબ્ આન્ બદ અન્દીશ મરૂદ
બસી પન્દ બેશનીદો સુદી નકરૂદ
બદાન્ તા ચુનાન્ રૂઝશ આમદ બસરૂ
શવદ પાદશાહીશ ઝીરો ઝબરૂ
બતારાજ દાદહુ કોલાહો કમરૂ
શુદહુ રૂઝ તારો નેગુન ગશતહુ સરૂ
ચુનીન્ ઝેન્દગી બેહુતરૂ અઝ મર્ગે ઊસ્ત
ઝમાનહુ બેદરૂદીદ બરૂ તનશ પુસ્ત
કુનૂન્ અઝ રહે બીગુનાહાન્ બમા
નેગહુ કુન બરૂ આઇને શાહાન્ બમા
હમહુ પાકુ પયવસ્તએ ખુસ્રવીમ
બોઝઝ નામે ઊ દરૂ જહાન્ નશનવીમ
બબદ કર્દને જાદુ અફ્રાસેયાબ્
નગીરદ બરીન બીગુનાહાન્ શેતાબ્
બખારીઓ ઝખ્મો બખુન્ રીખ્તન્
ચે યાબી ગુનહુ ખીરહુ આવીખ્તન્
કે અઝ શહુરૂયારાન્ સઝાવારૂ નીસ્ત
બુરીદન્ સરી કુ ગુનહુગારૂ નીસ્ત
તોરા શહુરૂયારા જોઝ ઈનસ્ત જાય
નમાનદ કસ અન્દરૂ સેપન્જી સરાય
હમાન્ કુન કે પુર્સદ ઝે તુ કેર્દેગારૂ
ન પીચી સરૂ અઝ શરૂમ રૂઝે શુમારૂ
ચુ બેશનીદ ખુસ્રવ બેપીચીદ સખ્ત
બરાન્ ખુબરૂયાને બરગશ્તહુ બખ્ત
અઝાન્ દર્દ પુશીદહુ રૂયાનો દાલ
શુદહુ લઆલ રોખ્સારગાન્ ચુન્ ચરાલ
બેપીચીદ દેલ બેખ્રદાનરા ઝે દરૂદ
ઝે ફર્ઝન્દો ઝન્ હરૂ કસી યાદ કરૂદ
હમહુ ખાન્દન્દ આફ્રીને બુઝોરૂગ્
સરાને સેપહુ મેહુતરાને સુતોરૂગ્
કકીશાન્ શાહે નામબદારૂ કીન્
નખાહદ ઝે બહુરે જહાનઆફ્રીન્
ચુનીન્ ગોફ્ત કયખુસ્રવે હુશમન્દ
કે હરૂ ચીઝ કુ નીસ્ત મારા પસન્દ
નેયારમ કસીરા હમાન્ બદ બરૂય
બગરૂ અન્દ બાશદ દેલમ કીનજૂય

અને આ મુલકનો પણ તુજ પાદશાહ અને માલેક ગણાતે-તેમજ આ શાહી તખ્ત ઉપર પગવાળી બેઠો હતે

અને સિયાવક્ષ પણ આવી બેહુદી રીતે માર્યો ન જતે-પણ આફ- ૩૮૦
તાબ અને માહતાબ એવી ઉલટીજ રીતે ફર્યા

જેથી બૂરી ખાસીયતના અફ્રાસિયાબે એવુ કામ કીધુ-કે સ્વપ્ને પણ હવે તે તારી માફી નહી મેળવશે

મે તેને ઘણીક નસીહતો આપી પણ કશો ફાયદો નહીં થયો-તેણે બેહુદાપણાએ મારી શીખામણથી સર ફેરવ્યુ

મારો પયદા કરનારો સાહેબ એ વાતનો મારો શાક્ષી છે-કે તે વખતે મારી બન્ને આખોમાથી લોહીની ધાર વહી છે

વળી મારો બેટો અને ખેશી જેહન કે જે હાલ તારી બેડીમા ઘસાય છે તે મારો સાક્ષી છે

કે સિયાવક્ષને માટે મારા પોતાના મેહલમા મારૂ દિલ અને જાન કેટલો ગમ કરતા હતા?

કારણકે તે બુરા વિચારના અફ્રાસિયાબે-મારી ઘણીક શીખામણો સાભળી પણ તેને કશાએ ફાયદો થયો નહી

અહી સૂધી કે તેનો આવો બરગશ્તે દહાડો બેઠો-અને હવે તેનુ રાજ્ય પાયમાલ થઇ જશે

પોતાનુ તાજ અને કમરબદ તેણે લૂટાવી દીધા છે-તેનો દહાડો સીઆહ થયો છે અને પોતે ઊધે મસ્તક પડયો છે

એવી રીતની તેણી ઝિદગી તો તેના મોત કરતા પણ વધારે બૂરી છે-ઝમાનાએ તેના તન ઉપરની ચામડીજ ઉખેડી કાઢી છે

હવે પાદશાહોના રેવાજ પ્રમાણે અમો લોકો ઉપર બીનગુનેગારોની ૩૮૧
રીતથી નઝર કર

અમો સઘળા નિર્દોષ છિયે અને કયખુસરૂના આશ્રિત થઇ રહ્યા છિયે-અને તેના મુબારક નામ સિવાય બીજા કોઇનુ નામ અમો સાભળવા માગતા નથી

માટે જાદુગર અફ્રાસિયાબે કીધેલી બુડાઇઓના બદલામા-અમો નિર્દોષ લોકો ઉપર ઉતાવળા પગલા ભરશો નહીં

ખુવારી કરવામા, તનને ઈઝા કરવામા અને ખૂન રેડવામા-ગુનાહ સિવાય બીજુ શુ મળશે?

કારણકે નિર્દોષીનુ લોહી રેડવુ એ પાદશાહોને સઝાવાર નથી

ઓ પાદશાહ! તારે માટે આ સિવાય બીજી દુન્યામા પણ જગ્યા છે તેનો વિચાર કરજે-આ મુસાફરખાનારૂપી દુન્યાના કોઈ હમેશ રહેવાનુ નથી

માટે એવાજ કામ કરજે કે જ્યારે કયામતને દહાડે ખોદા તને પૂછે તે વખતે શર્મથી તને સર ફેરવવુ નહી પડે"

જ્યારે કયખુસરૂએ આ વાત સાભળી ત્યારે તે બરગશ્તે બખ્તની બાનૂઓ માટે ઘણોજ દુખી થયો

તે પર્દેનશીન ઓરતોના દુ:ખની દાઝથી-તેના રોખ્સારા ચરાગની માફક લાલ બન્યા

આ દેખાવ જોઈ ત્યાના બીજા દાના માણસોના દિલ પણ દુ:ખથી ઝખ્મી થયા-અને દરેક જણને પોતાના બેરા છોકરા યાદ આવ્યા.

ત્યારે સઘળા લશ્કરના સરદારો અને મોટા બુઝોર્ગોએ ઘણીક દુઆ ૩૮૨
માગી,

કે "ખોદાને ખાતર નામ ઉઠાવનાર પાદશાહ તેઓ ઉપર પોતાનો કીનો નહીં લીયે તો સારૂં"

પછી તે દાનાઈ ધરાવનાર પાદશાહ કયખુસરૂએ એ પ્રમાણે જવાબ દીધો-કે "જે બૂરાઈ મને પસંદ નહીં,

તે બૂરાઈ હું કોઈની ઉપર લાવીશ નહી-પછી મારૂં દિલ ગમે એટલું કીના ભરેલુ કાં ન હોય?

શુ અઝ કારે આન્ નામદારે બલન્દ
બરૂ અન્ડીશમ્ આનમ્ નેયાયદ પસન્દ
કે બદ કરદ બા પુરૂહેનરૂ માદરમ્
કસીરા હમાન્ બદ બસરૂ નાવરમ્
બેહ્રૂમુદ શાન્ બાઝ ગશ્તન્ બજાય
ચુનાન્ પાકઝાદહ જહાન્ કદખોદાય
બદીશાન્ ચુનીન્ ગોફત કીમન્ શવીદ
કે ચૂયન્દહ ગોફતારે મન્ બેશ્નવીદ
કઝીન્ પસ શુમારા ઝે મન્ બીમ નીસ્ત
મરા બી વફાઈ ચુ હેઝ્ખીમ નીસ્ત
તને ખીશરા બદ નખાહદ કસી
ચુ ખાહદ ઝમાનશ નબાશદ બસી
૩૮૩ બેબાશીદ ઇમન્ બઆયવાને ખીશ
બયઝદાન્ સેપોર્દહ તનો જાને ખીશ
બદશાનેયાન્ ગોફત પીરૂઝબખ્ત
બમા દાદ બૂમો બરો તાજો તખ્ત
હમહ શહરે તૂરાન્ ગેરેફ્તહ બદસ્ત
ચુ ઈરાન્ શુમારા સરાએ નેશસ્ત
કે હેલહા હમહ કીનહ બીરૂન્ કુનીદ
બમેહરૂ અન્દરીન્ કેશ્વરૂ અફ્સુન્ કુનીદ
કે અઝ મા ચુનીન્ તરસ શાન્ દરૂ હેલસ્ત
કે ખૂન્ રીખ્તન્ ગર્દ કેશ્વરૂ ગેલસ્ત
બહરૂ કારૂ ચર્બી બેબાયદ ગુખોસ્ત
નબાયદ બઆઘાઝ પયકારૂ જોસ્ત
હમહ ગન્જે તૂરાન્ શુમારા દેહમ
ન ચાન્ બરૂ શુમા બરૂ સેપાસી નેહમ
બેફ્શીદો ખૂબી બકારૂ આવરીદ
ચુ દીદીદ સર્મા બહારૂ આવરીદ
મન્ ઈન્ લશ્કરમરા સરાસરૂ ન દીરૂ
કુનમ પફ્સરૂ અઝ ગન્જો દીનારૂ સીરૂ
કે ખૂન્ રીખ્તન્ દસ્ત બાયદ કશીદ
સરે બી ગુનાહાન્ નબાયદ બુરીદ
૩૮૪ ન મર્દી બુવદ ખીરહ આશફ્તન્
બઝીરૂ અન્દરૂ આવર્દહરા કુફ્તન્
કે પૂશીદહ રૂયાન્ બેપીચીદ રૂય
હરાન્ કસ કે પૂશીદહ દારદ બકૂય
કે ચીઝે કસાન્ સરૂ બેપીચીદ નીઝ
કે દુશ્મન્ શવદ દૂસ્ત અઝ બહરે ચીઝ
નેયાયદ જહાનઆફ્રીનરા પસન્દ
કે જૂયન્દ બરૂ બીગુનાહાન્ ગઝન્દ
હરાન્ કસ કે જૂયદ હમી રાએ મન્
નબાયદ કે વયરાન્ કુનદ જાએ મન્
વદીગરૂ કે ખાનન્દ બીદાદો શૂમ
કે વયરાન્ કુનદ મેહ્તરૂ આબાદ બૂમ
ચઝાન્ પસ બલશ્કરૂ બેફ્રૂમુદ શાહ
કુશાદન્ દરે ગન્જે તૂરાન્ સેપાહ
જોદાઝ ગન્જે વીઝહ રદ અફ્રાસેયાબ્
કે કસરા નબૂદ અન્દરાન્ દસ્ત યાબ્
બેબખ્શીદ દીગરૂ હમહ બરૂ સેપાહ
ઝે ગન્જો સેલીહો ઝે તખ્તો કોલાહ

જ્યારે તે મોટા પાદશાહ અફ્રાસિયાબે જે કામ કીધાં છે–તે ઉપર વિચાર કરૂંછું ત્યારે તે મને ગમતાં નથી

તેણે મારી નેક માતા સાથે કેવી ભૂંડી ચાલ ચલાવી છે?–છતાં તેવીજ ભૂડાઈ હું કોઇ સાથે કરીશ નહીં"

પછી તે દેશના માલેક પાકઝાદ પાદશાહે–તે બાનૂઓને પાછી પોતાની જગ્યાએ જવા ફરમાવ્યુ.

તેઓને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "તમો નચિન્ત રહો-અને હું પોતે જે કહુંછુ તે તમો સાભળો

કે હવે પછી તમોને મારા તરફથી ડર રાખવાનું કશુ કારણ નથી–મારી પાસે ચડાળોની માફક બેવફાઇ જેવુ કાઈ છેજ નહીં.

તમારા તનને કોઇપણ શખ્સ નુકસાન પુગાડશે નહીં–અને જો પુગાડશે તો તેના દહાડા પુરાજ થઇ જશે

તમો તમારા મેહલમા પોતાના તન અને જાન પાક યઝદાનને સોંપીને નચિન્ત જીવે રહો"

ત્યાર પછી તે ફતેહમદ પાદશાહે ઈરાનીઓને કહ્યુ કે "ખોદાએ આપણને દેશ અને તેની પાદશાહી આપી છે

તમામ તૂરાનનો મુલક આપણે લીધો છે-અને ઈરાન દેશની માફક આ દેશ તમારૂં રહેવાનુ કાયમ થયુ છે,

ત્યારે તમો દિલમાથી સઘળો કીનો કાઢી નાખો- અને મોહબતથી આ મુલકને મોહિત કરી લેવો

કારણકે આપણાથી તુર્કી લોકોના દિલ એટલા તો દેહશત ભરેલા થયલા છે-અને ખૂન રેડવાથી આ મુલકની ધૂળ પણ કીચડ બની ગઈ છે

કે આપણને દરેક કામમા પહેલા નરમાસથીજ કામ લેવુ જોઇશે-શુરૂઆતમાજ ઝગડો કરવો નહીં જોઇયે

તૂરાનનો સઘળો ખઝાનો હુ તમોને આપુછુ–અને તેમ કરી તમો ઉપર કશો ઉપકાર નથી કરતો

તમો કોશેશ કરજો અને ભલાઈજ કરજો-જ્યારે તમોએ શિયાળો (યાને દુખ) જોયુ છે તો હવે વસત (યાને સુખ) જુઓ

હુ હમણાજ આ મારા લશ્કરને-ખઝાના અને દેરમથી ભરપુર કરૂછુ

હવે તમોએ લોહી રેડવાથી હાથ ખેચવો જોઇયે–અને બીન ગુનેહગારોના સર કાપવા નહી જોઇયે

જરા જેવી વાતમા ગુસ્સે થઈ જવુ અને ભોય ઉપર પડેલાને છુંદવો એમા મર્દાનગી નથી

તમો સઘળી પર્દેનશીન ઓરતો તરફથી તેમજ જેઓ પર્દામાજ બાહેર નીકળે છે તેઓ તરફથી પોતાના મોહ ફેરવજો

તમો પારકાના માલ અસ્બાબ તરફથી પણ સર ફેરવજો–કારણકે માલ અસ્બાબ માટેજ આપણો દોસ્ત દુશ્મન બની જાય છે

નિર્દોષો ઉપર ઝુલ્મ કરવો એ ખોદાતાલાને પસદ નથી પડતું

જે કોઇ કે આ મારી આ નસીહત સાંભળે–તેને ઘટતુ નથી કે આ મારા કબ્ઝામાં આવેલી જગ્યાને ખરાબ કરે

વળી જે સરદાર કે આ આબાદ મુલકને વયરાન કરશે તેને લોકો ઝાલેમ અને નેહેસ્ત ગણશે"

પછી પાદશાહે પોતાના સેપાહોને તૂરાની લશ્કરના ખઝાનાનો દરવાજો ખોલવા ફરમાવ્યુ

પાદશાહ અફ્રાસિયાબનો પોતાનો ખાનગી ખઝાનો કે જેમાં કોઇને પણ હાથ નાખવાનો હક હતો નહીં તે સિવાયનો

બાકીનો સઘળો ખઝાનો કે જે ખઝાનામાં હથિયાર, તખ્ત અને તાજ વગેરે હતું તે પોતાનાં લશ્કરને વેંહેચી આપ્યો.

કે હરૂ સૂ પરાગન્દહ્ બીમરૂ સેપાહ્
કે તોર્કાન્ બિયામદ્ બનઝદીકે શાહ્
હમી દાદ્ બેન્હારો બેન્વાખ્ત શાન્
બઝુર્દી હમહ્ કારૂહા સાખ્ત શાન્
સરાન્રા ઝે તુરાન્ ઝમીન્ બહરૂ દાદ્
બહરૂ નામદારી યકી શહરૂ દાદ્
બહરૂ કેશ્વરી હરૂ કે ફર્માન્ નબોરૂદ્
ઝે દસ્તે દેલીરાને ઊ જાન્ નબોરૂદ્
શુદન્દ્ આન્ ઝમીન્ શાહ્રા ચાકરાન્
બ પયવસ્તાહ્ શુદ્ નામએ મેહ્તરાન્
ઝે હરૂ સૂ ફેરેસ્તાદગાન્ નઝદે શાહ્
યકાયક્ સરૂ અન્દરૂ નેહાદહ્ બરાહ્
અબા હદ્યહો નામએ મેહ્તરાન્
શુદહ્ યકુબયક્ શાહ્રા કેહ્તરાન્

હવે તુર્કીઓનું અગણિત લશ્કર કે જે ચો તરફ વીખરાઇ ગયું હતું તે પાદશાહ કયખુસરની નઝદીક આવવા માંડયું

તેઓને પાદશાહે પનાહ આપી અને નવાઝયું-અને તુરત તેઓને સઘળી સગવડ કરી આપી ૩૮૫

તેઓના સરદારોને તુરાન ઝમીનમાંથી કેટલોક હિસ્સો આપ્યો-અને દરેક નામદારને એકેક શેહર બક્ષેશ આપ્યુ

જે મુલકમા જે કોઇયે કે ઇરાની પાદશાહનો હોકમ નહીં માન્યો-તે તેના બહાદુરોના હાથથી જીવતો ગયો નહી.

જ્યારે તે તમામ દેશના મોટાઓને પાદશાહ કયખુસરના નામા મળ્યા-ત્યારે તેઓ તેના તાબેદાર થયા

ત્યારે ચો તરફથી સરદારોના એલચીઓ એક પછી એક પાદશાહ પાસે આવવા માટે રસ્તે પડયા.

તેઓ સાથે તે સરદારોના નામા અને હદયા હતા-અને તે સઘળાઓ ઈરાની પાદશાહના તાબેદાર બન્યા હતા

નામએ કયખુસવ્ બકાઊસ્ બનવીદે ફીરૂઝી.

દબીરહ્ નવીસન્દહ્રા પીશ ખાન્દ્
સખુન્ હરૂચે બાયેસ્ત બા ઊ બેરાન્દ્
સરે નામહ્ કરૂદ્ આફ્રીન્ અઝ્ નુખોસ્ત
બરાન્ કૂ ઝમીન્ અઝ્ બદીહા બેશોસ્ત
સરે જાદુઆન્રા નેગૂન્સારૂ કરૂદ્
ગુનાન્ અખ્તરે ખોફ્તહ્ બીદારૂ કરૂદ્
તવાનાઇઓ દાનેશો દાદ્ અઝૂસ્ત
બહરૂજા સેતમ યાફ્તહ્ શાદ્ અઝૂસ્ત
દેગરૂ ગોફ્ત કઝ્ બખ્તે કાઊસ શાહ્
બુઝોર્ગો જહાનદીદએ નીકૂખાહ્
ફુશાદહ્ શુદ્ ઈન્ ગન્ગે અફ્રાસેયાબ્
સરે બખ્તે ઊ અન્દરૂ આમદ્ બખાબ્
બયક્ રઝમગહ્ અઝ્ નબર્દે સરાન્
સરફ્રાઝ્ બા ગોરૂઝહાએ ગરાન્
હમાના કે અફૂગન્દહ્ શુદ્ ચેલ હઝારૂ
બગુલ્ઝરૂરયૂન્ દરૂ સફે કાર્ઝારૂ
વઝાન્પસ બરૂઆમદ્ યકી બાદે સખ્ત
કે બરૂકન્દ્ બા શાખ બીખે દેરખ્ત
બઆબ્ અન્દરૂ અફૂગન્દ્ ચન્દીન્ સેપાહ્
કે બોસ્તાન્દ્ બરૂ મા હમી દસ્તગાહ્
વઝાન્ જાયગહ્ રફ્ત દરૂ બેહ્શ્ત ગન્ગ્
હેસારી પુરઝ્ મર્દુમો સાઝે જન્ગ્
બજન્ગે હેસારૂ અન્દરૂન્ સી હઝારૂ
હમાના કે શુદ્ કોશ્તહ્ દરૂ કાર્ઝારૂ
હમાન્ બુદ્ કે બીદાદ્ગરૂ બૂદ્ મરૂદ્
બરા દાનેશો બખ્ત યારી નકરૂદ્
હમહ્ રૂએ કેશ્વરૂ સેપહ્ સુસ્તપીદ્
શુદસ્ત ઊ કુનૂન્ અઝ્ જહાન્ ના પદીદ્

કયખુસરનું કાઊસ ઉપર પોતાની ફતેહની વધાઇનું નામુ.

પછી પાદશાહે નામુ લખનાર નવીસદાને પોતાની નઝદીક તેડયો-અને જે કાઇ સખુનો લખવા ઘટતા હતા તે તેને કહ્યા

પહેલવહેલા નામાને મથાળે દોઆ કીધી તે સાહેબ ઉપર કે "જેણે દુન્યામાથી સઘળી બદીઓ ધોઈ કાઢી

જે સાહેબે જાદૂગરોના સરદાર અફ્રાસિયાબને ઊંધો નાખ્યો-અને આપણા એવા ઊંઘાતા નસીબને જાગૃત કર્યું

તે સાહેબથીજ કૌવત, આપણને દાનાઈ અને ઈન્સાફ મળે છે-અને દરેક જગ્યાએ ઝુલ્મ ખમેલાઓ તે સાહેબથીજ ખુશહાલ રહે છે"

પછી લખાવ્યુ કે "તુ બુઝોર્ગ, દુન્યાનો અનુભવી અને નેકખાહ પાદશાહ કાઊસના રોશન બખ્તની બરક્તથી, ૩૮૬

અફ્રાસિયાબનો આ ગંગદેઝ તાબે થઈ ગયો છે-અને તે પાદશાહનુ નસીબ ખાબમા પડયું છે

એકજ લડાઈમા ભારી ગુર્ઝો સાથના તેના સરફરાઝ બહાદુર સવારો,

ગુલઝરયૂન આગળની લડાઈની સફમા ખચીત કે ચાળીસ હઝાર માર્યા ગયા

ત્યાર પછી એક સખ્ત વાવીઝોડુ ઉઠયુ-જેથી કરી મોટા ડાળી સાથનાં ઝાડોના થડ ઉખડી જવા લાગ્યા

તેમજ દુશ્મનના લશ્કરનો એક મોટો ભાગ કે જે અમારી ઉપર જીત મેળવવાની તેયારી કરતો હતો હતો તેને પાણીમા ડૂબાડી દીધો

હવે ત્યાથી અફ્રાસિયાબ બેહેસ્ત ગગમા ગયો-જે લડાઈના હથિયાર અને લશ્કરથી ભરેલો એક કિલ્લો હતો

તે કિલ્લાના બચાવ માટેની લડાઇમા ત્રીસ હઝાર સવારો હતા-તે તુ જાણ કે સઘળા લડાઈમા માર્યા ગયા.

એવુ બન્યું કે ઝુલ્મગાર હોવાને લીધે-તેના ડહાપણે અને નસીબે તેને યારી આપી નહીં

જે શખ્સે પોતાનો આખો મુલક લશ્કરે પાંચરી નાખ્યો હતો-તે શખ્સ પોતે હાલ દુન્યામાથી ગુમ થઈ ગયો છે.

૩૯૭ અઝીન્ પસ ફેરેસ્તમ્ બશાહ્ આગહી
કે રૂઝી કે બાશદ્ મરા ફરૂરહી
બરાન્ નામહ્ બર્ મોહ્રે ઝરીન્ નેહાદ્
ફેરેસ્તાદ્ નઝદીકે કાઊસે શાદ્
વઝાન્ પસ બેયામદ્ બશાહી નેશાસ્ત
પરીચેહરહ્ પીશ અન્દરૂન્ મય બદસ્ત
બશાદી હમી ખુર્દ્ ખુસ્રવ જેહાન્
અબા નામવર્ બેખ્રદાનો મેહાન્
બેબુદ્ તા બહાર્ અન્દર્ આવરદ્ રૂય
જહાન્ શુદ્ બેહેશ્તી પુરઝ્ રંગો બૂય
હમહ્ દશ્ત ચૂન્ પર્નેયા શુદ્ બરંગ્
હવા ગશ્ત બરૂસાને પોશ્તે પલંગ્
ગોરાઝીદને ગૂરો આહુ બદશ્ત
બરીનગૂનહ્ બર્ ચન્દ્ ખૂરી ગુઝશ્ત
બનખ્ચીરે યૂઝાનો પરૂરન્દહ્ બાઝ
મયે મુશ્કબૂયો બુતાને તરાઝ

હમહ્ બારૂપાયાન્ બકેર્દારે ગૂર્
પરાગન્દહ્ આગન્દહ્ ગર્દન્ બઝૂર્
બગર્દન્ બકેર્દારે શીરાને નર્
બસાને ગવઝ્નાન્ બગૂશો બસર્
૩૯૮ બહર્ સૂ ફેરેસ્તાદ્ કાર્ આગહાન્
હમી જોસ્ત પયદા ઝે કારે જહાન્

હવે પછી જ્યારે તેને પકડવામા મને ફતેહ મળશે ત્યારે હું પાદશાહને ખબર મોકલીશ"

પછી પાદશાહે તે નામા ઉપર પોતાની સોનેરી મોહર દાબી-અને ખુશી ભરેલા કાઊસની નઝદીક મોકલી આપ્યુ

ત્યાર પછી તે ખુશહાલી ભોગવવા માટે મજલેસ સમારી બેઠો-જ્યા પરી ચેહરેની ઓરતો હાથમા મય લઈ આવી તેની સામે ઉભી

અને તે જેહાનનો પાદશાહ પોતાના દાનાઓ અને સરદારો સાથ ખુશહાલીથી ખાવા પીવા લાગ્યો

જ્યા સુધી વસત બેઠી ત્યા સુધી તે ત્યા રહ્યો-હવે દુન્યા બેહેસ્ત મિસાલ રંગબેરંગી અને પમરતી થઈ

તમામ મયદાનો રંગમા લીલા રેશમી કપડા જેવા થયા-અને તેના પડછાયાથી આસ્માન ચિત્તાની પીઠ માફક રંગબેરંગીન બન્યુ

ગોરખર અને હરણો મયદાનમા ફરવા લાગ્યા-એવીજ રીતે પાદશાહનો કેટલોક વખત ખુશી ખુર્રમીમા ગુઝરવા લાગ્યો

શિકારી કુતરાના અને ઉડતા શકરાના શિકારમા-કસ્તુરીની સુગંધ સાથનો શરાબ નોશ કરવામા અને તરાઝ દેશના પૂતળા જેવી નારોના નાચરંગમા તે વખત ગુઝારતો હતો.

ત્યાના ચો પગા જાનવરો ગોરખર જેવા-ઝોરાવર ગર્દનવાળા ફરતા દેખાતા હતા

તેઓની ગર્દન નર સિંહોની ગર્દન જેવી હતી-અને તેઓના કાન અને માથા સાબરની માફકના હતા

કામથી વાકેફગાર માણસોને ચારો તરફ મોકલી દેશનો કારોબાર તે ખુલ્લી રીતે કરતો હતો

આગાહી યાફ્તને કયખુસવ્ અઝ્ આમદને અફ્રાસેયાબ્ બા લશ્કરે ફગ્ફૂર્.

પસ આગાહી આમદ્ કે ચીનો ખોતન્
વઝ્ અફ્રાસેયાબ્ અન્દરાન્ અન્જોમન્
કે ફગ્ફૂરે ચીન્ બા વય અમ્બાઝ ગશ્ત
હમહ્ કેશવરે ચીન્ પુર્ આવાઝ ગશ્ત
કે ચીન્ તા બગુલ્ઝરયૂન્ લશ્કરસ્ત
બરીશાન્ શુ ખાકાને ચીની સરસ્ત
નદાનદ્ કસી અર્ઝે આન્ ખાસ્તહ્
પરસ્તન્દહો અસ્પે આરાસ્તહ્
કે ઊરા ફેરેસ્તાદ્ ફગ્ફૂરે ચીન્
બશાહી બર્ ખાન્દન્દ્ આફ્રીન્
હમહ્ ગન્જે પીરાનશ્ આમદ્ બદસ્ત
શુતુરવાર્ દીનાર્ સદ્ બાર્ શસ્ત
શુ આન્ ખાસ્તહ્ બરૂગેરેફ્ત અઝ્ ખોતન્
યકી લશ્કરી શુદ્ બર્ અન્જોમન્
શુ ઝીનગૂનહ્ આગાહી આમદ્ કે શાહ્
બનઝદીકે આન્ ઝીન્હારી સેપાહ્
હમહ્ બાઝ ગશ્તન્દ્ અઝ્ દીશનેયાન્
બેબસ્તન્દ્ કીન્ ખાસ્તનરા મેયાન્

કયખુસરૂનું ફગફૂરનાં લશ્કર સાથ અફ્રાસિયાબના આવવા બાબત વાકેફ થવું.

તેવામા ચીન અને ખોતનથી અફ્રાસિયાબના તે લોકો વચ્ચે જવાની ખબર આવી

કે "ચીનનો ફગફૂર તેની સાથે મળી ગયો છે-અને ચીનનો તમામ મુલક ચર્ચા ભરેલો બન્યો છે

ચીનથી ગુલ્ઝરયૂન સુધી લશ્કર તૈયાર થયુ છે-અને ખાકાને ચીન જેવો તેઓનો સરદાર બન્યો છે

કોઇ કીમત નહીં કરી શકે એટલો ખઝાનો-તેમજ કેટલાક ગોલામો અને સાઝ સામાન સાથના ઘોડા,

ચીનના ફગફૂરે તેને માટે મોકલ્યા છે-અને સઘળાઓ તેની ઉપર પાદશાહ તરીકેની દુઆ કરવા લાગ્યા છે

સઘળો પીરાનનો ખઝાનો પણ તેને હાથ લાગ્યો છે-જેમાં છ હઝાર ઊંટ ભરીને દીનાર છે

જ્યારે તે ખઝાનો તેના હાથમા આવ્યો ત્યારે ખોતનથી-એક ભારી લશ્કર તેની આગળ ભેગું થયું છે."

હવે જ્યારે એવી વાતની ખબર પેલાં પનાહ મેળવેલા તુરાની લશ્કરની નઝદીક ગઈ,

ત્યારે તેઓ સઘળા દિશાનીઓથી ફરી ગયા-અને ફરી કીનો લેવા ઉપર પોતાની કમર બાંધી

ચુ બરૂદાશ્ત અફ્રાસેયાબ્ અઝ ખોતન્
સેપાહી બરૂ આવરૂદ લશ્કરૂ શેકન્
કે ગોફૂતી ઝમીન્ બરૂ નતાબદ હમી
સેતારહ્ શુમારશ નેયાબદ હમી
ઝે ચીન્ સુએ કયખુસવ આવરૂદ રૂય
પુરઝ કરૂદ બા લશ્કરે જન્ગ્જૂય
ચુ કયખુસવ આગાહ શુદ ઝાન્ સેપાહ્
તલાયહ્ ફેરેસ્તાદ ચન્દી બરાહ્
બેફરૂમૂદ ગૂદર્ઝે કશ્વાદ્હરા
સેપહ્દારે યલ્ શીરૂ ફર્હાદ્હરા
કે ઈદરૂ બેબાશીદ બા દાદો રાય
તલાયહ્ શબો રૂઝ કર્દહ્ બપાય
બગૂદરૂઝ ગોફૂત ઈન્ સેપાહે તો અન્દ
શબો રૂઝ અન્દરૂ પનાહે તો અન્દ
ઝે તોર્કાન્ હરાન્ કસ કે બીની યકી
કે યાદ આરદ અઝ દુશ્મનાન્ અન્દકી
હમન્દરૂ ઝમાન્ ઝેન્દહ્ બરૂ દારૂ કુન્
દો પાયશ ઝે બરૂ સરૂ નેગૂનસારૂ કુન્
ચુ બી રન્જ યાબી તો બી રન્જ બાશ
નેગહ્બાને ઈન્ લશ્કરો ગન્જ બાશ

પેલી તરફ જ્યારે અફ્રાસિયાબ ખોતનથી નીકળ્યો-ત્યારે દુશ્મનનાં ૩૮૯
લશ્કરને તોડનારૂં એક ભારી લશ્કર પોતાની સાથે લેતો નીકળ્યો.

કે જેનો ભાર જાણે ઝમીન પણ ખમી ન શકે-અને સેતારાઓ તેની ગણત્રીબી કરી ન શકે

તેણે દર્દ ભરેલાં દિલે પોતાનાં લડાયક લશ્કર સાથે ચીનથી કયખુસરૂ તરફ મો કીધુ

જ્યારે કયખુસરૂને તે લશ્કરની ખબર પડી-ત્યારે તેની રાહમા કેટલાક તલાયા મોકલ્યા

તેણે કેશ્વાદના ગૂદર્ઝને અને પેહલવાનોના સરદાર સિહ મિસાલના ફર્હાદને ફર્માવ્યું,

કે "તમો રાત અને દહાડો તલાયા ફરતા રાખી, ઈન્સાફ અને ડહાપણ સાથ અત્રેજ રહેજો"

પછી ગૂદર્ઝને કહ્યુ કે "આ તારૂજ લશ્કર છે-રાત દહાડો તારીજ પનાહમા રહેશે

જો તુર્કીઓમાથી કોઈ એક જણને પણ દુશ્મનની યાદ કરતા તું જરાબી જોય,

તો તેજ વખતે તેને જીવતો ફાસીએ ચઢાવજે-અને ઊંધે મસ્તક લટકાવજે

જો તેઓ તને તકલીફ નહી આપે તો તુ પણ તકલીફ લેતો ના-અને આ લશકર તેમજ ખઝાનાની સંભાળ રાખજે"

સફ્ કશીદને લશ્કરે કયખુસવ્ વ અફ્રાસેયાબ્ બજન્ગે હમ્દીગર.

કયખુસરૂ અને અફ્રાસિયાબનાં લશ્કરે એક બીજાની લડાઈ માટે સફ ખેંચવી.

તબીરહ્ બરૂઆમદ ઝે પર્દેહ્સરાય
ખોરૂશીદને જન્ગ્ બા કરૂનાય
સેપાહી બરાન્સાન્ બરૂઆમદ ઝે ગન્ગ્
કે ખોરૂશીદ્હરા આરૂઝૂ કરૂદ જન્ગ્
ચુ બીરૂન્ શુદ અઝ શહ્રૂ સફ્ બરૂકશીદ
સુએ ઊ કુજા લશ્કરૂ અન્દરૂ કશીદ
મેયાને દો લશ્કરૂ દો ફર્સન્ગ્ માન્દ
જહાન્દારૂ ગર્દનકશાન્રા બેખાન્દ
ચુનીન્ ગોફૂત એમશબ્ મજુમ્બીદ હીચ
ન ખાબો ન આસાયેશ અન્દરૂ પસીચ
તલાયહ્ પરાગન્દહ્ બરૂ ગેર્દે દશ્ત
હમહ્ શબ્ હમી ગેર્દે લશ્કરૂ બેગશ્ત
બયક્ હફ્તહ્ બૂદશ દરાન્જા દેરન્ગ
હમી કરૂદ આરાયેશો સાઝે જન્ગ્
બહશ્તુમ તલાયહ્ બેયામદ ઝે રાહ્
બખુસવ ચુનીન્ ગોફૂત કામદ સેપાહ્
સેપહ્રા બરૂઆરાસ્ત ઝાન્ગૂનહ્ શાહ્
કે રઝમ આરઝૂ કરૂદ ખુરૂશીદો માહ્
ચુ અફ્રાસેયાબ્ આન્ સેપહ્રા બદીદ
બેયામદ બરાબરૂ સફી બરૂકશીદ
બગ્ર્દાનગાન્ ગોફૂત કીન્ દશ્તે રઝમ
બચેશ્મ્ બરૂ મરા હમચુ ખાબસ્તો બઝમ

પછી લશ્કરી છાવણીમાથી નગારા અને કરનાય સાથ ઘંટના આવાઝ ૩૯૦
નીકળ્યા

ગગદેઝમાથી કયખુસરૂનુ લશ્કર એટલુ તો ખૂનખાર નીકળ્યુ-કે જાણે આસ્માનની સાથે પણ લડવાની ખાહેશ તેઓ રાખતા દેખાયા

જ્યારે તે લશ્કર શેહરમાથી બાહેર પડયુ ત્યારે જ્યા દુશ્મનનુ લશ્કર પડયુ હતુ તે તરફ તેણે સફ ખેંચી

બન્ને લશ્કરની વચ્ચે બે ફર્સંગનો તફાવત રહેલો હતો-ઈરાની પાદ-શાહે પોતાના બહાદુરોને બોલાવ્યા

અને તેઓને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "તમો આજની રાત અહીંથી જરા પણ ખસતા ના-તેમ્જ ઊંઘવાનો અને આરામ લેવાનો વિચાર કરતા ના"

પછી તેણે તે મયદાનની આસપાસ ચોકીબાનો ફરતા રાખ્યા જેઓએ આખી રાત પોતાના લશ્કરની આસપાસ ફરી તપાસ રાખી.

તે જગ્યામા તેને એક હફતો સૂધી થોભવુ પડયુ-તેટલા વખતમા તેણે સઘળી લડાઇની તૈયારી કરી મૂકી

આઠમે દહાડે રાહમાથી તલાયા પાછા ફર્યા-અને ખુસરૂને એમ કહ્યું કે "દુશ્મનનુ લશ્કર નઝદીક આવી પુગ્યુ"

જેથી પાદશાહે પોતાના લશ્કરને એવી રીતે ગોઠવ્યુ-કે આફતાબ અને માહતાબને પણ લડાઈ કરવાની ખાહેશ થઇ

જ્યારે અફ્રાસિયાબે ઈરાની લશ્કરને જોયું-ત્યારે તેણે તેની સામે આવી સફ ખેંચી.

તેણે પોતાના દાનાઓને કહ્યુ કે "આ લડાઈનું મયદાન-મારે મનસે ૩૯૧
તો ખાબ અને ખુશીની મજલેસ મિસાલ છે.

મરા શાહ બરૂ ગાહે ખાબ્ આમદી
શુ રઝમમ નબૂદી શેતાબ્ આમદી
કુનૂન્ માન્દહ્ ગશ્તમ્ ચુનાન્ દરૂ ગુરીઝ
સરી પુરૂ ઝે કીનહ્ દેલી પુરૂ સેતીઝ
નદાનમ કે ઈન્ ફરૂરે કયખુસ્રવસ્ત
બયા બરૂ સરમ્ ફરૂગારે નવસ્ત
બરૂ આનમ્ કે બા ઊ શવમ હમનબરૂદ
અગરૂ કામે દેલ્ યાબમ્ અરૂ મર્ગે દરૂદ
બહ્ ગોફ્તન્ હરૂ કસ્ કે ફર્ઝાનહ્ બૂદ
અગરૂ ખીરહ્ બૂદ અરૂ ઝે બીગાનહ્ બૂદ
અગરૂ શાહ્‌રા જોસ્ત બાયદ નબરૂદ
ચેરા બાયદ ઈન્ લશ્કરો દારો બરૂદ
હમહ્ ચીનો તુર્કાન્ બપીશે તો અન્દ
ઝે બીગાનગાન્ ગરૂ ઝે ખીશે તો અન્દ
ફેદાએ તો બાદા તનો જાને મા
ઝમીન્ બૂદ તા બૂદ પયમાને મા
અગરૂ સદ્ શવદ્ કોશ્તહ્ આયદ હઝારૂ
તને ખીશરા બારૂ માયહ્ મદારૂ
૩૫૨ હમહ્ સરૂબસરૂ નીકૂખાહે તો ઈમ
કે ઝેન્દહ્ બફ્રૂરે કોલાહે તો ઈમ
વઝાન્પસ્ બરૂઆમદ ઝે લશ્કરૂ ખોરૂશ
ઝમીનો ઝમાન્ શુદ પુરઝ જન્ગો જોશ
સેતારહ્ પદીદ્ આમદ અઝ તીરહ્ ગરૂદ
રોખે ઝર્દ ખોરૂશીદ્ શુદ લાજવરૂદ

હુ તો ખુશખુશહાલ તખ્ત ઉપર ઊંઘાતો હતો-અને લડાઈ મોકૂફ થયાથી હુ અધીરો થઈ ગયો.

હવે હું નાસભાગ કરતો થાકી ગયો છુ-મારા મનમા કીનાનો વિચાર રમ્યા કરે છે અને દિલમા લડવાનો વિચાર આવ્યા કરે છે

હુ નહીં જાણતો કે આ લડાઈમા કયખુસરૂ નસીબવતો થશે-કે મારો ઝમાનો પાછો નવો થવાનો છે.

લડાઈમા તેનો હરીફ થવાનો વિચાર રાખુછુ-પછી જોઈયે તો દુખ અને મોતે મારી ઈચ્છા પુરી પડે"

અફ્રાસિયાબના ખેશીઆમાના અગર લોકોમાના જેઓ ડાહ્યા હતા તેઓએ તેને કહ્યુ,

કે "જો પાદશાહને પોતાનેજ લડાઈ કરવી ઘટતી હોય-તો પછી આ લશ્કર અને બધા ઠાઠમાઠનુ શુ કામ છે?

તમામ ખેશાઓ કહો કે બેગાના કહો પણ તમામ ચીન અને તુર્કસ્તાનના લોકો તારી ખેદતમતમા ઉભા છે

અમોએ જ્યારથી તને કોલ આપ્યો છે-ત્યારથી અમારા તન અને જાન તારી ઉપર ફિદા કરવાને તૈયાર છિયે

જો અમો લોકો સો માર્યા જઈશુ તો તેને બદલે બીજા હજાર આવી ઉભા રહેશે માટે તુ પોતાના તનને એટલુ બધુ તુચ્છ ના ગણ

અમો સઘળા તારા નેકખાહ છિયે-કારણકે અમો સઘળા તારી કોલાહના દબદબાથીજ જીવતા છિયે"

ત્યાર પછી લશ્કરમાથી પોકાર ઉઠયા જેથી ઝમીન અને ઝમાનો લડાઈ અને જોશ ભરેલો બન્યો

એટલામા સીઆહ ગર્દમાથી સેતારા પ્રકાશવા લાગ્યા-અને ખોરશેદનો પીળો ચેહરો બદલી રગના થયો (યાને રાત પડી)

પયધામે આશ્તી અઝ્ અફ્રાસેયાબ્ બકયખુસ્રવ્ વ નપઝીરોફ્તને કયખુસ્રવ્ આન્રા.

અફ્રાસિયાબ તરફથી કયખુસરૂ ઉપર સુલેહનો પયગામ મોકલવો અને કયખુસરૂએ તે કબૂલ નહીં રાખવો.

સેપહ્દારે તુર્કાન્ અઝાન્ અન્જુમન
ગુઝીન્ કરૂદ્ કારૂ આઝમૂદહ્ દો તન્
પયામી ફેરેસ્તાદ્ નઝદીકે શાહ્
કે કર્દી ફરાવાન્ ઝે લશ્કરૂ તબાહ્
ઝમાના કે ફર્સન્ગ્ અઝ ઈરાન્ હઝારૂ
બુવદ્ તા બગન્ગ્ અન્દરૂ અઝ શહ્રૂયારૂ
ઝે કૂહો બેયાબાનો અઝ રીગો શખ
દો લશ્કરૂ બહીન્સાન્ ચુ મૂરો મલખ
ઝમીનહા ચુ દર્યા શુદ અઝ ખૂને કીન્
ઝે ગન્ગો ઝે ચીન્ તા બઈરાન્ ઝમીન્
અગરૂ ખૂને આન્ કોશ્તગાન્રા ઝે પાક્
બજોઈ બરદ્ શાહે યઝદાને પાક્
ઝમાના કે દર્યાએ કોલ્ઝુમ શવદ્
દો લશ્કરૂ બખૂન્ અન્દરૂન્ ગુમ શવદ્
૩૫૩ અગરૂ ગન્જ ખાહી ઝે મન્ યા સેપાહ્
વગરૂ બૂમે તૂરાનો તખ્તો કોલાહ્

પછી તુર્કીઓના સરદારે તે અન્જુમનમાથી બે અનુભવી શખ્સોને પસદ કીધા

અને એક પયગામ પાદશાહ કયખુસરૂની નઝદીક મોકલ્યો-કે "તે મોટા લશ્કરનો નાશ કીધો છે

ઓ પાદશાહ! તુ જાણુ કે ઈરાનથી તે ગગ સુધી હજાર ફર્સંગનો તફાવત છે

પહાડોમા, બિયાબાનોમા, રેતીના મયદાનોમા અને ખરાબામા-બન્ને લશ્કર કીડી અને તીડની મિસાલ ઉભાઇ જાય છે

ગગદેઝ, ચીન અને ઈરાનમા કીનો લેવા માટે જે લોહી રેડાયું છે તેથી ઝમીન ઉપર નદી વેહે છે

જો પાક યઝદાન એ માર્યા ગયલાઓનાં લોહીનો ઊંડો વિચાર કરે,

તો તે એક કોલ્ઝુમનના દર્યાના પાણી જેટલું થશે-જેના આપણા બન્ને લશ્કર ગર્ક થઈ જાય

જો તું મારી પાસેથી મારો ખઝાનો લશ્કર અથવા તૂરાનનો મુલક, તખ્ત કે કોલાહ માગતો હોય,

સેપાહરમ તોરા મન શવમ ના પહીદ
બોગઝ તીઘ જાનરા નદારમ ઠહીદ
મકુન ગરૂ તોરા મન પેદરૂ માદરમ
કે તોખ્મે ફરીદૂને અફસુનગરમ

કે કીને પેદરૂ ગરૂ હેલત ખીરહ શુદ
ચુનીન પીરો તૂ આબે મન તીરહ શુદ
અઝાન બદ સેયાવુશ ગુનહગારૂ બૂદ
મરા દેલ પુરૂ અઝ દર્દો તીમારૂ બૂદ
દેગરૂ ગર્દેશે અખ્તરાને બલન્દ
કે હમ બા પનાહન્દો હમ બા ગઝન્દ
મરા સાલેયાન શસ્ત બરૂ સરૂ ગુઝસ્ત
કે બા નામદારાન નરફતમ બદસ્ત
તો ફર્ઝન્દીઓ શાહે ઈરાન તોઈ
બરઝમ અન્દરૂન ચન્ગે શીરાન તોઈ
ચકી રઝમગાહી ચુનીન દૂરૂ દસ્ત
ન બરૂ દામને મર્દે ખુસ્રવ પરસ્ત
બેગર્દીમ હરૂદૂ બઆવરૂદગાહ
બજાઈ કેઝ દૂરૂ માનદ સેપાહ
અગરૂ મન શવમ કોશતહ બરૂ દસ્તે તૂ
કે દર્યા નેહન્ગ આવરદ શસ્તે તૂ
તો બા ખીશો પયવન્દે મા દરૂ મકૂશ
બેપર્હીઝ અઝ કીનહ ચન્દીન મજૂશ
વગરૂ તૂ શવી કોશતહ બરૂ દસ્તે મન
બઝેન્હારે યઝદાન કઝાન અન્જોમન
નમાનમ કે યકતન બેપીચદ ઝે દરૂદ
દેગરૂ બીનદ અઝ તીરહ ખાકે નબરૂદ
કે ગૂયન્દહ બેશનીદ ખુસ્રવ પયામ
ચુનીન ગોફત બા પૂરે દસ્તાને સામ
કે ઈન તુર્કે બદસાઝે મરૂદુમ ફેરીબ
ન બીનદ હમી અઝ ફરાઝો નેશીબ
કે આવરૂદ ચન્દીન બેગૂયદ હમી
મગરૂ દખ્મએ શીદહ જૂયદ હમી
નબીરહ ફરીદૂનો પૂરે પશન્ગ
કે આવરૂદ બા ઊ મરા નીસ્ત નન્ગ
બદૂ ગોફત રોસ્તમ કે અય શહરૂયારૂ
બદેલ દરૂ મદારૂ આતેશે કારઝારૂ
કે નન્ગસ્ત બરૂ શાહ રફતન બજન્ગ
અગરૂ હમનબર્દ તો બાશદ પલન્ગ
દેગરૂ આન કે ગૂયદ કે બા લશકરમ
મકુન જન્ગ બા દૂદહો કેશવરમ
કે દર્યા બદર્યા તોરા લશકરસ્ત
કુજા રાએ શાન ઝીન સખુન દીગરસ્ત

ચુ પયમાને યઝદાન કુની બા નેયા
નબાયદ કે બરૂ દેલ શુવદ કીમેયા
બઆમ્બૂહ લશકરૂ બજન્ગ અન્દરૂ આરૂ
સખુન ખુશ્ચેહ અઝ ગોફતએ નાબકારૂ
કે રોસ્તમ ચુ બેશનીદ ખુસ્રવ સોખન
પસન્દીદ ગોફતારે પીરે કોહન

તો હું તને તે આપુછું અને પોતે જતો રહુછું-પણ મારો જીવતો તલવારથીજ આપીશ.

જો હું તારો મમાવો થતો હોઉં તો મારી સાથે લડાઇ ના કર-જો તું જાણતો હોય કે હું મંત્ર જાણનાર ફરીદૂનની અઉલાદથી ઉતરેલો છું તો મારી સાથે ના લડ

અગર બાપના કીનાએ કરી તારૂં દિલ દુ:ખી થયુ હોય-અને એવી રીતે તારી આગળ મારી આબરૂ કાઈજ નહીં રહી હોય,

તો તે સઘળા વાક માટે સિયાવક્ષ ગુનેહગાર છે-કારણકે તેનાથી મારૂ દિલ દુખી અને ગમથી ભરેલુ રહ્યુ હતુ

વળી બીજો વાક બુલંદ સેતારાની ચાલનો છે-કે જેથી પનાહ મળે છે તેમજ નુકસાન પણ કરે છે

નઝદીક સાઠ વર્ષ થયા હુ પેહલવાનો સાથે બીઆબાનમા લડવા નથી ગયો

છતા તુ મારૂ ફર્ઝંદ કહેવાય છે તેથીજ ઇરાનનો શાહ તુ છે-લડાઈમા તુ સિંહની ચુન્ગાલનો છે

માટે દૂર દરાઝ એક લડવાની જગ્યા મુકરર કર-કે જ્યા તારા વફાદાર બહાદુરો આવે નહીં

તેવી જગ્યાપર બન્ને લશકરોથી વેગળા આપણુ લડાઈમા ઉતર્યે

જો તારો ગલ દર્યામાથી મગરમચ્છ ખેચી કાઢવાને શક્તિમાન થાય- ૩૯૪
અને હુ તારા હાથ ઉપર માર્યો જાઉ,

તો તે વખતે તુ મારા ખેશીઓ અને મદદગારો સાથે ના લડતો-તુ દૂર રહેજે અને એટલો બધો કીનાથી ઉકળતો ના

અને જો તુ મારા હાથ ઉપર માર્યો જાય તો પનાહ આપનાર યઝદાનના સઉગંદ લઈ કહુછુ કે તારા લશકરમાના

એકને પણ હુ દુખી થવા દઇશ નહીં-તેમજ લડાઇની સીઆહ ખાક જોવા દઈશ નહીં"

જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ પેલા પયગામ કહેનાર તરફથી એવી રીતનો પયગામ સાભળ્યો-ત્યારે તેણે સામના દસ્તાનના બેટા રૂસ્તમને કહ્યુ,

કે "આ માણસોને ફરેબ દેનાર બૂરી કરણીનો તુર્ક-હજી ચહડતી કે પડતી સમજી શકતો નથી

તે લડાઈ માટે એટલુ બધુ બોલે છે-તો કદાચ શાહેહના દખ્મામાં પડવાનો તેનો વિચાર હોય

તે પાદશાહ ફરીદૂનનો નબીરો અને પશંગનો બેટો છે-એટલે તેની સાથ લડવામા મને હલકુ લાગવાનુ નથી"

ત્યારે રૂસ્તમે તેને કહ્યુ ક "ઓ પાદશાહ!-તુ લડાઇનો આતશ તારા દિલમા ના રાખ,

કારણકે પાદશાહે લડાઈમા ઉતરવુ એ નામોસી ભરેલુ છે પછી તે તારો હમનબરદ ચિત્તો વાઘ પણ હોય તો શુ થયુ ?

વળી બીજુ એ કે તે કહે છે કે 'મારા લશકર સાથે તેમજ ખાન્દાન ૩૯૫
અને મુલક સાથ તુ લડાઇ ના કરતો'

એક નદીથી બીજી સુધી તારા લશકરો ઉભા છે-જેઓનો વિચાર આથી જુદોજ છે (યાને તેઓનો વિચાર તને લડાઇમા નહીં મોકલતા પોતાનોજ લડવાંના છે)

જ્યારે તારા બપાવા કાઊસ સાથે તે ખોદાના સઉગંદ લીધા છે-તો તારા મનમા કોઈ પણ બહાનું લશકરને લડતા અટકાવવાનુ આવવું નહીં જોઇયે.

માટે તું તારા ભેગા લશકરને લડાઈમા ઉતાર-અને એ નાપેકારની વાતો સાભળવી છોડી દે"

જ્યારે કયખુસરૂએ રૂસ્તમની વાત સાભળી-ત્યારે તે અનુભવી બુઢ્ઢાની વાત પસંદ કીધી

અજૂયન્દહુ ગોફ્તા ઈન્ બદ્અન્દીશ મરૂદ
ચુનીન્ બા મન્ આવીખ્તા અન્દરૂ નબરૂદ
ફેરાવાન્ કરૂદ આઝીન્ બા સેયાવુશ વફા
ઝબાન્ પુર્ ફુસૂન દાશ્ત દેલ પુર્ જફા
બેરવ ઝીદરૂ આન્ બદ્કુનેશરા બેગૂય
કઝીન્ પસ ખરીન્ રહ કે રફ્તી મપૂય
સેપહ્બુદ બકગૂઝી નગીરદ ફેરૂગ
રવાન્ ખીરહ પુર્ તાબો દેલ પુર્ દોરૂગ
ગર્ આયદૂન કે રાયત નબર્દસ્તો બસ
બેઝન્ મન્ નબર્દે તોરા હસ્ત કસ
૩૯૬ તહ્મ્તન્ બજાયસ્તો ગીવે દેલીર્
કે પયકાર્ જૂયન્દ બા નરૂરહ્ શીર્
અગર્ શાહ બા શાહ જૂયદ નબરૂદ
ચેરા બાયદ ઈન્ લશ્કરો દારો બરૂદ
નબાશદ મરા ઝીન્ સેપસ બા તો જન્ગ્
બેબીની કુનૂન્ રૂઝે તારીકો તન્ગ્
ફેરેસ્તાદહ બર્ગશ્તો આમદ ચુ બાદ
સરાસર્ શનીદહ બર્ કરદ યાદ
પુરસ્ દરદ શુદ જાને અફ્રાસેયાબ્
નકરદ ઈચ્ બર્ જન્ગ્ જોસ્તન્ શેતાબ્
સેપહ્રા બજન્ગ્ અન્દર્ આવર્દ શાહ
બેજુમ્બીદ નાચાર્ દીગર્ સેપાહ
યકી બા દેરન્ગો યકી બા શેતાબ્
ઝમીન્ શુદ બકેર્દારે દર્યાએ આબ્
ઝે બારીદને તીર્ ગોફ્તી કે અબ્ર્
હમી ઝાલહ બારદ ઝે કામે હેઝબ્ર્
ઝે શબ્ગીર્ તા ગશ્ત ખોર્શીદ ગર્દ
ઝમીન્ પુર્ ઝે ખૂન્ બૂદ દર્ ઝીરે મર્દ
સેપહ્ બાઝ ગર્દીદ ચૂન્ તીરહ્ ગશ્ત
કે ચશ્મે સવારાન્ હમી ખીરહ ગશ્ત
૩૯૭ શાહન્શાહ બા ફર્રો અઉરન્ગો સાઝ
ચુ આમદ બલશ્કર્ગહે ખીશ બાઝ
ચુનીન્ ગોફ્ત બા તૂસ કેમ્રૂઝ જન્ગ્
ન બર્ આરઝૂ કરદ પૂરે પશન્ગ્
ગુમાનમ્ કે એમ્શબ્ શબીખૂન્ કુનદ
ઝે દેલ દર્દે દીરીનહ બીરૂન્ કુનદ
યકી કન્દહ ફર્મૂદ કન્દન્ બરાહ
બદાન્ સૂ કે બુદ રાહે તુરાન્ સેપાહ
બફર્મૂદ કાતેશ મસૂઝીદ કસ
નબાયદ કે આયદ ખોરૂશે જરસ
ઝે લશ્કર્ સવારાન્ કે બૂદન્દ ગોર્દ
ગુઝીન્ કરદ ખુસ્રવ બશાયસ્તેહ સેપોર્દ
દેગર્ બહ્રહ્ ગુઝીદ ઈરાનેયાન્
કે બન્દન્દ મર્ તાખ્તનરા મેયાન્
બતૂસે સેપહ્બુદ સેપોર્દ આન્ ગોરોહ
બફર્મૂદ તા રફ્ત બર્ સૂએ કોહ
તહ્મ્તન્ સેપહ્રા બહામૂન કશીદ
સેપહ્બુદ સૂએ કોહ બેરૂન્ કશીદ
બફર્મૂદ તા વૂદ બીરૂન્ શવન્દ
ચપો રાસ્ત હર્ દુ બહામૂન શવન્દ

પછી તેણે પેલા એલચીને કહ્યુ કે "આ બૂરા બિચારનો મર્દ-કે જે એવી રીતે મારી સાથ લડાઈમાં ઉતર્યો છે,

તેણે કપટ ભરેલી ઝબાને અને દગા ભરેલાં દિલે એ કરતા પણ વધુ વચનો સિયાવક્ષને આપ્યા હતા

માટે તું અહીંથી જા અને તે ભૂડા કરતુકનાને કહે-કે જે રાહ ઉપર કે તુ દોડયો છે તે રાહ ઉપર હવે પછી ના દોડતો

જૂઠું બોલવાથી તે પાદશાહની પ્રતિષ્ટા વધશે નહીં-તેના આત્મામાં ચળકાટ છે પણ દિલમાં ખોટારૂ છે

જો હાલ તારો બસ લડાઇનોજ વિચાર છે-તો મારા સિવાય તારી સાથે લડનારા બીજાઓ તૈયાર છે

તેહમ્તન રૂસ્તમ અને બહાદુર ગીવ કે જે નર સિંહ સાથ લડનારા છે તેઓ મારી આગળ હાઝેર છે

જો પાદશાહ પાદશાહ સાથેજ લડતા હોય-તો પછી આ લશ્કર અને ગડબડ સડબડ શા માટે જોઇયે?

હવે પછીથી હુ પોતે તારી સાથે નહીં લડીશ-હવે તુ અધકાર અને તગીનો દહાડો જલ્દી જોશે"

એ સાભળી પેલો એલચી પાછો ફર્યો અને પવનની મિસાલ શિતાબી કરતો આવ્યો-અને સઘળી સાભળેલી વાત તેને કહી સભળાવી

તેથી અફ્રાસિયાબનો જીવ દુખ ભરેલો થયો-હવે તેણે લડાઈ માટેની કશી ઉતાવળ કીધી નહી

પણ પાદશાહ કયખુસરૂએજ પોતાના લશ્કરને પહેલુ લડાઈમા ઉતાર્યું-જેથી નાચારીએ સામી તરફનુ લશ્કર પણ આગળ વધ્યુ

જ્યારે એક તરફથી ઉતાવળ હતી ત્યારે બીજી તરફથી ઢીલ હતી-તે લશ્કરોથી જમીન પાણીના દર્યાની માફક જોશમા આવી

તીર કમાનનો મારો એવો ચાલ્યો કે જાણે સિંહના મોમાથી વાદળા લોહીના કરા વરસાવતા હતા

સવારથી તે ખોરશેદ અસ્ત પામ્યા ત્યા સૂધી લડવૈયાઓના પગ તળેની ઝમીન લોહીમા તર હતી

જ્યારે અધારૂ થયુ ત્યારે લશ્કર પાછુ ફર્યું-કારણકે સવારોની આખે અધારા આવતા હતા

જ્યારે દબદબા તખ્ત અને ઠાઠમાઠ સાથનો શેહનશાહ કયખુસરૂ પોતાની લશ્કરી છાવણીમા પાછો ફર્યો,

ત્યારે સેપહસાલાર તૂસને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "આજની લડાઇ પશગના બેટા અફ્રાસિયાબે-મરજી પ્રમાણેની નથી કીધી,

તેથી મને વિચાર આવે છે કે તે આજ રાતે શબીખૂન કરશે-અને પોતાના દિલમાંના લામ્બા વખતના દુખનો ઉભરો બાહેર કાઢશે"

પછી તેણે તૂરાની લશ્કરના આવવાના રસ્તામા એક ખાઈ ખોદવાનો હોકમ કીધો

તેણે ફરમાવ્યુ કે "કોઈએ પણ આતશ સળગાવવો નહીં-અને કેથેથી ઘટના આવાઝ પણ નીકળે નહી"

પછી કયખુસરૂએ પોતોના લશ્કરમા જે કોઇ બહાદુરો હતા-તેઓને ચુટી કાઢયા અને રૂસ્તમને સોપ્યા

વળી ઈરાની લશ્કરમાથી એક બીજો ભાગ ચુંટી કાઢયો કે જેઓ દુશ્મન ઉપર હમ્લો કરવા માટે પોતાની કમર તગ બાંધે

તે ટોળકી સરદાર તૂસને સોપી-અને ફરમાવ્યું જેથી તે પહાડની તરફ ગયો

તેહમ્તને પોતાના લશ્કરને મયદાન તરફ ચલાવ્યું-અને સરદાર તૂસે પહાડની તરફ ખેંચ્યું

શાહે ફરમાવ્યું કે "તેઓ જલ્દીથી ઉપડી જાય-અને ડાબી જમણી બન્ને જાજુ મયદાન તરફ રવાના થાય.

તલાયેહ્ નહારન્હો શમ્એ ચરાગ્
યકી સૂએ દશ્તો યકી સૂએ રાગ્
બદાન્ તા મગર્ સાઝદ્ અફ્રાસેયાબ્
બમા બર્ શબીખૂન્ બહન્ગામે ખાબ્
અઝ્ ઈદર્ સેપહ્ અન્દર્ આયદ્ ઝે પસ
બેમાનદ્ નબાશદ્ શ ફર્યાદરસ
બરહ્ કન્દહ્ પીશો પસ્ અન્દર્ સેપાહ્
પસે કન્દહ્ બા લશ્કરો પીલ્ શાહ્

તલાવા તથા બત્તી કે ચેરાગ કાઇ સાથે રાખે નહીં-એક જંગલ તરફ ૬૯૮
અને બીજો પહાડની કઠણ તરફ જાય,
કે જો કદાચ અફ્રાસિયાબ આપણા ઉપર ખાબ કરવાની વખતે શબીખૂન કરે,
તો અહીંથી તેમજ પાછળથી આપણા લશ્કરો તુટી પડે-અને તે ઘેરાઈ જાય તેમજ તેને કોઈની મદદ મળી શકે નહીં"
એવી રીતે આગળી ગમ ચર ખોદી રાખી હતી અને પાછળી ગમ લશ્કર ઉભુ રાખ્યુ હતું-બન્નેની વચ્ચે ચરની પાછળ પાદશાહ લશ્કર અને હાથી સાથે ઉભો હતો.

રફ્તને અફ્રાસેયાબ્ બશબીખૂન્ ઝદન્ વ શેકસ્ત્ યાફ્તન્ વ ગુરીખ્તનશ્ સૂએ ગન્ગ્દેઝ્.

—— ૦ ——

સેપહ્દારે તુર્કાન્ ચુ શબ્ દર્ગુઝશ્ત
મેયાન્ બા સેપહ્ તાખ્તનરા બેબસ્ત
ઝે લશ્કર્ જહાન્દીદગાન્રા બેખાન્દ
ઝે કારે ગુઝશ્તહ્ ફરાવાન્ બેરાન્દ
ચુનીન્ ગોફ્ત કીન્ શૂમે પુર્ કીમેયા
ચુનીન્ ચીરહ્ શુદ્ બર્ સેપાહે નેયા
કુનૂન્ બીગુમાન બોફ્તહ્ અન્દ આન્ ગોરૂહ્
પરાગન્દહ્ લશ્કર્ હમહ્ દશ્તો કૂહ્
કુનૂન્ મા ઝે દેલ્ તરૂસ બીરૂન્ કુનીમ
સહરગહ્ બઈશાન્ શબીખૂન્ કુનીમ
ગર્ એમ્શબ્ બઈશાન્ નેયાબીમ્ દસ્ત
બપસ્તી અબર્ ખાક્ બાયદ્ નેશસ્ત
અગર્ બખ્ત્ યારી નગીરદ્ ફેરૂઘ
હમહ્ ચારહ્ બાદ્ અસ્તો મર્દી દોરૂઘ
બરીન્ બર્નેહાદન્દો બર્ખાસ્તન્દ
ઝે બહરે શબીખૂન્ બેયારાસ્તન્દ
ઝે લશ્કર્ ગુઝીન્ કર્દ પન્જહ્ હઝાર્
જહાન્દીદહ્ ગોર્દ અઝ્ દરે કાર્ઝાર્
બેરફ્તન્દ કાર્આગહાન્ પીશે ઊય
જહાન્દીદહ્ મર્દાને પર્ખાશજૂય
ઝે કાર્આગહાન્ આન્ કે બુદ્ રહ્નોમાય
બેયામદ્ બનઝ્દીકે પર્દહ્સરાય
બજાઈ ઘવે પાસ્બાની નદીદ્
બોવઝ્ આર્મીદહ્ જહાની નદીદ્
તલાયહ્ નહો આતેશો બાદ્ નહ્
ઝે તૂરાન્ કસીરા બદેલ્ યાદ્ નહ્
સુ આન્ દીદ્ બર્ગશ્તો આમદ્ દમાન્
કઝીશાન્ કસી નીસ્ત્ રઉશન્ રવાન્
હમહ્ બોફ્તગાન્ સર્બસર્ મુર્દહ્ અન્દ
તો ગોફ્તી હમહ્ રૂઝ્ મય ખુર્દહ્ અન્દ
બજાઈ તલાયહ્ પદીદાર્ નીસ્ત્
હમહ્ દશ્ત બર્પાઓ જોઝ્ ખાર્ નીસ્ત્

અફ્રાસિયાબનું શબીખૂન મારવા જવું અને તેનું શિકસ્ત પામી ગંગદેઝ તરફ નાસી જવું.

—— ૦ ——

જ્યારે રાત પસાર થવા માડી ત્યારે તુર્કીઓના પાદશાહે-પોતાના લશ્કર સાથ હમ્લો કરવા માટે કમર બાધી
તેણે લશ્કરમાથી અનુભવી દાનાઓને બોલાવ્યા-અને આગળ થઈ ગયલા કામોની ઘણીક વાતો ચલાવી
તે બોલ્યો કે "આ ચારા ભરેલો શૂમ કયખુસરૂ-પોતાના મમવાના લશ્કર ઉપર એવી રીતે ફાવી ગયો છે
પણ હમણા બેશક કે તે લશ્કર સૂતેલુ હશે અને તે સઘળુ લશ્કર જગલ અને પહાડોમા વીખરાયલુ હશે.
માટે હાલ આપણે દિલમાથી ધાસ્તી છોડી દઇને-સવાર પડતા તેઓ ઉપર શબીખૂન કર્યે
કારણ જો આજની રાત આપણ તેઓ ઉપર ફતેહ નહી મેળવશુ-તો આપણને હીનપસ્તીથી ખાક ઉપર બેસવુ પડશે
જો આપણુ બખ્ત રોશની નહી પકડશે-તો આપણી દરેક યુક્તિ રદ ૬૯૯
જશે અને મર્દાનગી જૂઠી પડશે"
ત્યારે તેઓ સઘળાઓ એ વાત ઉપર એકમત થઈ ઉઠયા-અને શબીખૂન માટે તૈયારી કરવા લાગ્યા
અફ્રાસિયાબે લશ્કરમાથી પચાસ હઝાર અનુભવી અને લડાઇને લાયકના પેહલવાનો ચુટી કાઢયા
જેહાન જોયલા લડાયક બહાદુરો જેઓ જાસૂસો હતા તેઓ તેની આગમચથી બાહેર પડયા
તે જાસૂસોમાથી જે કોઈ તેઓનો રેહનુમા હતો-તે ઈરાની સરાપરદાની નઝદીક આવ્યો
તેણે કોઈ પણ જગ્યાએ પાસ્બાનીનો પોકાર સાભળ્યો નહીં-અને સઘળા લશ્કરને આરામ પામેલુ જોયુ
ત્યા નહી તલાયા હતા કે નહી આતશ સળગેલો હતો કે નહીં કશી હિલચાલ હતી-જાણે કોઈના પણ દિલમા તુરાનીઓની યાદજ ન હતી.
જ્યારે તેણે એવી રીતનુ જોયુ ત્યારે તે પાછો ફર્યો અને દોડતો આવી-બોલ્યો કે "તેઓમાથી કોઇ પણ જાગૃત હાલતમા નથી
સઘળાઓ મુર્દાની માફક ઊંઘમા પડેલા છે-તેઓએ ગોયા આખો દહાડો મય પીધો છે
એક પણ ઠેકાણે તલાયો દેખાતો નથી-તે સઘળાં મયદાનમા કાંટાની ઝાડી સિવાય બીજુ કાંઈ ઉભેલુ નથી."

૪૦૦ ચુ અફ્રાસીયાબ્ ઈન્ સુખુનહા શુનૂદ
બદેલશ અન્દરૂન્ રઉશનાઈ ફુઝૂદ
સેપહરા ફેરેસ્તાદો ખુદ બરૂનેશસ્ત
ઝેયાન્ બા યલાન્ તાખ્તન્રા બેબસ્ત
બેરફતન્દ ગોર્દાન્ ચુ દર્યાએ આબ્
બેકર્દન્દ બર્ તાખ્તન્ બર્ શેતાબ્
બરાન્ તાખ્તન્ જુઝ્બેશો સાઝ નબુ
હમાન્ નાલએ બૂકો આવાઝ નબુ
ચુ રફ્તન્દ નઝદીકે પર્દેહસરાય
બરૂઆમદ ખોરૂશીદને કરૂરનાય
ધવે તબલ બર્ ફીલ્એ ઝીન્ બેખાસ્ત
દેરફ્શે સેયહરા બરૂઆવરૂદ રાસ્ત
ઝે લશકર્ હરાન્ કસ કે બુદ પીશરવ
બરૂઅન્ગીખ્તન્દ અસ્પો બરૂખાસ્ત ધવ
બકન્દહ હર્બોફ્તાદ ચન્દીન્ સવારૂ
બેપીચીદ દીગર્ સરઝ કાર્ઝાર્
ઝે યક દસ્ત રોસ્તમ બરૂઆમદ ઝે દશ્ત
ઝે ગર્દે સવારાન હવા તીરહ ગશ્ત
ઝે દસ્તે દેગર્ ગીવે ગૂદર્ઝો તૂસ
બપીશ અન્દરૂન્ બૂકો આવાએ કૂસ
૪૦૧ શહન્શાહ બા કાવેયાની દેરફશ
હવા શુદ ઝે તીઘે સવારાન્ બેનફશ
બરૂઆમદ દેહો દારો બન્દો બેકોશ
ન બા અસ્પ જાનો ન બા મર્દ હોશ
બજુમ્બેશ દરૂઆમદ દો દર્યાએ ખૂન્
શુદ અઝ મઉજે આન્ ખૂન્ ઝમીન્ લાલહ ગૂન્
ઝે પૂલાદ પૂશાને લશકર્ શેકન્
તને કુહ લર્ઝીદ બર્ ખીશતન્
ગુરીઝન્દગાન્રા દરાન્ રસ્તખીઝ
ન રૂએ રહાઈ ન રાહે ગુરીઝ
અઝીશાન્ ઝે સદ નામવર્ દહ નમાન્દ
ઝે કોશ્તહ ગુરીઝન્દહરા રહ નમાન્દ
ચુ આગાહી આમદ અઝીન્ રઝમગાહ
શુનાન્ ખસ્તહ શુદ શાહે તૂરાન્ સેપાહ
કે અઝ જન્ગીઆન્ ઝારો ગેર્યાન્ શુદન્દ
ઝે દર્દે દેલે શાહ બેર્યાન્ શુદન્દ
ચુનીન્ ગોફ્ત કઝ ગર્દેશે આસ્માન્
નેયાબદ ગુઝર્ દાનેશી બીગમાન્
ચુ દુશ્મન્ હમી જાન્ સેતાનદ ન ચીઝ
બેકૂશીમ નાચાર્ યકબાર્ નીઝ
૪૦૨ અગર્ સરૂબસર્ તન્ બેકોશ્તન્ દેહીમ
દેગર્ તાજે શાહી બસર્ બરૂનેહીમ
બરૂઆમદ ખોરૂશ અઝ દો પર્દહસરાય
જહાન્ શુદ પુર્ અઝ નાલએ કરૂરનાય
બેરફતન્દ શમ્શીરો ઝૂબીન્ બકફ
કશીદહ સેપહ બર્ સે ફર્સન્ગ્ સફ
બકેરદારે દર્યા શુદ આન્ રઝમગાહ
ન ખોરૂશીદે તાબન્દહ પયદા ન માહ
સેપાહ અન્દર્ આમદ હમી ફઉજ ફઉજ
બસાન્સાન્ કે બરૂખીઝદ અઝ આબ્ મઉજ

જ્યારે અફ્રાસિયાબે આ સખુનો સાંભળ્યા-ત્યારે તેનાં દિલમા ખુશહાલી વધી

તેણે લશ્કરને રવાના કર્યું અને પોતે ઘોડેસવાર થયો-અને પોતાના પેહલવાનો સાથ હમ્લો કરવા માટે કમર બાંધી

સઘળા પેહલવાનો દર્યાના પાણીની મિસાલ આગળ ધસ્યા-અને હમ્લો કરવા ઉપર શેતાબી કીધી

તે હમ્લા વખતે કાંઈ ગડબડ કીધી નહીં અને કાંઇ સામાન પણ સાથે રાખ્યો નહી-તેમજ કરનાયના પોકાર કે કાંઈપણ આવાઝ કીધા નહીં

પણ જ્યારે તેઓ છાવણીની છેક નઝદીક આવ્યા-ત્યારે કરનાયના પોકાર ઉઠયા

ઝીનના મોગરા સાથે બાંધેલા ઢોલનો આવાઝ નીકળ્યો-અને કાળા રંગના વાવટાને સીધો ઊંચકયો

તે લશ્કરમાથી જેઓ મુખી હતા-તેઓએ ઘોડા ડપટાવ્યા અને લડાઇનો પોકાર ઉઠાવ્યો

જેથી ઘણાક સવારો પેલી ખોદેલી ખાઈમા પડી ગયા-અને બાકીના બીજાઓએ તે લડાઈથી પોતાના સર પાછા ફેરવ્યા

તેવોજ એક તરફથી રૂસ્તમ જંગલમાથી બાહેર આવ્યો જેના સવારોની ધૂળે હવા પણ સીઆહ થઈ ગઈ

બીજી તરફથી ગૂદર્ઝનો બેટો ગીવ અને તૂસ બાહેર પડયા તેઓની આગળ કરનાય અને નગારાના આવાઝ નીકળ્યા

શેહનશાહ પોતે કાવ્યાની ઝુંડા સાથ મયદાન પડયો-સવારોની તલવારથી હવા આસ્માની રંગની બની

ધર, પકડ, બાંધ અને મારના પોકારો ઉઠી રહ્યા-ઘોડાઓમા જીવ અને માણસોમા હોશ રહ્યો નહીં

બન્ને બાજૂએ લોહીની નદી જારી થઈ-અને લોહીના મોજાથી ઝમીનની સપાટી લાલાના ફૂલ જેવી લાલ બની ગઈ

લશ્કરને મારનારા પોલાદના બખ્તર પેહેરેલા સવારોથી પહાડનુ પોતાનુ શરીર પણ ધ્રુજવા લાગ્યુ

તે રસ્તાખેઝ ભરેલી લડાઈમા નાસી જનારાઓ માટે-બચી જવાનો કે નાસવાનો માર્ગ રહ્યો નહી

તેઓના દર સો સવારોએ દશ પણ બચ્યા નહી-અને તે માર્યા ગયલાઓથીજ નાસી જનારાઓનો માર્ગ બંધ થઈ ગયો

જ્યારે આ લડાઇની ખબર તૂરાનના પાદશાહને મળી ત્યારે તે એટલો દિલગીર થઈ ગયો,

કે લડવૈયાઓ પણ રડવા લાગ્યા-અને પોતાના પાદશાહ ઉપર આવી પડેલા દુખનો બળાપો કરવા લાગ્યા

તે બોલ્યો કે "આસ્માનની ગર્દેશથી-બેશક કોઇ દાના માણસ પણ છૂટી શકતો નથી

જ્યારે દુશ્મન ધન દોલત લેવાના કરતા આપણનો જીવ લેવા પડયો છે-ત્યારે તો નાચારીએ આપણ એક મરતબે ફરી કોશેશ કરી જોઇયે

અને યાતો પછી આપણ સઘળા માર્યાજ જઇયે-કે યાતો શાહી તાજ સર ઉપર મેલિયે"

પછી બન્ને છાવણીમાથી લડાઇના પોકાર ઉઠયા-તમામ જેહાન બ્યુગલના પોકારોથી ભરેલી થઈ

તેઓ હાથમા તલવાર અને નેઝા પકડીને ચાલ્યા અને લશ્કરે ત્રણ ફર્સંગ સૂધીની સફ ખેંચી

તે લડાઈગાહ દર્યાની મિસાલ બની રહી-ઝળકાટ ભરેલો આફતાબ અને માહતાબ કાંઈ દેખાયા નહીં

જેવી રીતે કે પાણીમા મોજા ઉપર મોજા ઉઠે છે-તેવી રીતે ટોળે-ટોળાં લશ્કર આવ્યું.

દરો દશ્ત ગોહૂતી કે પુર્ ખૂન શુદસ્ત
ખુર્ અઝ્ ચર્ખે ગર્દનહ્ બીફ્ન શુદસ્ત
બઝીરૂ અન્દર્ અન્દૂદહ્ ચેહરે સેપેહર્
કસીરા નબુદ બર્ તને ખીશ મેહર્
હમાનગહ બર્આમદ યકી તુન્દ બાદ
કે હર્ગેઝ્ નદારદ કસ્ ઊરા બયાદ
હમી ખાક્ બર્દાશ્ત્ અઝ્ રઝ્મગાહ
બેઝદ બર્ સરો ચશ્મે તૂરાન્ સેપાહ
ઝે સર્ શાન્ હમહ તર્કહા બેર્ગેરેફ્ત
બેમાન્દ અન્દરાન્ શાહે તૂરાન્ શેગેફ્ત
હમહ દશ્ત્ મગ્ઝે સરો ખૂન્ ગેરેફ્ત
દેલે ચન્ગ્ રન્ગે તબરખૂન્ ગેરેફ્ત
સવારાને તુર્કાન્ કે રૂઝે દેરન્ગ્
ઝબૂન દાશ્તન્દી શેકારે પલન્ગ્
નદીદન્દ બા ચર્ખે ગર્દૂન નબર્દ
હમી બાદ બર્દાશ્ત બા અસ્પ મર્દ
ચુ કયખુસરવ આન્ જુમ્બેશી બાદ દીદ
દેલો બખ્તે ઈરાનેયાન્ શાદ દીદ
અબા રોસ્તમો ગીવે ગૂદર્ઝો તૂસ
ઝે કલ્બે સેપહ અન્દર્ આવર્દ કૂસ
દેહાદેહ બર્આમદ ઝે કલ્બે સેપાહ
ઝે યક્ દસ્ત રોસ્તમ્ બયક્ દસ્ત શાહ
શુદ અન્દર્ હવા ગર્દ બર્સાને મીગ
ચે મીગી કે બારાને ઊ તીરો તીગ
તલી કોશ્તહ હર્ જાએ માનન્દે કૂહ
બરશ્ ચશ્મએ ખૂન્ ઝે હર્ દૂ ગોરૂહ
હવા ગશ્તહ ચૂન્ ચાદરે નીલગૂન
ઝમીન્ હમ બકેર્દારે દર્યાએ ખૂન
ઝે તીર્ આસ્માન્ શુદ ચુ પર્રે ઓકાબ્
નેગહ કર્દ તીરહ દેલ અફ્રાસેયાબ્
બેદીદ આન્ દેરફ્શે દેરફ્શાન્ બેનફ્શ
નેહાન્ કર્દહ બર્ કલ્બગહ બર્ દેરફ્શ
સેપહ્રા રદહ બર્કશીદહ બેમાન્દ
ખુદો નામદારાનો ગોર્દાન્ બેરાન્દ
ઝે ખીશાનો શાયેસ્તહ મર્દે હઝાર્
બબોર્દ આન્ કે બૂદ અઝ્ દરે કાર્ઝાર્
બપીશાહો રાહે બેયાબાન્ ગેરેફ્ત
બરન્જે તન્ અઝ્ દુશ્મનાન્ જાન્ ગેરેફ્ત
ઝે લશ્કર્ નેયારા હમી જોસ્ત શાહ
બેયામદ દમાન્ તા બકલ્બે સેપાહ
રેકાબશ્ ગેરાન્ કર્દો ચન્દી શેતાફ્ત
નેશાને પયે શાહે તૂરાન્ નેયાફ્ત
સેપહ ચૂન્ નેગહ કર્દ દર્ કલ્બગાહ
નદીદન્દ જાઈ દેરફ્શે સેયાહ
ઝે શાહે કયાન્ ખાસ્તહ ઝીન્હાર્
ફેરૂ રીખ્તન્દ આલતે કાર્ઝાર્
ચુ ખુસરવ નેગહ કર્દ બેન્વાખ્ત શાન્
ઝે લશ્કર્ જુદા પાયગહ સાખ્ત શાન્
બેફર્મૂદ તા તખ્તે ઝર્રીન્ નેહન્દ
બખીમહ દર્ આરાયેશી ચીન્ નેહન્દ

પહાડની ખીણુ અને જંગલ જાણે લોહી ભરેલુ થયું-અને ગોયા ખોરશેદ ફરતુ આસ્માન છોડી ચાલી ગયો.

આસ્માનનો ચેહરો જાણે ડામરથી લપેટાઈ ગયો-કોઇને પણુ પોતાનાં શરીર ઉપર દયા નહી હતી

તેવામા એક સખ્ત તોફાન નીકળ્યુ-કે જેવુ તોફાન જોયલાંની કોઇને કદી યાદ પણુ નથી

તે તોફાને કરી લડાઈગાહમાથી ખાક ઉડવા માડી-અને તે તુરાની લશ્કરના સર અને આખ ઉપર પડવા લાગી

અને તે તોફાને તેઓના માથા ઉપરથી કોલાહ પણુ ઉડાડી નાખી-તે જોઈ તુરાનનો પાદશાહ અજબ રહ્યો

સઘળુ મયદાન મૂવેલાઓના માથામાના ભેજા અને લોહીએ કરી ભરાઈ ૪૦૩
ગયુ હતુ-અહીં સુધી કે પત્થરના ભિતરમા પણુ રતાસ આવી ગયો હતો

તુર્કી સવારો કે જેઓ આસાયેશને વખતે ચિત્તાના શિકારને તુચ્છ ગણુતા હતા,

તેઓ ફરતા આસ્માન સામે લડી શકયા નહી-કે જ્યા તોફાની પવન માણસોને ઘોડા સાથેજ ઊચકી નાખતો હતો

જ્યારે કયખુસરૂએ પવનની એવી જુમ્બેશ જોઈ-અને ઈરાનીઓના દિલ અને નસીબ ખુશહાલ જોયા,

ત્યારે તેણે રૂસ્તમ અને ગૂદર્ઝના બેટા ગીવ તેમજ તુસને સાથે લઇને-લશ્કરની કલ્બગાહમાથી નગારા બાહેર પાડયા

જેથી લશ્કરની કલ્બગાહમાથી માર ફાડના પોકરો નીકળ્યા-એક હાથપર રૂસ્તમ અને બીજા હાથપર પાદશાહ હતો

ધૂળ હવાની અંદર વાદળની મિસાલ એકઠી થઇ ગઈ-તે વાદળ પણુ કેવુ કે જે તીર અને તલવારજ વરસાવતુ હતુ

જગે જગે કપાયલાઓના પહાડ જેવા ઢગલા થયલા હતા-જેઓની વચ્ચે બન્ને લશ્કરના લોહીના ઝરા વેહેતા હતા

હવા બલુ રગની ચાદર માફક થઈ હતી-અને ઝમીન લોહીના દર્યાની મિસાલ બની

તીરો છુટવાથી આસ્માન ઓકાબ પક્ષીના પરની માફક બન્યુ-એ સઘળા ઉપર સીઆહ દિલના અફ્રાસિયાબે નેગાહ કીધી

તો તેણે ઈરાનીઓનો આસ્માની રગનો ચળકતો ઝુડો જોયો-જે ૪૦૪
ઝુડાને તેઓએ લશ્કરના વચલા ભાગમા છુપાવેલો હતો

જેથી લશ્કરને એમનુ એમ સફ ખેંચેલુ રહેવા દઈ-પોતે તેમજ પોતાના નામદારો અને પેહલવાનો સાથ નાસવા માડયુ

પોતાના ખેશીઓ અને એક હઝાર લાયક મર્દ કે જેઓ લડાઈ કરવાને લાયકના હતા તેઓને લઇને,

તેણે ઉગટ રાહે બીઆબાનનો રસ્તો પકડયો-અને એવી રીતની પોતાના તન ઉપર રજ ખેચીને દુશ્મનોના હાથથી પોતાનો જાન બચાવ્યો

હવે પાદશાહ કયખુસરૂ લશ્કરમાથી પોતાના મમાવાને શોધતો શોધતો-લશ્કરની કલ્બગાહ સુધી દોડતો આવ્યો

તેણે જો કે પોતાનો ઘોડો ઘણો દોડાવ્યો અને ઘણીક ઝડપ વાપરી-પણુ તુરાનના પાદશાહના કદમની નિશાન મળી નહીં

જ્યારે અફ્રાસિયાબના લશ્કરે કલ્બગાહમા નેગાહ કીધી-અને કોઈ પણુ ઠેકાણે પોતાનો ઝુડો જોયો નહી,

ત્યારે તેઓએ સઘળા લડાઇના હથિયારો નાખી દઈ-કયાની પાદશાહ પાસે જીવતદાન માગ્યુ

જ્યારે ખુસરૂએ તેઓની એવી હાલત જોઈ ત્યારે તેઓને નવાઝયા-અને તેઓને પોતાના લશ્કરમાથી જુદી જગ્યાએ ઉતારો આપ્યો

પછી પાદશાહે ફરમાવ્યુ કે "સોનેરી તખ્ત તેયાર કરે-અને તમ્બુને ચીનાઈ સણુગારથી સણુગારો."

૪૦૫ મય આવર્દી રામેશગરાન્રા બેખાન્દ
કે લશ્કર્ ફરાવાન્ સરાન્રા બેખાન્દ
શબી કર્દ જશ્ની કે તા રૂઝે પાક્
હમી મોર્દેહ્ બર્ખાસ્ત અઝ તીરેહ્ ખાક્
ચુ ખુરશીદ્ બર્ ચર્ખ બેન્મૂદ્ દસ્ત
રૂખે તીરેહ્ શબ્રા બનાખુન્ બેખસ્ત
શાહન્શાહે ઈરાન્ સરો તન્ બેશોસ્ત
બજાઈ ખરામીદ્ બા ઝન્દવોસ્ત
કઝ ઈરાનેયાન્ કસ મર્ ઊરા નદીદ્
ન હામો દદ્ આવાઝે ઊરા શનીદ્
સેતાયેશ હમી કર્દ બર્ કેર્દેગાર્
અઝાન્ શાદ્માન્ ગર્દેશે રૂઝગાર્
ફરાવાન્ બેમાલીદ્ બર્ ખાક્ રૂય
બરૂખ્ બર્નેહાદ્ અઝ દો દીદેહ્ દો જૂય
વઝાન્જા બેયામદ્ સુએ તાજો તખ્ત
ખરામાનો શાદાન્દેલો નીકબખ્ત
અઝ ઈરાનેયાન્ હર્ કે અફ્ગન્દેહ્ બૂદ્
અગર્ કોશ્તેહ્ બૂદો અગર્ ઝન્દેહ્ બૂદ્
અઝાન્ ખાક્ આવર્દ બર્દાશ્તન્દ
તને દુશ્મનાન્ ખાર્ બુગ્ઝાશ્તન્દ

૪૦૬ હમેહ્ રઝ્મગેહ્ દખ્મહા સાખ્તન્દ
અઝાન્ કોશ્તગાન્ ચૂન બેપર્દાખ્તન્દ
કે ચીઝી કે દીદ્ અન્દરાન્ રઝ્મગાહ્
બેબખ્શીદ્ પાક્ આન્ હમેહ્ બર્ સેપાહ્
અઝાન્જાયગેહ્ રફ્ત દર્ બેહેશ્ત ગન્ગ્
હમેહ્ લશ્કર્ આબાદ્ બા સાઝે જન્ગ્

ત્યાર પછી પાદશાહે મય મંગાવ્યો અને રામેશગરોને બોલાવી-તેમજ લશ્કરમાંથી ઘણાક સરદારોને પણ બોલાવ્યા

તેણે તે આખી રાત, પવિત્ર દિવસ ઉગ્યો ત્યાં સૂધી એવી ખુશાહાલી કીધી-કે ગોયા સીઆહ ખાકમાથી મૂએલા મુર્દા પણ ઉઠી ઉભા થયાં.

જ્યારે ખોરશેદે આસ્માન ઉપર પોતાનો હાથ બતાવ્યો-અને સીઆહ રાતના ચેહરાને પોતાના નખથી ઝખ્મી કીધો,

ત્યારે ઇરાનના શેહન્શાહે પોતાનુ સર અને તન ધોયુ-અને પાક ઝંદ અવસ્તાની કેતાબ લઈ એવી જગ્યાએ ગયો,

કે ઇરાનીઓમાથી કોઈ તેને જોઈ શક્યુ નહીં તેમજ તેનો આવાઝ કોઇપણ જાતના જાનવરો સાંભળી શક્યા નહીં

તેણે પોતાના નસીબની ખુશહાલી ભરી ચાલ માટે ખોદાતાલાની નઝદીક સેતાયેશ કીધી

તેણે ખાક ઉપર વારમ્વાર મોઢુ મસળ્યુ-અને બન્ને આખોમાથી પોતાના ગાલ ઉપર આસુની બે નદી વેહેતી કીધી

પછી તે ત્યાથી ખુશહાલ દિલે અને સારા નસીબ સાથે પોતાના તાજ અને તખ્ત તરફ દમામ સાથે આવ્યો

પછી ઈરાની લશ્કરમાથી જે કોઇ કે ત્યા મૂએલા અથવા જીવતા પડેલા હતા,

તે સઘળાને તેઓ મયદાનમાથી ઉઠાવી લઈ ગયા-અને દુશ્મનોના તનને ખુવારીથી ત્યાજ છોડી દીધા

તે સઘળી લડાઈની જગ્યાએ દખ્મા બનાવ્યા અને જ્યારે તે માર્યા ગયલાઓને ઠેકાણે પાડવાથી ફારેગ થયા,

ત્યારે લડાઈગાહમા જે સઘળી ચીઝો પડેલી જોઈ-તે સઘળી પાદશાહે પોતાના લશ્કરને બક્ષી દીધી

પછી તે ત્યાથી પાછો બેહેશ્ત ગંગમા ગયો-તેનું તમામ લશ્કર લડાઈના મળેલા માલથી આબાદ બન્યુ હતુ

ઝેન્હાર્ ખાસ્તને ફગ્ફૂર્ વ ખાકાન્ અઝ્ કયખુસવ્ વ ગુરીખ્તને અફ્રાસેયાબ્ બગન્ગ્ દેઝ્.

ચુ આગાહી આમદ્ બમાચીનો ચીન્
કે તુર્કાનો અઝ શાહે ઈરાન્ ઝમીન્
બપીચીદ્ ફગ્ફૂરો ખાકાન્ બદર્દ
કે તખ્તે મેહી હર્ કસી યાદ્ કર્દ
વઝાન્ યાવરીહા પશીમાન્ શુદન્દ
પુર્ અન્દીશેહ્ દેલ સૂએ દર્માન્ શુદન્દ
હમી ગોફ્ત ફગ્ફૂર્ કફ્રાસેયાબ્
અઝીન્ પસ બુઝોર્ગી ન બીનદ્ બખાબ્
કે લશ્કર્ ફેરેસ્તાદનો ખાસ્તેહ્
શવદ્ બીગુમાન્ કારે મા કાસ્તેહ્
પશીમાની આયદ્ હમેહ્ બહ્રે મા
વઝીન્ કાર્ વયરાન્ શવદ્ શહ્રે મા
કે ચીનો ખોતન્ હદયહા સાખ્તન્દ
બરાન્ કાર્ ગન્જી બેપર્દાખ્તન્દ

ફગફૂર અને ખાકાને કયખુસરૂ પાસેથી માફી માગવી અને અફ્રાસિયાબનું ગંગદેઝમાં નાસી જવું.

જ્યારે માચીન અને ચીનમા તુર્કીઓ અને ઈરાન ઝમીનના પાદશાહ બાબતની ખબર પુગી,

ત્યારે ફગફૂર અને ખાકાન દુ:ખથી હેરાન થયા-અને દરેક જણને પોતાના બુઝોર્ગી ભરેલા તખ્તની ફિક્ર પડી

તેઓ અફ્રાસિયાબને આપેલી મદદ માટે પશેમાન થયા-અને અદેશા ભરેલાં દિલે તે કામનો ઈલાજ શોધવા પડયા

ફગફૂર બોલ્યો કે "અફ્રાસિયાબ-હવે પછી ખાબમા પણ પોતાની આગળી મોટાઈ પાછી જોઇ શકશે નહીં

અને જો આપણે ફરી લશ્કર અને ખઝાનો મોકલીશું-તો બીશક કે આપણું કામ ખરાબ થશે.

અને આપણે ભાગે સઘળી પશેમાનીજ આવશે-અને એ કામ કરવાથી આપણો મુલક વયરાન થશે."

એમ વિચાર કરી તેઓએ ચીન અને ખોતનમાંથી હદયાઓ તૈયાર કીધા-અને તે કામ ઉપર એક આખો ખઝાનોજ ખાલી કર્યો.

ફેરેસ્તાદએ નીકુદેલશ બેખાન્દ
સુખુનહાએ શાયેસ્તહ બા ઊ બેરાન્દ
યકી મર્દે નીકોદેલો નીકુખાહ
ફેરેસ્તાદ ફગફૂર નઝદીકે શાહ
ઝે બાયેસ્તની હર ચે દર ગન્જ બૂદ
ઝે દીનાર વઝ ગઉહરે ના બેસૂદ
બપૂઝેશ ફેરેસ્તાદ નઝદીકે શાહ
ફેરેસ્તાદગાન્ બરૂગેરેફતન્દ રાહ
ચુમોર્ગાને ચીન્ બી દેરન્ગ્ આમદન્દ
બયક્ હફતહ અઝ ચીન્ બગન્ગ્ આમદન્દ
જહાનદારે પીરૂઝ બેન્વાખ્ત શાન્
ચુનાન્ ચૂન્ બબાયેસ્ત બેન્શાખ્ત શાન્
બપેઝરેફત ચીઝી કે આવર્દહ બૂદ
ઝરાએ ગુલો બદરહો બર્દહ બુદ
ફેરેસ્તાદહરા ગોફત ફરા બેગૂય
કે ખીરહ બરે મા મબર આબ્રૂય
નબાયદ કે નઝદે તો અફ્રાસેયાબ્
બેયાયદ શબે તીરહ હન્ગામે ખાબ્
ફેરેસ્તાદહ બરગશ્તો આમદ ચુ બાદ
બફગફૂર યકસર પયામશ બેદાદ
ચુ બેશ્નીદ ફગફૂર હન્ગામે ખાબ્
ફેરેસ્તાદ કસ નઝદે અફ્રાસેયાબ્
કે અઝ મર્ઝે ચીનો ખોતન્ દૂર બાશ
ઝે બદ કર્દને ખીશ રન્જૂર બાશ
હરાન્ કસ કે ઊ ગુમ કુનદ રાહે ખીશ
બદ આયદ બદઅન્દીશરા કાર પીશ
ચુ બેશ્નીદ અફ્રાસેયાબ્ ઈન્ સોખન્
પશીમાન્ શુદ અઝ કરદહાએ કોહન્
બબીરાહ રાહે બેયાબાન્ ગેરેફત
બેયફગન્દ નામે મેહી જાન્ ગેરેફત
ચુ બા રન્જો બા દર્દો ઘમ દીદ રૂઝ
બેયામદ દમાન્ તા બકૂહ એસ્પોરૂઝ
ઝે બદખાહ રૂઝો શબ્ આઝીર બૂદ
બહર જાએ ખુર્દનશ નખ્ચીર બૂદ
બેયામદ દમાન્ તા બઆબે ઝેરેહ
મેયાન્ સૂદહ અઝ રન્જ બન્દો ગેરેહ
ચુ નઝદીકે આન્ ઝરફ દર્યા રસીદ
મર ઊરા મેયાનો કરાનહ નદીદ
બેફરમૂદ તા મર્દે કશ્તીશુમાર
બેસાઝદ બકશ્તી ઝે દર્યા ગુઝાર
ચુનીન્ ગોફત દર્યાશેનાસે કોહન્
કે અય નામબર્દારે ચીનો ખોતન્
મરા સાલેયાન્ હસ્ત હફતાદો હશ્ત
નદીદમ કે કશ્તી બરીન્ સૂ ગુઝશ્ત
બદુ ગોફત પુરમાયહ અફ્રાસેયાબ્
કે ખુરરમ કસી કુ બેમીરદ દર આબ્
મર ઊરા બશમ્શીર દુશ્મન નકોશ્ત
જહાન્ ચૂન્ નકોશ્તશ બેગીરદ બમોશ્ત
બેફરમૂદ તા મેહતરાન્ હર કસી
બઆબ્ અન્દર આરન્દ કશ્તી બસી

અને એક વફાદાર કાસેદને બોલાવ્યો—અને તેની સાથ કેટલીક ઘટતી વાતો કરી

અને તે એક વફાદાર અને ભલું ઈચ્છનારા કાસેદને—ફગફૂરે પાદશાહ કયખુસરૂની નઝદીક મોકલ્યો

અને તેના ખઝાનામા દીનાર અને સાફ કીધા વનાના કીમતી ઝવાહેરો વગેરે જે કાંઈ કે લાયક ચીઝો હતી,

તે પાદશાહની નઝદીક પોતાની માફી સાથે મોકલી આપી—પછી પેલા એલચીઓએ ચાલવા માડયુ

તે ચીન દેશના મુર્ગો વગર ઢીલ કરવે એક હફતામા ચીનથી ગગ શેહરમા આવી પુગ્યા

ફતેહમદ પાદશાહ કયખુસરૂએ તેઓને માનથી નવાઝયા—અને તેઓના દરજ્જા પ્રમાણે તેઓને બેસાડયા

જે નાદેર ચીઝો અને કોથળીઓ તથા ગોલામો સાથની ભેટ તેઓ લાવ્યા હતા તે સઘળુ કબૂલ કીધુ

અને એલચીને કહ્યુ કે "તુ તેને કહેજે-કે બેવકૂફ બનીને મારી આગળ બેઆબરૂ થતો ના

એમ ન થવુ જોઇયે કે અફ્રાસિયાબ અધારી રાતે ખાબની વખતે પાછો તારી પનાહમા આવી લાગે"

પેલો એલચી પાછો ફર્યો અને પવનની મિસાલ આવ્યો—અને ફગફૂરને તે પાદશાહનો સઘળો પયગામ પહોચાડયો

જ્યારે ફગફૂરે તે પયગામ સાભળ્યો ત્યારે રાતની વખતે-એક જણને અફ્રાસિયાબની નઝદીક મોકલીને કહેવાડયુ,

કે "તુ ચીન અને ખોતન ઝમીનથી હવે દૂરજ રહેજે—અને પોતાના બદકરતુકથી દુખી થજે

કારણકે જે કોઈ કે પોતાનો સીધો રસ્તો છોડી આડે રસ્તે જાય છે—તો તે બૂરા વિચારના શખ્સ આગળ બૂરાજ કામો આવી ઉભા રહે છે"

જ્યારે અફ્રાસિયાબે આ સખુનો સાભળ્યા ત્યારે તે આગળા કીધેલા કામોથી પશેમાન થયો

તેણે ઉગટ રાહે જગલનો રસ્તો લીધો—અને તેમ કરીને મોટાઈનુ નામ નિશાન નાખી દઈ જીવ બચાવ્યો

જ્યારે તેણે જોયુ કે તેના દહાડા દુખ આફત અને મેહનતનાજ આવી પડયા છે ત્યારે તે ઉતાવળો "એસ્પોરૂઝ" નામના પહાડ તરફ આવી લાગ્યો

તે દુશ્મનથી રાત અને દહાડો હોશ્યાર રહેતો હતો—અને દરેક જગે તેનો ખોરાક શિકારજ હતો

એ પ્રમાણે તે નાસ્તો ભાગતો "ઝેરેહ" નામની નદી સુધી આવી લાગ્યો-તેની કમર કમરબદ અને તેના ગાઠથી ગોયા ઝખ્મી થઈ ગઈ હતી

જ્યારે તે ઊડા દર્યાની નઝદીક આવી પહોચ્યો—ત્યારે તે દર્યાનો વચલો ભાગ કે કિનારો કાંઈ માલૂમ પડયો નહી

તેણે તરવાળાને હોકમ કીધો—કે "પેલે પાર ઉતરવા માટે કિશ્તીની તૈયારી કરે"

તે ઘરડો તરવાળો કે જે તે નદીથી વાકેફ હતો તેણે એમ કહ્યું—કે "ઓ ચીન અને ખોતનના નામદાર પાદશાહ !

મારી ઉમર ઈઠઠોતેર વર્ષની થઈ છે છતા મે કોઈપણ વહાણને અત્રેથી પેલે પાર જતુ જોયુ નથી"

ત્યારે તે મહાન અફ્રાસિયાબે તેને કહ્યુ-કે 'ભાગ્યશાળી તે શખ્સ કહેવાય કે જે પાણીમા મરે

દુશ્મન તેન તલવારે મારી શકયો નથી—જ્યારે નથી માર્યો ત્યારે તે જેહાન પાછી છીની લેશે"

તુરત અફ્રાસિયાબે પોતાના સરદારોને ફર્માવ્યુ—કે "નદીમાં સંખ્યાબંધ કિસ્તીઓ ઉતારે"

સુએ ગન્ગ્ દર્ બાહુબાન્ બરૂફરોશીદ્
કે નીકો કે બહહા સરૂ અન્દરૂ કરોશીદ્
સુ આનુજા શુદ ઈમન્ બેબોહૂતો બેખરૂદ
બરૂઆસૂદ અઝ રૂઝગારે નબરૂદ
સુનીન્ ગોફ્ત કીદરૂ બેબાશીમ શાદ
કે કારે ગુઝશ્તહ્ નગીરીમ યાદ
સુ રફ્શાન્ શવદ તીરહુગૂન્ અખ્તરમ
બકશ્તી બરૂ આબે ઝેરેહ્ બુગ્ઝરમ
કે દુશ્મન્ બેખાહમ હમાન્ કીને ખીશ
દેરફૂશાન્ કુનમ્ રાહો આઇને ખીશ

પછી તેઓએ ગંગદેઝ તરફ હકારી જવા માટે સઢ ચઢાવ્યા—અને બલાં ખૂરાંનો કશો વિચાર કીધો નહીં

જ્યારે અફ્રાસિયાબ ત્યાં પુગ્યો ત્યારે તે નચિન્તે ખાવાપીવા અને ઊંઘાવા લાગ્યો—અને હાલ તો લડાઈના હંગામથી આસુદો બન્યો

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "આપણે અત્રે ઘણાજ ખુશહાલ રહીશુ—અને બની ગયલાં કામોની યાદ કરીશું નહીં

જ્યારે મારો નહસ સેતારો પાછો રોશન થશે—ત્યારે પાછો કિશ્તીમાં બેસી ઝેરેહ નદી ઓળગી જઈશ.

અને દુશ્મન ઉપર પોતાનો કીનો લઈશ—અને મારી રાહ રીત પાછી ઝળકતી કરીશ"

ફેરેસ્તાદને ખુસવ્ બન્દેયાન્રા નઝ્દે કાઉસ્ બા નામએ ફીરૂઝી.

કયખુસરૂનું કાઊસની નઝદીક ફતેહમંદીનાં નામા સાથ કયદીઓ અને ખઝાનો મોકલવું.

૪૧૦ સુ કયખુસવ્ આગાહ્ શુદ ઝાન્ સોખન્
કે કારે નવ્ આવરૂદ મર્દે કોહન્
બરોસ્તમ્ ચુનીન્ ગોફ્ત કફ્રાસેયાબ્
સુએ ગન્ગ્ દેઝ શુદ બદર્યાએ આબ્
બકેર્દારૂ કરૂદ આનચે બા મા બેગોફ્ત
કે મારા સેપહરે બુલન્દસ્ત જોફ્ત
બકશ્તી બઆબે ઝેરેહ્ બરૂગુઝશ્ત
હમહ્ સરૂબસરૂ રન્જે મા બાદ ગશ્ત
મરા બા નેયા જોઝ બખન્જરૂ સોખન્
નબાશદ નગર્દાનમ ઈન્ કીન્ કોહન્
ન બીનદ્ ઝે મન્ દુશ્મને બદગમાન્
બજોઝ રૂએ શમ્શીરો પોશ્તે કમાન્
બનીરૂએ યઝ્દાને પીરૂઝગરૂ
બેબન્દમ બકીને સેયાવુશ કમરૂ
હમહ્ ચીનો મકાન્ સેપહ્ ગુસ્તરમ
બદર્યાએ કીમાકૂ બરૂ બુગ્ઝરમ
સુ અર્દદ મરા રાસ્ત માચીનો ચીન્
નખાહીમ યારી ઝે મકાન્ ઝમીન્
બરૂ આબે ઝેરેહ્ બુગ્ઝરાનમ સેપાહ્
અગરૂ ચર્ખે ગરદૂન્ બુવદ નીકૂખાહ્
૪૧૧ અગરૂ ચન્દ જાઈ દેરન્ગ્ આયદમ
વગરૂ મર્દે ખૂનીન્ બચન્ગ્ આયદમ
ફરાવાન્ શુમા રન્જ બરૂદાશ્તીદ
બરો બૂમે આબાદ બુગ્ઝાશ્તીદ
હમી રન્જ બરૂ ખીશ્તન્ બરૂનેહીમ
અઝાન્ બેહ કે ગીતી બદુશ્મન્ દેહીમ
બેમાનદ્ ઝે મા નામ તા રસ્તખીઝ
બપીરૂઝીઓ દુશ્મન્ અન્દરૂ ગુરીઝ
શુદન્દ અન્દરાન્ પહલવાનાન્ દેઝમ
લબાન્ પુરૂ ઝે બાદ અબ્રુઆન્ પુરૂ ઝે ખમ

જ્યારે કયખુસરૂ તે વાતથી વાકેફ થયો—કે "તે બુઢ્ઢા અફ્રાસિયાબે વળી નવુ કામ કાઢયુ છે"

ત્યારે તેણે રૂસ્તમને કહ્યુ કે "અફ્રાસિયાબ—દર્યા નાર્ગ ગંગદેઝ તરફ ગયો છે

તેણે તેજ કામ કરી દેખાડયુ કે જે કાંઈ તેણે આપણુને કહ્યુ હતુ—કે 'બુલંદ આસ્માન અમારો સાથી છે'

તે કિશ્તીમા બેસી દર્યા ઓળગી ગયો છે અને આપણી સઘળી મેહનત બરબાદ ગઈ છે

મને મારા મમાવા સાથે ખંજર સિવાય બીજી વાત—ઝેજ નહી આ જૂનો થઈ ગયલો કીનો હુ કદી પણ છોડી દેવાંનો નથી

તે બૂરા વિચારનો દુશ્મન મારી તરફથી તલવારનો ચેહરો અને કમાનની પીઠ સિયાય કાંઈ બીજુ જોશે નહી

ફતેહ આપનાર યઝદાનના કૌવતની મદદથી—હુ સિયાવક્ષના કીનામા કમર બાધીશ

આખા ચીન અને મકાન ઝમીન ઉપર લશ્કર પાથરીશ—અને કીમાકનો દર્યા પસાર કરી જઈશ

જો માચીન અને ચીનનો મુલક મને સીધી રીતે તાબે થઈ જશે—તો પછી મકાન દેશની મદદની ઝરૂર રહેશે નહી

અગર જો ફરતો આસ્માન મારો મદદગાર થશે—તો દર્યા ઉપરથી લશ્કર પસાર કરાવી જઇશ

જો કે મને કેટલીક જગ્યાએ ઢીલ કરવી પડશે—તોપણ શેવટે તે ખૂની મારા હાથમાં સપડાશે

તમો સઘળાઓએ ઘણીજ રંજ ઉઠાવી છે—અને તમારા આબાદ મુલકો છોડી અત્રે આવ્યા છો

તોપણ જેહાન દુશ્મનના કબ્ઝામા સોપ્યે તે કરતા આપણે પોતે રંજ ઉઠાવ્યે તે બેહતર છે

આપણુની ફતેહ અને દુશ્મનની નાસભાગથી આપણુ નામ કયામત સુધી જળવાઈ રહેશે"

એવું સાંભળી સર્વ પેહલવાનો ગમગીન થયા—તેઓ અફસોસથી ભરેલા હોઠે અને કરચલી ભરેલાં ભવાએ

કે દર્યાએ બા મઉજો ચન્દાન્ સેપાહ
સરો કાર્ બા બાદે શશ માહ રાહ
કે દાનદ કે બીરૂન્ કે આયદ ઝે આબ્
બદ આમદ સેપહરા ઝે અફ્રાસેયાબ્
સુ ખુશ્કી બુવદ મા બજન્ગ્ અન્દરીમ
બદર્યા બકામે નેહન્ગ્ અન્દરીમ
હમી ગોફ્ત હરૂગુનઈ હરૂ કસી
બદાન્ગહ કે ગોફ્તારહા શુદ બસી
સુનીન્ ગોફ્ત રોસ્તમ કે અય મેહતરાન્
જહાનદીદહો રન્જ બોર્દહ સરાન્
નબાયદ કે ઈન્ રન્જ બીબર્ શવદ
બબાદે તન્આસાની અન્દર્ શવદ
વદીગર્ કે ઈન્ શાહે પીરૂઝગર્
બેયાબદ હમી ઝખ્તરે નીકુ બર્
અઝ ઈરાન્ બેરફ્તીમ તા પીશે ગન્ગ્
નદીદીદ જોઝ જન્ગ્ જાએ દેરન્ગ્
ઝે કારી કે સાઝદ હમી બર્ ખરદ
બરીન્ આમદો હમ બરીન્ બુગ્ઝરદ
ચુ બેશનીદ લશ્કર્ ઝે રોસ્તમ સખુન
યકી પાસોખે નવ ફેકન્દન્દ બુન
બુઝોર્ગાને દાનન્દહ બર્ખાસ્તન્દ
બખૂબી ઝબાન્રા બેયારાસ્તન્દ
કે મા શાહરા સરૂબસર્ બન્દહ ઈમ
અબા બન્દગી દૂસ્ત દારન્દહ ઈમ
બખુશ્કીઓ બર્ આબ્ ફર્માન્ તોરાસ્ત
હમહ બન્દગાનીમો પયમાન્ તોરાસ્ત
અઝાન્ શાદ શુદ શાહો બેન્વાખ્ત શાન્
યકાયક બઅન્દાઝહ બેન્શાખ્ત શાન્
દરે ગન્જહાએ નેયા બરૂકોશાદ
ઝે પયવન્દો મેહરશ નકરૂદ ઈચ યાદ
ઝે દીબાઓ દીનારો ગઉહર્ હઝાર્
હયૂનાને શાયેસ્તહ કર્દન્દ બાર્
ઝે ગાવાને ગર્દન્ કશાન્ દહ હઝાર્
બેબોર્દન્દ બા આલતે કાર્ઝાર્
શુતુર્ બાર્ કર્દન્દ બા શહ્રયાર્
હમ અયદૂન્ ઝે ગન્જે દેરમ બીશુમાર્
બેફરમૂદ અઝાન્ પસ બહન્ગામે ખાબ્
કે પૂશીદહ રૂયાને અફ્રાસેયાબ્
ઝે ખીશો ઝે પયવન્દે ઊ હર્ કે હસ્ત
અગર્ દોખ્તરાનન્દ અગર્ ઝીરૂદસ્ત
હમહ દર્ અમારી બરાહ આવરીદ
અઝ અયવાન્ બમયદાને શાહ આવરીદ
નવાહા કે અઝ શહ્રહા યાદગાર્
ગેરૂગાન્ ઝે તોર્કાનો ચીની હઝાર્
સદ અઝ નામદારાનો ગર્દનકશાન્
કે બૂદનદ હર્ યક બમર્દી નેશાન્
હમહ ખીશો પયવન્દે અફ્રાસેયાબ્
ઝે તીમારે ઊ દીદગાન્ પુર્ ઝે આબ્
ચુ જહૂનો ચુ ગર્સીવઝે અરૂજમન્દ
બમહૂદ અન્દરૂન પાએ કર્દહ બબન્દ

બોલ્યા કે "મોજા મારતી નદી અને આટલું બધું લશ્કર-તોફાન સાથે કામ અને વળી છ મહિનાનો રસ્તો (આ તો મોટી પાયમાલીની વાત).

કોણ જાણે છે કે પાણીમાથી કોણ બાહેર આવશે?-અફ્રાસિયાબથી આપણા લશ્કરને પુષ્કળ બદી પુગી છે

જો ઝમીન હોય તો અમો લડવા માટે તૈયાર છિયે-પણ દર્યામાં તો મગરમચ્છના મોઢામાજ પડેલા છિયે"

એ પ્રમાણે દરેક જણ હરેક રીતે બોલતો હતો-પણ તે તકરાર ઘણી વધી પડી તે વખતે

રૂસ્તમે કહ્યુ કે "ઓ જેહાન જોયલા બુઝોર્ગો અને રંજ ખેડેલા સરદારો!

એવું ન થવુ જોઇયે કે આપણની આ સઘળી મેહનત ફોકટ જાય- ૪૧૨
અને આળસાઈના પવનમા તે સઘળી ઉડી જાય

વળી બીજુ એ કે આ ફતેહમદ પાદશાહ-પોતાના નેક સેતારાનુ ફળ ઝરૂરજ મેળવશે

આપણે ઈરાનથી ગગદેશની નઝદીક પુગ્યા ત્યા સુધી-લડાઇ કરવા સિવાય આસાયેશની જગ્યા જોઈજ નથી

જે કામ તે માથે ઉઠાવે છે તેમા તેને ફતેહ મળે છે-ફતેહ કરતો આવ્યો છે અને ફતેહમદ પાછો જશે"

જ્યારે લશ્કરે રૂસ્તમની એ વાત સાંભળી-ત્યારે તેઓએ એક નવીજ રીતે જવાબ દીધો

સઘળા દાના બુઝોર્ગો ઉઠયા-અને ખૂબી ભરેલી ઝબાને બોલ્યા,

કે અમો સઘળા તુ પાદશાહના ચાકર છિયે તાબેદારી સાથે વળી તારા દોસ્ત છિયે

ઝમીન ઉપર તેમજ પાણી ઉપર તારીજ સત્તા ચાલે છે હોકમ કરનારો તુ છે અમો તો સઘળા તાબેદાર છિયે"

તે સખુનોથી પાદશાહ ખુશી થયો અને તેઓને નવાઝયા-અને દરેકને તેઓના દરજ્જા પ્રમાણે બેસાડયા

તેણે પોતાના મમાવાના ખઝાનાનો દરવાઝો ખોલી નાખ્યો-અને તેની સાથના સગપણની તથા મોહબતની કશી પણ દરકાર કીધી નહીં

તેઓએ એક હઝાર ઝોરાવર ઊંટ ઉપર રેશમી કાપડ, દીનાર તથા ૪૧૩
ગોહરો લાધ્યા

દશ હઝાર બળદના ગાડા ભરીને-લડાઈના હથિયાર તેઓ લઈ ગયા

વળી તેજ પ્રમાણે ખઝાનામાથી બેશુમાર દિરમ-પાદશાહને માટે ઊંટ ઉપર લાધ્યા

પછી રાત પડવે તેણે હોકમ કીધો કે "અફ્રાસિયાબનુ ઝનાનખાનુ,

તેના ખેશ અને પયવદો જે કોઈ કે હોય-અગર બેટીઓ કે દાસીઓ પણ હોય,

તે સઘળીઓને અમારીમા બેસાડીને મેહલમાથી શાહી મયદાનમા લઇ આવો"

ત્યાર પછી તે શેહરોની નવી નવાઈની યાદગાર ચીઝો-તેમજ તુર્કી અને ચીની ગિરવી મૂકાયલા એક હઝાર માણસો.

વળી સો નામદારો અને ગર્દનકશ પેહલવાનો-કે જેઓ દરેક મર્દાનગીમાં વખણાયલા હતા

તેમજ અફ્રાસિયાબના સઘળા કુટુંબીઓ-જેઓએ તેના ગમથી આંખો પાણી ભરેલી કીધી હતી

જેવા કે જેહન અને નામીચો ગર્સીવઝ-તે સઘળાને પગમાં બેડી નાખી અમારીમા બેસાડયા.

૪૧૪ સેપોરદ આન્ જમાન્ ગીવરા શહરયારૂ
ગુઝીન્ કરૂદ અઝ ઈરાનેયાન્ દહ હઝારૂ
બદુ ગોફ્ત કય મર્દે ફર્ખોન્દેહ પય
બેરવ બા સેપહ સુએ કાઊસે કય
બેફરમૂદ તા પીશે ઊ શુદ દબીરૂ
બેયાવરદ કેર્તાસો મુશ્કો અબીરૂ
ચકી નામહ અઝ ફીરો મુશ્કો ગોલાબ્
બેફરમૂદ દર્ કારે અફ્રાસેયાબ્
ચુ શુદ ખામહ અઝ મુશ્કો અઝ ફીર તરૂ
નુખોસ્ત આફ્રીન્ કરદ બર્ દાદગરૂ
કે દારન્દહો બર્ સર્ આરન્દહ ઊસ્ત
ઝમીનો ઝમાન્રા નેગારન્દહ ઊસ્ત
હમ ઊ આફ્રીનન્દએ મૂરો પીલ
ઝે ખાશાકે નાચીઝો દર્યાએ નીલ
હમહ બા તવાનાઇએ ઊ યકીસ્ત
ખોદાવન્દે હસ્તો ખોદાવન્દે નીસ્ત
કસીરા કે ઊ પર્વરાનદ બમેહરૂ
બદ બર્ નગર્દદ બગુન્દી સેપેહરૂ
વઝ બાદ બર્ શાહે ગીતી દોરૂદ
કઝ ખીઝદ આરામરા તારો પૂદ
૪૧૫ રસીદમ બરીન્ દેઝ કે અફ્રાસેયાબ્
હમી દાશ્ત અઝ બહરે આરામો ખાબ્
બદ અન્દરૂન્ બૂદ તખ્તો કોલાહ
બુઝોર્ગીઓ દીહીમો તાજો સેપાહ
ચેહલ રૂઝ તા બારહા ગશ્ત પસ્ત
બદ આન્ બુદ કે દુશ્મન્ નેયામદ બદસ્ત
બેગૂયદ ફુનૂન્ ગીવ યકયક બશાહ
સખુન્ હર્ ચે રફ્ત અન્દરીન્ રઝ્મગાહ
ચુ દર્ પીશે યઝદાન્ કુશાઈ દો લબ્
નેયાયેશ કુન અઝ બહરે મન્ રૂઝો શબ્
કશીદીમ લશ્કર બમાચીનો ચીન્
વઝાન્ રૂએ રાનમ બમકાન્ ઝમીન્
વઝાન્ પસ બર્ આબે ઝેરેહ બુગ્ઝરમ
અગર્ પાક યઝદાન્ બુવદ યાવરમ
ઝે પીશે શહન્શાહ બરગશ્ત ગીવ
અબા લશ્કરી ગશ્નો મર્દાને નીવ
ચુ બાદે હવા ગશ્ત બર્ શાહ રાહ
રસીદશ બનઝદીકે કાઊસ શાહ
પસ આગાહી આમદ બકાઊસે કય
અઝાન્ પહલવાન્ઝાદએ નીક પય
૪૧૬ પઝીરહ ફેરેસ્તાદ ચન્દી સેપાહ
ગેરાન્માયગાન્ બર્ ગેરેફ્તન્દ રાહ
ચુ આમદ બરે શાહ ગીવે દેલીરૂ
સેપાહી ઝે ગોર્દાન્ ચુ યક દસ્ત શીરૂ
ચુ ગીવ અન્દર્ આમદ બનઝદીકે શાહ
ઝમીન્રા બેબૂસીદ બર્ પીશગાહ
ઝમીન્રા બેબૂસીદ બર્ પાએ જસ્ત
બેખન્દીદો બેસ્તોરદ રૂયશ બદસ્ત
બેપુર્સીદશ અઝ શહરયારો સેપાહ
ઝે ગર્દન્દહ ખુરશીદો રખ્શન્દહ માહ

પછી તે સઘળાને પાદશાહે પેહલવાન ગીવને સોંપી આપ્યા-અને ઈરાનીઓમાથી દશ હઝાર સવારો ચુટી કાઢી,

પાદશાહે તેને કહ્યુ કે "ઓ મુબારક કદમના બહાદુર મર્દ!-આ લશ્કર સાથ સઘળુ લઈ પાદશાહ કાઊસની પાસે જા"

પછી તેણે હોકમ કીધો જેથી મુન્શી કાગઝ તથા કસ્તુરી અને અબીર લઇ તેની સામે હાઝેર થયો.

પછી કાળી સાહી, કસ્તુરી અને ગોલાબે કરીને અફ્રાસિયાબની બાબત માટે એક નામુ લખવા ફર્માવ્યુ

જ્યારે કલમ સિયાહી અને કસ્તુરીથી ભિજાઈ-ત્યારે તેણે પહેલાં દાદગર દાવર ઉપર દુઆ લખાવી,

કે "ઈન્સાન ઉપર હાદેરો લાવનાર તેજ છે અને તેમાથી સભાળનારો પણ તેજ છે-દુન્યા અને ઝમાનાનો પયદા કરનારો તેજ છે

નાની કીડીને તેમજ મસ્ત હાથીને પણ પયદા કરનારો તેજ છે-નજીવા ઘાસના તણખલાથી તે "નાઈલ" જેવી ભારે મોટી નદીનો પયદા કરનાર તેજ છે

તેની શક્તિ આગળ માટી કે નાની વસ્તુ પયદા કરવી તે બન્ને એકજ છે-પયદા કરનારો અને નાબુદ કરનારો સાહેબ તેજ છે

જે કોઇને કે તે સાહેબ મોહબતથી પાળે છે-તેની ઉપર આસ્માનનો સિતમ ઉતરતો નથી

તે સાહેબથી દુન્યાના પાદશાહ કાઊસ ઉપર આશીષ ઉતરજો!-કારણકે તેના આશીષથીજ સઘળુ સુખ મળે છે

હુ તે કિલ્લા ઉપર આવી પહોચ્યોછુ કે જે અફ્રાસિયાબે-પોતાના આરામ અને ખાબને માટે રાખ્યા હતો

તેની અદર તેનુ તખ્ત, કોલાહ, મોટાઈ, તાજ તેમજ લશ્કર હતુ

ચાળીસ દહાડે તે કિલ્લો ભાગો પણ ખોટુ એટલુજ થયુ છે કે દુશ્મન પકડાયો નથી

જે કાઈ બનાવ આ લડાઈના મયદાનમા બન્યો છે-તે સઘળો પેહલવાન ગીવ તુ પાદશાહને કહેશે

જ્યારે પણ તુ પાક યઝદાનની હુઝૂરમા બદગી માટે બન્ને હોઠ ખોલે-ત્યારે રાત અને દહાડો મારે માટે નિયાયેશ કરજે

હવે હુ માચીન અને ચીન ઉપર ચઢાઇ કરીશ અને ત્યાથી મકાન ઝમીન તરફ લશ્કર લઇ જઇશ

અને જો પાક યઝદાન મારો મદદગાર થશે તો હુ ત્યાર પછી ઝેરેહનો દર્યો પણ પસાર કરી જઈશ"

તે નામુ લઇ ગીવ ભારી લશ્કર અને બહાદુર મર્દો સાથે શેહન્શાહની આગળથી રવાના થયો

ઘોરી રસ્તો પવન મિસાલ કાપતો ચાલ્યો-અને શાહ કાઊસની આગળ આવી પહોચ્યો

પછી પાદશાહ કાઊસને તે નેક કદમના પેહલવાનઝાદા માટે ખબર પુગી

તેથી તેણે કેટલુક લશ્કર તેની સામે એસ્તેકબાલ મોકલ્યું-તેમજ કેટલાક દરજ્જાવાળા શખ્સો તેને લેવા માટે આગળ ગયા

જ્યારે બહાદુર ગીવ પાદશાહની નઝદીક આવી પુગ્યો-ત્યારે તેનું પેહલવાની લશ્કર સિહોથી ભરેલાં જંગલ જેવું દેખાયું.

જ્યારે પેહલવાન ગીવ પાદશાહની આગળ આવ્યો-ત્યારે તેનાં તખ્તની નઝદીકની ઝમીન ચૂમી

જ્યારે કાઊસે તેને જોયો ત્યારે ઉભો થયો-અને હસીને ગીવનો ચેહરો પોતાના હાથે પસવાર્યો

અને તેને પાદશાહ કયખુસરૂ અને લશ્કર માટે-તેમજ ફરતા ખોરશેદ અને ઝળકતા માહતાબની ચાલ માટે પૂછ્યું.

બેગોફ્તુ આન્ કુજા દીદ્ ગીવે ગુતોરૂગ્
કે ગોદર્ઝો બઝ્ શહુરૂયારે બુઝોરૂગ્
જવાન્ શુદ્ કે ગોફ્તારે ઊ શાહે પીરૂ
પસ આન્ નામહ્ બેન્હાદ્ પીશે દબીરૂ
ચુ આન્ નામહ્ બરૂ શાહે ઈરાન્ બેખાન્દ્
હમહ્ અન્જુમન દરૂ શેગેફ્તી બેમાન્દ્
હમહ્ શાદ્ ગશ્તન્દો ખુરૂરમ શુદન્દ્
કે શાદી દો દીદહ્ પુરૂ અઝ્ નમ શુદન્દ્
ફેરૂદ્ આમદ્ અઝ્ તખ્ત કાઊસ શાહ્
કે સરૂ બરૂગેરેફ્ત આન્ કયાની કોલાહ્
બેયામદ્ બેબખ્તીદ્ બરૂ તીરહ્ ખાક્
સેતાયેશ કુનાન્ પીશે યઝ્દાને પાક્
અઝાન્ જાયગહ્ શુદ બજાએ નેશસ્ત
અબા પહ્લવાનાને ખુસ્રવ પરસ્ત
હમી ગોફ્ત બા શાહ્ ગીવ્ આન્ચે દીદ્
સખુન્ નીઝ્ કઝ્ શાહે ઈરાન્ શનીદ્
મય આવર્દો રામેશગરાન્રા બેખાન્દ્
અઝ્ ઈરાન્ નબર્દહ્ સરાન્રા બેખાન્દ્
હમહ્ શબ્ હમી ગોફ્તો પાસોખ શનીદ્
ચુનીન્ તા શબે તીરહ્ અન્દરૂ ચમીદ્
બેરફ્તન્દ્ બા શમ્અ યારાન્ કે પીશ
હેલી શાદો ખુરૂરમ બઆયવાને ખીશ
ચુ બરૂઝદ્ ખુરૂ અઝ્ ચરૂખ રખ્શાન્ સનાન્
બેપીચીદ્ શબ્ ગેરૂદ્ કર્દહ્ અનાન્
તબીરહ્ બરૂઆમદ્ કે દરૂગાહે શાહ્
બેરફ્તન્દ્ ગોદર્ઝ બદાન્ બારૂગાહ્
જહાનદારૂ પસ ગીવરા પીશ ખાન્દ્
બરૂ આન્ નામવરૂ તખ્તે શાહી નેશાન્દ્
બેફરૂમૂદ્ તા ખાસ્તહ્ પીશ બોરૂદ્
હમાન્ નામવરૂ સરૂફરાઝાને ગોરૂદ્
હમાન્ બી ગુનહ્ રૂએ પૂશીદગાન્
પસે પર્દહ્ અન્દરૂ સેતમદીદગાન્
હમાન્ જહુનો ગર્સીવઝે બન્દસાય
કે ઊ બોરૂદ્ પાએ સેયાવુશ ઝે જાય
ચુ ગર્સીવઝે બદ્કુનેશરા બદીદ્
બરૂ કરૂદ્ નફ્રીન્ કે નફ્રીન્ સઝીદ્
હમાન્ જહુનરા પાએ કર્દહ્ બબન્દ્
બેઆવરદન્દ્ નઝદીકે તખ્તે બલન્દ્
અસીરાનો આન્ કસ કે બુદ્ અઝ્ નવા
બેયારાસ્ત મરૂ હરૂ યકીરા સઝા
યકીરા નેગહ્બાન્ યકીરા બબન્દ્
યકી પુરૂ ઊમીદો યકી પુરૂ ગઝન્દ્
બરાન્ દોખ્તરાને રદ્ અફ્રાસેયાબ્
નેગહ્ કરૂદ્ કાઊસો મેશ્ગાન્ પુરૂ આબ્
પસે પર્દએ શાહ્ શાન્ જાએ કરૂદ્
બરે શાન્ પરસ્તન્દહ્ બરૂપાએ કરૂદ્
બઝાન્ પસ હમહ્ ખાસ્તહ્ હરૂ ચે બૂદ્
ઝે દીનારૂ વઝ્ ગઉહરે ના બેસૂદ્
બઈરાનેયાન્ દાદ્ તા આફ્રીન્
બેખાન્દન્દ્ બરૂ શહ્રૂયારે ઝમીન્

ત્યારે બહાદુર ગીવે સઘળા પેહલવાનો અને બુઝોર્ગી ભરેલા પાદશાહ માટે જે કાંઈ જોયું હતું તે કહ્યું.

તે બુઢ્ઢો પાદશાહ તેની વાતો સાંભળીને પાછો જવાન બની ગયો—પછી પેલુ નામુ વાચવા માટે મુન્શીની આગળ મૂક્યુ

જ્યારે તે નામુ ઈરાનના પાદશાહની આગળ વચાયુ—ત્યારે તે સાંભળી તમામ અન્જુમન અજબ રહી

સઘળા ખુશ થયા અને ખુશહાલ બન્યા—અને ખુશહાલીના આસુએ કરી તેઓની બન્ને આખ તર થઈ ગઈ

તુરત પાદશાહ કાઊસ તખ્ત ઉપરથી નીચે ઉતર્યો—તેણે તે કયાની કોલાહ સર ઉપરથી નીચે ઉતારી મેલી

અને બદગીની જગ્યાએ આવી પાક યઝદાન આગળ સેતાયેશ કરતા ૪૧૭
સીઆહ ખાક ઉપર પોતાનુ સર ઘસડયુ

પછી તે ત્યાથી પોતાના વફાદાર પેહલવાનો સાથે પાછો પોતાના તખ્ત ઉપર ગયો

હવે ગીવે જે કાઇ જોયુ હતુ તે, તેમજ ઇરાનના પાદશાહ તરફથી જે સખુનો સાભળ્યા હતા તે કાઊસને કહ્યા

પછી ત્યા મય લાવ્યા અને રામેશગરોને બોલાવી-તેમજ ઈરાન દેશના બહાદુર સરદારોને પણ બોલાવ્યા

રાતભર કાઊસ લડાઇની વાત પૂછતો રહ્યો અને ગીવે તેના જવાબો આપ્યા કીધા છેક મોડી રાત સુધી વાતચિત્ત ચાલી

ત્યાર પછી સઘળા મજલેસના સોબતીઓ મીણબત્તિ લઇને ખુશ ખુશહાલ પોતાના મેહલમા સુવા ગયા

જ્યારે આસ્માન ઉપરથી ખોરશેદે પોતાનો ઝળકતો નેઝો નાખ્યો—અને સીઆહ રાત પોતાની લગામ ફેરવીને નાસી ગઈ,

ત્યારે પાદશાહની દરગાહમાથી નગારાના આવાઝ નીકળ્યા-અને પાદશાહની દરબારમા સઘળા પેહલવાનો ગયા

પછી પાદશાહે ગીવને પોતાની નઝદીક બોલાવ્યો—અને તેને નામીચાં પાદશાહી તખ્ત ઉપર બેસાડયો

ત્યાર બાદ તેણે ફર્માવ્યુ જેથી સઘળો ખઝાનો પાદશાહ આગળ લઇ ગયા—તેમજ સરફરાઝ નામવર પેહલવાનો,

તેમજ પર્દામા રહેનારી નિર્દોષ ઓરતો—કે જેઓએ અફ્રાસિયાબના ૪૧૮
ઝનાનખાનામા ઘણો ઝુલ્મ ખમ્યો હતો તેઓને,

તેમજ જેહન અને ફરેબબાઝ ગર્સીવઝ કે જેણે સિયાવક્ષને જડમૂળથી ઉખેડી નાખ્યો હતો તે સઘળાને લઇ ગયા

કાઊસે જ્યારે બુરા કરતુકના ગર્સીવઝને જોયો-ત્યારે તેના ઉપર લઅનત નાખી કારણકે તે લઅનતને લાયકજ હતો

વળી જેહનને પણ પગમા બેડી નાખેલોજ બુલદ તખ્ત આગળ લાવ્યા

બીજા કયદીઓ તથા જે શખ્સો ગિરવી મૂકાયલા હતા—તેઓ દરેકને લાયકની જગ્યા મુકરર ઠરી

એકને નેગેહબાન નેમ્યો ત્યારે બીજાને કયદમા પુર્યો—એક ઉમેદ ભરેલો ત્યારે બીજો દુખ ભરેલો બન્યો

કાઊસે સરદાર અફ્રાસિયાબની તે બેટીઓ ઉપર નેગાહ કીધી અને પોતાની આખો આસુ ભરેલી બનાવી

પાદશાહી ઝનાનખાનામા તેઓને ઉતારો આપ્યો—અને તેઓની ખિદમત માટે દાસીઓ રાખી

ત્યાર પછી સઘળો ખઝાનો, દીનાર અને કાપ્યાવનાના ગોહરો જે કાંઈ હતાં,

તે સઘળુ ઈરાનીઓને આપ્યુ જેથી તેઓએ દેશના પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી

૪૧૯ હેમર્ બરૂદગાન્ મેહુતરાન્રા સેપોરૂદ
બઆયવાન્ નબોરૂદ અઝ ખુરોઆનો બોરૂદ
બેયારાસ્તન્દ અઝ દરે જહૂન્ જાય
ખુરેશ બા પરસ્તન્દહો રહ્નુમાય
બઆઇને શાહાન્ મરૂ ઊરા બનાઝ
હમી દાશતન્દી બહર્ ચૂનહુ સાઝ
બદેહ્ દર્ યકી જાએ તારીક્ બૂદ
કે દેહ્ દૂરો બા દખમહુ નઝદીક્ બૂદ
બગર્સીવઝ આમદ ચુનાન્ જાએ બહર્
ચુનીનસ્ત કેર્દારે ગર્દન્દહુ દહર્
ખુનુક્ આન્ કસી કુ ખુવદ પાહરા
કફી રાદ દારદ દેલી પારસાં
બેદાનદ કે ગીતી બર્ ખુગઝરદ
નમાંદદ બગેર્દ દરે બીખરદ
ખેરદ ચૂન્ શવદ કેહુતરો કામે રરક્
ચુનાન્ હમ કે દીવાનહુ ખાનદ પેઝરક્
બકાન્ પસ કઝીશાન્ બેપર્દાખ્ત શાહુ
કે બીગાનહુ મર્દુમ તેહી કરૂદ ગાહુ
નવીસન્દહુ આહન્ગે કેર્તાસ કરૂદ
સરે ખામહુ બરૂસાને અલ્માસ કરૂદ
૪૨૦ નેવેશ્તન્દ નામહુ બહર્ કેશ્વરી
બહર્ નામદારીઓ હર્ મેહુતરી
કે શુદ તુર્કો ચીન્ શાહુરા ચકુસરહુ
બઆબેશ ખુરૂ આમદ પલન્ગો બરહુ
દેરમ દાદો દીનારૂ દર્વીશરા
પરસ્તન્દઓ મર્દુમે ખીશરા
બદૂ હફતહુ દર્ પીશે દરૂગાહે શાહુ
અઝ અન્બૂહે બખ્શેશ નદીદન્દ રાહુ
સેઉમ હફતહુ દર્ જાયગાહે મેહી
નેશસ્ત અન્દર્ આરામ બા ફરૂહેહી
કે બસ નાલએ નાયો બાન્ગે સોરૂદ
હમી દાદ દેલ જામે મયરા દોરૂદ
બયક્ હફતહુ અઝ જામે કાઊસે કય
હુમી મઉજ્ બરૂખાસ્ત અઝ સોરૂખ મય
સરે માહે નવ ખેલઅતે ગીવ સાખ્ત
હમહુ ઝરૂરો પીરૂઝહુ અન્દર્ નેશાખ્ત
તબકુહાએ ઝરૂરીનો પીરૂઝહુ જામ
કમરૂહાએ ઝરૂરીનો સીમીન્ સેતામ
પરસ્તારૂ બા તઉકો બા ગૂશવારૂ
હમાન્ યારહો તાજે ગઉહરૂનેગારૂ
૪૨૧ હમાન્ જામહો તખ્તો અફૂગન્દની
કે રન્ગો કે બૂયો કે ગુસ્તર્દની
ફેરેસ્તાદ તા ગીવરા ખાન્દન્દ
બઓરન્ગે ઝરૂરીન્શ બેન્શાન્દન્દ
બેબારૂદન્દ ખેલઅત બનઝદીકે ઊય
બેમાલીદ ગીવ અન્દરાન્ તખ્ત રૂય

વળી સઘળા કયદીઓ તેણે પોતાના સરદારોને આપી દીધા—અને નાના કે મોટા કોઇને પણ પોતાંના મેહલમાં રાખ્યા નહીં.

તેઓએ જેહનને માટે ઉતારાની જગા તૈયાર કીધી—તેને માટે ખાણું પીણું નોકરો અને સલાહકારો મુકરર કીધા

પાદશાહોના ધારા પ્રમાણે તેને દરેક સગવડ સાથે આરામથી રાખ્યો.

કિલ્લામા એક અંધારી જગ્યા હતી—કમકમાત ભરેલી અને દખ્માને મળતી હતી.

તે ગર્સીવઝને હિસ્સે આવી-આ ફરતા ઝમાનાનાં કામો એવાંજ હોય છે

ભલો તેજ પાદશાહ હોય છે કે જે પોતાના હાથ સખાવતથી ભરેલા અને દિલ પરહેઝગારી ભરેલુ રાખે

તેમજ જે જાણે કે "દુન્યા તેની સાથે રહેવાની નથી"-અને જે બેવકૂફ લોકોના દરવાઝાની આસપાસ ભમતો નથી તેજ ભલો પાદશાહ છે

જ્યારે માણસની અકલ મંદ થઈ જાય અને અદેખાઇનો ભોગ થઇ પડે—ત્યારે તબીબ કહે છે કે દીવાના માણસના જેવી તેની હાલત થાય છે

જ્યારે પાદશાહ એ સઘળાઓનો નીકાલ કરી ચૂકયો—ત્યારે તેણે પારકા માણસોને ત્યાથી અલગ કીધા

પછી મુન્શીએ કાગઝ લખવાની તૈયારી કીધી-અને કલમની નોક હીરા જેવી તેઝ બનાવી

અને સઘળા મુલકમા દરેક નામદારો અને દરેક સરદારો ઉપર નામા લખ્યાં

કે "તુરાન અને ચીન સઘળું ઈરાની પાદશાહને તાબે આવ્યુ છે—અને મેંઢા તેમજ ચિત્તા એકજ ઓવારે પાણી પીતા થયા છે"

પછી પાદશાહે દર્વીશોને તેમજ પોતાના નોકરો અને માણુસોને દિરમ તથા દીનારની બક્ષેશ આપી

બે હફતા સૂધી પાદશાહની દરગાહ આગળ બક્ષેશ લેનારાઓની ભીડને સબબે આવવા જવાનો રસ્તો બંદ થઈ પડયો

ત્રીજે હફતે પાદશાહ દબદબા સાથ નાટારના તખ્ત ઉપર આરામમા બેઠો

વાસળીના પુષ્કળ આવાઝ અને ગાયનના સુરોદે કરીને—દરેક જણનુ દિલ મયની જામને દોઆ દેતુ હતુ

એક હફતા સૂધી કયાની પાદશાહ કાઊસની જામમાથી લાલ શરાબના મોજા ઉઠયા

પછી નવા મહિનાની શુરૂઆતે ગીવ માટે સરપાવ તૈયાર કીધો—જેમાં સઘળુ સોનુ અને પીરોઝા મૂકયા હતા

સોનેરી રકાબીઓ અને પીરોઝાની જામો—સોનેરી કમરબંદો અને રૂપેરી લગામ,

સાંકળી અને બાલી તેમજ સોનાના કડા અને ગોહર જડિત તાજ સાથની બાદીઓ,

કપડા તેમજ તખ્ત અને ગલીચા—શોભિતી અને ખુશબોઈવાળી ચીઝો અને પાથરવાનો સઘળો સામાન તૈયાર કીધો

અને કોઇને મોકલી ગીવને બોલાવી મંગાવ્યો—અને તેને સોનેરી તખ્ત ઉપર બેસાડયો

અને તેની નઝદીક પેલો સઘળો હદયો લઈ ગયા—જેથી ગીવે પાદશાહી તખ્ત આગળ પોતાનો ચેહરો મસલ્યો

બાઝ્ આમદને ગીવ્ બા પાસોખે નામએ કયખુસવ્ અઝ્ પીશ્ગાહે કાઊસ્.

—— ॰ ——

વઝાન્ પસ્ બેયામદ્ ખરામાન્ દબીરૂ
બેયાવરૂદ્ કેર્તાસો મુશ્કો અબીરૂ
બેફરમૂદ્ તા પાસોખે નામહુરા
નેવેશ્તન્દ્ બર્ શાહે ખુદ્કામહુરા
નેવેશ્તન્દ્ પાસોખ કે અઝ્ કેર્દેગારૂ
શુદમ્ શાદો ખુશ્નૂદ્ અઝીન્ રૂઝ્ગારૂ
કે ફર્ઝન્દે મા ગશ્ત ફીરૂઝ્બખ્ત
સઝાએ મેહી અઝ્દરે તાજો તખ્ત
બદીરા કે ગીતી હમહુ તન્ગ્ દાશ્ત
જહાન્ અઝ્ પયે ગારતો જન્ગ્ દાશ્ત
ઝે દસ્તે તો આવારહુ શુદ દર્ જેહાન્
નગૂયન્દ્ નામશ્ બોઝ્ અન્દરૂ નેહાન્
હમહુ સાલહુ તા બૂદ્ ખૂનરીઝ્ બૂદ્
સબુકૂરવ્ વ બદ્ગઊહરો તીઝ્ બૂદ્
બેઝદ્ ગર્દને નવ્દરે તાજદારૂ
ઝે શાહાને પીશીન્ બુદ્ ઊ યાદ્ગારૂ
બેરાદરૂ કેશો બદ્તનો શાહુ કોશ્
બદ્અન્દીશો બદ્નામો શૂરીદહુ હોશ્

પયે ઊ મમાન્ તા નેહદ્ બરૂ ઝમીન્
બતૂરાનો મકાનો દર્યાએ ચીન્
જહાન્રા મગરૂ ઝૂ રહાઈ બુવદ્
બદીરા ઝે ગીતી જુદાઈ બુવદ્
અગરૂ દાવરે દાદ્ગરૂ યકૂ ખોદાય
તોરા બૂદ્ ખાહદ્ હમી રહુનોમાય
કે ગીતી બેશૂઈ ઝે રન્જે બદાન્
ઝે ગોફ્તારો કેર્દારે નાબેખ્રદાન્
બદાદે જહાન્આફ્રીન્ શાદ્ બાશ્
જહાન્રા યકી તાઝહુ બુન્યાદ્ બાશ્
અગરૂ બાઝ્ બીનમ્ તોરા શાદ્માન્
પુરઝ્ દરૂદ્ ગર્દદ્ દેલે બદ્ગમાન્
અઝાન્ પસ્ બોઝ્ અઝ્ પીશે યઝ્દાને પાકૂ
નબાશમ્ કઝૂયસ્ત ઊમ્મીદો બાકૂ
બદાન્ તા તો પીરૂઝ્ બાશીઓ શાદ્
સરત સબ્ઝ્ બાદા દેલત પુરૂ ઝે દાદ્
જહાન્આફ્રીન્ રહુનોમાએ તો બાદ્
હમીશહુ સરે તખ્ત જાએ તો બાદ્
નેહાદન્દ્ બરૂ નામહુ બરૂ મોહરે શાહુ
બઝ્ અયવાને ઊ ગીવ્ બુગ્ઝીદ્ રાહુ
બરહુ બરૂ નયૂદશ્ બજાઈ દેરન્ગ્
બનઝદીકે કયખુસવ્ આમદ્ બચન્ગ્

ગીવનું કાઊસની દરબારમાંથી કયખુસરૂનાં નામાના જવાબ સાથ પાછું આવવું.

——.॰·——

ત્યાર પછી ત્યા નવીસદો ખુશહાલી સાથ આવ્યો–અને કાગઝ, કસ્તુરી અને અબીર પણ લેતો આવ્યો

તેને પાદશાહે ફર્માવ્યુ જેથી તેણે આપઅખ્તયાર પાદશાહ કયખુસરૂના નામાનો જવાબ લખ્યો

જવાબ એમ લખ્યો કે "ખોદાતાલાથી તેમજ આ ઝમાનાથી હું ખુશખુશહાલ બન્યો છુ

કે મારૂ ફર્ઝંદ એવી રીતે ફતેહમદ નીવડયુ છે અને તાજ તખ્ત તથા સરદારીને લાયકનુ થયુ છે

જે બૂરો માણુસ કે દુન્યાને દુ:ખમા રાખતો હતો–તેમજ લૂટ અને લડાઇને માટેજ તુરાન દેશનો પાદશાહ થયો હતો,

તે હવે તારા હાથે નાસતો ભાગતો થયો છે–અને ઝાહેરમા હવે કોઇ તેનુ નામ પાદશાહ તરીક લેવાનુ નથી

તે જ્યારથી જન્મ્યો ત્યારથી તમામ ઝિંદગીભર તે માણુસના ખૂન કરતો હતો તે ઉતાવળો, બદઝાત અને મિજાઝી હતો

તેણે તાજદાર નોદરને ગર્દન માર્યો–કે જે આગળા પાદશાહોથી ૪૨૨
યાદગાર રહેલો હતો

તે પોતાના ભાઇને મારી નખાવનાર, પાપી બદનનો અને શાહઝાદા સિયાવક્ષને મારનારો છે–વળી તે બદ વિચારનો, બૂરા નામવાળો અને દીવાની અકલનો પણ છે

તુ તેનુ કદમજ ના રહેવા દેતો કે જેથી તે તુરાન કે મકાન ઝમીન ઉપર તેમજ દર્યા ઉપર અથવા કોઈપણ જગ્યાએ મૂકી શકે

તેમ કર્યાથી સારી જેહાનને પણ છુટકારો મળશે અને દુન્યામાથી બૂરાઇનો નાશ થશે

હવે જો તે એક પુરો સાહેબ દાદગર દાવર–તારો રેહનુમા બનશે,

તો તુ બૂરાઓના દુ:ખથી તેમજ કમઅકલ માણુસોની બેહુદી વાતોથી અને કામોથી દુન્યા ધોઇ નાખશે

દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબની બક્ષેશથી ખુશહાલ રહેજે–અને દુન્યાની આબાદીનો નવો પાયો નાખજે

જો તારા દુશ્મનનુ દિલ દર્દ ભરેલુ થશે અને હુ તને ખુશહાલી સાથે પાછો ફરેલો જોઈશ,

તો પછી હુ પાક યઝદાન કે જેનાથી આપણુને ઉમીદ તેમજ ધાસ્તી રહે છે, તે સાહેબની બદગીમા ઉભા રહેવા સિવાય બીજુ કાઈ કરીશ નહીં

તારી જવાની કાયમ રહેજો અને તારૂ દિલ ઈન્સાફથી ભરેલું રહેજો !–કે જેથી તુ ફતેહમદ અને સુખી રહે

જેહાનને પયદા કરનાર સાહેબ તારો રેહનુમા હોજો !–હમેશો તખ્ત ૪૨૩
ઉપર તારી બેઠક હોજો !"

પછી તે નામા ઉપર પાદશાહની મોહર દાબી–અને ગીવે પાદશાહના મેહલમાથી રૂખ્સત લીધી

તેણે રસ્તામા કંઈ પણ ઢીલ નહીં કીધી–અને કયખુસરૂની નઝદીક બેહેસ્ત ગંગમાં આવી લાગ્યા

બદૂ આફ્રીન્ કર્દો નામહ્ બેદાદ
પયામે નેઆ પીરો ઊ કરૂદ યાદ
બે ગોફ્તારે ઊ શાદ શુદ શહરૂયારૂ
બેખાવરૂદ રામેશગરો મયગોસારૂ

અને તેની ઉપર દુઆ કરી નામુ આપ્યુ-તથા તેની નજદીક બપાવાનો પયગામ કહ્યો

તેની વાત સાભળી પાદશાહ ખુશી થયો-અને તેણે રામશગરો તથા શરાબ પીનાર સાથીઓને તેડયા

રફ્તને કયખુસરૂ અઝ્ બેહેશ્ત્ ગન્ગ્ બસૂએ ચીન્ વ મકાન્ ઝમીન્ વ પયધામ્ ફેરેસ્તાદન્ બફગ્ફૂર્ વ ખાકાન્ વ શાહે મકાન્.

કયખુસરૂનું બેહેશત ગંગમાંથી ચીન અને મકાન ઝમીન તરફ જવું તથા ફગફૂર, ખાકાન અને મકાનના પાદશાહ ઉપર પયગામ મોકલવો.

હમી બૂદ પીરૂઝો શાદાન્ સે રૂઝ
ચહારોમ ચુ બેફ્રૂખ્ત ગીતી ફેરૂઝ
સેપહ્બુદ હમહ્ લશ્કર્ જઉશન્ બેદાહ્
ચુનાન્ ચૂન બુવદ રસ્મે શાહાને દાહ
જહાની બગોસ્તહ્મે નઉદરૂ સેપોરૂદ
યકી લશ્કરી નામબરૂદારૂ ગોરૂદ
બે ગન્ગે ગુઝીન્ રાહે ચીન્ બરગેરેફ્ત
જહાની બશમ્શીરૂ દરૂ બરૂ ગેરેફ્ત
નખુફ્ત ઈચ બી કારો તીરહ્ શબાન્
તલાયહ્ બરૂઝો બશબ્ પાસ્બાન્
૪૨૪ બદાન્ ચૂનહ્ તા શાસર્ાને પેદરૂ
હમી રફ્ત ગેર્યાનો પુરૂ ખાક સરૂ
હમી ગેરદે બાધે સેયાવુશ બેગશ્ત
બજાઈ કે બેન્હાદ ખૂન ઝીરે તશ્ત
હમી ગોફ્ત અગરૂ દાદગરૂ યક ખોદાય
બખાહદ કે બાશદ મરા રહ્નોમાય
કઝીન્ હમ નેશાન્ ખૂને અફ્રાસેયાબ્
બેરીઝમ મન્ ઈદરૂ બકેર્દારે આબ્
વઝાન્ જાયગહ્ શુદ સુએ તખ્ત બાઝ
હમી ગોફ્ત બા દાવરે પાક રાઝ
બે લશ્કરૂ ફેરેસ્તાદગાન્ બરગુઝીદ
કે ગૂયન્દા દાનન્દ ગોફ્તો શનીદ
ફેરેસ્તાદ કસ નઝદે ખાકાને ચીન્
બફગ્ફૂરો સાલારે મકાન્ ઝમીન્
કે ગરૂ દાદ ગીરીદો ફર્માન્ કુનીદ
બે કેર્દારે બદ દેલ પશીમાન્ કુનીદ
ખુરેશહા ફેરેસ્તીદ પીશે સેપાહ્
બબીનીદ નાચારૂ મારા બરાહ્
કસી કુ બેતાબદ બે ગોફ્તારે મા
વગરૂ દૂરૂ માનદ બે દીદારે મા
૪૨૫ સરે ઊ બેબુરરમ બશમ્શીરે તીઝ
બરૂઆરમ બે અયવાને ઊ રસ્તખીઝ

એ પ્રમાણે પાદશાહ ત્રણ દિવસ સૂધી ફતેહમદ અને ખુશહાલ ત્યાજ રહ્યો ચોથે દહાડે જ્યારે દુન્યાને રોશન કરનાર આફતાબ રોશન થયો,

ત્યારે તમામ લશ્કરને જેવી રીતે ઈન્સાફી પાદશાહોની રાહરસ્મ હતી તેવી રીતે લોઢાની ટોપ અને બખ્તર આપ્યા

પછી તેણે તે મુલક અને લશ્કર નૌદરના બચ્ચા ગોસ્તહમને સોપી-પોતે એક બહાદુર નામ ઉઠાવનારૂ લશ્કર લઈ

નામીચા બેહેશ્ત ગંગને છોડી ચીનની રાહ પકડી તેણે પોતાની તલવારે કરી એક સારી જેહાન જીતી હતી

તે દિવસના કે રાતના કામ વગર બેસી રહેતો ન હતો-લશ્કરની પાસ્બાની માટે રાત દિવસ તલાયા રાખતો હતો

એ પ્રમાણે તે આસુ ભરેલી આખોએ અને ધૂળથી ભરેલા સર સાથે પોતાના બાપના શેહર સૂધી આવી લાગ્યો

ત્યા તે સિયાવક્ષના બાગની આસપાસ ફર્યો-અને જે જગ્યાએ કે પોતાના બાપનુ લોહી ઝીલવા માટે તશ્ત મૂકી હતી, તે જોઈ

અને એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "જો ઈન્સાફી એક પુરો ખોદા-મારો રેહનુમા થવા ચાહશે,

તો એજ નિશાની આગળ અફ્રાસિયાબનુ લોહી પણ-હું અહીં પાણીની માફક રેડીશ"

એવી રીતે દુઆ કરી તે ખોદાતાલાની મદદ માગતો હતો-પછી તે જગ્યાએથી પાછો પોતાના તખ્ત તરફ ગયો

તેણે લશ્કરમાથી જેઓ છટાદાર બોલી શકે અને વાતચિત્ત કરી શકે તેવા કાસેદો ચુટી કાઢયા

તેઓમાથી એકેકને ખાકાને ચીન તરફ, ફગફૂર તરફ અને મકાન ઝમીનના સરદારની તરફ મોકલી આપ્યા

અને કહેવાડિયુ કે "અગર તમો ઈન્સાફ પસદ કરતા હોવ અને મારો હુકમ ઉઠાવતા હોવ-તેમજ તમારી ભૂડી કરણીથી દિલ પશેમાન કરતા હોવ,

તો મારાં લશ્કરને ખોરાકી પુરી પાડો-અને રસ્તામા મારાં ગરીબ લશ્કરીઓની સભાળ લેજો

જે કોઇ કે આ મારી વાતથી સર ફેરવશે-અથવા અમારી હજુરમાં હાઝેર થવાની આનાકાની કરશે,

તેનું સર હુ મારી તેજી તલવારે કરી કાપી નાખીશ-અને તેના મેહલમાં રસ્તાખેઝ ઉઠાવીશ"

ફેરેસ્તાદહુ આમદ બદર્ કેશ્વરી
બજાઈ કે બુદ નામવર્ મેહુતરી
હમી ગશ્ત ફગ્ફુરે ખાકાને ચીન્
બુઝોર્ગાને હર્ કેશ્વરી હમચુનીન્
ફેરેસ્તાદહુરા ચન્દ ગોફ્તન્દ ગરૂમ
સુખુનહાએ શીરીન્ બઆવાએ નરૂમ
કે મા શાહુરા સરબસર્ કેહુતરીમ
ઝમીન્ જોઝ બફ્ર્માને ઊ નેસ્પરીમ
ગુઝર્હા કે શાહે દેલીરાન્ બુદસ્ત
બેબીનીમ તા ચન્દ વયરાન શુદસ્ત
ફુનીમ અઝ સર્ આબાદ અઝ ખુર્દની
બેયારીમ હર્ ચીઝ અઝ કર્દની
હમી ગોફ્ત હર્ કસ કે બૂદશ ખરદ
કે ગર્ બી ઝેયાન્ ઊ બમા બુગ્ઝરદ
બદર્વીશ બખ્શીમ બેસ્યાર્ ચીઝ
નેસારો ખુરેશહાએ બેસ્યાર્ નીઝ
ફેરેસ્તાદગાનરા ગેરાન્ હદયહુ દાદ
બેયામદ બદર્ગાહુ ખુશનૂદો શાદ
દેગર્ નામવર્ ચૂન્ બમક્રાન્ રસીદ
દેલે શાહે મક્રાન્ દેગર્ ગૂનહુ દીદ
બરે તખ્તે ઊ રફ્તો નામહુ બેદાદ
બેગોફ્ત અઝ પયામ આન્ચે બૂદશ બયાદ
સબુકસર્ ફેરેસ્તાદહુરા ખાર્ કર્દ
દેલે અન્જુમન્ પુર્ ઝે તીમાર્ કર્દ
બદુ ગોફ્ત બા શાહે ઈરાન્ બેગૂય
કે નાહીદહુ બર્ મા ફુઝૂની મજૂય
ઝમાનહુ હમહુ ઝીરે બખ્તે મનસ્ત
ઝમીન્ રઊશન્ અઝ તાજો તખ્તે મનસ્ત
ચુ ખુર્શીદે તાબાન્ શવદ બર્ સેપેહુર્
નુખોસ્તીન્ બરીન્ બૂમ તાબદ ઝે મેહુર્
હમમ્ દાનેશો ગન્જે આબાદ હસ્ત
બુઝોર્ગીઓ મર્દીઓ નીરૂએ દસ્ત
ગર્ અઝ મન્ હમી રાહુ જૂયદ રવાસ્ત
કે હર્ જાન્વર્ બર્ ઝમીન્ પાદ્શાસ્ત
ન બન્દીમ અગર્ બુગ્ઝરી બર્ તો રાહુ
ઝેયાની મકુન્ બર્ ગુઝર્ બા સેપાહુ
વર્ અયદૂન્ કે બા લશ્કર્ આઈ બશહુર્
અઝીન્ પાદ્શાહી તોરા નીસ્ત બહુર્
નમાનમ કે બર્ ખાકે મા બુગ્ઝરી
વઝીન્ મરૂઝ જાઈ બપય બેસ્પરી
નમાનમ કે બાશી તો પીરૂઝગર્
બઅર્ યાઝી અઝ અખ્તરે નીક્ બર્
અઝીનગૂનહુ ચૂન્ શાહુ પાસોખ્ શનીદ
બઝાન્ જાયગહુ લશ્કર્ અન્દર્ કશીદ
બેયામદ બેરાઝાન્ બરાહે ખોતન્
જહાન્ગીર્ બા નામદાર્ અન્જુમન્
બેરફ્તન્દ ફગ્ફુરો ખાકાને ચીન્
બરે શાહુ બા પૂઝેશો આફ્રીન્
સે મન્ઝેલ ઝે ચીન્ નઝ્દે શાહુ આમદન્દ
બુદો નામદારાન્ બરાહુ આમદન્દ

દરેક શેહરમાં જ્યાં જ્યાં કે જે નામવર સરદારો હતા ત્યાં કાસેદો આવી પહોંચ્યા

એથી ફગફૂર અને ખાકાને ચીન તેમજ હરેક મુલકના સરદારો દિલગીર થયા.

પણ તેઓએ કાસેદની સામે મોહબતથી વાત કીધી-અને નર્મ આવાઝે મધુર શબ્દો કહ્યા

કે "અમો સઘળા પાદશાહના નોકરો છિયે-અને તેના હોકમ વગર અમો જરાપણ આગળ ચાલીશુ નહીં

જે રસ્તેથી કે લશ્કર જવાનુ છે તે રસ્તાઓ-કેટલી હદે ખરાબ થયલા છે તે અમો તપાસીશુ

તારા લશ્કરને ખોરાકી આપી ફરીથી આસુદા કરીશુ-અને જે ચીઝ પુરી પાડવા લાયક હશે તે લાવીશુ"

વળી જે લોકો કે ડહાપણ ધરાવનારા હતા તેઓ બોલ્યા કે "જો કયખુસરૂ આપણને કશી પણ ઈઝા પુગાડયા વગર અત્રેથી પસાર થઈ જશે,

તો આપણે દર્વીશોને બિસ્યાર ચીઝો ખયરાત કરીશુ અને ખોરાક પણ બિસ્યાર આપીશુ"

પછીં તે એલચીઓને તેઓએ ભારી હદયો આપ્યો-જેથી તેઓ ખુશ ખુશહાલ પાદશાહની દરગાહમા પાછા આવ્યા

હવે બીજો નામવર એલચી જ્યારે મક્રાન ઝમીન પહોચ્યો-ત્યારે ૪૨૬
મક્રાનના પાદશાહનુ દિલ તેણે બીજીજ રીતનુ જોયુ

તે તેના તખ્તની નઝદીક ગયો અને પાદશાહનુ નામુ આપ્યુ-તથા જે કાઈ પયધામ કહેવાડયો હતો તે તેને કહ્યો

પણ તે કમીના પાદશાહે ગેલા એલચીને હરકાટી કાઢયો-અને પોતાની રઇયતનુ દિલ ગમ ભરેલુ બનાવ્યુ

તેણે એલચીને કહ્યુ કે "તુ ઈરાનના પાદશાહને કહેજે-કે અમો ઉપર વગર વિચારે જાસ્તી ના કર

કારણકે સઘળો ઝમાનો મારા બખ્તની નીચે છે-સઘળો મુલક મારા તાજ અને તખ્તથી રોશન બનેલો છે

જ્યારે આસ્માન ઉપર ઝળકતો ખોરશેદ ઉગે છે-ત્યારે મોહબતને લીધે પહેલો આ સર ઝમીન ઉપર પ્રકાશે છે

તેમજ મારામા દાનાઈ છે અને ભરપુર ખઝાનો પણ છે-તેમજ બુઝોર્ગી, મર્દાનગી અને હાથનુ કૌવત પણ છે

તારા લશ્કરને પસાર થવા માટે જો તુ મારી પાસેથી રસ્તો માગતો હોય તો તે વાજબી છે-કારણકે દરેક જાનદાર આ દુન્યામા છૂટાપણુ ધરાવે છે

તેને કહે કે જો તુ પસાર થઈ જશે તો હુ તારો રસ્તો નહીં રોકીશ-પણ પસાર થઇ જતા પોતાના લશ્કર સાથ મારા મુલકમા કશી ખરાબી ના કરતો

પણ જો તુ લશ્કર લઇ મારા શેહર ઉપર ચઢાઇ કરવા માગશે-તો આ મારી પાદશાહીમાથી તારે હિસ્સે કાઈપણ આવશે નહીં

હુ તને મારી ઝમીન ઉપરથી પસાર થવાજ દઈશ નહી-બલકે મારા ૪૨૭
મુલકમા પગ પણ મૂકવા દઈશ નહીં

જો તુ તારા નેક સેતારાની ચાલથી સઘળે ફતેહ મેળવે છે-પણ અહીં હુ તને કદીપણ ફતેહમંદ થવા દઈશ નહી"

જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ એવી રીતનો તેનો જવાબ સાભળ્યો-ત્યારે તેણે પોતાની જગ્યાથી લશ્કર આગળ ખેચ્યુ

જ્યારે તે દુન્યા જીતનાર પાદશાહ પોતાની નામદાર અંજુમન સાથ દોડતો ખોતનના રસ્તા તરફ આવી લાગ્યો,

ત્યારે ફગફૂર અને ખાકાને ચીન માફી માગતા અને આફ્રીન કરતા પાદશાહની સામા ગયા

તેઓ પોતે તેમજ તેના નામદારો ચીનથી ત્રણ મઝલના રસ્તા ઉપર પાદશાહને રસ્તામા એસ્તેકબાલ આવ્યા

હમહ્ શાહૂરા પાક્ કર્દેહ્ બદસ્ત
દરો દસ્ત્ ચૂન્ જાયગાહે નેશસ્ત
હમહ્ રાહ્ પુર્ પૂશેશો ખુર્દની
અઝ્ આસાયેશો બઝ્મો ગુસ્તર્દની
ચુ નઝદીકે શહ્‌ર્ અન્દર્ આમદ્ સેપાહ્
બેબસ્તન્દ્ આઇન્ બબીરાહો રાહ્
બદીવાર્ દીબા બર્ આવીખ્તન્દ્
બે બર્ મુશ્કો અમ્બર્ હમી રીખ્તન્દ્
૪૨૮ ચુ બા શાહ્ ફગ્ફૂર્ ગુસ્તાખ્ શુદ
બપીશ્ અન્દર્ આમદ્ સુએ કાખ્ શુદ
બદ્ ગોફ્ત મા શાહ્‌રા કેહ્તરીમ્
બગર્ કેહ્તરીરા ખુદ અન્દર્ખરીમ્
જહાની બબખ્તે તો આબાદ બાદ
હમે દુસ્તદારાન્ બતુ શાદ બાદ
અગર્ અયવાને મા દર્ખુરે શાહ્ નીસ્ત
ગુમાનમ્ કે હમ કમતર્ અઝ્ રાહ્ નીસ્ત
બકાખ્ અન્દર્ આમદ્ સરફ્રાઝ્ શાહ્
નેશસ્ત અન્દરાન્ નામવર્ પીશગાહ્
ઝે દીનારે ચીની ઝે બહ્‌રે નેસાર્
બેયાવર્દ્ ફગ્ફૂરે ચીન્ સદ્ હઝાર્
હમી બૂદ્ બર્ પીશે ઊ બર્ બપાય
બબા મર્ઝબાનાને ફર્ખોન્દહ્ રાય
બચીન્ અન્દરૂન્ બૂદ્ ખુસ્રવ્ સે માહ્
બબા નામદારાને ઈરાન્ સેપાહ્
પરસ્તન્દહ્ ફગ્ફૂર્ હર્ બામ્દાદ્
હમી શાહ્‌રા નવ્ બનવ્ હદ્યહ્ દાદ્
ચહારોમ્ ઝે ચીન્ શાહે ઈરાન્ બેરાન્દ્
બમકાન્ શુદો રોસ્તમ્ આનજા બેમાન્દ્

આખો રસ્તો પોતાના હાથે સાફ કીધો હતો-પહાડોની ખીણો અને મયદાનો ઘરમાં બેસવાની જગ્યા મિસાલ બનાવ્યા હતાં

આખો રસ્તો કપડા અને ખાધ ખોરાકીથી તેમજ ઉતારાની જગ્યા, ખાણીપીણી અને ગલીચાથી ભરી નાખ્યો હતો

જ્યારે ઇરાની લશ્કર શેહરની છેક નઝદીક આવ્યું-ત્યારે તેના માર્ગમાં તેમજ બીજા અલફાતુ માર્ગમા તોરણો બાંધ્યા

અને ઘરની દીવારો ઉપર રેશમી કપડા લટકાવ્યા-સઘળાઓનાં માથાં ઉપર કસ્તુરી અને અમ્બરનો નેસાર કર્યો

જ્યારે ફગફૂર કયખુસરૂ સાથે છૂટથી હળી ગયો-ત્યારે તેને સાથે લઇને પોતાના મેહલ તરફ ગયો

અને તેને કહેવા લાગ્યો કે "જો તારી ખેદમતને લાયક મને ગણતો હોય તો હુ તુ પાદશાહનો તાબેદાર છુ

તમામ જેહાન તારા નસીબને જોરે આબાદ હોજો !-તારીથી તારા દોસ્તોનાં દિલ ખુશહાલ હોજો !

જો મારો મેહલ પાદશાહને ઉતરવા લાયક નહીં હોય-તોપણ હુ ધારૂ છુ કે રસ્તામા ઉતારો લેવા કરતા તે કાઈ ઘણો હલકો નથી."

પછી સરફરાઝ પાદશાહ તેના મેહલમા આવ્યો-અને તે નામીચી દરબારમા બેઠો

પછી ફગફૂરે ચીન નેસારને માટે એક લાખ ચીનાઈ દીનાર લાવ્યો

અને મુબારક અકલના તેના ઉમ્રાઓની સાથે પાદશાહની આગળ ઉભો રહ્યો

એવી રીતે ખુસરૂ ઇરાની લશ્કરના નામદારો સાથે ચીનમા ત્રણ મહિના રહ્યો

તાબેદાર ફગફૂર દરેક બામદાદે-પાદશાહને નવો નવો હદયો નઝર કરતો હતો

ચોથે મહિને ઇરાનનો પાદશાહ ચીનથી નીકળી-મકાન તરફ ગયો પણ રૂસ્તમ ત્યાજ રહ્યો

પયધામે દીગર્ અઝ્ કયખુસ્રવ્ બશાહે મકાન્ વ જન્ગ્ કર્દન્ વ કોશ્તહ્ શુદને શાહે મકાન્.

૪૨૯ બેયામદ્ ચુ નઝદીકે મકાન્ રસીદ્
ઝે લશ્કર્ જહાનદીદઇ બરગુઝીદ્
બરે શાહે મકાન્ ફેરેસ્તાદો ગોફ્ત
કે બા શહ્‌રયારાન્ ખેરદ્ બાદ્ જોફ્ત
નેગહ્ કુન્ કે મા અઝ્ કુજા રફ્તહ્ ઈમ
ન મસ્તીમો બર્ આરઝૂ ખુફ્તહ્ ઈમ
જહાન્ રઉશન્ અઝ્ તાજો બખ્તે મનસ્ત
સરે મેહ્તરાન્ પાએ તખ્તે મનસ્ત
ખુરેશ્ સાઝો રાહે સેપાહે મરા
બખૂબી બેયારાએ ગાહે મરા
ચુ લશ્કર્ શુદ્ અઝ્ ખુર્દની બીનવા
કસી બીનવાઈ નદારદ્ રવા

કયખુસરૂનો મકાનના પાદશાહ ઉપરનો બીજો પયગામ અને તેનું લડાઈ કરવું તથા મકાનના પાદશાહનું માર્યું જવું.

જ્યારે તે મકાનની નઝદીક આવી પહોચ્યો-ત્યારે લશ્કરમાથી એક અનુભવી શખ્સને ચુટી કાઢયો

અને તેને મકાનના પાદશાહની નઝદીક મોકલી કહેવાડયું-કે "પાદશાહોનો સાથી ડહાપણ હોજો !

તું જો કે અમો ક્યાથી આવ્યે છિયે-અમો કાઈ પીધેલા નથી અને પોતાની ખાહેશ પાર પાડવાનાં કામ ઉપર કાઈ ઊંઘાયલા નથી

તમામ દુન્યા મારા તાજ અને નસીબથી રોશન બની છે-સરદારોનાં સર તે મારાં તખ્તના પાયા છે.

મારાં લશ્કરને રસ્તો આપ અને ખાધ ખોરાકી તેયાર કર-અને મારી જગ્યા ખૂબી સાથ સણગારી તેયાર રાખ

જો લશ્કર ખોરાકની તંગીમાં આવે-તો પછી તે તંગી કોઈથી લઈ ચલાવાય નહીં.

બરન્દ આનગહી દસ્ત ચીઝે કસાન
અગરૂ મન નબાશમ બહરૂ કસ રસાન
નવા ચૂન નેયાબન્દ જન્ગ આવરન્દ
જહાન બરૂ બદઅન્દીશ તન્ગ આવરન્દ
ગરૂ અયદૂન કે ગોફતારે મન નશનવી
બખૂને ફરાબાન કસ અન્દરૂ શવી
હમહુ શહરે મકાન તો વયરાન કુની
ચુ બી કીનહુ આહન્ગે શીરાન કુની
ફેરેસ્તાદહુ આમદ પયામશ બેદાદ
નબુદ બરૂ દેલશ જાએ પયઘામો દાદ
સરે બીખેરદ ઝાન સખુન તીઝ ગશ્ત
બેજૂશીદ મઘઝશ બદઆમીઝ ગશ્ત
પરાગન્દહુ લશકરૂ હમહુ ગેરૂદ કરૂદ
બેયારાસ્ત બરૂ દશ્ત જાએ નબરૂદ
ફેરેસ્તાદહુરા ગોફ્ત બરૂગર્દો રવ
બનઝદીકે આન બદગુમાન બાઝ શવ
બેગૂયશ કે અઝ ગર્દેશે તીરહુ રૂઝ
તો ગશ્તી ચુનીન શાદો ગીતીફોરૂઝ
બેબીની ચુ આઈ ઝે મા દસ્તબોરૂદ
બેદાની કે મર્દાન કુદામન્દો ગોરૂદ
ફેરેતાદએ શાહુ ચૂન બાઝ ગશ્ત
હમહુ શહરે મકાન પુરૂ આવાઝ ગશ્ત
ઝમીન કૂહ તા કૂહ લશકરૂ ગેરેફ્ત
હમહુ મર્ઝે મકાન સેપહુ બરૂ ગેરેફ્ત
બેયાવરૂદ પીલાને જન્ગી દોવીસ્ત
તો ગોફ્તી કે અન્દરૂ ઝમીન જાએ નીસ્ત
અઝ આવાઝે અસ્પાનો જૂશે સેપાહ
હમી માહ બરૂ ચરૂખ ગુમ કરૂદ રાહ
તલાયહુ બેયામદ બનઝદીકે શાહ
કે મકાન સેયહુ શુદ ઝે ગર્દે સેપાહ
હમહુ રૂએ કેશવરૂ દેરફૂશસ્તો પીલ
બેબીનદ કુનૂન શહરૂયારૂ અઝ દો મીલ
બેફરૂમૂદ તા બરૂકશીદન્દ સફ
ગેરેફ્તન્દ ગૂપાલો ખન્જરૂ બકફ
ઝે મકાન તલાયહુ બેયામદ બદશ્ત
હમહુ શબ હમી ગેરદે લશકરૂ બેગશ્ત
નેગહબાને લશકરૂ અઝ ઈરાન તોખારૂ
કે બૂદી બનઝદીકે ઊ રઝમ ખારૂ
બેયામદ બરૂઆવીખ્ત બા ઊ બહમ
ચુ શીરે સરફરાઝો પીલે દેઝમ
બેઝદ તીઘો ઊરા બદૂ નીમ કરૂદ
દેલે શાહે મકાન પુરૂ અઝ બીમ કરૂદ
દો લશકરૂ બરાનગૂનહુ સફ બરૂકશીદ
કે અઝ ગરૂદ ચશમ આસ્માનરા નદીદ
દો રૂયહુ સેપહુ અન્દરૂ આમદ ચુ કૂહ
બહમ બરૂ કશીદન્દ હરૂદુ ગોરૂહ
ઝે કલબ અન્દરૂ આમદ સેપહુદારૂ તૂસ
જહાન શુદ પુરૂઝ નાલએ બૂકો કૂસ
બપીશ અન્દરૂન કાવેયાની દેરફૂશ
પસે પોશ્ત ગોર્દાને ઝરૂયીનહુ કફશ

અગર જો હુ તેઓને દરેક ચીઝ પુરી પાડી શકું નહીં-તોજ તેઓ પારકાનાં માલ ઉપર હાથ લઈ જશે.

જો એ લોકોને સાઝ સામાન નહીં પુગશે તો એ લોકો લડાઈ કરશે-અને દુશ્મનને આફતમા લાવી નાખશે

જો તુ આ મારી વાત નહીં સાંભળશે-તો તને ઘણાકોના ખૂનમાંથી પસાર થવુ પડશે

જ્યારે તુ કાંઈપણ કીના વગર સિહોની લડાઇનો એરાદો કરશે-ત્યારે તુ તારો તમામ મકાનનો મુલક વયરાન કરશે”

પેલા કાસેદે આવી પાદશાહનો પયગામ પુગાડયો-પણ તેના દિલમા ૪૩૦
તે પયગામ સાભળવાની અને ઈન્સાફી સખુનો સમાવવાની જગ્યાજ નહીં હતી

જેથી તેનુ અકલવનાનુ માથુ તે સખુનો સાભળી ઉશ્કેરાઇ ગયું-તેનુ મગઝ ઉકળ્યુ અને ભૂડો બન્યો

તેણે વીખરાયલુ લશ્કર સઘળુ એકઠુ કીધુ-અને મયદાનમા લડાઇની જગ્યા તૈયાર કીધી

તેણે કાસેદને કહ્યુ કે “તુ પાછો ફર-અને તે બદ ગુમાનની નઝદીક પાછો જા

તેને કહેજે કે તારા સીઆહ દહાડાની ચાલ બદલાઈ જવાથી તુ એવી રીતે ખુશહાલ અને દુન્યાને રોશન કરનારો થયો છે

પણ જ્યારે તુ અમારી આગળ આવશે ત્યારેજ તુ અમારા લોકોની શક્તિ જોશે-અને ત્યારેજ તુ જાણશે કે મર્દાનેમર્દ અને પેહલવાન કોણ હોય છે?”

જ્યારે પેલો પાદશાહનો એલચી પાછો ફર્યો-ત્યારે તમામ મકાન શેહર ગડબડ ભર્યું બન્યુ

એક પહાડથી બીજા પહાડ સુધીની સઘળી મકાનના મુલકની ઝમીન ઉપર લશ્કર ફેલાયુ

તે લશ્કર સાથ બસો લડાયક હાથીઓ પણ લાવવામા આવ્યા-જેથી ગોયા ઝમીન ઉપર કેથે જગ્યાજ નહીં રહી

ઘોડાઓના ખખાર અને લશ્કરના ઘસારાથી-ગોયા માહતાબ પણ આસ્માન ઉપર પોતાનો માર્ગ ચૂકી ગયો

તેવામા ઈરાની તલાયો પાદશાહની નઝદીક આવ્યો-અને બોલ્યો કે ૪૩૧
“લશ્કરની ધૂળે કરીને મકાનનો મુલક સીઆહ થઈ ગયો છે

મકાનનો આખો દેશ ઝુંડા અને હાથીથી ભરાઇ ગયો છે-અને પાદશાહ બે માઇલ દુરથી તે જોઈ શકશે”

એવુ સાભળી પાદશાહે પણ ફર્માવ્યુ જેથી તેના લશ્કરે પણ સફ ખેંચી-અને હાથમા ગોર્ઝ અને ખંજર પકડયા

મકાનના લશ્કરમાથી એક તલાયો મયદાનમા આવી આખી રાત પોતાના લશ્કરની આસપાસ ચોકી કરવા માટે ફરતો રહ્યો

હવે ઇરાનના લશ્કરનો નેગહબાન તોખાર હતો જેની આગળ લડાઇ તુચ્છ હતી,

તે પેલા મકાની તલાયા આગળ આવી તેની સાથ લડાઈ કરવા લાગ્યો-એક સરફરાઝ સિહ જેવો ત્યારે બીજો ગુસ્સા ભરેલા હાથી જેવો હતો.

પણ શેવટે તોખારે તલવાર મારી તેના બે ટુકડા કીધા-જે જોઈ મકાનના પાદશાહનુ દિલ ધાસ્તી ભરેલુ થયુ

પછી બન્ને લશ્કરે એવી રીતે સફ ખેંચી-કે તેની ધૂળે કરી માણસની આંખો આસ્માનને જોઈ શકી નહીં

બન્ને તરફથી પહાડની માફક લશ્કર આગળ વધ્યું-અને તે બન્ને લશ્કરો એક બીજા ઉપર તુટી પડયા

કલ્બગાહમાથી સરદાર તૂસ આગળ વધ્યો જેથી જેહાન કરનાય અને નગારાના આવાઝ ભરેલી થઇ.

તેની હરોલમા કાવેયાની ઝુંડો હતો-અને તેની પછાડી સોનેરી જોડા ૪૩૨
પેહેરેલા પેહલવાનો હતા

હવા પુરૂ ઝે તીરો ઝમીન્ પુરૂ ઝે પીલ
જહાન્ શુદ બકેર્દારે દર્યાએ નીલ
બકલ્બ અન્દરૂન્ શાહે મકાન્ બેખસ્ત
બઝૂબીનો ઝાન્ ખસ્તગી હમ નરસ્ત
યકી ગોફ્ત શાહા સરશરા બુરીમ
બદૂ ગોફ્ત ઝેશ્ત અન્દરૂ નન્ગરીમ

સરે શાહર્યારાન્ કે બુરૂરદ ઝે તન્
મગર તીરહા અઝ તોખ્મએ અહરમન્
યકી દખ્મહ સાઝીદ ગુરકો ગોલાબ્
શુનાન્ ચૂન બુવદ શાહરા જાએ ખાબ્
બરહનહ નબાયદ કે ગર્દદ તનશ
બશાન્ હમ નેશાન્ ખસ્તહ દર જઉશનશ
બેપૂશીદ રૂયશ બદીબાએ ચીન્
કે મર્ગે બુઝોર્ગાન્ બુવદ હમચુનીન્
વઝાન્ અન્જુમન્ કોશતહ શુદ દહ હઝાર
સવારાનો ગોર્દાને ખન્જર ગઝાર
હઝારો સદો ચેહલ ગેરેફ્તાર શુદ
સરે ઝેન્દગાન્ પુર ઝે તીમાર શુદ
૪૩૩ બેબાર્દન્દ પીલાનો આન્ ખાસ્તહ
સરાપર્દહો ગાહે આરાસ્તહ
બુઝોર્ગાને ઈરાન્ તવાનગર શુદન્દ
બસી નીઝ બા તખ્તો અફસર શુદન્દ
વઝાન્ પસ દલીરાને પર્ખાશજૂય
બતારાજે મકાન્ નેહાદન્દ રૂય
ખોરૂશે ઝનાન્ ખાસ્ત અઝ શહરો દશ્ત
હમહ શહરે મકાન્ પુર આવાઝ ગશ્ત
બહેસ્‌હાએ શહર આતેશ અન્દર ઝદન્દ
હમી આસ્માન્ બર ઝમીન્ બર ઝદન્દ
બેખસ્તન્દ અઝીશાન્ ફરાવાન્ બતીર
ઝનો કૂદકે બુરદ કર્દન્દ આસીર
ચુ કમ શુદ બરાન્ અન્જુમન્ ખેશ્મે શાહ
બેફરમૂદ તા બાઝ ગર્દદ સેપાહ
હમાન્ નીઝ તા અશ્કરી તીઝહશ
બેયારામદ અઝ ઘારતો જન્ગજૂશ
કસીરા નમાનદ કે બેશ્તી કુનદ
મગર બા નેઝન્દાન્ દુરોશ્તી કુનદ
અઝાન્ શહર હર કસ કે બુદ પાર્સા
બપૂઝેશ બેયામદ બરે પાદશા
૪૩૪ કે મા બીગુનાહીમો બીચારહ ઈમ
હમીશહ બરન્જે સેતમગારહ ઈમ
ગર આયદૂન્ કે બીનદ સરે બીગુનાહ
બેબખ્શદ સઝાવાર બાશદ ઝે શાહ
ખોરૂશી બરઆમદ ઝે પર્દહસરાય
કે અય પહલવાનાને ફર્ખોન્દહ રાય
અઝીન્ પસ ગર આયદ ઝે જાઈ ખોરૂશ
ઝે બીદાદીઓ ઘારતો જન્ગો જૂશ
સેતમઆરયાન્‌રા કુનમ બર દો નીમ
કસી રૂ નદારદ ઝે દાદાર બીમ

હવા તીરથી ભરેલી અને ઝમીન હાથીથી ભરેલી થઈ-અને જેહાન નીલના દર્યાની માફક બની

તે લડાઈમાં કલ્બગાહમાં મકાનનો પાદશાહ નેઝાથી ઝખ્મી થયો-અને તેને થયલા કારીગાહથી તે બચી શકયો નહીં

ત્યારે એક જણે કયખુસરૂને કહ્યુ કે "ઓ પાદશાહ! આપણે તેનું સર કાપી નાખ્યે"-પાદશાહે તેને એવો જવાબ દીધો કે "હવે આપણે એની ઉપર ખરાબ વિચારથી જોવુ ઘટતું નથી

એહરેમનની તોખ્મથી ઉતરેલા સીઆહ જીવના શખ્સ સિવાય-પાદશાહોના સર તેના શરીર ઉપરથી કોણ કાપી શકે છે?

માટે તમો પાદશાહોને લાયકની ખાબગાહની જગ્યા હોય તે પ્રમાણેનું કસ્તુરી અને ગોલાબ પાથરેલુ એક દખ્મુ બનાવો

એવુ નહીં થાય કે તેનુ શરીર ઉઘાડુ રહી જાય-પણ જેમ તેના બખ્તરમા ઝખ્મી થયલુ છે તેમજ રહેવા દેજો

અને ચીનાઈ રેશમી કપડાંથી તેનો ચેહરો ઢાકજો-કારણકે બુઝોર્ગ લોકોનુ મોત એવુજ હોય છે"

તે લશ્કરમાથી દશ હઝાર સવારો અને ખજર મારનારા પેહલવાનો માર્યા ગયા

અગીઆરસોને ચાલીસ પેહલવાનો કયદ પકડાયા-જેથી જીવતા રહેલાઓના સર ગમથી ભરેલા થયા

અને તેઓ હાથીઓ, સઘળો ખઝાનો, તમ્બુઓ અને આરાસ્તા કરેલુ તખ્ત વગેરે સર્વ સામાન પાદશાહ આગળ લઇ ગયા

જેથી ઈરાનના બુઝોર્ગો તવગર બન્યા-અને ઘણાકો તખ્ત અને તાજ સાથના થયા

ત્યાર પછી લડાયક બહાદુરો-મકાનના મુલકને તારાજ કરવા મંડી ગયા

શેહર અને જંગલમાથી ઓરતોના પોકાર ઉઠયા-તમામ મકાન શેહર રૂદનના પોકાર ભરેલુ થયુ

તેઓએ કિલ્લાઓમા તેમજ શેહરમા આગ લગાડી-અને ગોયા આસ્માન ઝમીન ઉપર લાવી નાખ્યુ

તેઓમાથી ઘણાક જાણુ તીરથી ઝખ્મી થયા-ઓરત અને બચ્ચા છોકરાને કયદ કીધા

જ્યારે તે રૈયત ઉપર પાદશાહનો ગુસ્સો કમી થયો-ત્યારે તેણે લશ્કરને પાછુ ફરવા હોકમ કીધો

તેવીજ રીતે ડાહપણ ભરેલા અશ્કશને ફર્માવ્યુ ક "લૂટફાટ કરવાથી તેમજ લડાયક જોસ્સાથી શાન્ત પડે

કોઇને વધારે નુકસાન થવા નહી દે-પણ જેઓ સરકશ અને બંડ ઉઠાવનારા હોય તેઓને સઝા કરે"

તે શેહરમા જે કોઇ પરહેઝગાર લોકો હતા-તેઓ માફી માગવા માટે પાદશાહની નઝદીક આવ્યા

કે "અમો બેગુનાહ અને લાચાર છિયે-હમેશે ઝુલ્મગારોનાજ દુ:ખમા સબડયા કર્યે છિયે

જો તુ અમારા સર નિર્દોષ ધારતો હોય-તો તુ પાદશાહને ઘટે છે કે અમોને માફી બક્ષે"

ત્યારે પાદશાહે પોતાની છાવણીમાથી ઢંઢેરો બાહેર પડયો-કે "ઓ મુબારક વિચારના મારા પેહલવાનો!

અરગજો હવે પછીથી ઝુલ્મ, લૂટફાટ, લડાઈ અને સખ્તીને સબબે કેયેથીબી પોકાર નીકળશે,

તો તેવા ઝુલ્મગારો કે જેઓને ખોદાતાલા તરફની ધાસ્તી નથી તેવાઓના બે ટૂકડા કરી નાખીશ."

જહાન્દારૂ સાલી બમકાન્ બેમાન્દ
કે હર્ જાએ કશ્તીગરાન્રા બેખાન્દ
ચુ આમદ્ બહારો ઝમીન્ ગશ્ત સબ્ઝ
હમહ્ કુહ્ પુર્ લાલહો દશ્ત સબ્ઝ
ચરાગાહે અસ્પાનો જાએ શેકારૂ
બેયારાસ્ત બાગ્ અઝ ગુલો મીવહ્દારૂ
બેફરમૂદ્ તા અશ્કરી નીકૂખાહ્
બમકાન્ બેમાનદ્ ચકી ચન્દ્ ગાહ્
નજૂયદ્ બજોઝ ખૂબીઓ રાસ્તી
નેયારદ્ બદાદ્ અન્દરૂન્ કાસ્તી
વઝાન્ શહ્‌રૂ રાહે બેયાબાન્ ગેરેફ્ત
હમહ્ રન્જહા બર્ દેલ્ આસાન્ ગેરેફ્ત
ચુનાન્ શુદ્ બફરમાને યઝદાને પાક્
કે અન્દરૂ બેયાબાન્ નદીદન્દ ખાક્
હવા પુર્ ઝે અબ્રો ઝમીન્ પુર્ ખવીદ્
જહાની પુરઝ લાલહો શમ્બલીદ્
ખુરેશહાએ મર્દુમ હમહ્ રફ્ત પીશ
બગરદૂનો ઝીરૂ અન્દરૂન્ ગાવમીશ
બદશ્ત અન્દરૂન્ સબ્ઝહો જાએ ખાબ્
હવા પુર્ ઝે અબ્રો ઝમીન્ પુર્ ઝે આબ્

પછી પાદશાહ મકાન ઝમીનમાં એક વર્ષ સુધી રહ્યો-તેણે દરેક જગ્યાએથી હોડીવાળાઓને બોલાવ્યા

જ્યારે વસત રૂતુ આવી અને ઝમીન લીલોતરી ભરેલી થઇ-તેમજ તમામ પહાડો ગુલલાલાનાં ફૂલથી ભરેલા થયા,

ઘોડાઓને ચરવાની જગ્યા તેમજ શિકાર કરવાની જગ્યા-તેમજ ફૂલ અને ફળથી બગીચા સુશોભિત બન્યા,

ત્યારે પાદશાહે હોકમ કીધો કે "વફાદાર અશ્કરા-આ મકાન ઝમીનમા થોડોક વખત રહે

અને ખૂબી તેમજ રાસ્તી સિવાય બીજું કાઈ કામ કરે નહીં-અને ઇન્સાફની અદર જરાપણ ખાયકી કરે નહીં"

પછી તેણે શેહરમાથી જગલનો રસ્તો પકડયો-અને સઘળી મેહનત ૪૩૫
તેની ઉપર આસાન થઈ

પાક યઝદાનના હોકમથી એવુ બન્યુ-કે તેઓએ તે બીઆબાનમાં કયે ધૂળ જોઇજ નહી

કારણકે હવા વાદળાથી ભરેલી અને ઝમીન અનાજના પાકથી ભરપુર હતી-સઘળી દુન્યા લાલા અને શમ્બલીદ ફૂલથી ભરેલી હતી.

ગાડાઓ કે જેમા પાડા જોડેલા હતા તે ભરીને લશ્કર માટે ખાધ ખોરાકી આગળ ચાલતી હતી

જગલમા લીલોતરી અને ઉતારાની જગ્યા મળતી હતી-તેમજ હવા વાદળથી ભરેલી અને ઝમીન પાણીથી ભરેલી હતી

ગુઝશ્તને શાહ્ કયખુસવ્ અઝ્ આબે ઝેરેહ્ વ ગેરેફ્તને ગન્ગ-દેઝ્ વ ગુરીખ્તને અફ્રા-સેયાબ્ અઝાન્ જા.

પાદશાહ કયખુસરૂનું ઝેરેહ દર્યાથી પસાર થવું અને તેનું ગંગદેઝ લેવું અને તે જગ્યાએથી અફ્રા-સિયાબનું નાસી જવું.

ચુ આમદ્ બનઝ્દીકે આબે ઝેરેહ્
ફુરશાદન્દ ગોર્દાન્ મેયાન્ અઝ્ ગેરેહ્
હમહ્ કારૂસાઝાને દર્યા બરાહ્
ઝે ચીનો ઝે મકાન્ હમી બોરદ્ શાહ્
બખુશ્કી બેકરદ્ આન્ ચે બાયેસ્ત કરદ્
ચુ કશ્તી બઆબ્ અન્દરૂ અફગન્દ મરદ્
બેફરમૂદ્ તા તૂશહ્ બરદાશ્તન્દ
ઝે યક્ સાલહ્ તા આબ્ બુગ્ઝાશ્તન્દ
જહાન્દારૂ નીકૂઅખ્તરે શાહ્જૂય
બરફ્ત અઝ્ લબે આબ્ પુર્ આબ્રૂય
બરાન્ બન્દગી બર્ ફેઝાયેશ ગેરેફ્ત
જહાન્આફ્રીનરા નેયાયેશ ગેરેફ્ત
હમી ખાસ્ત અઝ્ કેર્દેગારે બલન્દ
કે ઊરા બખુશ્કી બરદ્ બી ગઝન્દ
હમી ગોફ્ત કય કેર્દેગારે જેહાન્
શેનાસન્દએ આશ્કારો નેહાન્
નેગહ્દારે ખુશ્કીઓ દર્યા તોઈ
ખોદાવન્દે ચર્ખો સુરયા તોઈ

જ્યારે તે ઝેરેહના દર્યા આગળ આવ્યો-ત્યારે પેહલવાનોએ પોતાની કમર છોડી

મકાન અને ચીનથી પાદશાહે દર્યાનુ કામ જાણનારા ખારવાઓને રાહમા સાથે લીધા હતા

કિનારા ઉપર જે કાઈ તૈયારી કરવાની હતી તે કરી લીધી-અને પછી કિશ્તીબાને કિશ્તી નદીમા ઉતારી

ત્યારે પાદશાહે હોકમ કીધો કે "નદી પસાર કરી જવાય ત્યા સુધી નઝદીક એક વર્ષ ચાલે એટલો ખોરાક સાથે લે"

પછી ખોદાઈ માર્ગ શોધનાર નેક સેતારેનો દુન્યાનો પાદશાહ કય ખુસરૂ-પોતાના દબદબા સાથે કિનારેથી ઉપડયો

તેણે બદગી કરવા ઉપર ઘણોક વખત રોકયો-અને જેહાનને પયદા ૪૩૬
કરનાર ખોદાતાલાની નેયાયેશ કીધી

તેણે બુલદ કેરદેગાર પાસેથી એવી ખાહેશ કરી-કે તેને વગર ઈઝાએ પાછો ખુશ્કી ઉપર ઉતારે

તે એમ બોલ્યો કે "ઓ જેહાનના પયદા કરનાર સાહેબ !-તું ઝાહેર અને છૂપી વાતોનો જાણનાર છે

તેમજ ખુશ્કી અને દર્યાનો નેગાહ રાખનાર પણ તુંજ છે-આસમાન અને પર્વીન સેતારાનો સાહેબ તુંજ છે

નેગહ્દારે જાનો લેષ્કરે મરા
હમાન્ ગન્જો તખ્તો કોલાહે મરા
પુર્ આશૂબ્ દર્યા અજાન્ ગુનહ્ બૂદ
કેહ્ કસ નરસ્તી બદેલ નાશખૂદ
બશશ માહ્ કશ્તી બેરફ્તી બર્ આબ્
કેહ્ સાખ્તી હર્ કસી જાએ ખાબ્
બહફ્તુમ કે નીમી ગુજશ્તી ઝે સાલ
શુદી કઝ્ઓ બીરાહ્ બાદે શમાલ
સરે બાદ્બાન્ તીઝ બરકાશ્તી
ખલહ્ પીરો મલ્લાહ્ નુગ્ઝાશ્તી
બજાઈ કશીદી ઝે રાહે બેરદ્
કે મલ્લાહ્ ખાન્દીશ ફમઉલ્અસદ્
૪૩૭ ચુનાન્ સાખ્ત યઝ્દાન્ કે બાદો હવા
નશુદ તુન્દ્ બા અખ્તરે પાદશા
શોગેફ્ત અન્દરુન્ આબ્ માન્દહ્ સેપાહ્
નમૂદી બઅન્ગોશ્ત હર્ યક્ બશાહ્
બઆબ્ અન્દરુન્ શીર્ દીદન્દો ગાવ
હમી દાશ્તી ગાવ બા શીર્ તાવ
હમાન્ મર્દુમો મૂઈહા ચૂન્ કમન્દ્
હમહ્ તન્ પુરઝ પશ્મ ચૂન્ ગૂસ્ફન્દ્
ગોરૂહી સરાન્ ચૂન્ સરે ગાવમીશ
દો દસ્ત અઝ્ પસે પોશ્ત ખુદ પાએ પીશ
યકી તન્ ચુ માહીઓ સર્ ચૂન્ પલન્ગ્
યકી સર્ ચુ ગૂરો તનશ ચૂન્ નેહન્ગ્
યકીરા સરે ખૂકો તન્ ચૂન્ બરહ્
હમહ્ આબ્ અઝીનહા પુરી યકસરહ્
નમૂદી હમી ઈન્ બદાન્ આન્ બદીન્
હમી ખાન્દન્દી જહાન્આફ્રીન્
બબખ્શાયેશે કેર્દેગારે સેપેહર્
હવા રામ શુદ બાદ નન્મૂદ ચેહર્
ગુજશ્તન્દ્ બર્ આબ્ દર્ હફ્ત માહ્
કે બાદી નકર્દ અન્દરીશાન્ નેગાહ્
૪૩૮ ચુ ખુસ્રવ ઝે દર્યા બખુશ્કી રસીદ
નેગહ્ કર્દ હામૂન્ જહાનરા બેદીદ
બેયામદ બપીશે જહાન્આફ્રીન્
બેમાલીદ બર્ ખાક્ રોખ્ બર્ ઝમીન્
બર્આવર્દ કશ્તીઓ ઝઉરક્ ઝે આબ્
શેતાબ્ આમદશ બૂદ જાએ શેતાબ્
બેયાબાનશ પીશ આમદો રીગો દશ્ત
તન્ આસાન્ બરીગે રવાન્ બરગુજશ્ત
હમહ્ શહરહા દીદ બર્ સાને ચીન્
ઝબાનહા બકેર્દારે મકાન્ ઝમીન્
બદાન્ શહરહા દર્ બેયાસૂદ શાહ્
ખુરેશ ખાસ્ત અન્દી ઝે બહરે સેપાહ્
સેપોર્દ આન્ ઝમીન્ ગીવરા શહરયાર્
બદૂ ગોફ્ત બર્ ખુર્ તો અઝ્ રુઝગાર્
દુરોશ્તી મકુન્ બા ગુનહ્ગાર્ નીઝ
કે બીઆરઝ્ શુદ બર્ દેલમ ગન્જો ચીઝ
અઝીન્ પસ નદારમ કસીરા બકસ
પરસ્તેશ કુનમ પીશે ફર્યાદરસ

મારા જાનનો અને મારાં લશ્કરનો તેમજ મારા ખઝાના, તખ્ત અને કોલાહનો નેગાહ રાખનાર તુજ સાહેબ છે"

દર્યો એવોતો તોફાની બન્યો હતો-કે તેથી કોઈપણ શખ્સનું દિલ દુઃખી બન્યા વગર રહ્યુ નહીં

છ મહિના સૂધી કિશ્તી પાણી ઉપર ચાલી-અને દરેક જણે તેનેજ સૂવાની જગ્યા બનાવી

સાતમે મહિને કે જ્યારે વરસમાથી અડધુ વરસ પસાર થયુ-ત્યારે ઉત્તર તરફનો પવન આડોઅવળો ફાટવા લાગ્યો

જેણે સઘળા સઢના મથાલા ઝડપમા ફેરવી નાખ્યા-અને વહાણનું સુકાન ખલાસીના હાથમા રહી શકયુ નહીં

અને તેઓ સીધે રસ્તેથી આડે માર્ગે એક એવીજગ્યાએ જઈ પુગ્યા-કે જેને ખારવાઓ "ફમઉલઅસદ" યાને "સિહનુ મોઢુ" કરી ઓળખે છે

તોપણ ખોદાના હોકમથી એવો બનાવ બન્યો કે પેલો તોફાની પવન અને હવા પાદશાહના બુજર્ગ નસીબની સાથે તુન્દ બન્યા નહીં

એવુ જોઈ પાણી વચ્ચે તમામ લશ્કર પણ અજબ રહ્યું-અને દરેક જણે પાદશાહ તરફ આગળી બતાવી

તેઓએ દર્યાની અદર સિહ અને ગાય જોઈ-જે ગાય સિહ સાથ લડવાની શક્તિ ધરાવતી હતી

તેમજ માણસો પણ જોયા કે જેઓના બાલ કમદ જેવા લામ્બા હતા-અને જેઓનુ સઘળુ શરીર ગોસ્પદની માફક ઉનથી ભરેલુ હતુ

વળી એક ટોળો જોયો કે જેઓના ભેસના જેવા માથા હતા-જેઓના બન્ને હાથો પીઠ પછાડી અને પગ આગળ હતા

એકનુ તન માછલીની મિસાલનુ અને માથુ ચિત્તાની મિસાલનુ-જ્યારે એકનુ માથુ ગોરખરની મિસાલનુ અને તન નગરમચ્છની મિસાલનુ હતુ

એકનુ ડુક્કરનુ માથુ અને તન બકરાની માફકનુ હતુ એવી એવી અજાયબીથીજ સઘળો દર્યો ભરેલો હતો

ઈરાનીઓ એક બીજાને તે દેખાડતા હતા અને ખોદાને યાદ કરતા હતા

પછી આસ્માનના પયદા કરનાર સાહેબની બક્ષેશથી-હવા ધીમી પડી અને તોફાન નર્મ પડી ગયુ

તેઓએ સાત મહિનામા દર્યો પસાર કીધો-જે દરમેયાન ફરીથી તેઓને કશુએ તોફાન નડયુ નહી

જ્યારે ખુસરૂ ઝમીન ઉપર ઉતર્યો-અને નેગાહ કીધી ત્યારે તેણે એક બોહોળુ મયદાન જોયુ

તેવોજ તે દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબની હુઝૂરમા બદગી માટે ગયો-અને ખાકવાળી ઝમીન ઉપર પોતાનુ મોઢુ મસળ્યુ

પછી દર્યામાથી કિશ્તી અને મછવા બાહેર કાઢયા-હવે તેણે ઉતાવળ કરવા માડી કારણકે તે ઝગ્યા ઉતાવળનીજ હતી

હવે તેની સામે જગલ, રેતીનુ રણ અને મયદાન આવ્યુ-પણ તે ઉડતી રેતીનુ રણ આસાનીથી પસાર કરી ગયો

ત્યાના તમામ શેહરો ચીનની માફકના જોયા-અને તેઓની ભાષા પણ મકાન ઝમીનના જેવી જોઈ

તે શેહરોમાં પાદશાહે આસાયેશ લીધી-અને પોતાના લશ્કર માટે પુષ્કળ ખોરાક માગ્યો

પછી પાદશાહે તે સઘળો મુલક ગીવને સોપી આપ્યો-અને તેને કહ્યું કે "તુ તારા નસીબનાં ફળ ચાખ

તું ગુનેહગારો સાથે પણ ઘણી સખ્તાઈ ના વાપરતો-કારણકે ખઝાના તેમજ કોઇ પણ ચીઝ ઉપરથી મારૂ દિલ ઉઠી ગયુ છે

હવે પછી હુ કોઇને કોઈ સાથે લડવા દઈશ નહીં-અને દાદ ફર્યાદને સાભળનાર ખોદાની બદગીમા ઉભો રહીશ."

કે લશ્કર્ ચકી નામવર્ બરૂગુઝીદ
કે ગોફ્તારે હર્ કસ્ બેદાનદ્ શનીદ
ફેરેસ્તાદ્ નઝદીકે શાહાન્ પયામ્
કે હર્ કસ્ કે ઊ જુયદ્ આરામો કામ

બેયાયન્દ્ ખુરરમ્ બદાન્ બારગાહ્
બહેલ્ શાહો નીકીદ્હેશ નીકુખાહ્
હરાન્ કસ્ કે ઊ ઝીન્ સખુન્ બુગ્ઝરદ્
કે રાએ બદે ખીશ કયફર્ બરદ્
ફેરેસ્તાદહ્ ચૂન્ નઝદે ઈશાન્ રસીદ્
પયામે શહન્શાહ્‌રા ગુસ્તરીદ્
બેગોફ્તન્દ્ હર્ યક્ કે મા કેહતરીમ્
અગર્ કેહતરીરા ખુદ્ અન્દરખરીમ
કસી સર્ નપીચીદ્ ઝાન્ મેહતરાન્
બદરગાહ્ રફ્તન્દ્ પીરો જવાન્
બદરગાહે શાહ્ આમદહ્ બા નેસાર્
હમહ્ મરઝબાનાનો અઝ્ શહરયાર્
ચુ ખુસ્રવ ચુનાન્ દીદ્ બેન્વાખ્ત શાન્
બખોરશીદ્ ગર્દન્ બરફ્રાખ્ત શાન્
પસઝ્ ગન્ગ્દેઝ્ બાઝ્ જોસ્ત આગેહી
કે અફ્રાસેયાબો કે તખ્તે મેહી
ચુનીન્ ગોફ્ત ગૂયન્દએ ઝાન્ ગોરૂહ્
કે ઈદર્ ન આબસ્ત પીશત ન કુહ્
અગર્ બેશ્મરી સરબસર્ નીકો બદ્
ફેઝૂન્ નીસ્ત તા ગન્ગ્ ફર્સન્ગ્ સદ્
અઝાન્ શાહે બીદાદ્ગર્ જાન્ નમાન્દ્
કે બીદાદ્ મરદુમ્ ફરાવાન્ નમાન્દ્
કુનૂન્ તા બરઆમદ્ કે દર્યાએ આબ્
બગન્ગસ્ત બા મરદુમ અફ્રાસેયાબ્
અઝાન્ આગહી શાહ શુદ્ શહરયાર્
શુદ્ આન્ રન્જહા બર્ દેલશ નીઝ્ ખાર્
બરાન્ મરદુમાન્ ખેલઅત આરાસ્તન્દ્
પસ અસ્પે જહાન્દીદગાન્ ખાસ્તન્દ્
બેફરમૂદ્ તા બાઝ્ ગશ્તન્દ શાહ્
સુએ ગન્ગ્દેઝ્ રફ્ત ખુદ્ બા સેપાહ્
સેપહ્‌રા બેયારાસ્ત રૂઝી બેદાદ્
કે યઝ્દાને નીકીદ્હેશ કરદ્ યાદ્
હમી ગોફ્ત હર્ કસ્ કે જુયદ્ બદી
બેપીચદ્ કે બાદાફરહ્ ઈઝદી
નબાયદ્ કે બાશીદ્ યકુતન્ બશહર્
કશ્ રન્જ યાબદ્ તને મૂર્ બહર્
જહાન્દાર્ ચૂન્ ગન્ગ્દેઝ્‌રા બેદીદ્
શુદ્ અઝ્ આબે દીદહ્ રૂખશ નાપદીદ્
પેયાદહ્ શુદ્ અઝ્ અસ્પો સર્ બર્ ઝમીન્
હમી ખાન્દ્ બર્ કેર્દગાર્ આફ્રીન્
હમી ગોફ્ત કય દાવરે દાદ્ પાક્
ચકી બન્દહ્ અમ હેલ પુરઝ્ તર્સો બાક્
તો દાદી મરા જૂરો આઇનો ફર્
સેપાહો દેલો અખ્તરો પાયો પર્

પછી તેણે લશ્કરમાંથી એક નામવર શખ્સ કે જે દરેક ટોળાની ભાષા સમજી શકે તેવાને ચુંટી કાઢયો

૪૩૯ અને તેની પાસે તે શેહરના બીજા પાદશાહોની નઝદીક પયગામ મોકલ્યો–કે જે કોઇ પાદશાહ કે આરામથી રહેવા માગતો હોય અને પોતાની મુરાદ ચાહતો હોય,

તેઓ ખુશખુશહાલ મારી દરબારમા ખુશીથી, ભલીભલાઈથી અને દોસ્ત તરીકે આવે

જે કોઈ કે આ મારી વાતથી ફરશે–તે પોતાના બૂરા વિચારનો બદલો ઝરૂર પામશે"

જ્યારે પેલો કાસેદ તેઓની નઝદીક પહોચ્યો–અને તેઓને શેહનશાહનો પયગામ પહોચાડયો

ત્યારે તેઓ દરેકે કહ્યુ કે "જો અમો તુ પાદશાહની તાબેદારી કરવાને લાયકના હોઇયે તો અમો તારા નોકરોજ છિયે"

તે સરદારોમાથી કોઇએ પણ પોતાનુ સર ફેરવ્યુ નહીં–અને તે બુઢા તથા જવાનો પાદશાહની દરગાહમા આવ્યા

હાકેમો અને પાદશાહો પણ હદયા સાથે પાદશાહની દરગાહમા આવ્યા

જ્યારે કયખુસરૂએ એવુ જોયુ ત્યારે તેઓને નવાઝયા–અને તેઓના સર આફતાબ સૂધી બુલંદ કીધા

પછી તેણે ગગદેઝ, અફ્રાસિયાબ તેમજ તેના બુઝોર્ગ તખ્ત માટેની ખબર પૂછી

તે લોકોમાથી એક જાણકારે એ પ્રમાણે કહ્યુ–કે "અહીં તારી આગળ હવે પાણી કે પહાડ આવવાના નથી

અગર જો તુ સારા માઠા રસ્તાની ગણત્રી કરે–તો ગગદેઝ સો ૪૪૦ ફર્સંગ કરતા વધારે દૂર નથી

હવે તે ઝુલ્મગાર પાદશાહમા જીવ પણ રહ્યો નથી–તેમજ તેનાં ઝુલ્મગાર માણસોમાથી પણ ઘણા રહ્યા નથી

જ્યારથી તે દર્યા ઓળંગી અત્રે આવ્યો છે–ત્યારથી અફ્રાસિયાબ પોતાના રસાલા સાથે ગગમાજ રહેલો છે"

એવી ખબર સાભળી પાદશાહ ખુશહાલ થયો–અને પોતાની સઘળી મેહનતને તુચ્છ ગણી

પછી પેલા અનુભવી શખ્સોને સરપાવ આપી તેઓના ઘોડા મગાવ્યા.

અને ફર્માવ્યુ જેથી તેઓ પાછા ફર્યા અને પાદશાહ–પોતે લશ્કર સાથ ગગદેઝ તરફ ગયો

તેણે લશ્કરને તૈયાર કીધું અને પગાર ચૂકવી આપ્યો–પછી નેકી પહોચાડનારા ખોદાતાલાને યાદ કરી,

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "જે કોઈ બદી કરે છે–તે ખુદાઈ સઝા પામી દુ:ખી થાય છે

તમો લોકો આ શેહરમા એવી રીતે ના વર્તતા–કે જેથી એક કીડીનુ શરીર પણ દુ:ખી થાય"

હવે પાદશાહે ગગદેઝમા જઈ જ્યારે તેને જોયુ–ત્યારે તેનો ચેહરો આખના આસુથી ઢકાઈ ગયો

તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને પોતાનુ સર ઝમીન ઉપર મૂકી– ૪૪૧ ખોદાતાલા ઉપર દુઆ કીધી

તે એમ બોલ્યો કે "ઓ ઇન્સાફી પાક દાવર!–હુ એક ધાસ્તી અને બીકથી ભરેલા દિલનો તારો બદોહ

તેજ મને દોવત, રીતભાત દબદબો, લશ્કર, હિમ્મત, બુલંદ નસીબ અને હાથ પગ બક્ષેશ કર્યા,

કે ઈન્ બારએ શાસાનિ પેદર્
બેદીદમ બર્ આવર્દેહ્ અઝ ખાક સર્
સેયાવુશ કે અઝ ફર્રે યઝદાને પાક્
ચુનીન્ બારઈ બર્ કશીદ્ અઝ મગાક્
સેતમગર્ બુદ્ આન્ કુ બબુર્ આખ્ત દસ્ત
દેલે હર્ કસ અઝ કોશ્તને ઊ બેખસ્ત
બરાન્ બારહ્ બેશીસ્ત યક્ સર્ સેપાહ્
ઝે ખૂને સેયાવુશ કે બુદ્ બીગુનાહ્
બદસ્તે બદન્દીશ બર્ કુશ્તહ્ શુદ્
ચુનીન્ તોખ્મે કીન્ દર્ જહાન્ કશ્તહ્ શુદ્
પસ આગાહી આમદ્ બઅફ્રાસેયાબ્
કે શાહે જહાન્ગીર્ બુગ્ઝાશ્ત આબ્
શનીદહ્ હમી દાશ્ત અન્દર્ નેહોફ્ત
બેયામદ્ શબે તીરહ્ બા કસ નગોફ્ત
૪૨ જહાન્દીદગાનરા હમ આનજા બેમાન્દ્
દેલે પુર્ ઝે તીમાર્ તનહા બેરાન્દ્
ચુ કયખુસ્રવ આમદ્ બગન્ગ્ અન્દરૂન્
સરી પુર્ ઝે તીમારો દેલ્ પુર્ ઝે ખૂન્
બેદીદ્ આન્ દેલફ્રુઝ બાઘે બેહેશ્ત
ચમનહાએ ઊ ચૂન્ ચરાઘે બેહેશ્ત
બહર્ ગૂશઈ ચશ્મએ ગુલ્સેતાન્
ઝમીન્ સુમ્બુલો શાખ બુલ્બુલ્સેતાન્
હમી ગોફ્ત હર્ કસ કે ઈનત્ નેહાદ્
હમ ઈદર્ બેબાશીમ તા મર્ગ્ શાદ્
વઝાન્ પસ બેફર્મૂદ્ બીદાર્ શાહ્
નેગહ્ કર્દને શાહે તૂરાન્ સેપાહ્
બેજોસ્તન્દ્ બર્ દશ્તો બાઘો સરાય
ગેરેફ્તન્દ્ બર્ હર્ સુએ રહ્નોમાય
હમી રફ્ત જૂયન્દહ્ ચૂન્ બીહશાન્
મગર્ જૂ બેયાબદ્ બજાઈ નશાન્
ચુ બર્ જોસ્તનશ તીઝ બેશ્તાફ્તન્દ્
ફરાવાન્ ઝે કસહાએ ઊ યાફ્તન્દ્
બેકોશ્તન્દ્ બેસ્યાર્ કસ બીગોનાહ્
નેશાની નેયામદ્ ઝે બીદાદ્ શાહ્
૪૩ હમી બૂદ્ દર્ ગન્ગ્દેઝ્ શાહ્રયાર્
યકી સાલ્ બા રામેશો મયગોસાર્
જહાન્ ચૂન્ બેહેશ્તે દેલાવીઝ બૂદ્
પુરઝ ગુલ્શનો બાઘો પાલીઝ બૂદ્
બેરફ્તન્ હમી શાહ્રા દેલ્ નદાદ્
હમી બૂદ્ દર્ ગન્ગ્ ફીરૂઝો શાદ્
હમહ્ પહ્લવાનાને ઈરાન્ સેપાહ્
બેરફ્તન્દ્ યક્ રૂઝ નઝદીકે શાહ્
કે ગર્ શાહ્રા દેલ્ ન જુમ્બદ્ ઝે જાય
સુએ શહ્રે ઈરાન્ નેયાયદશ રાય
હમાના બદન્દીશ અફ્રાસેયાબ્
ગુઝશ્તાસ્ત અઝ સૂએ દર્યાએ આબ્
ચુનાન્ પીર્ બર્ ગાહ્ કાઊસ શાહ્
ન અવરન્ગો ફર્રો ન ગન્જો સેપાહ્
સરાનો સેપાહે જહાન્ બા તો અન્દ્
બખુન્દાનો કારૂઆમદાન્ બા તો અન્દ્

કે જેથી આ બાપના શેહરનો કિલ્લો–જે ઝમીનમાથી સર ઊંચે ચઢાવી ઉભો છે તે મેં જોયો છે.

પાક યઝદાન તરફના ખેરેહથીજ સિયાવક્ષે–છેક નીચાણમાંથી ઊંચે વેરનો એક આવો કિલ્લો ઉભો કીધો.

ઝુલ્મગાર અફ્રાસિયાબ તેજ હતો કે જ્યારે બૂરાઇ કરવા ઉપર હાથ લમ્બાવ્યા–અને સિયાવક્ષને મારી નાખવાથી દરેક શખ્સનાં દિલ ઝખ્મી કીધાં"

એ જોઈ તમામ લશ્કર પણ બેગુનાહ સિયાવક્ષના ખૂન માટે તે કિલ્લા ઉપર રડવા લાગ્યુ

કે જે દુશ્મનના હાથ ઉપર માર્યો ગયો–અને જેહાનમા એવું કીનાનું બી રોપ્યુ

હવે આ તરફ અફ્રાસિયાબને ખબર થઈ–કે "દુન્યા જીતનાર પાદશાહ કયખુસરૂ દર્યો પસાર કરી આવ્યો છે"

એ સાંભળેલી વાત તેણે છૂપી રાખી–અને જ્યારે અંધારી રાત પડી ત્યારે કોઇને કશુ કહ્યા વિના,

પોતાના અનુભવી સાથીઓને ત્યાજ છોડીને–પોતે દુ:ખી દિલે એકલોજ નાસી ગયો

જ્યારે કયખુસરૂ ગમ ભરેલા સરે અને ખૂન ભરેલા દિલે ગંગની અંદર આવ્યો,

ત્યારે તેણે તે દિલ રોશન કરનારો બેહશ્તનો બાગ જોયો–કે જેના ફૂલના ક્યારાઓ બેહેશ્તના ચેરાગની માફક દીપતા હતા

દરેક ખૂણે પાણીના ઝરા અને ગુલાબના ક્યારા હતા ત્યાની ઝમીન સુમ્બુલના ફૂલથી ભરેલી અને ઝાડની ડાળી બુલબુલ બેસવાની જગ્યા બનેલી હતી

દરેક શખ્સ બોલવા લાગ્યો કે "આ તે જગ્યા–કે જ્યા ઝિંદગીના છેડા સૂધી આપણુ ખુશહાલીમા રહી શકયે"

પછી તે ચાલાક પાદશાહે તૂરાની લશ્કરના પાદશાહને શોધી કાઢવાનો હોકમ કીધો

તેઓએ ત્યાના જંગલો, બાગો અને મકાનોમા તેની શોધ ચલાવી–અને ચો તરફથી ભોમિયા લીધા

શોધખોળ કરનારા ગાડા માણસોની માફક તેને શોધવા ગયા–કે કદાચ કેથેબી તેનો પત્તો મળી જાય

જ્યારે તેને શોધી કાઢવા ઉપર ખૂબ નડયા–ત્યારે તેના માણસોમાથી ઘણાકો મળી આવ્યા

ઘણાક નિર્દોષ શખ્સો માર્યા ગયા પણ ઝુલ્મગાર પાદશાહનો કેથે પત્તો લાગ્યો નહીં

એવી રીતે પાદશાહ ખુશીખુશહાલી સાથ અને મય પીનારાઓ સાથ ગંગદેઝમા એક વર્ષ સૂધી રહ્યો

તમામ ઝમીન દિલપસંદ બેહેશ્તની માફક બની હતી–ગોલાબના ક્યારાઓ, બગીચાઓ અને બીજા ફળોના ઝાડથી ભરેલી હતી

પાદશાહનું ત્યાથી જવાનુ મન ન થયુ–તેથી તે ફતેહમંદી અને ખુશહાલી સાથ ગંગમાજ રહ્યો

ત્યારે ઈરાની લશ્કરના તમામ પેહલવાનો–એક દહાડે પાદશાહની નઝદીક ગયા,

અને બોલ્યા કે "જો તુ પાદશાહનુ દિલ આ જગ્યા છોડવા નથી ચાહતું–અને ઈરાન શેહર તરફ પાછુ ફરવાનો તેને વિચાર નથી આવતો,

પણ તુ જાણ કે આપણો દુશ્મન અફ્રાસિયાબ–આ દર્યાનાં પાણી પસાર કરી ગયો છે

અને આવો બુઢ્ઢો પાદશાહ કાઊસ ત્યાં આપણાં તખ્ત ઉપર છે–જેની પાસે દમામ કે દબદબો, ખઝાનો, કે લશ્કર કાંઇ નથી

જેહાનના સરદારો અને લશ્કર તેમજ દાનાઓ અને અનુભવીઓ તારીજ સાથે છે.

અરૂ ઊ સૂએ ઈરાન્ શવદ્ પુરૂ ગે કીન્
કે બાશદ્ નેગહ્દારે ઈરાન્ ઝમીન્
ગરૂ ઊ બાઝ્ બા તખ્તો અફ્સરૂ શવદ્
હમહ્ રન્જે મા પાક્ બીબરૂ શવદ્
અઝાન્ પસ બઈરાનેયાન્ શાહ્ ગોફ્ત
કે ઈન્ પન્દ્ બા સૂદ્મન્દીસ્ત જોફ્ત
અઝાન્ શાર્સાન્ પસ મેહાન્રા બેખાન્દ
વઝાન્ રન્જ બોર્દહ્ ફરાવાન્ બેરાન્દ
અઝીશાન્ કસીરા કે શાયેસ્તહ્ બૂદ
ગેરામી તરૂ અઝ્ શહૂરૂ બાયેસ્તહ્ બૂદ
તનશરા બખેલઅત બેયારાસ્ત શાહ્
ઝે દેઝ્ બારએ મરૂઝબાન્ ખાસ્ત શાહ્
બદ્ ગોફ્ત ઈદરૂ બશાદી બમાન્
હમીશહ્ પુરૂ અન્દીશએ બદ્ગમાન્
બેબખ્શીદ્ ચન્દાન્ કે બુદ્ ખાસ્તહ્
ઝે અસ્પાનો અઝ્ ગન્જે આરાસ્તહ્
હમહ્ શાર્સાન્ ઝ્ તવાન્ગરૂ શુદન્દ્
ચુ બા યારહો તખ્તો અફ્સરૂ શુદન્દ્

બાઝ્ ગશતને કયખુસવ્ અઝ્ ગન્ગ્દેઝ્ સૂએ સેયાવૂશ્ગેર્દ.

બદાન્ગહ્ કે બીદારૂ ગર્દદ્ ખોરૂસ
ઝે દરૂગાહ્ બરૂખાસ્ત આવાએ કૂસ
સેપાહી શેતાબન્દહો રાહ્જૂય
બસૂએ બેયાબાન્ નેહાદન્દ્ રૂય
હમહ્ નામદારાને હરૂ કેશવરી
બેરફ્તન્દ્ બાઈ કે બુદ્ મેહ્તરી
ખુરેશહા બેબોર્દન્દ્ ચન્દી બરાહ્
કે બૂદ્ અઝ્ દરે શહ્રૂયારો સેપાહ્
બરાહી કે લશ્કરૂ હમી બરૂગુઝશ્ત
દરો દશ્ત ચફ્સરૂ ચુ બાઝારૂ ગશ્ત
કસીરા નબુદ્ દેલ્ કે બુફ્શાદ્ દસ્ત
બકૂહો બેયાબાનો જાએ નેશસ્ત
બુઝોર્ગાન્ કે બા હદ્યહો બા નેસારૂ
પઝીરહ્ શુદન્દી બરે શહ્રૂયારૂ
ચુ દીદન્દી આન્ ખુસવે સરૂફરાઝ્
બનઝ્દીકે ઊ બુર્દહ્ બોર્દી નમાઝ્
ચુ ખેલઅત ફરાઝ્ આમદ્ ઈશાન્ ઝે ગન્જ
નદેહ્શ્તી કે બા વય બેરફ્તી બરન્જ
પઝીરહ્ શુદશ ગીવ બા લશ્કરી
બઝાન્ શહૂરૂ હરૂ કસ કે બુદ્ મેહ્તરી
જહાન્દારે બીદારૂ બેનવાખ્તશ
બરસ્મે પેદરૂ જાયગહ્ સાખ્તશ
ચુ ખુસવ બનઝ્દીકે દર્યા રસીદ્
બેડ્હ્ આમદો કશ્તીહા બેદીદ્

હવે જો તે અફ્રાસિયાબ ફીના ભરેલો થઈ ઇરાન તરફ જાય-તો ઈરાન દેશની સંભાળ કરનાર કોણુ રહ્યો છે?

અગરજો તે તખ્ત અને તાજ પાછુ મેળવશે-તો આપણી સઘળી મેહનત બરબાદ જશે"

ત્યારે પાદશાહે ઈરાનીઓને કહ્યુ-કે "આ તમારી નસીહત ફાયદા ૪૪૪
ભરેલી છે"

પછી તેણે તે શેહરમાથી સરદારોને બોલાવ્યા-અને તેઓએ કરેલી મેહનત માટે ઘણુક બોલ્યો

તેઓમાથી જે કોઇ કે લાયક હતો-અને તે શેહરમા ઇઝ્ઝત આબરૂમા સહુથી વધારે લાયક હતો,

તેના બદનને પાદશાહી સરપાવથી પાદશાહે સણગાર્યુ-અને ગગદેઝના કિલ્લાના વડાને બોલાવ્યો

તેને કહ્યુ કે "તુ અહીં ખુશીથી રહેજે-પણ હમેશે બદગુમાન અફ્રાસિયાબ તરફથી અદેશા ભરેલોજ રહેજે"

પછી તેણે ઘોડાઓ તેમજ એકઠો કીધેલો ખઝાનો જે કાઈ તેની પાસે હતો તે સઘળો તેઓને બક્ષેશ આપ્યો

જ્યારે તેઓને દાગીના, તખ્ત, તાજ વગેરે ખઝાનો મળ્યો-ત્યારે તેથી તમામ શેહર તવગર બન્યુ

કયખુસરૂનું ગંગદેઝથી સિયાવક્ષગેર્દ તરફ પાછું ફરવું.

પછી મરઘો જાગૃત થવાના વખતે બામદાદે-પાદશાહની દરગાહમાથી નગારાના આવાઝ ઉઠયા

અને પેલા ઉતાવળા અને મુસાફરી કરવાને તત્પર બનેલા લશ્કરે-જગલ તરફ ચાલવા માડયુ

દરેક મુલકના સઘળા નામદારો-તેમજ જ્યા સરદારો હતા તેઓ પણ સાથે ગયા

તે સઘળાઓ પાદશાહ અને તેના લશ્કરને રાહમા ચાલે તેટલી ખાધ ૪૪૫
ખોરાકી લઇને ગયા

જે માર્ગે કે ઈરાની લશ્કર પસાર થતુ હતુ-તે માર્ગે ખીણુ અને મયદાન સઘળુ બાઝારની માફક બની રહેતુ હતુ

કોઈની તરફ પણ ઉદારતા નહીં દેખાડવાનુ તેનુ મન થતુ હતુ નહીં-પછી પહાડી જગ્યામા કે બીઆબાનમા કે પોતાની ઉતારાની જગ્યામા હોય

જે મોટા માણુસો કે હદયા અને નેસાર સાથ-પાદશાહની નઝદીક એસ્તેકબાલ આવતા,

તેઓ જ્યારે તે સરફરાઝ ખુસરોને જોતા-ત્યારે સઘળાંઓ તેને નમન કરતા

પાદશાહે તેઓને પોતાના ખઝાનામાથી સરપાવ આપ્યો-પણ કોઇને સફરમા સાથે જવાની તકલીફ આપી નહીં

ગીવ તેમજ તે શેહરમા જે કોઇ કે સરદારો હતા તેઓ પોતાના લશ્કર સાથ પાદશાહને એસ્તેકબાલ ગયા.

ચાલાક પાદશાહે તેને નવાઝયો-અને પોતાના બાપનો મરતબો આપી તેને બેઠક આપી

હવે જ્યારે ખુસરૂ દર્યાની નઝદીક આવી પહોચ્યો-ત્યારે નીચે ઉતર્યો અને વહાણુના સઢ વગેરે તપાસી જોયા.

દો હફતહ્ બરાન્ રૂએ દર્યા બેમાન્દ
જે દીદારૂ બા ગીવ્ ચન્દી બેરાન્દ
૪૪૬ હમી ગોફત હરૂ કુ નદીદસ્ત ગન્ગ્
નબાયદ કે બાશદ બગીતી દેરન્ગ્
બેફરમૂદ તા કારૂ બરૂસાખ્તાન્દ
દો જઉરક બઆબ્ અન્દરૂ અન્દાખ્તાન્દ
પસે જઉરકૂ અન્દરૂ જે કશ્તી હઝારૂ
બઆબ્ અન્દરૂન રાન્દ પસ શહરૂયારૂ
શેનાસાએ કશ્તી હરાન્ કસ કે બૂદ
કે બરૂ અર્ફે દર્યા દેલીરી નમૂદ
બેફરમૂદ તા બાદબાન્ બરૂકશીદ
બદર્યાએ બીપાયહ અન્દરૂ કશીદ
હમાન્ આબે દર્યાએ યક સાલ રાહ
સુનાન્ તીઝ શુદ બાદ દરૂ હફત માહ
કે આન્ શાહો લશકરૂ બદીનસૂ ગુઝશ્ત
કે અઝ બાદે કશ્ આસ્તીન્ બરૂ નગશ્ત
સેપહદારૂ ચૂન સૂએ ખુશકી રસીદ
બેરૂન શુદ જે કશ્તીઓ હામૂન બેદીદ
બેયામદ બેમાલીદ રોખશ બખાક
નેયાયેશ કુનાન્ નઝદે યઝદાને પાક
ખુરેશ કર્દો પૂશેશ ફરાવાન્ યલહ
બમલ્લાહો આન્ કસ કે કર્દી ખલહ
૪૪૭ બેફરમૂદ દીનારો ખેલઅત જે ગન્જ
બકશ્તી કસીરા કે બોર્દન્દ રન્જ
વઝાન્ આબ્ રાહે બેયાબાન્ ગેરેફત
જહાની બદૂ માન્દહ અન્દરૂ શેગેફત
ચુ આગાહ શુદ અશ્કશ આમદ બરાહ
અબા લશકરી સાખ્તહ પીશે શાહ
પેયાદહ શુદ અઝ અસ્પો રૂએ ઝમીન્
બેબૂસીદો બરૂ શાહ કરૂદ આફ્રીન્
હમહ શહરે મકાન્ બેયારાસ્તાન્દ
જે હરૂ જાએ રામેશગરી ખાસ્તાન્દ
હમહ રાહો બીરાહ આવાએ રૂદ
તો ગોફતી હવા તારૂ બુદ રૂદ પૂદ
બદીવારૂ દીબા બરૂઆવીખ્તાન્દ
શકરૂ બા દેરમ ઝીરે પય રીખ્તાન્દ
બમકાન્ હરાન્ કસ કે બુદ મેહતરી
વગરૂ નામદારીઓ કુન્દાવરી
બેરફતાન્દ બા હદયહો બા નેસારૂ
બનઝદીકે પીરૂઝગરૂ શહરૂયારૂ
વઝાન્ મરૂઝ ચન્દાન્ કે બુદ ખાસ્તહ
ફરાઝ આવરીદ અશ્કશ આરાસ્તહ
૪૪૮ જે અશ્કશ પઝીરોફત શાહ આન્ ચે દીદ
વઝાન્ નામદારાન્ યકી બરૂગુઝીદ
વરા કરૂદ મેહતરૂ બમકાન્ ઝમીન્
બસી ખેલઅતશ દાદો કરૂદ આફ્રીન્
ચુ આમદ જે મકાન્ બનઝદીકે ચીન્
બુદો સરૂફરાઝાને ઈરાન્ ઝમીન્
પઝીરહ શુદશ રોસ્તમે ઝાલે સામ
સેપાહી ફેરાહદહ હેમો શાદકામ

તે દર્યાના કિનારા ઉપર બે હફતા સુધી રોક્યો–અને ગીવની મુલાકાત થવાથી તેની સાથ કેટલીક વાતો ચલાવી

તે બોલ્યો કે "જે કોઇએ કે ગંગ જોયું નહીં-તે આ દુન્યામાં રહેલો નકામો ગણાય"

પછી તેણે ફર્માવ્યુ જેથી તેઓએ કામની તૈયારી કીધી–અને બે મછવા પાણીમાં ઉતાર્યાં

તે મછવાઓની પછાડી એક હઝાર વહાણ પાણીમા ઉતાર્યાં પછી પાદશાહે ચાલવા માંડયુ

જે કોઇ કે વહાણનુ કામ જાણનારા હતા–અને ઊંડા દર્યા ઉપર જવાની હિમ્મત ધરાવતા હતા,

તેઓને હોકમ કીધો જેથી તેઓએ વહાણના સડ ચઢાવ્યા-અને અથાગ દર્યા ઉપર ચાલુ મૂકયુ

જો કે તે દર્યાના પાણીની સફર એક વર્ષની મુદ્દત જેટલી લામ્બી હતી-પણ પવન એવો તો સરસ રીતે ફુકયો કે સાત મહિનામાજ,

તે પાદશાહ અને લશ્કર પેલે પાર ઉતરી ગયુ તે ઊલટા તોફાની પવનથી કોઇના ડગલાની બાહે પણ ફરી નહીં

જ્યારે પાદશાહ ખુશ્કી તરફ આવી પહોચ્યો-અને વહાણમાથી બાહેર જઈ મયદાન જોયુ,

ત્યારે તેણે એમાત જગ્યાએ આવી પાક યઝદાનની નઝદીક નેયાયેશ કરતા મો ખાક ઉપર મસળ્યુ

ત્યાર બાદ પાદશાહે ખલાસી, ખારવા અને સુકાનીઓને ખોરાક અને કપડાં આપ્યા

તેમજ જે કોઇએ કે વહાણ હંકારવા ઉપર વાગી મેહનત કીધી હતી–તેઓને ખઝાનામાથી દીનાર અને સરપાવ આપવા ફર્માવ્યુ

પછી તેણે દર્યા આગળથી જંગલનો માગ પકડયો જેથી તેને માટે તમામ જેહાન અજબ રહી

જ્યારે એ વાતથી અશ્કશ વાકેફ થયો ત્યારે પોતાના લશ્કર સાથ રસ્તામા પાદશાહને એસ્તેકબાલ આવ્યો

તુરત તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને ઝમીનની સપાટી ચૂમીને પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી

તેઓએ તમામ મકાન શેહર સણગાર્યું અને દરેક જગ્યાએથી રામેશગરો બોલાવી,

તમામ સીધા અને આડા રસ્તા તમ્બુરાના આવાઝે ભરાઈ ગયા–ગોયા હવા તાણો અને તમ્બુરા વાણો બની ગયા

દીવારો ઉપર રેશમી વાવટા લટકાવ્યા–અને દિરમ સાથ શાકર ભેળી પગ હેઠળ નાખી

મકાનમા જે કોઇ કે સરદારો તેમજ નામદારો અને પેહલવાનો હતા,

તેઓ હદયા અને નેસાર સાથ ફતેહમંદ પાદશાહની નઝદીક ગયા

અને તે મુલકનો જેટલો ખઝાનો હતો–તે પેહલવાન અશ્કશ ભેગો કરી પાદશાહની નઝદીક લાવ્યો

પાદશાહે અશ્કશ તરફથી જે કાંઈ જોયુ તે કબૂલ રાખ્યું–અને પેલા નામદારોમાથી એક લાયકને ચુંટી કાઢયો

અને તેને મકાન ઝમીનનો સરદાર બનાવ્યો-તેને ઘણોક સરપાવ આપી તેની તારીફ કીધી

પછી જ્યારે મકાન ઝમીનથી પાદશાહ પોતે અને ઈરાન ઝમીનના બીજા સરફરાઝો ચીનની નઝદીક આવી પહોંચ્યા,

ત્યારે સામે સવારના ઝાલનો રૂસ્તમ પોતાનાં ખુશહાલ દિલના અને ખુશીની મુરાદવાળાં એક લશ્કર સાથ પાદશાહને એસ્તેકબાલ ગયો.

ચુ અઝ દૂર "કયખુસ્રવ આમદ પદીદ
સવારે સરફ્રાઝ ચત્રશ બેદીદ
પેયાદહ શુદ અઝ અસ્પો બોર્દશ નમાઝ
ગેરેફ્તશ બબર્ શાહે ગર્દનફરાઝ
બેગોફ્ત આન્ શેગેફ્તી કે દીદ અન્દર્ આબ્
કે ગુમ બૂદને જાદુ અફ્રાસેયાબ્
બચીન્ નીઝ મેહમાને રોસ્તમ બેમાન્દ
બયક્ હફ્તહ અઝ ચીનો માચીન્ બેરાન્દ
બફગ્ફુરો ખાકાન્ બેમાન્દ આન્ ઝમીન્
બસી શાહરા ખાન્દન્દ આફ્રીન્
બસી બેદ્અતો પન્દહા દાદ શાન્
કે ઘમ કરૂદ ચફસર્ દેલ આઝાદ શાન્
હમી રફ્ત સૂએ સેયાવૂશગેર્દ
બમાહે સેફન્દારમુઝ રૂઝે એર્દ
ચુ આમદ બદાન્ શાર્સાને પેદર્
દો રોખ્સારહ પુર્ આબો પુર્ ખૂન્ જેગર્
બજાઈ કે ગર્સીવઝે બદનશાન્
ગોરૂઈ બનફ્રીનો મર્દુમકશાન્
સરે શાહે ઈરાન્ બુરીદન્દ ખાર્
બેયામદ બઆન્ જાયગહ શહરયાર્
હમી રીખ્ત બર્ સર્ અઝાન્ તીરહ ખાક્
હમી કરદ રૂયો બરે ખીશ ચાક્
બેમાલીદ રોસ્તમ બરાન્ ખાક્ રૂય
બનફ્રીન્ સેયહ કરદ જાને ગોરૂય
હમી ગોફ્ત કયખુસ્રવ અય શહરયાર્
મરા માન્દી દર્ જહાન્ યાદગાર્
નમાનમ બકીને તો માનીદહ ચીઝ
બરન્જ્ અન્દરમ તા જહાનસ્ત નીઝ
બેપર્દાખ્તમ તખ્તે અફ્રાસેયાબ્
વઝીન્ પસ ન આરામ્ જૂયમ ન ખાબ્
બઉમ્મીદે આન્ કશ બચન્ગ્ આવરમ
જહાન્ પીશે ઊ તારો તન્ગ્ આવરમ
અઝાન્ પસ બરાન્ ગન્જ્ બેન્હાદ સર્
કે માદર્ બરૂ યાદ કરૂદ અઝ પેદર્
દરે ગન્જ બોગ્શાદો દીનાર્ દાદ
દો હફ્તહ બરાન્ શાર્સાન્ બૂદ શાદ

જ્યારે દૂરથી કયખુસરૂ દેખાયો-અને તે સરફરાઝ સવારે પાદશાહનું છત્ર જોયું,

ત્યારે તે ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતર્યો અને તેને નમન કર્યું-તેજ વખતે ગરદનફરાઝ પાદશાહે તેની સાથ બગલગીરી કીધી.

અને દર્યામાં પોતે જોયલી અજાયબીઓ માટે તેમજ જાદુગર અફ્રાસિયાબના ગુમ થઈ જવા માટે સઘળુ તેને કહ્યુ

પાદશાહ ચીનમા એક હફતો સૂધી રૂસ્તમનો મેહમાન રહ્યો-અને પછી ચીન અને માચીનથી આગળ ચાલ્યો

તે સઘળો મુલક ફગફૂર અને ખાકાનને પાછો સોંપી આપ્યો-જેથી તેઓએ પાદશાહ ઉપર ઘણીક દુઆ કીધી

પાદશાહે તેઓને નસીહત આપી ઘણોક સરપાવ બક્ષેશ કર્યો-અને તે સઘળાઓના દિલ ગમથી મોકળા કીધા

પછી પાદશાહ અસ્પદાદમદ* મહિનાના અશીશવઘ રોઝે સિયાવક્ષ- ૪૪૯
ગેર્દ તરફ ચાલ્યો

જ્યારે તે પોતાના બાપના શેહરમા આવી લાગ્યો-ત્યારે તેના બન્ને ગાલો આસુ ભરેલા અને જીગર લોહી ભરેલુ થયુ

જે જગ્યાએ કે બૂરી બુન્યાદના ગર્સીવઝે-તેમજ લઅનત ભરેલા અને માણસો મારનાર ગોરૂઇઝરેહે,

ઈરાનના શાહનુ સર ખુવારીથી કાપ્યુ હતુ-તે જગ્યા ઉપર પાદશાહ આવ્યો

તેણે તે સીઆહ ખાક પોતાનાં સર ઉપર નાખી-પોતાનો ચેહરો અને છાતી પીખવા લાગ્યો

રૂસ્તમે પણ તે ખાક ઉપર પોતાનુ મો મસળ્યુ-અને ફિટકાર નાખી ગોર્વીનો જાન સીઆહ બનાવ્યો

કયખુસરૂ એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ પાદશાહ!-તે મને દુન્યામા તારો યાદગાર રહેવા દીધો છે

તારો કીનો લેવામા મે એક પણ ચીઝ બાકી રાખી નથી-અને જ્યા સૂધી દુન્યા છે ત્યા સૂધી હુ મેહનત કરતો રહીશ

મે અફ્રાસિયાબનુ તખ્ત તો છોડાવી દીધુ છે-અને હવે પછી પણ હુ આરામ કે ખાબ કાંઈ કરીશ નહીં

એજ આશા ઉપર કે હુ તેને હાથમાં લાઉ-અને દુન્યા તેના ઉપર સીઆહ અને તગ કરૂ"

ત્યાર પછી તે ખઝાનો કે જે માટે તેના બાપ તરફની વાત તેની ૪૫૦
માએ તેને કહી સભળાવી હતી તે તરફ ગયો

અને તે ખઝાનાનો દરવાઝો ખુલ્યો અને સઘળાને દીનારો બક્ષેશ કર્યા-અને તે શેહરમા બે હફતા સૂધી ખુશહાલ રહ્યો

---

* "સપદારમદ" જેને અવસ્તામા "સ્પેન્ત આર્મઇતિ" કરી કહે છે, તે આ આપણી પૃથ્વી ઉપર મુવક્કલ થયલો ફરેશ્તો છે અને કદીમ ઈરાનીઓ તે ફરેશ્તાના નામના મહિનામા સારા કામો આરભતા હતા ખસૂસ કરીને સફર કરવામા એ મહિનો નેકબખ્તીવાળો ગણાતો હતો વળી એજ મહિનાના છેલ્લા પાચ દિવસ અશો ફરોહરોની તેમજ અશો રવાનોની યાદ કરવા નેમાયલા છે એટલે સફર જેવી અચોક્કસ બાબતમા અશો ફરોહરો અને અશો રવાનોની મદદ માગવામા આવતી હતી વળી એ ફરેશ્તા સાથે વપરાતાં વિશેષણોમા એક વિશેષણ "વોઉરૂ-દોઈથ્ર" છે જેનો અર્થ "મોટી નઝરવાળો" થાય છે એટલે કે એ ફરેશ્તો સાકડા મનનો નહીં પણ માયા મોહબતની નઝર રાખનારો ગણાયલો છે

"એર્દ" જેને આપણે "મીનો અશીશવગ" તરીકે ઓળખ્યે છિયે અને અવસ્તામા "અશીશવઘુહિ" ને નામે જણાયલો છે તે ફરેશ્તો "ઈઝદી નૂર" અથવા "પાદશાહી ખોરેહ" ઉપર મુવક્કલ થયલો છે જે ઉપરથી આપણા કદીમ ઈરાન સર ઝમીનના પાદશાહોએ મુબારક રોઝને તાજપોશી વગેરેના શુભ કામો કરવા માટે પસદ કરતા હતા

પોતાના બાપ સિયાવક્ષના બાંધેલા "સિયાવક્ષગેર્દ" નામનાં સુદર શેહરમા જવા માટે પાદશાહ કયખુસરૂએ સપંદારમદ માહ અને અશીશવગ રોઝ પસદ કર્યો હતો તેમજ પાદશાહ યઝદજેર્દ શેહરયારે પોતાની તાજપોશીના કામ માટે પણ એજ રોઝ અને માહ પસંદ કર્યો હતો અને તે બન્ને બનાવની નોંધ તવારીખમા જળવાઈ રહી છે

બરોસ્તમ દો સદ બદરહ દીનારૂ દાદ
હમાન્ ગીવરા ચીઝે બેસ્યારૂ દાદ
ચુ બેશનીદ ગોસ્તહમ નઉદરૂ કે શાહ
બશાન્ શાાસાંને પેદરૂ કરૂદ રાહ
પઝીરહ શુદશ બા સેપાહી ગરાન્
અઝ ઈરાન્ બુઝોર્ગાનો કુન્દાવરાન્
ચુ અઝ દૂરૂ દીદશ સરો તાજે શાહ
પેયાદહ ફેરાવાન્ બેપયમૂદ રાહ
સેપહ યકસરહ ખાન્દન્દ આફ્રીન્
બરાન્ દાદગરૂ શાહરૂયારે ઝમીન્
બગોસ્તહમ ફરમૂદ તા બરનેશસ્ત
હમી રફ્ત શાદાનો દસ્તશ બદસ્ત
કશીદન્દ અઝાન્ જ્ય બબ્હેશ્ત ગન્ગ
સેપહરા બનઝદીકે શાહ આબો રન્ગ
વફા ચૂન્ દેરખ્તી બુવદ મીવહદારૂ
કુજા હરૂ ઝમાની નવ આયદ બબારૂ
૪૫૧ નેયાસૂદ યકતન્ ઝે ખુર્દો શેકારૂ
હમાન્ યકૂ સવારહ હમાન્ શાહરૂયારૂ
ઝે તોર્કાન્ હરાન્ કસ કે બુદ સરફરાઝ
શુદન્દ અઝ નવાઝેશ હમહ બી નેયાઝ
બરખ્શાન્દહ રૂઝો બહન્ગામે ખાબ્
હમી આગહી જોસ્ત અઝ અફ્રાસેયાબ્
અઝીશાન્ કસી જ્ નેશાની નદાદ
નકર્દન્દ અઝૂ દરૂ જહાન્ નીઝ યાદ
જહાન્દારૂ યકૂ શબ્ સરો તન્ બેશોસ્ત
બેશુદ દૂરૂ બા દફતરે ઝન્દવોસ્ત
હમહ શબ્ બપીશે જહાન્આફ્રીન્
હમી બૂદ ગેર્યાનો સરૂ બરૂ ઝમીન્
હમી ગોફ્ત કીન્ બન્દએ નાતવાન્
હમીશહ પુરઝ દરદ દારદ રવાન્
જહાન્ કૂહો રીગો બેયાબાનો આબ્
હમી કૂબમ અઝબહરે અફ્રાસેયાબ્
કે ઊ રાહે તૂ દાદગરૂ નેસ્પરદ
કસીરા ઝે ગીતી બકસ નેશમરદ
તો દાની કે ઊ નીસ્ત બરૂ દાદો રાહ
બસી રીખ્ત ખૂને સરે બી ગોનાહ
૪૫૨ અગરૂ બાશદમ દાદગરૂ યકૂ ખોદાય
બનઝદીકે આન્ બદકુનેશ રહનોમાય
વગરૂ નીઝ મન્ નાસઝા બન્દહ અમ
પરસ્તન્દએ આફ્રીનન્દહ અમ
બગીતી અઝૂ નામો આવાઝ નીસ્ત
ઝે મન્ રાઝ બાશદ ઝે તૂ રાઝ નીસ્ત
અગરૂ જ્ તો ખુશનૂદી અય દાદગરૂ
મરા બાઝ ગર્દાન્ ઝે પયકારૂ સરૂ
બેકોશ અઝ દેલ્ ઈન્ આતેશે કીને મન્
બઆઇને ખીશ આવરૂ આઇને મન્
ઝે જાએ નેયાયેશ બેયામદ બતખ્ત
જવાને સરફ્રાઝ બીદારૂ બખ્ત
હમી બૂદ યકૂ સાલ બબ્હેશ્ત ગન્ગ
બરૂઆસૂદ અઝ જુખ્મેશો સાઝે જન્ગ

રૂસ્તમને દીનારની ભરેલી બસો કોથળીઓ આપી-તેમજ ગીવનેબી ઘણીક ચીઝો આપી

જ્યારે નોદરના ગોસ્તહમે સાંભળ્યું કે "પાદશાહ-પોતાના બાપનાં શેહરમા આવ્યો છે"

ત્યારે ઈરાનીઓમાથી બુઝોર્ગો અને પેહલવાનો સાથનાં એક ભારી લશ્કર સાથે પાદશાહને એસ્તેકબાલ ગયો

જ્યારે તેણે દૂરથી પાદશાહનુ સર અને તાજ જોયું ત્યારે તે પેયાદો લાંબે સૂધી ચાલ્યો

તમામ લશ્કરે તે જેહાનના ઇન્સાફી પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી

પાદશાહે ગોસ્તહમને ફર્માવ્યું જેથી તે પાછો સવાર થયો-અને તેનો હાથ પોતાના હાથમા પકડીને ખુશહાલ ચાલ્યો

ત્યાથી તેઓ બેહેશ્ત ગન્ગ તરફ ચાલ્યા-પાદશાહ કયખુસરૂ આગળ તે વફાદાર લશ્કરે મોટું માન અને ઇઝ્ઝત મેળવી હતી.

વફાદારી એ એક ફળ આપનારા ગાડ મિસાલ હોય છે-જેને દર વખતે નવા નવા ફળ લાગતા રહે છે

પાદશાહ તેમજ એકબી સવાર-ખાણીપીણી અને શિકારથી ધરાયા નહી.

તુર્કીઓમાથી જે કોઇ કે સરફરાઝ હતા-તેઓ સઘળા પાદશાહની બક્ષેશથી હાજત વગરના બન્યા

પાદશાહે રોશન રોઝને વખતે કે રાતને વખતે-અફ્રાસિયાબની ખબર કાઢયાજ કીધી,

પણ તેઓમાથી કોઈ તેની નિશાન આપી શકયુ નહી હવે દુન્યામા કોઇ તેની યાદ કરતુ હતુજ નહીં

પાદશાહ એક રાતે નાહી ધોઇને-ઝન્દ અવસ્તાનુ દફતર લઈ બન્દગી માટે દૂર ગયો

આખી રાત દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબની બન્દગી કીધી-તે રડતો હતો અને માથુ ઝમીન ઉપર મેલી,

એ પ્રમાણે બોલતો હતો કે "આ નાતવાન બન્દો-હમેશ પોતાનો જીવ દર્દથી ભરેલો રાખે છે

સઘળા મુલકો, પહાડો, રેતીના રણો, મયદાનો અને દર્યા-મેં અફ્રાસિયાબ માટે ખુદી નાખ્યા છે

કારણકે તે દાદગરની રાહ ઉપર નથી ચાલતો-અને દુન્યામાં તે કોઇને કાંઈ ગણતોજ નથી

તુ જાણે છે કે તે ઈન્સાફ અને સીધી રાહ ઉપર ચાલતો નથી-અને તેણે ઘણાક બે ગુનાહ સરના ખૂન રેડયા છે

ઉમેદ રાખુછુ કે તુ દાદગર એકલો એક ખોદાય-તે બૂરા કરતુકના અફ્રાસિયાબને પકડવાનો રસ્તો દેખાડશે

જો કે હું પણ એક નાલાયક બન્દોછું-તોપણ તું જેહાનના પયદા કરનાર સાહેબની પરસ્તેશ કરનારો છુ

દુન્યામા અફ્રાસિયાબનું નામ નિશાન કે ખબર કોથે સમળાતાં નથી-તે મારીથી છુપો રહેશે પણ તારીથી તો છુપો નથી

અને જો ઓ દાદગર! તું તેનીથી ખુશ્નૂદ હોય-તો મારૂં સર લડાઇથી પાછુ ફેરવ

અને આ મારા કીનાનો આતશ મારા દિલમાંથી બુઝાવી નાખ-અને તારી પોતાની રાહરીતી ઉપર મારી રાહરીતી લાવી મૂક"

પછી બંદગીની જગ્યાએથી તે બીદાર બખ્તનો સરફ્રાઝ જવાન પાદશાહ પાછો પોતાનાં તખ્ત ઉપર આવ્યો.

તે બેહેશ્ત ગંગમાં લડાઈની જુમ્બેશ અને ખટપટથી આસૂદો બની એક વર્ષ સૂધી રહ્યો.

બાઝ્ ગશતને કયખુસવ્ સુએ ઇરાન્ વ રસીદનશ્ પીશે કાઊસ્ દર્ પાર્સ્.

સુ જૂદન્ બજન્ગ્ અન્દરૂન શુદ દરાઝ
બદીદારે કાઊસ આમદ નેયાઝ
બગોસ્તહુમે નવ્દર્ સેપોરૂદ આન્ ઝમીન્
ઝે કેઝ્ચાકૂ તા પીશે દર્યાએ ચીન્
બેયન્દાઝહુ લશ્કર્ બગોસ્તહુમ દાદ
બદૂ ગોફ્ત બીદાર્ હેશ બારો શાદ
બચીનો બમકાન્ ઝમીન્ દસ્ત યાઝ
બહર્ કસ ફેરેસ્તાદને નામહુ સાઝ
હમી જૂય ઝફ્રાસેયાબ્ આગેહી
મગર્ જુ શવદ રૂએ ગીતી તેહી
બઝાન્ જાયગહુ ખાસ્તહુ હરૂચે બૂદ
ઝે દીનાર્ વઝ ગઉહરે ના બેસૂદ
ઝે મુશ્કો ઝે કાફૂરો ઝરૂરીન્ સેતામ
હમાન્ યારહો અસ્પો તખ્તો ઘોલામ
ઝે ગુસ્તર્દનીહાએ દીબાએ ચીન્
ઝે ચીઝી કે ખીઝદ ઝે મકાન્ ઝમીન્
ઝે ગાવાને ગર્દુનકશાન્ ચેહલ હઝાર્
હમી રાન્દ પીશ અન્દરૂન શહર્યાર્
હમી ગોફ્ત હર્ કસ કે કસ પીશ અઝીન્
નદીદો નખુદ ખાસ્તહુ બીશ અઝીન્
સેપહુ બૂદ ચન્દાન્ કે બર્ કૂહો દશ્ત
હમી દર્ શબો રૂઝ લશ્કર્ ગુઝશ્ત
ચુ દીદાર્ બર્દાશ્તી પીશરવ
બમન્ઝેલ રસીદી હમી નવ બનવ
બેયામદ બદીન્ હમનેશાન્ તા બચાજ
બેયાવીખ્ત તાજ અઝ બરે તખ્તે આજ
બસુધ્દ અન્દરૂન બૂદ યક્ હફ્તહુ બીશ
તલીમાનો ખૂઝાન્ હમી બૂદ પીશ
વઝાનજા બશહરે બોખારા કશીદ
ઝમીન્ શુદ ઝે લશ્કર્ હમહુ ના પદીદ
બખુર્દો બેયાસૂદ યક્ હફ્તહુ બૂદ
દોવુમ હફ્તહુ બા જામએ ના બેસૂદ
ઘમી ગશ્ત અઝાન્ રૂઝહાએ શદહુ
બેયામદ ખોરૂશાન્ બઆતેશ કદહુ
કે તૂરે ફરીદૂન બર્આવર્દહુ બૂદ
બદૂ અન્દરૂન કાખહા કર્દહુ બૂદ
નેયાયેશ કુનાન્ પીશે યઝદાને પાક
બમાલીદ રૂખસા બરાન્ તીરહુ ખાક
બગુસ્તરૂદ બર્ મૂબેદાન્ સીમો ઝર્
બઆતેશ પરાગન્દ ચન્દી ગોહર્
વઝાન્ જાયગહુ સર્ બેરફૂતન્ નેહાદ
હમી રફૂત બા કામે દેલ શાહ શાદ
ઝે જયહૂન્ ગુઝર્ કર્દ બર્ સૂએ બલ્ખ
ચશીદહુ ઝે ગીતી બસી શૂરો તલ્ખ

કયખુસરૂનું ઇરાન તરફ પાછું ફરવું અને તેનું પાર્સમાં કાઊસની નઝદીક જઈ પહોંચવું.

જ્યારે પાદશાહ જંગની અંદર લાંબો વખત સૂધી રહ્યો–ત્યારે તેને પાદશાહ કાઊસના દીદારની ખાહેશ થઇ

જેથી તેણે નવદરના ગોસ્તહમને કેઝ્ચાકથી ચીનના દર્યા સૂધીનો તે સઘળો મુલક સોંપી આપ્યો

તેમજ ગોસ્તહમને પુષ્કળ લશ્કર પણ આપ્યું–અને તેને કહ્યું કે "તું હુશ્યાર દિલનો અને ખુશહાલ રહેજે

ચીન અને મકાન ઝમીન ઉપર તારો હાથ લમ્બાવેલોજ રાખજે–અને ૪૫૩
દરેક જણ ઉપર નામુ મોકલ્યા કરજે

અને અફ્રાસિયાબ કે જેનાથી આ દુન્યાની સપાટી ખાલી થાય નહીં ત્યા સૂધી તેની ખોળ કરાવતો રહેજે"

પછી તે જગ્યાએ જે કાંઈ ખઝાનો હતો–જેવો કે દીનાર અને કાપ્યા વગરના ગોહરો

કસ્તુરી અને કપૂર તથા સોનેરી લગામ–તેમજ હાર અને ઘોડા તથા તખ્ત અને ગોલામો,

ગલીચા અને ચીનાઇ રેશમી કપડા-તથા જે ચીઝો કે મકાન ઝમીનમા થતી હતી,

તે સઘળી ચીઝો બળદનાં ચાલીસ હઝાર ગાડામા ભરી–પાદશાહે પોતાની આગળ ચલાવી

દરેક જણ એમ બોલતુ હતુ કે "એની આગમજ કોઇએ પણ એટલો બધો ખઝાનો જોયો નથી કે એથી વધુ ખઝાનો ભેગો થયો નથી."

લશ્કર એટલુ બધું હતુ કે પહાડ અને જંગલમા–રાત અને દહાડો ફોજ ચાલતી હતી

જ્યારે તે નવો સરદાર કયખુસરૂ સફર કરવા બાહેર નીકળતો હતો–ત્યારે તે નવી નવી જગ્યાએ ઉતારો લેતો હતો

એજ પ્રમાણે તે ચાજ શેહર સૂધી આવી લાગ્યો–અને હાથીદાતના તખ્ત ઉપર પોતાનુ તાજ લટકાવ્યુ

પાદશાહ સુગ્દમા એક હફતો વધુ થોભ્યો–તલીમાન અને ખૂઝાન ૪૫૪
તેની આગળ એસ્તેકબાલ આવ્યા હતા

પછી ત્યાથી તેણે બુખારા તરફ ચાલુ મૂકયું–તેના લશ્કરથી તમામ ઝમીન ઢકાઈ ગઈ

ત્યા પણ એક હફતો ખાવાપીવા અને આસાયેશ લેવામા રહ્યો–બીજે હફતે નવા કપડા પેહેરી,

વીતી ગયલા વખત માટે દિલગીર બની–ફર્યાદ કરતો તે આતશ કદેહમા આવ્યો,

કે જે ફરીદૂનના છોકરા તૂરે બાંધ્યુ હતુ–અને જેમા ગુમ્બઝો ઊભા કીધા હતા

ત્યા તેણે પાક યઝદાનની નઝદીક નિયાયેશ કરતા–સીઆહ ખાક ઉપર પોતાનું મોઢુ મસળ્યુ.

અને ત્યાંના મોબેદોને સોનુ અને રૂપું છૂટથી આપ્યું–અને આતશના કેબ્લા આગળ કેટલાક ગોહરો નઝર કીધા.

પછી ત્યાથી પાછુ ચાલું મૂકયું–અને તે પાદશાહ પોતાનાં દેલની મુરાદ પ્રમાણે ખુશી થતો ગયો

દુન્યાનુ ખારૂ અને કડવુ ચાખીને–તે પાદશાહ દુન્યાની લીલી સૂકી જોઇને–જેહૂન નદી પસાર કરી બલ્ખ તરફ આવ્યો.

બબલ્ખ અન્દરૂન્ બૂદ યકૂ માહુ શાહુ
સરે માહુ અઝ બલ્ખ બુગ્ઝીદ રાહુ
૪૫૫ બહર્ શહરૂ દર્ નામવર્ મેહતરી
બેમાન્દી સરફ્રાઝ બા લશ્કરી
બેબસ્તન્દ આઝીન્ બબીરાહો રાહુ
બજાઈ કે બુગ્ઝશ્ત શાહો સેપાહુ
સુએ તાલેકાન્ આમદો મર્વરૂદ
જહાન્ પુર્ શુદ અઝ નાલએ નાયો રૂદ
હમહ શહર્ યકસર્ બેયારાસ્તન્દ
મયો રૂદો રામેશગરાન્ ખાસ્તન્દ
દેરમ રીખ્તન્દ અઝ બરો ઝઅફરાન્
શુ દીનારો મુશ્ક અઝ કરાન્ તા કરાન્
બઝાન્ સૂ બરાહે નેશાપૂર્ શાહુ
બેયાવરદ પીલાનો ગન્જો સેપાહુ
બશહર્ અન્દરૂન્ હર્ કે દર્વીશ બૂદ
બગર્ ખુર્દશ અઝ રૂરીશે ખીશ બૂદ
દેરમ દાદ મર્ હર્ યકીરા ઝે ગન્જ
પરાગન્દહ શુદ બદરહ પન્જાહો પન્જ
બઝાન્જા સુએ દામઘાન્ બરકશીદ
હમહ રાહુ ઝર્રો દેરમ ગુસ્તરીદ
બયક્ હફ્તહ આન્જા બેયાસૂદ શાહુ
હમાન્ દીદ પીલાનો અસ્પો સેપાહુ
૪૫૬ સરે હફ્તહરા કર્દ આહન્ગે રય
હમહ રાહુ બા રામેશો ચન્ગો નય
દો હફ્તહ બેબખ્શીદો હમ દાદ કર્દ
સેયુમ હફ્તહ આહન્ગે બગ્દાદ કર્દ
હયૂનાન્ ફેરેસ્તાદ ચન્દી ઝે રય
સુએ પારસ નઝદીકે કાઊસે કય
હેમે શાહુ અઝાન્ આગહી તાઝહ શુદ
તો ગોફતી કે બર્ દીગર્ અન્દાઝહ શુદ
બઆયવાન્હા તખ્તે ઝરીન્ નેહાદ
બખાનહ દર્ આરાયેશે ચીન્ નેહાદ
બેબસ્તન્દ આઝીન્ બશહરો બરાહુ
હમહ બર્ઝનો કૂયો બાઝારગાહુ
પઝીરહ શુદન્દશ હમહ મેહતરાન્
બુઝોર્ગાને ઈરાનો કુન્દાવરાન્
હમહ રાહો બીરાહ ગુમ્બદ ઝદહ
જહાન્ શુદ બદીબાઓ ઝર્ આઝદહ
હમહ મુશ્કો ગઉહર્ બરઆમીખ્તન્દ
ઝે ગુમ્બદ બસરહા ફેરૂરીખ્તન્દ
ચુ બીરૂન્ શુદ અઝ શહર્ કાઊસે કય
અબા નામદારાને ફર્ખોન્દહ પય
૪૫૭ નેયાશ દીદ અઝ કરાન્ શાહે નવ
બરઅન્ગીખ્ત આન્ બારએ તુન્દરવ
ફેરૂદ આમદ અઝ અસ્પો બોર્દશ નમાઝ
બસી આફ્રીન્ કર્દ કાઊસ બાઝ
ગેરેફતન્દ મર્ યક્ દેગરરા બબર્
બસી બૂસહ દાદન્દ બર્ રૂયો સર્
હમી હર્દુઆન્ ઝાર્ બેગ્રીસ્તન્દ
કે યક્ ચન્દ બીઆરઝૂ ઝીસ્તન્દ

એક મહિનો બલ્ખમા રહ્યો-અને બીજા મહિનાની શુરૂઆતે બલ્ખથી આગળ ચાલ્યો

દરેક શેહરમા પોતાનો એક સરફરાઝ નામવર સરદાર લશ્કર સાથ રાખતો ગયો

જે જે જગ્યાએથી પાદશાહ અને તેનુ લશ્કર પસાર થતું હતુ -તે દરેક રસ્તે લોકોએ તોરણો બાંધેલા હતા

તે તાલેકાન અને મર્વરૂદ તરફ આવ્યો-તમામ જેહાન વાસળી અને તમ્બુરાના આવાઝથી ભરેલી થઇ

તેઓએ તમામ શેહર સણગાર્યું-અને મય, તમ્બુરા અને રામેશગરો બોલાવી.

લોકો ચારે બાજૂએ તેને વધાવી લેવા માટે દિરમ, કેસર, દીનાર અને કસ્તુરી તેની ઉપર નાખતા હતા

પાદશાહ હાથીઓ અને ખઝાનો તથા લશ્કર લઈ નિશાનપુરની રાહમા આવ્યો

તે શેહરમા જે કોઇ કે ભીખારી હતા-તેમજ જે કોઈ પોતાની મેહનતથી ખોરાક મેળવતા હતા,

તેઓ દરેકને ખઝાનામાથી દિરમ આપ્યા-એમ આપતા પચાવન કોથળી ખાલી થઈ

પછી ત્યાથી તે દામગાન તરફ ચાલ્યો-અને ત્યા પણ આખે રસ્તે સોનુ અને દિરમ વેર્યા

એક હફતો તે જગ્યાએ પાદશાહે વીસામો લીધો તેમજ હાથીઓ, ઘોડા અને લશ્કરની તપાસ લીધી

હફતાની આખેરીએ રય જવાનો ઈરાદો કીધો આખો રસ્તો ખુશ ખુશહાલી, ચગ અને વાસળીના આવાઝ સાથ પસાર થયો

ત્યા પણ બે હફતા બક્ષેશ કરવામા અને ઈન્સાફ કરવામા પસાર કર્યા-ત્રીજે હફતે પાદશાહે બગદાદ જવાનો વિચાર કીધો

રયથી તેણે પાર્સ તરફ કયકાઊસની નઝદીક કેટલાક સાંઢણી સવારો મોકલી આપ્યા

તે ખુશ ખબરથી પાદશાહનુ દિલ તાઝગી ભર્યું બન્યુ-ગોયા તે ખુશીથી તદન બદલાઇને જવાન બની ગયો

તેણે મેહલોમા સોનેરી તખ્ત મૂકાવ્યા-અને ઘરમા ચીનાઇ સણગાર કરાવ્યો

તમામ શેહરમા અને રસ્તાઓમા તેમજ સઘળા મોહલ્લા, ગલી અને બાઝારોમા તોરણો ટાગ્યા

સઘળા સરદારો અને ઈરાનના બુઝોર્ગો તથા પેહલવાનો પાદશાહને એસ્તેકબાલ લેવા ગયા

તમામ નાના મોટા રસ્તાઓ ઉપર આરકાઓ માર્યા-સઘળી ઝમીન રેશમી કપડા અને સોનાથીજ મઢેલી થઈ

તેઓએ તમામ કસ્તુરી અને ગોહર સાથે ભેળી નાખી- તેઓના સર ઉપર પડે તેવી રીતે આરકાઓ ઉપર લટકાવ્યા

જ્યારે મુબારક કદમના નામદારોની સાથે કયકાઊસ શેહરમાથી બાહેર નીકળ્યો,

ત્યારે તે જવાન પાદશાહે દૂરથી બપાવાને જોયો-અને તુરત પોતાનો તેઝ ચાલનો ઘોડો ડપટાવ્યો

અને તુરત ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી તેણે તેને નમન કીધુ-ત્યારે કાઊસે પણ તેના ઉપર પાછી ઘણીક દુઆ કીધી

તેઓએ એક બીજાને બગલગીરી કીધી-અને મોઢાં તથા સર ઉપર બોસા લીધા.

અને તેઓ બન્ને પુષ્કળ રડયા-કારણકે આટલો લામ્બો વખત સૂધી દુ:ખમા દિવસ ગુઝાર્યા હતા.

હમી આફ્રીન્ કરૂદ કાઊસે કય
બરાન્ શાહે નીકુ અખ્તરો નીકુ પય
હમી ગોફ્ત બી તુ મબાદા જહાન્
ન તાજે ખુઓર્ગી ન તખ્તે કયાન્
કે ખુરશીદ ચૂન્ તુ નદીદસ્ત શાહ્
ન અસ્પો ન જઉશન્ ન તખ્તો કોલાહ્
ઝે જમશીદ તા બરૂ ફરીદૂન્ રસીદ
સેપહ્રો ઝમીન્ ચૂન્ તો શાહી નદીદ
ન ઝીનસાન્ કસી રન્જ બાદ અઝ મેહાન્
નદીદ આશ્કારો નેહાને જેહાન્
સેયાવુશ ગરૂ અઝ દખ્મહ્ બાઝ આમદી
બફરૂરે તો ઊરા નેયાઝ આમદી
ગરૂ ઊ શુદ જહાન્ બરૂ તો ફર્ખુન્દહ્ બાદ
દેલો જાને બદખાહે તુ કન્દહ્ બાદ
બદૂ ગોફ્ત શાહ્ ઈન્ બબખ્તે તો બૂદ
બરૂમન્દ શાખે દરખ્તે તો બૂદ
કસી કશ બગીતી તો બાશી નેયા
બેરૂયદ મરૂ ઊરા ઝે ખારા ગેયા
નેયાયશ બેબૂસીદ દન્દાનો લબ્
કે બી તુ મબાદા મરા રૂઝો શબ્
ઝબર્જદ બેયાવર્દો યાકૂતો ઝરૂ
હમી રીખ્ત બરૂ તારકે શાહ્ બરૂ
બદાનગૂનહ્ ના તખ્તે ગઊહરનેગારૂ
શુદશ પાયહા નાપદીદ અઝ નેસારૂ
બેફરૂમૂદ પસ કન્જુમનશ બેખાન્
બરૂ અયવાને દીગરૂ બરૂઆરાએ ખાન્
નેશસ્તન્દ દરૂ ગુલ્શને ઝરૂનેગારૂ
ખુઓર્ગાને પુરૂમાયહ્ બા શહરૂયારૂ
હમી ગોફ્ત શાહ્ આન્ શેગેફ્તી કે દીદ
બદીદહ્ નદીદા ન અઝ કસ શનીદ

ઝે દર્યાઓ અઝ ગન્ગદેઝ્ યાદ કરૂદ
લબે નામદારાન્ પુરઝ બાદ કરૂદ
અઝાન્ ખુરૂરમી શહરો આન્ દશ્તો રાઘ્
ચમનહાઓ પાલીઝહા ચૂન્ ચરાઘ્
બદૂ માન્દ કાઊસે કય દરૂ શેગેફ્ત
ઝે કેર્દારશ અન્દાઝહા બરૂગેરેફ્ત
બદૂ ગોફ્ત કે નવો માહે નવ્
ઝે ગોફ્તારૂહાએ નવે શાહે નવ્
ન ચૂન્ તૂ કસી દરૂ જહાન્ શાહ્ દીદ
ન ઈન્ દાસ્તાન્ ગૂશ હરૂગેઝ શનીદ
કુનૂન્ મા બદીન્ અખ્તરે નવ્ કુનીમ
બમય દરૂ હમી યાદે ખુસ્રવ્ કુનીમ
બેયારાસ્ત આન્ ગુલ્શને ઝરૂનેગારૂ
મય આવર્દો યાકૂતલબ્ મયગોસારૂ
બયક્ હફ્તહ્ દરયવાને કાઊસે કય
હમી મઊજ બરૂખાસ્ત અઝ જામે મય
બહશ્તુમ દરે ગન્જ બુગશાદ શાહ્
હમી સાખ્ત ઈન્ રન્જહા પાયગાહ્

પછી કયકાઊસે તે નેક સેતારેના અને નેક કદમના પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "તારા વગર આ દુન્યા તેમજ બુઝોર્ગીનું તાજ અને કયાની તખ્ત હોતુંજ ના!

કારણકે ખુરશીદે પણ તારા જેવો પાદશાહ-તારા જેવો ઘોડો, બખ્તર, તખ્ત અને કોલાહ જોયા નથી

જમશીદ પાદશાહના વખતથી તે ફરીદૂનનો વખત આવ્યો ત્યાં સુધી-આસ્માન અને ઝમીને તારા જેનો પાદશાહ જોયો નથી.

તે વડિલોમાથી કોઇએ પણ આવી રજ ખેંડી નથી-અને દુન્યાના ઝાહેર તેમજ છૂપા ભેદો જોયા નથી

જો સિયાવક્ષ હમણા દખ્મામાથી પાછો આવી શકતો હતે-તો તેને પણ તારો દબદબો મેળવવાનીજ ઈચ્છા થતે

જો તે અહીંથી ચાલી ગયો છે તો આ દુન્યા તને મુબારક હોજો!- ૪૫૮
તારા દુશ્મનોના જાન અને દિલ ઝખ્મી થજો।"

ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ તેને જવાબ દીધો કે "એ સઘળું તારા નસીબથીજ થયુ છે-તારાજ ઝાડની ડાળ ફળફુપ થઈ છે

દુન્યામા કે જે શખ્સનો તારા જેવો બપાવો હોય-તેને માટે સખ્ત પત્થરમાથી પણ ઘાસ ઉગી નીકળશે"

ત્યારે બપાવાએ તેના મો ઉપર ચૂમી લઇ કહ્યુ કે "તારા વગર મારો દહાડો કે રાત કાયમ ના હોતા"

પછી તેણે પોખરાઝ, યાકૂત અને સોનુ લઈ-પાદશાહનાં સર ઉપર એટલો બધો નેસાર કર્યો,

કે તેમ કરતા તે ગોહરઝડિત તખ્તના પાયા તે નેસારે કરી ઢકાઈ ગયા

પછી તેણે મજલેસ ભરવા અને બીજા અયવાનમા ખાણુ લાવવા માટે હોકમ ફર્માવ્યો

પાદશાહની સાથે મોઅ્ભાદાર બુઝોર્ગો-ઝરનેગાર બાગમા બેઠા

પછી પાદશાહ કયખુસરોએ જે જે અજાયબીઓ જોઇ હતી તે કહી-કે જેવી અજાયબીઓ કોઇએ નઝરે જોઈ હતી નહીં તેમજ સાંભળી પણ હતી નહી

તેણે પેલા દર્યા અને ગંગદેઝનુ વર્ણન કીધુ-જેથી સઘળા નામદારોના હોઠ ચકચાર ભર્યાં બનાવ્યા

તે ખુશી ભરેલા શેહરનુ અને ત્યાનાં મયદાન તથા જંગલનુ-તેમજ ૪૫૯
ત્યાના ચેરાગની મિસાલના બાગો અને ખેતરો વિષે કહ્યુ

કયકાઊસ તે સાંભળી ઘણો અજબ રહ્યો-તેના કામથીજ તેના સદ્ગુણોનુ માપ તેણે લીધુ

અને તેને કહ્યુ કે "ઓ નવા પાદશાહ! તારી નવી નવી વાતથી ઝમાનો નવો બની ગયો છે

દુન્યામા કોઇએ તારા જેવો પાદશાહ જોયો નથી-અને કોઈ કાને કદીપણ આવુ વર્ણન સાંભળ્યુ નથી"

હવે આપણે આપણો સિતારો નવો કીધો છે યાને જ્યારે આપણે નસીબવંત થયા છિયે-ત્યારે ખુસરોની સલામતીમાં મય નોશ કર્યે

પછી પેલો ઝરનેગાર બાગ સણગારવામા આવ્યો-ત્યા મય લાવવામા આવ્યો અને યાકૂત જેવા લાલ હોઠવાળા શરાબ પાનારાઓને બોલાવી મંગાવ્યા.

એક હફતા સૂધી કયકાઊસના મેહલમાથી-શરાબની જામના મોજા ઉછળવા લાગ્યા

આઠમે દહાડે પાદશાહે ખઝાનાનો દરવાઝો ખોલ્યો-અને આ સઘળી મેહનતનો બદલો વાળવાની તેયારી કીધી

ખુશેઆર્દાન્ કે બૂદન્દ બા ઊ બહમ
બરઝ્મો બબઝ્મો બશાદીઓ ધમ
બરૂ અન્દાઝહ્ શાન્ ખેલ્અત્ આરાસ્તન્દ
ઝે ગન્જ્ આન્ચે પુરૂમાયહ્ તરૂ ખાસ્તન્દ
૪૬૦ બેરફ્તન્દ હરૂ કસ સુએ કેશ્વરી
સરફ્રાઝ બા નામવરૂ લશ્કરી
બેપર્દાખ્ત અઝાન્ પસ બકારે સેપાહ્
હેરમ દાદ યકૂ સાલહ્ અઝ ગન્જ્ શાહ્
અઝાન્પસ નેશસ્તન્દ બી અન્જુમન્
નેયાઓ જહાન્જૂય બા રાએઝન્
સુખન્ ગોફ્ત ખુસ્રવ બકાઊસ શાહ્
કે અઝ્ કેર્દેગારૂ અઝ્ કે જૂઈમ રાહ્
બેયાબાનો યકૂ સાલહ્ દર્યાઓ કૂહ્
બેરફ્તીમ બા દાદ હેલ યકૂ ગોરૂહ્
બકૂહો બેયાબાનો દર્યાઓ આબ્
નેશાની નદીદમ ઝે અફ્રાસેયાબ્
ગરૂ ઊ યકૂ ઝમાન્ અન્દરૂ આયદ્ બગન્ગ્
સેપાહ્ આરદ્ અઝ્ હરૂ સુએ બી દેરન્ગ્
હમાન્ રન્જો સખ્તી બપીશ અન્દરસ્ત
અગરૂ યન્દ મા દાદગરૂ યાવરસ્ત
નેયા ચૂન શનીદ્ અઝ્ નબીરહ્ સખુન
યકી પન્દે પીરાનહ્ અફ્કન્દ બુન
બદૂ ગોફ્ત મા હમ સુનીન્ બા દો અસ્પ
બેતાઝીમ તા ખાને આઝરૂગોશસ્પ
૪૬૧ સરો તન્ બેશૂઈમ બા પાઓ દસ્ત
સુનાન્ ચૂન ખુદહ્ મર્દે યઝ્દાન્ પરસ્ત
બઝારી અબા કેર્દેગારે જેહાન્
બઝમઝમ કુનીમ આફ્રીને નેહાન્
બેબાશીમ દરૂ પીસે આઝરૂ બપાય
મગરૂ પાકૂ યઝ્દાન્ બુવદ્ રહ્નુમાય
બજાઈ કે ઊ દારદ્ આરામગાહ્
નુમાયદ્ નુમાયન્દએ દાદ રાહ્
બરીન્ રાએ ગશ્તન્દ હરૂ દૂ યકી
નગર્દીદ્ યકૂતન્ ઝે રાહ્ અન્દકી
નેશસ્તન્દ ચૂન બાદ હરૂ દૂ બરૂ અસ્પ
દમાન્ તા દરે ખાને આઝરૂગોશસ્પ
બેરફ્તન્દ બા જામહાએ સફીદ્
પુરઝ્ તરૂસ દેલ યકૂ બયકૂ પુરૂ ઉમીદ
સુ આતેશ બેદીદન્દ ગેર્યાન્ શુદન્દ
સુ બરૂ આતેશે તીઝ્ બેર્યાન્ શુદન્દ
બરાન્ જાયગહ્ ઝારો ગેર્યાન્ દો શાહ્
બપીશે ખોદાવન્દે ખુરૂશીદો માહ્
જહાન્આફ્રીનરા હમી ખાન્દન્દ
બરાન્ મૂબેદાન્ ગઉહરૂ અફ્શાન્દન્દ
૪૬૨ સુ ખુસ્રવ બઆબે મેઝહ્ રોખ બેશોસ્ત
બરૂઅફ્શાન્દ દીનારૂ બરૂ ઝન્દવોસ્ત

બયકૂ હફ્તહ્ બરૂ પીશે યઝ્દાન્ બુદન્દ
મપેન્દારૂ કાતેશ પરસ્તાન્ બુદન્દ

જે ખુશેઆગે! કે લડાઈમાં તેમજ ખાણીપીણીમાં અને ખુશહાલી કે ગમીમાં પાદશાહની સાથે હતા,

તેઓના દરજ્જા પ્રમાણે તેઓના સરપાવ તૈયાર કર્યા-અને જે કાંઈ ચીઝો તેના ખઝાનામા વધારે કીમતી હતી તેજ મગાવી

ત્યાર પછી તેઓ સઘળા છુટા પડયા-જે લઇ દરેક સરફરાઝ પેહલવાન પોતાનાં નામવર લશ્કર સાથ પોતાને મુલક ગયો

ત્યાર પછી તે લશ્કરીઓના કામમા મશ્ગૂલ થયો-અને પાદશાહે પોતાના ખઝાનામાથી દરેકને એકેક વર્ષનો પગાર બક્ષેશ આપ્યો

ત્યાર પછી બપાવો અને જેહાન જીતનાર કયખુસરૂ પોતાના સલાહ. કારો સાથે ખાનગીમા બેઠા.

કયખુસરૂએ પાદશાહ કાઊસને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "આપણે ખોદા-તાલા સિવાય કોણની પાસેથી ઉપાય શોધ્યે?

દુખી દિલના એક ભારી લશ્કર સાથ અમો જગલેજગલ તેમજ એક વર્ષ સૂધીની સફરના ફર્યા અને પહાડેપહાડ રખડયા

પણ તે પહાડ, જગલ તેમજ દર્યા અને પાણી ઉપર-કેથેબી અફ્રા સિયાબની નિશાન જોઈ નહીં

અગરજો તે એક વખત ગગમા પાછો આવી લાગશે-તો તે વગર ઢીલે ચો તરફથી લશ્કર એકઠુ કરશે,

તો વળી પાછી તેની તેજ મેહનત અને સખ્તી, અગર ગમે એટલો આપણો મદદગાર ખોદાતાલા હશે તે છતા આપણી સામે આવશે"

જ્યારે બપાવાએ નબીરાની એ વાત સાભળી-ત્યારે ઘરડાઓને છાજતી એક શીખામણ દીધી

તે બોલ્યો કે "આપણ બન્ને ઘોડેસવાર થઇને તુરત આઝર ગોશસ્પ સાહેબના આતશકદેહમા જઇયે

અને યઝદાન પરસ્ત મર્દને ઘટે તેવી રીતે-આપણે હાથ, પગ, સર અને તન ધોઇયે

અને દુન્યાના પયદા કરનાર સાહેબની આગળ ઓઝરખાહીથી-જાણુ ગણુતા આવાઝે અવસ્તા ભણીને દિલની મુરાદ માગ્યે

આપણે તે આતશ સન્મુખ ઉભા રહી નેયાયેશ કરીશુ-તો કદાચ પાક યઝદાન આપણો રેહનુમા થશે

અને જે જગ્યાએ અફ્રાસિયાબ ભરાઈ બેઠો છે-તે જગ્યાનો રસ્તો ઈન્સાફનો દેખાડનાર સાહેબ આપણને દેખાડશે"

બન્ને જણા એ વાત ઉપર એકમત થયા-અને તે કામ કરવાથી એકબી પાછો હઠયો નહીં

અને બન્ને જણ પવનની મિસાલ ઝડપથી ઘોડા ઉપર સવાર થયા-અને આઝર ગોશસ્પના મકાન સૂધી દોડયા

તેઓ સફેદ કપડા પેહેરી, પોતાના દિલ ધાસ્તી ભર્યા કરી, એકેક પછી આશા ભરેલા બની તે આતશકદેહમા દાખેલ થયા

જેવો તેઓએ આતશનો કુબ્લો જોયો તેવાજ રડવા મંડી ગયા-અને ગોયા રોશન આતશ ઉપર બળવા લાગ્યા.

તે જગ્યાએ બન્ને આફતાબ અને માહતાબના સાહેબ ખોદાતાલાની નઝદીક રડતા અને પોકારતા થયા

તેઓએ ખોદાતાલાની બદગી કીધી-અને ત્યાંના મોબેદો ઉપર ગોહ-રોની નવાઝેશ કીધી

જ્યારે કયખુસરૂ પોતાનો ચેહરો આખના આસુઓથી ધોઈ કાઢી રહ્યો (યાને રડી રહ્યો)-ત્યારે તેણે ઝદ અવસ્તાની કેતાબ ઉપર સોનાં રૂપાનો વધાવો કર્યો

એવી રીતે તેઓ એક હફ્તા સૂધી પાક યઝદાનની બદગીમા મશ્ગુલ રહ્યા-તું એમના સમજતો કે તેઓ "આતશપરસ્ત" હતા.

કે આતેશ બદ્દાન્ ગાહ મેહ્રાબ્ બૂદ
પરસ્તન્દહ્રા દીદહ પુર્ આબ્ બૂદ

અગર્ ચન્દત અન્દીશહ્ ગર્દદ દરાઝ્
હમ્ અઝ્ પાક્ યઝ્દાન્ નઈ બી નેયાઝ્
બયક્ માહ્ દર્ આઝર્ આબાદગાન્
બિબૂદન્દ શાહાનો આઝાદગાન્

બલ્કે આતશ તે વખતે ખોદા પરસ્તોનો "કેબ્લો" (એટલે પૂજા સ્થાન) હતો-જ્યા પૂજારીઓ ઉભા રહી ગુનાહની માફી ખોદાથી માગવા માટે રડતા હતા

તારા વિચાર ગમે એટલા આગળ વધેલા હોય-તો પણ પાક ખોદા તાલા વગર તને ચાલેજ નહી

એ પ્રમાણે તે બન્ને પાદશાહો અને બીજા આઝાદગાનો તે "આઝર આબાદગાન" નામના મકાનમા એક મહિનો સુધી રહ્યા

પના . ગેરેફ્તને અફ્રાસેયાબ્ દર્ ધારે કૂહ્ વ ઉફ્તાદનશ્ બદસ્તે હૂમ્ કે નેઝાદે ફરીદૂન્ બુદ્.

વઝાન્ પસ્ ચુનાન્ બુદ કે અફ્રાસેયાબ્
હમી ગશ્ત હર્ જાએ બી ખુર્દો ખાબ્
ન ઈમન્ બજાનો ન તન્ સૂદહમન્દ
હમીશહ્ હેરાસાન્ ઝે બીમે ગઝન્દ
હમી અઝ્ જહાન્ જાએગાહી બેજોસ્ત
કે બાશદ બજાન્ ઈમનો તનદુરોસ્ત
બનઝ્દીકે બર્દઅ યકી ધાર્ દીદ
સરે કૂહો ધાર્ અઝ્ જહાન્ નાપદીદ
નદીદ અઝ્ બરશ જાએ પર્વાઝ્ બાઝ્
ન ઝીરશ પયે શીરો જાએ ગોરાઝ્
ઝે હર્ શહ્ર્ દુરો બનઝ્દીકે આબ્
કે ખાની હમી હન્ગે અફ્રાસેયાબ્
બેશુદ શાહે બીચારહ્ નઝ્દીકે કુહ
ચુ દીદશ બદાનગૂનહ્ દુર્ અઝ્ ગોરૂહ
ખુરેશ બોર્દો અઝ્ બીમે જાન્ જાએ સાખ્ત
બધાર્ અન્દરૂન જાએ બાલાએ સાખ્ત
હમી બૂદ ચન્દીન્ બધાર્ અન્દરૂન
ઝે કર્દહ્ પશીમાનો દેલ્ પુર્ ઝે ખૂન
ચુ ખૂનરીઝ્ ગર્દદ દેલે સર્ફરાઝ્
બતખ્તે કઈ બર્ નમાનદ દરાઝ્
ચુનાન્ શહ્રયારી ખોદાવન્દે તખ્ત
જહાનદારો નીક્અખ્તરો નીક્બખ્ત
ચુ ખૂનરીઝ્ શુદ દુશ્મન્ આમદ પદીદ
બુઝુર્ગી ખોન્ હોઓ, શાહાન્ ખોસ્નાહ
ચુ દૂરીકુ, વારે ઈમાને નીચ્છા
ઝે ચીઝી ઓ ખાને દીગૂન્ ચેહરે
વઝાન્ રોઝગાર્ આન્ ફરીદૂન્ નઝાદ

હવે એમ બન્યુ કે અફ્રાસિયાબ-ખોરાક અને ખાબ વગર દરેક ઠેકાણે બટકવા લાગ્યો

નહી તેના જીવને નચિન્તાઇ હતી કે નહી તેના શરીરને આરામ મળતો હતો-પણ આફત આવી પડવાના ભયથી તે હમેશ ગભરાતો હતો

એથી તેણે દુન્યમા કોઈ એવી જગ્યા શોધી કાઢવાનો વિચાર કીધો-કે જ્યા પોતાના જીવથી નચિન્ત અને આરામથી રહે

તેણે "બર્દઅ" શેહરની નઝદીક એક ગૂફો શોધ્યો-જે ગૂફો પહાડને મથાળે હતો અને દુન્યાના લોકોથી બેમાલૂમ હતો

જેની ઉપર બાઝ પક્ષીને પણ ઉડવાની જગ્યા ન હતી-અને તેની નીચે સિહના પગલા કે ડુક્કરોનુ રહેઠાણ નહી હતુ

તે ગાર શેહરોથી દુર હતો અને પાણીની નઝદીકમાજ હતો-તેને તું ૪૬૩
"અફ્રાસિયાબનો ગૂફો" કરીને કહે

જ્યારે અફ્રાસિયાબે તે ગાર એવી રીતનો માણસોની વસ્તીથી દુર જોયો-ત્યારે લાઈલાજ તે પાદશાહ પેલા પહાડની નઝદીક ગયો

ત્યા તે ખોરાક પાણ લઇ ગયો અને પોતાના જીવની ધાસ્તીને લીધે ત્યાજ પોતાનુ રહેઠાણ બનાવ્યુ-તે ગૂફામા તેણે એક ઊચી જગ્યા બનાવી.

એ પ્રમાણે તે કેટલાક વખત સુધી પેલા ગૂફામા પોતે કરેલા કામોથી પશેમાન થતો અને પોતાનુ દિલ ખૂન ભરેલુ કરતો રહ્યો

જ્યારે એક સરફરાઝ પાદશાહનુ દિલ ખૂન કરવા પાછળ મડે છે-ત્યારે તે પોતાના તખ્ત ઉપર ઘણો વખત રહેતો નથી

આવો એક તખ્તનો સાહેબ, દુન્યાનો રાખનાર, નેક સેતારાનો અને નેકબખ્ત પાદશાહ,

જ્યારે ખૂની બન્યો ત્યારે તેના દુશ્મન ઝાહેર થયા-માટે ભલો તેજ પાદશાહ ગણાય કે જેણે પાદશાહોનુ ખૂન જોયુજ નહી હોય

હવે તે વખતમા ડહાપણ શીખવનાર શાહ ફરીદૂનના તોખમનો એક નેકમર્દ હતો

તે ખોદાપરસ્ત માણસ કયાની દબદબાવાળો અને પાદશાહી ખોરેહવાળો હતો અને તે કયાની શાહઝાદાએ પોતાની કમર ઉપર કુશ્તી બાંધેલી હતી.

તેજ સઘળો પહાડ તેની પરસ્તેશ કરવાની જગ્યા હતી-કારણકે તે દરેક જાતની ખુશખુશહાલીથી તેમજ માણસોની વસ્તીથી પણ દૂર થયલો હતો

તે નામવર શખ્સનું નામ "હોમ" હતુ-તે ખોદાની પરસ્તેશ કર- ૪૬૪
નાર શેહરની આબાદીથી દૂર રહેતો હતો

તે પહાડની બુલંદી ઉપર એક ગાર હતો-જે અફ્રાસિયાબની ભરાવાની જગ્યાની ઘણી નઝદીક હતો પણ વસ્તીથી દૂર હતો

હમી રફત ફ્રુગી બદાન્ કુહ્ બરૂ
કે બહરે પરસ્તીદને દાદગરૂ
નેયાયેશ કુનાન્ હુમ બરૂ કુહ્સારૂ
બપીશે જહાનદારૂ પર્વરદેગારૂ
પરસ્તેશ હમી કરૂદ પશ્મીનહ્ પૂશ
કે ધારશ ચકી નાલહ્ આમદ બગૂશ
શુ આન્ નાલએ ઝારૂ બેશ્નીદ તફૂત
શેતાબાન્ બનઝ્દીકીએ ધારૂ રફૂત
બરૂ આન્ નાલએ ઝારૂ બુકુશાદ ગૂશ
કે અફ્રાસેયાબ્ અઝ દેલે પુરૂ ખોરૂશ
હમી ગોફૂત કય બરૂતરૂ અઝ બરૂતરી
કે રાઝે દેલે મન્ તો આગહ્ તરી
અગરૂ ચન્દ મન્ તીરગી કર્દેહ્ અમ
બખીરહ્ તોરા ચન્દ આઝર્દેહ્ અમ
હમાન્ બન્દએ પુરૂ ગોનાહે તો અમ
બબીચારગી દરૂ પનાહે તો અમ
૪૬૫ બમન્ બરૂ બેબખ્શાય તખ્તો કોલાહ્
મરા બાઝ દેહ્ બાઝ ગન્જો સેપાહ્
વગરૂનહ્ રવાનમ જુદા કુન્ કે તન્
કે નહ્ અફૂસરો ગન્જો નહ્ અન્જુમન્
નખાહમ મન્ ઈન્ ઝેન્દગાનીઓ રન્જ
ન બૂમો ન કેશવરૂ ન તાજો ન ગન્જ
દેરીગ્ આન્ હમહ્ કેશવરો બૂમો બરૂ
દેરીગ્ આન્ હમહ્ ઝરૂરો ગન્જો ગોહરૂ
દેરીગ્ અફૂસરો તખ્તે ઝરૂરીનો આજ
હમાન્ યારહો તઉકો ઝરૂરીનહ્ તાજ
દેરીગ્ આન્ હમહ્ તીઘો ગોર્ઝે ગેરાન્
દેરીગ્ આન્ સવારાને પીચાન્ એનાન્
દેરીગા બેરાદરૂ દેરીગા પેસરૂ
ચે આમદ મરા અઝ ઝમાનહ્ બસરૂ
બઝારી હમી ગોફૂત અફ્રાસેયાબ્
અબા ખીશતન્ બા દો દીદહ્ પુરૂ આબ્
કે ઝારા સરા નામવરૂ મેહ્તરા
બુઝોર્ગા કે હરૂ નામવરૂ બરૂતરા
હમહ્ તુર્કો ચીન્ ઝીરે ફર્માને તુ
રસીદહ્ બહરૂ જોએ પયમાને તુ
૪૬૬ ચકી ધારૂ દારી બબહ્રહ્ બચન્ગ્
કુજાત આન્ બુઝોર્ગાનો મર્દાને જન્ગ્
કુજાત આન્ હમહ્ ગન્જો મર્દાનગી
દેલીરીઓ નીરૂયો ફર્ઝાનગી
કુજાત આન્ બુઝોર્ગીઓ તખ્તો કોલાહ્
કુજાત આન્ બરો બૂમો ચન્દાન્ સેપાહ્
કુજાત આન્ બરો બાઝુએ તીરો ચરૂખ
કે અકૂનૂન્ નદારી અઝાન્ હીચ બરૂખ
કુજાત આન્ કે યાકૂતે રખ્શાન્ નેગીન્
કે ફર્માન્ બુદશ બરૂ દો બહરહ્ ઝમીન્
કુજાત આન્ બરૂઝો બશબ્ તાખ્તન્
બદાન્ તાખ્તન્ લશ્કરી સાખ્તન્
કુજાત આન્ બુઝોર્ગાન્ બપીશત બપાય
બહરૂ કારૂ બૂદહ્ તોરા રહ્નુમાય

હવે એમ બન્યુ કે એક દહાડો ખોદાતાલાની બંદગી માટે હોમ પેલા પહાડ ઉપર ગયો

તે પહાડ ઉપર હોમ દુન્યાની પર્વરેશી કરનાર ખોદાતાલાની નિયયેશ કરતો હતો

એ પ્રમાણે તે ઉનના કપડા પેહેરનાર બંદગી કરતો હતો–તેવામા તે ગારમાથી તેના કાનમા એક રડવાંના પોકાર આવ્યો

જ્યારે તેણે રડવાનો પોકાર સાંભળ્યો ત્યારે તુરત તે શેતાબી કરતો પેલા ગારની નઝદીક ગયો

અને તેણે પેલા રડવાના પોકાર ઉપર કાન લગાડયા-કે જે રૂદન અફ્રાસિયાબ પોતાના દુખી દિલથી કરતો હતો

તે રડતો રડતો બોલતો હતો કે "ઓ સર્વથી મોટા ખોદાતાલા!–તુ મારા દિલના ભેદથી વધારે વાકેફ છે

અગર મે ગમે એટલા ખરાબ કામો કરેલા છે-અને દુલ્લડાઈથી મે તને ગમે એટલો આઝોર્દે કર્યો છે,

તોપણ હુ તારોજ ગુનાહભરેલો બંદો છુ અને લાચાર થઈ તારી પનાહમા આવ્યો છુ

માટે તખ્ત અને કોલાહ મને પાછા બક્ષેશ કર અને ખઝાનો તેમજ લશ્કર મન પાછુ આપ

જો તેમ નહી તો મારો જાન તનથી જુદો કર-કારણકે મારી પાસે તાજ, ખઝાનો કે લશ્કર કશુ રહ્યુ નથી

હુ આવી રીતની ઝિંદગી અને આવી હેજગારી માગતો નથી-કેમકે મારી પાસે મારો દેશ, મુલક, પાદશાહી તેમજ ખઝાનો કશુ નથી

અફસોસ! તે મારા તમામ મુલક અને સર ઝમીનનો-અફસોસ! તે મારા સઘળા ઝર, ખઝાના અને ગોહરોનો

અફસોસ! તે મારા કીમતી તાજ અને સોનેરી તથા હાથીદાતના તખ્તનો–તેમજ તે મારા હાર, સાકળી અને સોનરી કોલાહનો અફસોસ!

અફસોસ! તે મારી સઘળી તલવારો અને ભારી ગુર્ઝોનો અફસોસ! તે મારા લગામ ફેરવનારા બહાદુર સવારોનો

અને અફસોસ! તે મારા ભાઇઓ અને બેટાઓનો-ઝમાનાએ મારા માથા ઉપર આ કેવી આફત લાવી નાખી?"

પછી અફ્રાસિયાબ બન્ને આખ આસુ ભરી કરી રૂદન કરતા પોતાના જીવ સાથ એ પ્રમાણે બોલતો હતો,

કે "ઓ સરદાર! ઓ મુલકના નામવર પાદશાહ! ઓ મહાન પુરૂષ! ઓ નામવરોના નામવર! હવે તુ રડ

એક વખત તમામ તુર્કસ્તાન અને ચીન તારા ફર્માન હેઠળ હતુ–અને દરેક જગ્યાએ તારોજ હોકમ પળાતો હતો,

તેજ તુ આજે ફકત એક ગોફો તારી ચુન્ગાલમા ધરાવે છે-કયા છે પેલા તારા બુઝોર્ગો અને લડાયક મર્દો?

કયા છે તે તારો સઘળો ખઝાનો, મર્દાનગી,–દેલાવરી, કૌવત અને ડહાપણ?

કયા છે તારી બુઝોર્ગી, તારૂં તખ્ત અને તાજ?–કયા છે તારો તે મુલક અને પુષ્કળ લશ્કર?

કયાં છે તારી તીર અને કમાન ફેરવનારી છાતી અને બાઝૂ?–હવે તે તીર કમાન ફેરવવાનું તારે નસીબે નથી

કયા છે તારી તે ઝળકતા યાકૂતની મોહર?–કે જેનું ફર્માન દુન્યાના બે ત્રત્યાંસ ભાગ ઉપર ચાલતુ હતુ.

કયાં ગયું તારૂં તે રાત અને દિવસનુ દુશ્મન ઉપર હમ્લો કરવાનું–અને તે હમ્લો કરવા માટેની લશ્કરી ગોઠવણો?

કયાં ગયા તે તારી સામે ઉભા રહેનારા તારા પેલા બુઝોર્ગો–કે જેઓ તારાં દરેક કામમાં તારા રેહનુમા થતા હતા?

કુજાત આન્ બેનાહાએ કર્દહૂ બુલન્દ
કે બુદત ચકાયકુ પનાહુ અઝ ગઝન્દ
કુજાત આન્ રદહૂ બરૂ દરૂ અઝ મૂબદાન્
બદાન્ મૂબેદાન્ યારૂ બુદહૂ રદાન્
કુજાત આન્ દેલીરાનો મર્દાને મરૂદ
બપીશત સેતાદહૂ બરૂઝે નબરૂદ
કે અફૂનૂન બદીન્ તન્ગ્ ધારૂ અન્દરી
ગુરીઝાન્ બસન્ગીન્ હેસારૂ અન્દરી
બતુર્કી ચુ આન્ નાલહૂ બેશ્નીદ હૂમ
પરસ્તેશ રહા કર્દો બુગ્ઝાશ્ત બુમ
ચુનીન્ ગોફ્ત કીન્ નાલહૂ હન્ગામે ખાબ્
નબાશદ મગર બાન્ગે અફ્રાસેયાબ્
ચુ અન્દીશહૂ શુદ બરૂ હેલશ બરૂ કુશેસ્ત
દરે ધારે તારીકુ ચન્દી બેજોસ્ત
બેદીદ અન્દરાન્ હન્ગ્ અફ્રાસેયાબ્
દરૂ સાખ્તહૂ જાએ આરામો ખાબ્
બેયામદ બકેર્દારે શીરે ઝેયાન્
ઝે પશ્મીનહૂ બુગ્શાદ ગોર્દી મેયાન્
કમન્દી કે બરૂ જાએ ઝુન્નારૂ દાશ્ત
કે આન્ દરૂ પનાહે જહાનદારૂ દાશ્ત
બહન્ગ્ અન્દરૂન શુદ ગેરેફૂતહૂ બદસ્ત
ચુ નઝદીક શુદ શાહુ બરૂ પાએ જસ્ત
બેયાવીખ્તહૂ આન્ દો તન્ સખ્ત દીરૂ
બઆખેરૂ વરા હૂમ આવરૂદ ઝીરૂ
વરા બરૂ ઝમીન્ હૂમ અફૂગન્દ પસ્ત
ચુ અફૂગન્દહૂ શુદ બાઝુએ ઊ બેબસ્ત
હમી રફૂતો ઊરા પસ અન્દરૂ કશાન્
હમી તાખ્ત બા રન્જ ચૂન બીહશાન્
શેગેફૂત અરૂ બેમાનદ બરીન્ બરૂ રવાસ્ત
હરાન્ કસ કે ઊ દરૂ જહાન પાદશાસ્ત
જોઝ અઝ નામે નીકી નબાયદ ગુઝીદ
બેબાયદ ચમીદો બેબાયદ ચરીદ
અઝાન્પસ કે ચન્દાન્ બુદશ નાઝો કામ
તવાનાઇઓ લશ્કરો ગન્જો નામ
ઝે ગીતી ચકી ધારૂ બુગ્ઝીદ રાસ્ત
ચે દાનેસ્ત કીન્ હન્ગ્ દામે બલાસ્ત

કયાં છે તારા પેલા બુલંદ ઉભા કરેલા મેહલો-કે જે તને આફતની વખતે પનાહ આપતા હતા?

કયાં છે તારા દરવાઝા ઉપરની પેલી મોબેદોની સફ-કે જે મોબેદો સાથ વળી સરદારો પણ તેઓના સાથી હતા?

કયા ગયા તારા તે મર્દાને મર્દ દિલાવરો-કે જેઓ લડાઇને દહાડે તારી મદદે ઉભા રહેતા હતા?

કે હાલ તું આ સાકડા ગારમા આવી ભરાયો છે-અને આ પત્થરના ૪૬૭
કિલ્લા વચ્ચે નાસતો ફરે છે?"

જ્યારે પેલા હોમે તુર્કી ભાષામા થતો તે પોકાર સાભળ્યો-ત્યારે તેણે બદગી છોડી અને પોતાની જગ્યાથી ખસીને,

તે એમ બોલ્યો કે "આ રાતને વખતનુ રૂદન-અફ્રાસિયાબના પોકાર સિવાય બીજા કોઈનુ હોય નહીં"

જ્યારે એજ વિચાર તેના દિલમા નક્કી થયો-ત્યારે તેણે કેટલેકવારે તે અધારા ગારનો દરવાઝો શોધી કાઢયો

અને તે ગારમા અફ્રાસિયાબને જોયો-કે જેમા તેણે પોતાનુ રહેઠાણ બનાવ્યુ હતું

તે જોઈ હોમ મસ્ત સિહની મિસાલ ત્યા આવ્યો-અને પેહલવાની કમર ઉનના કપડાથી ખુલ્લી કરી નાખી

જે પટો તે કુશ્તી તરીકે બાધી રાખતો હતો-કે જેથી તે ખોદાતાલાની પનાહમા રહેતો હતો,

તે હાથમા પકડીને ગારની અદર દાખેલ થયો-જ્યારે તે નઝદીક ગયો ત્યારે તુરત પાદશાહ ઉભો થયો

તે બન્ને જણા ઘણો વખત સુધી ખુબ બાઝયા-પણ શેવટે હોમે તેને નીચો નાખ્યો

હોમે તેને ઝમીન ઉપર ખુવારીથી પછાડયો-જેવો તે પડી ગયો તેવીજ તેણે તેની બાઝૂ બાધી લીધી

તે આગળ ચાલતો હતો અને તેને પાછળ પાછળ ઘસડતો હતો- ૪૬૮
અફ્રાસિયાબ હોશ વગરના માણસની માફક મહા મેહનતે ચાલતો હતો

જે કોઈ કે દુન્યામાં પાદશાહ હોય-તે આ વાત ઉપર જો અજબ રહે તો તે વાજબીજ છે

નેકનામી સિવાય બીજુ કાંઈ એખ્તયાર કરવું નહીં જોઇયે-અને સુખી ઝિદગી ગુઝારવી જોઇયે

આટલા બધા લાડ અને સુખ પછી-આટલી બધી જાહોજલાલી, લશ્કર, ખઝાનો અને મોટા નામ છતા,

દુન્યામા શેવટે તેણે એક અધારા ગારમા આસરો લીધો-તે શુ જાણતો હતો કે તે ગાર તેને બલામા ફસાવવાનો ફાસો હતો?

ગુરીખ્તને અફ્રાસેયાબ્ અઝ્ દસ્તે હૂમ્.

ચુ આન્ શાહુરા હૂમ બાઝૂ બેબસ્ત
હમી બોરૂદ ઊરા ઝે જાએ નેશસ્ત
બઝૂ ગોફૂત કય મહે બા વર્ઝી બાફૂ
પરસ્તારૂ દાનન્દહૂ યઝદાને પાફૂ
ચે ખાહી ઝે મન મન કયમ દરૂ જેહાન
નેશસ્તહૂ દરીન્ ધારે બીખુન નેહાન

હોમના હાથમાંથી અફ્રાસિયાબનું નાસી જવું.

જ્યારે હોમે તે પાદશાહની બાઝૂ બાધી-તેને ભરાઈ બેસવાની જગ્યાએથી લઈ જતો હતો

ત્યારે અફ્રાસિયાબે તેને કહ્યું કે "એ પાક યઝદાનને પિછાનનાર, તેની ધાસ્તી અને બીક રાખનાર તેમજ તેની પરસ્તેશ કરનાર મર્દ!

તું મારી પાસે શું માંગે છે? હું દુન્યામાં આ ઊડા ગારમા ભરાઈ બેઠેલો એવો કોણ શખ્સ છુ?

ચહી મર્દે બાજાહૂગાનમ દેઝમ
દેરમ રફતહો માન્દહ્ બા દર્દો ઘમ
મેરૈહ્તહ્ સરે ખીશ દર્ તન્ગ્ ચારુ
નેશસ્તહ્ ગુનીન્ પુર્ ઘમો સુગ્વારુ
૪૬૯ બદ્ગોફત હુમ ઈન્ ન આરામે તોસ્ત
જહાની સરાસર્ પુરઝ નામે તોસ્ત
જે શાહાને ગીતી બેરાદર્ કે કોશત
કે શુદ તીઝ બા પાક યઝદાન્ દુરેશત
ચુ એગ્રીરસો નઉદરે નામદાર
સેયાવુશ કે બૂદ અઝ કયાન્ યાદગાર્
બેકોશતી નેયામદત અઝીન્ રૂઝ યાદ
ચુ તૂ શાહે બીદાદગર્ ખુદ મબાદ
તો ખૂને સરે શાહ્રયારાન્ મરીઝ
ન અઝ આહ્ દર્ ધારે બીમુન ગુરીઝ
ચુ અફ્રાસેયાબ્ ઈન્ સુખુનહા શનીદ
તો ગૂઈ કે હુશ અઝ સરશ બર્દમીદ
બદ્ગોફત કન્દર્ જહાન્ બી ગોનાહ્
કેરા દાની અય મર્દે બા દસ્તગાહ્
ચુનીન્ રાન્દ બર્ સર્ સેપહરે બલન્દ
કે આમદ જે મન્ દર્દો રન્જો ગઝન્દ
જે ફર્માને યઝદાન્ કસી નુગઝરદ
અગર્ ગર્દને શીરૂનર્ બેશકરદ
બેબખ્શાએ બર્ મન કે બીચારહ્ અમ
વગર્ ચન્દ બર્ તન્ સેતમગારહ્ અમ
૪૭૦ નબીરહ્ ફરીદૂને ફરૂરોખ મનમ
જે બન્દે કમન્દત હમી બેશકનમ
કુજા બોરદ ખાહી મરા બસ્તહ્ ઝાર્
નતર્સી જે યઝદાન્ બરૂઝે શુમાર્
બદ્ગોફત હુમ અય બદે બદ્ગમાન્
હમાના ફરાવાન્ નમાન્દત ઝમાન્
સુખુનહાત ચૂન્ દર્ ગુલેસ્તાન્ ખવસ્ત
તોરા હુશ બર્ દસ્તે કયખુસ્રવસ્ત
બેપીચીદ દેલ હુમરા ઝીન્ નેઝન્દ
બરૂ સુસ્ત કરૂદ આન્ કયાની કમન્દ
ચુ દાનેસ્ત કાન્ મર્દે પહેઝગારુ
બેબખ્શીદ બર્ નાલએ શહ્રયાર્
બેપીચીદો ઝૂ ખીશતન્ દર્કશીદ
બદર્યા દરૂન્ જસ્તો શુદ નાપદીદ
ચુનાન્ બુદ કે ગૂદર્જે કશ્વાદગાન્
હમી રફત બા ગીવો આઝાદગાન્
ગોરાઝાનો તાઝાન્ બનઝદીકે શાહ્
બદર્યા નેગહ્ કરદ ચન્દાન્ જે રાહ્
નેગહ્ કરદ ગૂદર્ઝ ઝાન્ સૂએ જૂદ
હમી દાદ નીકીદેહેશરા દોરૂદ
૪૭૧ બમ્રશ્ આમદશ હુમ ખુદ બા કમન્દ
નવાન્ બર્ લબે આબ્ ચૂન્ સુસ્તમન્દ
હમાન્ ગૂનએ આબ્રા તીરહ્ દીદ
પરસ્તન્દહ્રા દીદગાન્ ખીરહ્ દીદ
બદેલ ગોફત ઈન્ મર્દે પહેઝગારુ
હમી અઝ લબે આબ્ ગીરદ શેકાર્

હું તો એક દુઃખી બનેલો વેપારી છું-મારા પૈસા જતા રહ્યા છે અને હું દર્દ અને ગમ ભરેલો રહી ગયો છું

અને તેથીજ હું આ સાકડા ગારમાં રહેલો છુ-અને એવી રીતે ગમ અને સોગ ભરેલો બેઠેલો છુ"

હોમે તેને કહ્યુ કે "આ કાઇ તારી રહેવાની જગ્યા નથી-તમામ જેહાન તારેજ માટે ચકચાર ભરી બની છે

પાદશાહોમાથી કયા પાદશાહે પોતાના ભાઇને મારી નાખ્યો છે?-અને કોણ પાક યઝદાન સાથ આકળો અને સખ્ત થયો છે?

અગ્રીરસ, નામદાર નઉદર અને સિયાવક્ષ કે જે કયાનીઓનો યાદગાર હતો તે જેવાઓને,

તેં મારી નાખ્યા ત્યારે શુ તને આજનો દહાડો યાદ નહીં આવ્યો હતો?-તારા જેવો ઝુલ્મગાર પાદશાહ કદી પણ ના હોતો!

તુ પાદશાહોના ખૂન ના કર કે તખ્ત છોડીને જે ગારનો છેડો દેખાએ નહીં ત્યા નાસવુ પડે નહીં"

જ્યારે અફ્રાસિયાબે આ સખુનો સાભળ્યા-ત્યારે ગોયા તેનાં માથાં માથી હોશજ ઉડી ગયો

તેણે પાછુ હોમને કહ્યુ કે "ઓ મરતબા સાથના મર્દ!-આ દુન્યામા તુ કોણને નિર્દોષ ગણશે?

બુલંદ આસ્માન મારા સર ઉપર એવીજ રીતે ફર્યો કે મારાથી દર્દ અને રજ અને નુકસાનજ ઝાહેર આવ્યુ

અગર કોઈ સિંહ નરની ગર્દન તોડી શકતો હોય તે પણ પાક યઝ-દાનના હોકમથી છટકી શકતો નથી.

જો કે મે ઘણા જણ ઉપર ઝુલ્મ ગુઝાર્યો છે-છતા તુ મારી ઉપર દયા કર હુ તદ્દન લાચાર બન્યો છુ

હુ મુબારક ફરીદૂનનો નબીરો છુ-તારી કમંદના ગાંઠથી હુ કપાઈ જાઉં છુ

તુ મને એમ ખુવારીથી બાધેલો કયા લઈ જવા ચાહે છે-શુ તને કયામતને દહાડેનો ખોદાતાલાનો જરાએ ડર નથી?"

ત્યારે હોમે તેને કહ્યુ કે "ઓ બદ મનશ્નીના બૂરા મર્દ!-તુ જાણ કે હવે તારો વધુ વખત રહ્યો નથી.

હવે તારા સખુનો બાગમાના ઘાસ જેવા બેવઝન બન્યા છે-તારૂ મોત કયખુસરૂના હાથ ઉપજ છે"

હવે અફ્રાસિયાબની આવીઝૂરી હાલતથી દયાળુ હોમનુ દિલ પેચ ખાવા લાગ્યુ-જેથી તેણે પોતાના હાથમાની કયાની કમંદ જરા ઢીલી કીધી.

જ્યારે અફ્રાસિયાબે જોયુ કે "તે પરહેઝગાર મર્દ-મુજ પાદશાહના કાલાવાલા અને કકલાટ ઉપર દયા બતાવી છે,"

ત્યારે તે તુરત મરોડાયો અને તેના ફાંદામાથી પોતે છુટી નાસી ગયો-અને દર્યામા કુદી પડી ગુમ થઈ ગયો

હવે એવુ બન્યુ કે કેશ્વાદના ખાન્દાનનો ગૂદર્ઝ-ગીવ તેમજ બીજા નામીચા પેહલવાનો સાથ ત્યાથી પસાર થતો હતો.

તે પાદશાહની નઝદીક ઉતાવળે જતો હતો-તેણે કેટલેક દૂરના રસ્તા ઉપરથી દર્યા તરફ નેગાહ કીધી

હવે ગૂદર્ઝે જોયું કે તે નદી આગળથી કોઈ ખોદાતાલાને યાદ કરતું હતુ

તેને હોમ નઝર આવ્યો જે પોતે પોતાની કમંદ સાથે-એક હાજતમંદ માણસની માફક પેલી નદીના કિનાર ઉપર બૂમ પાડતો હતો

તેમજ પેલાં પાણીનો રંગ પણ કાળો પડેલો જોયો અને પેલા પર સ્તેશ કરનારની આંખો અજબ થતી દેખાઈ

જેથી ગૂદર્ઝે પોતાનાં દિલ સાથ બોલ્યો કે "આ પરેહઝગાર મર્દ-કદાચ નદી કિનારે શિકાર પકડતો હશે.

નેહન્ગી મગર્ દામે માહી ગેરેફ્તહ
બેહીદો અઝ્ માન્દહ્ અન્દર્ શેગેફ્તહ
બદ્ ગોફ્ત કય મર્દે પર્હીઝગાર્
નેહાની ચે દારી બેકુન આશ્કાર્
અઝાન્ આબે દર્યા ચે જૂઈ હમી
મગર્ તીરહ્ તનરા બેશૂઈ હમી
બદ્ ગોફ્ત હુમ અય સરફ્રાઝ મર્દ
નેયહ્ કુન યકી અન્દરીન્ કાર્ કર્દ
યકી જાએ દારમ બરીન તીગે કુહ્
પરસ્તેશગહી નીઝ દૂર અઝ ગોરૂહ્
શબે તીરહ્ દર્ પીશે યઝદાન્ બુદમ
હમહ્ શબ્ બે ઈઝદ્ પરસ્તાન્ બુદમ
બહાન્ગહ્ કે ખીઝદ બે મોર્ઘાન્ ખોરૂશ
ખોરૂશીદને ઝારમ આમદ્ બગૂશ
હમાન્ગહ્ ગુમાન્ બોર્દ્ રઉશન્ દેલમ
કે મન્ બીખે કીન્ અઝ જહાન્ બુગસેલમ
બદીન્ગૂનહ્ નઉહહ્ બહન્ગામે ખાબ્
નશાયદ્ કે સાઝદ જોઝ અફ્રાસેયાબ્
બેજસ્તમ બેજોસ્તમ હમહ્ કુહો ઘાર્
બેદીદમ દરે હન્ગે આન્ નામદાર્
બહન્ગ્ અન્દરૂન્ ખોફ્તહ્ આન્ શૂર્બખ્ત
હમી ઝાર્ બેગ્રીસ્ત બર્ તાજો તખ્ત
ચુ દર્ હન્ગ્ રફ્તમ બેજસ્ત ઊ ઝે જાય
હમાન્ સન્ગે ખારા ગેરેફ્તશ દો પાય
દો દસ્તશ બઝુન્નાર્ બસ્તમ ચુ સન્ગ્
બદાન્સાન્ કે ખૂનરીઝ ગશ્તશ દો ચન્ગ્
બકુહ્ અન્દર્ આવર્દમશ તાઝેયાન્
ખોરૂશાનો નઉહહ્ કુનાન્ ચૂન્ ઝનાન્
ઝે બસ નાલએ ઝારો સઉગન્દે ઊય
યકી સુસ્ત બર્કર્દમશ બન્દે ઊય
બરીન્ જાયગહ્ બર્ ઝે ચન્ગમ બેજસ્ત
દેલો જાનમ અઝ્ જસ્તને ઊ બેખસ્ત
દરીન્ આબે ખુન્જસ્ત પેન્હાન્ શુદસ્ત
બેગોફ્તમ બતૂ રાઝ ચૂનાન્ કે હસ્ત
ચુ ગૂદર્ઝ બેશ્નીદ્ ઈન્ દાસ્તાન્
બયાદ્ આમદશ ગોફ્તએ બાસ્તાન્
પુર્ અન્દીશહ્ શુદ સૂએ આતેશકદહ્
શુનાન્ ચૂન્ બુવદ મર્દુમે હોલશદહ્
નુખોસ્તીન્ બર્ આતશ નેયાયેશ ગેરેફ્ત
જહાન્ આફ્રીન્રા સેતાયેશ ગેરેફ્ત
બપર્દોખ્તો બુગ્શાદ રાઝ અઝ નેહોફ્ત
હમહ્ દીદહ્ બા શહ્રૂયારાન્ બેગોફ્ત
હમાન્ગહ્ નેશસ્તન્દ શાહાન્ બર્ અસ્પ
બેરફ્તન્દ અઝ્ અયવાને આઝર્ગોશસ્પ
પુર્ અન્દીશહ્ શુદ શહ્રૂયારે જહાન્
બેયામદ્ બનઝદીકે હુમ આન્ ઝમાન્

અને માછલીની જાળમાં કદાચ મગરમચ્છ સપડાઈ ગયું હશે—અને તે જોઈ એ અજાયબીમાં પડયો હશે

તેથી ગૂદર્ઝે તેને કહ્યુ કે "ઓ પરેહઝગાર મર્દ !—તારો શું ભરમ છે તે ઝાહેર કર?

આ દર્યાના પાણીમા તુ શું શોધે છે?—કદાચ તું તારૂં મેલું શરીર ધોવા માગતો હશે"

ત્યારે હોમે ગૂદર્ઝને કહ્યું કે "ઓ સરફરાઝ મર્દ !—આ બનેલા બનાવ ઉપર તુ જરા ધ્યાન પુગાડ

હુ આ પહાડની બુલન્દી ઉપર રહુ છું—અને વસ્તીથી દૂર મારી પરસ્તેશ કરવાની જગ્યા પણ ત્યાજ છે

અંધારી રાતને વખતે હુ પાક યઝદાનની હુઝૂરમા બંદગી કરતો હતો—અને આખી રાત ખોદાતાલાની પરસ્તેશમા હતો

પછી જે વખતે કે બામ્દાદે પક્ષીઓનો રાગ નીકળે છે—તે વખતે ઝાર ઝાર રડવાનો આવાઝ મારે કાને પડયો

તેજ વખતે મારા રોશન દિલે વિચાર્યું—કે હું હવે કીનાની જડ ૪૭૨
જેહાનમાથી ઉખેડી કાઢીશ

ઊંઘાવાને વખતે આવુ માતમ ભર્યું રૂદન—અફ્રાસિયાબ સિવાય બીજો કોઈ કરે નહીં

હુ ઉઠયો અને તમામ પહાડ અને ગાર ખોળી વળ્યો—શેવટે તે નામદારના ગારનો દરવાઝો મે જોયો

ગારની અંદર તે બદબખ્ત પડેલો હતો—અને પોતાના તાજ અને તખ્ત ઉપર ઝાર ઝાર રડતો હતો

જ્યારે હુ ગારમા ગયો ત્યારે તે કુદી ઉભો થયો—પણ જાણે સખ્ત પત્થરેજ તેના પગ પકડી લીધા

જેથી મે તેના બન્ને હાથ કુસ્તીથી મઝબૂત બાધી લીધા—અને તે પણ એવી રીતે કે તેના બન્ને હાથમાં લોહી ધાઈ આવ્યુ

અને તેને દોડાવતો પહાડ ઉપરથી નીચે લાવ્યો—તે પોકારતો અને ઓરતોની માફક માતમ કરતો હતો

પછી તેણે પુષ્કળ કાલાવાલા અને રડાકૂટ કરવાથી તેમજ સમ સઉગંદ ખાવાથી—મે તેનો બંદ એક જરા ઢીલો કીધો

જેથી તે આ જગ્યા ઉપર મારા હાથમાથી છટકી ગયો છે—અને તેના એમ છટકી જવાથી મારૂ દિલ અને જીવ ઝખ્મી થયા છે

તે આ ખુન્જસ્ત નદીનાં પાણીમા છૂપાઇ બેઠો છે—એવી રીતનો જે કાંઈ ભેદ હતો તે તને કહ્યો છે"

જ્યારે ગૂદર્ઝે આ વાત સાભળી—ત્યારે તેને આગળા લોકોનું કહેલું ૪૭૩
યાદ આવ્યું

તે એક ગભરાઈ ગયલા માણુસની માફક—અંદેશા ભરેલો પેલા આતશકદેહ કે જ્યા પાદશાહ હતો તે તરફ ગયો

પ્રથમ તેણે ત્યા આતશની નિયાયેશ કરી—જેહાનને પયદા કરનાર ખોદાતાલાની બંદગી કીધી

ત્યાથી પરવારીને તેણે પાદશાહો આગળ પેલો છૂપો ભેદ જે કાંઈ જોયો હતો તે સઘળો કહ્યો

તેજ વખત પેલા બન્ને પાદશાહો ઘોડા ઉપર બેઠા સવાર થઈ—તેઓ આઝર ગોશસ્પનું મકાન છોડી ચાલ્યા

તે જેહાનનો પાદશાહ અંદેશા ભરેલો તુરતજ હોમની નઝદીક આવ્યો

વા નમૂદને હૂમ્ સરૂગુઝશ્તે અફ્રાસેયાબ્ બકાઊસ્.

——:०:——

શુ હૂમ્ આન્ સરો તાજે શાહાન્ બદીદ
બરૂ ઈશાન્ બદાદ આફ્રીન્ ગુસ્તરીદ
હમાન્ શહરૂયારાન્ બરૂ આફ્રીન્
હમી ખાન્દન્દ અઝ્ જહાન્આફ્રીન્
ચુનીન્ ગોફ્ત બા હૂમ કાઊસ શાહ
બયઝદાન્ સેપાસો બદૂયમ પનાહ
કે દીદમ ચોખે મર્દે યઝદાન્પરસ્ત
તવાનાઓ બા દાનેશો ઝૂરદસ્ત
૪૭૪ ચુનીન્ દાદ પાસોખ્ પરસ્તન્દહ્ હૂમ
કે આબાદ બાદા બદાદે તો બૂમ
બદીન્ શાહે નવ રૂઝ ફર્ખુન્દહ્ બાદ
દેલે બદસેગાલાને તૂ કન્દહ્ બાદ
પરસ્તન્દહ્ બૂદમ બદીન્ કૂહસાર
કે બુગ્ઝશ્ત બરૂ ગન્ગદેઝ્ શહરૂયાર
હમી ખાસ્તમ તા જહાન્આફ્રીન્
બદૂ દારદ આબાદ રૂએ ઝમીન્
ચુ બાઝ્ આમદ ઊ શાદો ખન્દાન્ શુદમ
નેયાયેશ કુનાન્ પીશે યઝદાન્ શુદમ
સેહરી ખોજસ્તહ્ શબી નાગેહાન્
બેકર્દ આશકારા બમન્ બરૂ નેહાન્
અઝાન્ ગારે બીરુન્ બરૂઆમદ ખોરૂશ
શનીદમ નેહાદમ બઆવાઝ્ ગૂશ
કસી ઝાર બેગ્રીસ્ત બરૂ તખ્તે આજ
ચે બરૂ કેશવરો લશ્કરો ગાહો તાજ
ઝે તીઝ્ આમદમ સૂએ આન્ ગારે તન્ગ્
કમન્દી કે ઝુન્નાર દારમ બચન્ગ્
બદીદમ સરો કેરફે અફ્રાસેયાબ્
દરૂ સાખ્તહ્ જાએ આરામો ખાબ્
૪૭૫ બબન્દે કમન્દશ બેબસ્તમ ચુ સન્ગ્
કશીદમશ બીચારહ્ અઝ્ ગારે તન્ગ્
ચ઼ુ ઝાર બેગ્રીસ્ત ઝીન્ બન્દે સખ્ત
બઝારી બમન્ ગોફ્ત કય નીકુબખ્ત
મગીન્ બન્દરા સુસ્ત ગર્દાન્ ઝે તાબ્
ચુ કર્દમ ઝે દસ્તમ ફેરૂ શુદ બઆબ્
બઆબ્ અન્દરસ્ત ઊ કુનૂન્ નાપદીદ
પયે ઊ ઝે ગીતી બેબાયદ બુરીદ
ગરૂ ઊરા ઝે સરૂ બાઝ્ ગીરદ સેપેહ્ર
બેજુમ્બદ બગર્સીવઝશ ખૂન્ ઝે મેહ્ર

ચુ ફર્માન્ દેહદ શહરૂયારે બલન્દ
બેરાદરૂશરા પાએ કર્દહ્ બબન્દ
બેયારન્દો બરૂ ગર્દનશ ચર્મે ગાવ
બેદૂઝન્દ તા કમ કુનદ તૂશો તાવ
ચુ આવાઝે ઊ યાબદ અફ્રાસેયાબ્
હમાનગહ્ બરૂઆયદ ઝે દર્યાએ આબ્

હોમનું કાઊસ આગળ અફ્રાસિયાબનું બેયાન ઝાહેર કરવું.

——०——

જ્યારે હોમે તે બન્ને પાદશાહોના તાજ પેહેરેલાં સર જોયાં-ત્યારે તેઓની ઉપર વાજબી રીતે દુઆ કીધી

તેમજ પાદશાહોએ પણ તેના ઉપર ખોદાતાલાનાં નામથી દુઆ કીધી.

પાદશાહ કાઊસે હોમને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "પાક યઝદાન કે જેનાથી આપણને પનાહ મળે છે તેના શુકાના!

કે મે આવા કોવતમંદ, ડહાપણવાળા, ઝોરાવર બાઝૂના યઝદાન પરસ્ત મર્દનો ચેહરો જોયો"

ત્યારે પેલા બદગી કરનાર હોમે એવો જવાબ આપ્યો-કે "તારા ઇન્સાફથી મુલક આબાદ હોજો!

આ જવાન પાદશાહનો દહાડો મુબારક થજો!-અને તારા દુશ્મનોનાં દિલ ઝખ્મી હોજો!

જે વખતે કે આ પાદશાહ ગગદેઝ તરફ જતો હતો-તે વખતે હુ આ પહાડ ઉપર બદગી કરતો હતો

અને એજ દુઆ માગતો હતો કે 'દુન્યાનો પયદા કરનાર સાહેબ એ પાદશાહથી દુન્યા આબાદ રાખે'

જ્યારે તે પાછો ફર્યો ત્યારે હુ ખુશહાલ અને હસતો થયો-અને પાક યઝદાનની નઝદીક નિયાયેશ કરતો થયો

એક રાતે અચાનકજ મુબારક સરોશે-જે કાઇ ભેદ હતો તે મને ઝાહેર કર્યો

તે ઊડા ગારમાથી પોકાર નીકળ્યો જે મે સાભળ્યો અને તે આવાઝ ઉપર કાન ધર્યા

કોઈ શખ્સ હાથીદાંતના તખ્ત, મુલક, લશ્કર, રાજ્ય અને તાજ માટે ઝારઝાર રડતો હતો

તે સાભળી હુ પહાડની શિખર ઉપરથી તે સાકડા ગાર તરફ આવ્યો-અને જે પટો કુશ્તી તરીકે બાધેલો હતો તે મે છોડીને હાથમા લીધો

ત્યા મે અફ્રાસિયાબનુ સર અને ખાધ જોઈ-કે જેણે તે ગારમા પોતાનુ ધરબાર બનાવ્યુ હતુ

મે તેને કમદના બધમાં મઝબૂત બાધી લીધો-અને કાઈપણ એલાજ વગર તેને પેલા તગ ગોફામાથી બાહેર ખેચી કાઢયો

તે મારા સખ્ત બાધેલા બદથી રડવા લાગ્યો-અને રડતો રડતો મને કહેવા લાગ્યો કે 'એ નેકબખ્ત!

આ તારી કમદના બદને જરા ઢીલો કર'-જ્યારે મે તેમ કીધુ ત્યારે તે મારા હાથમાથી છટકી પાણીમા જઈ પડયો

અને હાલ તે આ પાણીમાંજ છુપાયલો છે-એનું નેહસ્ત કદમ તો દુન્યામાથી કાપવું જોઇયે

જો આસ્માન તેને પાછો પકડવા માગતો હશે-તો કદાચ તેના ભાઈ ગર્સીવઝના રડવાનો આવાઝ સાભળીને મોહબતથી તેનું લોહી ઉસ્કેરાઈ આવશે અને દર્યામાથી બાહેર આવશે

જો મોટા દરજ્જાનો પાદશાહ હુકમ આપે-તો તેના ભાઇને પગમાં બેડી નાખી,

અત્રે લાવે અને તેની ગર્દન ઉપર ગાયનુ ચામડું તંગ-સીવી લીયે જેથી તેનું ઝોર અને શક્તિ તુટે અને રડવા લાગે.

જ્યારે તેનો આવાઝ અફ્રાસિયાબ સાભળશે-કે તુરતજ પાણીમાંથી તે બાહેર આવશે."

બેફરૂમૂદ તા ફેરૂખાનાને દરૂ
બેરફૂતન્દ બા તીઘો ગીલી સેપરૂ
બેબોર્દન્દ ગર્સીવઝે શૂમરા
કે આશૂબ્ અઝૂ બુદ બરો બૂમરા
બહેમ્ખીમ ફરૂમૂદ તા બરૂકશીદ
ઝે રોખ પઈએ શરૂમરા બરૂદરીદ
બેકર્દન્દ બરૂ ગર્દનશ ચર્મે ગાવ
શુનાન્ ચૂન્ નમાન્દશ બતન્ ઝૂરો તાવ
બરૂ પૂસ્ત બેદરીદો ઝેન્હારૂ ખાસ્ત
જહાન્આફ્રીન્રા હમી યારૂ ખાસ્ત
ચુ બેશનીદ આવાઝશ અફ્રાસેયાબ્
હમાન્ગહ બરૂઆમદ ઝે દર્યાએ આબ્
બદસ્તશ હમી કર્દો પાએ આશનાહ
બેયામદ બજાઈ કે બુદ પાયગાહ
ઝે ખુશ્કી ચુ બાન્ગે બેરાદરૂ શનીદ
બદૂ બદતરૂ આમદ ઝે મરૂગ્ આન્ચે દીદ
ચુ ગર્સીવઝ ઊરા બેદીદ અન્દરૂ આબ્
દો દીદહ પુરઝ ખૂનો દેલ પુરૂ શેતાબ્
ફેઘાન્ કરૂદ કય શહરૂયારે જેહાન્
સરે નામદારાનો તાજે મેહાન્
કુજાસ્ત આન્ હમહ રસ્મો આઇનો રાહ
કુજાસ્ત આન્ સરો તાજો ગન્જો સેપાહ
કુજાસ્ત આન્ કમીનો કમાનો કમન્દ
કે કર્દી બદૂ દીવો જાદૂ બબન્દ
કુજાસ્ત આન્ સવારીઓ મયદાનો ગૂય
કે બૂદી ઝે ચઉગાને તૂ ગોફ્તગૂય
કુજાસ્ત આન્ શબીખૂને નાગહ ચુ શીરૂ
કે શીરે ઝેયાન્ આવરીદી બઝીરૂ
કુજાસ્ત આન્ હમહ દાનેશો ઝૂરે દસ્ત
કુજાસ્ત આન્ બુઝોર્ગાને ખુસ્રવપરસ્ત
કુજાસ્ત આન્ બરઝમ અન્દરૂન્ ફરૂેા નામ
કુજાસ્ત આન્ બબઝ્મ્ અન્દરૂન્ ગામો જામ
કે અકૂનૂન બદર્યા નેયાઝ આમદત
ચુનીન્ અખ્તરે બદ ફરાઝ આમદત

ત્યારે પાદશાહે હોકમ કીધો જેથી તેની દરગાહના નોકરો-તલવાર અને ગીલાન શેહરની ઢાલ સાથ આવ્યા

અને તે નેહસ્ત ગર્સીવઝ-કે જેનાથીજ મુલકમા બધે ફેસાદ પડયો તેને ત્યા લઇ ગયા

પાદશાહના ફરમાવ્યાથી કયદખાનાના દરોગાએ ગર્સીવઝને બાહેર ખેંચી ૪૭૬
કાઢયો-અને તેમ કરતા તેણે કાઈ શર્મ રાખી નહીં

તેઓએ તે ગદર્ન ઉપર ગાયનુ ચામડુ એવી રીતે બાધ્યુ કે તેનુ શરીર તદ્દન કમઝોર થઈ ગયુ

એથી તેના શરીર ઉપરની ચામડી ફાટવા લાગી અને દયા ચાહી-તેમજ ખોદાની મદદ માગી

એમ કરતા જ્યારે અફ્રાસિયાબે તેનો સાદ સાભળ્યો-કે તુરતજ તે પાણીની સપાટી ઉપર આવ્યો

પોતાના હાથ અને પગ વડે તે પાણીમા તરતો તરતો-પાણીમાથી બાહેર આવવાની જ્યા પગથી હતી ત્યા આવ્યો

જ્યારે તેણે ઝમીન ઉપરથી પોતાના ભાઇનો પોકાર સાભળ્યો-અને તેણે જે કાઈ જોયુ તે તેને પોતાના મોતથી પણ વધારે બદતર લાગ્યુ

જ્યારે ગર્સીવઝે તેને આસુ ભરી આખ્યોએ અને ઉસ્કેરાયલા દિલે પાણીમા જોયો,

ત્યારે તેણે પોકાર કર્યો કે એ જેહાનના પાદશાહ!-નામદારોના સરદાર અને સરદારોના તાજ!

કયા છે તારી તે સઘળી રીતભાત, દબદબો અને રાજ્ય કરવાની રીતી-કયા છે તારૂ તે પાદશાહી સર, તાજ, ગજ અને લશ્કર?

કયા છે તારી તે કમીનગાહ અને કમાન તથા કમદ?-કે જેથી તુ દેવ અને જાદૂગરોને કયદ કરતો હતો

કયા છે તારી તે ઘોડેસવારી અને મયદાન તથા દડીની રમત?-કે ૪૭૭
જ્યારે તારીજ રમતની જાબજા ચકચાર ચાલતી હતી.

કયા છે તારૂ તે સિહની મિસાલનુ એકાએક શબીખૂન કરવુ?-કે જે વખતે તુ મસ્ત સિહને પણ નીચે લાવતો હતો

કયા છે તારૂ ને સઘળુ ડહાપણ અને બાઝૂનુ કૌવત?-કયાં છે તારા તે વફાદાર બુઝોર્ગો?

કયા છે તારો તે લડાઇની અંદરનો દોરદમામ અને નામદારી?-કયા છે તારા તે ખુશહાલીની મજલેસમાના કદમો અને શરાબની જામો?

કે હમણા તને પાણીમા ભરાઈ બેસવાની હાજત આવી પડી છે અને આવો બૂરો સેતારો તારી સન્મુખ આવી ઉભો છે"

ગેરેફ્તારૂ શુદને અફ્રાસેયાબ્ વ કુશ્તહ્ શુદને ઊ વ ગર્સીવઝ્ બદસ્તે કયખુસ્રવ્.

ચુ બેશનીદ બેગ્રીસ્ત અફ્રાસેયાબ્
હમી રીખ્ત ખૂનીન્ સેરેશ્ક અન્દરૂ આબ્
ચુનીન્ દાદ પાસોખ કે ગેર્દે જેહાન્
બેગશતમ બસી આશકારો નેહાન્
ફઝીન્ બખ્શેશે બદ મગરૂ બુગ્ઝરમ
ઝે બદ બદતરૂ આયદ હમી બરૂ સરમ

અફ્રાસિયાબનું પકડાવું અને કયખુસરૂના હાથ ઉપર તેનું તથા ગર્સીવઝનું માર્યું જવું.

જ્યારે અફ્રાસિયાબે એ સઘળુ સાભળ્યું ત્યારે તે રડવા લાગ્યો-અને લોહી જેવાં આસુ પાણીમા પાડવા લાગ્યો

તેણે એ પ્રમાણે જવાબ આપ્યો કે "દુન્યાની આસપાસ-ઝાહેર તેમજ છૂપી રીતે હું ઘણું ફર્યો છુ

કે આ બૂરાઈની બક્ષેશમાથી કદાચ હુ છૂટકારો મેળવું-પણ તે એક બદીનાં કરતા બીજી વધારે ખરાબ બદી મારા સર ઉપર આવી પડે છે

મરા ઝેન્દગાની કુનૂન્ ખારૂ ગશ્ત
રવાનમ્ ઝે તૂ પુરૂ ઝે તીમારૂ ગશ્ત
નબીરહ્ ફરીદૂનો પૂરે પશન્ગ્
બરૂઆવીખ્ત ઝીન્સાન્ બદામે નેહન્ગ્
૪૭૮ ચુનાને દો મેહતરૂ પુરઝ ગોફ્તગૂય
રવાને પરસ્તન્દહ્ પુરૂ જોસ્તજૂય
ચુ યઝદાન્ પરસ્તન્દહ્ ઊરા બેદીદ
ચુનાન્ નાલએ ઝારો આવા શનીદ
ઝે રાહે જઝીરહ્ દરૂઆમદ ચકી
ચુ દીદશ મરૂ ઊરા ઝે દૂરૂ અન્દકી
કુશાદ આન્ કયાની કમન્દ અઝ મેયાન્
દોતાઈ બેયામદ ચુ શીરે ઝેયાન્
બેયન્દાખ્ત આન્ તાબ્ દાદહ્ કમન્દ
સરે શહરૂયારૂ અન્દરૂ આમદ બબન્દ
બખારી ઝે દર્યા કશીદશ બદશ્ત
હમહ્ ઝેન્દગાની બરૂ ખારૂ ગશ્ત
સેપોર્દશ બશાહાનો ખુદ બાઝ ગશ્ત
તો ગોફ્તી કે બા બાદ અમ્બાઝ ગશ્ત
બેયામદ જહાન્દારૂ બા તીઘે તીઝ
સરી પુરૂ ઝે કીનો દેલી પુરૂ સેતીઝ
ચુનીન્ ગોફ્ત બીદાનેશ અફ્રાસેયાબ્
કે ઈન્ રૂઝ ખુદ દીદહ્ બૂદમ બખાબ્
સેપહ્રૂ અઝ બરે મન્ ફરાવાન્ કશીદ
કુનૂન પર્દએ રાઝહા બરૂદરીદ
૪૭૯ બઆવાઝ ગોફ્ત અય બદે કીનહ્જૂય
ઘેરા કોશ્ત ખાહી નેયારા બેગૂય
ચુનીન્ દાદ પાસોખ કે અય બદ્કુનશ
સઝાવારે બયધારહો સરૂઝનેશ
ઝે ખૂને બેરાદરૂત ગૂયમ નુખોસ્ત
કે હરૂગેઝ બદીએ મેહાન્રા નજોસ્ત
દેગરૂ નવ્દરૂ આન્ નામવરૂ શહરૂયારૂ
જહાન્દારો ઝીરજ્ ચકી યાદગારૂ
ઝદી ગર્દનશરા બશમ્શીરે તીઝ
બરૂઅન્ગીખ્તી અઝ જહાન્ રસ્તખીઝ
સેદીગરૂ સેયાવશ કે ચૂન્ ઊ સવારૂ
નબીનદ કસી અઝ જહાન્ યાદગારૂ
બુરીદી સરશ ચૂન્ સરે ગૂસ્ફન્દ
હમી બરૂગુઝશ્તી ઝે ચર્ખે બલન્દ
તો બાબે મરા અઝ ચે કર્દી તબાહ
ચુનીન્ રૂઝે બદરા નકર્દી નેગાહ
બકર્દારે બદ તીઝ બેશ્તાફ્તી
ઝુકાફાતે બદરા બદી યાફ્તી
બદ્ ગોફ્ત શાહા બેબૂદ આન્ચે બૂદ
કુનૂન દાસ્તાનમ બેબાયદ શેનૂદ

હવે મારે મનસે જીવવુ તુચ્છ થઈ પડયું છે-અને મારો જીવ તારે માટે ગમ ભર્યો બન્યો છે

કે ફરીદૂનનો નબીરો અને પશગનો બેટો-એવી રીતે મગરમચ્છના ફાંદામાં ફસ્યો છે"

પેલા બન્ને સરદારો જ્યારે એવી રીતે વાતચિત્તમા રોકાયલા હતા-ત્યારે પેલા હોમનો* જીવ તેને પકડવા માટે ખંતીલો બનલો હતો

જ્યારે તે યઝદાન પરસ્ત મર્દે તેને એવી રીતે રડતો અને ઝારી કરતો જોયો અને તેનો આવાઝ સાભળ્યો,

ત્યારે તે એક ટાપુને રસ્તે થઇને ત્યા આવી લાગ્યો-અને જેવો અફ્રાસિયાબને થોડેક છેટેથી જોયો,

કે તુરત તેણે પાદશાહી કમદ પોતાની કમરેથી છોડી-અને વાકો વાકો ચાલતો મસ્ત સિંહની મિસાલ ત્યા આવી લાગ્યો.

અને તે ગુછળુ વાળેલી કમદ નાખી-જેથી પાદશાહનુ સર ફાદામા આવ્યું

પછી તેને ખુવારી સાથે ખેચી-પાણીમાથી મયદાનમા નાખ્યો-તેને માટે હવે સઘળી ઝિદગી ખુવાર થઈ પડી

તેને પેલા પાદશાહોને સોપી પોતે પાછો ચાલી ગયો તુ કહે ગોયા તે એક પવનનોજ જોડયો થઈ ગયો

હવે પાદશાહ કયખુસરૂ તેઝી તલવાર લઇ કીના ભર્યા સરે અને ઉરકેરાયલા દિલ સાથે તેની આગળ આવ્યો

ત્યારે કમ અકલ અફ્રાસિયાબ એમ બોલવા લાગ્યો-કે "આ તેજ દહાડો છે કે જે મે આગમજથી સ્વપ્નામા જોયો હતો

આસ્માન મારી ઉપર ઘણા લામ્બા વખત સુધી ફર્યો છે-અને હમણા તેણે ભેદનો પર્દો ખોલ્યો છે"

પછી તે મોટેથી બોલ્યો કે "ઓ કીનો લેનારા ભૂડા શખ્સ' બોલ કે તુ મમાવાને શા માટે મારવા ચાહે છે?

ત્યારે કયખુસરૂએ એવો જવાબ આપ્યો કે "ઓ ભૂડા કરતુકના-તેમજ લઅનત અને ઠપકાને લાયકના મર્દ!

પ્રથમ તે તારા ભાઈનુ ખૂન કીધુ તેની વાત કરૂ છુ-તારા ભાઇએ મોટાઓ સાથે જરાપણ બદી કીધી નહી હતી

બીજુ પેલો નામવર પાદશાહ નવદ જે પોતે પાદશાહ અને એરચથી એક યાદગાર હતો,

તેને તે તેઝી તલવારે કરી ગર્દન માર્યો-અને દુન્યામા રસ્તાખેઝ ઉઠાવી

ત્રીજુ પેલો સિયાવક્ષ કે જેના જેવો યાદગાર સવાર દુન્યામા કોઈ જોશે નહી.

તેનુ માથુ તે ગોસ્પદના સરની માફક કાપી નાખ્યુ-તે પોતાને બુલદ આસ્માન કરતા પણ વધારે ચઢિયાતો ગણ્યો

તે મારા બાપને શા કારણે મારી નાખ્યો? આજના બૂરા દિવસનો તને વિચાર નહીં આવ્યો?

બૂરા માણુસની માફક તુ બૂરાઇ કરવા દોડયો-હવે બૂરાઇનો બદલો તને બૂરાઇમાજ મળશે"

ત્યારે અફ્રાસિયાબે તેને કહ્યુ કે "ઓ પાદશાહ જે કાઈ બનવાનું હતુ તે બન્યું-જેથી હવે તારી સઘળી વાતો મને સાભળવીજ પડશે.

---

* આ હોમ પેહલવાનનુ વર્ણન અવસ્તામાથી પણ મળે છે એને અવસ્તામા "હઓમ ફ્રાષ્મિ" કહ્યો છે. જેમ ફિર્દોસી અફ્રાસિયાબને પકડાવાની બાબત જણાવે છે તેમજ અવસ્તા પણ કહે છે. ગોશ અને અશીશવઘ યશ્તોમા તેઓની આરાધના કરી હોમ નીચલી દુઆ માગે છે કે "ખૂની અફ્રાસિયાબને હુ બાધુ અને બાધીને તેને કયખુસરૂ આગળ લઈ જાઉં જેથી કયખુસરૂ તેને ઊંડા પાણીવાળા 'ચએ ચસ્ત' નામના સરોવરની પેલી પાર મારે (ફાર્સી ખુજસ્ત)."

એમાન્ તા મગરૂ માદરતરા રોખાન્
બેબીનમ પસ ઈન્ દાસ્તાન્હા બેખાન્
બદૂ ગોફૂત ગરૂ ખાહેશી માદરમ
નેગરૂ તા ચે બદૂ સાખ્તી બરૂ સરમ

પેદરૂ બીગુનહ્ બૂદો મન્ દરૂ નેહાન્
ચે રફૂત અઝ્ ગઝન્દે તો અન્દરૂ જેહાન્
સરે શહ્રૂયારી બુરીદી કે તાજ
બરૂ ઝારૂ ગેર્યાન્ શુદો તખ્તે આજ
અગરૂ બન્દ ખાહી ઝે મન્ બીગઝન્દ
કસી આતેશે તીઝ્ કય કરૂદ બન્દ
શબાન્ ચૂન્ કે બેગ્રેફૂત દરૂન્દહ્ ગોરૂગ્
અગરૂ ઝેન્દહ્ માનદ નબાશદ સેતોરૂગ્
દેલાવરૂ કે અઝ્ બીશહ્ બેગ્રેફૂત શીરૂ
નશાયદ કુજા ઝેન્દહ્ માનદશ દીરૂ
વગરૂ મેહ્રૂ બરૂ ખસ્તહ્ શીરૂ આવરદ
હમાન્ શીરૂ ઊરા બઝીરૂ આવરદ
કુનૂન્ રૂઝે બાદાફરહ્ ઈઝદીસ્ત
મુકાફાતે બદ્દરા ઝે યઝદાન્ બદીસ્ત
બશમ્શીરે હેન્દી બેઝદ ગર્દનશ
બખાક્ અન્દરૂ અફૂગન્દ તારી તનશ
ઝે ખૂન્ લઅલ શુદ રૂયો રીશે સફીદ
બેરાદરૂશ ગશ્ત અઝ્ જહાન્ નાઉમીદ
તેહી માન્દ અઝૂ તખ્તે શાહન્શેહી
સરૂઆમદ હમહ્ રૂઝ્ગારે બેહી
ઝે કેર્દારે બદ બરૂ તનશ બદ રસીદ
મજૂ અય પેસરૂ બન્દે બદરા કલીદ
ચે જૂઈ બેદાની કે અઝ્ કારે બદ
બફર્જામ બરૂ બદકુનેશ બદ રસદ
સેપહ્બુદ કે બા ફરૂ યઝદાન્ બુવદ
હમહ્ ખેશ્મે ઊ બન્દો ઝેન્દાન્ બુવદ
ચુ ખૂન્રીઝ ગર્દદ બેમાનદ નેઝન્દ
મુકાફાત યાબદ ઝે ચર્ખે બલન્દ
ચુનીન્ ગોફૂત મૂબદ બબહ્રામે તીઝ્
કે ખૂને સરે બીગુનાહાન્ મરીઝ્
ચુ ખાહી કે તાજે તો માનદ બજાય
મબાદી જોઝ્ આહેસ્તહો પાક્ રાય
નેગહ્ કુન કે તા તાજ બા સરૂ ચે ગોફૂત
કે બા મગ્ઝત અય સરૂ ખેરદ બાદ જોફૂત
બગર્સીવઝ્ આમદ ઝે કારે નેયા
હો રોખ ઝર્દો યકૂદેલ પુરઝ્ કીમેયા

કશીદન્દશ અઝ્ પીશે હેઝ્ખીમ ખારૂ
બબન્દે ગેરાનો બબદ રૂઝ્ગારૂ
અબા રૂઝ્બાનાનો મરૂદુમકશાન્
ચુનાન્ ચૂન્ બુવદ મરૂદુમે બદનશાન્
ચુ દરૂ પીશે કયખુસ્રવ આમદ બદરૂદ
બેબારીદ ખૂન્ બરૂ રોખે લાજવરૂદ
શહન્શાહે ઈરાન્ ઝબાન્ બરૂકુશાદ
બઝાન્ તશ્તો ખન્જરૂ હમી કરૂદ યાદ

પણ હુ એક વખત તારી માનું મોઢું જોઉં ત્યાં સુધી તું થોભી જા- ૪૮૦
અને પછી જે બોલવું હોય તે બોલ"

કયખુસરૂએ તેને જવાબ દીધો કે "જો તને મારી માનો ચેહરો જેવાની ખાહેશ થઇ છે-તે પહેલાં તું વિચાર કર કે તેં મારાં સર ઉપર શું શું આફતો પાડી છે?

મારો બાપ બેગુનાહ હતો અને હું માના પેટમા હતો-તેટલાંજ દુન્યામા તારી ઉપર શુ આફત આવી પડી?

કે તે એવા એક પાદશાહનું સર કાપ્યું કે જેના ઉપર તાજ અને હાથીદાતના તખ્ત પણ ઝારઝાર રડતા થયાં હતા

જો તુ મારી તરફથી આસાન કયદની ઈચ્છા રાખતો હોય-તો તુ યાદ રાખ કે કોઈ બોહોળી ફેલાયલી આગને કાબૂમા રાખી શકયું નથી

એક ગોવાળિયાએ જ્યારે ફાડી ખાનારૂ વરૂ પકડિયુ-અને પછી જો તેને જીવતુ રહેવા દીયે તો તે બહાદુર ગણાય નહીં

જો કોઈ દેલાવરે જંગલમા એક સિંહ પકડિયો-તો તેને સઝાવાર નથી કે તેને ઘણો વખત સુધી જીવતો રહેવા દીયે

કારણકે જો તે પેલા ઝખ્મી થયલા સિંહ ઉપર દયા કરશે-તો તેજ સિંહ તેને ઝમીન ઉપર પછાડશે

માટે હવે તો ખોદાતાલા તરફની શિક્ષા મેળવવાનોજ દિવસ આવ્યો છે-કારણકે ભૂડાઇનો બદલો તો ખોદાતાલા ભૂંડાઈથીજ આપે છે"

એટલુ કહી તેણે પોતાની હિંદી વલતારે કરી તેને ગર્દન મારી-અને તેનુ સીઆહ તન ખાકમા નાખ્યુ

લોહીથી તેનુ મોઢુ અને સફેદ દાઢી લાલ થયાં હવે તેનો ભાઈ પણ ૪૮૧
જેહાનથી નાઉમેદ બન્યો

તેનુ પાદશાહી તખ્ત ખાલી પડયુ-અને તેના ભાગ્યશાળી દહાડાનુ શેવટ આવી ગયુ

તેની બૂરી કરણીથી તેના તન ઉપર બૂરાઈજ આવી પડી-માટે એ બેટા! ભૂડાઈના બદ ખોલવાની ચાવી તુ ના શોધ

અરે! તુ શુ શોધે છે? તુ જાણે છે કે ભૂડાઇ કીધાથી શેવટે ભૂડાઈ કરનાર ઉપર ભૂડાઈજ આવી પડે છે

જે પાદશાહ કે ઈઝદી ખોરેહવાળો હોય-તો તેનો સઘળો ગુસ્સોજ તેની બેડી અને કયદખાનુ હોય છે

વળી તેજ પાદશાહ જો ખૂની બને છે તો તે સદા ગમમા ગિરેફતાર રહે છે-અને બુલંદ આસ્માનથી પોતાના કરતુકનો બદલો મેળવે છે

એક મોબેદે આકળા સ્વભાવના બેહરામને એ પ્રમાણે કહ્યુ હતું- કે "તુ નિર્દોષોનુ ખૂન ના કરતો

જો તુ ચાહતો હોય કે તારૂ તાજ બરકરાર રહે-તો શાન્તિ અને નેક મનશ્નીવાળો બનજે"

તુ નેગાહ કરી જો કે પાદશાહી તાજે તે પેહેરનારા માથાને શુ કહ્યુ?-કે "એ માથા! તારા ભેજા સાથ હમેશે ડહાપણ જોડાયુ હોજો!"

મમાવાને મારવાનુ કામ પુરૂ કરીને તે ગર્સીવઝ આગળ આવ્યો- ગર્સીવઝના બન્ને રોખસારા ફિક્કા પડી ગયા હતા પણ તેનુ મન તો મક્ર અને ફરેબથી ભરેલુ હતુ

ભારી બેડીઓ સાથે તેમજ બૂરા વખત સાથે-તેને જેલર આગળથી ૪૮૨
ખુવારી સાથે ખેચી ગયા

તેના જેવા કરપીણ માણસને જેમ ઘટતુ હતુ તેમ તેની સાથે ચોકીદારો અને જલ્લાદો હતા

જ્યારે તે કયખુસરૂની નઝદીક આવ્યો ત્યારે તેણે દુખથી-પોતાના લાજવર્દી ચેહરા ઉપર આસુ વરસાવ્યા

ત્યારે ઈરાનના શેહનશાહે ઝબાન ખોલી-અને પેલી તશ્ત તેમજ ખંજરની વાત કાઢી

કે તૂરે ફરીદૂનો સલ્મે ગુતોરૂગ્
અઝ ઈરજ કે બુદ નામદારે બુઝોરૂગ્
બહેમ્બીમ ફરમૂદ તા તીઘે તીઝ
કશીદશ્ બેયામદ દેલી પુર સેતીઝ
મેયાને સેપહબુદ બદુ નીમ કરદ
સેપહરા હમી દેલ પુરઝ બીમ કરદ
બહમ બરફેગન્દન્દ શાન્ હમચુ કૂહ
કે હરસૂ બદ્દર ઈસ્તાદશ્ ગોરૂહ
જફાહાએ ઈશાન્ હમી ગોફ્ત શાહ્
હમી કરદ દર હર દો કોશ્તહ્ નેગાહ્
અઝાન્ પસ બેફરમૂદ તા રહનમૂન્
બેશૂયદ તને શાહ્ અઝ ખાકો ખૂન્
૪૮૩ બેપૂશીદ અઝાન્ પસ બદીબાએ ચીન્
કે ખઝ્ઝો કે મલહમ કફન્ હમચુનીન્
બદખ્મશ્ દરૂન્ તખ્તે ઝરીન્ નેહન્દ
કોલહ્ બર સરશ અમ્બરઆગીન્ નેહન્દ
બેખાબાનદશ પસ બર અઝાઝે તખ્ત
બેગેર્યદ ફરાવાન્ બર શૂરૂબખ્ત
તને પહલવાનરા કઝ ખાસ્ત કીન્
કશીદન્દ દર પારહ્ ઝી બારૂગીન્
ચુનીન્ ગોફ્ત ખુસવ કે કીન્ રાન્દીમ
કે દેલ આતેશી દરદ બેન્શાન્દીમ
કુનૂન્ બર નેયા જાએ બખ્શાયેશસ્ત
મરા વકતે આરામો આસાયેશસ્ત
કુનૂન્ બાયદ આઇને નવ સાખ્તન્
અસીરાન્ બહર જાએ બેન્વાખ્તન્
કે બા મન્ નેયા બૂદ કફગન્દ ખૂન્
ચુ ઊ રફ્ત અઝીનહા ચે બાયદ બેરૂન્
મકુન્ બદ કે બીની બફર્જામ બદ
કે બદ ગર્દદ અન્દર જહાન્ નામ બદ
નેગહ્ કુન્ કે ઈન્ ગુમ્બદે તીઝ ગરદ
નેહાની નદારદ મગર ગર્મો સરદ
૪૮૪ બગીતી હમી બાશ બા તર્સો બાક
નેયાયેશ હમી કુન્ બયઝદાને પાક
કે પીરૂઝીઓ શૂરૂબખ્તી અઝૂસ્ત
તન્આસાનીઓ રન્જો સખ્તી અઝૂસ્ત
કે યઝદાન્ ચુ શાહ્ આરઝૂહા બેયાફ્ત
કે દર્યા સુએ ખાને આઝર શેતાફ્ત
બસી ઝર બર આતેશ બેયફ્શાન્દન્દ
બઝમઝમ બસી આફ્રીન્ ખાન્દન્દ
બેબૂદન્દ યક રૂઝો યક શબ્ બપાય
બપીશે જહાન્ દાવરે રહનુમાય
ચુ ગન્જૂરે કયખુસવ આમદ ઝરસ્પ
બેબખ્શીદ ગન્જી બઆઝરગોશસ્પ
બરાન્ મૂબેદાન્ ખેલઅત અફ્કન્દ નીઝ
દેરમ દાદો દીનારો બેસ્યાર ચીઝ
બશહર આન્ કે લાચારો દર્વીશ બૂદ
દેગર ખુર્દશ અઝ મૂરોશે ખીશ બૂદ
બરાન્ નીઝ ગન્જી પરાગન્દહ્ કરદ
જહાની બદાદો દેહેશ ઝન્દહ્ કરદ

તેમજ ફરીદૂનના છોકરા તૂર, ખાટકી સેલ્મ—અને એરચ કે જે મહાન કીર્તિવાળો હતો તે માટે આવ્યો

પછી જલ્લાદને ફર્માવ્યું જેથી તે તેઝી તલવાર—ખેંચીને ક્રોધ ભર્યા દિલે આવ્યો

અને સરદારની કમરના બે ટૂકડા કરી નાખ્યા—અને લશ્કરીઓનાં દિલ ધાસ્તી ભર્યાં બનાવ્યા

પહાડના ટૂકડા મિસાલ તેના ટૂકડાઓને ફેકયા—ચારે બાજૂએ લોકોનાં ટોળેટોળા દૂર ઉભા રહેલા હતા

તેઓને પાદશાહ તે લોકોએ કીધેલા ઝુલ્મની વાતો કહેતો હતો—અને પેલા બન્ને માર્યા ગયલાઓને જોતો હતો

પછી તેણે માહિતગાર થયલા લોકોને ફર્માવ્યુ—કે "લોહી અને માટીમા ખરડાયલુ શાહનુ શરીર ધોઇને સાફ કરે

પછી તેને ચીનાઈ રેશમી કપડાથી ઢાકે—તેમજ તેને કફન પણ તેવાંજ રેશમી કપડાનુ પેહેરાવે

તેના દખ્માની અન્દર એક સોનેરી તખ્ત મૂકે—અને તેના સર ઉપર અમ્બર ભરેલુ તાજ મૂકે

પછી તેને તે કીમતી તખ્ત ઉપર સૂવાડે તેની ઉપર તેનુ બદ નસીબ લાગ્યો વિલાપ કરશે"

પછી પેહલવાન ગર્સીવઝ કે જેના ઉપર કીનો લીધો હતો તેના શરીરના બન્ને ટૂકડાને તળાવ તરફ ખેચી ગયા

ત્યાર બાદ કયખુસરૂ એવી રીતે બોલ્યો કે "આપણે આપણો કીનો લઈ રહ્યા છિયે અને દિલમા લાગેલી દુખની આગને શાન્ત પાડી દીધી છે.

હવે કીનો લીધા પછી મમાવા ઉપર દયા દેખાડવાનો વખત છે—મને હવે આસાયેશ લેવાનો વખત આવ્યો છે

હવે નવીજ રસ્મ ચાલુ કરવી જોઇયે—અને દરેક જગ્યાના કયદીઓને નવાઝવા જોઇયે

કારણકે મારો હરીફ મારો મમાવોજ હતો કે જેણે ખૂન રેડયુ હતુ—હવે જ્યારે તે માર્યો ગયો છે તો એ લોકો શુ કરી શકનાર છે?"

(અહીં ફિર્દોસી કહે છે કે) ઓ ભાઈ! તુ બૂરાઈ ના કરતો નહીં તો શેવટે તુ પણ બૂરાઇજ જોશે—બૂરાઈ કીધાથી દુન્યામા તારૂ નામ બૂરૂ થશે.

વિચાર કર કે આ ઉતાવળે ફરતુ આસ્માન—માણસ ઉપર સુખ અને દુખ દેખાડવા સિવાય બીજો કોઈ ભરમ રાખતુ નથી

દુન્યામા તું ધાસ્તી અને બીક સાથેજ રહેજે—અને પાક યઝદાનની નિયાયેશ કરતો રહેજે

કારણકે ફતેહમદી અને બદબખ્તી તેના તરફથીજ પુગે છે—સુખ તેમજ રજ અને સખ્તી તેના તરફથીજ મળે છે

જ્યારે પાદશાહે યઝદાન તરફથી પોતાની સઘળી મુરાદો મેળવી—ત્યારે તે પેલા દર્યા આગળથી પાછો આતશકદેહ તરફ ઉતાવળે ગયો

તે બન્ને પાદશાહોએ ઘણુંક સોનું તે નૂરી કેબ્લાને અર્પણ કીધુ—અને અવસ્તા ગણગણ કરતા ભણીને દુઆ કીધી

તેઓ દુન્યાના રેહનુમા ઈન્સાફના સાહેબની હુઝૂરમાં—એક દહાડો અને એક રાત બદગી કરતા ઉભા

જ્યારે કયખુસરૂનો ખજાનચી ઝરસ્પ આવ્યો—ત્યારે તેણે એક ખઝાનો આઝર ગોશસ્પને અર્પણ કીધો

તેમજ ત્યાંના મોબેદોને પણ પોશાક, દિરમ, દીનાર અને બીજી ઘણીક ચીઝો બક્ષેશ આપી

શેહરમા જેઓ લાચાર અને દર્વીશ હતા—યા જેઓ મજુરી કરી પેટ ભરતા હતા,

તેઓ ઉપર પણ કેટલોક ખઝાનો બખ્શેશ કર્યો—તેઓને એક મોટી રકમ વેહેંચી આપી—અને દેશને ન્યાય અને ખેરાતથી સજીવન કર્યો

વઝાન્ પસ બતખ્તે કઈ બરૂનેશસ્ત
દરે બારૂ ખુકૂશાહો લબ્રા બેબસ્ત
નેવેશ્તન્દ નામહુ બહરૂ કેશ્વરી
બહરૂ નામદારીઓ હરૂ મેહુતરી
કે ખાવરૂ બેશુદ નામહુ તા બાખ્તરૂ
બહરૂ જા કે બુદ મેહુતરી નામવરૂ
કે રૂએ ઝમીન્ અઝ બદે અઝદહા
બશમ્શીરે કયખુસવ્ આમદ રહા
બનીરૂએ યઝદાને પીરૂઝગરૂ
નેયાસૂદો ગુકૂશાહ હરૂગેઝ કમરૂ
કે તા ગીતી અઝ હરૂ બદી પાકૂ કરૂદ
જહાન્ જુમ્લહુ બી તર્સો બી બાકૂ કરૂદ
રવાને સેયાવુશ બદ ઝન્દહુ ગશ્ત
હમહુ રૂએ ગીતી વરા બન્દહુ ગશ્ત
વઝાન્ પસ ચુનીન્ ગોફ્ત શાહે જેહાન્
કે અય નામદારાનો ફરૂરોખ મેહાન્
ઝનો ફ્રૂદકૂ અઝ શહરૂ બીરૂન બરીદ
ખુરેશ હાઓ રામેશ બહામૂન બરીદ
હમહુ ચીઝ બખ્શીદ દર્વીશરા
પરસ્તન્દહો મર્દુમે ખીશરા
બેપર્દાખ્ત અઝાન્ સરૂ બરામેશ નેહાદ
બેરફ્તન્દ ગોર્દાને ખુસવ્ નેઝાદ
હરાન્ કસ કે બૂદ ઊ ઝે તોખ્મે ઝરસ્પ
બેયામદ બઅયવાને આઝરૂગોશસ્પ
ચેહલ્ રૂઝ બા શાહુ કાઊસે કય
હમી બૂદ બા રામેશો રૂદો મય
ચુ રખ્શન્દહુ શુદ બરૂ ફ્લકૂ માહે નવ
ચુ ઝરૂ અફૂસરી બરૂ સરે શાહે નવ
બુઝોર્ગાન્ સુએ પારૂસ કર્દન્દ રૂય
બરૂઆસૂદ અઝ રઝમો અઝ ગોફ્તગૂય
બહરૂ શહરૂ કન્દરૂ શુદન્દી બરાહુ
શુદી અન્જુમન મરૂદ બરૂ પીશગાહુ
કુશાદી સરે બદરેહા શહરૂયારૂ
તવાનગરૂ શુદી મર્દે પર્હીઝગારૂ

ત્યાર પછી તે કયાની તખ્ત ઉપર બેઠો-તેણે દરબાર ખુલ્લી મૂકી અને વેર લડાઈની બાબત ઉપર ચૂપકીદી પકડી

તેઓએ દરેક મુલકમાં હરેક નામદારો અને દરેક સરદારો ઉપર ૪૮૫
નામા લખ્યાં

ખાવરના મુલકથી તે બાખ્તરના મુલક સુધી જ્યાં કેથે કે નામવર હતા ત્યા નામા ગયા,

કે "પાદશાહ કયખુસરૂની તલવારે કરી તમામ દુન્યાએ પેલા અઝદહા જેવા અફ્રાસિયાબની બૂરાઈથી છૂટકારો મેળવ્યો છે

ફતેહમંદ યઝદાનના કોવતની મદદથી-પાદશાહે જરાપણ આસાયેશ લીધી નહીં અને કદીપણ પોતાની બાંધેલી કમર છોડી નહીં.

પણ જ્યા સૂધી કે તેણે દરેક બદીથી દુન્યાને પાક કીધી-અને તમામ જેહાન ધાસ્તી અને બીક વગરની બનાવી ત્યા સૂધી કમર બાંધેલી રાખી.

તેનાથી સિયાવક્ષનું રવાન સજીવન થયું-અને તમામ દુન્યા તેની તાબેદાર બની"

પછી જેહાનના પાદશાહે કહ્યું-કે "ઓ નામદારો અને મુબારક સરદારો!

તમો તમારા બાયડી છોકરાને શેહરની બાહેર લઇ જાઓ-અને મય દાનમા ખાણીપીણી કરી ખુશહાલી પાળો"

પછી પાદશાહે ગરીબોને, પોતાના નોકર ચાકરોને તેમજ સગાં વહાલાઓને સઘળી ચીઝોની બક્ષેશ આપી

એ કામથી ફારેગ થઈ પાદશાહ ખુશહાલી કરવા પડયો-પાદશાહી ખાન્દાનના પેહલવાનોએ ચાલવા માંડયું

જેઓ ઝરસ્પની ઓલાદથી ઉતરેલા-તેઓ સર્વ આઝર ગોશસ્પના ૪૮૬
આતશકદેહ આગળ બાંધેલા પાદશાહી મેહલમા આવ્યા

ચાલીસ દિવસ સૂધી કયાની કાઊસ પાદશાહની સાથે-તેઓ ખાણીપીણીમા અને ગાવામા મશગૂલ હતા

જ્યારે આસ્માન ઉપર ચાદરાતનો ચંદ્ર જવાન શાહના સર ઉપરના સોનેરી તાજની માફક પ્રકાશતો થયો,

ત્યારે સઘળા બુઝોર્ગો પાર્સ તરફ ગયા-અને લડાઈ તેમજ ઝઘડાથી આસાયેશ મેળવી,

પાર્સ શેહર તરફ જતા રસ્તામા જે જે શેહરો આવતા અને તેઓ જ્યાં ઉતરતા હતા-ત્યા પાદશાહની હુઝૂર લોકો એકઠા થતા હતા

અને પાદશાહ પોતાની કોથળીઓના મોઢા ખોલતો હતો-જેથી પરહેઝગાર મર્દો તવગર બનતા હતા

પાદ્શાહીએ કયખુસવ્ શસ્ત્ સાલ્ બુદ્ મોર્દને કયકાઊસ્ વ બર્ તખ્ત્ નેશસ્તને કયખુસવ્.

ચુ બા અયમની ગશ્ત કાઊસ બેફૂત
હમહુ રાઝે દેલ પીશે યઝદાન્ બેગોફૂત
ચુનીન્ ગોફ્ત કય બરૂતરૂ અઝ રૂઝગારૂ
તો બાશી બહરૂ નીકી આમૂઝગારૂ
ઝે તૂ યાફ્તમ ફ્રૂરો અવરન્દો બખ્ત
બુઝોર્ગીઓ મર્દીઓ દીહીમો તખ્ત

કયખુસરૂની પાદશાહી સાઠ વર્ષ હતી કયકાઊસનું મરણ અને કયખુસરૂનું તખ્તનેશીન થવું.

હવે જ્યારે કાઊસ નચિન્ત બન્યો-ત્યારે તેણે પોતાના દિલનો તમામ ભેદ પાક યઝદાનની નઝદીક કહ્યો

તે બોલ્યો કે "ઓ ઝમાનાથી પણ વધુ શક્તિ ધરાવનાર સાહેબ!-તુંજ દરેક નેકીનો શીખવનાર છે

હું તારીથીજ ખોરેહ, દબદબો, બુલંદ નસીબ, બુઝોર્ગી, પેહલવાની, તાજ અને તખ્ત પામ્યો છું

નકર્દી કસીરા ચુ મન બહુરહુમન્દ
કે ગન્જો કે તખ્તો કે નામે બલન્દ
૪૮૭ કે તુ ખાસ્તમ તા યકી નામવરૂ
બકીને સેયાવુશ બેબન્દદ કમરૂ
નબીરહુ બદીદમ જહાનબીને ખીશ
કુજા કીને મન કરૂદ ચૂન કીને ખીશ
જહાનજૂય બા ફરૂહે બોઝોર્ગ ખરદ
કે શાહાને ગીતી હમી બુગ્ઝરદ
ચુ સાલમ સે પન્જાહ બરૂ સરૂ ગુઝશ્ત
સરે મૂએ મુશકીન ચુ કાફૂરૂ ગશ્ત
હમાન સર્વે નાઝન્દહુ શુદ ચૂન કમાન
નદારમ ગેરાન ગરૂ સરૂ આયદ ઝમાન
બસી બરૂ નેયામદ બરીન રૂઝગારૂ
કજુ નામ માન્દ અઝ જહાન યાદગારૂ
જહાનદારૂ કયખુસ્રવ આમદ કે ગાહુ
નેશસ્ત અઝ બરે તીરહુ ખાકે સેયાહુ
અઝ ઈરાનેયાન હરૂ કે બુદ નામજૂય
પેયાદહુ બેરફૂતન્દ બીરન્ગો બૂય
હમહુ જામહા શાન કબૂદો સેયાહુ
દો હફતહુ બેબૂદન્દ બા સૂગે શાહુ
કે બહુરે સુતૂદાનશ કાખે બલન્દ
બેકર્દન્દ બાલાએ ઊ દહુ કમન્દ
૪૮૮ બેઓર્દન્દ પસ પાએકારાને શાહુ
દબીકીઓ દીબાએ રૂમી સેયાહુ
બરૂ રીખ્તહુ ઊદો કાફૂરો મુશ્ક
તનશરા બદૂ દરૂ બેબસ્તન્દ ખુશ્ક
નેહાદન્દ ઝીરૂ અન્દરશ તખ્તે આજ
બસરૂ બરૂ ઝે મુશ્કો ઝે કાફૂરૂ તાજ
ચુ બરૂગશ્ત કયખુસ્રવ અઝ પીશે તખ્ત
દરે ખાબ્ગહુરા બેબસ્તન્દ સખ્ત
કસી નીઝ કાઊસે કયરા નદીદ
ઝે કીનો ઝે આવરૂદગહુ આર્મીદ
ચુનીનસ્ત રસ્મે સરાએ સેપન્જ
નમાની દરૂ જાવેદાની મરન્જ
ન દાના ગુઝરૂ યાબદ અઝ ચન્ગે મરૂગ
ન જન્ગઆવરાન ઝીરે ખફૂતાનો તરૂગ
અગરૂ શાહુ બાશીમો ગરૂ ઝારો ગેશ્ત
નેહાલીન ઝે ખાકસ્તો બાલીન ઝે ખેશ્ત

બશાદી નેશીનો હમહુ કામ જૂય
અગરૂ કામે દેલ યાફૂતી નામ જૂય
હમહુ કારૂહાએ જહાનરા દરૂ અસ્ત
મગરૂ મરૂગરા કાન દરે દીગરૂ અસ્ત

૪૮૯ અગરૂ ઉમરૂ બાશદ હઝારો દોવીસ્ત
બજોઝ ખાકે તીરહુ તોરા જાએ નીસ્ત
ચુનાન દાન કે ગીતી તોરા દુશ્મનસ્ત
ઝમીન બેસ્તરો ગૂરૂ પીરાહનસ્ત
બેહલ રૂઝ સૂગે નેયા દાશ્ત શાહુ
કે શાદી શુદહુ દૂરૂ વઝ તાજો ગાહુ

તે કોઇને પણ મારી માફક ખઝાના, તખ્ત અને બુલદ નામથી નસીબવંત કીધો નથી.

મે તારી પાસે એવું માંગ્યુ કે 'કોઇ નામવર-મારા સિયાવક્ષના કીના ઉપર કમર બાધે'

અને તેવી રીતનો મે મારો નબીરો અને તેનો પોતાનોજ છોકરો જોયો-કે જેણે મારા કીનાને પોતાનાજ કીના તરીકે ગણ્યો

એ ઝળકાટ, દબદબા અને ડહાપણ સાથનો પાદશાહ-દુન્યાના બીજા પાદશાહો કરતા આગળ વધી જાય છે

હવે જ્યારે મારી ઉમરના દોઢસો વર્ષ પસાર થઈ ગયા છે-અને મારૂ કસ્તુરી જેવા બાલવાળુ સર કપૂરની મિસાલ સફેદ થયુ છે

તેમજ આ લાડ કરનારૂ સરોવર જેવુ બદન કમાનની મિસાલ વાકું વળ્યુ છે, હવે જો મારી અઝલ આવે તો મને લાગવાનું નથી"

(ફિર્દોસી કહે છે કે) ઉપલા બનાવ ઉપર ઘણો વખત ગયો નહીં (એટલામા કાઊસ ગુઝર્યો)-અને તેનુ નામ દુન્યામા યાદગાર રહી ગયુ

તેના ગમમા પાદશાહ કયખુસરૂ તખ્ત ઉપરથી નીચે ઉતરી-સીઆહ ખાક ઉપર બેઠો

તેમજ જે કોઈ ઈરાની નામદારો હતા તેઓ સઘળા દિલગીરી સાથે પેયાદા ચાલતા ત્યા ગયા

તેઓ સઘળા બલ્કુ કાળા કપડા પેહેરીને બે હફતા સૂધી પાદશાહના સોગમા રહ્યા

તેના શબના હાડકા જાળવવા માટેની જગ્યા થકી એક ઊચો કીર્તિ સ્તમ્ભ બાધવામા આવ્યો-જેની ઊચાઈ કોઈ દશ કમદ જેટલી રાખી

ત્યાર બાદ પાદશાહના પેશકારો કાળા ચીતારના રૂમી રેશમી કપડા લઈ આવ્યા.

તેના ઉપર અગરના લાકડાનો ભૂકો, કપૂર અને કસ્તુરી પાથરી-અને તેમા તેનાં શરીરને કોરડુ લપેટિયુ

અને તે શબને હાથીદાતના તખ્ત ઉપર મૂકયુ અને તેના સર ઉપર કસ્તુરી તથા કપૂરનુ તાજ મેલ્યુ

જ્યારે કયખુસરૂ તેના તખ્ત આગળથી પાછો ફર્યો-ત્યારે કાઊસની આરામગાહનો દરવાઝો મઝબૂત બદ કીધો.

ત્યાર પછી કોઇએ કયકાઊસ પાદશાહને જોયોજ નહીં-અને તે પણ કીના અને લડાઈથી આસાયેશ લેવા પડયો

આ મુસાફરખાનારૂપી દુન્યાની રાહરસ્મ એવીજ રીતની છે-જેમા તુ કદીપણ જાવેદાન સૂધી રહેવાનો નથી માટે ફોકટ રજ ના ખેડ

મોતની ચુગાલમાથી ગમે એવો દાના માણસ તેમજ બખ્તર અને લોઢાની ટોપી પેહેરનારા લડાયક પેહલવાનો પણ છટકી શકવાના નથી

અગર આપણે શાહ (યાને શેઠ) હોઇયે અથવા કગાળ કદરૂપા ભીખારી હોઇયે પણ શેવટે આપણું બિછાનુ માટીનુજ થવાનું અને તકયો ઇટ કે પત્થરનોજ બનવાનો

માટે તુ ખુશહાલ રહે અને તારી મુરાદ બર લાવ-અને જ્યારે તારી મુરાદ બર આવી કે પછી નેકનામી મેળવ

દુન્યામા મોત સિવાય આપણી ઝિદગીનાં સર્વ કામના દરવાઝા હોય છે (એટલે તેના ઈલાજો મળી આવે છે)-પરતુ પોતાનો દરવાઝો જુદોજ છે (યાને મોતનો ચારો નથી, તે આવવાનુજ ખરૂ)

અગર તારી ઉમર બારસો વર્ષની પણ થાય-તોયે સીઆહ ખાક સિવાય તારી બીજી જગ્યાજ નથી

તું એમજ યાદ રાખજે કે આ દુન્યા તારી દુશ્મન છે-આ ઝમીન તારૂં બિછાનું અને ગોર તારૂં પેહેરણુ છે.

હવે પાદશાહ કયખુસરૂએ ચાળીસ દીવસ સૂધી અપાવાનો સોગ રાખ્યો-અને તેટલો વખત તે ખુશહાલી અને તાજ તખ્તથી દૂરજ રહ્યો.

બએહુલો ચકમ રૂઝ બરૂ તખ્તે આજ
બસરૂ બરૂનેહાદ આન્ દેલફ્રૂઝ તાજ
સેપાહુ અન્જુમન્ શુદ બદરૂગાહે શાહુ
રદાનો ખુઝોર્ગાને ઝરૂરીન્ કોલાહુ
બશાદી બરૂ આફ્રીન્ ખાન્દન્દ
બરાન્ તાજ બરૂ ગઉહરૂ અફૂશાન્દન્દ
ચકી સૂરૂ ખુદ દરૂ જહાન્ સરૂબસરૂ
કે બરૂ તખ્ત્ બેન્શસ્ત પીરૂઝગરૂ

અને એકતાળીસમે દિવસે પાદશાહ હાથીદાંતનાં તખ્ત ઉપર બેઠો—અને પેલુ દિલ રોશન કરનારૂં તાજ સર ઉપર મેલ્યું.

પાદશાહની દરગાહમાં લશ્કર, સોનેરી કોલાહના સરદારો અને બુઝોર્ગો એકઠા થયા

તે સઘળાઓએ તેની ઉપર ખુશહાલી સાથ દુઆ કીધી—અને તેનાં તાજ ઉપર ગોહરો વધાવ્યા.

તમામ દુન્યામા ખુશહાલી પથરાઇ રહી-કે "ફતેહમંદ પાદશાહ કયખુસરૂ તખ્તનેશીન થયો"

રહા કર્દને કયખુસરૂ જહૂનરા અઝ્ બન્દ્ વ દાદને પાદ્-શાહીએ તૂરાન્ ઊરા.

બેફરૂમૂદ તા જહુને અફ્રાસેયાબ્
બેયારન્દ દરૂ પીશ બા જાહો આબ્
બેરફ્તન્દ ફર્માન્‌બરાન પીશે ઊય
બનઝદીકે જહુન્ આવરીદન્દ રૂય
ચુ દીદન્દ મરૂ જહુન્‌રા પાએ બન્દ
શેકસ્તન્દ આન્ બન્દરા બી ગઝન્દ
બેઆર્દન્દ પસ મરૂદરા નઝદે શાહુ
બેયામદ બદાન્ નામવરૂ બારૂગાહુ
ચુ ચશમશ બરૂઆમદ બરાન્ શહ્રૂયારૂ
ઝમીન્‌રા બેબૂસીદ બીચારહુ વારૂ
ચુ નઝદીકે આન્ શાહે નીકાન્ રસીદ
ઝે દેલ્ મઉજે ખૂનશ બમેઝ્ગાન્ રસીદ
હમી બૂદ ગેર્યાન્ બરે શાહુ બપાય
ચકી નામવરૂ બૂદો ફર્ખોન્દહુ રાય
ચુ ખુસ્રવ્ બદાન્ ગૂનહુ મેહ્રશ બેદીદ
ચકી બાદે સરૂદ અઝ જેગરૂ બરૂકશીદ
ઝે ખૂની કે બુદ બહુરએ માદરી
બેજૂશીદો શુદ ચેહ્રહશ આઝરી
વઝાન્‌પસ ફેરૂરીખ્ત બરૂ ચેહ્રહુ આબ્
બસી યાદ કરૂદ અઝ રદ અફ્રાસેયાબ્
કે ગરૂ ઊ નશુસ્તી બખૂન્ દસ્ત પીશ
નેગહુ દાશ્તી દીનો આઇનો કીશ
નકર્દી ઝે ખૂન્ સોરૂખ રીશે સફીદ
નગશ્તી ઝે બૂમો ઝે બરૂ નાઉમીદ
મનશ બૂદમી પીશ ફર્ઝન્દ વારૂ
નખાન્દમ મન્ ઊરા મગરૂ શહ્રૂયારૂ
વલીકેન્ ચુનીનસ્ત બદ રૂઝગારૂ
કઝૂ બરૂગ્ ઝહરસ્તો બારસ્ત મારૂ
ચુ જહુન્ ઈન્ શનીદ અઝ લબે શહ્રૂયારૂ
બજાન્ અયમની યાફ્ત અઝ રૂઝગારૂ
બસી આફ્રીને ખુઝોર્ગાન્ બેગોફ્ત
બદાન્ કશ બેરૂન્ આવરીદ અઝ નેહોફ્ત

કયખુસરૂનું જેહનને કયદમાંથી છોડવવું અને તેને તૂરાનની પાદ-શાહી આપવી.

પછી પાદશાહે ફર્માવ્યુ કે "અફ્રાસિયાબના છોકરા જેહનને—માન મરતબા અને આબરૂ સાથ મારી આગળ લાવે"

જેથી ફર્માન બર્દારો પાદશાહ આગળથી—જેહનની નઝદીક ગયા

જ્યારે તેઓએ જેહનને કયદ પડેલો જોયો—ત્યારે તુરત તેઓએ વગર ઈઝાએ તેના બંદ તોડી નાખ્યા

પછી તે શખ્સને પાદશાહની નઝદીક લઈ ગયા—જેહન તે નામીચો ૪૯૦
દરબારમા દાખેલ થયો

જ્યારે તેની નઝર પાદશાહ ઉપર પડી—ત્યારે તેણે લાચારોની માફક ઝમીનને બોસો લીધો

જ્યારે તે નેક લોકોના પાદશાહની નઝદીક જઈ પહોચ્યો—ત્યારે તેનાં દિલમાથી આસુના મોજા તેના પાપણ ઉપર જઇ પહોચ્યા

જેહન કે જે એક મુબારક વિચારનો નામવર નર હતો—તે રડતો પાદશાહની નઝદીક ઉભો રહ્યો

જ્યારે કયખુસરૂએ તેની એવી રીતની મોહબત જોઈ-ત્યારે તેણે જીગરમાથી એક સર્દ હાય ખેચી

અને જે લોહીનો હિસ્સો કે તેની મા તરફથી તે ધરાવતો હતો—તે લોહીએ ઉછાળો માર્યો અને તેનો ચેહરો આતશી રંગનો લાલ બન્યો

ત્યાર પછી તેણે પણ પોતાના ચેહરા ઉપર આસુ પાડયા—અને પાદશાહ અફ્રાસિયાબને ઘણોક યાદ કીધો,

કે "અગરજો તેણે પહેલેથીજ ખૂનમા હાથ નહીં ધોયા હતે—અને દીનધર્મ તેમજ રાહ રવેશને સાચવી રાખી હતે,

તો તે પોતાની સફેદ દાઢી લોહીથી રાતી નહીં કરતે—અને પોતાની સરઝમીનથી નાઉમેદ નહીં થતે

તેમજ હુ પણ તેની આગળ એક ફર્ઝંદની માફક ઉભો રહેતે—અને તેને હુ પાદશાહ સિવાય બીજી કોઈપણુ રીતે બોલાવતે નહીં

પણ બૂરો ઝમાનો એવીજ રીતનો હોય છે—કે જેનાં પાદડા ઝેહર ૪૯૧
જેવા કડવા અને ફળ સાપ જેવા ઝેહરી હોય છ"

જ્યારે જેહને પાદશાહને મોઢેથી એવી રીતનુ સાંભળ્યું—ત્યારે તેણે ઝમાનાથી પોતાના જીવ માટે નચિન્તાઈ મેળવી

પાદશાહ કયખુસરૂએ તેને બંદમાથી છોડવ્યો—તે માટે તેણે તેની ઉપર બુઝોર્ગોને લાયકની ઘણીક દોઆ કીધી

કે બાશીદ બાદી તો બા તાજો તખ્ત
હમીશાહ બહરૂજાએ ફીરૂઝબખ્ત
શેહાને જહાન્ પીશે તુ બન્દહ અન્દ
બઝાન્ બન્દગી સરૂ ફરાઝન્દહ અન્દ
મન્ અકૂનૂન્ રહીએ સરાએ તો અમ
બહરૂજા કે બાશમ બરાએ તો અમ
બમીન્ જોઝ બફ્રમાને તુ નેસ્પરમ
વઝાનૂથમ તો ફ્રમાંન્ દેહી નુગઝરૂમ
ચુ ઈન્ ગોફ્તા ઊ શાહ બરૂ પાએ ખાસ્ત
નેશાન્દશ બરાન્ તખ્ત બરૂ દસ્તે રાસ્ત
બગોફ્તશ કે ચૂની દરીન્ રૂઝગારૂ
કે દીદી હમહ પન્દે આમૂઝગારૂ
બરૂઆસાય અકૂનૂનો બરૂ ખુરૂ ઝે બખ્ત
તોરા દાદ ખાહમ હમાન્ તાજો તખ્ત
૪૫૨ હમાન્ કેશ્વરે તૂરૂ દાદમ બતૂ
કઝાન્ તોફ્મએ તૂરૂ શાદમ બતૂ
નબીરહ પશાન્ગી ફરીદૂન નેઝાદ
નબાયદ કે પીચી તો સરૂરા ઝે દાદ
મરા બા તો મેહરસ્તો પયવન્દે ખૂન્
નબાયદ કે આઈ ઝે પન્દમ બેરૂન્
બબાયદ કે ગીરી તો ગીતી બહીચ
ઝે દાનેશ રહે દાદરા સરૂ મપીચ
વગરૂ ઝાન્ કે અઝ દાદ પીચી તો સરૂ
સરતરા બેબુરૂરમ બસાને પેદરૂ
પેદરૂત અઝ બદી કરૂદ ગીતી રહા
બદૂઝખ શુદ અન્દરૂ દમે અઝદહા
ચુ દીવાન બદીન્ રાહો આઈન્ ગેરેફ્ત
ઝે યઝદાન્ બુરીદો કમે દીન્ ગેરેફ્ત
સેયાવૂશરા બીગુનહ ચૂન્ બેકોશ્ત
બયારહ મન્ આવર્દમ ઊરા બમોશ્ત
બમર્દીઓ અઝ રાહો આઇને ખીશ
બજોસ્તમ અઝૂ મન્ હમહ કીને ખીશ
સરશરા બુરીદમ બસાને ચકાવ
બેઘલતીદ દરૂ ખાક બી તુશો તાવ
૪૫૩ બખૂન્ સોરૂખ શુદ રીશો મૂએ સફીદ
બનાચારૂ ગશ્ત અઝ જહાન્ નાઉમીદ
ન બેશીસ્ત બરૂ વય કસી હીચ ઝારૂ
બદાન્ કશ બદી બૂદ આઇનો કારૂ
ઝે ઝહ્હાકો તૂરૂ આન્ સેતમગારગાન્
બગૂયમ કે બૂદન્દ ખૂનખારગાન્
કે ઝહ્હાક કોશ્તસ્ત જમરા બકીન્
દેગરૂ તૂરૂ કોશ્ત ઈરજે પાક દીન્
બયઝદાન્ નેગરૂ તા ઝે દસ્તે દો શાહ
બરીશાન્ ચે આવરૂદ દરૂ રઝમગાહ
ફરીદૂન્ દેઅન્દ આન્ કમન્દે યલી
બનીરૂએ યઝદાનો અઝ પુરૂદેલી
ગેરેફ્ત આન્ સેતમગારહ ઝહ્હાકરા
ઝે તખ્ત અન્દરૂ આવરૂદ નાપાકરા
બબોર્દ દેગન્દશ બચાહ અન્દરૂન્
નેહાદશ યકી કુહ બરૂ સરૂનેગૂન્

કે "તું પાદશાહ જાવેદાન સુધી તાજ અને તખ્ત સાથ કાયમ રહેજો-અને દરેક જગ્યાએ હમેશે ફતેહમંદ બખ્તનો થજે!

દુન્યાના પાદશાહો તારી નઝદીક તાબેદાર છે-અને તે તારી તાબેદારીને સબબેજ તેઓ સરફરાઝ થયલા છે

હું તારી દરગાહનો એક કમીનો ચાકર છુ-અને જ્યાં કેથે હોઈશ ત્યાં તારાજ હોકમ પ્રમાણે ચાલીશ:

તારા હોકમ વિના એક પગલું પણ ભરીશ નહીં-અને તું જે કાંઇ મને હોકમ ફર્માવશે તેથી ફરીશ નહીં"

જ્યારે જેહન એ પ્રમાણે બોલ્યો ત્યારે પાદશાહ પોતે ઉભો થયો-અને તેને તખ્ત ઉપર પોતાના જમણા હાથ તરફ બેસાડયો

પછી તેને કહ્યુ કે "ધડો આપનારા ઝમાનાથી બધી રીતનો ધડો તને હવે મળિયો હશે હવે ઝિંદગી તને કેવી લાગે છે?

હવે તુ આસાયેશ લે અને તારા નસીબના ફળ ચાખ-હુ તને તેજ તાજ અને તખ્ત પાછુ આપવા માગુ છુ.

તેમજ તૂરાનનો સઘળો મુલક હુ તને સોપી આપુ છું-કારણકે તૂરના ખાન્દાનમાથી હુ ફક્ત તારી ઉપરજ ખુશહાલ છુ

તુ પશાગનો નબીરો અને ફરીદૂનની ઓલાદનો છે-એવુ નહીં બનવુ જોઇયે કે તારા સરને ઈન્સાફથી ફેરવે

મને તારી સાથે મોહબત અને લોહીનુ જોડાણ છે-એવુ ન થાય કે તુ આ મારી શીખામણ વીસરી જાય

તુ આ દુન્યાને તદ્દન તુચ્છ સમજજે-અને દાનાઈથી ઈન્સાફની રાહ પકડજે

પણ જો ઇન્સાફથી તુ સર ફેરવશે-તો હુ તારૂ સર તારા બાપની માફક કાપી નાખીશ

તારા બાપે બદી કીધાથી દુન્યા છોડી-અને દોઝખમા અઝદહાના દમમા પડયો

દેવોની રાહરસ્મ તેણે લીધી હતી-અને પાક યઝદાનને છોડી દીધો તેમજ દીનને તુચ્છકારી કાઢી.

જ્યારે તેણે સિયાવક્ષને બેગુનાહ મારી નાખ્યો-ત્યારે મે તેને અનેક યુક્તિથી પકડયો

અને મેં મર્દાનગીથી તેમજ મારી રાહ રીતી મુજબ-મારો સઘળો કીનો તેના ઉપર લીધો

મે તેનાં સરને ચકાવ પક્ષીના સરની માફક કાપી નાખ્યુ-જેથી તે કાંઈ પણ ઝોર કે શક્તિ વગર ખાકમા ગબડી ગયો

તેની સફેદ દાઢી અને બાલ લોહીમા રાતા થયા-અને આખેરે તે આ જેહાનમા નાઉમેદ બની ચાલી ગયો

કોઈ તેની ઉપર ઝાઝુ રડયુ કુટયુ પણ નહી-કારણકે તેની રીત ભાત અને કામો ભૂડાઈ ભરેલાજ હતાં

પેલા ઝુલ્મગાર ઝહ્હાક અને તૂર માટે-હું કહુ છું કે તેઓ પણ ખૂનીજ હતા

કારણકે ઝહ્હાકે જમશીદને કીનાથી મારી નાખ્યો-અને તૂરે પાક દીનના પાદશાહ એરચને માર્યો

ખોદા તરફ જો કે બે શાહોના હાથે-ઝાલેમોની ઉપર લડાઈનાં મયદાનમાં શું શુ વીટિયુ ?

પાક યઝદાનના આપેલા કૌવતની બરકતથી અને પોતાની બહાદુરીથી-પાદશાહ ફરીદૂને પોતાની પેહલવાની કમંદ નાખી,

તે સીતમગાર ઝહ્હાકને પકડયો-અને તે નાપાકને તખ્ત ઉપરથી નીચે નાખ્યો.

પછી તેને ખેચી જઇને ઊંડા ગારમાં નાખ્યો-અને તે ઊંધા પડેલાંનાં સર ઉપર પહાડની માફકનો એક પત્થર મૂકયો.

પરસ્તન્દહુ મર્દુમ ઝે આઝારે ઊય
સરૂઆમદ હમહુ જન્ગો પયકારે ઊય
દેગરૂ બીન્ મેનૂચેહરે આન્ દાદગરૂ
કે બસ્ત અઝ પયે કીને ઈરજ કમરૂ
અઝ ઈરાન્ બેરફ્તો બેશુદ તા બચીન્
દેલશ પુર્ ઝે બાદો સરશ પુર્ ઝે કીન્
બનીરૂએ યઝદાને પીરૂઝગરૂ
ઝે તૂરે સેતમગરૂ જુદા કરૂદ સરૂ
ચુનીનસ્ત ફર્માને યઝદાનો રાહ
કે હરૂ કસ કે બુરૂરદ સરે બીગુનાહુ
સરશરા બેબુરૂરન્દ બી તર્સો બાકૂ
સેપારન્દ નાપાકદેહરા બખાકૂ
નેગરૂ તા નબાશી તો ઝીનહાઓ બસ
કે કસરા નદીદન્દ ફર્યાદરસ
બપાસોખ બરૂઆરાસ્ત જહુન્ આન્ ઝમાન્
કે અય દાદગરૂ શહરૂયારે જહાન્
બફર્માને તૂ મન્ બેબન્દમ કમરૂ
નેહમ પીશે તખ્તે તો બરૂ ખાકૂ સરૂ
હમઝ બન્દગાને તો મન્ કેહતરમ
ન બા તખ્તો તાજો ન બા અફૂસરમ
બતુરાન્ ઝમીન્ ગરૂ ફેરેસ્તી મરા
નેયાયેશ કુનમ પીશે યઝદાન્ તોરા
ફેરેસ્તમ બહરૂ સાલ મન્ બાજો સાવ
બપીશે તો ઝાન્ચમ બુવદ તૂશો તાવ
બહરૂ ચન્દ ગાહમ બેબન્દમ કમરૂ
બેઆયમ બેબીનમ રોખે તાજવરૂ
બેબૂસમ ઝમીન્ પીશે તખ્તે તોરા
કુનમ આફ્રીન્ તખ્તો બખ્તે તોરા
નેસારૂ આવરમ મુશ્કો ઊદો અબીરૂ
ઝમીન્રા બેપૂશમ બચીની હરીરૂ
યકી આરૂઝૂ દારદ અકૂનૂન્ રેહી
બદીન્ નામવરૂ પીશગાહે મેહી
કે પૂશીદહરૂયાનો ફર્ઝન્દે મન્
હમાન્ ખાહરાન્રાઓ પયવન્દે મન્
બેબખ્શી બમન્ તા બતૂરાન્ બરમ
ચુનીન્ આરૂઝૂરા અગરૂ દરૂખરમ
ચુ બેશનીદ અઝૂ શહરૂયારૂ ઈન્ સખુન્
બરાન્ આરૂઝૂ પાસોખ અફૂકન્દ બુન્
બેફરમૂદ તા પીશે ઊ શુદ દબીરૂ
બેઆર્દન્દ કેર્તાસો મુશ્કો અબીરૂ
નેવેશતન્દ મન્શૂરૂ બરૂ પર્નેયાન્
બઆઇને શાહાનો રસ્મે કેયાન્
ચુનાન્ ચૂન્ ફરીદૂન બતૂરૂ આન્ ઝમીન્
સેપોર્દો બેગોફ્તશ કે તૂ પીશ અઝીન્
મજૂ અઝ જહાન્ બહરએ ખીશરા
બેદેહ દાદ મઝલૂમો દર્વીશરા
બગન્જૂરૂ ગોફ્ત આન્ ઝમાન્ શહરૂયારૂ
કે રવ ખેલઅતો તાજે શાહાનહુ આરૂ
બેયાવરૂદ ગન્જૂરૂ તાજે કયાન્
બબા ખેલઅતો બારએ મેહતરાન્

જેથી ખોદાપરસ્ત લોકો તેના દુઃખથી છુટા-અને તેની તમામ
લડાઈનુ શેવટ આવ્યું
વળી તું જોકે દાદગર મિનોચેહરે એરચના કીના માટે કમર બાંધી.

તે ઈરાનથી નીકળી ચીન સુધી ગયો-તેનુ દિલ ગુસ્સાથી ભરેલું અને ૪૫૪
સર કીનાથી ભરેલું હતું.
ફતેહમદ યઝદાનના કોવતની બરકતથી-તેણે સીતમગાર તૂરનું સર
જુદું કીધુ
પાક યઝદાનનુ ફર્માન અને રવૈયો એવોજ છે-કે જે કોઇ શખ્સ
નિદોર્ષ માણસનુ સર કાપે,
તેનુ સર બીજાઓ વગર ધાસ્તીએ અને બીકે કાપી નાખે છે-અને
તે નાપાક શખ્સના તનને ખાકને સોંપે છે
સંભાળજે કે તે ઝાલેમોમાનો તુ પણ એક ઝાલેમ નહીં હોય-તે
ઝાલેમોની દાદે પહોંચનારો કોઇ હતો નહીં"
ત્યારે જેહને તુરત જવાબ દીધો-કે "ઓ જેહાનના દાદગર પાદશાહ!

હુ તારા ફર્માન ઉપરજ કમર બાધીશ-અને તારા તખ્તની નઝદીક
સર ખાક ઉપર મૂકીશ
હુ તારા ગોલામો કરતા પણ વધારે કમીનો છુ-મારી પાસે તખ્ત,
તાજ કોલાહ કાંઈ નથી
જો તુ મને તૂરાન ઝમીન તરફ મોકલશે-તો તારે માટે પાક યઝ
દાનની નઝદીક નિયાયેશ કરીશ
અને મારી જેટલી શક્તિ કે તાકત હશે તેટલી દર સાલ હુ ખેરાજ
અને ચોથાઈ તારી નઝદીક મોકલ્યો જઈશ
વળી થોડે થોડે વખતે હુ કમર બાધી-અત્રે આવી તુજ તાજવરના ૪૫૫
દીદાર જોઇશ
તેમજ તારા તખ્ત આગળની ઝમીન ચૂમીશ-અને તારા તખ્ત અને
બખ્તને દુઆ દઈશ
કસ્તુરી, અગર અને અબીરનો નેસાર લાવીશ-અને રેશમી ચીનાઈ
કપડાથી તારા મેહલની જગ્યા ઢાકી નાખીશ
હવે આ નામદારી ભરેલી મહાન દરબાર તરફથી તારો ચાકર એક
આરઝૂ રાખે છે,
કે મારૂ ઝનાનખાનું અને ફર્ઝંદ-તેમજ મારી બહેનો અને સગાં
વહાલાઓ,
જો તને આ મારી માગણી વાજબી લાગતી હોય-તો તુ તે સઘળાને
મને પાછા બક્ષેશ કર કે જેથી હુ તેઓને તૂરાન લઈ જાઉ."
જ્યારે પાદશાહે તેનાથી આ વાત સાંભળી-ત્યારે તેણે તેની માંગણી
મુજબનો જવાબ આપ્યો
તેણે ફર્માવ્યુ જેથી દરબારનો મુન્શી કાગઝ, કસ્તુરી અને અબીર
ભેળેલી સીઆહી લઇને પાદશાહ આગળ ગયો
તેણે પાદશાહોની રાહ રીતી અને કયાનીઓની રસ્મ પ્રમાણે-રેશમી
કપડા ઉપર પર્વાનો લખ્યો
જેવી રીતે ફરીદૂને તૂરને તે તૂરાનનો મુલક સોંપ્યો હતો-તેવીજ રીતે
તે તેને સોંપી કહ્યુ કે "હવે તુ એ કરતા વધુ,
આ જેહાનમા પોતાનો હિસ્સો ના ચાહતો-અને સિતમ ખમેલા ૪૫૬
તેમજ ગરીબ માણુસોને ઇન્સાફ આપજે"
પછી તેજ વખત પાદશાહે ખઝાનચીને કહ્યુ-કે "તું જા અને એક
સરપાવ તેમજ પાદશાહી તાજ લઇ આવ"
જેથી ખઝાનચી એક કયાની તાજ તેમજ પાદશાહી સરપાવ અને
સરદારો લાયકનો એક ઘોડો લઈ આવ્યો.

બેફરૂમુદ તા તાજ બરૂ સરૂ નેહાદ
બેરસ્ત અઝ ગઝન્દો શુદ અઝ શાહ શાદ
હમાન્ ખાહરાન્રાઓ પચવન્દે ઊય
કે બૂદન્દ હરૂ યક અઝૂ ચારહૂજૂય
ફેરેસ્તાદ શાન્ શાહરૂચારે જહાન્
બનઝદીકે જહૂન્ આન્ ઝમાન્ શાદમાન્
સઝાવારે હરૂ યક બસી ખાસ્તહ
અબા ખેલઅતો તાજે આરાસ્તહ
ફેરેસ્તાદો ગોફતા રવીદ ઈન્ ઝમાન્
અબા જહૂન્ ખુરૂરમ સુએ ખાન્માન્
હમાન્ગહ બેફરૂમુદ તા શુદ દબીરૂ
નેવેશ્તન્દ યકી નામઈ બરૂ હરીરૂ
બનઝદીકે ગોસ્તહમે નવદરૂ કે ઊય
બેયાયદ બઈરાન્ પુરઝ આબ્રૂય
૪૫૭ સેપારદ બજહૂન્ આન્ ઝમીન્રા તમામ
નસાઝદ દેરન્ગો નગીરદ મુકામ
બશબ્બીરૂ હન્ગામે બાન્ગે ખોરૂસ
ઝે દરૂગાહે જહૂન્ આમદ આવાએ કૂસ
નેશસ્ત અઝ બરે અસ્પો શુદ સૂએ તૂરૂ
હમહ રાહ બા શાદમાનીઓ સૂરૂ
ચુ નઝદીકીએ શહરે તૂરાન્ રસીદ
ફેરેસ્તાદએ નીકુપય બરગુઝીદ
બેગોફતશ કે નઝદીકે ગોસ્તહમ પૂય
હમહ કારે મા પીશે ઊ બાઝ ગૂય
ફેરેસ્તાદહ ચૂન્ ગોફતે શાહશ શનીદ
બકેર્દારે બાદે દમાન્ રહ બુરીદ
ચુ નઝદીકે ગોસ્તહમ શુદ નીકખાહ
બેગોફતશ કે જહૂન્ આમદ અઝ સૂએ શાહ
ચુ ગોસ્તહમ અઝાન્ કારૂ આગાહ શુદ
પઝીરહ બરે જહૂન્ દરૂ રાહ શુદ
હમહ શહરે તૂરાન્ બેયારાસ્તન્દ
મયો રૂદો રામેશગરાન્ ખાસ્તન્દ
ચુ જહૂન્ અન્દરૂ આમદ સુએ શહરે ખીશ
બઆઇને શાહાન્ કે બૂદન્દ પીશ
૪૫૮ બહરૂજાએ દીબા દરૂઆવીખ્તન્દ
હમહ કૂયો બર્ઝન્ દેરમ રીખ્તન્દ
નેશસ્ત અઝ બરે ગાહે અફ્રાસેયાબ્
હમહ ખોફતહરા સરૂ બરૂઆમદ ઝે ખાબ્
દો હફતહ અબા ગોસ્તહમ બૂદ શાદ
બદૂ ખેલઅતો ચીઝે બેસ્યારૂ દાદ
વઝાન્પસ દરે ગન્જહા બાઝ કરૂદ
ફેરેસ્તાદને ગોસ્તહમ સાઝ કરૂદ
સેપોરૂદ આન્ હમહરા બગોસ્તહમો ગોફત
કે અય ગોર્દે બા દાનેશો હૂશ જોફત
બબરૂ ઈન્ હમહ હદયહા પીશે શાહ
બગૂયશ કે દાદારે ગીતીપનાહ
તો શાહીઓ મા બન્દગાને તો ઈમ
બહરૂજા પરસ્તન્દગાને તો ઈમ
પઝીરેફત ગોસ્તહમો કર્દશ દોરૂદ
કે બાદી હમીશહ તો બા કામો રૂદ

પછી પાદશાહે ફર્માવ્યું જેથી પેલું તાજ જેહનનાં સર ઉપર મૂક્યું-તે સઘળી આફતથી છુટો થયો અને પાદશાહથી ખુશહાલ બન્યો

તેમજ તેની બહેનો અને ખેશીઓ-કે જેઓ સઘળા તેને આધીન હતાં,

તેઓને તેજ વખત જેહનના પાદશાહે ખુશહાલ જેહનની નઝદીક મોકલ્યાં

દરેક જણને લાયકનો ઘણોક ખઝાનો, સરપાવ અને આરાસ્તે કીધેલા તાજ પણ સાથે

મોકલ્યા અને કહેવાડિયુ કે "હવે તમો ખુશહાલ જેહન સાથે પોતાને ઘર જાઓ"

પછી તેજ વખત પાદશાહે ફર્માવ્યુ જેથી નવીસદો આવ્યો-અને તેણે રેશમી કપડા ઉપર એક નામુ લખ્યુ

તે નામુ નઉદરના છોકરા ગોસ્તહમની નઝદીક લખ્યુ કે "તે-ઇરાન ઝમીન તરફ આબરૂ ભરેલો પાછો આવે

અને તે તુરાન ઝમીનનો તમામ મુલક જેહનને સપુરદ કરે-તે કામમા કાઈપણ ઢીલ કરે નહી તેમજ અહીં આવવામા કેથે થોભે નહી"

મરઘાની બાગ દેવાની વખતે બામદાદે જેહનની દરગાહમાથી નગારાના આવાઝ નીકળ્યા

તે ઘોડા ઉપર બેઠો અને તુરાન તરફ ચાલ્યો-આખે રસ્તે શાદમાની અને ખુશહાલી ભરેલો ગયો

જ્યારે તે તુરાન શેહરની નઝદીક જઈ પુગ્યો-ત્યારે જેહને એક નેક કદમનો કાસેદ ચુટી કાઢયો

તેને કહ્યુ કે "તુ ગોસ્તહમની નઝદીક જા-અને તેની આગળ આપણો સઘળો અહવાલ કહે"

જ્યારે પેલા કાસેદે પોતાના પાદશાહનુ કહેલુ સાભળ્યુ-ત્યારે તેણે પવનની ઝડપે પોતારો રસ્તો કાપવા માડયો

જ્યારે તે નેકખાહ કાસેદ ગોસ્તહમની નઝદીક જઇ પુગ્યો ત્યારે તેને કહ્યુ કે "પાદશાહ કયખુસરૂ તરફથી જેહન આવી પુગ્યો છે"

જ્યારે ગોસ્તહમ તે વાતથી વાકેફ થયો-ત્યારે તે જેહનની સામે રાહમા એસ્તેકબાલ ગયો

તેઓએ તમામ તુરાન શેહર સણગાર્યું અને મય, તમ્બુરા અને રામેશગરોને બોલાવી

જ્યારે જેહન પોતાના શેહરમા આવ્યો-ત્યારે આગળા પાદશાહોની જેવી રાહરસ્મ હતી તે પ્રમાણે

દરેક જગ્યાએ રેશમી કપડાના વાવટા ટાગ્યા-અને તમામ મોહલ્લા અને ગલીઓમાથી તેની ઉપર દિરમનો વધાવો કર્યો

પછી તે અફ્રાસિયાબના તખ્ત ઉપર બેઠો-અને સઘળા ઊંઘમા પડેલાના સર ખાબમાથી જાગૃત બન્યા

તે બે હફતા સુધી ગોસ્તહમ સાથે ખુશહાલ રહ્યો-અને તેને સરપાવ અને બીજી પુષ્કળ ચીઝો બક્ષેશ આપી

ત્યાર પછી ખઝાનાનો દરવાઝો ખુલ્લો કીધો-અને ગોસ્તહમને ઈરાન મોકલવાની તૈયારી કીધી

તે સઘળો અસ્બાબ ગોસ્તહમને સોપ્યો અને બોલ્યો કે "ઓ ડહાપણ અને હોશ સાથના પેહલવાન!

તુ આ સઘળો હદયો પાદશાહની નઝદીક લઈ જા-અને તેને કહેજે કે દુન્યાને પનાહ આપનાર દાદારની મદદથી

તુંજ પાદશાહ બન્યો છે અને અમો સઘળા તો તારા બંદા છિયે-દરેક જગ્યાએ તારા તાબેદાર છિયે"

તે સઘળો હદયો ગોસ્તહમે કબૂલ કીધો અને તેને દુઆ દીધી-કે "હમેશે તું મુરાદ પામેલો અને ખુશહાલી સાથ રહેજે!"

હમહ શબ્ બેબૂદન્દ બા કામો નાઝ
બપીશ અન્દરૂન્ શાન્ બુતાને તરાઝ
સપીદહ ચુ બરૂ ચરૂખ લશ્કરૂ કશીદ
શબે નીલગૂન્ દામન્ અન્દરૂ કશીદ
બઝીન્ અન્દરૂ આમદ શાહે નવદરી
બઆઇને શાહાન્ બનીકુ અખ્તરી
ઝે તૂરાન્ સુએ શહૂરે ઈરાન્ કશીદ
બનઝદીકે શાહે દેલીરાન્ કશીદ
ગવાન્ ચૂન્ અઝ્ આગહી યાફ્તન્દ
પઝીરહ શુદન્ ઝૂદ બેશતાફ્તન્દ
બેશુદ તૂસ બા પહૂલવાનાન્ બરશ
ચુ દીદન્દ ગોર્દાન્ સરો અફ્સરશ
ફેરૂદ આમદ આન્ગહ બેશુદ પીશ તૂસ
કેનારશ ગેરેફ્તો બરશ દાદ બૂસ
દેગરૂ પહૂલવાનાનો ગર્દનકશાન્
હમહ પીશ રફ્તન્દ હમી ઝીન્ નશાન્
બઝાન્પસ નેશસ્તન્દ ગોર્દાન્ બરૂ અસ્પ
બેરાન્દન્દ બરૂસાને આઝરૂગોશસ્પ
ચુ ગોસ્તહૂમ દરૂ શહૂરૂ શુદ બા મેહાન્
બનઝદીકે દરૂગાહે શાહે જેહાન્
અબા પહૂલવાનાન્ બદરૂગહ રસીદ
પેયાદહ શુદો પીશે દરૂગહ દવીદ
ચુ ચશમશ બરૂઆમદ બરાન્ રૂએ શાહ
ઝમીન્રા બેબૂસીદ દરૂ પીશગાહ
ચુ દીદશ વરા શાહ બા કામો નાઝ
બબરૂ દરૂ ગેરેફ્તશ ઝમાની દરાઝ
પસાન્ગહ નેશાન્દશ બરાન્ ગાહ શાહ
બેપુર્સીદશ અઝ્ જહૂનો તૂરાન્ સેપાહ
બપાસોખ બેગોફ્તશ કે અય શહૂરૂયારૂ
ઝે જહૂનત દોરૂદો ફરાવાન્ નેસારૂ
બોઝઝ્ યાદે તૂ નીસ્ત ઊ યક્ ઝમાન્
બફર્માનત દારદ કમરૂ બરૂ મેયાન્
હમાન્ગહ બસાલારૂ ગોફ્ત અય જવાન્
બેયયમાય જામો બેયારાય ખાન્
ચુ અઝ્ ખુર્દને ખાન્ બેપર્દાખ્તન્દ
મયો રૂદો રામેશગરાન્ સાખ્તન્દ
હમહ શબ્ બેબૂદન્દ બા નાયો રૂદ
હમી દાદ હરૂ કસ બખુસ્રવ દોરૂદ
ચુ ખુરૂશીદ બેન્મૂદ ઝરૂરીનહ ચેહરૂ
જહાન્રા બેશુસ્ત અઝ્ સેયાહી સેપેહરૂ
બેયાવરૂદ ગોસ્તહૂમ આન્ ખાસ્તહ
કે જહૂનશ ફેરેસ્તાદ આરાસ્તહ
બનઝદીકે શાહે જહાન્ આવરીદ
ચુ ખુસ્રવ મરૂ આન્રા હમહ બેન્ગરીદ
બેબખ્શીદ જુમ્લહ બઈરાનેયાન્
નેશસ્ત અઝ્ બરે ગાહ શાહે જેહાન્
બરાન્ગૂનહ તા સાલેયાન્ શસ્ત શસ્ત
જહાન્ શુદ હમહ શાહરા ઝીરૂદસ્ત

તેઓએ આખી રાત મોજમઝાહમા પસાર કીધી—અને તેઓ આગળ તરાઝ શેહરની પૂતળીઓ ઉભી રહી

જ્યારે સીઆહ રાતે પોતાની દામન લપેટી દીધી—અને આસ્માન ઉપર સવારની બામદાદે પોતાનુ લશ્કર ખેંચ્યુ

ત્યારે નવદરી ખાન્દાનનો શાહઝાદો પાદશાહોની રસ્મ મૂજબ નેક ૪૯૯
સેતારાની ચાલ જોઇને ઝીન ઉપર સવાર થયો

અને તૂરાન દેશથી ઈરાન શેહર તરફ બહાદુરોના પાદશાહોની નઝદીક ગયો

જ્યારે ઇરાની પેહલવાનોને તેના આવ્યાની ખબર પડી—ત્યારે તેઓ તેને એસ્તેકબાલ જવા માટે જલ્દીથી તેયાર થયા

સેપહસાલાર તૂસ બીજા પેહલવાનો સાથે તેની નઝદીક ગયો—જ્યારે પેહલવાનોએ તેનુ તાજ સાથનુ સર જોયુ,

ત્યારે તુરત તૂસ ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરી તેની આગળ ગયો—અને તેને બગલમા પકડીને બોસા લીધા

બીજા પેહલવાનો અને બહાદુરો પણ એજ રીતે તેની આગળ ગયા

ત્યાર પછી સઘળા પેહલવાનો પાછા ઘોડા ઉપર બેઠા—અને આઝર ગોશસ્પની મિસાલ યાને ઘણી ઝડપથી ચાલવા લાગ્યા

જ્યારે ગોસ્તહમ સઘળા સરદારો સાથ—શેહરમા દુન્યાના પાદશાહની દરગાહની નઝદીક જઇ પુગ્યો,

ત્યારે તે પેહલવાનો સાથ દરગાહમા દાખેલ થયો—અને પેયાદો થઈ દરગાહ આગળ ગયો

જ્યારે તેની નઝર પાદશાહના ચેહરા ઉપર પડી—ત્યારે તેણે પાદશાહની બેઠક આગળની ઝમીન ચૂમી

જ્યારે પાદશાહે તેને હસી ખુશી ભરેલો જોયો—ત્યારે તેને લાંબો ૫૦૦
વખત સૂધી બગલમા ધરી રાખ્યો

ત્યાર પછી પાદશાહે તેને તખ્ત ઉપર બેસાડયો—અને જેહન તેમજ તુરાની લશ્કર માટે પૂછ્યુ

જેના જવાબમા તેણે કહ્યુ કે "ઓ પાદશાહ!—તને જેહન તરફથી ભલી દુઆ અને પુષ્કળ હદયો એનાયેત હોજો!

તેનો થોડોક વખત પણ તારી યાદ વગરનો પસાર થતો નથી—અને તે તારાજ હોકમ ઉપર પોતાની કમર ઉપર કમરબદ બાધેલો રાખે છે"

પછી તેજ વખત પાદશાહે ખાનસાલારને હોકમ કીધો—કે "શરાબની જામ ભર અને ખાણુ લાવ"

જ્યારે તેઓ ખાણુ ખાવાથી ફારેગ થયા—ત્યારે મય, તમ્બુરા અને રામેશગરોની મજલેસ બનાવી

તેઓ આખી રાત વાસળી અને તમ્બુરા સાથ બેઠા—એ પ્રમાણે દરેક જણ કયખુસરૂને દુઆ દેતા હતા

જ્યારે આસ્માને દુન્યામાંનો અધકાર ધોઈ નાખ્યો—અને ખોરશેદે પોતાનો સોનેરી ચેહરો બતાવ્યો,

ત્યારે ગોસ્તહમ જે ખઝાનો કે જેહને મોકલ્યો હતો તે બરાબર ગોઠવીને,

જેહાનના પાદશાહની નઝદીક લઈ આવ્યો—જ્યારે કયખુસરૂએ તે સઘળુ જોયુ,

ત્યારે તે સઘળુ ઈરાનીઓને બક્ષી દીધુ—અને તે દેશનો પાદશાહ ૫૦૧
તખ્ત ઉપર બેઠો.

એ પ્રમાણે તેનાં રાજ્યના સાઠ વર્ષ પસાર થયા—અને તમામ જેહાન પાદશાહની તાબેદાર બની

બર્દાશતને કયખુસરવ્ દેલ્ અઝ્ જહાન્ વ દરે ખાનહ્ બસ્તન્ બરૂએ કસાન્ વ નેયાયેશ્ કર્દન્ બપીશે યઝ્દાન્.

પુરૂઅન્દીશહ્ શુદ્ માયહ્વરૂ જાને શાહ્
અઝાન્ ઈઝદી કારો આન્ દસ્તગાહ્
હમી ગોફ્ત હર્ જાએ આબાદ બૂમ
ઝે હેન્દો ઝે ચીન્ અન્દરૂન્ તા બરૂમ
હમઝ્ ખાવરાન્ તા દરે બાખ્તર્
ઝે કૂહો બેયાબાનો અઝ્ ખુશ્કો તર્
સરાસર્ ઝે બદ્ખાહ્ કર્દમ તેહી
મરા ગશ્ત ફર્મોનો તખ્તે મેહી
જહાન્ અઝ્ બદ્અન્દીશ બીબીમ ગશ્ત
ફરાવાન્ મરા રૂઝ્ બર્ સર્ ગુઝશ્ત
ઝે યઝ્દાન્ હમી આરૂઝૂ યાફ્તમ
હેગર્ દેલ્ હમહ્ સૂએ કીન્ તાફ્તમ
રવાનમ્ નબાયદ્ કે આરદ્ મની
બદ્ અન્દીશહો કીને અહરીમની
શવમ્ બદ્કુનેશ હમચુ ઝહ્હાકો જમ
કે બા તૂરો સલ્મ્ અન્દર્ આયમ્ બહમ
૫૦૨ ઝે યકુસૂ ઝે કાઊસ દારમ્ નેઝાદ્
દેગરૂસૂ ઝે તૂરાન્ પુરઝ્ કીનો બાદ્
ચુ કાઊસો ચૂન્ જાદૂ અફ્રાસેયાબ્
કે જોઝ્ રૂયે કઝ્ઝી નદીદી બખાબ્
બયઝ્દાન્ શવમ્ નાગહાન્ નાસેપાસ
બરઊશન્રવાન્ અન્દર્ આરમ્ હેરાસ
ઝે મન્ બુગ્સેલદ્ ફર્રએ ઈઝદી
ગર્ આયમ્ બકઝ્ઝીઓ નાબ્બેરદી
વઝાન્પસ બરાન્ તીરગી બુગ્ઝરમ્
બખાક્ અન્દર્ આયદ્ સરો અફ્સરમ્
બગીતી બેમાનદ્ ઝે મન્ નામે બદ્
હમાન્ પીશે યઝ્દાન્ સરન્જામે બદ્
તબહ્ ગર્દદ્ ઈન્ રન્ગો રૂયે રોખાન્
બેબૂસદ્ બખાક્ અન્દરૂન્ ઉસ્તોખાન્
હોનર્ ગુમ્ શવદ્ નાસેપાસી બજાય
રવાન્ તીરહ્ માનદ્ બદીગર્ સરાય
ગેરેફ્તહ્ કસી તાજો તખ્તે મરા
બપાય અન્દર્ આવર્દહ્ બખ્તે મરા
ઝે મન્ માન્દહ્ નામે બદી યાદગાર્
ગુલે રન્જહાએ કોહન્ ગશ્તહ્ ખાર્
૫૦૩ મન્ અકૂનૂન્ ચુ કીને પેદર્ ખાસ્તમ્
જહાન્રા બખૂબી બેયારાસ્તમ્
બેકોશ્તમ્ કસીરા કે બાયેસ્ત્ કોશ્ત
કે બુદ્ કઝ્ઝો બા પાક્ યઝ્દાન્ દુરોશ્ત
બઆબાદો વયરાનહ્ જાઈ નમાન્દ્
કે મન્શૂરે તીગે મરા બર્ નખાન્દ્

કયખુસરૂનું આ જેહાનમાંથી પોતાનું દિલ ઊઠાવી લેવું અને બીજા લોકોને માટે પોતાની દરબારના દરવાજા બંદ કરવા અને તેનું યઝદાનની નઝદીક નિયાયેશ કરવું.

પાદશાહનો મહાન આત્મા ખોદાઈ કામો અને તેની શક્તિ જોઇ વિચાર ભરેલો બન્યો

જેથી તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "હિંદ અને ચીનથી તે રૂમ સૂધી- દરેક જગ્યા આબાદ બની છે

તેમજ મગ્રેબથી મશરેક સૂધીના-સઘળા પહાડો અને જંગલો, ખુશકી અને દર્યા,

મે દુશ્મનોથી તમામ પાક કરી દીધા છે-મોટાઈનુ તખ્ત અને ફર્માન એ મારાજ બન્યા છે

હવે દુન્યા દુશ્મનોથી ધાસ્તી વગરની બની છે-અને મારા સર ઉપર પણ ઘણાક દહાડા પસાર થયા છે

વળી ખોદતાલા તરફથી મારી સઘળી મુરાદો પાર પડી છે તેમજ મારા દિલને મે સઘળુ ગુના લેવા તરફજ દોડાવ્યુ છે

એવુ નહીં બનવુ જોઇયે મારો આતમા મગરૂરી પકડે બૂરો વિચાર લાવે અને એહરેમન જેવો કીનો પકડે

તો હુ પણ ઝહહાક કે જમશીદની માફક ભૂંડા કરતુકનો બનુ- અથવા તો તૂર અને સલ્મના સાથી થઈ જાઉ

જ્યારે એક તરફથી હુ કાઊસની ત્યારે બીજી તરફથી કીના અને અહંકાર ભરેલા તુરાનની બુન્યાદ ધરાઉ છુ

કદાચ હુ કાઊસની માફક તેમજ જાદૂગર અફ્રાસિયાબ કે જે સ્વપ્નામા પણ ભૂંડાઈ સિવાય બીજુ કશુ પણ જોતો ન હતો તેની માફક,

પાક યઝદાન તરફ અકદમ નાસિપાસ બની બેસુ- તને મારા પોતાના રોશન જીવને ધાસ્તીમા લાવી નાખુ

અગર જો હુ નારાસ્તી અને બેવકૂફાઈની રાહ ઉપર આવી લાગુ- તો યઝદાની ખોરેહ મારી ઉપરથી જતુ રહેશે

તો ત્યાર પછી મને અંધારી રાહ પસાર કરવી પડશે-અને મારૂ સર અને તાજ ખાકમા પડશે

ત્યારે દુન્યામા મારૂ ભૂંડુજ નામ રહી જશે અને યઝદાનની નઝદીક મારૂ ગાવર પણ બૂરૂજ આવશે

આ મારા ચહરાના ખોરેહનો નાશ થશે અને મારા હાડકા પણ માટીમા સડી જશે

મારા સઘળા હોનરો ગુમ થઇ જશે અને નાસિપાસી તેની જગ્યા લેશે અને પેલી જેહાનમા મારૂ રવાન સિયાહ થયલુ રહેશે

કોઈ બીજોજ મારૂ તાજ અને તખ્ત લઇ લેશે-અને મારા નસીબને પગ તળે કચડશે

ત્યારે મારી તરફથી ભૂંડુ નામજ યાદગારી તરીકે રહી જશે-અને મારા લામ્બી મેહનતે ઉગાડેલા ગોલાબ કાંટામા બદલાઇ જશે.

હવે જ્યારે મે મારા બાપનો કીનો લીધો છે-અને તમામ જેહાનને ખૂબીથી સણગારી છે

જે કોઇને કે મારી નાખવો ઘટતો હતો તેને મારી નાખ્યો છે- કારણકે તે આડો ચાલનારો અને યઝદાનનો વિરોધી હતો.

એવી કોઈ આબાદ કે વયરાન જગ્યા બાકી રહેલી નથી-કે જ્યાં મારી તલવારનો હોકમ ચાલતો ન હોય.

જુઓબાંને ગીતી મરા કેહુતરન્દ
અગરૂ મન્દ બા તખ્તો બા અફસરન્દ
સેપાસમ ઝે યઝદાન્ કે ઊ દાદ ફરૂ
બદીન્ ગર્દેશી અખ્તરો પાઓ પરૂ
કુનૂન્ આન્ બેહ આયદ કે મન્ રાહજૂય
શવમ પીશે યઝદાન્ પુરઝ આબ્રૂય
મગરૂ હમ બદીન્ ખૂબી અન્દરૂ નેહાન્
ફેરેસ્તન્દએ કામગારે જેહાન્
રવાનમ બરાન્જાએ નીકાન્ બરદ
કે ઈન્ તાજો તખ્તે કઈ બુગ્ઝરદ
નેયાબદ કસી ઝીન્ ફેઝૂન્ નામો કામ
બુઝોર્ગીઓ ખૂબીઓ આરામો જામ
શનીદીમો દીદીમ રાઝે જેહાન્
બદો નીકુરા આશ્કારો નેહાન્
કશાવરૂઝ બાશદ વગરૂ તાજવરૂ
સરન્જામ બરૂ મરૂગ બાશદ ગુઝરૂ
બસાલારે નઉબત્ બેફરૂમૂદ શાહ
કે હરૂ કસ કે આયદ બદીન્ બારૂગાહ
સખુને બાઝ ગર્દાન્ ઝે નીકૂ સખુન્
હમહ મરૂદુમી જૂયો તુન્દી મકુન્
ચુ ઈન્ ગોફતહ શુદ સૂએ બાઘ આન્ ઝમાન્
ખોરૂશાન્ બેયામદ કોશાદહ મેયાન્
ઝે બહરે પરસ્તેશ સરો તન્ બેશોસ્ત
બશામએ ખેરદ રાહે યઝદાન્ બેજોસ્ત

બેપૂશીદ પસ જામએ નવ સપીદ
નેયાયેશ કુનાન્ રફત દેલ પુરૂ ઉમીદ
બેયામદ ખરામાન્ બજાઈ નમાઝ
હમી ગોફત બા દાવરે પાક રાઝ
ચુનીન્ ગોફત કય બરૂતરૂ અઝ જાને પાક
બરૂઆરન્દએ આતેશો બાદો ખાક
નેગહદારો યન્દી ખેરદ દેહ મરા
હમ અન્દીશએ નીકો બદ દેહ મરા
તોરા તા બેબાશમ નેયાયેશ કુનમ
અબરૂ નીકોઈહા ફેઝાયેશ કુનમ
બેયામોરૂઝ કર્દેહ ગુનાહે મરા
ઝે કજ્રવી બેકશ દસ્તગાહે મરા
બેગર્દાન્ ઝે જાનમ બદે રૂઝગારૂ
હમાન્ ચારએ દીવે આમૂઝગારૂ
બદાન્ તા ચુ કાઊસો ઝોહ્હાકો જમ
નગીરદ હવા બરૂ રવાનમ સેતમ
ચુ બરૂ મન્ બેબન્દદ દરે રાસ્તી
બગીરૂ શવદ કજીઓ કાસ્તી
બેગર્દાન્ ઝે મન્ દીવરા દસ્તગાહ
બદાન્ તા નદારદ રવાનમ તબાહ
રવાનમ બદાન્જાએ નીકાન્ રસાન્
નેગહદારૂ બરૂ મન્ હમીન્ દાસ્તાન્
શબો રૂઝ યકહફતહ બરૂ પાએ બૂદ
તન્ આન્જાઓ જાનશ દેગરૂ જાએ બૂદ

દુન્યાના સઘળા પાદશાહો પછી તેઓ ગમે એટલા તખ્ત અને તાજના ધરાવનારા હોય તોપણુ તેઓ મારા નોકર છે

પાક યઝદાનના શુક્રાના કરૂછું કે તેણે મને સેતારાની ચાલથી આ મરતબો, ઝોર અને કોવત બક્ષ્યુ.

હવે તો મને એજ બેહતર લાગે છે કે હું રસ્તો શોધતો—આબરૂ ઈઝ્ઝતે યઝદાન આગળ જાઉં

મગર ભલાઈમાજ ગુપચુપ–ફતેહમંદ ફરેસ્તો

મારા રવાનને અશો લોકોની જગ્યાએ લઈ જાય—કારણકે આ કયાની તખ્ત અને તાજ કાઇ સદા રહેતું નથી

કોઈપણુ શખ્સ મારા કરતા વધુ નામદારી, પોતાની ચાહેલી મુરાદ, બુઝોર્ગી, ભલાઈ, અયશઆરામ અને મોજમઝાહ મેળવી શકવાનો નથી.

મેં આ દુન્યાના સઘળા ભેદ ભરમો સમજી લીધા છે તેમજ નઝરે જોયા છે—અને બૂરા કે ભલા શખ્સોને ઝાહેર તેમજ છૂપી રીતે જોઈ લીધા છે.

એક ખેડુત હોય કે અગર એક તાજદાર શેહન્શાહ હોય—તોપણુ તે ૫૦૪
બન્નેને મોતના માર્ગ ઉપરથીજ પસાર થવાનું છે"

એટલુ કહી રહ્યા પછી પાદશાહે પોતાની દરબારના વડા અમલદારને હોકમ કર્યો—કે "હવે પછી જે કોઇ શખ્સ આ દરબારમા આવવા માગે,

તેને ભલમનસાઈથી બોલીને પાછો ફેરવજે—સઘળા શહરયો સાથે સભ્યતાથી વર્તજે અને કોઈ સાથે પણ તુંદી કરતો ના"

પાદશાહે એ પ્રમાણેનો હોકમ આપ્યા પછી પોતાની કમર ઉપરથી કમરબંદ ખોલી નાખી રડમસ થતો તુરત પોતાના બગીચા તરફ ગયો

અને બંદગી કરવા માટે પોતાનુ સઘળુ તન ધોઈ સાફ કર્યું–અને પછી પોતાના ડહાપણુની રોશનીએ કરી ખોદાતાલા તરફ જવાનો માર્ગ શોધવા લાગ્યો

પછી તેણે નવા સફેદ કપડા પેહેર્યાં—અને ઉમેદ ભરેલા દિલે નિયાયેશ કરતો ચાલ્યો

તે ખુશી થતો બંદગી કરવાની જગ્યાએ આવ્યો—અને ખાનગીમા પાક દાવરની બંદગી કરવા લાગ્યો

તે બોલ્યો કે "ઓ પવિત્ર આત્મા કરતા પણુ વધુ પવિત્ર સાહેબ!–તુ આતશ, પવન અને ખાકને પ્રગટ કરનારો સાહેબ છે

તુ મારી સંભાળ રાખ અને મને ઘણુ ડહાપણુ આપ–તેમજ ભલુ બૂડું સમજવાની વિચાર શક્તિ મને આપ

હુ જ્યા સૂધી જીવતો છુ ત્યા સૂધી તારી નિયાયેશ કરીશ—અને મે કીધેલી ભલાઇઓમા વધારોજ કરીશ

મારા તરફથી થયલા ગુનાહ માફ કર—અને આડે માર્ગે જતી મારી ૫૦૫
શક્તિને તુ અટકાવ

મારા આત્માને ઝમાનાની બદીથી પાછો ફેરવજે–તેમજ ધડો શીખવનારા ઝમાનાના ચારા અને ફરેબથી મારા જીવને બચાવ

કે જેથી કાઊસ, ઝોહાક અને જમશીદની માફક–બૂરો લોભ મારાં રવાન ઉપર સિતમ નહીં ગુઝારે

અગરજો મારી ઉપર રાસ્તીનો દરવાઝો બંદ થઈ જશે-તો ભૂંડાઈ અને જૂઠાઈ ઝોર પકડશે

માટે એહરેમનની શક્તિઓ મારેથી દૂરજ કરજે–જેથી મારૂ રવાન ખરાબ નહીં થાય

તું મારાં રવાનને નેક લોકોની જગ્યાએ પહોંચાડજે–આ સઘળી વાતોથી તું મારી ઉપર નેગાહ રાખજે"

એ પ્રમાણે તે એક હફતા સૂધી રાત અને દહાડો ઉભો રહ્યો–તેનું શરીર જો કે અહીંજ હતું પણુ તેનો આત્મા બીજીજ જગ્યાએ ગયલો હતો

ચુ રે હફ્તહુરા ગશ્ત ખુરશીદ નવાન્
બજાએ પરસ્તેશ નબૂદશ તવાન્
બહશ્તુમ બે જાએ પરસ્તેશ બેરફ્ત
બરે તખ્તે શાહી ખરામીદ તફ્ત
હમહ પહલવાનાને ઈરાન્ સેપાહ
શેગેફ્તી બેમાન્દહ અઝ કારે શાહ
૫૦૬ અઝાન્ નામદારાને રૂઝે નબર્દ
હમી હર્ યકી દીગર્ અન્દીશહ કર્દ

અઠવાડિયાંને છેડે કયખુસરૂ રડવા લાગ્યો–કારણ હવે તેનામાં ત્યાં બંદગી કરવાની જગ્યાએ રહેવાની શક્તિ રહી ન હતી.

તેથી તે આઠમે દહાડે પરસ્તેશની જગ્યાએથી ચાલી–પોતાનાં પાદશાહી તખ્ત આગળ આવી લાગ્યો

ઈરાની લશ્કરના તમામ પેહલવાનો–પાદશાહના એ કામથી અજબ થયા

તે લડાઇને દહાડેના નામદારોમાંના–દરેક જણે પાદશાહનાં એ કામ માટે જુદો જુદો વિચાર બાંધ્યો

પેઝૂહેશે સરાને ઈરાન્ અઝ્ બસ્તને દરે બારગાહે કયખુસવ્.

ચુ બર્ તખ્ત શુદ નામવર્ શહરયાર્
બેયામદ બદર્ગાહ સાલારે બાર્
બેદરૂદ તા પર્દહ બર્દાશતન્દ
સેપહરા બદર્ગાહ બુગ્ઝાશતન્દ
બેરફ્તન્દ બા દસ્ત કર્દહ બકશ
બુઝોર્ગાને અસ્પઅફ્ગને શીરફશ
ચુ તૂસો ચુ ગૂદર્ઝો ગીવે દલીર્
ચુ ગુર્ગીનો બીઝન્ ચુ રોહ્હામે શીર્
ચુ શીદૂશો ચૂન્ જંગએ શાવરાન્
ફરીબુર્ઝો ગોસ્તહમો નામઆવરાન્
ચુ દીદન્દ બોર્દન્દ પીશશ નમાઝ્
અઝાન્ પસ હમહ બર્ ગુશાદન્દ રાઝ
કે શાહા દલીરા સરા સર્વરા
જહાન્દારો બર્ મેહતરાન્ મેહતરા
અઝાન્ગહ કે યઝદાન્ જહાન્ આફરીદ
ફલક્ બર્કશીદો ઝમીન્ ગુસ્તરીદ
ચુ તૂ શાહ નેનશસ્ત બર્ તખ્તે આજ
ફેરૂગ અઝ તો ગીરદ હમહ મોહરો તાજ
૫૦૭ ફરાઝન્દએ જોશનો ઝીનો અસ્પ
ફેરૂઝન્દએ ફર્રોખ આઝરગોશસ્પ
નતર્સી બે રંજો નનાઝી બગંજ
બગીતી બે ગંજત ફેઝૂનસ્ત રંજ
હમહ પહલવાનાન્ તોરા બન્દહ ઈમ
સરાસર્ બદીદારે તો ઝન્દહ ઈમ
હમહ દુશ્મનાન્ રા સેપોર્દી બખાક્
બગીતી નમાન્દત બે કસ તર્સો બાક્
બહર્ કેશ્વરી લશ્કરો ગંજે તોસ્ત
બજાઈ કે પય બર્નેહી રંજે તોસ્ત
નદાનીમ કન્દીશએ શહરયાર્
ચેરા તીરહ ગશ્ત અન્દરીન્ રૂઝગાર્
તોરા ઝીન્ જહાન્ રૂઝે બર્ ખુર્દનસ્ત
ન હન્ગામે તીમારો પેઝ્મુર્દનસ્ત
ગર્ અઝ મા બચીઝી બેયાઝોર્દ શાહ
વગર્ આઝારે ઊ હસ્ત મારા ગુનાહ

ઈરાની સરદારોની કયખુસરૂની દરબારના દરવાઝા બંધ કરવા માટેની પૂછપરછ.

જ્યારે નામવર પાદશાહ તખ્ત ઉપર બેઠો–ત્યારે–દરબારનો વડો અમલદાર દરબારમા આવ્યો

પાદશાહે તેને હોકમ કીધો જેથી દરબારમા દાખેલ થવાનો પરદો ખોલી નાખ્યો–અને પોતાના લશ્કરીને દરબારમા આવવા દાખેલ કીધા

ઘોડેસવારી કરનારા સિંહની મિસાલના સરદારો–અદબવાળી દરબારમા ગયા

જેવાકે તૂસ, ગૂદર્ઝ, બહાદુર ગીવ–ગુર્ગીન બીઝન અને સિંહની મિસાલનો રોહ્હામ

જેવાકે શીદૂશ, ઝંગએશાવરાન–ફરીબોર્ઝ, ગોસ્તહમ અને બીજા નામ ઉઠાવનારા પેહલવાનો ગયા

જ્યારે તે સઘળાઓએ પાદશાહને જોયો ત્યારે તુરત તેને નમન કીધુ–અને ત્યાર પછી સર્વ કોઇ પોતપોતાના દિલનો ભેદ ખોલી બોલવા લાગ્યા.

કે "ઓ પાદશા! ઓ બહાદુર! ઓ સરદાર! ઓ અમારા વડા!–ઓ દુન્યાના હાકેમ! અને ઓ બુઝોર્ગોના બુઝોર્ગ!

જ્યારથી કે પાક યઝદાને આ દુન્યા પયદા કીધી–આસ્માનને બુલંદી આપી અને ઝમીનને નીચે પાથરી,

ત્યારથી તારા જેવો એક પણુ પાદશાહ આ હાથીદાતના તખ્ત ઉપર બેઠો નથી–તારીથીજ પાદશાહી મોહર અને તાજ ઝળકાટ મેળવે છે.

બખ્તર, ઝીન અને ઘોડાને શોભાવનારો પાદશાહ તુજ છે–મુબારક આઝરગોશસ્પ નામના આતશકદેહનો સ્થાપનાર તુજ છે

તું ગમે એટલી રંજ ખેડવાથી બીતો નથી અને ગમે એટલા ખઝાનાથી તુ ફૂલી જતો નથી–દુન્યામા તારા ખઝાના કરતા પણુ તારી મેહનત વધુ છે

અમો સઘળા પેહલવાનો તારા બંદા છિયે–અને સઘળાઓ તારા દીદાર જોવાથીજ જીવતા રહ્યા છિયે.

તે તારા સઘળા દુશ્મનોને ઝમીનદોસ્ત કર્યા છે–તને હવે દુન્યામાં કોઇની પણુ ધાસ્તી કે બીક રહી નથી.

દરેક મુલકમાં તારૂં લશ્કર તેમજ ખઝાનો રહે છે–અને જે જગ્યાએ તું કદમ મૂકે છે ત્યા તું મેહનતજ કરે છે

અમો જાણુતા નથી કે તું પાદશાહનો વિચાર–આવા વખતમાં શા માટે એવો ગમગીની ભરેલો બન્યો છે?

તારો તો વખત હવે દુન્યામા ફળ ચાખવાનો આવ્યો છે–ગમગીન બની કરમાઈ જવાનો વખત તારો નથી

જો પાદશાહ અમો તરફની કોઈ તકસીરથી રંજીદા થયો હોય–અને તેમ કરી અમોએ કોઈ ગુનાહ કર્યો હોય,

બેગૂયદ બમા તા હેલથ બરા કુનીમ
પુરઝ ખૂન રોએ હેલ પુર આતશ કુનીમ

બગરૂ દુશ્મની દારદ અન્દરૂ નેહાન
બેગૂયદ બમા શહરૂયારે જેહાન
હમહ તાજદારાન કે બુદન્દ શાહ
બરીન દાશતન્દ અર્ઝે તખ્તો કોલાહ
કે તા સરૂ સેતાનન્દ યા સરૂ દેહન્દ
ચુ તર્કે દેલીરાન બસરૂ બરૂનેહન્દ

નેહાની કે દારદ બેગૂયદ બમા
હમહ ચારએ આન બેજૂયદ બમા

તો પાદશાહ અમોને તે કહે કે જેથી અમો તેનાં દિલને રાઝી કરીશું-અને પસ્તાવામાં અમારો ચેહરો લોહીનાં આસુથી ભરી દેઇશું અને બળાપાથી જીવને બાળી નાખીશું.

જો પાદશાહનો કોઈ છૂપો દુશ્મન હોય-તો તે પણ અમોને પાદશાહ કહી દીયે તો સારૂં.

સઘળા તાજદાર પાદશાહો તખ્ત અને તાજની એટલી તો કદર ૫૦૮
બુજતાં હતા,

કે જ્યા સુધી દુશ્મનોના માથાં કાપી લાવતા હતા અથવા પોતાનાં માથા દુશ્મનોને કાપવા આપતા હતા ત્યા સુધી-જેમ બહાદુર લડવૈયાઓ લોખડની ટોપી માથે રાખતા હતા તેમ તેઓ પોતાના તાજો પેહેરી રાખતા હતા

માટે પાદશાહના મનમાં જે કાંઈ ભેદ હોય તે અમોને કહી દે તો સારૂં-અમારી મદદથી તેનો ઉપાય કરે તો સારૂં"

પાસોખે કયખુસરૂ બસરાને ઇરાન.

ચુનીન દાદ પાસોખ ગેરાનમાયહ શાહ
કે અય પહલવાનાને જૂયન્દહ રાહ
બગીતી મે દુશ્મન મરા નીસ્ત રન્જ
નશુદ નીઝ જાઈ પરાગન્દહ ગન્જ
ન આઝારૂ દારમ ઝે કારે સેપાહ
ન અન્દરૂ શુમા હસ્ત મર્દે ગુનાહ
ઝે દુશ્મન ચુ કીને પેદરૂ ખાસ્તમ
બદાદો બદીન ગીતી આરાસ્તમ
બગીતી પયે ખાકે તીરહ નમાન્દ
કે મોહરો નેગીને મરા બરૂ નખાન્દ
શુમા તીગહા દરૂ નેયામ આવરીદ
બરૂ આઇને શમ્શીરૂ જામ આવરીદ
બજાએ ખોરૂશે કમાન નાયો ચન્ગ
બેસાઝીદ બા બાદહો બૂયો રન્ગ
કે મા હરૂચે બાયેસ્ત બરૂ સાખ્તીમ
ઝે દુશ્મન જહાનરા બેપરદાખ્તીમ
બયક હફતહ બરૂપીશે યઝદાન બપાય
બેબૂદમ પુરૂ અન્દીશહો નીકુરાય
યકી આરૂઝૂ દારમ અન્દરૂ નેહાન
હમી ખાહમ અઝ કેર્દેગારે જેહાન
બેગૂયમ કુશાદહ ચુ પાસોખ દેહીદ
બપાસોખ મરા રૂઝે ફરૂરોખ નેહીદ
શુમા પીશે યઝદાન સેતાયેશ કુનીદ
બદીન કામો શાદી નેયાયેશ કુનીદ
કે ઊ દાદ બરૂ નીકો બદ દસ્તગાહ
સેતાયેશ મરૂ ઊરા કે બેન્મૂદ રાહ
વઝાનપસ હમહ શાદમાની કુનીદ
ઝે બદહા રવાન બીગમાની કુનીદ
બેદાનીદ કીન ચર્ખે નાપાયદારૂ
ન પર્વર્દેહ દાનદ ન પર્વર્દેગારૂ
હમી પર્વરદ પીરો બર્ના બહમ
અઝ દાદ બીનીમો હમ ઝ સેતમ

કયખુસરૂનો ઇરાનના સરદારોને જવાબ.

ત્યારે તેઓને ઊંચા બુન્યાદના પાદશાહે એ પ્રમાણે જવાબ આપ્યો-કે "એ મારા નેક માર્ગ શોધનારા પેહલવાનો?

હું દુન્યામા કોઈપણ દુશ્મનથી દુ:ખી થયલો નથી-તેમજ કોઈપણ મારો ખઝાનો પરાગન્દે થયો નથી

હું કોઈપણ લશકરીના કામથી રંજીદા થયો નથી-તેમજ તમોમાંથી કોઈપણ શખ્સની કશી તકસીર થયલી નથી

જ્યારે મે મારા બાપનો કીનો દુશ્મન પાસેથી લીધો છે-અને ઇન્સાફથી તેમજ દીન ધર્મથી સઘળી દુન્યા આરાસ્તા કરી છે

આ દુન્યામા સીઆહ ખાક ઉપર કેથે એક કદમ જેટલી પણ જગ્યા બાકી રહી નથી-કે જ્યા મારી મોહર અને નગીનાનો છાપ પડયો નહીં હોય.

ત્યારે હવે તમો સઘળાઓ પોતાની તલવાર મેયાન કરો-અને તલવારની જગ્યાએ મયની જામ નોશ કરો.

અને તમારી કમાનોના ખખડાટની જગ્યાએ શરાબ તેમજ રંગરાગ સાથ વાસળી ચગના આવાઝ જારી કરો

કારણકે આપણે જે કાંઈ કરવુ હતુ તે કરી ચૂકયા છિયે-અને ૫૦૯
આપણા દુશ્મનથી જેહાનને ખાલી કીધી છે.

હુ એક હફતો સૂધી પાક યઝદાનની હુઝૂરમા ભલા વિચાર અને અદેશા ભરેલો ઉભો રહ્યો હતો

હુ જેહાનના પયદા કરનાર ખોદાતાલા પાસેથી એક છૂપી ઉમેદ ચાહું છું.

જો તમો જવાબ આપો તો હું ખુલ્લે ખુલ્લુ કહી દઈશ-તમારા નેક જવાબથી મારી ઉપર સુખનો દિવસ આવશે.

તમો સઘળાઓ પણ પાક યઝદાનની સેતાયેશ કરો-અને આ મારી ખાહેશ અને ખુશહાલી માટે તે સાહેબની નિયાયેશ કરો

કારણકે ભલા બૂડા કામોની શકિત તેજ સાહેબ આપે છે-તેજ સાહેબની સેતાયેશ લાયક છે કે જે આપણને નેકીની રાહ દેખાડે છે.

અને પછી તમો સઘળા ખુશહાલી કરજો-અને દિલમાંથી બધા બૂરા વિચારો કાઢી નાખજો.

તમો યાદ રાખજો કે આ ના પાયદાર આસ્માન-પર્વરેશ પયલાને કે પર્વરેશ કરનારને કોઇને ઓળખતુ નથી.

તે તો શુ બુઢ્ઢા કે જવાન સઘળાને સરખી રીતે પાળે છે-અને તેનાથીજ આપણે ઇન્સાફ તેમજ ઝુલ્મ બન્ને જોઇયે છિયે"

હમહ પહેલવાનાન્ ઝે નઝદીકે શાહ
બેરૂન્ આમદન્દ અઝ ધમાન્ દેલ્ તબાહ
૫૧૦ બફરમાદે બારૂ આન્ ઝમાન્ ગોફ્ત શાહ
કે બેન્શીન્ પસે પર્દએ બારગાહ
કસીરા મદેહ બાર દર પીશે મન્
ઝે બીગાનગાન્ વર્હમો ખીશે મન્
બેયામદ બજાએ પરસ્તેશ બશબ્
બદાદારે દારન્દહ બોકુશાદ લબ્
હમી ગોફ્ત કય બરતર અઝ બરતરી
ફેઝાયન્દએ પાકીઓ બેહતરી
તો બાશી બગીતી મરા રેહનુમાય
શુ મન્ બુગ્ઝરમ ઝીન્ સેપન્જી સરાય
બકજી દેલમ હીચ નાતાફ્તહ
રવાન્ બજાએ રઉશનદેલાન્ યાફ્તહ

એ સાંભળી તમામ પેહલવાનો પાદશાહની નઝદીકથી બાહેર આવ્યા- તેઓનાં દિલ ગમથી દુ:ખી બનેલા હતા

પછી પાછો પાદશાહે દરબારના વડાને હોકમ આપ્યો-કે "તુ આ દરબારના પરદા પાછળ બેસી રહેજે

અને પારકા માણુસો કે મારા ખેશ કુટુંબીઓમાથી-કોઇને પણ મારી નઝદીક આવવા ના દેતો"

પછી પાદશાહ રાતની વખતે બદગી કરવાની જગ્યાએ આવ્યો-અને પર્વરેશીના કરનાર ખોદાતાલા આગળ બદગી શુરૂ કીધી

પાદશાહ બોલતો હતો કે "ઓ ખોદા! બળવાનોનો બળવાન તું છે- પવિત્રાઇને વધારનારો તુજ છે

જ્યારે હુ આ ત્રણુપાચ દિવસની દુન્યામાથી ગુઝર પામું-ત્યારે મીનો જેહાનમા તું મારો રેહનુમા બનજે.

ઊધા રસ્તા તરફ મારૂ દિલ જરાપણુ ઢળિયું નથી-મારો આત્મા અશો લોકોની જગ્યા પામ્યો છે"

રપ્તને ગીવ્ બઝાબુલેસ્તાન્ બ-આવર્દને ઝાલ્ વ રોસ્તમ્.

શુ યક હફતહ બુગ્ઝશ્ત નન્મૂદ રૂય
બરૂઆમદ બસી હુહહુહો ગોફ્તગૂય
હમહ પહેલવાનાન્ શુદન્દ અન્જુમન્
બુઝોર્ગાનો ફર્ઝાનહો રાયઝન્
શુ ગૂદર્ઝો ગૂન્ તુસે નવદર નેઝાદ
સખુન્ રફ્ત ચન્દી ઝે બીદાદો દાદ
ઝે કેદાંરે શાહાને બરતરમનેશ
ઝે યઝદાન્ પરસ્તાનો અઝ બદકુનેશ
૫૧૧ હમહ દાસ્તાનહા ઝદન્દ અઝ મેહાન્
બુઝોર્ગાનો ફર્ઝાનગાને જેહાન્
પેદર ગીવરા ગોફ્ત કય નીકબખ્ત
હમીશહ પરસ્તન્દએ તાજો તખ્ત
અઝ ઈરાન્ બસી રન્જ બરદાશ્તી
બરો બૂમો પયવન્દ બુગ્ઝાશ્તી
બપીશ આમદ અકનૂન્ યકી તીરહ કાર
કે આન્રા નશાયદ કે દારીમ ખાર
બેબાયદ શુદન્ પીશે ઝાબુલસેતાન્
સવારી ફેરેસ્તી બકાબુલસેતાન્
બઝાલો બરોસ્તમ બેગૂઈ કે શાહ
ઝે યઝદાન્ બેપીચીદો ગુમ કરદ રાહ
દરે બાર બર નામદારાન્ બેબસ્ત
હમાના કે બા દીવ દારદ નેશસ્ત
બસી ખાહેશો પૂઝેશ આરાસ્તમ
હમી ઝીન્ સખુન્ દાદે ઊ ખાસ્તમ
ફેરાવાન્ શનીદ ઈચ પાસોખ નદાદ
દેલશ ખીરહ બીનીમો સર પુર ઝે બાદ
બેતર્સીમ કે હમશુ કાઉસ શાહ
શવદ કજરો દીવશ બેપીચદ ઝે રાહ

ગીવનું ઝાલ અને રૂસ્તમને બોલાવી લાવવા માટે ઝાબુલિસ્તાન જવું.

હવે જ્યારે એક હફતો પસાર થઈ ગયો તો પણ પાદશાહે પોતાનો ચેહરો નહીં બતાવ્યો ત્યારે તે લોકોમા પુષ્કળ ગડબડ અને ભારી ચર્ચા થવા લાગી

તમામ પેહલવાનો, બુઝોર્ગો, દાનાઓ અને સલાહકારો એકઠા મળ્યા.

જેવાકે ગુદર્ઝ અને નોદરની અઉલાદનો તુસ વગેરે-ત્યાર પછી ત્યા તેઓને થતા ગયર ઈન્સાફ કે ઈન્સાફને માટે કેટલીક વાતો ચાલી

સારા વિચારના અને યઝદાન પરસ્ત પાદશાહોના કામોની તેમજ બૂરી કરણીના પાદશાહોના કામોની વાતો ચાલી

તે સઘળાઓ આગળા સરદારો બુઝોર્ગો અને દુન્યાના દાનાઓની વાતો કરવા લાગ્યા

ત્યા ગીવને તેના બાપે કહ્યુ કે "ઓ નેક બખ્ત!-તુ તાજ અને તખ્તનો હમેશનો વફાદાર નોકર છે

તેં ઇરાન દેશ માટે પોતાનો મુલક અને સગા વહાલાને છોડીને ઘણી રંજ ઉઠાવી છે

હમણા એક ગભીર કામ આવી પડયુ છે-કે જેને આપણે હલકું નહીં સમજવું જોઇયે

તારે ઝાબુલિસ્તાન તરફ જવું જોઇયે-અને ત્યા જઈ એક સવાર કાબુલિસ્તાન તરફ મોકલવો જોઇયે

ત્યાં ઝાલ અને રૂસ્તમને તું કહેજે કે આપણો પાદશાહ કયખુસરૂ-ખોદાતાલા તરફથી ફરી બેસીને પોતાની રાહ ગુમ કીધી છે

તેણે પોતાની દરબારના દરવાઝા બીજા નામદાર લોકો માટે બંદ કીધા છે-ખચીત કે તેણે શયતાન સાથ કામ પાડયુ છે

અમોએ અમારી ઘણીક ખાહેશ જણાવી, ઘણી ઓઝરખાઈ કીધી-અને અમોએ તે વાતનો તેની પાસેથી ઈન્સાફ માગ્યો,

તેણે સઘળું સાભળ્યું પણ કાંઇ જવાબ આપ્યો નહીં-અમો તો તેનું દિલ સીઆહ બનેલું અને સર ગરૂરી ભરેલું જોઇયે છિયે.

અમોને ધાસ્તી લાગે છે કે એ પણ પાદશાહ કાઉસની માફક-ઉંધો બનશે અને નાપાક દેવ એને ગુમરાહ કરશે.

શુમા પહુલવાનીદો દાના તરીદ
બહરૂ બૂદની બરૂ તવાના તરીદ
કુનૂન હરૂ કે દારીદ પાકીઝહુ રાય
ઝે કન્નૂજ વઝ દમ્બરો મર્ગ માય
સેતારહુ શેનાસાન કાબુલસેતાન
હમહુ પારૂશાયાને ઝાબુલસેતાન
બઈરાન ખરામીદો બા ખીશતન
બેયારીદ અ ગીન દરૂ યકી અન્જુમન
શુદ ઈન પાદશાહી પુરઝ ગોફતગૂય
ચુ પૂશીદ ખુશ્રવ ઝે મા રાયો રૂય

ફેગન્દીમ હરૂ ગૂનએ રાએ બુન
ઝે દસ્તાન કુશાયદ હમી ઈન સખુન
સુખુનહાએ ગૂદરૂઝ બેશનીદ ગીવ
ઝે લશ્કરૂ ગુઝીન કરૂદ મર્દાને નીવ
બરૂઆશોફ્તો અન્દીશહુ અન્દરૂ ગેરેફ્ત
ઝે ઈરાન રહે સીસ્તાન બરૂગેરેફ્ત
ચુ નઝદીક દસ્તાનો રોસ્તમ રસીદ
બેગોફ્ત આન શેગેફ્તી કે દીદો શનીદ
ધમી ગફ્ત બા નામવરૂ ઝાલ ગાફ્ત
કે ગશ્તીમ બા રન્જ બેસ્યારૂ જોફ્ત
બરોસ્તમ ચુનીન ગોફ્ત કઝ બેખ્રદાન
સેતારહુશેનાસાનો હમ મૂબદાન
ઝે કાબુલ બખાનો ઝે ઝાબુલ બખાહુ
બદાન તા બેયાયન્દ બા મા બરાહુ
શુદન્દ અન્જુમન મૂબેદાનો રદાન
સેતારહુ શેનાસાનો હમ બેખ્રદાન
હમહુ સૂએ દસ્તાન નેહાદન્દ રૂય
ઝે ઝાબુલ બઈરાન નેહાદન્દ રૂય

તમો પેહલવાન છો અને વળી ડહાપણવાળા છો-તેમજ તમો દરેક ૫૧૨
હાદેસા ટાળવાની ઘણીક શકિત ધરાવો છો.

માટે હાલ કનોજ, દમ્બર, મર્ઘ અને માય શેહરના જે કોઈ પાકીઝેહ વિચારના શખ્સો તમારી પાસે હોય તેઓને,

તેમજ કાબુલિસ્તાનના નુજૂમીઓ-અને ઝાબુલિસ્તાનના સઘળા નેક અકલના શખ્સોને લઇ,

ઈરાન તરફ આવો અને તમારી સાથે તેઓને લાવી અહીં એક અન્જુમન ભરો.

જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂએ અમારાથી પોતાની વાતચિત્ત અને પોતાનો ચેહરો બધ કરી નાખ્યો છે-ત્યારે અહીની આખી શેહનશાહત ગડબડ ભરેલી બની રહી છે

અમોએ તો ઘણીબી યુકિતઓ કરી જોઈ હવે તો ઝાલથીજ એ વાતનો નીકાલ થશ

જ્યારે ગીવે ગૂદર્ઝના એવી રીતના સખુનો સાભળ્યા-ત્યારે લશ્કરમાથી બહાદુર મર્દોને ચુટી કાઢી,

ગુસ્સા ભરેલો વિચારમાનો વિચારમાજ-ઇરાનથી સીસ્તાન તરફની રાહ પકડી

જ્યારે ગીવ દસ્તાન અને રૂસ્તમની નઝદીક આવી પહોચ્યો-ત્યારે તેણે જે અજબ વાતો જોઇ તેમજ સાભળી હતી તે તેઓને કહી

તેણે દિલગીરી સાથે નામવર ઝાલને કહ્યુ-કે "અમો ભારી આફતાબમા આવી પડયા છિયે"

ત્યારે ઝાલે રૂસ્તમને કહ્યુ કે "દાનાઓ, સેતારે શેનાસો તેમજ ૫૧૩
મોબેદોને,

કાબૂલ અને ઝાબુલમાથી બોલાવી મગાવ કે તેઓ પણ રાહમા આપણી સાથે આવે"

તે ઉપરથી મોબેદા, સરદારો, નુજૂમીઓ અને દાનાઓ એકઠા થયા

સઘળાઓએ ઝાલ તરફ ચાલવા માડ્યુ-અને પછી ઝાબુલથી સગળાઓ ઈરાન તરફ ચાલ્યા

બાર દાદને કયખુસરૂ દોવુમ બાર વ સખુન ગોફ્તને સરાન દર બારએ બાર.

—— ० ——

જહાનદારૂ બરૂ પાય બુદ હફ્ત રૂઝ
બહશ્તુમ ચુ બેફ્રૂખ્ત ગીતી ફેરૂઝ
દરે પર્દહુ બરૂદાશ્ત સાલારે બારૂ
નેશસ્ત અઝ બરે તખ્તે ઝરૂ શહુરૂયારૂ
હમહુ પહુલવાનાન બાબા મૂબેદાન
બેરફ્તન્દ નઝદીકે શાહે જેહાન
ફરાવાન બેબૂદન્દ પીશશ બપાય
બુઝોર્ગાને પુરૂદાનેશો રહુનોમાય
જહાનદારૂ ચૂન દીદ બેનવાખ્ત શાન
બરસ્મે કયાન પાયગાહુ સાખ્ત શાન
બઝાન નામદારાને ખુસ્રવપરસ્ત
કસ અઝ પાએ નનશસ્તો ગુશાદ દસ્ત

કયખુસરૂનું બીજી મરતબે દરબાર ભરવું અને દરબાર ભરવાની બાબતમાં સરદારોનું વિવેચન કરવું.

—— ० ——

પાદશાહ કયખુસરૂ સાત દહાડા સુધી બન્દગી કરતો ઉભો-અને આઠમે દહાડે જ્યારે દુન્યાને રોશની આપનાર આફતાબ રોશન થયો,

ત્યારે દરબારના વડાએ દરબારનો પરદો ઊચકયો-અને પાદશાહ પોતે સોનેરી તખ્ત ઉપર બિરાજ્યો

તેજ વખત દાના મોબેદો સાથ સઘળા પેહલવાનો-તે જેહાનના પાદશાહની નઝદીક ગયા

તેની નઝદીક ઘણાક ડહાપણવાળા તેમજ સલાહ આપનારા બુઝોર્ગો ઉભા

જ્યારે પાદશાહે તેઓને જોયા ત્યારે તેઓને નવાઝી-કયાની શાહરસ્મ મૂજબ તેઓના દરજ્જા માફક બેસાડયા

પણ તે પાદશાહના વફાદાર નામદારોમાથી-કોઈપણ પગ વાળી બેઠુ નહીં તથા હાથની અદબ પણ ખોલી નહીં

૫૧૪ કુશાદન્દ લબ્ કય સેપહ્રે રવાન્
જહાનદારે બા દાદો રઉશન્ રવાન્
તવાનાઇઓ ફરૂરે શાહી તોરાસ્ત
ઝે ગેહ્ તા બખુરૂશીદો માહી તોરાસ્ત
હમહ્ પહ્લવાનાન્ તોરા બન્દહ્ ઈમ
બગોફ્તારે રાયત સરૂઅફગન્દહ્ ઈમ
હમહ્ બન્દગાનીમો પીશત બપાય
હમહ્ પહ્લવાનાને ફર્ખોન્દહ્ રાય
બદાન્ તા ઝે મા ખુદ દરીન્ બારગાહ્
ચે આમદ કે બર્ મા બેબસ્તી તો રાહ્
કુનૂન્ રૂઝગારી બરીન્ બર્ ગુઝશ્ત
દેલે મા પુર્ આઝારો તીમાર્ ગશ્ત
ગર્ અયદૂન્ કે બુકુશાયદ ઈન્ રાઝ શાહ્
બરી મર્ઝબાનાને ગુમ કર્દહ્ રાહ્
અગર્ ઘમ ઝે દર્યાસ્ત ખુશ્કી કુનીમ
હમહ્ ચાદરે ખાકે મુશ્કી કુનીમ
વગર્ કુહ્ બાશદ ઝે બુન બરકનીમ
બખન્જર્ દેલે દુશ્મનાન્ બેશ્કનીમ
વગર્ ચારએ ઈન્ બરઆયદ ઝે ગન્જ
ન બીનદ બગન્જો દેરમ નીઝ રન્જ
૫૧૫ હમહ્ પાસ્બાનાને ગન્જે તો ઈમ
પુરઝ દર્દ ગેર્યાન્ ઝે રન્જે તો ઈમ
ચુનીન્ દાદ પાસોખ જહાનદાર્ બાઝ
કે અઝ પહ્લવાનાન્ નયમ્ બી નેયાઝ
વલીકેન્ નદારમ હમી દેલ્ બરન્જ
ઝે નીરૂએ દસ્તો ઝે મર્દાનો ગન્જ
ન દર્ કેશ્વરી દુશ્મન્ આમદ પદીદ
કે તીમારો આન્ બદ બેબાયદ બદીદ
યકી આરઝુ ખાસ્ત રઉશન્ દેલમ
હમી બર્ દેલ્ આન્ આરઝુ ગુસ્સેલમ
બદીન્ આરઝુ દારમ અકુનૂન્ ઉમીદ
શબે તીરહ્ તા ગાહે રૂઝે સપીદ
ચુ યાબમ બેગૂયમ હમહ્ રાઝે ખીશ
બરૂઆરમ નેહાન્ કર્દહ્ આવાઝે ખીશ
શુમા બાઝ ગર્દીદ પીરૂઝો શાદ
વઝ અન્દીશહ્ બર્ દેલ્ મગીરીદ યાદ
હમહ્ પહ્લવાનાને આઝાદ મર્દ
બર્ ખાન્દન્દ આફ્રીનહા બદર્દ
ચુ ઈશાન્ બેરફ્તન્દ બીદાર્ શાહ્
બેફર્મૂદ તા પર્દએ બારગાહ્
૫૧૬ ફેરૂહેશ્તો બેન્શસ્ત દર્બાન્ બદર્
બનઉમીદી અઝ શાહે પીરૂઝગર્
જહાનદાર્ શુદ પીશે બર્તર્ ખોદાય
હમી ખાસ્ત તા બાશદશ રહ્નુમાય
હમી ગોફ્ત કય કર્દગારે સેપેહ્ર
ફેરૂઝન્દએ નીકીઓ દાદો મેહ્ર
અઝીન્ શહ્રયારી મરા સૂદ નીસ્ત
અગર્ઝ મન્ ખોદાવન્દ ખુશ્નૂદ નીસ્ત
ઝે મન્ ગર્ નેકૂઈ વગર્ ઝિશ્ત ઝેશ્ત
નેશાસ્તે મરા જાય દેહ્ દર્ બેહેશ્ત

તેઓ બોલ્યા કે "ઓ ફરતા આસ્માનના મરતબાવાળા જેહાનના પાદશાહ! ઓ ઈન્સાફી પવિત્ર આત્મા!

તુ બળવાન છે અને પાદશાહી ખોરેહ ધરાવે છે-ઝમીનથી તે ખોરશેદ અને મીન રાશિ સુધી સઘળે તારીજ સત્તા ચાલે છે

અમો સઘળા પેહલવાનો તારા તાબેદાર છિયે-તારાજ ફરમાન અને વિચાર ઉપર અમોએ સર નમાવેલા છે

અમો સઘળા બંદા છિયે અને અમો તમામ ભલા વિચાર ધરાવનાર પેહલવાનો જે તારી નઝદીક ઉભેલા છિયે,

તે એટલા માટેજ કે અમો જાણવા માગ્યે છિયે કે અમારાથી આ દરબારમા એવુ તે શુ બન્યુ કે અમોને દરબારમા આવતા તે અટકાવ્યા છે!

એમ કરતા હવે ઘણો વખત વીતી ગયો છે-અને અમારા દિલ દુઃખ અને ધાસ્તી ભરેલા થયા છે

હવે જો પાદશાહ પોતાનો ભેદ અમો ગુમરાહ થયલા તારા તાબેદાર પેહલવાનોને કહે,

તો અગર તારા ગમનુ કારણ દર્યા હોય તો તેને પણ અમો ખુશ્ક બનાવી દઈશુ-અને તે ઉપર સઘળી કસ્તુરી ભરી ખાકની ચાદર બિછાવીશુ

અને જો પાદશાહને નાખુશ કરનારો કોઈ પહાડ હશે તો તેને પણ ખોદીખણી નાખીશુ તારા કોઈપણ દુશ્મનોના દિલ ખંજરે કરી ચીરી નાખીશુ

જો તારા ભેદ ભરેલા દુખના એલાજ ગંજથી થતો હોય-તો તે ગંજ અને દઉલત મેળવવા જવાની તકલીફ તને લેવી પડશે નહી

અમો સઘળા તારા ખઝાનાના પાસ્બાન છિયે અને તારાજ દુખને માટે દર્દથી ભરેલા રડતા થયા છિયે"

ત્યારે પાદશાહે પાછો તેઓને એવો જવાબ આપ્યો-કે "મને તમો પેહલવાનોની ઝરૂર છેજ નહી એમ નથી

ખોદાના બક્ષેલા મારા પોતાના દોવતનો મારા પેહલવાનોનો કે મારા ગંજનો કોઈપણ વિચાર મારા દિલમા નથી

મારા મુલકમા મારો કોઈ દુશ્મન પણ નથી-કે જેની ધાસ્તી મારે રાખવી પડશે

પણ મારા રોશન દિલે એક ખાહેશ કીધી છે જે ખાહેશને હુ મારા દિલમાથી દૂર કરી શકતો નથી

અને હવે મારી તેજ ખાહેશ પુરી પડવાની અંધારી રાતથી તે બામદાદના વખત સુધી હુ ઉમેદ રાખુ છુ

જ્યારે એ મારી આશા ફળશે ત્યારે હુ તમોને સઘળો ભેદ કહીશ-અને જે મે હજુ સુધી તમોને નથી કહ્યુ તે સઘળુ ખુલ્લુ કરીશ

તમો સઘળા ખુશહાલ અને ફતેહમંદી સાથે પાછા ફરો-અને દિલ ઉપરથી એવા સઘળા વિચારો દૂર કરો"

ત્યારે તમામ આઝાદમર્દ પેહલવાનોએ-દર્દ ભર્યા દિલે તેની ઉપર દુઆ કીધી

જ્યારે તેઓ ગયા ત્યારે બીદાર પાદશાહે-ફરમાવ્યુ જેથી દરબારનો પરદો,

પાછો નાખી દીધો અને પેલો દરબાન ફતેહમંદ પાદશાહથી ના ઉમેદ બનીને દરવાઝા ઉપર બેઠો.

પછી પાદશાહ બુલંદ ખોદાતાલાની હુઝૂરમા પાછો આવ્યો-અને તે સાહેબની આગળ તેને પોતાનો રેહનુમા થવાની આજેઝી કરવા લાગ્યો.

તે બોલ્યો કે "ઓ આસ્માનને પયદા કરનાર-નેકી, ઈન્સાફ અને મોહબતને રોશન કરનાર સાહેબ!

અગર જો તુ ખોદાવંદ મુજ બંદાથી ખુશહાલ નથી-તો આ પાદશાહીથી મને કશો પણ ફાયદો નથી

જો મારાથી ભલુ કામ થયું હોય કે બૂંડું-તો પણ મારી જગ્યા તું બેહેસ્તમા કર"

બખાબ દીદને કયખુસરૂ સોરૂશરા વ અઝ દરયાફતને રફતને ખુદ અઝ જહાન.

ચુનીન પન્જ હફતહ્ બોરૂશાન બપાય
હમી બૂદ દર પીશે બરતર ખોદાય
શબે તીરહ્ અઝ રન્જ નુઘનૂદ શાહ
બદાન્ગહ્ કે બરઝદ સરઅ ચરૂખ માહ
બખોકત ઊ વ રઉશન રવાનશ નખોફત
કે અન્દર જહાન બા ખેરદ જુફત જોકૂત
ચુનીન દીદ દર ખાબ ઉરા બગૂશ
નેહોફતહ્ બગોફતી ખોજસ્તહ્ સોરૂશ
કે અય શાહે નીકુ અખ્તરો નીકુ બખ્ત
બસુદહ્ બસી યારહો તાજો તખ્ત
કુનૂન આન્ચે જોસ્તી હમહ્ યાફતી
અગર ઝીન જહાન તીઝ બેશતાફતી
બહમસાયગી દાવરે પાક જાય
બયાબી દરીન તીરગી દર મપાય
ચુ બખ્શી બઅર્ઝાનેયાન બખ્શ ગન્જ
કસીરા સેપાર ઈન સરાએ સેપન્જ
તવાન્ગર શવી ચૂન તો દર્વીશરા
નવાઝીઓ હમ મર્દુમે ખીશરા
કે બીદાદગર બુગસેલદ અઝ જેહાન
યકી બાશદશ આશકરો નેહાન
કસી ગર્દદ ઈમન ઝે ચન્ગે બલા
કે યાબદ રહા ઝીન દમે અઝદહા

હરાન કસ કે અઝ બહરે તૂ રન્જ બોરદ
ચુનાન દાન કે રન્જ અઝપયે ગન્જ બોરદ
બેબખ્શો બઅર્ઝાનેયાન બખ્શ ચીઝ
કે ઈદર નમાની તો બેસ્યાર નીઝ

સરે તખ્તરા પાદશાહી ગુઝીન
કે ઈમન શવદ મૂર અઝ બર ઝમીન
ચુ ગીતી બેબખ્શી મયાસાય હીચ
કે આમદ તોરા રૂઝગારે બસીચ

ઝે લોહરાસ્પ આયદ બદીનસાન હોનર
બદુ દેહ તો શાહીઓ તખ્તો કમર
ચુનાન ચૂન બેજોસ્તી ઝે યઝદાન તો જાય
બબીમરગ બરૂખીઝ આનજા ગેરાય
બસી ચીઝે દીગર નેહાની બગોફત
બઝીન આગહી આમદ ઊરા શેગોફત
ચુ બીદાર શુદ રન્જ દીદહ્ ઝે ખાબ
ઝે ખય દીદ જાએ પરસ્તેશ પુર આબ
હમી બૂદ ગેરયાનો રૂખ બર ઝમીન
હમી ખાન્દ બર કેર્દગાર આફરીન

કયખુસરૂનું સરોશ ઇઝદને ખાબમાં જોવું અને તેની તરફથી પોતાને આ જેહાનમાંથી જવા માટેની આગાહી મેળવવી.

એ પ્રમાણે તે એતઝારખાહી કરતો પાચ હફતા સુધી બુલંદ ખોદાતાલાની હઝૂરમા ઉભો રહ્યો

પાદશાહ અધારી રાતે પણ આટલી મેહનત કરવા છતા ઊંઘાતો હતો નહીં-પણ એક રાતે જ્યારે આસ્માન ઉપરથી માહતાબે પોતાનુ સર ઉઠાવ્યુ,

તે વખતે તે સુતો પણ તેનુ રોશન રવાન કે જે જેહાનમા અકલનુ સાથી બનેલુ હતુ તે ઊંઘાયુ નહીં

પાદશાહે ખાબમા એ પ્રમાણે જોયુ કે તેના કાનમા-મુબારક સરોશ ઈઝદ છૂપી રીતે એમ કહેતો હતો,

કે "ઓ નેક સેતારેના અને નેક નસીબના પાદશાહ!-તે પુષ્કળ ઝર ખઝાનો તેમજ તાજ અને તખ્ત વાપડિયા છે

હાલ જે કાઇ મુરાદ કે તે ચાહી છ તે સઘળી તને મળી છે-જો તુ ૫૨૯
આ જહાન છોડી જવા માટે તત્પર બન્યો છે,

તો પાક દાવરની પડોશમાજ તને જગ્યા મળશે-માટે હવે આ અધારી દુન્યામા તુ થોભ ના

જો તુ તારો ખઝાનો બક્ષેશ કરવા ચાહતો હોય તો તે લાયક શખ્સોનેજ આપજે-અને આ ત્રણ પાચ દિવસની દુન્યા કેઈ બીજાને સોપી દે

દરવીશોને તેમજ તારા માણસોને બક્ષેશ કર્યાથી તુ પોતે તવગર બનશે

જ્યારે ગયર ઈન્સાફી આ દુન્યામાથી નાબુદ થશે-ત્યારે ઝાહેર અને છૂપુ જેવુ કાઈ રહેશેજ નહીં (એટલે દુન્યામા ભલુ ભૂડુ કાઈ રહેશેજ નહીં)

તે માણસ બલાની ચુગાલમાથી નચિન્ત બેસશે-કે જે આ અઝદહાના મોમાથી છૂટશે (ઝુલ્મ અને ગયર ઈન્સાફીમાથી માણસ છૂટે છે ત્યારે તે દરેક બલામાથી નચિન્ત થાય છે)

જેઓએ તારે માટે ઝેહમત ઉઠાવી હતી-તેઓ માટે એમજ જાણ કે ગંજ મેળવવા માટે તેઓએ રંજ ખેચી હતી

તેઓને હવે તુ ગંજ બક્ષેશ કરજે અને સાથે જેઓ લાયક માણસો હોય તેઓને પણ કાઈ બક્ષેશ કરજે-કારણકે અહીં (આ દુન્યામા) તુ હવે ઘણો વખત રહેવાનો નથી

તખ્ત ઉપર બેસવા માટે એવા પાદશાહને ચુટી કાઢજે-કે જેનાથી આ દુન્યામા એક કીડી પણ ઝુલ્મથી નચિન્ત રહે

જ્યાર દેશને (એટલે રાજપાટને) બીજાને સોપ્યો ત્યારે તું વળી આસાયેશ ના લેતો-કારણકે (પેલી જેહાને) જવાની તૈયારી કરવાનો વખત આવી પુગ્યો છે

એવી રીતના સઘળા હોનરો લોહરાસ્પથીજ ઝાહેર આવી શકશે-માટે ૫૧
તેનેજ તુ તારી પાદશાહી તેમજ તખ્ત અને કમરબંદ સોપજે

યઝદાન પાસે મીનોઈ જેહાનમા જે જગ્યા તે માગી છે-તે જગ્યાએ જવા માટે મોત નથી આવ્યુ છતા તૈયાર થા"

તેણે બીજી ઘણીક બાબતો ખાનગી રીતે કહી-પાદશાહને આ આગાહીથી ઘણી ખુશહાલી ઉપજી

જ્યારે તે દુ:ખી થયલો પાદશાહ ખાબમાથી બેદાર થયો-ત્યારે તે એબાદતની જગ્યા પસીનાથી ભિંજાઈ ગયલી જોઈ,

તેણે રડવા માડ્યું અને પોતાનુ મો ખાક ઉપર મેલી-ખોદાતાલા ઉપર દોઆ કરવા લાગ્યો

હમી ગોફ્તૂ અગર્ તીઝ્ બેશ્તાફ્તમ
ઝે યઝ્દાન્ હમહ્ કામે દેલ્ યાફ્તમ
બેયામદ્ અઝ્ અર્ તખ્તે શાહી નેશસ્ત
યકી જામએ નાબેસુદહ્ બદસ્ત
બેપૂશીદો બર્શુદ્ બરાન્ તખ્તે આજ
જહાન્દાર્ બીયારહો તઉકો તાજ

તે પોતાનાં મન સાથ બોલતો હતો કે "જો હું ઉતાવળે જઈશ-તો યઝદાનથી મારાં દિલની તમામ મુરાદ હાસેલ કરીશ"

તે પરસ્તેશની જગ્યાએથી આવીને પાછો પાદશાહી તખ્ત ઉપર બેઠો-અને કોઇયે હાથ નહીં લગાડેલો નવો જામો

પેહેર્યો અને હાથીદાતના તખ્ત ઉપર ચઢી બેઠો-પણ પાદશાહે હાથે કે ગળામા ઘરેણાં પેહેર્યા નહીં હતા અને માથે તાજ પણ મેલ્યું નહીં હતું.

રસીદને ઝાલ્ વ રોસ્તમ્ નઝ્દે કયખુસવ્ વ અન્દર્ઝ્ કર્દનશ્.

ઝાલ અને રૂસ્તમનું કયખુસરૂની નઝદીક આવી પહોંચવું અને તેને શીખામણ આપવી.

શશુમ હફ્તહ્રા ઝાલો રોસ્તમ બહમ
રસીદન્દ્ બી કામો દેલ્ પુર્ ઝે ઘમ
શુ ઈરાનેયાન્ આગહી યાફ્તન્દ
હમહ્ દાઘ્ દેલ્ પીશ્ બેશ્તાફ્તન્દ
શુ રોસ્તમ પદીદ્ આમદો ઝાલે ઝર્
હમાન્ મૂબેદાને ફ્રરાવાન્ હોનર્
હરાન્ કસ કે બૂદ્ અઝ્ નેઝાદે ઝરસ્પ્
પઝીરહ્ શુદન્શ બરન્ગીખ્ત અસ્પ્
હમહ્ નામદારાને ઝરીનહ્ કમ્શ
બેરફ્તન્દ બા કાવેયાની દેરફ્શ
શુ ગૂદર્ઝ્ પીશે તહમ્તન્ રસીદ્
સેરેશકશ્ ઝે મેઝ્ગાન્ બરોખ બર્ચકીદ્
સેપાહી હમી રફ્ત રોખ્સારહ્ ઝર્દ્
ઝે ખુસવ્ હમહ્ દેલ્ પુરઝ્ દાઘો દર્દ્
બેગોફ્તન્દ્ બા ઝાલો રોસ્તમ કે શાહ્
બગોફ્તારે એબ્લીસ ગુમ કર્દહ્ રાહ્
હમહ્ બારૂગાહશ્ સેપાહસ્તો બસ
શબો રૂઝ્ ઊરા નદીદસ્ત કસ
અઝીન્ હફ્તહ્ તા આન્ દરે બારૂગાહ્
કુશાયન્દો પૂઇમો યાબીમ રાહ્
બેશ્ આનસ્ત કયખુસવ્ અય પહલવાન્
કે દીદી તો શાદાનો રઉશનરવાન્
શુદહ્ રૂઝ્ બાલાએ સર્વે સેહી
બેરેફ્તહ્ ગુલે સોર્ખ રન્ગે બેહી
નદાનમ્ કે ચશ્મે બદ્ આમદ્ બરૂય
બેશ પેઝ્મોરીદ્ આન્ શુ ગુલ્બર્ગ્ રૂય
મગર્ તીરહ્ શુદ્ બખ્તે ઈરાનેયાન્
વગર્ શાહરા બખ્તર્ આમદ્ મેયાન્
વગર્ તર્સે યઝ્દાને પાકસ્ત ઈન્
કે ગશ્ત ઈન્ શુનીન્ દેલશ્ અન્દુહગીન્
વગર્ દીવ્ બોર્દસ્ત ઊરા ઝે રાહ્
બયકબારગી કર્દ્ ગીતી તબાહ્

છઠઠે હફતે ઝાલ અને રૂસ્તમ નિરાશ થયલા અને ગમ ભરેલા દિલે ઈરાન આવી પુગ્યા

જ્યારે ઈરાનીઓને તેઓના આવ્યાની ખબર મળી ત્યારે સઘળા ઝખ્મી દિલે તેની આગળ દોડયા

જ્યારે રૂસ્તમ અને ઝાલેઝર તેમજ બીજા ઘણાક હોનરમદ મોબેદો દેખાયા,

ત્યારે જે કોઇ કે ઝરસ્પની ઔલાદના શાહઝાદાઓ હતા-તેઓએ તેમને એસ્તેકબાલ જવા માટે ઘોડા ડપટાવ્યા.

તેમજ સોનેરી જોડાવાળા સઘળા નામદારો-કાવેયાની ઝુડા સાથે તેઓની સામે ગયા

જ્યારે ગૂદર્ઝ તેહમ્તનની નઝદીક આવી પહોચ્યો-ત્યારે તેની આખમાથી તેના મો ઉપર આસુ ટપકયા

જે લશ્કર કે સઘળુ કયખુસરૂથી ઝખ્મી દિલનુ અને દુ:ખી થયલુ હતુ તે પણ તેઓની સામે ગયુ

તે સઘળાઓએ ઝાલ અને રૂસ્તમને કહ્યુ કે "પાદશાહ-નાપાક એહરેમનના કહેવાથી ગુમરાહ બની ગયો છે

તેની સઘળી દરબાર તો લશ્કરીઓથીજ ભરેલી રહે છે બસ-પાદશાહને તો કોઇયે રાત દિવસ જોયોજ નથી

આ હફતામા જ્યારે તે દરબારનુ બારણુ-ખુલશે ત્યારે અમો જઇશુ અને તેને મળીશું

ઓ પેહલવાન! જે કયખુસરૂ કે તે ખુશહાલ અને રોશન જીવનો જોયો હતો તે હવે નથી રહ્યો

તેનું સીધા સરોવર જેવુ કદ વાકુ વળી ગયુ છે-અને તેનો લાલ ગોલાબ જેવો ચેહરો બેહીના* ફળ જેવો પીળો થઇ ગયો છે

કોણ જાણે તેના ચેહરા ઉપર કોણની બદ નઝર લાગી છે?-નહીં તો તેનો આવો ગુલાબની પાદડી જેવો ચેહરો શા માટે કરમાઈ ગયો?

કદાચ ઇરાનીઓનુ નસીબજ ઊધુ વળ્યુ છે-યાતો પાદશાહના બૂરા સેતારાએ કરી આવી આફત આવી પડી છે

યાતો પાક યઝદાન તરફની એને બીહક છે-કે એવી રીતે તેનુ દિલ ગમગીન બન્યુ છે

પણ જો એહરેમનેજ તેને ગુમરાહ કીધો હશે-તે એમ જાણવું કે દેશને સરાસર ખરાબજ કીધો"

* "બેહી" એ સેબના જેવુ પીળા રંગનું ફળ હોય છે અમથુ ખાવા કરતાં તેનો મુરબ્બો કરે છે અને તેમાંથી નીકળતાં બીને "બેહીદાનહ" અથવા બેદાના કહે છે ગુજરાતીમા એને સફરજન કરીને લખે છે. સફરજન એ ફારસી "સફરૂજલ" (Quince) નુ બગડેલું રૂપ છે આપણે સફરજન બોલ ગુજરાતીમા સેબને માટે વાપરિયે છિયે, પણ તે ખોટો છે.

બહીશાન્ ચુનીન્ ગોફ્તા ઝાલે દેલીરૂ
કે બાશદ કે શાહ્ આમદ્ અઝ્ ગાહ્ સીરૂ
દુરોસ્તીઓ હમ દરૂદ્મન્દી બુવદ્
બહી ખૂશીઓ ગહ્ નેઝન્દી બુવદ્
શુમા દેલ્ મદારીદ્ ચન્દાન્ બઘમ્
કે અઝ્ ઘમ્ શવદ્ જાને ખુરૂરમ્ દેઝમ્
બેગૂઈમ બેસ્યારો પન્દશ હેકીમ
બપન્દ્ અખ્તરે સુદ્મન્દશ હેકીમ
વઝાન્પસ્ હરાન્ કસ્ કે આમદ્ ઝે રાહ્
બેરફ્તન્દ્ પૂયાન્ સુએ બારૂગાહ્
હમન્ગહ્ ઝે દર્ પરૂદહ્ બરૂદાશતન્દ્
બરૂઅન્દાઝહ્ શાન્ શાદ્ બુગ્ઝાશ્તન્દ્
ચુ દસ્તાનો ચૂન્ રોસ્તમે પીલતન્
ચુ તૂસો ચુ ગૂદર્ઝો આન્ અન્જુમન્
ચુ ગુર્ગીનો ચૂન્ બીઝનો ગોસ્તહમ
હરાન્ કસ્ કે રફ્તી ઝે ગોદાંન્ બહમ
શહન્શાહ્ ચૂન્ રૂએ દસ્તાન્ બેદીદ્
હમઝ્ પર્દહ્ આવાએ રોસ્તમ્ શનીદ્
ઝુર્ અન્દીશહ્ અઝ્ તખ્ત બરૂ પાએ જસ્ત
બેપુર્સીદશ અઝ્ જાયો બીસૂદ્ દસ્ત
ઝે દાનન્દગાન્ હરૂ કે બુદ્ ઝાબુલી
ઝે કન્નૂજ્ વઝ્ દમ્બરો કાબુલી
યકાયક્ બેપુર્સીદો બેન્વાખ્ત શાન્
બરસ્મે મેહી જાએગહ્ સાખ્ત શાન્
હમાન્ નીઝ્ ઈરાનેયાન્ હરૂ કે બૂદ્
બરૂઅન્દાઝહ્ શાન્ પાએગહ્ બરૂફેઝૂદ્
યકાયક્ બેબોર્દન્દ્ પીશશ નમાઝ્
હમહ્ પહ્લવાનાને ગર્દન્ફરાઝ્
બરૂ આફ્રીન્ કરૂદ્ બેસ્યારૂ ઝાલ્
કે શાદાન્ બેઝી તા બુવદ્ માહો સાલ્
ઝે ગાહે મેનૂચેહરૂ તા કયકોબાદ્
અઝાન્ નામદારાન્ કે દારીમ્ યાદ્
હમાન્ ઝવ્વે તહ્માસ્પો કાઊસે કય
બુઝોર્ગાનો શાહાને ફ્રખોન્દહ્ પય
સેયાવુશ મરા હમચુ ફર્ઝન્દ્ બૂદ્
કે બા ફરૂરો બા બોઝો અવરન્દ્ બૂદ્
નદીદમ્ કસીરા બદીન્ બેહ્તરી
બદીન નામો ઈન્ ફરૂરએ ઈઝદી
કે શાહીત બાદા હમીશહ્ બજાય
બપીરૂઝીઓ મર્દીઓ દાદો રાય
બેગશ્તી હમહ્ રૂએ ગીતી બદાદ્
બબાઝ્ આમદન્ નીઝ્ પીરૂઝો શાદ્
ચે શેહ્તરૂ કે પાએ તોરા ખાક્ નીસ્ત
ચે ઝહ્રૂ આન્ કે નામે તો તર્યાક્ નીસ્ત
યકી નાસઝા આગહી યાફ્તમ
બદાન્ આગહી તીઝ્ બેશ્તાફ્તમ
બેગૂઈમ બા શાહે ઈરાન્ બરાઝ્
નશાયદ્ કઝ્ રાઝ્ દારીમ્ બાઝ્
સેતારહ્ શેનાસાને કુન્દાવરાન્
ઝે હરૂ કેશ્વરી આન્ કે દીદમ સરાન્

બહાદુર ઝાલે તેઓને કહ્યું-કે "કદાચ પાદશાહ તખ્તો તાજથી ઘરાઇ ગયલો હોવો જોઇયે

બદનને સુખ અને દુઃખ બન્ને હોય છે-કોઈ વેળા ખુશી રહે છે અને કોઈ વેળા ગમગીની રહે છે

માટે તમો એટલા બધા ગમગીન ના થાઓ-કારણકે ગમ કર્યાથી ખુશહાલ જીવ પણ રજીંદા થાય છે

અમો પાદશાહને ઘણીક રીતે સમજાવીશુ અને તેને શીખામણ દઈશું-અને નસીહતથી તેનો સિતારો પાછો ભાગ્યશાળી બનાવીશુ."

પછી જે કોઇ કે મુસાફરી કરતા આવ્યા હતા-તે સઘળાઓ દરબાર તરફ ઉતાવળે ચાલ્યા

તેજ વખતે દરવાઝા ઉપરનો પરદો દરબાને ઊંચકયો-અને તેઓ સઘળાને પોતપોતાના મરતબા પ્રમાણે ખુશહાલ અંદર દાખેલ કીધા.

દાખલા તરીકે દસ્તાનને અને પીલતન રૂસ્તમને-તુસને, ગૂદર્ઝને અને ૫૨૧
તેના સાથીઓને,

ગુર્ગીન, બીઝન અને ગોસ્તહમને-તથા તે પેહલવાનની સાથે ગયલા દરેક શખ્સને દરબારમા દાખેલ કીધા

જ્યારે શેહનશાહે દસ્તાનનો ચેહરો જોયો-તેમજ પરદામાથી રૂસ્તમનો આવાઝ સાભળ્યો,

ત્યારે ધ્યાનમાને ધ્યાનમાજ તખ્ત ઉપરથી ઉભો થયો-અને ઝાલને તેના વતનની ખબર આફીયત પૂછી અને હાથ સાથે હાથ મેળવ્યા

તેમજ જે કોઇ કે ઝાબુલના મુલકના અને કનોજ, દમ્બર અને કાબુલ શેહરના વિદ્વાનો આવ્યા હતા,

તેઓની એકેક પછી ખબર આફીયત પૂછી માનથી નવાઝયા-અને તેઓની બુઝોર્ગી પ્રમાણે તેઓને બેઠક આપી

તેમજ ઈરાનીઓ કે જે કોઈ હતા તેઓને પણ તેઓના અંદાઝા પ્રમાણે પદ્વીએ ચઢાવ્યા

ત્યારે સઘળા ગર્દન ફરાઝ પેહલવાનોએ એકેક પછી પાદશાહ આગળ નમન કર્યું

પછી ઝાલે તેના ઉપર ઘણીક દુઆ કીધી-કે "જ્યા સૂધી મહિનાઓ અને વર્ષો ચાલુ રહે ત્યા સૂધી તુ ખુશહાલ જીવતો રહેજે!

મિનોચેહરના વખતથી તે કયકોબાદ સૂધીના-જે નામદાર પાદશાહોને કે અમો યાદ રાખ્યે છિયે

તેમજ તેહમારસ્પના બેટા ઝવ અને કયાની પાદશાહ કાઊસ-તેમજ ૫૨૨
બીજા બુઝોર્ગો અને મુબારક કદમના પાદશાહો

તેમજ સિયાવક્ષ કે જે મારા ફર્ઝંદની માફક હતો-અને જે ઝળકાટ વાળો, ઊચા કદનો તેમજ દબદબા સાથનો હતો

તે સઘળા નામદારોમા મે કોઇને પણ ડહાપણમા, નામદારીમા અને આવા ખોદાતાલા તરફના બક્ષેલા ખોરેહમા તારા જેવો જોયો નથી

તારી પાદશાહી હમેશે ફતેહમદી, કીર્ત્તિ, ઇન્સાફ અને ડહાપણ સાથ કાયમ રહેજો!

ઈન્સાફને ખાતેર તુ તમામ દુન્યામા ફરવા નીકળ્યો અને વળી ત્યાથી ફતેહ સાથ અને ખુશખુશહાલ પાછો આવ્યો

એવો કયો પાદશાહ છે કે જે તારા પગની ખાક નથી બન્યો?-તેમજ એવુ કયું ઝેહર છે કે જે તારૂ નામ લેવાથી ઊતરી જતુ નથી?

મે એક ઘણીજ માઠી ખબર સાભળી છે-અને તે ખબર સાભળીનેજ હું શેતાબ અત્રે આવ્યો છુ

અમો ઈરાનના પાદશાહને ધીરેથી જણાવ્યે-અમોને ઘટે નહીં કે તે વાત તેનીથી છૂપી રાખ્યે

દાનેશમંદ જ્યોતિષ જાણનારાઓ-જેઓ જ્યોતિષ વિદ્યામાં પ્રવીણ થયલા હતા તેઓ દરેક મુલકથી,

કે કુન્નૂજ વઝ દમ્બરો મર્ગો માય
બે રફ્તન્દ બા ઝીચે હેન્દી કે જાય
૫૨૩ બદાન્ તા બેજૂયન્દ રાઝે સેપેહ્‌ર
કઝ ઈરાન્ ચેરા શાહ બુરીદ મેહ્‌ર
બીઆમદ ઝ ઈરાન્ કસી કે પીરૂઝ શાહ
બેફ્રૂમૂદ તા પર્દએ બારગાહ
ન બર્દારદ અઝ પીશ સાલારે બાર
બેપૂશદ બે મા ચેહ્‌રે ખુદ શહરૂયાર
મન્ અઝ દર્દે ઈરાનેયાન્ ચૂન્ ઓકાબ
હમી તાખ્તમ્ યા ચુ કશ્તી બરૂ આબ્
બદાન્ તા બેપુર્સમ્ બે શાહે જેહાન્
કે ચીઝી કે દારદ હમી દર નેહાન્
બસેહ ચીઝ હર કાર નીકૂ શવદ
કઝાન્ તખ્તે શાહી બી આહૂ શવદ
બગન્જો બરન્જો બમર્દાને મરદ
બેઝીન્ નીસ્ત આઇને નન્ગો નબરદ
ચહારોમ બયઝદાન્ સેતાયેશ કુનીમ
શબો રૂઝ ઊરા નેયાયેશ કુનીમ
કે ઊસ્ત ફર્યાદરસ બન્દહરા
હમ ઊ બાઝ દારદ ગેઝાયન્દહરા
બદર્વીશ બખ્શીમ બેસ્યાર ચીઝ
અગર ચન્દ ચીઝ અરૂજમન્દસ્ત નીઝ
૫૨૪ બદાન્ તા રવાને તો રઉશન્ કુનદ
બેરદ પીરી તૂ મગઝ જઉશન્ કુનદ

જેમ કે કનોજ, દમ્બર, મર્ગ અને માયથી-હિંદી અહ કુંડળીઓ લઇને આવ્યા છે

એટલા માટેજ કે તેઓ આસ્માનનો ભેદ શોધી કાઢે-કે પાદશાહે શા માટે ઈરાન તરફથી પોતાની મોહબત ખેચી લીધી છે?

ઈરાનના એક માણસે આવીને કહ્યુ કે 'ફતેહમદ પાદશાહે-એવુ ફરમાવ્યુ છે કે દરબારનો પરદો,

પોતાની આગળથી દરબારનો વડો અમલદાર ઊંચકે નહી-અને પાદશાહ પોતાનો ચેહરો અમો લોકોથી છુપાવેલોજ રાખે'

આ ઈરાનીઓનુ દુઃખ સાભળીને હુ ઓકાબ પક્ષીની માફક-અથવા પાણી ઉપર ચાલતી કેશ્તી માફક અહીં દોડી આવ્યો છુ

એટલાજ માટે કે જે ચીઝ તું તારા દિલમા છુપાવી રાખે છે તે બાબત તુ જેહાનના પાદશાહને પૂછુ

ત્રણ ચીઝથી દરેક કામ બેહતર બને છે-તેમજ તે ત્રણ ચીઝથી પાદશાહી તખ્ત આબાદ થાય છે

ગજથી, કોશેશથી અને બહાદુર લશ્કરથી કામ સુધરે છે-દેશના સપ અને કુસપની રીત આ ત્રણ સિવાય બીજી કોઈ નથી

વળી ચોથુ એ કે અમો ખોદાતાલાની સેતાયેશ કરીશુ-રાત અને દહાડો તે સાહેબની નિયાયેશ કરીશુ

કારણકે તેજ સાહેબ આપણુ બદાઓની ફર્યાદ સાભળનારો છે તેમજ તે સાહેબ હાનિ પુગાડનાર શખ્સને અટકાવનારો છે

અમો દર્વીશોને ઘણીક ચીઝો બખ્શેશ કરીશુ પછી તે ચીઝ ગમે એટલી પણ કીમતી હોય તો શું થયુ?

તે સઘળુ કરવાથી ખોદા તારા રવાનને પણ રોશન કરશે-અને ડહાપણને તારા ભેજાનુ બખ્તર બનાવશે"

પાસોખે ખુસરૂ બઝાલ.

ચુ બેશ્નીદ ખુસરવ કે દસ્તાન્ સખુન
ચકી દાનેશી પાસોખ અફ્‌ગન્દ બુન
બદૂ ગોફ્ત કય મર્દે પાકીઝહ મગઝ
હમહ રાયો ગોફ્તારૂહાએ તો નગઝ
કે ગાહે મેનૂચેહ્‌ર તા ઈન્ ઝમાન્
નઈ જોઝ બીઆઝારો નીકી ગમાન્
હમાન્ નામવર રોસ્તમે પીલતન્
સુતૂને કયાન્ નાઝેશે અન્જુમન્
સેયાવૂશરા પર્વરાનન્દહ બૂદ
બદૂ નીકુઈહા રસાનન્દહ બૂદ
સેપાહી કે દીદન્દ ગૂપાલે ઊય
બરો મેગ્ફરો શીરફશ યાલે ઊય
બસી જન્ગ્ નાકર્દહ બુગ્રીખ્તન્દ
દરો દસ્ત તારો કમાન્ રીખ્તન્દ
બપીશે નેયાગાને મન્ કીનહ્‌ખાહ
ચુ દસ્તૂરે ફ્રૂરોખ ગુમાયન્દહ રાહ
હેગર નામે રન્જે તો ગીરમ બયાદ
બેમાનદ સખુન તાઝહ તા સદ નેઝાદ
૫૨૫ કે કેર્દારે ખૂબ્ અર પેઝૂહેશ ગુનદ
તોરા ઈન્ સેતાયેશ નેકૂહેશ બુવદ

ઝાલને કયખુસરૂનો જવાબ.

જ્યારે કયખુસરૂએ ઝાલની એ વાત સાભળી-ત્યારે તેણે એક દાનાઈ ભરેલો જવાબ દીધો

તેણે ઝાલને કહ્યુ કે "ઓ પાકીઝેહ મગઝના બુઢ્ઢા' તારા તમામ વિચારો અને વાતો નેક છે

મિનોચેહરના વખતથી તે આજ સુધી-તુ હમેશે માયાળુ અને ભલા વિચારનોજ રહ્યો છે

તેમજ તારો નામવર પીલતન રૂસ્તમ-કે જે કયાની પાદશાહોનો સ્થભ અને ઇરાની અન્જુમનનો નાઝ નખરા ભરેલો છે

જે મારા બાપ સિયાવક્ષને પાળનારો હતો-અને તેની સાથે ભલાઈ કરનારો હતો

જે દુશ્મનના લશ્કરે કે તેનો ગોર્ઝ, તેની છાતી, તેની લોખડી ટોપી અને તેની સિહની મિસાલની ગર્દન જોઈ છે,

તેઓ વધારે લડવાનું મોકૂફ કરીને નાસી ગયા છે-અને પોતાના હથિયારો છોડી ચાલ્યા ગયા છે

એજ મારા નેયાગાનોની આગળ કીનો લેનાર તરીકે હતો રહ્યો-અને એજ તેઓનો મુબારક વઝીર અને ભોમિયો રહ્યો

ઈરાન દેશને ખાતેર જે જે ઝેહમતો તે ખેચી છે તેને જો પાછી યાદ કરૂ-તો મારી વાત સો પેઢી સુધી યાદગાર રહી જશે.

જો તારી રૂડી ચાલની ખરી તેહકીક થાય-તો આ મારી કીધેલી તારીફ નકામી થઈ પડશે.

હેઅરૂ હરૂ એ પુર્સીદી અઝ કારે મન્
કે ના દાદને બારો આઝારે મન્
બેગૂયમ તોરા ઈન્ સખુન્ સરબસરૂ
કે તા તુ બેદાની હમહુ દરૂ બદરૂ
બયઝદાન્ યકી આરૂઝુ દાશ્તમ
જહાન્રા હમી ખારૂ બુગ્ઝાશ્તમ
કુનૂન્ પન્જ હફ્તહુસ્ત તા મન્ બપાય
હમી ખાહમ અઝ દાવરે રેહનુમાય
કે બખ્શદ ગુઝશ્તહુ ગુનાહે મરા
બેયફ્રૂઝદ ઈન્ તીરહુ માહે મરા
બરદ મરૂ મરા ઝીન્ સરાએ સેપન્જ
નમાનદ ઝે મન્ દરૂ જહાન્ દર્દો રન્જ
નબાયદ કે ઝીન્ રાસ્તી બુગ્ઝરમ
ચુ શાહાને પીશીન્ બેપીચદ સરમ
કુનૂન્ યાફતમ હરૂ ચે જોસ્તમ ઝે કામ
બેબાયદ બેસીચીદ કામદ ખરામ
સહરગહુ મરા ચશ્મ બેખ્ફ્તદ દુશ
ઝે યઝદાન્ બેયામદ ખુજસ્તહુ સોરૂશ
કે બરૂસાઝ કામદ ગહે રફ્તનત
સરૂઆમદ નેઝન્દીઓ નાખફ્તનત
કુનૂન બારગાહે મન્ આમદ બસરૂ
ઘમે લશકરો તાજો તખ્તો કમરૂ

બીજું તે જે કાંઈ મારાં કામ માટે તેમજ લોકોને દરબા'રમાં નહીં
આવવા દેવા માટે અને મારા દુઃખ માટે પૂછ્યુ,
તે સઘળી વાત હુ તને કહું-કે જેથી તુ દરેક વિગતથી વાકેફ થાય.

હુ પાક યઝદાનથી એક ખાહેશ રાખું છુ-બાકી દુન્યાને તો મેં
અકારી કીધી છે
હાલ પાચ અઠવાડિયા થયા હું ઉભો રહી-રેહનુમાઈ કરનાર દાવરની
હુજૂરમા દુઆ માગુ છું,
કે મારાથી થયલા ગુનાહોની માફી બક્ષે-અને આ મારો સીઆહ
માહતાબ પાછો રોશન કરે
મને આ ત્રણપાચ દહાડાની દુન્યામાથી બોલાવી લે-કે જેથી દુન્યામાં
મારી પાછળ મારા ઝુલ્મની વાત રહેવા પામે નહીં
જો લામ્બી ઝિન્દગી ગુઝારૂ તો રખે ઇન્સાફનો રસ્તો હું છોડી દઉ-
અને આગળા પાદશાહોની માફક મારૂ સર પણ ફરી જાય
જે મુરાદ મેં ખોદાથી માગી હતી તે હવે મને મળી છે-હવે મને
તૈયારી કરવી જોઇયે કારણકે દુન્યામાથી ચાલી જવાનો વખત આવી પુગ્યો છે
ગઈ પાછળી રાતે મારી આખ લાગી ગઈ-અને પાક યઝદાન તરફથી
મુબારક સરોશ ઈઝદે આવી,
મને કહ્યુ કે 'તૈયારી કર તારો તે જેહાન જવાનો વખત આવી ૫૨૧
પુગ્યો છે-તારી એચેની અને ઉજાગરાનો છેડો આવ્યો છે'
માટેજ હવે મારી દરબાર ભરવાનો તેમજ લશ્કર, તાજ, તખ્ત
અને કમરબદ માટે ગમ કરવાનો વખત પુરો થયો છે"

નેકૂહેશ્ કર્દને ઝાલ્ કયખુસવ્રા.

ચુ ભી શુદ દેલે પહુલવાનાન્ ઝે શાહ
હમહ ખીરહુ ગશ્તન્દો ગુમ કર્દહુ રાહ
ચુ બેશ્નીદ ઝાલ ઈન્ સખુન્ બરદમીદ
યકી બાદે સરદ અઝ જેગરૂ બરકશીદ
બુપીચીદ રોખ સૂએ ઈરાન્ ગોરૂહ
બહેલ દરૂ ફેતાદહુ ઝે અન્દૂહુ કૂહ
બઈરાનેયાન્ ગોફત કીન્ રાએ નીસ્ત
ખેરદરા બમગ્ઝ અન્દરશ જાએ નીસ્ત
કે તા મન્ બેબસ્તમ કમરૂ બરૂ મેયાન્
પરસ્તન્દહુ અમ પીશે તખ્તે કેયાન
ઝે શાહાન્ નદીદમ કે ઈન્ કસ બેગોફ્ત
ચુનૂ ગોફ્ત મારા નબાયદ નેહોફ્ત
નબાયદ બુદન્ હીચ હમદાસ્તાન્
કે ઊ પીશ રાનદ ચુનીન્ દાસ્તાન્
મગરૂ દીવ્ બા ઊ હમ આવાઝ્ ગશ્ત
કે અઝ રાહે યઝદાન્ સરશ બાઝ્ ગશ્ત
ફરીદૂનો હૂશન્ગે યઝદાન્ પરસ્ત
બદીન્ શાખ હરૂગેઝ નબોર્દન્દ દસ્ત
બેગૂયમ બદ્ મન્ હમહ રાસ્તી
અરૂ આયદ બજાન્ અન્દરૂન્ કાસ્તી
ચુનીન્ યાફ્ત પાસોખ ઝે ઈરાનેયાન્
કઝીન્સાન્ સખુન્ કસ નગોફ્ત અઝ કેયાન્

ઝાલનું કયખુસરૂને ઠપકો આપવું.

એ સાભળી પાદશાહને માટે સઘળા પેહલવાનોના દિલ ગમગીન
થયા-તેઓ સઘળા અજબ થયા અને શુ કરવુ તે તેઓને સુઝ પડયુ નહી
પણ જ્યારે ઝાલે આ સખુન સાભળ્યા ત્યારે તેને ક્રોધ ચઢયો-
અને પોતાના જીગરથી એક સર્દ હાય ખેચી
તે હવે ઇરાનીઓ તરફ ફર્યો-તેણે ઈરાની અન્જુમન તરફ મોઢુ
ફેરવ્યુ-તેના દિલ ઉપર એક ગમનો પહાડ આવી પડયો હતો
તેણે ઈરાનીઓને કહ્યુ કે "એમ કદી બનશે ,નહીં-એના ભેજામા
અકલ જેવુ છેજ નહીં
કારણકે મ જ્યારથી મારી કમર ઉપર કમરબદ બાધ્યો છે-અને
કયાની તખ્તની આગળ ખિદમત કરતો ઉભો છુ,
ત્યારથી મે કદી કોઈ પાદશાહને એમ બોલતો સાભળ્યો નથી-પણ
જ્યારે તે એમ બોલ્યો ત્યારે આપણને અખાડા કરવા નહીં જોઇયે.
જ્યારે કે એ એવીજ વાતો કરવા લાગ્યો છે-ત્યારે આપણે તે વાત
ઉપર કદી પણ મળતા થવુ નહીં જોઇયે
કદાચ એહરેમન એનો દોસ્ત થયલો હોવો જોઇયે-કારણકે એનુ સર
પાક યઝદાનની રાહથી ફરી ગયુ છે
યઝદાન પરસ્ત ફરીદૂન અને હૂશગ જેવા પાદશાહોએ-કદી પણ એવી ૫૨૭
એવી વાતો કરી હતી નહીં.
અગરજો મારા જીવને નુકસાન પુગશે તો તેની પણ દરકાર ક્યાં
નગર-હું સઘળુ પાદશાહને રાસ્તીજ કહીશ"
ત્યારે ઈરાનીઓએ તેને એવો જવાબ દીધો-કે કયાની પાદશાહમાથી
કોઇએ પણ એવી રીતની વાત કીધી નથી

હમહ બા તો ઈમ આનૂચે ગૂઈ બશાહ
મબાદા કે ઊ ગુમ કુનદ રસ્મો રાહ
શનીદ ઈન સખુન ઝાલ બરૂપાએ ખાસ્ત
ચુનીન્ ગોફત કય ખુસ્રવે રાદો રાસ્ત
ઝે પીરે જહાનદીદહ બેશનવ સખુન
ચુ કજ આવરદ રાએ પાસોખ મકુન
કે ગોફતારૂ તલખસ્ત બા રાસ્તી
બેબન્દદ બતલખી દરે કાસ્તી
નબાયદ કે આઝારૂ ગીરી ઝે મન
અઝીન્ રાસ્તી પીશે ઈન્ અન્જુમન
બતૂરાન્ ઝમીન્ ઝાદી અઝ માદરત
હમાનજા બુદ આરામો આબેશખરત
ઝે યકૂ સૂ નબીરહ રદ અફ્રાસેયાબ
કે બેઝ જાદુઈ શબ્ નદીદી બખાબ
૫૨૮ ચુ કાઊસે હેઝખીમે દીગરૂ નેયા
પુરૂ આઝેન્ગ શેખ દેલ પુરઝ કીમેયા
ઝે ખાવરૂ વરા બૂદ તા બાખ્તરૂ
બુઝોર્ગીઓ શાહીઓ તાજો કમરૂ
હમી ખાસ્ત કઝ આસ્માન્ બુગ્ઝરદ
હમાન્ ગર્દેશે અખ્તરાન્ બેશ્મરદ
બરાન્ બરૂ બસી પન્દહા દાદમશ
હમીન્ તલખ ગોફતારૂ બુફ્રશાદમશ
બસી પન્દ બેશનીદો સૂદી નકરદ
અઝ બાઝ ગશ્તમ પુરઝ દાયો દરદ
ચુ બરશુદ નેગૂન અન્દરૂ આમદ બખાક
બેબખશૂદ બરૂ જાનશ યઝદાને પાક
બેયામદ બયઝદાન્ શુદહ નાસેપાસ
સરી પુરૂ ઝે કીનો દેલી પુરૂ હેરાસ
તો રફતીઓ શમ્શીરૂઝન્ સદ હઝારૂ
ઝેરેહદારો બા ગોર્ઝએ ગાવસારૂ
ચુ શીરે બેયાન્ સાખ્તહ રઝમરા
બેયારાસ્તી દશ્તે ખારઝમરા
ઝે પીશે સેપહ તીઝ રફતી બજન્ગ
પેયાદહ શુદી પીશે જન્ગી પશન્ગ
૨૯ ગરૂ ઊરા બુદી બરૂ તો બરૂ દસ્તયાબ
બઈરાન્ કશીદી રદ અફ્રાસેયાબ
ઝનો કૂદકે ખુર્દે ઈરાનેયાન્
નરસ્તી ન બસ્તી બકીન્ કસ મેયાન્
તોરા ઈઝદ અઝ દસ્તે ઊ રસ્તહ કરદ
બેબખશૂદો શાએ તો પયવસ્તહ કરદ
બેકોશ્તી કસીરા કે બુદ ઝ હેરાસ
બદાદારે દારન્દહ બુદ નાસેપાસ
ચુ ગોફતમ કે હન્ગામે આરામ બૂદ
ગહે પૂશેશો બખ્શેશો જામ બૂદ

બેયાસૂદ અઝ રન્જ શાહો સેપાહ
હમી તાઝહ દારીમ જાન્ સાલો માહ

બઈરાન્ કુનૂન્ કારૂ દુશ્વારૂ ગશ્ત
ફેયૂનતરૂ બરાન્ દેલ પુર આઝારૂ ગશ્ત

તુ જે કાઇ પાદશાહને કહેશે તેમાં અમો તારી સાથ મળતા થઈશું-એવુ કદી પણ ના બનતું કે તે પોતાની રાહ રસ્મ ગુમ કરે”

આ વાત સાંભળીને ઝાલ ઉભો થયો-અને એ પ્રમાણે બોલ્યો કે “ઓ સખી અને સાચા પાદશાહ!

તુ આ અનુભવી બુઢ્ઢાની વાત સાભળ—જો તે આડા અવળા વિચાર જણાવે તો તેનો જવાબ ના દેતો

પણ એટલું યાદ રાખજે કે રાસ્તી વાત હમેશે કડવીજ હોય છે-અને તે કડવા સખુનોથીજ નુકસાનનો દરવાઝો બધ થાય છે

માટે આ મારા સાચા સખુનોથી કે જે હુ આ અન્જુમનની સામે કહું છુ તેથી તને મારાથી દુ ખી થવુ નહીં જોઇયે

તુ તૂરાન ઝમીનમાજ તારી માને પેટે પયદા થયો-અને તેજ જગ્યાએ તુ ઉછરી મોટો થયો

તુ એક તરફથી સરદાર અફ્રાસિયાબ-કે જે ખાબમાબી જાદુઇ સિવાય કાંઈ બીજુ જોતોજ ન હતો તેના નબીરો છે

તારો બીજો નેયા (બપાવો) નિર્દય કાઊસ હતો-જેના મો ઉપર હમેશે ગુસ્સાની કરચલી જણાતી હતી અને મનમા કારસ્તાન ચલાવતો હતો

તેની પાસે પૂર્વથી પશ્ચિમ સૂધીનો દેશ હતો-મોટાઈ હતી, પાદશાહી સત્તા હતી તેમજ વળી તાજ અને પાદશાહી કમરબદ પેહેરતો હતો

છતા તેની ઈચ્છા થઈ કે પોતે આસ્માન પરાર કરી જાય-તેમજ તે ઉપરના ફરતા સેતારાઓની ચાલ તપાસે

તે ઉપરથી મે તેને ઘણીક શીખામણો આપી-અન આવીજ કડવી વાતો મે તેને કહી

તેણે બધી શીખામણ સાંભળી પણ તેનો કશો લાભ લીધો નહીં-જેથી હુ તેનાથી દુ ખ અને દર્દ ભરેલોજ પાછો ફર્યો

પછી જ્યારે તે આસ્માન ઉપર ચઢયો ત્યારે પાછો ઊંધે મસ્તક ભોય ઉપર પટકાયો-પણ પાક યઝદાને તેના જાન ઉપર બક્ષેશ કીધી

તે કીના ભર્યા સરે અને ધાસ્તી ભર્યા દિલે-ખોદાતાલા તરફથી નાસેપાસ બનીને પાછો આવ્યો

વળી તુ પણ એક લાખ તલવાર મારનારા, બખ્તર પેહેરેલા, અને ગાયના માથાવાળા ગુર્ઝ રાખનાર સવારો લઇને ગયો

અને ખારઝમના જગલને મસ્ત સિહની પખે લડવા માટે તૈયાર થઇને લડાઈનુ મયદાન બનાવ્યુ

તે વખતે તુ લશ્કર આગળથી પેયાદો થઈ દોડનો લડાયક પશગ (શીદહ)ની લડાઈમા ગયો

તે વખતે જો તે તારી ઉપર ગાલેબ આવતે-તો સરદાર અફ્રાસિયાબ ઇરાન ઉપર ધસારો લઈ આવતે

અને ઈરાનીઓની ઓરત કે નાના બચ્ચા-કોઇપણ બચી જતે નહીં અને તેની સામે લડવા કોઈ કમર બાધતે નહીં

પણ ખોદાતાલાએ તારો તેના હાથથી છુટકો કીધો-તેણે તારી ઉપર બક્ષેશ કીધી અને તારી ધારણા પાર પડી

તે એક એવા શખ્સને માર્યો કે જે ધાસ્તી ભર્યો હતો તેમજ જેહાનના રાખનાર ખોદાતાલાથી નાસેપાસ રહેતો હતો

જ્યારે મે મારા દિલ સાથ કહ્યું કે હવે આરામનો વખત આવ્યો—અને સારા સારા લેબાસો પેહેરવાનો, બક્ષેશ આપવાનો અને મય નૂશ કરવાનો વખત આવ્યો

હવે પાદશાહ અને લશ્કર બન્નેને રજથી આસાયેશ લેવાનો વખત આવ્યો-અને મહિનાઓ સુધી બલ્કે વર્ષો સૂધી જીવને સુખી રાખવાને વખત આવ્યો.

ત્યારે વળી પાછી ઈરાન દેશમા મુશ્કેલી ઉભી થઈ છે-તેથી પણ વધારે આપણાં દિલ દુ:ખી થઈ ગયાં છે

કુનૂન્ બરૂનવશ્તી રહે ઈઝદી
બકશૂઝી કશીદીઓ શાહે બદી
બઝીન્ બહ્ નબાશદ્ તનત સૂદમન્દ્
નેયાયદ્ જહાન્‌આફ્રીનરા પસન્દ્
ગરૂ ઈન્ બાશદ્ અય શાહ્ સામાને તૂ
નગર્દદ્ કસી ગેર્દે ફર્માને તૂ
પશીમાની આયદ્ તોરા ઝીન્ સખુન્
બરૂઅન્દીશો ફર્માને દીવાન્ મકુન્
વગરૂ નીઝ જૂઈ જુનીન્ રાહે દીવ
બેખુરૂરદ્ ઝે તૂ ફરૂહે ગયહાન્ ખેદીવ
બેમાની પુરઝ દર્દો તન્ પુરૂ ગુનાહ્
નખાનન્દ્ ઝીન્‌પસ તોરા નીઝ શાહ્
બયઝદાન્ પનાહો બયઝદાન્ ગેરાય
કે ઊયસ્ત બરૂ નીકુઈ રહ્‌નુમાય
ગરૂ ઈન્ પન્હે મન્ સરૂબસરૂ નશનવી
બઆહ્‌રીમને બદ્‌કુનેશ બેગ્રવી
નમાનદ્ હોરૂદો નમાનદ્‌ત બખ્ત
ન અવરન્ગે શાહીઓ નહ્ તાજો તખ્ત

ખેરદ્ બાદ્ જાને તોરા રહ્‌નમૂન્
કે રાહી દરાઝસ્ત પીશ અન્દરૂન્
ખેરદ્‌મન્દ્ બાહીઓ પીરૂઝ રાય
બપાકી બેમાનાદ્ મગઝત બજાય
ચુ ખુનહાએ દસ્તાન્ શુ આમદ્ બખુન્
યલાન્ બરૂ કુશાદન્દ્ ચકૂસરૂ સખુન્
કે મા હમ બરૂ આનીમ્ કીન્ પીરૂ ગોફ્ત
નબાયદ્ દરે રાસ્તીરા નેહોફ્ત

હાલ તું ખોદાઈ માર્ગથી વેગળો જઈ-આડે માર્ગે દોરવાયો છે અને બૂરાઈની રાહ પકડી છે

આ બૂરા રસ્તાથી તારા તનને કશો લાભ થવાનો નથી-અને દુન્યાને પયદા કરનાર સાહેબને પણ એ પસંદ પડનાર નથી.

ઓ પાદશાહ! જો તારો એવોજ વિચાર હશે-તો યાદ રાખજે કે કોઈપણ શખ્સ તારો હોકમ બજા લાવશે નહીં.

અને પછી તને એ વાતનો પસ્તાવો થશે-માટે હજુ પણ તું વિચાર ૫૩૦
કર અને દેવોનું ફર્માન ના બજા લાવ

પણ જો તુ એવી રીતે દેવનોજ રસ્તો ધારણ કરશે-તો દુન્યાનો સાહેબ તારી પાસેથી પોતાનું ખોરેહ ખેચી લેશે

પછી તુ દુખ ભર્યો રહેશે અને તારૂ શરીર ગુનાહ ભરેલુ બનશે-અને ત્યાર પછી તને કોઈ પાદશાહ તરીકે ગણશે પણ નહીં

માટે તુ પાક યઝદાનની પનાહમાજ પાછો આવ અને યઝદાનનીજ પનાહ શોધ-કારણકે તેજ સાહેબ નેકીની રાહ ઉપર રેહનુમાઇ કરનારો છે

અગર જો તુ આ મારી સઘળી શીખામણ નહીજ સાભળશે-અને બૂરા કરતુકના એહરેમન તરફજ ખાહેશ કરશે,

તો તારી ઉપર જે આશીષ ખોદા તરફથી ઉતરેલા છે તે રહેશે નહીં તેમજ તારૂ સારૂ નસીબ પણ રહેશે નહીં-વળી પાદશાહી તખ્ત અને તાજ પણ રહેશે નહી

ડહાપણ તારા જીવનો રેહનુમા હોજો!-કારણકે તને હજુ આગળ લામ્બો રસ્તો લેવો છે

તુ દાનેશમદ બનજો અને તારા વિચાર ફતેહમદ હોજો!-તેમજ પાકીની રાહ ઉપર તારૂ મગઝ કાયમ રહેજો!"

જ્યારે દસ્તાનના સખુનો પુરા થયા-ત્યારે તમામ પેહલવાનો બોલ્યા,

કે "અમો પણ આ બુઢ્ઢા ઝાલે જે કાંઈ કહ્યું તે ઉપર એકમત છિયે-રાસ્તીના દરવાઝાને ઢાકી રાખવો નહીં જોઇયે"

પાસોખે કયખુસવ્ નેકૂહેશે ઝાલ્‌રા.

ચુ કયખુસ્રવ આન્ ગોફ્તે દસ્તાન્ શનીદ્
ઝમાની બરૂઆરોફ્તો દમ દરૂકશીદ્
- બઅન્દીશહ્ ગોફ્ત અય જહાન્‌દીદહ્ ઝાલ્
બમર્દી બીઅન્દાઝહ્ બેશ્મોર્દહ્ સાલ્
અગરૂ સરૂદ્ ગૂયમત દરૂ અન્જુમન્
જહાન્‌દારૂ નપ્સન્દદ્ ઈન્ બદ્ ઝે મન્
દેગરૂ આન્ કે રોસ્તમ શવદ્ દરૂદમન્દ્
ઝે દર્દે વય આયદ્ બઈરાન્ ગઝન્દ્
દેગરૂ આન્ કે ગરૂ બેશ્મરમ રન્જે ઊય
ફેઝૂન્ આયદ્ અઝ નામવરૂ ગન્જે ઊય
ચેપરૂ કર્દહ્ પીશમ તને ખીશરા
નબુદ્ આબો ખુરૂ જૂ બદ્ અન્દીશરા
હમહ્ પાસોખતરા બખૂબી કનમ્
દેલતરા બગોફ્તારે બદ્ નેશકનમ્
જુનીન્ ગોફ્ત ખુસ્રવ બઆવાઝે સખ્ત
કે અય સરૂફરાઝાને બીદારૂ બખ્ત

ઝાલના ઠપકાનો કયખુસરૂએ આપેલો જવાબ.

જ્યારે કયખુસરૂએ ઝાલેઝરનુ બોલવુ સાભળ્યુ-ત્યારે તે થોડો વખત ૫૩૧
ગુસ્સે થયો અને પાછો દમ મારી ગયો

પછી વિચાર કરીને તે બોલ્યો કે "ઓ જેહાનનો અનુભવ ધરાવનાર ઝાલ!-હુ જાણુ છુ કે તે મર્દાનગીમા ઘણાક વર્ષ ગુજાર્યાં છે

જો હુ આ અજુમનની અદર તને તોછડો જવાબ દઉ છુ-તો ખોદાતાલા તે મારી બેઅદબી કદી પસદ કરવાનો નથી

બીજું એકે રૂસ્તમ તેથી નારાઝ થશે-અને તે નામદારના નારાઝ થવાથી આખા ઈરાન દેશ ઉપર આફત આવી પડે

જો તેણે કેટલી કેટલી ઝેહમત ઈરાન દેશ ખાતેર ખેચી છે તેનો હિસાબ આપુ-તો તેના ખઝાનામા જેટલી દઉલત છે તેના કરતા પણ તે વધી જાય.

તેણે મારી સભાળ માટે મારી સામે પોતાના શરીરને ઢાલ તરીકે આડું ધર્યું હતુ-અને તેજ નામદારને લીધે મારા દુશ્મનને ઊઘ કે ભૂખ નહીં હતી.

માટે તારા સઘળા કડવા સખુનોનો જવાબ ખૂબી ભરેલોજ આપીશ-અને તારા દિલને હુ સખ્ત શબ્દોથી તોડી નાખીશ. નહીં"

પછી પાદશાહ કયખુસરૂ બુલદ આવાઝે એ પ્રમાણે બોલ્યો-કે "ઓ બીદાર બખ્તના મારા સરફરાઝ પેહલવાનો!

સુખુનહાએ દસ્તાન શનીદમ હમહ
કે બરૂખાન્દ આનરા બપીશે રમહ
બદાદારન્દહ યઝદાને ગયહાન બેદીવ
કે દૂરમ મન અઝ રાહો ફર્માને દીવ
૫૩૨ બયઝદાન ગેરાયદ હમી જાને મન
કે આન દીદમ અઝ રન્જ દર્માને મન
બદીદ ઈન જહાનરા દેલે રઉશનમ
બોફરાદ જે બદહાય ઊ જઉશનમ
બઝાલ આનગહી ગોફ્ત તુન્દી મકુન
બરૂ અન્દાઝહ બાયદ કે રાની સખુન
નુખોસ્ત આન કે ગોફ્તી જે તુરાન નેઝાદ
ખેરદમન્દો બીદારૂ હરૂગેઝ નઝાદ
જહાનદારૂ પૂરે સેયાવુશ મનમ
ઝે તોખમે કયાન શાહે બાહુશ મનમ
નબીરહ જહાનદારૂ કાઊસે કય
દેલઅફરૂઝો પુરૂ દાનેશો નીકૂપય
ઝે માદરૂ હમઝ તોખમે અફ્રાસેયાબ
કે બા ખેશમે ઊ ગુમ શુદી ખુર્દો ખાબ
નબીરહ ફરીદૂનો પૂરે પશન્ગ
અઝીન ગઉહરાન ખુદ મરા નીસ્ત નન્ગ
કે શીરાને ઈરાન બદર્યાએ આબ
ન શોસ્તી તન અઝ બીમે અફ્રાસેયાબ
દેગરૂ આન કે કાઊસ સન્દૂક સાખ્ત
સરૂ અઝ પાદશાહી હમી બરૂફરાખ્ત
૫૩૩ સુનાન દાન કે અન્દરૂ ફેઝૂની મનેશ
નસાઝન્દ બરૂ પાદશા સરૂઝનેશ
કુનૂન મન ચુ કીને પેદરૂ ખાસ્તમ
જહાનરા બખૂબી બેયારાસ્તમ
બેકોશતમ કસીરા કઝુ બૂદ કીન
વઝુ જઉરો બીદાદ બુદ બરૂ ઝમીન
બગીતી મરા નીઝ કારી નમાન્દ
ઝે બદગઉહરાન શહરૂયારી નમાન્દ
હરાનગહ કે અન્દીશહ ગર્દદ દરાઝ
ઝે શાહીઓ અઝ દઉલતે દીરૂ બાઝ
ચુ કાઊસો જમશીદ બાશમ બરાહ
ચુ ઈશાન ઝે મન ગુમ શવદ પાએગાહ
ચુ ઝહહાકે નાપાકો તુરે દલીરૂ
કે અઝ જઉરે ઈશાન જહાન ગશ્ત સીરૂ
બેતર્સમ કે ચૂન રૂઝ બરૂ નખ કશન્દ
ચુ ઈશાન મરા સૂએ દૂઝખ કશન્દ
દેગરૂ આન કે ગોફ્તી કે બા શીદહ જન્ગ
બરૂઆરાસ્તી ચૂન દેલાવરૂ નેહન્ગ
અઝાન બુદ કઝ ઈરાન નદીદમ સવારૂ
ઝે અસ્પ અફગની દરૂ ગહે કારઝારૂ
૫૩૪ કે તનહા બરે ઊ બજન્ગ આમદી
ચુ રફ્તી બરઝમશ દેરન્ગ આમદી
હમી બારૂ બૂદી બજન્ગે પશન્ગ
અઝ ઈરાન બદીન મન શુદમ તીઝ ચન્ગ
કસીરા કુજા ફરરે યઝદાન બુવદ
વઝરૂ અખ્તરશ નીઝ રખ્શાન બુવદ

દસ્તાનની વાતો કે જે તેણે આ અન્જુમન સન્મુખ કહી તે મેં સઘળી સાંભળી છે.

દુન્યાના માલેક નેગાહ રાખનાર યઝદાનના કસમ લઈ કહુ છુ-કે હુ દેવના ફર્માન અને રાહથી દૂર છુ

મારો આત્મા પાક યઝદાનની તરફજ ખેંચાયલો છે-કારણકે મારા દુ:ખનો એલાજ કરનાર તેજ સાહેબને જોયો છે

મારા પાક આત્માએ આ જેહાનને સારી રીતે જોઈ છે-અને મારાં બદન ઉપરનુ બખ્તર પણ આ જેહાનની બદીથી ફર્યાદ કરવા લાગ્યુ છે"

પછી તેણે ઝાલને કહ્યુ કે "તુ ગુસ્સો ના કર-તને તો અંદાઝાસર સખુન બોલવા જોઇયે

પહેલા તો તું જે એમ બોલ્યો કે 'તુરાની અઉલાદમાથી-કોઈપણ શખ્સ ડહાપણ ભરેલો અને હુશ્યાર કદીબી પયદા થયો નથી'

તો તું જાણ કે હુ પાદશાહ સિયાવક્ષનો બેટો છુ તેમજ કયાની તોખ્મનો બાહોશ પાદશાહ છુ

દિલ રોશન કરનાર, દાનાઇ ભરેલા અને નેક કદમના-કયાની પાદશાહ કાઊસનો નબીરો છુ

તેવીજ રીતે મા તરફથી પણ પાદશાહ અફ્રાસિયાબની અઉલાદ ધરાઉં છુ -કે જે પાદશાહના ગુસ્સાને લીધે સર્વની ઊંઘ અને ભૂખ ઉડી જતા હતા

તે અફ્રાસિયાબ ફરીદૂનનો નબીરો અને પશંગનો છોકરો હતો એવી બન્ને તરફની બુન્યાદ ધરાવવા માટે હુ પોતે જરાપણ શર્માતો નથી

કારણકે અફ્રાસિયાબ જેવા પાદશાહની ધાસ્તીએ કરીને ઈરાનના સિંહો વટિક દર્યાના પાણીમા પોતાનુ તન ધોઇ શક્તા નહી હતા

વળી તુ કહે છે કે 'કાઊસે હવામા ઉડવાનુ વિમાન બનાવ્યુ-અને આ જેહાનની પાદશાહી કરતા વધારે માથુ ઊંચકયુ'

પણ તુ જાણજે કે વધારે ડહાપણ દેખાડવા માટે પાદશાહને લોકો ઠપકો આપે નહીં

હવે જ્યારે મે બાપનો કીનો લીધો છે-અને તમામ દુન્યાને ખૂબીથી સણગારી છે,

જેના ઉપર કીનો લેવો હતો તેને તેમજ જેનાથી આ ઝમીન ઉપર ઝુલ્મ અને ગયર ઈન્સાફી હતી તેઓને મે મારી નાખ્યા છે,

ત્યારે હવે આ દુન્યામા મારે કશુ કરવાનુ બાકી રહ્યુ નથી-બૂરી બુન્યાદના પાદશાહોમાનો એક પણ રહ્યો નથી

જે વેળા કે લામ્બી મુદતની પાદશાહી અને સત્તાના મોટા મોટા વિચાર મારા મનમા આવશે,

ત્યારે જેવો આડો રસ્તો કાઊસ અને જમશીદે લીધો હતો-તેવોજ આડો રસ્તો મને સૂઝ પડે-અને તેઓની માફક મારો મરતબો પણ નાબૂદ થઈ જાય

નાપાક ઝહહાક અને દિલાવર તૂર-જેઓના ઝુલ્મથી જેહાન બેઝાર થઇ ગઈ હતી તેઓની મિસાલ

મને ધાસ્તી લાગે છે કે જ્યારે મારા દહાડા ભરાઈ જશે-ત્યારે દોઝખના દેવો મને પણ દોઝખ તરફ ખેંચી લઈ જાય

વળી તુ બોલ્યો કે 'શીદેહ સાથ તે દિલાવર મગરમચ્છની માફક લડાઈ લીધી'

તો તે લડાઈ એટલા માટેજ હતી કે ઈરાનીઓમાથી લડાઇને વખતે બહાદુરી દેખડાવે એવો એકપણ સવાર મે જોયો નહીં,

કે જે એકલો તેની સાથે લડવા ઉતરી શકતે અને જો ઉતરતે તો તેની સામે ટકી શકતે

તે ઈરાની સવાર પશંગની લડાઈમા ખુવાર થતે-એટલાં માટેજ ઈરાન તરફથી મેં તેની સામે બાથ ભીડી

જે માણસ ઉપર ખોદા તરફથી ખોરેહ ઉતરેલું હોય-અને વળી તેનો સીતારો પણ તેઝીથી પ્રકાશતો હોય,

બહીન્ પન્જ હફ્તહ કે મન્ રૂઝો શબ્
હમી બાઝીન્ બરૂ કુશાયમ દો લબ્
બદાન તા જહાનદારૂ યઝદાને પાક
રહાનદ મરા ઝીન્ ગમે તીરહ ખાક
શુદમ સીરૂ અઝીન્ લશ્કરો તાજો તખ્ત
સબુકબારૂ ગશ્તીમો બસ્તીમ રખ્ત

તો અય પીરે ફર્ખેન્દહ દસ્તાને સામ
મરા દીલ્ ગોફ્તી કે બેન્હાદ દામ
બતારીઓ કઝ્ઝી બેગશ્તમ ઝે રાહ
રવાન્ ગશ્ત બીમાયહો દેલ્ સેયાહ
અગરૂ દીલ્ બોર્દી મરા દેલ્ ઝે રાહ
તબહ કર્દમી બીશતરૂ ઝીન્ સેપાહ
રવાનરા સરાસરૂ બેયાઝોર્દમી
ગવાનરા હમહ ખૂને દેલ્ ખોર્દમી
કેશાવરૂઝરા તોખ્મ બુબ્રીદમી
ઝે બીદાદ હરૂગેઝ નપુર્સીદમી
બેદીદી ઝે મન્ આતેશી તીઝ ઝન્દ
નદાદી બનીકી હેલમ નીઝ પન્દ
બઆતેશકદહ આબ્ દરૂ બસ્તમી
તને મૂબેદાનરા હમી ખસ્તમી
ચુ મન્ દૂરમ અઝ્ ઈન્ દરે બદખવી
બમીનૂ હમી રહ બરમ અઝ્ નવી
બેદાનીદ કીન્ કારે મન્ ઈઝદીસ્ત
ન ફર્માને દીવસ્તો નાબેખ્રદીસ્ત
નદાનમ બદીનહા કે ગોફ્તી બમન્
ચે બદ બીની અય ઝાલ્ અઝ્ ખીશતન્
નદાનમ કે બાદાફરહ ઈઝદી
કુજા યાબી અઝ્ રૂઝગારે બદી

હુ આજે પાચ અઠવાડિયાં થયા રાત અને દહાડો-ખોદાતાલાની સેતાયેશ કરૂ છુ

એટલા માટેજ કે જેહાનનો રાખનાર પાક યઝદાન-મને આ અધારી દુન્યાના દુખમાથી છોડવે.

વળી હુ આ લશ્કર અને તાજો તખ્તથી ધરાઈ ગયો છું-અને તેટલા માટે રાજપાટ ચલાવાની જોખમદારી માથેથી કાઢી નાખીને દુ:ખમાથી કુચ કરી જવાની તૈયારી કીધી છે

ઓ સામના મુબારક બુઢ્ઢા દસ્તાન'-તુ કહે છે કે 'એહરેમને મારે માટે ફાદો બિછાવ્યો છે

અને સીધી રાહથી હુ અધારા અને આડા માર્ગ ઉપર ગયો છુ-મારૂ રવાન કમીનુ અને દિલ સીઆહ બન્યુ છે'

અગર જો નાપાક દેવેજ મારૂ દિલ નેક, રાહથી ફેરવ્યુ હતે તો અત્યાર આગમજ મે ઘણુક લશ્કર બરબાદ કરી દીધુ હતે

તેમજ સરદારોને ઘણુક નુકસાન પુગાડયુ હતે-અને પેહલવાનોને ઘણુક દુખ દીધુ હતે

ખેડુતોની તોખ્મ નાશ કરી નાખી હતે-અને ગયર ઈન્સાફ માટે કદી પણ પૂછપૂરછ કરતેજ નહી

ઝદ અવસ્તાને* બાળી નાખી હતે-અને મારૂં દિલ કોઇને નેક માર્ગે ૫૩૫
ચાલવા ઉપર નસીહત પણ આપતે નહી

અને આતશકદેહોના આતશને બુઝવવા માટે તેને પાણીમા ડૂબાડતે-અને તેમ કરીને આથ્રવનોના દિલ દુખાવતે

પણ જ્યારે હુ આ સઘળી બુરી ખાસીયતોથી દૂર રહ્યો છુ-ત્યારેજ હુ પાછો બેહેશ્તનોજ રસ્તો પકડુ છુ

માટે તમો સઘળા જાણો કે મારૂ આ કામ ખોદાઈ રાહનુ છે-એહરેમનના હોકમ પ્રમાણેનુ કે બીવકૂફી ભરેલુ નથીજ

ઓ ઝાલ! તે જે કાંઈ મને કહ્યુ છે તેના બદલામા હુ નહીં જાણતો કે ખોદા તરફથી તુ કેવીક બૂરાઈ જોશે?

હુ નથી જાણતો કે આ બુરા ઝમાનાથી ખોદા તરફની શિક્ષા તુ કેવીક મેળવવા પામશે?"

---

* પાદશાહ કયખુસરૂની તવારીખ આપતા ફિર્દોસીએ અનેકવાર આતેશકદહ અને ઝદ અવસ્તાના શબ્દો વાપર્યા છે, તે ઉપરથી યૂરોપિયન નુકતેચીનોનુ એમ કહેવુ છે કે "ફિર્દોસીનુ મત એમ હોવુ જોઇયે કે પયગમ્બર ઝરતોશ્ત સાહેબ પાદશાહ કયખુસરૂના ઝમાનાની આગમચ થઈ ગયલા હતા" અને તે બીનાને ફિર્દોસીની ભૂલ તરીકે લેખવામા આવી છે પણ ખરી બીના તો એ છે કે નુકતચીનો પોતેજ ભૂલ કરતા જણાય છે આપણે મઝદયસ્નની દીનની તવારીખથી બાખબર છિયે, તેથી આપણને કહેવાને બની આવે છે કે ફિર્દોસીએ દાનેશવર દેહકાનના અને બીજા કદીમ ઈરાનના તવારીખ નવેસોના લખાણમાથી ઉતારો કીધો હતો અને તે ખરો છે આપણે જાણિયે છિયે કે પયગમ્બર ઝરતોશ્ત સાહેબની આગમચ પણ "મઝદયસ્ની" એટલે મઝદ પરસ્તી અથવા ખોદા પરસ્તીનો ધર્મ હતો અને તેથીજ આપણા વાચવામા આવે છે કે કદીમ ઇરાનીઓનો ખોદા પરસ્તીનો ધર્મ બે નામે જણાયલો હતો એક "દીને બેહ માઝદયસ્ની પઓઇર્યોતકેશી" અને બીજો "મઝદયસ્ની ઝરતોશ્તી"

"પીશદાદિયાન" અને "કયાનિયાન" એ બે વશોમા થઇ ઘયલા પાદશાહોમાના સાત પાદશાહો પોતાની રૈયતના ધર્મી રાહબરો તેમજ ભલા પાદશાહો હતા, તેઓને પાદશાહી ઉપરાત પયગમ્બરીનો મરતબો આપવામા આવેલો હતો તે સાત રાજકર્તાઓના નામ નીચે મૂજબ છે કયૂમસ, હૂશંગ, તેહમૂરસ, જમશીદ, ફરીદુન, મિનોચેહર અને કયખુસરૂ એ પાદશાહો મઝદયસ્ની દીનના અને આતશકદહોના મુરબ્બીઓ હતા ઝદ અવસ્તાનુ સાહિત્ય પયગમ્બર ઝરતોશ્ત સાહેબના જન્મની ઘણું આગમચનુ આવતુ આવેલું આપણે જાણિયે છિયે અલબત્તે તે સાહિત્યમાં આપણા પયગમ્બર સાહેબના લખાણોથી મોટો ઉમેરો થયો હતો.

પૂઝેશી ઝાલ્ અઝ્ કયખુસવ્.

ચુ દસ્તાન્ શનીદ ઈન્ સખુન્ તીરહ્ ગશ્ત
હમહ્ ચશ્મશ અઝ્ રૂએ ઊ ખીરહ્ ગશ્ત
ખોરૂશાન્ શુદ આન્ગાહ્ બરૂ પાએ જસ્ત
ચુનીન્ ગોફ્ત કય શાહે યઝદાન્પરસ્ત
ઝે મન્ બૂદ તીઝીઓ નાબેખ઼દી
તોઈ પાકો ફર્ઝાનએ ઈઝદી
૫૩૬ સઝદ ગરૂ બેબખ્શી ગુનાહે મરા
અગરૂ દીવ્ ગુમ કર્દહ્ રાહે મરા
અઝાન્ બુદ ફુઝા ઈન્ સખુન્ દરૂ જેહાન્
નબુદ ગોફ્તે કસ અઝ્ કેહાનો મેહાન્
કુનૂન્ ગશ્તમ્ આગાહ્ કાન્ ઈઝદીસ્ત
ન અઝ્ રાહે અહ્રીમનીઓ બદીસ્ત
મરા સાલેયાન્ શુદ ફેઝૂન્ અઝ્ હઝારૂ
કમરૂ બસ્તહ્ અમ પીશે હરૂ શહ્રયારૂ
ઝે શાહાન્ નદીદમ્ કઝાન્ગૂનહ્ રાહ્
બેજોસ્તી ઝે દાદારે ખુરૂશીદો માહ્
નખાહમ્ કે બાશમ્ ઝે ખુસ્રવ જુદા
ખેરદ બાદ બરૂ તીરહ્ જાનમ્ ગવા
ફેઝૂનસ્ત ઝાન્ રન્જ કેર્દારે શાહ્
બઈરાન્ બનઝ્દીકે હરૂ નીકૂખાહ્
કે મારા જુદાઈ બુવદ આરૂઝૂય
અઝીન્ દાદગરૂ ખુસ્રવે નીકૂખૂય
કુનૂન્ ગશ્ત કયખુસ્રવ આમૂઝગારૂ
કઝૂ દૂરૂ બાદા બદે રૂઝગારૂ
સુખુનહાએ દસ્તાન્ ચુ બેશનીદ શાહ્
પસન્દ આમદશ પૂઝેશે નીકૂખાહ્
૫૩૭ બેયાઝીદો બેગ્રેફ્ત દસ્તશ બદસ્ત
બરે ખીશ બોર્દશ બજાએ નેશાસ્ત
બેદાનેસ્ત કૂ ઈન્ સખુન્ જોઝ્ બમેહરૂ
ન બેન્મૂદ બરૂ શાહે ખુરૂશીદ ચેહરૂ

ઝાલનું કયખુસરૂ પાસે માફ માંગવું.

જ્યારે દસ્તાને આ સખુન સાભળ્યા ત્યારે તે ગાભરો પડી ગયો—અને કયખુસરૂના ચેહરા સામે પણ તેનાથી જોઈ શકાયુ નહી

તે રડી પડયો અને તુરત ઉભો થઈ-એમ બોલ્યો કે "ઓ ખોદાની પરસ્તેશ કરનારા પાદશાહ!

મારાથી હુલ્લડાઇ અને બેવકુફાઈ થઈ ગઈ છે-તુ તદ્દન પવિત્રાઇ ભરેલો અને ખોદાઇ ડહાપણવાળો છે

અગરજો નાપાક દેવ મને આડે માર્ગે લઈ ગયો-તો તે મારો ગુનાહ તને માફ કરવો ઘટે છે

મે જે કહ્યુ તે એ ઉપરથીજ હતુ કે તારા જેવી વાતો આજ સૂધી દુન્યામા કોઇ નાના કે મોટાએ કીધી નથી

પણ હવડાજ હુ વાકેફ થયો કે તારી સઘળી વાતો એહરેમનની અને બુરાઇની રાહની નહી પણ ખોદાતાલા તરફનીજ છે

મારી ઉમર હઝાર વર્ષ કરતા વધારે થઇ છે—અને ઈરાન દેશના દરેક પાદશાહોની ખિદમતમા ઉભો રહેતો આવ્યો છુ

પણ તે પાદશાહોમાથી કોઇને આફતાબ અને માહતાબના પયદા કરનાર ખોદાતાલા પાસેથી આવી રીતનો માર્ગ શોધતા મે જોયો નથી

કયખુસરૂથી હુ જુદો પડવા માગતો નથી—સારી અકલ મારા ઉછાછલા જીવની સાબેતી આપજો

આવા નેક ખસલતના ઈન્સાફી પાદશાહની જુદાઈની દુ ખદાયક ખાહેશ રાખિયે તેના દુ ખ કરતા,

ઈરાન દેશમા દરેક વફાદાર રૈયતના વિચારમા પાદશાહનુ આ નવુ કામ વધારે દુ ખ ભરેલુ છે

કયખુસરૂ હવે મારો ઉસ્તાદ થયો છે ઝમાનાની બુરાઈ તેનાથી દૂર રહેજો!"

જ્યારે પાદશાહે દસ્તાનના સખુન સાભળ્યા-ત્યારે તેને પોતાના નેકખાહ દોસ્તનો પસ્તાવો પસદ પડયો

જેથી તેણે પોતાનો હાથ લમ્બાવી ઝાલનો હાથ હાથમા લીધો—અને તેને પોતાની નઝદીક લઈ જઈ તખ્ત ઉપર બેસાડયો

તે સમજી ગયો કે આફતાબને ચેહરેના પાદશાહની આગળ જે સખુન તે બોલ્યો હતો તે મોહબતને લીધેજ બોલ્યો હતો

અન્દર્ઝ્ કર્દને કયખુસ્રવ્ બસરાને ઈરાન્.

ચુનીન્ ગોફ્ત પસ શાહ્ બા ઝાલેઝરૂ
કે અકૂનૂન્ બેબન્દીદ યકુસરૂ કમરૂ
તુઓ રોસ્તમો તૂસો ગૂદર્ઝો ગીવ્
દેગરૂ હરૂ કે ઊ નામદારસ્ત નીવ્
સરાપર્દહ્ અઝ્ શહ્રૂ બીરૂન્ બરીદ
દેરફ્શે હુમાયૂન્ બહામૂન્ બરીદ
ઝે ખરગાહ્ વઝ્ ખીમહ્ ચન્દાન્ કે હસ્ત
બેસાઝીદ બરૂ દશ્ત જાએ નેશસ્ત

કયખુસરૂનું ઈરાનના સરદારોને નસીહત કરવું.

પછી પાદશાહે ઝાલેઝરને એ પ્રમાણે કહ્યુ-કે "હવે તમો સઘળા કમર બાધો

તુ તેમજ રૂસ્તમ, તુસ, ગૂદર્ઝ અને ગીવ-તથા બીજા જે કોઈ કે તમો નામદારો અને બહાદુરો છો,

તે તમો સઘળાઓ શેહરની બાહેર છાવણી નાખો—અને મુબારક ઝુંડો જંગલમા લઈ જાઓ

જેટલા કે તમ્બુઓ અને શામિયાના હોય-તેટલા લઇ જઈ જંગલમાં બેઠકની જગ્યા બનાવો

હેરંફૂશી બુઝોર્ગાનો પીલો સેપાહુ
બેસાઝીદ રઉશન્ ચકી બઝ્મગાહુ
સુનાન્ કરૂદ રોસ્તમ્ કે ખુસાવ્ બેગોફૂત
બેઓર્દન્દ પર્દહુ સરાય અઝ નેહોફૂત
બહામૂન્ કશીદન્દ ઈરાનેયાન્
બફર્માન્ બેબસ્તન્દ ચફુસરૂ મેયાન્
ઝમીન્ ફૂહુ તા ફૂહુ પુરૂ ખીમહુ બૂદ
સફીદો સેયાહો બેનફૂશો કબૂદ
મેયાન્ અન્દરૂન્ કાવેયાની હેરફૂશ
જહાન્ ઝૂ શુદહુ સુર્ખો ઝર્દો બેનફૂશ
સરાપર્દએ ઝાલ્ નઝદીકે શાહુ
કશીદન્દ બરૂ દશ્ત પીશે સેપાહુ
બદસ્તે ચપશ રોસ્તમે પહુલવાન્
ઝે કાબુલ્ બુઝોર્ગાને રઉશન્ રવાન્
બપીશ અન્દરૂન્ તૂસો ગૂદર્ઝો ગીવ્
દેગરૂ બીઝને ગોર્દો ગુર્ગીને નીવ્
પસે પોશ્ત શાપૂરૂ બા ગોસ્તહુમ
બુઝોર્ગાન્ કે બૂદન્દ બા ઊ બહુમ
શહન્શાહુ બરૂ તખ્તે ઝરૂરીન્ નેશસ્ત
ચકી ગોર્ઝએ ગાવ્ પયકરૂ બદસ્ત
બયક્ દસ્તે શાહુ ઝાલો રોસ્તમ્ બહમ
ચુ પીલે સરફૂરાઝો શીરે દેઝમ
બદસ્તે દેગરૂ તૂસો ગૂદર્ઝો ગીવ્
ચુ ગુર્ગીનો ફ્રહાદો શાપૂરે નીવ્
નેહાદહુ હમહુ ચશ્મ બરૂ ચેહરે શાહુ
બદાન્ તા ચે ગૂયદ ઝે કારે સેપાહુ
બઆવાઝ ગોફૂત આનઝમાન્ શહુરૂયારૂ
કે અય નામદારાનો મર્દાને કારૂ
હરાન્ કસ કે દારન્દ રાયો ખરદ
બેદાનન્દ કીન્ નીકો બદ બુગ્ઝરદ
હમહુ રફૂતની ઇમો ગીતી સેપન્જ
ચેરા બાયદ ઇન્ દર્દો અન્દૂહો રન્જ
નમાન્દહુ કસી ખુદ બગીતી દરાઝ
કે નામદ બરફૂતન્ મરૂ ઊરા નેયાઝ
બદાન્ગહુ કે ખમ્ ગીરદત્ યાલો પોશ્ત
બજોઝ બાદ ચીઝી નદારી બમોશ્ત
ગેરાની દરૂ આયદ તોરા દરૂ દો ગૂશ
ન તન્ માનદત બરૂ યકી સાન્ ન હૂશ
ન બીની બચશ્મો નપૂઈ બપાય
બેગૂઈ બબાન્ગે બલન્દ અય ખોદાય
મરા પીશ ખુદ બરૂ બઝૂદી ન દીરૂ
કે ગશ્તમ મન્ અઝ ખાકે તારીકૂ સીરૂ
ગુઝશ્તન્ કુનૂન્ બેહ કે બા લશ્કરીમ
ન બાયદ કે બી દસ્તગહુ બુગ્ઝરીમ
કુનૂન્ ગાવ્ મારા બચરૂમ અન્દરસ્ત
કે પાદાશો બાદાફ્રહુ દીગરસ્ત
બેતર્સીદ યકુસરૂ ઝે યઝદાને પાક
મબાશીદ અયમન્ દરીન્ તીરહુ ખાક
કે ઈન્ રૂઝ બરૂ હરૂ કસી બુગ્ઝરદ
ઝમાનહુ દમે મા હમી બેશ્મરદ

આપણા બુઝોર્ગોના ઝુંડાએ તેમજ હાથીઓ અને લશ્કરે કરી–એક રોગની ભરેલી ખુશીની મજલેસ બનાવો"

ત્યારે પાદશાહ કયખુસરૂના કહ્યા પ્રમાણે રૂસ્તમે સઘળું કર્યું-શેહર-માથી સઘળા તમ્બુઓ બાહેર લઈ ગયા

સઘળા ઈરાની પેહલવાનો પાદશાહના હોકમ મુજબ કમર બાંધીને મયદાનમા ગયા

એક પહાડથી તે બીજા પહાડ સુધીની તમામ ઝમીન સફેદ, સીઆહ, આસ્માની, અને પીળા રંગના તમ્બુઓથી ભરાઈ ગઈ

તે તમ્બુઓની વચ્ચે કાવેયાની ઝુંડો ઉભો કર્યો–જેથી કરીને તમામ ૫૩૮
જેહાન રાતી, પીળી અને બહુ રંગની બની રહી

તે મયદાનમા લશ્કરની હરોલમા પાદશાહની પાસેજ ઝાલેઝરનો તમ્બુ ઉભો કર્યો

પાદશાહના ડાબા હાથ ઉપર પેહલવાન રૂસ્તમનો–તેમજ કાબુલના મુલકના બીજા રોશન જીવના બુઝોર્ગોનો તમ્બુ હતો

પાદશાહની હરોલમા તુસ, ગૂદર્ઝ અને ગીવ-તેમજ પેહલવાન બીઝન અને બહાદુર ગુરગીન વગેરે બીજાઓના તમ્બુ હતા

પાદશાહની પીઠ પાછળ ગોસ્તહમની સાથે શાપૂર અને બીજા બુઝોર્ગોના તમ્બુઓ હતા.

પછી શેહન્શાહ કયખુસરૂ પોતાના હાથમા ગાયની સુરતનો ગોર્ઝ પકડીને સોનેરી તખ્ત ઉપર બિરાજ્યો

પાદશાહના એક હાથ ઉપર ઝાલ અને રૂસ્તમ સરફરાઝ બનેલા હાથી અને છેડાયલા સિંહની માફક સાથે બેઠા

અને બીજા હાથ ઉપર તુસ, ગૂદર્ઝ, ગીવ–ગુરગીન અને ફ્રહાદ તથા પેહલવાન શાપૂર બેઠા

સઘળાઓએ પાદશાહના ચેહરા તરફ નઝર ઠેરવી રાખી હતી–એટલાજ માટે કે "જોઇયે લશ્કરના કામ બાબત તે શું હોકમ ફરમાવે છે?"

પછી તુરત પાદશાહે બુલંદ આવાઝે કહ્યુ–કે "ઓ નામદારો અને લડાયક મર્દો!

જે લોકો કે વિચાર અને ડહાપણ ધરાવે છે–તેઓ જાણે છે કે ભલા ૫૩૯
અને ભૂડા સર્વ ગુઝર પામે છે

જ્યારે આપણ સઘળાઓને જવુ છે અને આ દુન્યા એક મુસાફરખાનું છે–ત્યારે આટલું બધુ દુ ખ, ગમ અને રંજ શા માટે ખેડવો જોઇયે?

આ દુન્યામા એવુ કોઈ માણસ લામ્બી હયાતી ભોગવતુ રહ્યુ નહીં હશે-કે જેણે શેવટે દુન્યા છોડી જવાની ખાહેશ નહીં રાખી હોય

જે વખતે કે તારી ગર્દન અને પીઠ વાંકી વળી જશે–તે વખતે તારા હાથમા ખાલી પવન સિવાય બીજુ કાંઈ રહેશે નહીં

તારા બન્ને કાન ભારી થઇ જશે–તારૂ તન તેમજ હુશ્યારી એક સરખી રહેશે નહી

તુ આંખે કરી બરાબર જોઈ શકશે નહીં તેમજ પગે કરી ચાલી શકશે નહીં ત્યારે તુ બુલંદ આવાઝે બોલશે કે "ઓ ખોદા!

હવે તુ મને જલ્દીથી પોતાની નઝદીક બોલાવી લે, ઢીલ ના કર–કારણકે હું આ અંધારી ખાકી દુન્યાથી ધરાઈ ગયો છુ

સત્તા ધરાવતાજ આ દુન્યામાથી ચાલી જવુ વધારે સારૂં–સત્તા ખોહીને દુન્યા છોડવી નહીં જોઇયે

હાલ એલાજ આપણા હાથમા છે (કે બદી નહીં કરિયે)–નહીં તો બદીનો બદલો તો બૂરો છેજ.

તમો સઘળા પાક યઝદાનથી ડરતા રહેજો–અને આ સીઆહ ખાક ઉપર ભરોસો કરી ના બેસતા

કારણકે આ દિવસ તો દરેક જણ ઉપર વીતયોજ જાય છે–અને વખત ૫૪૦
આપણા શ્વાસની ગણત્રી કર્યા જાય છે.

ચે કુશાન્ગે રફ તા બકાઊસ શાહ
કે બૂદન્દ બા ફરૂરો તખ્તો કોલાહ
બોઝ અઝ નામે ઇશાન્ બગીતી નમાન્દ
કસી નામએ રફ્તગાન્ બર્ નખાન્દ
અઝીશાન્ બસી નાસેપાસાન્ બુદન્દ
બફર્જામ અઝીન્ બદ હેરાસાન્ બુદન્દ
ચુ ઈશાન્ હમાન્ મન્ યકી બન્દહ અમ
બગર્ યન્દ બા રન્જ કુશાન્દહ અમ
બકુશીદમો રન્જ બોર્દમ બસી
નદીદમ કે ઈદર્ બેમાનદ કસી
કુનૂન્ જાનો દેલ ઝીન્ સરાએ સેપન્જ
બેકન્દમ બર્ આવર્દમ અઝ દર્દો રન્જ
કુનૂન્ આન્ચે જોસ્તમ હમહ યાફ્તમ
ઝે તખ્તે કઇ રૂય બર્તાફ્તમ
હરાન્ કસ કે દર્ પીશે મન્ બોરૂદ રન્જ
બેબખ્શામ બદ્ હર્ચે ખાહદ ઝે ગન્જ
ઝે કેદારે હર્ કસ કે દારમ સેપાસ
બેગૂયમ બયઝદાને નીકી શેનાસ
૫૪૧ બઈરાનેયાન્ બખ્શામ ઈન્ ખાસ્તહ
સેલીહો હમાન્ ગન્જે આરાસ્તહ
હરાન્કસ કે હસ્ત અઝ શુમા મેહતરી
બેબખ્શામ બહર્ મેહતરી કેશવરી
હમાન્ બદ્રહો બદ્રહો ચાર્પાય
બર્ અન્દીશામ આરમ શુમારશ બજાય
બેબખ્શામ કે મન્ રાહુરા સાખ્તમ
વઝીન્ તીરગી દેલ બેપર્દાખ્તમ
શુમા દસ્તે શાહી બખુર્દન્ બરીદ
બયક્ હફ્તહ અન્દર્ ચમીદો ચરીદ
બેખાહીદ તા ઝીન્ સરાએ સેપન્જ
ગુઝર્ યાબમો દૂર્ માનમ ઝે રન્જ
ચુ કયખુસ્રવ ઈન્ પન્દહા બર્ ગેરેફ્ત
બેમાન્દન્દ ગોર્દાન્ અઝ ઊ દર્ શેગેફ્ત
યકી ગોફ્ત કીન્ શાહ દીવાનહ શુદ
ખેરદ બા દેલશ હમચુ બીગાનહ શુદ
બોઝ ઊ પીશ અઝીન્ ઇન્ સખુન્ કસ નગોફ્ત
હરાન્ કૂ ખેરદ દાશ્ત બા રાય જોફ્ત
બુઝોર્ગાન્ બેમાન્દન્દ ચકૂસર્ ઘમી
ઝે શાદી શુદહ દૂરો અઝ ખુર્રમી
૫૪૨ હમી ઈન્ બદાન્ આન્ બદીન્ બેનગરીદ
મરીન્ બન્દરા કસ નદીદશ કલીદ
બેમાન્દન્દ સર્ પીશ બર્ પાએ બર્
ચુ દીવાનહ ગશ્તન્દ બર્ જાએ બર્
ચુનીન્ ગોફ્ત ઝાલ આનગહી દર્ સુખન્
મેયાને બુઝોર્ગાનો આન્ અન્જુમન્
નદાનમ બર્ ઊ બર્ ચે ખાહદ રસીદ
કુજા ખાહદ ઇન્ તાજો તખ્ત આર્મીદ
ચે દારદ બદેલ નામબર્દાર્ શાહ
ચુ ફર્માન્ ગુઝારદ બકારે સેપાહ
હમહ કારો ગોફ્તારે ઊ ઇઝદીસ્ત
ન અઝ રાહે કઝ્ઝીઓ નાબેખરદીસ્ત

પાદશાહ હુશંગથી તે શાહ કાઊસ સુધીના પાદશાહો-કે જેઓ સઘળા દબદબા, તખ્ત અને તાજ સાથના હતા,

તેઓના નામ સિવાય આ દુન્યામા કાંઈ બીજું રહ્યું નથી-ગુઝર પામેલા પાદશાહોના ફર્માનને કોઇ વાચી માન આપતુ નથી

ગુઝર પામેલા પાદશાહોમા ઘણાક નગુણા હતા-તે નગુણાપણાની બદીથી ધ્રુજતા હતા

તે ગુઝર પામેલાઓના જેવોજ હુ પણ એક બદો છુ-હા, હુ રન્જ ખેચનારો અને મેહનતુ છું

મે ઘણી કોશેશ કીધી અને ઘણી રજ ઉઠાવી-પણ શેવટે મેં જોયું કે અહીં કોઈ રહેવાનુ નથી

હવે આ ત્રણ પાચ દિવસની દુન્યાથી મે મારૂ તન અને મન ઉઠાવી લઈ તેઓને દુ ખ અને રજમાથી છોડવ્યા છે

હાલ જે કાંઈ મારી ખાહેશ હતી તે પાર પડી છે-અને કયાની તખ્તથી મે મો ફેરવ્યુ છે

હવે જે કોઇયે કે મારે માટે મેહનત કીધી છે તેને હુ મારા ખઝાનામાથી જે કાંઈ તે માગશે તે આપીશ

જે જે માણસોના કામનો આભાર મારી ઉપર છે-તેઓની વાત હુ નેકીની કદર બુજનારા યઝદાન આગળ કહીશ

આ મારી માલ મિલ્કત, હથિયારો અને ભેગો કરેલો સઘળો ખઝાનો હુ ઈરાનીઓને બક્ષેશ કરૂ છુ

તમારામાથી જે કોઈ કે મોટા સરદારો છે તે દરેક સરદારને હુ એકેક મુલક બક્ષેશ આપુ છુ

સોનાના દીનારની કોથળીઓનો, લડાઈમા પકડાયલા માણસોનો અને ચોપગા જાનવરોનો યાદ કરીને હિસાબ કહીશ

અને તે ભેટ આપીશ કારણકે હવે મે તો કુચ કરવાની તૈયારી કરી છે-અને આ અધારી દુન્યામાથી દિલ ઉઠાવી લીધુ છે

હવે તમો સઘળાઓ ખુશહાલ ખાણીપીણી ઉપર પોતાના હાથ લમ્બાવો અને એક હફતા સુધી ખાઇ પી મોજમઝાહ કરો

તમો મારે માટે એવુ ઈચ્છજો કે હુ આ ત્રણ પાચ દહાડાની દુન્યા-માથી ગુઝર પામુ અને સઘળી રજથી છૂટુ "

જ્યારે કયખુસરૂએ આવી રીતની શીખામણની વાતો કહી-ત્યારે સઘળા પેહલવાનો તેનાથી અજબ રહ્યા

એક જણ બોલ્યો કે "આ પાદશાહ દેવાનો થયો છે-અને તેના દિલમાની દાનાઇ જતીજ રહી છે

એના સિવાય આગળના લોકો કે જેઓ ડહાપણ અને દાનાઈ ધરાવતા હતા તેઓ કોઇયે પણ એવી વાત કીધી નથી"

સઘળા ઈરાની બુઝોર્ગો ગમગીન બની ગયા-અને તેઓ ખુશહાલી અને મોજમઝાહથી દૂર રહ્યા

તેઓ સઘળા એકમેકને જોવા લાગ્યા-કોઈ પણ શખ્સને આ ભેદની ચાવી માલૂમ પડી નહી

તેઓ પોતાનુ માથુ નીચુ કરી પગ તરફ જોવા લાગ્યા-અને ઘેલા દીવાના જેવા બની ગયા

તે વેળા ઝાલ લોકોને અને વડાઓને એ પ્રમાણે કહેવા લાગ્યો,

કે "હુ નથી જાણતો કે પાદશાહ કયખુસરૂ ઉપર શું બનાવ બનશે?-અને એની પછી આ રાજપાટ કોણને સ્વાધીન થશે?

નામનો ઉઠાવનાર પાદશાહ પોતાનાં દિલમા કોણ જાણે શું ઈચ્છા ધરાવે છે-કોણ જાણે લશ્કર માટે તે શું હોકમ આપે છે?

તેનું તમામ કામ અને વાત ખોદાતાલા તરફનીજ છે-તે કાંઈ આડે માર્ગની કે નાદાનિયતપણુ જેવી નથી."

બેરફૂતન્દ યકૂસરૂ ગોરૂહા ગોરૂહ
હમહ દશ્ત લશ્કરૂ બુદો રાયો કૂહ
ઘવે નાયો આવાઝે અસ્પાન્ ઝે દશ્ત
તો ગોફૂતી હમી અઝ હવા બરૂ ગુઝશ્ત

વસીયત્ કર્દને કયખુસરવ્ બગૂદર્ઝ્ વ બખ્શીદને ખાસ્તહ્ બર્ મેહ્તરાન્.

બેબૂદન્દ યકૂ હફ્તહ્ ઝીનગૂનહ્ શાદ
કસીરા [illegible]અદ ઘમો રન્જ યાદ
બહશ્તુમ નેશસ્ત અઝ બરે ગાહ શાહ
અબી યારહો ગોઝોં ઝરૂરીન્ કોલાહ
ચુ આમદશ રફૂતન્ બતન્ગી ફરાઝ
યકી ગન્જરા દરૂ કોશાદન્દ બાઝ
ચુ બુકુશાદ આન્ ગન્જે આબાદરા
વસી કરૂદ ગૂદર્ઝે કશ્વાદરા
બદૂ ગોફ્ત બેન્ગરૂ બકારે જેહાન્
કે બા આશ્કારા ચે દારદ નેહાન્
ગહી ગન્જરા રૂઝે આગન્દનસ્ત
બસખ્તીંઆ રૂઝે પરાગન્દનસ્ત
નેગહ્ કુન્ રેબાતી કે વયરાન્ બુવદ
પુલી કાન્ બનઝદીકે ઈરાન્ બુવદ
દેગરૂ આબ્ગીરી કે બાશદ ખરાબ્
અઝ ઈરાનો અઝ રન્જે અફ્રાસેયાબ્

દેગરૂ કૂદકાની કે બી માદરન્દ
ઝનાની કે બી શૂયો બી ચાદરન્દ
દેગરૂ આન્ કશ આયદ બચીઝી નેયાઝ
ઝે હરૂકસ હમી દારદ ઊ રન્જ બાઝ
બરીશાન્ દરે ગન્જ બસ્તહ્ મદારૂ
બેબખ્શો બેતરૂસ અઝ બદે રૂઝગારૂ
નેગહ્ કુન્ બશહ્રી કે વયરાન્ શુદસ્ત
કુનામે પલન્ગાનો શીરાન્ શુદસ્ત
દેગરૂ હરૂ કુજા રસ્મે આતેશકદહ્સ્ત
કે બી હીરૂબુદ જાએ વયરાન્ શુદહસ્ત
બેબાયદ હમી આતેશ અફ્રૂખ્તન્
બદાન્ નામે નીકૂ બેયન્દૂખ્તન્
સેદીગરૂ કસી કૂ ઝે તન્ બાઝ માન્દ
બરૂઝે જવાની દેરમ બરૂ ફેશાન્દ
દેગરૂ ચાહસારી કે બી આબ્ ગશ્ત
ફરાવાન્ બરૂ ઊ સાલેયાન્ બરૂ ગુઝશ્ત
બદીન્ ગન્જે સીમો ઝરૂ આબાદ કુન્
દેરમ ખારૂ કુન્ મરૂગરા યાદ કુન્

પછી સઘળાઓ ટોળેટોળાં થઇને ગયા-તમામ મયદાન ખીણ અને પહાડ લશ્કરે ભરાઈ ગયા હતા.

તે મયદાનમાથી વાંસળીના સુરોદ અને ઘોડાના ખંખાર-તું કહે ગોયા વાદળ ઉપરથી પણ પસાર થઈ ગયા

કયખુસરૂનું ગૂદર્ઝને વસીયત કરવું અને સરદારોને માલ અસ્બાબ બક્ષેશ કરવો.

એ પ્રમાણે તેઓ એક હફતો ખુશહાલીના રહ્યા-કોઇને પણ ગમ કે રજની યાદ આવી નહીં

આઠમે દહાડે પાદશાહ કાંઈપણ સણગાર વગર તેમજ ગોઝં અને સોનેરી કોલાહ વગર તખ્ત ઉપર બિરાજ્યો.

જ્યારે તેનો ચાલી જવાનો વખત ઘણોજ નઝદીક આવી પુગ્યો-ત્યારે ૫૪૩
તેણે પોતાના ખઝાનાંનો દરવાઝો ખુલ્યો

જ્યારે તે ભરપુર ખઝાનાનો દરવાઝો ખુલ્લો કીધો-ત્યારે કેશ્વાદના છોકરા ગૂદર્ઝને તેનો વહીવટદાર (Trustee) બનાવ્યો

અને તેને કહ્યુ કે "તુ દેશના કામ ઉપર નઝર રાખજે-કે ઝાહેરમા દેખાય છે શુ અને બાતેનમા ખરી બીના શુ છે?

કોઇ વખત ખઝાનો એકઠો કરવાનો દિવસ આવે છે-તો કોઈ વેળા તે ખઝાનો ખર્ચ કરવાનો દિવસ આવે છે

જે મુસાફરખાના કે બિસ્માર હાલતમા હોય અને જે જે પુલો ઇરાનની હદમા હોય તેઓને મરામત કરી સભાળજે

વળી ઈરાન મધેના પાણીના તળાવો જે ખરાબ હાલતમા હોય-અથવા અફ્રાસિયાબના ઝુલ્મી હાથે તેઓ ખરાબ થવા પામ્યા હોય તેઓને પણ દુરૌસ્ત કરાવજે

વળી જે બાળકો મા વગરના હોય તેઓને-તેમજ જે સ્ત્રીઓ ધણી વગરની હોય અથવા કપડા વગરે ગરીબ અવસ્થામા ફરતી હોય,

તેમજ કોઇને ઝિંદગીની ઝરૂરી ચીઝો જોઇતી હોય-તે સર્વેને સકટ માથી છોડવજે

તેવાઓ માટે ખઝાનાનો દરવાઝો બધ ના કરતો-તેઓ ઉપર બક્ષેશ કરજે અને ઝમાનાની બૂરાઇથી ડરતો રહેજે

જે શેહરો કે વેરાન થયા હોય તેમજ વાઘો અને સિંહોના રહેઠાણ બન્યા હોય તેની તપાસ રાખતો રહેજે

વરી જ્યા કયે કે આતશકદેહ પરઠેલા હોય-અને પાછળથી તે હીરબુદ ૫૪૪
(મોબેદ) વગર ઉજડ પડી ગયા હોય,

ત્યા તને ફરીથી આતશ રોશન કરાવવા જોઇયે-અને તેમ કરીને નેકનામી મેળવવી જોઇયે

વળી ત્રીજુ એકે જે કોઈ શખ્સે પોતાની જવાનીના વખતમા સખાવત કરી હોય-અને તે પોતાની દેહથી અશક્ત બન્યો હોય,

તેમજ વળી જે કૂવાઓ કે જે સૂકાઇ ગયા હોય અને જે ઉપર ઘણા વર્ષ પસાર થવાથી જૂના થઇ ગયા હોય,

તે સઘળાંને આ સોના રૂપાના ખઝાનાથી પાછા આબાદ કરજે-તુ પૈસાને તુચ્છ ગણજે અને મોતને યાદ કરતો રહેજે"

હેમરૂ ગન્જ કથ ખાન્દન્દી આરૂસ
કે આગન્દહ્યુ કાઊસ દરૂ શહ્યુરે તૂસ
બગૂદરૂઝ ફરૂમૂદ કાન્રા બેબખશ
બગીવો બઝાલો ખોદાવન્દે રખ્શ
હમહ્યુ જામહાએ તનશ બરૂ શુમોરૂદ
ગસ્ આન્ગાહ્યુ ચકૂસરૂ બરોસ્તમ્ સેપોરૂદ
હમાન્ ચારહો તઉકે કુન્દાવરાન્
હમાન્ જઉશનો ગોરૂઝહાએ ગરાન્
બગોસ્તહ્યુમ બખ્શીદ કુરા સઝીદ
વઝાન્ પસ્ ઝે અસ્પાનો ઝીન્ બરૂ ગઝીદ
૫૪૫ ગેરાન્માયહ્યુ અસ્પાન્ કે બૂદશ ચલહ્યુ
બતૂસે સેપહ્યુબુદ સેપો દેશ ગલહ્યુ
હમહ્યુ બાગો ગુલ્શન્ બગૂદરૂઝ દાદ
વઝ અયવાન્હાઈ કે ઊ કરૂદ યાદ
સેલીહે તનશ આન્ચે દરૂ ગન્જ બૂદ
કે ઊરા બદાન્ ખાસ્તહ્યુ રન્જ બૂદ
સેપો દેન્દ ચકૂસરૂ બગીવે દેલીરૂ
બદાન્ગહ્યુ કે પુરઆવ શુદ અઝ ગાહ્યુ સીરૂ
ઝે અયવાનો ખરગાહો પર્દહ્યુસરાય
હમાન્ ખીમહો આખુરો ચારૂપાય
ફરીબોર્ઝે કાઊસરા દાદ શાહ્યુ
હમાન્ જઉશનો તર્ગો રૂમી કોલાહ્યુ
યકી તઉકે રઉશન્ તરૂ અઝ મુશ્તરી
ઝે યાકૂતે રખ્શાન્ દો અન્ગુશ્તરી
નેવેશ્તહ્યુ બરૂ ઊ નામે શાહે જેહાન્
કે અન્દરૂ જહાન્ ઊ નબૂદી નેહાન્
બબીજન્ ચુનીન્ ગોફ્ત કીન્ યાદગારૂ
હમી દારો બેઝ તોખ્મે નીકી મકારૂ
યકી તખ્તે ઝરૂરીનો દુ તઉકે ઝરૂ
ઝે પીરૂઝહ્યુ મોહ્યુરીઓ ઝરૂરીન્ કમરૂ
૫૪૬ બગઝદહ્યુમે ગોસ્તહ્યુમ બેરપોર્દ ગોફ્ત
કે બા જાને પાકત ખેરદ બાદ જોફ્ત
હેગરૂ ખેલઅતી ઊ બરોહ્યુહામ દાદ
ઝે યાકૂતે રખ્શાન્ યકી જામ દાદ
દો અસ્પે ગેરાન્માયહ્યુ બા તાજે ઝરૂ
પરીરૂય દહ્યુ બા કોલાહો કમરૂ
યકી તખ્તએ જામહ્યુ હમ નાબુરીદ
દુ આરામે દેલ્ કુદકે ના રસીદ
રવાન્રા હમી લઅલ્ શાન્ નૂશ દાદ
બેયાવર્દ ચકૂસરૂ બશીદૂશ દાદ
દો ખફ્તાને ઝરૂરીનો ઝરૂરીન્ દો ખૂદ
બઝરૂરીન્ સેપરૂહાઓ ઝરૂરીન્ અમૂદ
શુ દહ્યુ તીઘ હેન્દીઓ બરૂગુસ્તવાન્
સરાપર્દહો ખીમએ ખુસ્રવાન્
બેયાવર્દહો ચકૂસરૂ બઆરકશ સેપોરૂદ
બપીશશ ઝમીન્રા બેબૂસીદ ગોરૂદ
ચુનીન્ હમ બગુર્ગીને મીલાદ દાદ
બબર્ઝીનો ઝન્ગહ્યુ બફરૂહાદ દાદ
બઈરાનેયાન્ ગોફ્ત હન્ગામે મન્
ફરાઝ આમદો તાઝહ્યુ શુદ કામે મન્

વળી જે ખઝાનાનુ નામ "ગન્જે અરૂસ" આપવામાં આવ્યુ હતું- અને તૂસ શેહરમા કાઊસ પાદશાહે એકઠો કીધેલો હતો,

તેને માટે ગૂદર્ઝને ફર્માવ્યુ કે "તે ખઝાનો ગીવ, ઝાલ, અને રખ્શના સાહેબ રૂસ્તમને બક્ષેશ કરી દેજે"

તેણે પોતાના પેહેરવાના સઘળા કપડાની ગણત્રી કીધી-અને પછી તે સઘળા રૂસ્તમને સોપ્યા

તેમજ પેહલવાનોને લાયકના બાજૂબંદ અને સાકળીઓ તેમજ બખ્તર અને ભારી ગુર્ઝો,

તે સઘળુ ગોસ્તહમને બક્ષેશ કર્યું કારણકે તે તેનેજ લાયકનુ હતુ-અને પછી ઘોડાઓ અને ઝીનમાથી સારા સારા ચુટી કાઢ્યા

તેમજ કીમતી ઘોડાઓના જે ટોળા કે છુટા ફરતા હતા તે ટોળાં ઇરાની લશ્કરના સેપેહસાલાર તૂસને હવાલે કર્યાં

વળી જે સઘળા બાગ, બગીચા અને મેહલો કે જે તેને યાદ આવ્યા તે સઘળા ગૂદર્ઝને આપ્યા

તેના પોતાના લડાઈના હથિયારો જે ખઝાનામા મેલેલા હતા કે જેને માટે તેણે ઝેહમત ખેચી હતી,

તે જ્યારે પાદશાહ કયખુસરૂ રાજપાટથી ઘરાઈ ગયો ત્યારે સઘળા બહાદુર ગીવને આપ્યા

મેહલોમાનો એક મેહલ શામિયાના અને તમ્બુઓ-તેમજ વાવટીઓ, તબેલા અને ચોપગા જાનવરો,

તેમજ બખ્તર, લોઢાની ટોપી અને રૂમી કોલાહ વગેરે પાદશાહે કાઊસના છોકરા ફરીબોર્ઝને આપ્યુ

બૃહસ્પતિ સેતારા કરતા પણ વધારે ઝળકતી એક સાકળી તેમજ ઝળકાટ ભરેલા માણેકની બે વીટીઓ,

જેની ઉપર જેહાનના પાદશાહનુ પોતાનુ નામ કોતરેલુ હતુ-અને જે દુન્યામા સઘળે આશ્કારા થયલી હતી,

તે બીઝનને આપી એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "આ મારી યાદગારી તુ રાખ અને દુન્યામા નેકીના બી સિવાય બીજુ કાંઈ રોપતો ના"

એક સોનેરી તખ્ત અને બે સોનેરી સાકળી પીરોઝાની મોહર અને સોનેરી કમરબંદ,

ગોસ્તહમના છોકરા ગઝદહમને આપ્યા અને કહ્યુ કે "તારા પવિત્ર આત્મા સાથ ડહાપણ જોડાયલુ હોજો'"

તેણે એક સરપાવ રોહામને આપ્યો-અને ઝળકતા યાકૂતની એક જામ આપી

સોનેરી તાજ સાથ બે કીમતી ઘોડા કોલાહ અને કમરબંદ સાથની દશ પરીચેહરાની બાંદીઓ,

તેમજ એક કોરા કપડાનો તાકો અને દિલને આરામ આપનારા બે જવાન છોકરાઓ,

જેઓના લાલ હોઠ જોવાથી આપણા જીવને ઠડક પડે છે તે સઘળું લાવીને શીદૂશને સોપ્યુ

બે સોનેરી બખતરો, બે સોનેરી કોલાહો-સોનેરી ઢાલો અને સોનેરી ગુર્ઝો.

દશ હિન્દી તલવારો અને પાખરો-સરાપરદા અને પાદશાહી તમ્બુઓ,

મંગાવ્યા અને તે સઘળું અશ્કશને આપ્યુ-જે લઇને તે પેહલવાને પાદશાહની આગળ ઝમીનને બોસો લીધો

એજ પ્રમાણેની સઘળી ચીઝો મીલાદના છોકરા ગુરગીનને, બર્ઝીનને, ઝન્ગએ શાવરાનને અને ફરહાદ વગેરે સર્વને આપી.

પછી પાદશાહે ઈરાનીઓને કહ્યુ કે "મારો જવાનો વખત-નઝદીક આવ્યો છે અને મારી ખાહેશ તાઝી બની છે.

બેખાહીદ ચીઝી કે બાયદ ઝે મન
કે આમદ પરાગન્દને અન્જુમન
હમહ મેહતરાન્ ઝારી ગેર્યાન્ શુદન્દ
ઝે દર્દે શહન્શાહ બેર્યાન્ શુદન્દ
હમી ગોફ્તન્ હર કસ કે તા શહરૂયારૂ
કેરા માનદ ઈન્ તાજરા યાદગારૂ

તમોને જે કાઇ જોઇએ તે મારી પાસે માંગી લેવો-કારણકે હવે આ ૫૪૭
મજલેસ બરખાસ્ત કરવાનો વખત આવ્યો છે."

ત્યારે સઘળા સરદારો ઝારી કરવા અને રડવા લાગ્યા-તેઓ શેહન્શાહના દર્દથી બળવા લાગ્યા

દરેક જણ બોલવા લાગ્યો કે "જોઇયે હવે પાદશાહ-આ તાજના વારસ કોણને ઠેરવે છે?"

ખાસ્તને ઝાલ્ અહદ્ નામહ્ અઝ્ કયખુસરૂ બરાએ રોસ્તમ્.

શુ બેશનીદ દસ્તાને ખુસ્રવપરસ્ત
ઝમીન્‌રા બેબુસીદો બરૂપાએ જસ્ત
ચુનાન્ ગોફ્ત કય શહરૂયારે જેહાન્
સઝદ કારૂઝહા નમાનદ નેહાન્
તો દાની કે રોસ્તમ બઈરાન્ ચે કરૂદ
બરઝ્મો બરન્જો બનન્ગો નબરૂદ
શુ કાઊસે કય શુદ બમાઝન્દરાન્
રહી દૂરો ફર્સન્ગ્હાએ ગરાન્
કે દીવાન્ બેબસ્તન્દ કાઊસરા
શુ ગૂદર્ઝો ગર્દનકશો તૂસરા
તહમ્તન્ શુ બેશનીદ તનહા બેરફ્ત
બમાઝન્દરાન્ રૂય બેન્હાદ તફ્ત
બેયાબાનો તારીકીઓ દીવો શીરૂ
ચે જાદૂ ઝનો અઝ્દહાએ દેલીરૂ
બદાન્ રન્જો તીમારૂ બુબ્રીદ રાહ
બમાઝન્દરાન્ શુદ બનઝ્દીકે શાહ
બદરૂરીદ પહલૂએ દીવે સપીદ
જેગરૂગાહે અઉલાદે ઘન્દીઓ બીદ
સરે સન્જહરા આનગહ અઝ્ તન્ બેકન્દ
ખોરૂશશ બરૂ આમદ બચર્ખે બલન્દ
શુ કાઊસ શુદ સૂએ હામાવરાન્
બેબસ્તન્દ ઊરા બબન્દે ગરાન્
અબા તૂસો ગૂદર્ઝો હમ ગીવરા
દેલીરાને ફર્ઝાનએ નીવરા
તહમ્તન્ બેશુદ બા સેપાહી ગરાન્
અઝ્ ઈરાનો ઝાબુલ્ ગુઝીદહ સરાન્
રહા કરૂદ અઝ્ બન્દ કાઊસરા
શુ ગૂદર્ઝો હમ ગીવો હમ તૂસરા
શુ સોહરાબ્ ફર્ઝન્દ કાન્દરૂ જેહાન્
કસીરા નબૂદ અઝ્ કેહાનો મેહાન્
બેકોશ્ત અઝ્ પયે કીને કાઊસ શાહ
ઝે દર્દશ બેગેર્યદ હમી સાલો માહ
વઝાન્ પસ કુજા રઝ્મે કામૂસ કરૂદ
બગર્દી બઆબરૂ અન્દર આવરૂદ ગરૂદ
ઝે કેર્દારે ઊ ચન્દ રાનમ સખુન
કે આન્ દાસ્તાન્હા નેયાયદ બબુન

ઝાલનું કયખુસરૂ પાસેથી રૂસ્તમ માટે હકૂમતનું તહનામુ માંગવું.

જ્યારે પાદશાહના વફાદાર ઝાલે એ સાંભળ્યુ-ત્યારે ઝમીનને ચૂમી લઈ ઉભો થયો

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ જેહાનના પાદશાહ!-મારા દિલની ખાહેશો છુપી રહેવી નહી જોઇયે

તુ જાણે છે કે મારા રૂસ્તમે ઇરાન માટે કેવી કેવી લડાઇઓ અને કેવા કેવા દુખો ખમ્યા છે?

જ્યારે પાદશાહ કયકાઊસ બેશુમાર માઈલો અને દૂર દેશાવરના રસ્તા ઉપર આવેલા માઝન્દરાનનો ઇલાકો જીતવા ગયો.

અને ત્યાના દેવોએ કાઊસને, બહાદુર ગૂદર્ઝ અને તૂસને જ્યારે પકડી કયદ કીધા,

અને જ્યારે રૂસ્તમે તે વાત સાભળી-ત્યારે તે એકલો ઝડપથી તેઓને છોડવવા માઝન્દરાન તરફ ધસ્યો ગયો

તે રાહ બીઆબાન અને અંધારીવાળી તેમજ દેવ, સિંહ-કે શુ જાદુગર ઓરત અને દિલાવર અઝદહાવાળી હતી

તેની મેહનત અને સખ્તી સાથે તેણે રાહ કાપી-માઝન્દરાનમા પાદ ૫૪૮
શાહની નઝદીક પુગ્યો

તેણે સફેદ દેવની પાસળી ગદીના બેઠા ઓલાદ અને બીદ જેવા દેવોની છાતી ચીરી નાખી

અને સંજેહ નામના દેવનુ સર તનથી ઉખેડી નાખ્યુ-તેની લડાઈનો પોકાર બુલંદ આસ્માન ઉપર ગયો હતો

જ્યારે કાઊસ હામાવરાન તરફ લડવા ગયો-ત્યારે તે તરફના પાદશાહે તેને કયદ કર્યો

તેની સાથે તૂસ, ગૂદર્ઝ, ગીવ અને સાથે વળી બીજા બહાદુર દેલાવર અને દાનેશમંદોને તેણે કયદ કીધા હતા,

ત્યારે પણ તેહમ્તન ઈરાન અને ઝાબુલના પસંદ કીધેલા સરદારોના એક ભારી લશ્કર સાથ ત્યા ગયો હતો

અને તેણે કાઊસ, ગૂદર્ઝ, ગીવ તેમજ તૂસને બંદથી છૂટા કર્યા હતા.

વળી સોહરાબ જેવો છોકરો કે દુન્યામા-કોઈપણ નાના કે મોટાને ત્યા પયદા થયો નથી,

તેને પણ પાદશાહ કાઊસના કીનાને લીધે મારી નાખ્યો હતો-કે જેના દુખને લીધે તે મહિનાઓ અને વર્ષો સુધી રડયા કીધો હતો

ત્યાર પછી એણે કામૂસની લડાઈ શરૂ કીધી હતી-અને પોતાની મર્દાનગીએ કરી આસ્માન ઉપર ધૂળ ઉડતી કરી હતી.

હુ એના પરાક્રમોનુ કયા સુધી વર્ણન કર્યા કરૂ?-કારણકે તે ૫૪૯
દાસ્તાનોનો છેડો આવી શકશેજ નહીં

અગર શાહ સીર આયદ અઝ તાજો ગાહ
બે માનદ બરીન શીરૂદેલ નીકુખાહ
ચુનીન્ દાદ પાસોખ કે કેહદિર ઊચ
બનઝદીકે મા રન્જો પયકારે ઊચ
કે દાનદ મગર કેર્દેગારે સેપેહર
નુમાયન્દએ દાદો આરામો મેહર
હોનરહાએ ઊ નીસ્ત અન્દર નેહોફત
નબાશદ કસ ઊરા બઆફાક જોફત
બેફરમૂદ તા રફત પીશશ દબીર
બેયાવરદ કેર્તાસો મુશ્કો અબીર
નબેશતન્દ અહદી ઝે શાહે ઝમીન્
સરફરાઝ કયખુસરવે પાકદીન
ઝે બહરે સેપહબુદ ગવે પીલતન
સેતૂદહ બમર્દી બહર અન્જુમન
કે ઊ બાશદ અન્દર જહાન પીશરવ
જહાનદારો સાલારો બીદાર ગવ
સેપહદારે પીરૂઝો લશ્કર ફેરૂઝ
હમ ઊરા બુવદ કેશ્વરે નીમરૂઝ
નેહાદન્દ બર અહદ બર મોહરે ઝર
બર આઇને કયખુસરવે દાદગર
બદૂ દાદ મન્શૂરો કરદ આફ્રીન
કે આબાદ બાદા બરોસ્તમ ઝમીન
જેહાની કે બા ઝાલે સામેસવાર
બેરફતન્દ બા ઝીયહા બર કેનાર
બેબખ્શીદ શાન્ જામહો સીમો ઝર
બેબૂદન્દ જૂ હર યકી બહરહવર
ચુ આન દીદ ઝાલ આફ્રીન કરદ સખ્ત
બરાન્ શાહે બીદારો પીરૂઝ બખ્ત

હવે જો તુ પાદશાહ તાજ અને તખ્તથી ધરાયલો બને છે-તો શું આ સિંહની હિમ્મતના નેકખાહ માટે શુ રાખી જાય છે?"

ત્યારે પાદશાહે તેને એવો જવાબ દીધો કે "તેના કામોની-તેમજ અમો ઇરાનીઓને લીધે તેણે કાઢેલી મેહનત અને લડાઈની કદર,

આસ્માનના પયદા કરનાર તેમજ ઇન્સાફ, આરામ અને મોહબતના દેખાડનાર ખોદાતાલા સિવાય બીજો કોણ જાણે છે?

તે નામદારના હોનરો કેથે પણ છુપાયલા નથી-આ દુન્યામા કોઇપણ તેનો જોડિયો છેજ નહી"

પછી તેણે ફર્માવ્યુ જેથી મુન્શી કાગઝ, કસ્તુરી અને અબીર લઈ પાદશાહની નઝદીક ગયો

અને જેહાનના સરફરાઝ પાકદીનના પાદશાહ કયખુસરૂ તરફથી એક સનદ લખાઈ

તે દરેક અન્જુમનમા મર્દાનગી માટે વખાણાયલા-સરદાર પીલતન પેહલવાન રૂસ્તમ માટે લખાઈ

કે "જેહાનમા તેજ દેશના નેગહબાન તરીકે, લશ્કરના સેનાપતિ તરીકે અને બાહોશ લડવૈયા તરીકે ઈરાન સરઝમીનમા વડો ગણાશે

આ ફતેહમદ સરદાર અને લશ્કરના સણગારને "નીમરૂઝ*" નો આખો મુલક જેમ છે તેમ સ્વાધીન રહેશે"

તે તહનામા ઉપર દાદગર પાદશાહ કયખુસરૂની રીત પ્રમાણે સોનેરી મોહર કરવામા આવી

કયખુસરૂએ તે ફર્માન રૂસ્તમને આપીને દુઆ કીધી કે 'ખોદા આપણા દેશને રૂસ્તમની મદદથી હમેશો આબાદ રાખજો।"

વળી સામે સવારના છોકરા ઝાલ સાથ જે મહાન જુલૂસીઓ આવ્યા તેઓ કુડળીઓ લઇને આવ્યા હતા,

તેઓને પણ કીમતી લેબાસ અને સોનુ રૂપુ બખ્શશ કર્યું એ પ્રમાણે દરેક જણે પાદશાહ પાસેથી પોતાનો હિસ્સો મેળવ્યો

જ્યારે ઝાલે એ પ્રમાણે જોયુ ત્યારે તે બીદાર અને ફતેહમદ બખ્તના પાદશાહ ઉપર તેણે ઘણીક દુઆ કીધી

ખાસ્તને ગૂદર્ઝ અહ્દ નામહ અઝ ખુસવ્ બરાએ ગીવ્.

ચુ બેન્શસ્ત ગૂદરઝ બરૂપાય ખાસ્ત
બેયારાસ્ત બા શાહ ગોફતારે રાસ્ત
ચુનીન્ ગોફત કય શાહે પીરૂઝ બખ્ત
નદીદીમ ચૂન તો ખોદાવન્દે તખ્ત

ગૂદર્ઝનું કયખુસરૂ પાસે ગીવને માટે સનદ માંગવું.

જ્યારે ઝાલ બેઠો ત્યારે ગૂદર્ઝ ઉભો થયો-તેણે પાદશાહ આગળ વાજબી દરખાસ્ત રજૂ કીધી

તે એ પ્રમાણે બોલ્યો કે "ઓ ફતેહમદ બખ્તના પાદશાહ!-તારા જેવો તખ્તનો સાહેબ અમોએ કોઇ બીજો જોયો નથી

* ફિર્દોસીની શાહનામાની તવારીખ ઉપરથી જણાઇ આવે છે કે અજીત જહાન પેહલવાન રૂસ્તમના વડવા ગેર્શાસ્પની સીસ્તાન અને તેની આસપાસની જગ્યા ઉપરની સ્વતંત્ર સત્તા પાદશાહ ફરીદૂનના વખતમા સ્વીકારેલી હોવી જોઇયે જેમ જેમ એ લડાયક પેહલવાનોની મદદ ઈરાન દેશને અનેક હાદેસાઓમા મળતી ગઈ તેમ તેમ તેની સ્વતંત્ર હાકેમી કાયમ થતી થઈ પણ રૂસ્તમના બાપ ઝાલને ચિન્તા લાગી કે મબાદા પાદશાહ કયખુસરૂના જાએનેશીનના હાથે તેનાં સ્વતંત્રપણામા કાંઈ ખલલ પડે અને માહોમાહેની લડાઈથી ઈરાન અને સીસ્તાનમા કાપાકાપી ચાલે એટલા માટે પાદશાહ કયખુસરૂએ જ્યારે રાજપાટ છોડયું ત્યારે નીમરૂઝ ઉપરની રૂસ્તમની અને તેની ઓલાદની સ્વતંત્ર સત્તા નવેસરથી કાયમ કરી આપવાની ઝાલે પાદશાહને અર્ઝ કરી હતી અને તે અર્ઝ બહાલ રાખવામા આવી હતી

આટલુ છતા પણ આપણે શાહનામામા વાંચિયે છિયે કે લોહરાસ્પની ઓલાદથી રૂસ્તમની બીખ અને બુન્યાદ ઉખડી હતી અને તેમ થવાથી છેક સાસાન વંશના છેલ્લા પાદશાહ યઝદજેર્દ શેહરયારના ઝવાલ સુધી ઈરાનની શેહન્શાહત ઉપર પારકા હુમ્લાઓ આવતા રહ્યા, અનેક હાદેસા પડતા રહ્યા અને શેવટે કદીમ ઈરાની શેહન્શાહતની તેમજ તેની દીન આઈનની બરબાદી થઈ ગઈ

કે ગાહે મેનૂચેહરૂ તા કયકોબાદ
કે કાઊસ તા શાહે ફરૂરોખ નેજાદ
બપીશે બુઝોર્ગાન્ કમરૂ બસ્તહ્ અમ
બઆરામ યકુ રૂઝ નન્શસ્તહ્ અમ
નબીરો પેસરૂ બૂદ હફ્તાદો હશ્ત
કુનૂન માન્દ અઝ હશ્તો દીગર ગુઝશ્ત
હમાન્ ગીવે બીદારૂ દેલ હફ્ત સાલ
બતૂરાન્ ઝમીન્ બૂદ બી ખુર્દો હાલ
બદશ્ત અન્દરૂન્ ગૂરૂ બુદ ખુર્દનશ
હમાન્ ચર્મે નખ્ચીરૂ પીરાહનશ
બઈરાન્ રસીદ આનચે બુદ શાહ દીદ
કે તીમારે ઊ ગીવ્ ચન્દી કશીદ
જહાનદારૂ સીરૂ આમદ અઝ તાજો ગાહ
હમી ચશ્મ દારદ બખૂબી ઝે શાહ
ચુનીન્ દાદ પાસોખ કે બીશ અસ્ત અઝીન્
કે બરૂ ગીવ્ બાદા હઝારૂ આફ્રીન્
ખોદાવન્દે ગીતી વરા યારૂ બાદ
ગુલે બદસેગાલશ પુરૂ અઝ ખારૂ બાદ
કમો બીશે મન્ પાકુ દરૂ દસ્તે તોસ્ત
કે રઉશન્ રવાન્ બાદીઓ તન્દુરોસ્ત
બેફરૂમૂદ અહદે કુમો એસ્ફેહાન્
નેહાદે બુઝોર્ગાનો જાએ મેહાન્

નેવેશ્તહ્ ઝે મુશ્કો ઝે અમ્બરૂ દબીરૂ
યકી નામહ્ અઝ પાદશા બરૂ હરીરૂ
યકી મોહરે ઝરૂરીન્ બરૂ ઊ બરૂ નેહાદ
બરાન્ નામહ્ શાહ આફ્રીન્ કરૂદ યાદ
કે યઝદાન્ ઝે ગૂદરૂઝ ખુશનૂદ બાદ
દેલે બદસેગાલશ પુરૂ અઝ દૂદ બાદ
બઈરાનેયાન્ ગોફ્ત ગીવે દેલીરૂ
કે યાલે યલાન્ દારદો ચન્ગે શીરૂ
બેદાનીદ કૂ યાદગારે મનસ્ત
બનઝદે શુમા ઝીનહારે મનસ્ત

મરૂ ઊરા હમહ્ પાકુ ફર્માન્ બરીદ
ઝે ગોફ્તારે ગૂદરૂઝ બરૂ મગ્ઝરીદ
ઝે ગૂદર્ઝેયાન્ હરૂકે બુદ પીશરવ
યકી આફ્રીન્ કરૂદ બરૂ શાહે નવ

મિનોચેહરના વખતથી કયકોબાદના ઝમાના સુધી—અને કાઊસથી તે તુજ મુબારક ઓલાદના પાદશાહ સુધી,

મે તે બુઝોર્ગોની નઝદીક કમર બાંધેલીજ રાખી છે—અને એક પણ દહાડો આરામથી બેઠો નથી

મારા છોકરા અને છોકરાના છોકરા મળી ઇઠોતેર હતા—જેઓમાથી હવે આઠ રહ્યા છે અને બીજા સઘળા ગુઝરી ગયા છે

વળી બીદાર દિલનો ગીવ સાત વર્ષ સુધી—ખાધાપીધા વગર અને ૫૫૧
આરામ વગર તુરાન ઝમીનમા ભટકયો હતો

જે વખતે જગલમા તેનો ખોરાક ગોરખર હતુ—તેમજ તેનો લેબાસ શિકારનુ ચામડુ હતુ

પછી જ્યારે શાહ ઇરાન આવી પુગ્યો ત્યારે તેણે જોયુ છે—કે ગીવે તેના માટે કેટલો શ્રમ ખેચ્યો છે?

હાલ પાદશાહ જ્યારે તાજ અને તખ્તથી ધરાયલો બને છે—ત્યારે તુ પાદશાહથી ખૂબીની ઉમેદ રાખે છે"

ત્યારે પાદશાહે એવો જવાબ આપ્યો કે "તેનો ઉપકાર એથી પણ ઝેયાદા છે—ગીવ ઉપર હઝારો દુઆ હોજો!

દુન્યાનો સાહેબ તેનો મદદગાર હોજો!—અને તેના દુશ્મનના ફૂલ કાટાથી ભરેલા રહેજો!

મારૂ આ થોડુ કે ઘણુ સઘળુ તારાજ હાથમા છે—તુ રોશન જીવનો અને તનદુરોસ્ત રહેજે!"

પછી કુમ અને એસ્ફહાન જે ઈલાકાઓ બુઝોર્ગો અને સરદારોની જન્મ ભૂમિ છે, તે ઇલાકાઓની સ્વતત્ર હાકેમીનુ તહનામુ ગીવને માટે લખવા ફર્માવ્યુ

મુન્શીએ કસ્તુરી અને અમ્બરથી રેશમી કપડા ઉપર એક પાદશાહી સનદ લખી કાઢી

તે તહનામા ઉપર એક સોનેરી મોહર કીધી—અને તે ઉપર પાદશાહે દુઆ ભણી

કે "યઝદાન ગૂદર્ઝથી ખુશહાલ રહેજો!—તેના દુશ્મનનાં દિલ ગમથી ૫૫૨
ભરેલા હોજો!"

પછી પાદશાહે ઇરાનીઓને કહ્યુ—કે "આ બહાદુર ગીવ—જે પેહલવાની ગર્દન અને સિહની ચુગાલ ધરાવે છે,

તેને માટે તમો જાણો કે તે ગોયા મારી પાછળ મારી યાદગારી છે—અને તેને એક કીમતી ચીઝ મિસાલ અનામત સભાળી રાખવા તમોને સોપી જાઉં છુ

તમો સઘળા તેનાજ હોકમમા રહેજો—અને ગૂદર્ઝની સલાહથી ફરતા ના"

ત્યારે ગૂદર્ઝેયાનોમાના જેટલા સરદારો હતા—તેઓએ તે જવાન પાદશાહ ઉપર દુઆ કીધી

અહદ્ નામહ્ ખાસ્તને તુસ્ અઝ્ કયખુસવ્ બરાએ ખુદ્.

ચુ ગૂદરૂઝ બેન્શસ્ત બર્ખાસ્ત તુસ
બેશુદ પીશે ખુસવ ઝમીન્ દાદ બૂસ
બદૂ ગોફ્ત શાહા અનૂશહ્ બદી
હમીશહ્ ઝે તો દૂરૂ દસ્તે બદી

તૂસનું કયખુસરૂ પાસેથી પોતાને માટે તહનામુ માંગવું.

જ્યારે ગૂદર્ઝ બેઠો ત્યારે તૂસ ઉઠયો—અને કયખુસરૂની નઝદીક જઈ ઝમીન ચૂમી

તે બોલ્યો કે "એ પાદશાહ! તુ સદા સુખી રહેજો!—હમેશે બૂરાઈ તારાથી દૂર રહેજો!

અનમ્ ઝીન્ બુઝોર્ગાન્ ફરીદૂન્ નેઝાદ
ક્ે બા ફરૂરેખાન્ તા બેયામદ કોબાદ
કમર્ બસ્તહ્ બમ્ પીશે ઈરાનેયાન્
કે બુકુશાદમ્ અઝ બન્દ હર્ગેઝ મેયાન્
ક્ે કૂહે હમાવન્ ક્ે જઉશન્ તનમ
બેખસ્તો નબૂદ ઈચ પીરાહનમ
૫૫૩ બકીને સેયાવુશ બદાન્ રઝ્મગાહ્
બુદમ હર્ શબી પાસ્બાને સેપાહ્
બલાદન્ સેપહ્રા નકર્દમ રહા
હમી બૂદમ અન્દર્ દમે અઝ્દહા
બહામાવરાન્ બસ્તહ્ કાઊસ બૂદ
ગેંગર્ બન્દ બર્ ગર્દને તૂસ બૂદ
બમાઝન્દરાન્ નીઝ બા ઊ બબન્દ
ક્ે બહ્રે જહાન્દાર્ બૂદમ નેઝન્દ
હમહ્ જાય પીશશ સેપહ્બદ બુદમ
અગર્ નીક બૂદમ અગર્ બદ બુદમ
નકર્દમ સેપહ્રા બજાઈ યલહ્
ન અઝ મન્ કસી કર્દ હર્ગેઝ ગલહ્
કુનૂન્ શાહ્ સીર્ આમદ અઝ તાજો ગન્જ
હમી બુગ્ઝરદ ઝીન્ સરાએ સેપન્જ
ચે ફર્માઈ અમ્ ચીસ્ત નીરૂએ મન્
તો દાની હોનર્હાએ આહૂએ મન્
ચુનીન્ દાદ પાસોખ બદ્ શહ્રયાર્
કે બીશસ્ત અઝીન્ રન્જત્ અઝ રૂઝ્ગાર્
હમી બાશ બા કાવેયાની દેરફ્શ
તો બાશી સેપહ્દારે ઝરીનહ્ કફ્શ
૫૫૪ બદીન્ સર્ ક્ે ગીતી ખોરાસાન્ તોરાસ્ત
અઝીન્ નામદારાન્ તન્ આસાન્ તોરાસ્ત
નેવેશ્તન્દ અહ્દી બરીન્ હમ નશાન્
બપીશે બુઝોર્ગાને ગર્દનકશાન
નેહાદહ્ બકેર્તાસ બર્ મોહ્રે ઝર્
યકી તઉકે ઝરીનો ઝરીન્ કમર્
બદ્ દાદો કર્દશ બસી આફ્રીન્
કે અઝ તૂ મબાદા દેલી પુર્ ક્ે કીન્

ફરીદૂનની બુન્યાદથી ઉતરી આવેલા શાહઝાદાઓમાનો હુ એક છું-અને અમો નેકબખ્તોમાના કુટુબમાથી કયકોબાદ જ્યારથી તખ્તે આવ્યો,

ત્યારથી ઈરાનીઓની નઝદીક મે હમેશે મારી કમર બાંધેલીજ રાખી છે-અને તે બદમાથી મારી કમર કદી પણ ખુલ્લી થઈ નથી

હમાવનના પહાડ ઉપર મારૂ તન બખ્તરે કરી ઝખ્મી થયુ હતુ-અને તે વખતે મારી પાસે બીજુ કાઈજ પેહેરણ નહી હતુ

અને સિયાવક્ષનો કીનો લેવા માટેની તે લડાઈગાહમા દર રાતે હુજ લશ્કરનો સભાળનાર હતો

લાદનની લડાઈમા હુ પોતે અઝદહાના દમમા હતો તે છતા મે લશ્કરને તજી દીધુ હતુ નહી

જ્યારે હામાવરાનમા કાઊસ કયદ પકડાયો હતો-ત્યારે બીજી બેડી તૂસની ગર્દનમા નખાઈ હતી

માઝન્દરાનમા પણ તેનીજ સાથે હુ કયદ પડયો હતો-અને તે પાદશાહને ખાતેરજ હુ આફતમા સપડાયો હતો

અગર હુ ભલો હતો કે ભૂડો તોપણ સઘળે ઠેકાણે કાઊસ આગળ સેપેહસાલાર તરીકે હતો

મે કોઈ પણ લશ્કરને વીખેરી નાખ્યુ નથી-કોઇયે પણ કદી મારે માટે ફર્યાદ કીધી નથી

હવે જ્યારે પાદશાહ તાજ અને ગજથી ધરાઈ ગયો છે અને આ મુસાફરખાનારૂપી દુન્યાથી ચાલી જાય છે,

તેવે વખતે મારે માટે તુ શુ હોકમ આપે છે? મારી લાયકાત કેટલી છે?-મારા ગુણદોષથી તો તુ વાકેફ છે"

ત્યારે પાદશાહે તેને એવો જવાબ આપ્યો-કે "તારી ઝિંદગીમા જે જે દુખો તે વેઠયા છે, તે તુ કહે છે તેના કરતા પણ વધારે છે

કાવેયાની ઝુડા સાથેજ તુ રહેજે-અને ઝરરીન જોડા પેહેરનારો સેનાપતિ તુજ રહેજે*

દેશની આ બાજૂની હદથી ખોરાસાનની હકૂમત તને આપુ છુ-અને નવદરના ખાન્દાનના શાહઝાદાઓમા શુભાગ્ય તનેજ મળજો"

પછી તેજ પ્રમાણેની એક સનદ સઘળા અમીરો અને બહાદુરોની હુઝૂરમા તેને માટે લખાઈ

અને તે કાગઝ ઉપર સોનેરી મોહર કરીને-એક સોનેરી સાકળી અને સોનેરી કમરબદ સાથે

તેને આપી અને પાદશાહે તેની ઉપર ઘણીક દુઆ કીધી-કે "તારે માટે કોઈનુ પણ દિલ કીના ભર્યું રહેતુ ના!"

દાદને કયખુસવ્ પાદ્શાહી બલોહ્રાસ્પ્.

કયખુસરૂએ લોહરાસ્પને પાદશાહી આપવી.

ક્ે કારે બુઝોર્ગાન્ ચુ પર્દખ્ત શુદ
શહન્શાહ્ અઝાન્ પસ સુએ તખ્ત શુદ
અઝાન્ મેહ્તરાન્ નામે લોહ્રાસ્પ માન્દ
કે અઝ દફ્તરે શાહ્ કસ બર્ નખાન્દ

જ્યારે તે અમીરોના કામથી ફારેગ થયો-ત્યારે શેહન્શાહ તખ્ત તરફ ગયો

તે સરદારોમાના જે સરદારનુ નામ હજી પાદશાહનાં દફતરમાથી બોલાયુ ન હતું તે લોહરાસ્પનુ નામ હતું.

* પાદશાહ નવદરના મરણ પછી તેની અઓલાદને હકૂમત ચલાવવા લાયક નહીં જોયાથી નવદરની બુન્યાદના શાહઝાદાઓને લશ્કરની સરદારી આપવામા આવી હતી અને તેઓને ઝરરીન જોડા પેહેરવાનો હક બક્ષવામા આવ્યો હતો. અને તેજ હકની સનદ કયખુસરૂ તેને આપે છે

ચુ બા રઉશની હીચ્ ફુરોશ નમાન્દ
ઝમીન્‌રા ઝે શન્ગરૂ પૂરોશ નમાન્દ
હઝીમત ગેરેફ્તૂ અઝ્ સપીદી સેયાહ
જહાન્‌રા બેદાદ અઝ્ સેયાહી પનાહ
જહાન્‌દારૂ કયખુસ્રવે દાદ્‌ગરૂ
નેશસ્ત અઝ્ બરે તખ્ત બા તાજે ઝરૂ
બબીઝન્ બેફરૂમૂદ તા બા કોલાહ
બેયાવરૂદ લોહુરાસ્પ્‌રા નઝ્‌દે શાહ
ચુ દીદશ જહાન્‌દારૂ બરૂપાએ જસ્ત
બરૂ ઊ આફ્રીન્ કર્દો બુફ્રશાદ દસ્ત
ફેરૂદ આમદ અઝ્ નામવરૂ તખ્તે આજ
ઝે સરૂ બરૂ ગેરેફ્તૂ આન્ દેલ્ અફ્રૂઝ તાજ
બલોહુરાસ્પ્ બેસ્પોર્દો કરૂદ આફ્રીન
હમહ પાદ્‌શાહીએ ઈરાન્ ઝમીન્
કે ઈન્ તાજે તૂ બરૂ તો ફર્ખન્દહ બાદ
જહાન્ સરૂબસરૂ પીશે તો બન્દહ બાદ
સેપોર્દમ તોરા તાજે શાહીઓ ગન્જ
અઝાન્ પસ કે બોર્દમ બસી દર્દો રન્જ
મગર્દાન્ ઝબાન્ ઝીન્ સેપસ્ જોઝ્ બદાદ
કે અઝ્ દાદ બાશી તો પીરૂઝો શાદ
મકુન્ આશ્‌ના દીવરા બા રવાન્
ચુ ખાહી કે બખ્તત બેમાનદ જવાન્
ખેરદમન્દ બાશો બીઆઝારૂ બાશ
હમાશહ ઝબાન્‌રા નંગહ્‌દારૂ બાશ
બઈરાનેયાન્ ગોફ્તૂ કઝ્ બખ્તે ઊય
બેબાશીદ શાદાન્ દેલ્ અઝ્ તખ્તે ઊય
શેગેફ્તૂ અન્દરૂ ઊ માન્દન્ ઈરાનેયાન્
બરૂ આશોફ્તૂ હરૂ યક્ ચુ શીરે ઝેયાન્
હમી હરૂ કસી દરૂ શેગેફ્તી બેમાન્દ
કે લોહુરાસ્પ્‌રા શાહ બાયેસ્ત ખાન્દ
અઝ્ ઈરાનેયાન્ ઝાલ્ બરૂપાએ ખાસ્ત
બેગોફ્તૂ આન્ચે બૂદશ બદેલ્ રાએ રાસ્ત
ચુનીન્ ગોફ્તૂ કય શહરૂયારે બલન્દ
સઝદ ગરૂ કુની ખાકરા અરૂજમન્દ
સરે બખ્તે આન્ કસ પુરૂ અઝ્ ખાક બાદ
રવાને વરા ખાક તર્યાક બાદ
કે લોહુરાસ્પ્‌રા શાહ ખાનદ બદાદ
ઝે બીદાદ હરૂગેઝ્ નગીરીમ યાદ
બઈરાન્ ચુ આમદ બનઝ્‌દે ઝરસ્પ
ફેરૂમાયઈ દીદમશ બા યક્ અસ્પ
બજન્ગે અલાનાન્ ફેરેસ્તાદી અશ
સેપાહો દેરફ્રૂશો કમરૂ દાદી અશ
નેઝાદશ નદાનમ નદીદમ હોનરૂ
અઝીન્ ગૂનહ નશ્‌નીદહ અમ તાજવરૂ
ઝે ચન્દીન્ બુઝોર્ગાને ખુસ્રવ નેઝાદ
નેયામદ કસી બરૂ દેલે શાહ યાદ
ચુ દસ્તાને સામ ઈન્ સુખુનહા બેગોફ્ત
શુદન્દ અન્જુમન્ બા સુખુનગૂય જોફ્ત
ખોરૂશી બરૂ આમદ ઝે ઈરાનેયાન્
કઝીન્ પસ ન બન્દીમ શાહા મેયાન્

જ્યારે રોશની સાથ અંધકારની લડાઈ હવે રહી નહીં-અને ઝમીનની
સપાટી ઉપરનું કાળું ઢાંકણુ નીકળી ગયું,
અંધકાર સફેદી આગળથી નાસી ગયો-અને ઝમીનનો અંધકારથી
બચાવ થયો (યાને રાત જઇ દિવસ ઉગ્યો),
ત્યારે દાદગર પાદશાહ કયખુસરૂ-સોનેરી તાજ સાથ તખ્ત ઉપર બેઠો.

અને બીઝનને હોકમ કીધો જેથી તે લોહરાસ્પને કોલાહ પેહેરાવીને
પાદશાહની નઝદીક લાવ્યો
જ્યારે પાદશાહે તેને જોયો ત્યારે તુરત ઉભો થયો-અને તેની ઉપર ૫૫૫
આફ્રીન કરીને હાથ લમ્બાવ્યો
તે નામીચા હાથીદાતના તખ્ત ઉપરથી નીચે ઉતર્યો-અને પોતાના
સર ઉપરથી તે દિલને રોશન કરનારૂ તાજ ઉઠાવ્યુ
અને તે લોહરાસ્પને આપી સઘળી ઈરાન દેશની પાદશાહી તેને
સ્વાધીન કરી દોઆ દીધી,
કે "આ તારૂ તાજ તારા ઉપર મુબારક થજો!-અને તારી આગળ
તમામ જેહાન તાબેદાર હોજો!
હવે જ્યારે મારી મેહનત અને તકલીફો પુરી થઇ ચૂકી છે-ત્યારે હુ
તને પાદશાહી તાજ અને ખઝાનો સોપુ છુ
હવે પછીથી તુ ઈન્સાફ સિવાય બીજી કશી વાત ના કરતો-કારણકે તુ
ઈન્સાફથીજ ફતેહમદ અને ખુશહાલ રહેશે
જો તુ ચાહતો હોય કે તારૂ બખ્ત હમેશે જવાન રહે-તો તુ દેવને
તારા રવાનનો આશના બનાવતો ના
તુ ડહાપણવાળો બનજે અને કોઇને દુખ ના દેતો અને હમેશે
તારી ઝબાનને કાબમા રાખજે"
પછી પાદશાહે ઈરાનીઓને કહ્યુ કે "તમો એના રોશન બખ્તથી
અને એના બુલદ તખ્તથી ખુશહાલ દિલના રહેજો"
પાદશાહના આ કામથી સઘળા ઈરાનીઓ અચરત બની ગયા અને
દરેક જણ મસ્ત સિંહની માફક ગુસ્સે થયા
લોહરાસ્પને પાદશાહ કહેવો પડશે-તે બીનાથી સર્વ કોઇ અજબ ૫૫૬
થવા લાગ્યા
તેવામા ઈરાનીઓમાથી ઝાલ ઉઠી ઉભો થયો-અને તેના દિલમા જે
કાંઈ ખરો વિચાર હતો તે ઝાહેર કર્યો
તેણે એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "ઓ બુલદ મરતબાના પાદશાહ! જો
તુ તુચ્છ ખાકને પણ કીમતી કરવા ચાહે તો તે કરી શકે છે
તે શખ્સના માથા ઉપર ધૂળ પડજે-અને ખાકજ તેના આત્માનો
ઉતાર બનજો,
કે જે લોહરાસ્પને ઈન્સાફી પાદશાહ તરીકે ગણે ઝાલેમનુ નામ અમો
કદી પણ લેવાના નથી
જ્યારે એ ઈરાન તરફ ઝરસ્પની સાથે આવ્યો હતો-ત્યારે મે એને
ફકત એક ઘોડા સાથ હલકી સ્થિતીનો જોયલો હતો
તે તેને લશ્કર, ઝુડો અને કમરબદ આપી-અલાનાનની લડાઇમા
મોકલ્યો હતો
હુ તેની બુન્યાદ કે હોનર કાંઈ જાણતો નથી-અને એવી રીતનો કોઇ
પાદશાહ થયલો સમજ્યો નથી
શુ આટલા બધા પાદશાહી બુન્યાદના બુઝોર્ગોમાથી-પાદશાહના
દિલમા બીજા કોઇની યાદ આવીજ નહીં?"
જ્યારે સામનો બેટો દસ્તાન આ સખુનો બોલ્યો-ત્યારે તે સખુનો
બોલનાર સાથ સઘળી અન્જુમન એકમત થઇ
ઇરાનીઓમાથી એક પોકાર ઉઠયો-કે "ઓ પાદશાહ! હવે પછીથી ૫૫૭
અમો લડાઈ માટે કમર બાધીશુ નહીં

નખાહીમ કસ રઝમ દરૂ કાર્ઝારૂ
ચુ લોહુરાસ્પરા બરૂ કશદ શહુરૂયારૂ
ચુ બેશ્નીદ ખુસવ ઝે દસ્તાન્ સખુન્
બદૂ ગોફ્‌ત મશતાબો તુન્દી મકુન્
કે હરૂ કસ કે બીદાદ જૂયદ હમી
બજોઝ દુદે આતેશ નજૂયદ હમી
બેબાયદ બદીન્ કારૂ ખુશ્નૂદ બૂદ
કુજા રઉશની મેહુતરૂ અઝ તીરહુ દુદ
કે નપસન્દદ અઝ મા બદી કેર્દેગારૂ
બેપીચદ બદ અઝ ગર્દેશે રૂઝગારૂ
કે યઝદાન્ કસીરા કુનદ નીકુબખ્ત
સઝાવારે શાહીઓ ઝીબાએ તખ્ત
કે દીન્ દારદો શર્મો ફરૂરો નેઝાદ
બુવદ રાદો ફીરૂઝો આરામો શાદ
જહાન્ આફ્રીન્ બરૂ ઝબાનમ ગવાસ્ત
કે ગશ્ત ઇન્ હોનરૂહા ઝે લોહુરાસ્પ રાસ્ત
નબીરે જહાન્દારૂ હુશન્ગ્ હસ્ત
હુમાન્ રાદો બીના દેલો પાકૂ દસ્ત
૫૫૮ ઝે તોખ્મે પશીનસ્તો અઝ કયકોબાદ
દેલી પુરૂ ઝે દાનેશ સરી પુરૂ ઝે દાદ
પયે જાદૂઆન્ બુગ્સેલાનદ ઝે ખાકૂ
પદીદ આવરદ રાહે યઝદાને પાકૂ
ઝમાનહુ જવાન્ ગર્દદ અઝ પન્દે ઊય
બરીન્ હમ બુવદ પાકૂ ફર્ઝન્દે ઊય
મરા ગોફ્‌ત યઝદાન્ બદૂ કુન્ તો રૂય
નકર્દમ મન્ ઈન્ જોઝ બફર્માને ઊય
બશાહી બરૂ ઊ આફ્રીન્ ગુસ્તરીદ
બઝીન્ પન્દ બા મેહુરે મન્ સુગ્ઝરીદ
હરાન્ કસ કઝ અન્દર્ઝે મન્ દરૂ ગુઝશ્ત
હમહુ રન્જે ઊ પીશે મન્ બાદ ગશ્ત
ચુનીન્ હમ ઝે યઝદાન્ બુવદ નાસેપાસ
બદેલશ અન્દરૂ આયદ ઝે હરૂ સૂ હેરાસ
ચુ બેશ્નીદ ઝાલ ઈન્ સુખુનહાએ પાકૂ
બેયાઝીદો અન્ગોશ્ત બરૂ ઝદ બખાકૂ
બેયાલૂદ લબ્‌રા બખાકે સેયાહુ
બઆવાઝ લોહુરાસ્પરા ખાન્દ શાહુ
બશાહે જહાન્ ગોફ્‌ત ખુરૂરમ બદી
હમીશે ઝે તૂ દૂરૂ દસ્તે બદી
૫૫૯ કે દાનેસ્ત જોઝ શાહુ પીરૂઝો રાદ
કે લોહુરાસ્પ દારદ ઝે શાહાન્ નેઝાદ
ચુ સઉગન્દ ખુર્દમ બખાકે સેયાહુ
લબ્ આલૂદહુ શુદ મશ્મરૂ આન્ અઝ ગુનાહુ
બુઝોર્ગાનશ ગઉહરૂ બરૂ અફ્‌શાન્દન્દ
બશાહી બરૂ ઊ આફ્રીન્ ખાન્દન્દ

જો તુ પાદશાહ લોહરાસ્પને એમ ઊચી પદવીએ ચઢાવશે-તો લડાઈના મયદાનમા અમો કોઈ પણ લડાઇ કરીશુ નહી"

જ્યારે કયખુસરૂએ દસ્તાનની એવી વાત સાભળી-ત્યારે તેને કહ્યુ કે "તુ ઉતાવળો ના થા અને તુન્દી ના કર

કારણકે જે કોઇ કે ઇન્સાફથી ઉલટી વાત કરે છે-તે આતશના ધૂમાડા સિવાય બીજુ કાઇ મેળવતો નથી

તમોએ આ કામથી ખુશી થવુ જોઇયે છે કારણકે સીઆહ ધૂમાડા કરતા રોશની વધારે સારી હોય છે

ખોદાતાલા આપણા તરફથી બુરાઈ પસદ કરતો નથી-અને બૂરા માણસો ઝમાનાની ગર્દશથી દુખી થાય છે

પાક યઝદાન તેનેજ નેકબખ્ત બનાવે છે અને તેનેજ પાદશાહીને લાયક અને તખ્તને ઝેબ આપનાર ગણે છે,

કે જેનામા દીન, શર્માળપણુ, ખોદાઇ નૂર અને ઊચી બુન્યાદ હોય છે તેમજ જે સખી, ફતેહમદ, ધીરજવાળો અને ખુશહાલ હોય છે

આ મારા બોલવા ઉપર ખોદાતાલા શાક્ષી છે-કે આ સઘળા હોનરો લોહરાસ્પને બરાબર મળેલા છે

એ દુન્યાના પાદશાહ હુશગની ઓલાદથી ઉતરેલો છે તેમજ વળી એ સખી, ચાલાક દિલના અને પવિત્ર હાથના છે

એ પશીન અને કયકોબાદની તોખમના છે તેનુ દિલ ડહાપણથી ભરેલુ અને સર ઈન્સાફથી ભરેલુ છે

એ જાદુગરોની જડ ઝમીનમાથી ઉખેડી કાઢશે-અને પાક યઝદાનની રાહ ઝાહેર કરશે

એની શીખામણથી ઝમાનો જવાન બનશે-અને જેવો એ છે તેવુજ એનુ પાક ફર્ઝદ પણ નિવડશે

મને પર્વર્દગારે કહ્યુ કે તુ એની ઉપરજ ધ્યાન પુગાડજે-અને મે આ ખોદાના હોકમ પ્રમાણેજ કીધુ છે

તમો સઘળાઓ પોતાના પાદશાહ તરીકે એની ઉપર દુઆ કરો અને મારી મોહબત સાથની નસીહતથી તમો લોકો સર ના ફેરવો

જે કોઈ કે મારી આ શીખામણથી વેગળો જશે તેની તમામ મેહનત મારી નઝદીક બરબાદ થયલી ગણાશે

વળી તે પાક યઝદાનથી પણ નાસપાસ થયલો ગણાશે-અને ચો તરફથી તેના દિલમા ધાસ્તી ઉત્પન્ન થશે"

જ્યારે ઝાલે તેના આ સઘળા સખુનો સાભળ્યા-ત્યારે હાથ લાબો કરીને આગળીને ભોય ઉપર માટીમા ખરડી

અને તે કાળી માટી પોતાના હોડને લગાડી (એટલે મોમા મેલી)-અને બાગ બુલદ લોહરાસ્પને પાદશાહ તરીકે સ્વીકાર્યો

અને તે જેહાનના પાદશાહ કયખુસરૂને કહ્યુ કે "તુ ખુશી ભરેલો રહેજે! હમેશે તારેથી બદીનો હાથ દૂર રહેજો!

તુ ફતેહમદ અને બાહોશ પાદશાહ સિવાય બીજુ કોણ જાણતુ હતુ-કે લોહરાસ્પ પાદશાહી બુન્યાદ ધરાવે છે?

જ્યારે મે વફાદારીના સોગદ લીધા છે અને કાળી માટી-મોમા મેલીને તાબે થયો છુ ત્યારે હવે મારી બેઅદબીનો ગુનાહ માફ કરજે"

દરબારના સર્વ મોટાઓએ લોહરાસ્પ ઉપર મોતીનો વધાવો કીધો-અને તેની ઉપર પાદશાહને લાયકની દોઆ કીધી

પદ્રૂદ્ કર્દને કયખુસરૂ ઇરાનેયાન્ વ કનીઝકાને ખુદ્રા.

———— ૦.————

ચુ અઝ્ કારે લોહ્રારસ્પ્ પર્દાખ્ત શાહ્
અઝાન્ પસ નેગહ્ કરૂદ કારે સેપાહ્
બઈરાનેયાન્ ગોફૂત ફર્ખોન્દહ્ શાહ્
કે ફર્દા શુમારા હમીનસ્ત રાહ્
ચુ મન્ બુગ્ઝરમ ઝીન્ ફેરૂમાયહ્ ખાક્
શુમારા બેખાહમ્ ઝે યઝ્દાને પાક્
બપદરૂદ કર્દન્ રોખે હર્ કસી
બેબૂસીદ બા આબે મેઝ્ગાન્ બસી
ચલાન્રા હમહ્ પાક્ દર્ બર્ ગેરેફૂત
બઝારી ખોરૂશીદન્ અન્દર્ ગેરેફૂત
હમી ગોફૂત અય કાશ કીન્ અન્જુમન્
તવાનેસ્તમી બોર્દ બા ખીશતન્
ખોરૂશી બર્ આમદ ઝે ઈરાન્ સેપાહ્
કે ખુરૂશીદ બર્ ચરૂખ ગુમ કરૂદ રાહ્
પસે પર્દહા કૂદકો મર્દો ઝન્
બફૂયો બબાઝારો બર્ અન્જુમન્
ખોરૂશીદને નાલહો આહ્ બૂદ
બહર્ બર્ઝની માતમે શાહ્ બૂદ
સરાન્ સર્ નેહાદન્દ ચફૂસર્ બખાક્
હમહ્ જામહા કર્દહ્ ઝીન્ દર્દ ચાક્
ઝમીન્ સર્બસર્ લર્ઝહ્ અન્દર્ ગેરેફૂત
બુઝોર્ગાન્ અઝીન્ માન્દહ્ અન્દર્ શેગેફૂત
બઈરાનેયાન્ આન્ ઝમાન્ ગોફૂત શાહ્
કુનીદ અન્દરીન્ પન્દ ચફ્ ચફ્ નેગાહ્
હરાન્ કસ કે દારીદ ફરૂરો નેઝાદ
બદાદે ખોદાવન્દ બાશીદ શાદ
મન્ અકૂનૂન્ રવાન્રા હમી પર્વરમ્
કે બર્ નીકૂ નામી હમી બુગ્ઝરમ્
નબસ્તમ્ દેલ્ અન્દર્ સેપન્જી સરાય
બદાન્ તા સોરૂશ આમદમ્ રહ્નુમાય
બેગોફૂત ઇનો શબ્રન્ગ્બેહ્ઝાદ ખાસ્ત
વઝાન્ લશ્કર્ આવાઝે ફર્યાદ ખાસ્ત
બેયામદ બઅયવાને શાહી દેઝમ્
બઆઝાદ સરવ્ અન્દર્ આવરૂદ ખમ્
કનીઝક્ બુદશ ચાર્ ચૂન્ આફૂતાબ્
કસી રૂએ ઈશાન્ નદીદહ્ બખાબ્
ઝે પર્દહ્ બુતાન્રા બરે ખીશ ખાન્દ
હમહ્ રાઝે દેલ્ પીશે ઈશાન્ બેરાન્દ
કે મન્ રફૂતની અમ્ ઝે જાએ સેપન્જ
શુમા દેલ્ મદારીદ બા દર્દો રન્જ
નબીનીદ જાવીદ અઝીન્ પસ મરા
અઝીન્ ખાકે બી દાદગર્ બસ મરા
સુએ દાવરે પાક્ ખાહમ શુદન્
નબીનમ્ હમી રાહે બાઝ્ આમદન્

કયખુસરૂનું ઇરાનીઓને અને પોતાની ખિદમતગાર પતિવ્રતા સ્ત્રીઓને વિદાય કરવું.

જ્યારે પાદશાહ લોહરાસ્પના કામથી ફારેગ થયો-ત્યારે તેણે લશ્કરનાં કામ ઉપર ધ્યાન પુગાડયુ

તે મુબારક પાદશાહે ઇરાનીઓને કહ્યુ-કે "કાલે (યાને હવે પછી) તમોને પણ એવોજ માર્ગ લેવાનો છે

જ્યારે હુ આ કમીની દુન્યામાથી ચાલી જઇશ-ત્યારે હુ પાક યઝદાન પાસેથી તમારે માટે છુટકારો ચાહીશ"

હવે છુટા પડતી વખતે પાદશાહ પોતાની આખોમા પુષ્કળ આસુઓ સાથ દરેક જણના ચેહરા ઉપર બોસા લીધા

તેણે સઘળા પેહલવાનો સાથ બગલગીરી કીધી-અને મોટે મોટે રડવા લાગ્યો

તે એમ બોલ્યો કે "અરે! કેવુ સારૂ થતે અગર આ અન્જુમનને પણ હુ પોતાની સાથે લઈ જઈ શકતે"

ત્યારે ઇરાની લશ્કરમાથી એક પોકાર ઉઠયો-કે "આસ્માન ઉપર ખોરશેદ પોતાની ચાલ ભૂલી ગયો છે"

ઘરેઘર બચ્ચાઓમા, પુરૂષોમા અને સ્ત્રીઓમા-તેમજ મોહલ્લાઓમા, ૫૬૦
બાઝારોમા અને લોકોની ઠઠમા

રડવાનુ, ચીચાડીઓ અને હાય અફસોસ ચાલી રહી હતી-ગલીએ ગલી પાદશાહ માટેનીજ રડારોળ ચાલતી હતી

સઘળા સરદારોએ પોતાના સર ખાક ઉપર મેલ્યા હતા-અને આ દુખથી સઘળાએ કપડા ચાક કીધા હતા

સઘળી ઝમીન પણ ધ્રુજવા લાગી હતી જેથી સઘળા બુઝોર્ગો અજાય બીમા પડયા હતા

પછી પાદશાહે ઈરાનીઓને કહ્યુ-કે "તમો દરેક જણ આ મારી નસીહત ઉપર ધ્યાન આપજો

તમોમાથી જે કોઇ કે દબદબો અને ઊચી બુન્યાદ ધરાવતા હોવ-તે સઘળાઓ ખોદાતાલાના ઇન્સાફ ઉપર શાદમાન રહેજો!

હાલે હુ મારા આત્માને સધિયારો આપુ છુ-કારણકે નેકનામી સાથ આ દુન્યા હુ છોડી જાઉ છુ

મે આ ત્રણ પાચ દિવસની દુન્યાના દિલ બાંધ્યુ નહી-જેથી પાક સરોશ ઈઝદ મારો રેહનુમા થઈ આવ્યા છે"

તે એટલુ બોલ્યો અને શબરગ બેહઝાદ નામનો પોતાનો ઘોડો મગાવ્યો-સઘળા લશ્કરમાથી ફર્યાદના પોકારો ઉઠી રહ્યા

તે ગમ ભરેલો પોતાના મેહલમા આવ્યો-તેનુ સીધુ સરોવર જેવુ કદ વાકુ વળી ગયુ હતુ

તેની આફતાબની મિસાલની ચાર ખિદમતગાર પતિવ્રતા સ્ત્રીઓ હતી- ૫૬૧
કે જેઓનુ રૂપ કોઇએ ખાબમા પણ જોયુ હતુ નહી

તે પૂતળીઓને તેઓના ઓરડામાથી પોતાની નઝદીક બોલાવી-તેઓની નઝદીક તમામ પોતાના દિલનો ભેદ કહ્યો,

કે "હુ આ ત્રણ પાચ દિવસની દુન્યામાથી ચાલી જાઉ છુ-માટે તમો કાઇ તમારૂ દિલ દુખ અને રજ ભરેલુ રાખતા ના

હવે પછી કદી તમો મને પાછો જીવતો જોશો નહીં-આ ઝાલેમ ધરતીથી હુ ધરાઈ ગયો છુ

હુ પાક દાવરની તરફ જવા ચાહુ છુ-જ્યાથી પાછો આવવાનો માર્ગ મને જણાતો નથી"

બેશુદ હુશ અઝ ચાર્ પુરુશીદ ચેહ્ર
ખોફ્શાન્ શુદન્દ અઝ ઘમો દર્દો મેહ્ર
શખૂદન્દ રૂયો બેકન્દન્દ મૂય
ગુસસ્તન્દ પીરાયએ રંગો બૂય
વઝાન્ પસ હરાન્કસ કે આમદ બહૂશ
ચુનીન્ ગોફ્ત બા નાલહો બા ખોરૂશ
કે મારા બેબર્ ઝીન્ સેપંજી સરાય
તો બાશ અન્દરીન્ નીકુઈ રહુનુમાય
બદીશાન્ ચુનીન્ ગોફ્ત પુરમાયહ્ શાહ
કે બેસ્પોરૂદ ખાહીદ અઝીન્ ગૂનહ્ રાહ
૫૬૨ કુજા દુખ્તરાને જહાન્દાર્ જમ
કુજા નામદારાને બા બાદો દમ
કુજા માદરમ દોખ્તે અફ્રાસેયાબ્
કે બુગ્ઝશ્ત અઝાન્ સૂએ જયહૂન્ બર્ આબ્
કુજા દુખ્તરે તૂર્ માહ્આફ્રીદ
કે ચૂન્ ઊ કસ અન્દર્ ઝમાનહ્ નદીદ
હમહ્ ખાક્ દારન્દ બાલીનો ખેશ્ત
નદાનમ બદૂઝખ દરન્દ અર્ બેહેશ્ત
ઝમીન્ અર્ કુશાદહ્ કુનદ રાઝે ખીશ
નુમાયદ સરન્જામો આઘાઝે ખીશ
કેનારશ પુર્ અઝ તાજદારાન્ બુવદ
બરશ પુર્ ઝે ખૂને સવારાન્ બુવદ
પુર્ અઝ મર્દે દાના બુવદ દામનશ
પુર્ અઝ માહ્રોખ જઈબ્ પીરાહનશ
ચે અફ્સર્ નેહી બર્ સરત ગર્ ચે તરગ્
બર્ ઊ બુગ્ઝરદ ચંગો દન્દાને મરગ્
બનીકી બેબાયદ તન્ આરાસ્તન્
કે નીકી નશાયદ ઝે કસ ખાસ્તન્
મજૂઈદ અઝીન્ રફ્તન્ આઝારે મન્
કે રઉશન્ શવદ રાહે દીદારે મન્

૫૬૩ ખોશ્રીદો લોહરાસ્પરા પીશ ખાન્દ
વઝીશાન્ ફરાવાન્ સુખુનહા બેરાન્દ
બલોહ્રાસ્પ ગોફ્ત ઈન્ બુતાને મનન્દ
ફેરૂઝન્દએ બૂસ્તાને મનન્દ
બદીન્ હમ નેશસ્તો બદીન્ હમ સરાય
હમીદાર્ શાન્ તા તો બાશી બજાય
નબાયદ કે યઝદાન્ ચુ ખાનદત પીશ
રવાને તો શર્મ આરદ અઝ કારે ખીશ
ચુ બીની મરા બા સેયાવુશ બહમ
ઝે શર્મ દો ખુસ્રવ બેમાની દેઝમ
ચેપેહ્રેફૂત લોહરાસ્પ જૂ હરચે ગોફ્ત
કે ચૂન્ દીદહ્ શાન્ દારમ અન્દર્ નેહોફ્ત
બવાન્ બાયગહ્ તન્ગ્ બસ્તહ્ મેયાન્
બગર્દીદ બર્ ગેર્દે ઈરાનેયાન્
કઝ ઈદર્ બઅયવાન્ ખરામીદ ઝૂદ
મદારીદ બર્ દેલ ઝે મા દાઘો દૂદ
મબાશીદ ગુસ્તાખ બા ઈન્ જેહાન્
કે ઊ તીરગી દારદ અન્દર્ નેહાન્

એ સાંભળી પેલી ચારે ખોરશીદને ચેહરાની ઓરતોના હોશ ઉડી ગયા-તેઓ ગમ, દર્દ અને મોહબતથી રડવા લાગી

તેણીઓએ પોતાનુ મો પીખી કાઢયુ અને બાલ તોડી નાખ્યા-અને પોતાના બદન ઉપરનો સણુગાર ચુથી નાખ્યો

પછી જ્યારે તેણીઓ સાવધ થઈ ત્યારે રૂદન અને પોકાર સાથે એ પ્રમાણે બોલવા લાગી,

કે "અમોને પણ આ મુસાફરખાનારૂપી દુન્યામાથી સાથે લઈ જા-અને આ નેક કામમા તુજ અમારો ભોમિયો બન"

ત્યારે તે માનવત પાદશાહે તેઓને કહ્યુ-કે "તમો પણ એવીજ રીતની રાહ ઉપરથી પસાર થઇ જશો

કયા ગઈ પેલા પાદશાહ જમશીદની દૌહિત્રીઓ-કયા ગયા દમામ સાથના બીજા અમીરો?

કયા ગઈ મારી મા અફ્રાસિયાબની બેટી?-કે જેણી જૈહૂન નદી ઓળગી અત્રે આવી હતી

કયા ગઈ તુરની બેટી માહઆફ્રીદ?-કે જેના જેવી કોઇએ ઝમાનામા જોઈ નથી

એ સઘળાઓ પોતાનુ બિછાનુ ખાક અને ઇટનુ ધરાવે છે તેઓ દોઝખમા છે કે બેહેશ્તમા તે હુ જાણુતો નથી

અગરજો ઝમીન પોતાનો ભરમ ખુલ્લો કરી નાખે-અને શુરૂઆતથી તે શેવટ સૂધીનુ પોતાનુ પેટુ દેખડાવે,

તે તમોને માલૂમ પડે કે તેની બગલ તાજદાર પાદશાહોની ભરેલી છે અને તેની છાતી સવારોના લોહીથી ભરેલી છે

તેની કિનારી દાના માણસોથી ભરેલી છે-તેમજ તેના પેહેરણનુ ગજવુ માહતાબ જેવી પૂતળીઓથી ભરેલુ છે

તારા માથા ઉપર ગમે તાજ મૂકે કે ગમે લોઢાની ટોપી મૂકે તોપણ મોતના પંજા અને દાત તે ઉપર કારગર લાગશે

માટે નેકીથીજ આ શરીરને સણુગારવુ જોઇયે-કારણ નેકી કીધેલી કદી કોઈ પણ છીનવી લઇ શકતુ નથી

મારા આ જેહાનમાથી જવાના વખતે મને દુખ દેવા માગતા ના-કે જેથી તમોને મને મળવા ભેટવાનો માર્ગ મોકળો મળી આવશે (એટલે આપણે એકમેકને મળી ભેટી લઇશુ)"

પછી પાદશાહે પોકાર મારી લોહરાસ્પને પોતાની પાસે બોલાવ્યો-અને તે સ્ત્રીઓ માટે તેને ઘણીક વાતો કહી

તેણે લોહરાસ્પને કહ્યુ કે "આ મારી પ્યારી પૂતળીઓ છે-તેઓ મારા બાગની રૌનક છે

આજ બેઠકમા અને આજ ઘરમા જ્યા લગી તુ જીવતો રહે ત્યાં લગી તેણીઓને રહેવા દેજે

એવુ નહીં બનવુ જોઇયે કે જ્યારે યઝદાન તને પોતાની સન્મુખ તેડે ત્યારે તારા કોઇ એવાં કીધેલા કામથી તારૂ રવાન શર્મિદુ થાય

અને જ્યારે તુ મને સિયાવક્ષની સાથ જુવે-ત્યારે તે બન્ને પાદશાહોની શર્મથી તુ ગમગીન રહે"

કયખુસરૂએ જે કાંઈ કહ્યુ તે લોહરાસ્પ કબૂલ કરતા બોલ્યો-કે "મારી આખની મિસાલ તેણીઓને છૂપી રાખીશ"

પછી કયખુસરૂ ત્યાથી પોતાની કમર તંગ બાધીને-સઘળાં ઇરાની લશ્કરની આસપાસ ફર્યો

અને બોલ્યો કે "તમો અહીં શેતાબ પોતપોતાના રહેઠાણે જાઓ-અને મારે માટે તમારાં દિલ ઉપર કાંઈ દુઃખ કે ગમ ના રાખો.

તમો આ દુન્યા સાથે મૂર્ખાઈથી વર્તતા ના-કારણકે તેનાં બાતેનમાં દગો છે

જહાન્ યાદ્દગારસ્તો મા રફૂતની
બમર્દુમ નમાનદ્ બજોઝ્ મુર્દની
મબાશીદ્ જાવીદ્ જોઝ્ શાદો શાદ્
ઝે મન્ જોઝ્ બનીકી મગીરીદ્ યાદ્
હમહ્ શાદો ખોરૂરમ્ બયઝદાન્ શવીદ્
ચુ રફૂતન્ બુવદ્ શાદો ખન્દાન્ શવીદ્
હમહ્ નામદારાને ઈરાન્ સેપાહ્
નેહાદન્દ્ સર્ બર્ ઝમીન્ પીશે શાહ્
કે મા પન્દે શહરા બકેર્દારે જાન્
બેદારીમ્ તા જાન્ બુવદ્ જાવેદાન્

માણુસને દુન્યા છોડવાનીજ છે અને દુન્યાને માણુસની પાછળ રહી જવાનું છે-માણુસને મરવા સિવાય છુટકોજ નથી

તમો ઝિંદગી દરમેયાન ઉદાર દિલથી વર્તજો અને ખુશ રહેજો-અને ૫૬૪
મને ભલાઈથી યાદ કરજો

તમો સઘળા ખોદાતાલાના બનાવ ઉપર ખુશહાલ અને સંતોષી રહેજો-અને જ્યારે જવાનો વખત આવે ત્યારે હસીખુશી સાથે વિદાય થજો"

ત્યારે તમામ ઈરાની લશકરના નામદારોએ-પાદશાહની નઝદીક સર ઝમીન ઉપર મૂકી કહ્યુ,

કે તું પાદશાહની શીખામણ અમો જ્યા સૂધી જીવીશુ ત્યાં સૂધી જીવની માફક હમેશે જાળવીશુ"

રફતને કયખુસરૂ ઝે હામૂન્ બકૂહ્ બા પહ્લવાનાન્ વ નાપદીદ્ શુદને કયખુસરૂ.

બલોહરાસ્પ્ ફરમૂદ્ તા બાઝ્ ગશ્ત
બદ્ ગોફ્તા ફઝે મન્ અન્દર્ ગુઝશ્ત
તો શવ્ તખ્તે શાહી બઆઈન્ બેદાર્
બગીતી જોઝ્ અઝ્ તોખ્મે નીકી મકાર્
હરાન્ગહ્ કે બાશી તન્ આસાન્ ઝે રન્જ
નનાઝી બતાજો નનાઝી બગન્જ
ચુનાન્ દાન્ કે ફઝે તો તારીક્ શુદ્
બયઝદાન્ તોરા રાહ્ નઝદીક શુદ્
હમહ્ દાદ્ જૂયો હમહ્ દાદ્ કુન્
ઝે ગીતી તને મેહતર્ આઝાદ્ કુન્
ફોરૂદ્ આમદ્ અઝ્ અસ્પ્ લોહરાસ્પ્ ઝૂદ્
ઝમીનરા બેબૂસીદો ઝારી નમૂદ્
બદ્ ગોફ્ત ખુસરૂ કે પદરૂદ્ બાશ
બદાદ્ અન્દરૂન્ તારો હમ પૂદ્ બાશ

બેરફૂતન્દ્ બા ઉ અઝ્ ઈરાન્ સરાન્
બુઝોર્ગાનો બીદારો કુન્દાવરાન્
ચુ દસ્તાનો રોસ્તમ્ ચુ ગૂદર્ઝો ગીવ્
દેગર્ બીઝનો ગોર્દો ગોસ્તહમે નીવ્
બહફ્તુમ ફરીબોર્ઝે કાઉસ બૂદ્
બહશ્તુમ કુજા નામવર્ તૂસ બૂદ્
હમી રફૂત લશકર્ ગોરૂહા ગોરૂહ્
ઝે હામૂન્ બેશુદ્ તા સરે તીખ કૂહ્
બેબૂદન્દ્ યક્ હફ્ત દમ બર્ ઝદન્દ્
યકી બર્ લબે ખુશ્ક નમ બર્ ઝદન્દ્
બોઝુર્ગાનો જૂશાન્ ઝે કેર્દારે શાહ્
કસીરા નબુદ્ સૂએ આન્ રન્જ રાહ્
હમી ગોફ્ત હર્ મૂબેદી દર્ નેહોફ્ત
કઝીનસાન્ સખુન દર્ જહાન્ કસ નગોફ્ત

કયખુસરૂનું પેહલવાનો સાથ જંગલમાંથી પહાડ ઉપર જવું અને કયખુસરૂનું ગુમ થવું.

પાદશાહે લોહરાસ્પને પાછો બોલાવ્યો-અને કહ્યુ કે "મારો વખત આવી પુગ્યો છે"

તુ જા અને પાદશાહી તખ્ત રેવાજ પ્રમાણે સાચવ-દુન્યામા નેકીના બી સિવાય કાંઈ રોપતો ના

જ્યારે પણ તુ કાઇ મેહનત વગર આસૂદો રહે-ત્યારે આ તખ્ત અને ખઝાના ઉપર લાડ ના કરતો

યાદ રાખજે કે તારો દિવસ પણ અસ્ત પામશે-અને વગર ઢીલે ખોદા આગળ જવાનુ થશે

તુ સઘળો ઈન્સાફ શોધજે અને ઈન્સાફજ કરજે-અને તારા પાદશાહી શરીરને દુન્યાની જાળમાથી મોકળુ રાખજે"

ત્યારે લોહરાસ્પ ઘોડા ઉપરથી શેતાબ નીચે ઉતર્યો-અને ઝમીનને ચૂમી લઇ રડવા લાગ્યો,

કયખુસરૂએ તેને કહ્યુ કે "જો, સુખી થજે-અને જેમ કપડાની વણટમા ૫૬૫
તાણો અને વાણો એક બીજા સાથ મળેલા રહે છે તેમ તુ ઈન્સાફ સાથ વીટલાયલો રહેજે"

પછી ઈરાનમાથી સરદારો બુઝોર્ગો દાનાઓ અને પેહલવાનો પાદશાહની સાથે ગયા

જેવાકે દસ્તાન, રૂસ્તમ, ગૂદર્ઝ અને ગીવ-તેમજ પેહલવાન બીઝન અને બહાદુર ગોસ્તહમ,

સાતમો કાઉસનો ફરીબોર્ઝ-અને આઠમો નામવર તૂસ હતો

એ પ્રમાણે ટોળેટોળા લશકર ચાલ્યુ-અને તે મયદાનમાથી પહાડની ટોચ સુધી ગયુ

એક અઠવાડિયુ સઘળા ત્યા થોભી દમ ખાધો-અને સૂકાયલા હોઠ જરા ભિજવ્યા.

તેઓ પાદશાહની આ પવિત્ર ચાલથી ઉસ્કેરાઈ જઇને બૂમો પાડતા હતા-પણ તે મૂસીબત તરફ જવાને કોઈ પોતાનો માર્ગ મેળવતા હતા નહીં

દરેક મોબેદ ખાનગી રીતે બોલતો હતો-કે "આવી તે જેહાન જવાની વાત તો દુન્યામાં કદી કોઇએ પણ કીધી નથી"

ચુ ખુરશીદ બરૂ ઝદ સરૂ અઝ તીઘે કુહ
ઝે ગીતી બેયામદ ઝે હરસુ ગોરૂહ
ઝનો મર્દે ઈરાનેયાન્ સદ હઝારૂ
ખોરૂશાન્ બેરફતન્દ બા શહરૂચારૂ
૫૬૬ હમી કુહ પુરૂ નાલહો પુરૂ ખોરૂશ
હમી સન્ગે ખારા બરૂ આમદ બજૂશ
હમી ગોફ્ત હરૂ કસ કે શાહા ચે બૂદ
કે રઉશન્ દેલત શુદ પુરૂ અઝ દાઘો દૂદ
ગરૂ અઝ લશ્કરૂ આઝારૂ દારી હમી
મરીન્ તાજરા ખારૂ દારી હમી
બેગૂયો તો અઝ ગાહે ઇરાન્ મરવ્
જહાને કોહુનરા મકુન્ શાહે નવ્
હમહ ખાકૂ બાશીમ્ અસ્પે તોરા
પરસ્તન્દહ આઝરૂગોશસ્પે તોરા
કુજા શુદ તોરા દાનેશો રાયો હુશ
કે નઆમદ ફરીદૂન્ નેયામદ સોરૂશ

હમહ પીશે યઝદાન્ સેતાયેશ કુનીમ
બઆતેશકદહ દરૂ નેયાયેશ કુનીમ
મગરૂ પાકૂ યઝદાન્ બેબખ્શદ બમા
દેલે મૂબેદત બરૂ દેરખ્શદ બમા
શહનશાહ અઝાન્ કારૂ ખીરહ બેમાન્દ
વઝાન્ અન્જુમન્ મૂબેદાન્રા બેખાન્દ

ચુનીન્ ગોફ્ત કીદરૂ હમહ નીકુઈસ્ત
બરીન્ નીકુઈહા નબાયદ ગેરીસ્ત
૫૬૭ ઝે યઝદાન્ શેનાસીદ યકૂસરૂ સેપાસ
મબાશીદ જોઝ શાદો યઝદાન્ શેનાસ
કે ગેરૂદ આમદન્ ઝૂદ બાશદ બહમ
મબાશીદ અઝીન્ રફતને મન્ દેઝમ
બદાન્ મેહતરાન્ ગોફ્ત અઝીન્ કૂહસારૂ
હમહ બાઝ ગર્દીદ બી શહરૂચારૂ
કે રાહી દરાઝસ્તો બીઆબો સખ્ત
નબાશદ ગેયાહો ન બર્ગે દેરખ્ત
બઆમદ શુદન્ રાહ ફૂતહ કુનીદ
રવાન્રા સુએ રઉશની રહ કુનીદ
બરીન્ રીગ્ બરૂ ગુઝરદ હરૂ કસી
મગરૂ ફરૂરહો બોરૂઝ દારદ બસી
સે ગોર્દે ગેરાન્માયહ ગર્દન્ ફરાઝ
શનીદન્દ ગોફતારો ગશતન્દ બાઝ
ચુ દસ્તાનો રોસ્તમ ચુ ગૂદર્ઝે પીરૂ
જહાન્જૂયો બીનન્દહો યાદગીરૂ
નગશતન્દ અઝ બાઝ ચૂન્ તૂસો ગીવ
ફરીબોરૂઝ બા બીઝને ગોર્દે નીવ
બેરફતન્દ યક રૂઝો યક શબ્ બહમ
શુદન્દ અઝ બેયાબાનો ખુશ્કી દેઝમ
૫૬૮ બરહ બરૂ યકી ચશ્મહ આમદ પદીદ
જહાન્જૂય કયખુસ્રવ આન્જા રસીદ
બરે આબે રઉશન્ ફેરૂદ આમદન્દ
બખુર્દન્દ ચીઝીઓ દમ બરૂ ઝદન્દ

જ્યારે ખોરશીદે પહાડની ચુલદી ઉપરથી પોતાનુ સર ઉઠાવ્યુ–ત્યારે દેશના દરેક ભાગમાથી લોકોએ આવવા માંડયુ

એક લાખ ઇરાની ઓરતો અને મર્દો–રડતા પોકારતા પાદશાહ સાથે ચાલવા લાગ્યા

સઘળો પહાડ પોકાર અને ઘોંઘાટથી ભરાઇ ગયો-અને સખ્ત પત્થર પણ જોશમા આવી ગયો

દરેક જણ એમ બોલતો હતો કે "ઓ પાદશાહ ! તને શુ થયુ ?-કે તારૂં રોશન દિલ એવી રીતે દુખ અને ગમ ભરેલુ થઇ ગયુ ?

જો તુ કાઈ રૈયતથી દુખી થયો હોય-અને આ તાજો તખ્તને ખુવાર કરતો હોય,

તો તેમ કહે પણ આ ઇરાનની ગાદી છોડી ના જા અને આ જૂની દુન્યા માટે નવો પાદશાહ ના બનાવ

અમો સઘળા તારા ઘોડાના પગની ખાક થઈ રહીશુ-અને તારા રોશન કીધેલા આઝરગોશસ્પની પરસ્તેશ કરનારા બનીશુ

તારી સઘળી દાનાઈ, ડહાપણ અને બાહોશી કયા જતી રહી ?–કારણકે પાદશાહ ફરીદુન જેવાની નઝદીક પણ એવી રીતે સરોશ ફરેશ્તો નહી આવ્યો હતો

અમો સઘળા પાક યઝદાનની નઝદીક સેતાયેશ કરીશુ અને આતશ કદેહમા જઈ તે સાહેબની નેયાયેશ કરીશુ

કે કદાચ પાક યઝદાન અમો ઉપર બક્ષેશ કરે અને તારૂ દાના દિલ અમો લોકો ઉપર પાછો પોતાનો ઝળઝાટ પાથરે"

આવી રીતની રૈયતની દિલગીરીથી શેહનશાહ કયખુસરૂ અજબ રહ્યો–અને તે અન્જુમનમાથી જે કોઈ દાના મોબેદો હતા તેઓને પોતાની નઝદીક બોલાવ્યા

અને તેઓને એ પ્રમાણે કહ્યુ કે "અત્રે રડવુ સારૂ જ થનાર છે-આવા સારા અને ભલાઈના કામો ઉપર તમોએ રડવુ નહી જોઇએ

તમો સઘળાઓ ખોદાના શુક્રાના કરો-ખુશાહાલ રહો અને યઝદાનની પિછાન કરનારા બનો

કારણકે આપણ સઘળાંને સાથે મળવાનો વખત જલ્દીથી આવશે–માટે તમો આ મારા ચાલી જવાથી ગમગીન ના બનો"

પછી પાદશાહે સઘળા સરદારોને કહ્યુ કે "આ પહાડ ઉપરથી-તમો સઘળા તમારા પાદશાહ વગર પાછા ફરો

કારણકે મારો માર્ગ ઘણો લામ્બો છે અને પાણી વગરનો તેમજ ઘણોજ મુશ્કેલ છે વળી ત્યા ઘાસ અને ઝાડના પાદડા પણ નથી

માટે હવે તમો સઘળાઓ મારી સાથ ભટકવાનુ માંડી વાળો-અને રોશની તરફજ તમારા આત્માને રસ્તો આપો

આ રેતીનુ રણ જે કોઇ ખોદાઈ નૂર અને પુષ્કળ દબદબો ધરાવતો હશે તે સિવાય બીજા કોઈથી પસાર કરી શકાશે નહી"

પાદશાહની આ વાત સાભળી ત્રણ ગર્દનફરાઝ સરદારો તે જગ્યાએથી પાછા ફર્યા

જેવાકે દસ્તાન, રૂસ્તમ અને બુઢ્ઢો ગુદર્ઝ કે જેઓ દુન્યાના અનુભવી, લામ્બી નઝરે જોનારા અને યાદદાસ્ત શક્તિવાળા હતા

પણ તૂસ, ગીવ, ફરીબોર્ઝ અને બહાદુર પેહલવાન બીઝન પાદશાહ આગળથી પાછા ફર્યા નહીં

તેઓ એક દહાડો અને એક રાત સાથે ગયા-પણ તે બેયાબાન અને રેતીના રણથી આજેઝ બની ગયા

રસ્તામા એક પાણીનો ઝરો દેખાયો-અને જેહાન જોય કયખુસરૂ તે જગ્યાએ જઈ પહોચ્યો

તે નિર્મળ પાણીના ઝરા આગળ તેઓ ઉતર્યા–અને થોડુંક પાણી પીધું પછી જરા આસાયેશ લીધી

બહાન્ મરૂઝબાનાન્ ચુનીન ગોફ્ત શાહ
કે એમશબ્ નરાનીમ અઝીન્ જાએગાહ
બેગૂઈમ કારે ગુઝશ્તહ બસી
કઝીન્ પસ મરા ખુદ નબીનદ કસી
ચુ ખુરૂશીદે તાબાન્ બરૂ આરદ દેરફ્શ
ચુ ઝરૂ આબ્ ગર્દદ ઝમીને બેનફ્શ
મરા રૂઝગારે જુદાઈ બુવદ
મગરૂ બા સોરૂશ આશનાઈ બુવદ
અઝીન્ રાહ અગરૂ બાઝ ગર્દદ દેલમ
દેલે તીરહ ગશ્તહ ઝે તન્ બુગ્સેલમ
ચુ બહરહ ઝે તીરહ શબ્ અન્દરૂ ચમીદ
કયે નામવરૂ પીશે યઝદાન્ ખમીદ
બઆબ્ આબે રઉશન્ સરો તન્ બેશોસ્ત
હમી ખાન્દ અન્દરૂ નેહાન્ ઝન્દવોસ્ત
ચુનીન્ ગોફ્ત બા નામવરૂ બેખ્રદાન્
કે બાશીદ પદરૂદ તા જાવેદાન્
કુનૂન્ ચૂન્ બરૂ આરદ સેપહરૂ આફ્તાબ્
નબીનીદ અઝીન્ પસ મરા જોઝ બખાબ્
શુમા નીઝ ફર્દા બરીન્ રીગે ખુશ્ક
મબાશીદ અગરૂ બારદ અઝ અબ્રૂ મુશ્ક
ઝે કૂહ અન્દરૂ આયદ યકી બાદે સખ્ત
કઝૂ બુગ્સેલદ શાખો બર્ગે દેરખ્ત
બેબારદ યકી બરૂફ ઝએ સેયાહ
શુમા સૂએ ઈરાન્ નેયાબીદ રાહ
સરે મેહતરાન ઝાન્ સખુન શુદ ગરાન્
બેખોફ્તન્દ બા દરૂદ કુન્દાવરાન્

પછી પાદશાહે પેલા પેહલવાનોને એમ કહ્યું કે "આજની રાતતો આપણ આ જગ્યોએજ થોભિયે

અને સઘળા બની ગયલા બનાવોની વાતો લમ્બાણથી કર્યે-કારણ હવે પછીથી કોઇ મને જોઈ શકવાનું નથી

જ્યારે ઝળકતો ખુરશીદ પોતાનો ઝુંડો ઊંચકશે-અને જુનફશા રંગની ઝમીન સોનેરી પાણી માફકની બનશે,

ત્યારે મારો તમારીથી જુદા પડવાનો વખત થશે-પણ ત્યાર પછી શરોસ ફરેશ્તા સાથ મારી આશનાઈ થશે

જો આ રસ્તાથી મારૂ દિલ પાછું ફરવાનો વિચાર કરશે-તો હું એવા પાપી બનેલા દિલને શરીરમાથી ઝબરીથી કાઢી નાખીશ (યાને જીવપર કરીશ)

જ્યારે અંધારી રાતનો એક ભાગ પસાર થયો ત્યારે તે નામવર કયાની પાદશાહ ખોદાની હુઝૂરમા બંદગી માટે તૈયાર થયો

તે નિર્મળ પાણીથી પોતાનુ સર અને તન ધોયુ-અને મનમા ઝંદ અવસ્તા પઢવા લાગ્યો

પછી પાદશાહે પેલા ડહાપણવાળા પેહલવાનોને એમ કહ્યુ-કે 'હવે તમોને હંમેશની છેટલી સલામ હોજો!

હવે હમણા જ્યારે આસ્માન ઉપર આફતાબ ઉગશે-ત્યારે તમો મને ૫૬૯
પોતાના સ્વપ્નમા જોવા સિવાય બીજે કેથે જોશો નહી

તમો પણ આવતી કાલે આ સૂકી રેતી ઉપર-અગર ગમે એટલી વાદળમાથી કસ્તુરી વરસે તોબી ઉભા રહેતા ના

કારણકે આ પહાડ આગળથી એક સખ્ત તોફાન આવશે-કે જેથી ઝાડની ડાળ અને પાદડા પણ તુટી પડશે

અને સીઆહ વાદળમાથી એક બર્ફનો વરસાદ વરસશે જેથી કરી તમોને ઈરાન તરફ જવાનો રસ્તો મળશે નહી"

આ વાત સાભળવાથી પેલા સરદારોના સર ભારી થયા-અને તે પેહલવાનો દુઃખ સાથ સૂઇ ગયા

તબાહ્ શુદને પહ્લવાનાન્ કે બા ખુસવ્ રફ્તહ્ બૂદન્દ.

ચુ અઝ કૂહ ખુરૂશીદ સરૂ બરૂ કશીદ
ઝે ચશ્મે મેહાન્ શાહ શુદ નાપદીદ
બેજોસ્તન્દ અઝાન્ જાએગહ શાહ જૂય
બરીગો બેયાબાન્ નેહાદન્દ રૂય
ઝે ખુસવ નદીદન્દ જાઈ નશાન્
ઝે રહ બાઝ ગશ્તન્દ ચૂન્ બીહશાન્
હમહ તન્ગ્ દેલ ગશ્તહો તાફ્તહ
સેપોર્દહ ઝમીન્ શાહ ના યાફ્તહ
ખોરૂશાન્ બરૂ આન્ ચશ્મહ બાઝ આમદન્દ
પુરૂ અઝ ધમ દેલો બા ગોદાઝ આમદન્દ
હમી દાદ શાહે જહાન્રા દોરૂદ
બરે આબ્ હરૂકસ કે આમદ ફેરૂદ
ફરીબોરૂઝ ગોફ્ત આન્ચે ખુસવ બેગોફ્ત
કે બા જાને પાકશ ખેરદ બાદ જોફ્ત

ચઝાન્ પીશે ઊ પાસોખ આરાસ્તન્દ
બગોફ્તારે ઊ દેલ ન પીરાસ્તન્દ

કયખુસરૂ સાથ ગયલા પેહલવાનોનું નાશ પામવું.

જ્યારે ખુરશીદે પહાડ ઉપરથી સર ઉઠાવ્યુ ત્યારે પેલા સરદારોની નઝર આગળથી પાદશાહ ગુમ થઈ ગયા

એ ઉપરથી પેલા પાદશાહને શોધનારાઓએ તે જગ્યાએ તેની શોધ ચલાવી-ત્યાથી તેઓ જંગલ અને રેતીના રણ તરફ ગયા,

પણ કેથે પાદશાહનો પત્તો લાગ્યા નહી-જેથી તેઓ ગાડાઘેલાની માફક રાહમાથી પાછા ફર્યા

સઘળાઓ લાચાર અને દુઃખી બનીને-પાદશાહને મેળવ્યા વગર રાહ કાપવા લાગ્યા

શેવટે તેઓ ગમ ભરેલા દિલે અને નાતવાન હાલતે રડતા પેલા ઝરા આગળ પાછા આવ્યા

દરેક જણ પેલા ઝરા આગળ આવી ઉતર્યા અને જેહાનના પાદશાહ ૫૭૦
ઉપર દુઆ કરવા લાગ્યા

હવે ફરીબોર્ઝે કે જેના પાક જાન સાથ ડહાપણ જોડાયલુ હોજો! તેણે પેલા બર્ફના તોફાન વિષે જે કાંઈ કયખુસરૂએ કહ્યું હતુ તે પાછું તેઓને કહી સંભળાવ્યુ

પણ પેલા પેહલવાનોએ તેની વાત ઉપર ધ્યાન આપ્યુંજ નહીં અને તેને જવાબ દીધો,

ઝમીન્ ગર્મો નર્મસ્તો રઉશન્ હવા
બશીન્ માન્દગી નીસ્ત રફૂતન્ રવા
ચુ આસૂદહ ગર્દીમો ચીઝી ખરીમ
બેખોરપીમ બરૂ ચશ્મહ પસ ગુઝરીમ
બરે ચશ્મહ ચકૂસરૂ ફેરૂઝ આમદન્દ
ઝે ખુસ્રવ હમી દાસ્તાનહા ઝદન્દ
કે ચૂનીન્ શેગેફ્તી ન બીનદ કસી
બગરૂ દરૂ ઝમાનહ બેમાનદ બસી
ચુનીન્ રફ્તને શાહ કય દીદહ અમ
ઝે ગર્દનકશાન્ નીઝ નશ્નીદહ ઈમ
દેરીગ આન્ બુલન્દ અખ્તરો રાએ ઊય
બુઝોર્ગીઓ દીદારો બાલાએ ઊય
દેરીગ આન્ શહનશાહે વાલા ગોહરૂ
બમર્દી ઝે શાહાન્ બરૂ આવર્દહ સરૂ
૫૦૭૧ બેરફ્મન્દ અઝીન્ કારૂ ખન્દાન્ શવદ
કે ઝેન્દહ કસી પીશે ચઅદાન્ શવદ
કે દાનદ ઝે ગીતી કે ઊરા ચે બૂદ
ચેગૂયમ કે ગૂશ આન્ નેયારદ શેનૂદ
બદાન્ નામદારાન્ ચુનીન્ ગોફ્ત ગીવ
કે હરૂગેઝ ચુન્ નશ્નવદ ગૂશે નીવ
બમર્દી બબખ્શેશ બદાદો હોનરૂ
બબાલાઓ દીદારો નામો ગોહરૂ
બરઝ્મ અન્દરૂન પીલ બુદ બા સેપાહ
બબઝ્મ અન્દરૂન માહ બુદ બા કોલાહ
વઝાન પસ દેખુર્દન્દ ચીઝી કે બૂદ
ઝે ખુર્દન સુએ ખાબ્ રફ્તન્દ ઝૂદ
હમઆનગહ બરૂ આમદ યકી બાદો અબ્ર
હવા ગશ્ત બરૂસાને ચર્મે હેઝબ્ર
ચુ બરૂફ અઝ ઝમીન્ બાદબાન્ બરૂ કશીદ
નબુદ નીઝએ નામદારાન્ પદીદ
યકાયક બબરૂફ અન્દરૂન માન્દન્દ
નદાનમ બદાન્ જાય ચૂન્ માન્દન્દ
ઝમાની તપીદન્દ દરૂ ઝીરે બરૂફ
યકી ચાહ શુદ કન્દહ હરૂ જાએ ઝરૂફ
૫૦૭૨ નમાન્દ ઈચ્ કસરા અઝીશાન્ તવાન્
બરૂ આમદ બફર્જામ શીરીન્ રવાન્
વઝાન્ રૂય રોસ્તમ બરાન્ કુહસારૂ
હમી બૂદ બા ઝાલો ચન્દી સવારૂ
બરાન્ કુહ બૂદન્દ ગેર્યાન્ સે રૂઝ
ચહારોમ ચુ અફ્રૂખ્ત ગીતી ફેરૂઝ
બેગોફ્તન્દ કીન્ કારૂ શુદ બા દેરન્ગ
ચુનીન્ ચન્દ બાશીમ બરૂ કુહો સન્ગ
અગરૂ શાહ ગશ્ત અઝ જહાન્ નાપદીદ
ચુ બાદે હવા અઝ મેયાન્ બરૂ દમીદ
દેગરૂ નામદારાન્ કુજા રફ્તહ અન્દ
મગરૂ પન્દે ખુસ્રવ નપેઝીરોફ્તહ અન્દ
બેબૂદન્દ યક હફ્તહ બરૂ બુર્ઝે કુહ
સરે હફ્તહ ગશ્તન્દ યકસરૂ સોતૂહ
ખરીશાન્ હમહ ઝારો ગેર્યાન્ શુદન્દ
ચુ બરૂ આતેશે તીઝ બેર્યાન્ શુદન્દ

કે "ઝમીન ગર્મ થયલી અને નર્મ છે તેમજ હવા પણ ખુલ્લી છે-માટે આટલી બધી થાકેલી હાલતમા અત્રેથી જવાનું વાજબી નથી

જ્યારે આપણે આસૂદા બનીશુ અને કાઇ ખાઇ પીને-ઝરા આગળ સૂઈશું પછી અત્રેથી ચાલીશુ"

એમ કહી સઘળાઓ ઝરા આગળ ઉતર્યા-અને ખુસરોની વાતો ચલાવી

કે "આવી અજાયબી તો દુન્યામા કોઈ ગમે એટલી લામ્બી ઝિંદગી ગુઝારશે તે પણ જોશે નહી

આવી રીતે એક પાદશાહનુ ચાલી જવુ આપણે કયા જોયુ છે?-કોઈ બીજા નામદાર લોકોથી પણ એવુ સમજ્યુ નથી

અફસોસ' તેના બુલન્દ સેતારાનો અને તેના ડહાપણનો-તેની બુઝોર્ગી, તેના દીદાર અને તેના સીધા કદનો અફસોસ!

અફસોસ! આવા બુલન્દ બુન્યાદના શેહન્શાહનો કે જે મર્દાનગીમા સઘળા પાદશાહો કરતા ચઢિયાતો હતો

કોઈ જીવતો માણુસ ખોદા પાસે ચાલી જાય તે વાત સાભળી દાના માણુસ હસવા બેસશે

આ દુન્યામાથી એવો કોણ જાણે છે કે તેને શુ થયુ હતુ? આપણુ શુ કહેવુ! કોઈના કાન પણ એવી વાત સાભળી ન શકે"

તે નામદારોને ગીવે એ પ્રમાણે કહ્યુ કે કોઈપણ પેહલવાનના કાન તેના જેવા બીજા પાદશાહ માટે સાભળશે નહી

શુ મર્દાનગીમા કે બક્ષેશમા, શુ ઈન્સાફ અને હુનરમા-તેમજ કદ અને ચેહરામા, નામદારી અને ઊચી બુન્યાદમા તેના જેવો સાભળવા નહી

લડાઈમા તે લશ્કર વચ્ચે જાણે એક હાથી હતો અને ખુશાહાલીની મજલેસમા કોલાહ પેહેરેલો એક માહતાબ હતો'

ત્યાર પછી તેઓ પાસે જે કાઈ ખાવાનુ હતુ તે ખાઇ અને બાદ પછી શેતાબ ઊઘાઇ ગયા

એવામા તોફાન નીકળ્યુ અને વાદળ ચઢી આવ્યુ અને આકાશ સિહના ચામડાની મિસાલનુ બન્યુ

જ્યારે ઝમીન ઉપર પડેલા બર્ફના ઢગલા વહાણના સઢ જેટલા ઊંચા થવા લાગ્યા-ત્યારે તે નામદાર પેહલવાનોના નેઝા પણ દખાવા નહીં લાગ્યા

એકાએક તેઓ બર્ફમા દટાઇ ગયા હુ નહીં કહી શકતો કે ત્યા તેઓ શુ કામ રહ્યા હશે?

બર્ફ નીચે તેઓ લાગઓ વખત સૂધી તરફડિયા-ગોયા બાહેર નીકળી નહી શકાય તેવા ઊડા ખાડામા તેઓ પડેલા હતા

તેઓમાના કોઇને પણ હવે શક્તિ રહી નહી અને શેવટે તેઓના કીમતી જીવો બદનમાથી નીકળી ગયા

હવે પેલી તરફ રૂસ્તમ પણ ઝાલ અને કેટલાક સવારો સાથે તે પહાડ ઉપર થોભ્યો

તે પહાડ ઉપર તેઓ ત્રણ દહાડા સૂધી રડતા રહ્યા-જ્યારે ચોથે દહાડે દુન્યાને રોશન કરનાર આફતાબ પ્રકાશ્યો,

ત્યારે તેઓ બોલ્યા કે "આ કામ તો ઘણુ લમ્બાયુ-એવી રીતે આપણે કેટલો વખત આ પહાડ અને પત્થર ઉપર થોભીશુ?

અગર પાદશાહ દુન્યામાથી ગુમ થઈ ગયો હોય-અને આપણી વચ્ચેથી પવનના સપાટા મિસાલ ઉડી ગયો હોય,

તો પણ બીજા નામદાર સરદારો કયા ગયા? શું તેઓએ પાદશાહ કયખુસરૂની સલાહ નથી માની કે?"

તેઓ એક હફતા સૂધી તે પહાડની બુલદી ઉપર રહ્યા-બીજા હફતાની શરૂઆતે તેઓ સઘળા ગભરાટમા પડયા

અને તે પાછા નહીં ફરેલા પેહલવાનો ઉપર ઝારી કરતા અને રડતા થયા-અને આતશના અગાર ઉપર ભુજાય તેવી રીતે બળવા લાગ્યા

હમી કન્દ મૂદર્જે કશ્વાદ મૂય
હમી રીખ્ત આબો હમી ખસ્ત રૂય
હમી ગોફ્તે હરૂગેઝ કસ ઈન બદ નદીદ
કે અઝ તોખ્મે કાઊસ બરૂ મન રસીદ
નબીરહ પેસરૂ દાશતમ લશ્કરી
જહાનદારો બરૂ હરૂ સરી અફ્સરી
બકીને સેયાવુશ હમહ કશ્તહ શુદ
હમહ દૂદહ્રા રૂઝ બરૂગશ્તહ શુદ
કુનૂન દીગરૂ અઝ ચશ્મ શુદ નાપદીદ
કે દીદ ઈન શેગેફ્તી કે બરૂ મન રસીદ
સુખુનહાએ દીરીનહ દસ્તાન બેગોફ્ત
કે બા દાદે યઝદાન ખેરદ બાદ જોફ્ત
મગરૂ બાઝ ગર્દન્દો યાબન્દહ રાહ
ચુ અઝ બરૂફ પયદા શવદ શાહ રાહ
નશાયદ બરીન કૂહ સરૂ બરૂ બુદન
ખુરેશ નીસ્ત અઝ ઈદરૂ બેબાયદ શુદન
પેયાદહ ફેરેસ્તીમ ચન્દી બરાહ
બેયાબન્દ રૂઝી નેશાને સેપાહ
બેરફ્તન્દ અઝાન કૂહ ગેર્યાન બદરૂદ
હમી હરૂ કસી અઝ કસી યાદ કરૂદ
ઝે ખીશાનો ફર્ઝન્દ વઝ દૂસ્તાન
વઝાન શાહ ચૂન સરૂવ દરૂ બૂસ્તાન
પેયાદહ બેરફ્તન્દો દીદન્દ શાન
અઝાન જાએગાહ બરૂ કશીદન્દ શાન
બદાન હાલ બોર્દન્દ શાન બાઝ શહરૂ
અઝાન મેહતરાન શાન ચુનીન બૂદ બહરૂ
અઝાન હરૂ યકી દખ્મઈ સાખ્તન્દ
પસ અઝ સૂગે ઈશાન બેપર્દાખ્તન્દ
જહાનરા ચુનીનસ્ત આઇનો દીન
નમાન્દહસ્ત હમવારહ બરૂ બેહ ગુઝીન
યકીરા ઝે ખાકે સેયહ બરૂ કશદ
યકીરા ઝે તખ્તે કયાન દરૂ કશદ
ન ઝીન શાદ બાશદ ન ઝાન દરૂદમન્દ
ચુનીનસ્ત રસ્મે સેપહરે બલન્દ
કુજા આન યલાનો કયાને જહાન
અઝ અન્દીશહ દેલ દૂરૂ કુન તા તવાન

કેશ્વાદનો છોકરો ગૂદર્ઝ પોતાના બાલ પીખવા લાગ્યો-તે આસુ પાડતો હતો અને પોતાનો ચેહરો ઢુપી નાખતો હતો.

અને એમ બોલતો હતો-કે "જેવી બૂરાઈ કાઊસના ખાન્દાનથી મારી ઉપર પહોચી છે તેવી બૂરાઇ કદી પણ કોઇએ જોઇ હશે નહીં

હુ નબીરા અને બેટાનુ એક લશ્કર ધરાવતો હતો કે જેઓ મુલકના ૫૭૩
માલેક અને તાજના પેહેરનારા હતા

તેઓ સઘળા સિયાવક્ષનો કીનો લેવામા માર્યા ગયા-અને તમામ કુટુબનો દહાડો બરગશ્તેહ થયો છે

હવે રહ્યો સહ્યો બીજો પણ મારી આખ આગળથી ગુમ થયો છે-કોણે એવી અજાયબી જોઈ છે કે જેવી મારા ઉપર પડી છે?"

ત્યારે ઝાલે તેને દિલાસાના સખુનો કહ્યા-કે "યઝદાનના ઇન્સાફ સાથ તારૂ ડહાપણ જોડાયલુ હોજો!

જ્યારે બર્ફ પીગળી જશે અને મોરી રસ્તો નઝરે પડશે-ત્યારે તેઓને રસ્તો મળશે અને પાછા ફરશે

આપણને હવે આ પહાડ ઉપર થોભવું નહીં જોઇયે-આપણી પાસે ખોરાક નથી તેથી આ જગ્યાએથી જવુજ જોઇયે

આપણે થોડાક પેયાદા સિપાહો તે રાહમા મોકલીશુ-જેઓ એકુ દિવસમા તે સેપાહોનો પત્તો મેળવી લાવશે"

પછી તેઓ તે પહાડ ઉપરથી દુખ સાથે રડતા પાછા ફર્યા-એ પ્રમાણે દરેક જણ કોઇને કોઇની યાદ કરતુ હતુ

કોઈ સગાવહાલાને તો કોઇ ફર્ઝંદને તો કોઇ દોસ્તોને યાદ કરતુ-અથવા તો બગીચામાના સરોવર જેવા પાદશાહને યાદ કરતુ હતુ

હવે પેલા પેયાદા સિપાહો ત્યા ગયા અને તેઓને જોયા-અને તે જગ્યાએથી તેઓને બાહેર કાઢયા

અને તેવીજ હાલતમા તેઓને પાછા શેહર તરફ લઈ ગયા-બીચારા ૫૭૪
તે સરદારોને નસીબે એવુજ હતુ

તેઓએ દરેકને માટે જુદા જુદા દખ્મા બનાવ્યા-ત્યાર બાદ તેઓનો સોગ કરીને પરવાર્યા

ઝમાનાની રીતભાત એવીજ છે-એક સરખો હમેશે ભલો વખત રહેતો નથી

તે એક જણને સીઆહ ખાકમાથી ઊચે ચઢાવે છે-ત્યારે બીજાને પાદશાહી તખ્ત ઉપરથી નીચે નાખે છે

તેમ કીધામા કાઈ તે પહેલાથી ખુશહાલ કે બીજાથી દિલગીર થતો નથી-આ બુલદ આસ્માનની રીત પણ એવી છે

દેશના રાજકરતાઓ અને પેહલવાનોનુ શુ થયુ?-એવો વિચાર બનતા સુધી મનમાથી કાઢી નાખ

વૉલ્યુમ ૫ મું સમાપ્ત.